

BÜYÜK MAYMUNLAR

WILL SELF

AYRINTI

Asilerin,

kaybedenlerin,

hayalperestlerin,

küfürbazların,

günahkârların,

beyaz zencilerin,

aşağı tırmananların,

yola çıkmaktan çekinmeyenlerin,

uçurumdan atlayanların...

dili, sesi

Yeraltı Edebiyatı...

WILL SELF: 26 Eylül 1961 doğumlu Will Woodard "Will" Self, İngiliz romancı, denemeci ve köşe yazarıdır. Romanları ve kısa hikâyelerinde hiciv, alay ve fantastik öğeler hâkimdir.

Eğitimli ve görece zengin bir aileden gelmesine ve rahat bir ortamda yetişmesine rağmen erken yaşlarda uyuşturucuyla tanışan, sorunlu denebilecek bir genç olmuş ancak bu onun Oxford'da eğitim görmesine engel olmamıştır. Artık sigara ve kafein dışında uyuşturucu kullanmayan Will Self 2009'dan beri *New Statesman*'da düzenli olarak makaleler ve *Real Meals* dergisi için adı sanı duyulmamış yeme içme mekânlarını tanıtan yazılar yazıyor.

Kariyerine karikatür çizerek ve komedyenlik yaparak başlamış, televizyon şovlarında ve tartışma programlarında boy göstermiştir. Gazeteci olarak katıldığı bir seçim gezisinde dönemin Başbakanı John Major'ın uçağından eroin kullandığı için atılmıştır.

Modern kültüre ilişkin anıştırma ve göndermelerle dolu romanlarında "akıl hocam" dediği J. G. Ballard, William Burroughs ve Hunter S. Thompson'ın etkileri görülür. Ancak dünya edebiyatının bütün büyük yazarları onun ilgi ve bilgi alanına girer.

Yazarın başlıca romanları şunlardır: *Cock and Bull* (1992); *My Idea of Fun* (1993); *How the Dead Live* (2000); *Dorian, an Imitation* (2002); *The Book of Dave* (2006); *The Butt* (2008) [Ayrıntı Yayınları'nın programında] ve *Walking to Hollywood* (2010).

Öykü kitapları ise şunlardır: *The Quantity Theory of Insanity* (1991); *Grey Area* (1994); *The Sweet Smell of Psychosis* [resimli roman] (1996); *Design Faults in the Volvo 760 Turbo* (1998); *Tough, Tough Toys for Tough, Tough Boys* (1998); *Dr. Mukti and Other Tales of Woe* (2004); *Liver: A Fictional Organ with a Surface Anatomy of Four Lobes* (2008) ve *The Undivided Self: Selected Stories* (2010).

Will Self, *"The Quantity Theory of Insanity"* için Geoffrey Faber Ödülü; *Tough Tough Toys for Tough Tough Boys* için Ağa Han Kurgu Ödülü; *"The Butt"* için Bollinger Everyman Wodehouse Ödülü almıştır.

Ayrıntı Yayınları

Yeraltı Edebiyatı

Büyük Maymunlar

Will Self

Ayrıntı: 581
Yeraltı Edebiyatı Dizisi: 54

Büyük Maymunlar
Will Self

Kitabın Özgün Adı
Great Apes

İngilizce'den Çeviren
Sıla Okur

Yayıma Hazırlayan
Zeynep Demirsü

Düzelti
Esra Koç

Copyright © 1997, Will Self
All rights reserved

Bu kitabın yayın hakları Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak İllüstrasyonu
Sevinç Altan

Kapak Düzeni
Gökçe Alper

Dizgi
Hediye Gümen

Baskı
Kayhan Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No.: 244
Topkapı/İst. Tel.: (0212) 612 31 85

Birinci Basım 2011
Baskı Adedi 2000

ISBN 978-975-539-607-1
Sertifika No.: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No: 3 Cağaloğlu - İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Fax: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

Büyük Maymunlar

Will Self

Ayrıntı Yayınları

Yeraltı Edebiyatı

YERALTI EDEBİYATI DİZİSİ

DÖVÜŞ KULÜBÜ
Chuck Palahniuk

EŞİKTEKİLER
Philippe Djian

SON SÜRGÜN
Dragan Babic

YATAK ODASINDA FELSEFE
Marquis de Sade

ACEMİ PEZEVENK
Ola Bauer

TAVANDAKİ KUKLA
Ingvar Ambjörnsen

GÖNÜLLÜ SÜRGÜN
Suerte
Claude Lucas

EROJEN BÖLGE
Philippe Djian

KOZMİK HAYDUTLAR
A.C. Weisbecker

HAYRAN OLUNASI CASANOVA
Philippe Sollers

GÖSTERİ PEYGAMBERİ
Chuck Palahniuk

KUZEY GÖZCÜSÜ
Ola Bauer

İSİS
Tristian Hawkins

TIKANMA
Chuck Palahniuk

HIRSIZIN GÜNLÜĞÜ
Jean Genet

DENİZCİ
Jean Genet

FLAMENKO'NUN İZİNDE
Duende
Jason Webster

ODA HİZMETÇİSİNİN GÜNLÜĞÜ
Octave Mirbeau

GÖRÜNMEZ CANAVARLAR
Chuck Palahniuk

ADSIZ DEVLER
Pascal Bruckner

ANNEM
Georges Bataille

ÇARPIŞMA
J.G. Ballard

MELEKLER
Denis Johnson

FAHİŞE
NellyArcan

KAÇAKLAR VE MÜLTECİLER
Chuck Palahniuk

CENNETTE BİR GÜN DAHA
Eddie Little

SEVDALI TUTSAK
Jean Genet

YALANIN ERDEMİ
Joachim Zelter

İSA'NIN OĞLU
Denis Johnson

UYKU
Annelies Verbeke

GÜNCE
Chuck Palahniuk

ARA BÖLGE
William S. Burroughs

BEYAZ ZENCİLER
Ingvar Ambjörnsen

BALKON
Jean Genet

AMERİKA MEKTUPLARI
Joachim Zelter

NİNNİ
Chuck Palahniuk

İŞKENCE BAHÇESİ
Octave Mirbeau

BETTY BLUE
Philippe Djian

SIKIGÖZETİM
Jean Genet

PARAVANLAR
Jean Genet

ERSKİNE'NİN KUTUSU
Kym Lloyd

BROOKLYN'E SON ÇIKIŞ
Hubert Selby Jr.

CENAZE MERASİMİ
Jean Genet

TEKİNSİZ
Chuck Palahniuk

YOLDA
Jack Kerouac

LANETLİLERİN SAÇ STİLİ
Joe Meno

ZEN KAÇIKLARI
Jack Kerouac

YERALTISAKİNLERİ
Jack Kerouac

ÇARPIŞMA PARTİSİ
Chuck Palahniuk

BİR DÜŞ İÇİN AĞIT
Hubert Selby Jr.

SUÇLULUK KİTABI
Kym Lloyd

ÖLÜM PORNOSU
Chuck Palahniuk

Madeleine'e...
Ayrıca D. J. O'ya teşekkürler.

"Hayvanların en çirkini maymun,
bir yandan da insana en çok benzeyeni değil midir?"
Cicero

"Balolardan, ziyafetlerden çıkıp geceleyin evime gittiğimde, kısmen eğitilmiş ufak bir şempanzenin beni beklediğini görür ve tıpkı maymunların yaptığı gibi onu öpüp okşarım. Ama gün doğduğunda onu görmeye katlanamam; Çünkü gözlerinde, hayretler içinde, incinmiş bir hayvanın vahşi bakışlarını görünce kahrolurum. Kimse görmez bu bakışı ama ben görürüm ve hiç dayanamam."

Kafka, *Akademi İçin Bir Rapor*

Yazarın Önsözü

HoooKraa! Biz şempanzeler, doğaya bakışımızın geçmişe göre çok daha hızlı değiştiği bir çağda yaşıyoruz bugün. Üstelik bu bakış, biz şempanzelerin bugünkü uygarlık düzeyinin etkisiyle daha da çarpıklaşıyor. Bazı düşünürler, mevcut yaşam biçimimizin "doğa dışı" olduğunu savunur. Bence bu yetersiz bir tanımdır; zira maymunluk, çoğu zaman tam da bu adaptasyon özelliğiyle, yani toplumsal evrim yeteneğiyle tanımlanagelmiştir. Şu kadarını işaretleyebilirim ki bizzat bu "doğa dışı" yaşam biçimleri, küresel ekoloji üzerinde derin izler bırakmıştır.

Kendi nesnelliğimizi saptama yeteneğimiz, yine kendisi tarafından sınırlandırılmaktadır. Bu, bunalıma yol açan bir durumdur. Böyle koşullar altında, tüm dikkatlerini hayvan haklarına

vermiş şempanzelerin, maymunluk kavramının sınırlarını genişletmeye cüret edip insan gibi ikincil türleri de içine alacak hale getirmek istemeleri, şaşılacak bir şey midir?

Bu noktada, arkeolojik paleontoloji konusunda öncü olan Dr. Louis Leakey'nin görüşlerine yer vermek gerekir. Doktor Leakey, sevgili asistanı ünlü antropolog Dr. Jane Goodall'dan, insanların ağaçlardan kopardıkları ince dallarla termit yuvalarını kurcaladıklarını öğrenince, şu yorumda bulunmuştu: "Şimdi ya *aleti* ve *şempanzeyi* yeniden tanımlayacağız ya da insanları maymun kabul edeceğiz!" Tabii onun sözünü ettiği tanım, şempanzeler için getirilen *pongis habilis*, alet yapan maymun, tanımıdır.

Bu romanı yazmaktaki amacım, insan hakları ya da insanların refahı için safdil bir talepte bulunmak değildir. Şahsi görüşüm, hasta ve acılar içindeki insanların, bilimsel araştırmalar için büyük koğuşlarda tutulma, tecrit edilme, yetersiz beslenme gibi maymunluk dışı görünen muamelelere maruz bırakılmalarına rağmen, özellikle CIV ve AIDS tehlikeleri sürdükçe, bu gibi deneylerin yaşamsal önemini koruyacağı yönündedir.

CIV konusu, bizi yine bir ahlaki kısırdöngünün içine itmektedir. Son araştırmalar, genetik yapımızın yüzde 98'ini insanla paylaştığımızı ve insanın gorilden ziyade bize yakın olduğunu gösteriyor. Eğer insanlar, CIV virüsünü kapacak kadar genetik açıdan bize yakınlarsa onlara, biraz olsun acımamız gerekmez mi?

Bu soruya cevap, haklı bir "evet" olmalıdır. İnsan türünün muhafaza edilmesi gerekir ve insan soyunun tükenmesi de telafisi olanaksız bir kayıp olur. Bonobolar* insanların yaşama alanlarına her geçen gün daha fazla tecavüz ettiğinden, bu durum kaçınılmaz bir hal almaktadır.**

Peki bonobolara da merhamet göstermemiz gerekmiyor mu? Bonobolar insandan daha önemli değil mi? Elbette öyle, ama

* Tahminlere göre, dünya üzerinde yaklaşık 200.000 yabani insan kalmıştır. Sadece elli yıl önce, bu rakamın birkaç milyon olduğu düşünülürse ne kadar korkunç bir durumla karşı karşıya olduğumuz görülecektir.

** Kitap boyunca, Afrika kökenli şempanzelerden söz ederken "bonobo" terimini ve türevlerini kullanacağım. Bazı bonoboların "Afro-Amerikalı" ya da İngiltere'de "Afro-Karayipli" sözlerini tercih etmelerini anlayışla karşılıyorum; ama bence "bonobo" hâlâ en geniş kapsama sahip sözcüktür.

insanları koruma altına almamızın nedenleri, onların AIDS'e çare arayan çalışmalar ve diğer tıbbi araştırmalarda kullanılmasının çok ötesindedir. İnsanlar, bize kendi kökenlerimiz ve doğamız hakkında pek çok şey öğretebilir. Şempanze ve insan ortak bir atadan gelmektedir; üstelik bu mahluk, beş altı milyon yıl öncesine kadar varlığını sürdürmüştü. Evrim genelinde düşünüldüğünde bu, göz açıp kapayıncaya kadar geçen bir süredir

Ayrıca, yabani insanların soyu tükenecek olursa, evcilleştirilmiş insanların akıbeti ne olur? Dr. Goodall gibi antropologların öne sürdüğü üzere, insanların gerçekten de bir kültürü varsa, bu da dünya üzerinden yok olacak demektir. Buradan varacağımız sonuç, bu kültür kuramını doğrulayan evcil insan davranışlarının da yabani soydaşlarıyla kurdukları telepatik ilişkiye bağlı olabileceğidir. Yabani insanların yok edilmesi, işaretleşmeyi öğrenmiş evcil insanların da dumura uğramasına neden olabilir. Bazı insanların, beş yüzden fazla işaretten oluşan dağarcıkları bulunuyor. Bu durumda, insanlarla aramızdaki işaretleşim son bulacaktır.

Ancak bu, insanları maymunlaştırmaya yönelik bir talep gibi algılanmasın. İnsanlar, insanlıklarından ötürü insandır. Yabani insanlar, şempanzelerden çok farklıdır. Bilimsel araştırma penceresinden ele alındığında, insanların toplumsal örgütlenmesi gayet karmaşık görünebilir ama bu perspektiften soyutlandığında, karşımıza çok basit bir yapı çıkar. İnsanlar eşleştiğinde ve dolayısıyla çiftleştiğinde, genelde ömür boyu ayrılmazlar! İnsan toplulukları, çıkan anlaşmazlıkları egemenlik hiyerarşilerine uygun, basit bir şekilde çözümlemek yerine, fena halde anarşik bir yola başvururlar. İnsan grupları bir araya gelerek, kendi "yaşam biçimlerini" (bu, bir tür ilkel ideoloji olabilir) diğerlerine kabul ettirmeye çalışır.

Evet, insanlar yavrularına en az biz şempanzeler kadar bağlılık gösterir ama tekeşliliğin örgütleyici temellerine sapkınca bağlı olmaları "grup" içi bağlarla topluluk bağları arasındaki uçurumun çok geniş olmasına yol açmaktadır. Sapkın diyorum çünkü bu yöntem, hiç bir genetik avantaj sağlamaz. Ayrıca yaşlı

insanlar, yaşlı şempanzelere oranla çok daha az saygı görür, çok daha sert bir şekilde kenara itilir.

Ama aramızdaki farkların belki de en önemlisi, insanların dokunmaya karşı takındıkları tavırdır. Bu gerçekten maymunluk dışıdır. İnsan türü korucu bir posttan yoksun olduğu için, evrim yolculuğu esnasında şempanzelerin toplumsal örgütlenme ve işaretleşmesini büyük ölçüde belirleyen tımar ve dokunma ritüellerini de geliştirmemiştir. Tımar edilmediğinizi düşünsenize! Gününün büyük bir kısmını, bu en kaynaştırıcı ve tensel etkinliğe ayırmayan bir şempanze düşünülemez. Tımar alışkanlığından yoksun olmaları, insan cinselliğinin bize acayip gelmesindeki en büyük nedendir kuşkusuz.

İnsanlar, çoğunlukla, çiftleşmek için yalnız olmayı ister. Genellikle, erkek dişinin üzerine uzanarak çiftleşmeyi gerçekleştirir (İnsan poposunun garip anatomisinin sebebi bu olabilir); yavruların çiftleşme eylemine katılması teşvik edilmez. Dişiler, yumurtlama döneminde olsun olmasın çiftleşir ancak bu da adaptasyon açısından herhangi bir avantajı olmayan bir davranıştır. Bir insan yavrusu doğar doğmaz topluluğun üyelerine gösterilir ve daha üç ay geçmeden sütten kesilebilir.

İnsanı, kendi evrimleşmesinin çıkmaz sokağına götüren şeyin, adaptasyon açısından faydalı hiçbir yönü bulunmadığını ısrarla vurguladığım, bu davranışlar olduğunu düşünmek çok mu hayalperestlik olur? Acaba insanlar, ait oldukları tür bağlamında bir tür nevrozu mu yaşıyorlar? Böyle düşünceler genel anlamda antropoloji ya da etoloji disiplinlerine sığmaz ama ben, bir bilim adamı değil romancıyım; kupkuru ampirik kaygılarla kendimi kısıtlayamam.

İnsanları yaban hayatta gözlemlemek amacıyla Gombe Nehri havzasına ilk gittiğinde, insanlara isim verirse onları maymuna eşit kılacağının farkına varamayan Dr. Jane Goodall gibi, ben de tarafsız bilimin kurallarına karşı gelmiş bulunuyorum. Yabani insanların, romanımdaki Simon Dykes karakterine atfettiğim türden bir bilince sahip olduklarını ima etmeyi bir an bile düşünmedim. Ben sadece evrim açısından başarılı olan, may-

munsular değil de insansılar olsaydı nasıl bir durum yaşanacağını hayal etmek istedim.

Tabii bunu ilk yapan ben değilim. 1699 yılında insanın ilk tasviri Avrupa'ya ulaştığından beri, insanlar şempanzeleri büyülemiştir. İlk kuramcılar insanı, Büyük Varlık Zinciri'nde şempanzeler ile "vahşi yaratıkların" arasına yerleştirmiştir. Sonraları, Darwin'in ardından gelenlerin bir kısmı, insanların "kayıp halka" olabileceğini öne sürdüler. Diğerlerinin gözünde, insanın varlığı, bonoboların ikinci sınıf şempanze sayılmaları için bir neden oldu. Birçok yazar, şempanze doğasının hem daha ince hem de daha karanlık yönlerini insan paradigmasında buldu. *Melincourt*'tan *İnsan Karım*'a, *King Kong*'dan *İnsanlar Cehennemi*'ne kadar birçok film, insanla şempanzeyi ayıran ince çizgide dolanıp durdu.

Ama bugün insanları nesnel olarak hangi şekilde tanımlamayı seçersek seçelim (kırılmayın Dr. Leakey; ama tanımların karışması için birçok neden var), insanlığa verilen öznel tepkiler, halen pek çok sorun barındırmaktadır. Londra Hayvanat Bahçesi'ne gidip insanları kafeslerinde, birbirine dokunmadan otururken izlemek; tuhaf, beyaz renkli gözleriyle, onları izleyen şempanzelere üzgün, yalvaran ifadelerle bakmalarını görmek, bunu anlamak için yeterlidir.

Deney amacıyla büyük koğuşlarda tutulan insanların durumlarının ne kadar kötü olduğunu bir düşünün. İnsankızı tümüyle başıboş olmaktan nefret eder ve vahşi doğada, epey karmaşık yapılar inşa edip içlerinde günlerce hareketsiz oturabilir. Açık arazide durmaya zorlanan ve bir barınak inşa etmesi için gerekli malzemelerden yoksun bırakılan insan, kısa zaman içinde bir tür agorafobinin pençesine düşerek psikoz denebilecek bir rahatsızlık yaşamaya başlar. Bilim adamları, insanların bu koşullarda tutulmasının deneyler açısından önemli olduğunu söylüyorlar; ama bunun altında yatan gerekçeler tam olarak nedir? Bu koşulun, cinslerimizi birleştirilemez şekilde ayıran o çizgiden beslenmekte olan, bilim yoluyla tanımlanmış, paradigmalardan kaynaklandığı, su götürmez bir gerçektir.

Bu metinle ilgili son bir kişisel işaretim daha var. Geçmişte, eserlerim acıma duygusundan yoksun oldukları gerekçesiyle çok eleştirildi. Birçok eleştirmen, ana karakterlerime kötülük etmek istercesine ilgisiz kaldığımı, postlarına talihsizlik ve karakter bozukluğu bulaştırdığımı işaret etti. Kinayenin anlamı ve amacını ısrarla yanlış anlamaktan kaynaklanan bu saçma itirazlara verilecek en iyi cevap, tamamen rastlantısal olarak *Büyük Maymunlar*'da karşınıza çıkıyor. Bu romanın baş karakteri bir insan!

Hu-Huuuu
W. W. S.
Bir kez daha Londra'nın bir köşesi, 1997

Birinci Bölüm

Ressam Simon Dykes, elinde bir kokteyl bardağıyla dikilirken, bir binanın tuğla duvarının ardından çıkan bir sekiz kürekli-nin, kurşun renkli nehir boyunda kayarak ilerledikten sonra başka bir binanın beton duvarının ardında kayboluşunu izledi. Bazen insan orantılama yeteneğini kaybeder, diye düşündü Simon, peki ya perspektif duygusunu kaybetmek nasıl bir şey olurdu?

"Ressamın felaketi..."

"Ah, pardon." Simon irkildi, bir an için yüksek sesle düşündüğünü sanmıştı.

Simon'a iyice sokulup, onunla beraber pencereden gözünü nehre dikmiş olan George Levinson, "Ressamın felaketi bu" diye tekrarladı.

"Bu ressamın felaketi demek istiyorsun herhalde." Dalıp gitmiş olan George'un, eli çenesinde profiline doğru dönen Simon, kolunu açarak galerinin bembeyaz duvarlarını gösterdi. İçerde sadece duvarlar yoktu elbette, büyük dikdörtgen tuvalleri ve şurada burada gruplar oluşturmuş davetlileri de saymak gerekirdi. Hele davetliler; bir elleriyle dirseklerini tutmuş konuşurken insanların sosyal ilişkilerini anlatan bir resim gibiydiler.

"Yok canım." George, kokteyl bardağındaki Şili şarabından bir yudum aldı. "Sattım hepsini. Peynir ekmek gibi. Her birinde birer küçük kırmızı nokta var, görmüyor musun? Demek istediğim, bu gravür üstüne serigrafi fikri, senin gibi bir ressamın felaketi olabilirdi. Tamam, fikir olarak pek parlak değil ama ne yalan söyleyeyim, bitmiş halinde hoş bir hava var, hani olur ya..."

"Hadi canım, hadi... Bir laf daha edersen kovarım seni." Ressam sırtını aracıya dönerek apartman vadilerine, modernist binaların heybetine ve nehrin Battersea yakasında kalan Victoria dönemi malikanelerine bakmayı sürdürdü.

Salonun bir ucundan oda müziği tıngırtıları, diğer ucundan bir nefes Marlboro dumanı ulaştı iki adama; bir de iki gencin halleri tavırları. Bir direğe yaslanmış olan kız, naylon çoraplı diziyle oğlanın fitilli kadife kaplı kasıklarını okşarken bir yandan da çayırda otlayan koyunlar gibi ağızlarını şapırdatarak öpüşüyorlardı. Yalnız kalan Simon ve George, daha önce defalarca yan yana durmanın sessiz güveniyle dikiliyordu. Onlara dinginlik katan, bu ruh haliydi işte.

Tuğla duvarın ardından bir sekiz kürekli daha çıktı, duvarların arasına sıkışmış nehir boyunda kayarken elinde megafonu, kafasında şapkasıyla kıçta duran serdümen açıkça seçiliyordu. Derken o kürekli de gri betonun içine gömüldü, sekiz güçlü kuvvetli doktorun batırdığı bir şırınga gibi. "Hayır" dedi Simon. "Hayır. Sen geldiğin sırada şunları seyre dalmış düşünüyordum..." Kare şeklindeki Thames kırpığına, dikdörtgen binalara ve nehrin iki yanını süsleyen yeşilliklere doğru parmağını uzattı. "Ressamın perspektif duygusunu kaybetmesi ne acı bir şey olurdu."

"İyi de bu yüzyılda resim akımı namına ne varsa hepsi, bunun üstüne gitmedi mi? Varsa yoksa perspektif düşmanlığı, yok kübizm, yok fovizm..."

"O dediğin, perspektifin entelektüel bir varsayım olarak reddedilmesi. Ben bir tür perspektif körlüğünden bahsediyorum. Düşün ki tüm derinlik duygusu kaybolmuş, görebildiğin tek şey, aynı düzlem içinde değişen şekillerden ve renklerden ibaret."

"Böyle bir sinir hastalığı yok muydu? Agnofobi gibi bir şeydi galiba."

"Evet, agnozi. Ben de tam anlatamadım ama esinini Cézanne'dan alan bir bakışla dünyaya başka açıdan bakmak değil benim sözünü ettiğim; aslında bir eksiklik. Perspektif, insanın görüşü ve belki de bilinci için gerekli üçüncü boyutu sağlar. Bu olmadan birey zamanı kavrayamaz ve bir başka şekilde, yeni baştan öğrenmeye mecbur kalabilir. Ya da mikroskobun lam ve lameli arasına sıkışmış bir mikrop gibi, gerçekliğin yalnızca bir diliminde yaşamak zorunda kalır."

Levinson bir süre düşündükten sonra, "Saygı duyarım" dedi ve kendisini konunun dışına attı.

"Simon Dykes?" Bir kadın konuşma sırasında yaklaşmış, kendine güvenmek ile güvenmemek arasında bir yerde sıkışıp kalarak ressamın dibine kadar sokulmuştu. Kolunu ileri uzatmak yerine gövdesini geri çekti. Sanki kol gövdenin değil, gövde kolun uzantısıydı.

"Evet?"

"Konuşmanızı bölüyorum ama..."

"Şey, ben de gidiyordum zaten." George Levinson, galerinin münasebetsizlik eseri düz beyaz zemini üzerinde bir oraya, bir buraya sekerek, bir o gruba, bir bu gruba burnunu sokarak, oradan bir isim alıp şuraya bir isim vererek uzaklaştı. Parlak dergilerden biri ona boşu boşuna "Londra sanat dünyasının en başarılı salon adamı" dememişti herhalde.

"O George Levinson'dı, değil mi?" diye sordu kadın. Yüzü yuvarlaktı; siyah, bukle bukle saçlarını tepesinde toplamıştı. Giysileri ise ufak tefek, yuvarlak hatlı vücudunu örtmekten çok, sıkı sıkı sarmıştı.

"Evet, oydu." Simon ne kadar ters davrandığını biliyor ve böyle yapmak istemiyordu ama açılışın yorgunluğu üstüne çökmüştü ve bir an önce çekip gitmeye can atıyordu.

"Hâlâ birlikte misiniz?"

"Yok canım, daha neler. Tamam, ortaokulda maçlardan sonra soyunma odasında, az birlikte olmadık; ama artık koca adamlarız, yakışmaz öyle şeyler. Bugünlerde sadece resimlerimi satıyor."

"Hah hah ha!" Kadının kahkahası zorlama değildi, hatta kahkaha bile sayılmazdı, Simon'ın espri yapmış olma ihtimaline karşı alınmış bir önlemdi. "Bunu biliyorum canım."

"O zaman neden sordunuz?"

"Bakın." Kadının yüzü birden kırıştı ve Simon o zaman anladı ki o hırçın, nefret dolu surat ifadesi kadının normal haliydi ve sevimli olmak için epeyce uğraş vermesi gerekiyordu. "Eğer kabalaşacaksanız..."

"Hayır hayır, özür dilerim." Elini uzattı ve aralarında gerginleşmiş havayı okşadı, sinirleri yatıştırdı, ortamı güzelleştirdi, hatta karambolde kadının bileğini bile elledi. "Sivri dilli olmak istemedim ama çok yorgunum ve..." Bileğini hissetti, saatinin kayışını hissetti, bilek kemiğinin ucunun en az kendi dili kadar sivri olduğunu duyumsadı. Kuş kemiği, serçe kemiği, kırık kemik gibi.

Daha kadının bileğini okşarken gözleri pencereye kaydı ve nehrin kıvrımından bir kuş sürüsünün havalandığını gördü. Bunlar kırlangıçtı herhalde. Bir anda sürü halinde toplanıp aynı hızla çil yavrusu gibi dağılıyorlardı. Tıpkı hastalıklı bir aklın düşünceleri gibi. Simon önce Coleridge'i, sonra uyuşturucuyu düşündü. Ne acayip, bazı insanlar kavramları birleştirirler ya hani, kapı zilini yeşil "duyan" tipler vardır; ben de Coleridge'i uyuşturucu veya kuşları Coleridge veya kuşları uyuşturucu olarak... Aman neyse be. Derken Sarah'yı düşündü, özellikle de kasıklarındaki tüyleri; bundan sonra fark etti karşısındaki kadının onun aklına doğru yürüdüğünü; gözlerinin altından, gözlerinin içinden geçip beynine girdiğini (hani perspektif duygusunu kaybetti ya) ve içerde işe yarar bir şey var mı diye bakındığını. "Kabalık etmek istemedim. Ama yorgunum, açılı..."

"Normaldir, yeni serginiz çok yaklaştı. Teslim tarihlerine uyar mısınız?"

"Dalga mı geçiyorsunuz? Sergiden önceki gün resim yapmakla, gece ise tuval gerip çerçeve çak..." Bir an duraladı. "Pardon, yine kabalık edeceğim. Başka bir şey demeden kiminle konuştuğumu bilmek isterim."

"Vanessa Agridge, *Contemporanea* dergisinden." Kuş pençesi gibi cılız elini Simon'ın elinin altında kıpırdattı ama Simon değil elinin sıkıldığını, avucunun kaşındığını bile hissetmedi. "Sergiye geldim ama bu kadın hakkında yazılacak pek bir şey yok. O yüzden size rastlamam... Hele sergiden bir hafta önce... Şık oldu yani... İşime daha çok yarar... Yine de..." Öksüren bir motor gibi tıkanıp kaldı. Suskunluk, aralarındaki boşluğa yerleşiverdi.

Uygun bir aradan sonra Simon "Bu kadın?" diye sordu.

"Manuella Sanchez" diye cevapladı Vanessa Agridge, bu sırada Simon'ın koluna elinde yuvarlamış olduğu sergi kataloguyla hafifçe dokunmuştu. Kim bilir, kur yaptığını falan sanıyordu herhalde. Simon onun yüzüne yeni, perspektifsiz görüşüyle baktı: Şekilsiz bir surat, ortada kıpkırmızı bir yarık, yukarıda siyah kıllar, aşağıda siyah kıllar. Biraz şişti, yarık açılıp köpekdişlerini gösterdi ve kadın devam etti: "Güya çok sıra dışıymış. Yandaşları öyle diyor ama bence beş para etmez. Gayet bayık. Söyleyecek kendine has hiçbir sözü yok."

"Ama siz onun resimleri hakkında yazmaya gelmediniz mi?"

"Horff..." diye hırıldadı kadın. "Bizim dergi daha çok sanatçılarla, onların özel yaşamlarıyla, dedikodularla falan uğraşır. Editörüm dergiye 'satılıkların sanat tarihi' diyor."

"İyi laf."

"Öyledir." Kokteyl bardağını ağzına götürdü, biraz içti ve bardağın üzerinden Simon'a baktı. "Sizin sergi nasıl? Soyut mu? *Ayıların Dünyası* gibi kavramsal şeyler mi var gene? Ne bekleyebiliriz?"

Simon tekrar perspektife döndü ve kadına başka bir gözle baktı. Yoğurt gibi yüzüne sürdüğü makyaja yakından baksa pütürlerini görecekti. Suratı şekilsiz falan değil, gaga gibi uzundu;

gözleri ise pörtlek, kırmızı türdendi. Simon kadının hacmini, kütlesini, ağırlığını, hacme göre alkol oranını, daha bir sürü ıvır zıvır hesaplarını yaptıktan sonra, burun deliklerini zorlayarak ilkel varlığından bir koku almaya çalıştı. Daha sonra, duyarga uzantılarını devreye sokup giysilerin altında ne var ne yok araştırmaya girişti. Bir duyargayı makatına, diğerini sol burun deliğine gönderdi. Bir çorabı ters çevirir gibi anatomisini tersyüz ettikten sonra zaten kadının kim olduğunu, ne halt etmeye buraya geldiğini ve ne zırvaladığını unutmuştu bile. Tekrar lafa girdi.

"Kesinlikle soyut değil. Bence nonfigüratif resim, nihayet Lévi-Strauss'un öngördüğü yola girdi. Strauss der ki: "Bir ressamın, eğer bir gün yanılıp da gerçekten resim yapsa nasıl davranacağını tuvale yansıttığı akademik disipline, nonfigüratif akım denir."

"Çok iyi bir söz" dedi Vanessa Agridge, "çok... Zeki. Bunu kullanabilir miyim, tabii kaynak göstererek?"

"Lévi-Strauss'u kaynak gösterin, dedim ya, onun fikri."

"Elbette, elbette." Elinde birdenbire, sihirli şapkadan çıkmış gibi beliren kayıt cihazı, kaşla göz arasında açılmıştı bile. Simon fark etmemişti. "Dolayısıyla, portre çalıştım. Natürmort... Nü..." *Çaldığı bir sigarayı, bir ağaçlıkta tüttürmesini hatırladı; anasının kuşağını, babasının kalın, sünnetli aletini.*

"Bacon'ımsı resimler mi yoksa..." Kıkırdadı. "Freudcu mu? Hani var ya, kadının vücudundaki rengi yok etmek, anatomiyi tersyüz etmek filan."

"Aşk resimleri bunlar." *Pantolona işemek, yerlere işemek. Çişle muşamba iyi gider. Çiş çiş kayıkçı. Ya da Çişle Muşamba İyi Gider demeli. Başlık atacak olsak,* "İç Çekiş".

"Ne resmi?" Vanessa Agridge kayıt cihazını domuzunki gibi ezik, basık, kıllı suratına yaklaştırdı. Bazı hıyarlar cep telefonlarını da böyle tutar.

"Aşk resimleri. İnsan vücuduna duyduğum sevgiyi, otuz dokuz yıllık aşkı gayet yalın, açık bir şekilde anlatıyor."

Akıntıya karşı geçen bu dakikalar içinde, açılış sona ermişti. Davetliler, galerinin kapısına doğru akarken orada burada olu-

şan girdaplara takılıyor, biraz daha sosyalleşelim diye çırpınıyorlardı. George Levinson bunların yanından geçti ve yavaşça dönerek Simon'a baktı. "Geliyor musun Simon?"

"Affedersiniz. Nereye?"

"Önce Grindley'e, sonra belki Sealink'e."

"Belki Sealink'te görüşürüz, önce Sarah ile konuşmam gerekiyor."

"Tamamdır."

Levinson da akışa kapıldı, yeni düşürdüğü bir oğlan vardı yanında. Aslan gibi çocuktu, kalçaları dar, gözleri menekşe, üstünde siyah bir palto. George ile oğlanın gidişini izlemesinin ardından, Simon'ın kafasına bir şey dank etti. Hayatta karşılaştığı her üç kişiden biri, ona zaten tanışıyorlarmış gibi davrandığına göre, onun da yabancılarla sanki tanıdıkmış gibi konuşması doğal değil de neydi?

Bunca şeyi düşündükten sonra Vanessa Agridge'e döndü ve aleyhinde delil olarak kullanılabilecek kayıt cihazına doğru konuştu: "Beni affedin..."

"Ettim bile." Onun gibi konuşmaya başlamıştı. Oldu bitti.

"Hayır, şimdi diyorum. Gitmem gerek. Çalışmalıyım."

"Sarah ile mi buluşacaksınız?"

"Kız arkadaşımdır..."

"Modeliniz mi?"

"Kız arkadaşım. Neyse, ben gidiyorum." Bir silkinişte kendisini tuzaktan kurtardı.

"Bir şey var..." diye seslendi ardından. Simon döndüğünde kadın artık bir gölge olmuş, yaz akşamına karşı bulanıklaşmaya başlamıştı.

"Evet?"

"Şu Lévi-Strauss denen adam."

"Evet?"

"Sizde numarası var mı? Eğer haberi yazarsam alıntıyı bir de ona doğrulatacağım da."

• • •

Galerinin çıkış kapısının yanında bir dizi ankesörlü telefon vardı. Simon cüzdanından telefon kartını çıkardı ve yuvaya soktu. Sarah'nın çalıştığı ajansın telefonunu tuşladı ve bağlantının kurulması sırasında çıkan cıvıltılar ve şakımalarla hayali bir kuş cennetinde oyalandı. Sonunda kızın dudakları elmacık kemiklerine sürtündü, sesi kulaklarını yaladı: "Şu anda size cevap veremiyorum. Lütfen..." Onun sesi değil. Ya da 2001: *Uzay Yolu Macerası*'ndaki Hal'in sesi ne kadar insan sesiyse, o kadar onun sesi. O şen şakrak konuşmasından eser yok; insanı ürperten bir ölçü, bir mesafe var sesinde. Her sözcük mekanik, tane tane.

Sinyal sesinden sonra "Orada mısın?" diye sordu; orada olduğunu biliyordu.

"Ayıklıyorum, evet, telefon ayıklıyorum."

"Neden?"

"Bilmem" diye iç geçirdi, "canım kimseyle konuşmak istemiyor. Yani senden başka."

"Planımız nedir?"

"Buluşuyoruz."

"Nerede?"

"Sealink'te."

"Kimler?"

"Tabitha, Tony herhalde ama daha kesin değil. Braithwaite kardeşler de olabilir."

"Bizim parlak çocuklar demek."

"Evet." Çok hafif kıkırdadı; bu onların arasındaki bir gülüştü, daha çok dudaklardan çıkan kısacık bir tıslama sayılırdı. "Çok parlak çocuklar. Sen ne zaman gelirsin?"

"Yoldayım zaten." Sözü çok uzatmadan kapadı. Son bir "Haydi görüşürüz", "Bir ara toplanalım" ve "Haftaya görüşürüz"den sonra merdivenlerden inip sokağa çıktı. "Haftaya görüşürüz"müş. Şuna "Seneye görüşürüz" desene.

Mesai çıkışının tam göbeği, Londra, yaz. Keşke galeri Chelsea Limanı'nda olsaydı; içindekiler dış dünyadan daha az kopuk olurdu hiç değilse. Embankment'ta, set boyunca ilerlemeye başladı. Arada bir başını çevirip yapının merkezinde bulunan kule-

nin ucundaki altın renkli küreye baktı. Biri ona bu kürenin gelgit durumuna göre alçalıp yükseldiğini söylemişti. Ama şimdi sular çekilmiş mi, yükselmiş mi bilmediği için küreye de bir anlam veremedi.

Kendisini yorgun hissediyordu ve boğazı, bir solunum yolu hastalığı başlangıcında ya da sonunda olduğu gibi gıcıklanıyordu. Earls Court'a çıkan yolun dönemecine park etmiş arabaların arasından, balgam sökmeye çalışarak geçerken hastalık başlıyor mu, bitiyor mu bilemedi. Braithwaite kardeşler. Aman ne parlak çocuklar. Sealink Kulübü. Gece boyunca gülünecek, bağırılacak ve flört edilecek demekti. Adı olmayan ama her filmde insanın karşısına çıkan karakter oyuncularıyla dolu bir yapım. Yatağa saat üçte, dörtte ya da beşte; güneş ufuktan sökün ederken narkotik dumanları dağıtmakla görevli küçük adamlar dünyanın tüm öteberisini yeniden, alelacele yerleştirirken girileceğini anlatıyordu bu durum.

Uyuşturucu, diye iç çekti. Hangi mal? Müşterilerin daha çok içip daha fazla kazıklanmasından başka tek bir etkisi olmadığından, Londra'daki tüm bar sahiplerinin göz yumduğu o boktan kokain mi? Evet, herhalde o. Daracık bir tuvalet kabinine girmiş, malı ezer ve çekerken görebiliyordu kendisini ve sonuçlarını da tahmin ediyordu. Kokain adamı öyle bir uçururdu ki eninde sonunda, sanki başka fırsatları olmayacakmış gibi, Sarah ile hayvanca sikişmeye başlarlardı. Bir gardıropta çiftleşen iki iskelet misali, kemikleri birbirine takır takır vurur, gırç gırç sürtünürdü. Ertesi gün ruh gibi kalkıp para çekmeye gittiğinde, kredi kartının kabartma numaralarının içine doluşmuş beyaz bir tozla karşılaşırdı.

Ya da belki Sarah, Tabitha'nın, Simon istememiş olduğu halde getirdiği *ecstasy*lerden almış olurdu. Bu hapa ecstasy, yani "haz" denmesi başta sahtekârlık gibi gelmişti Simon'a. İlk birkaç alışında Sarah'ya, "Eğer buna haz diyorlarsa, azıcık gıcık veren haplara da 'kuduruk' demeliler" demiş ama sonra alışmıştı. Bir kere, bunu Slade'de öğrenciyken bol bol aldığı asit ya da mantarlarla karıştırmamak gerekiyordu. Bu hap sadece insanların sosyal maskeleri üzerinde etkili oluyor, birbirleriyle olan ilişkilerini

değiştiriyordu. İnsana dolaylılık getiren bir haptı; bir başkasının duygularını bir tür aracı veya boş vermişliğe giden bir araç olarak kullanmayı sağlıyordu. Haplandıktan sonra yapılan tüm konuşmalar, buluğ çağı yoğunluğundaydı. Olur da bir ekmek çıkar duygusunun verdiği heyecanı körüklüyordu.

Başka tuhaf etkileri de vardı. Midesi içkiyle, burun delikleri boktan kokainle dolu olsa bile, Simon haplandıktan sonra, gördüğü her bedenin içine girmeyi arzuluyordu. Erkek, kadın; sağlam, sakat hiç fark etmez. Onun istediği, vücut sıvılarıyla sırılsıklam olmuş bir kuyunun içinde kıvranan insan bedenleriydi; hatta daha da iyisi, zincirleme bir birleşme. Buradan soktu mu, oradan çıksın isterdi.

Haplanan Simon'ın vücudu, bendini çiğneyip geçen taşkın bir ırmağa döner, her yere ve herkese akardı. İşte Sarah tam bu noktada işlerin kontrolünü eline alırdı. Yetenekli bir su mühendisi gibi yıldırım hızıyla yaptığı sondaj ve kanal çalışmaları sayesinde, onun içine akmasını sağlardı.

Evet, *ecstasy*. Sonra eve dönerlerdi, Sarah'nın yatağındaki limana, oradaki yeniden doğuşa sığınır; bu Rönesans'ın içinde, mandolin teli gibi gergin bedenlerini zangır zangır titrettikten sonra boşalır, esriklik içinde uyurlardı.

Kafayı bulmak istemiyorum, diye düşündü Simon, Tite Sokağı'na dönerken. Şu anda hiç azgın değilim ve yarın bütün gün çalışmam gerek, kaçarım yok. Önündeki geceyi, aşacağı alkol duvarını düşünürken vücudu geldi aklına; zihinle metabolizmanın, metabolizmayla kimyanın, kimyayla biyolojinin, biyolojiyle anatominin, anatomiyle giysilerinin ilişkisini düşündü. Ayak parmakları terle katılaşmış çoraplarının içinde kıvranıyor, her an mantarın pençesine düşebileceklerini, parmak aralarının zımparalanmış gibi acıyacağını duyuruyordu. Parmak uçları uyuşmaya başlamıştı. Simon'ın aklına periferal nevralji geldi. Bir de hemen her gece hakkından geldiği yarım şişe viski. Yok canım, olamazdı. Alkolik olamazdı yani.

Midesi de şişmişti üstelik; o Şili şarabı mayalanmaya devam ediyordu herhalde. Bu yüzden, yürüyüşü sadece balgam sökme

ve iki dişinin arasından, hedeflediği her taşı vurarak tükürme eylemiyle şekillenmiyordu. Bunu okuldaki çocuklardan öğrenmiş, daima iki dirhem bir çekirdek gezen ağabeyinin üzerinde deneyerek çocuğu bunalıma sokmuştu. Neyse, sadece tükürük değil, her adımda attığı osuruklar da değiştiriyordu yolunu. "Osuruğun gücü adına!" diye düşündü Simon, çizgi film gibi.

Simon'ın götü son günlerde çok azıtmıştı, dübürü kekeleyerek de olsa konuşmayı öğrenmiş, ha bire günlerinin sayılı olduğunu söylüyordu.

Gençken yeni bir sevgiliyi tanımanın nasıl bir şey olduğunu hatırladı birden. O zamanlar yakınlık, cinsel etkileşimle kuruluyordu. Olmadık yerde kadının vajinasından yükselen bir zart sesi ya da adamın erken boşalması utanma nedeni olmuyor, kadınla erkek arasındaki anlayışı gösteriyordu. Üstelik bu yakınlık biraz genişlediğinde, birbirlerinin çişi kakası, başka nesi varsa da giriyordu işin içine. Ama tabii bu işin kralı doğumdu; kadıncağızın şişmiş kutusu yırtılana dek açılıp muşambaya, çorba kıvamında bidon dolusu sıvı yaydı mı, tamam oluyordu. Ha, bir de döleşi, hani ne onun olan, ne de olmayan organ. Hatta belki biraz da erkeğin olan. Ama yok, her üç öğünde de bu organı biraz soğan ve sarmısakla sote etme fikrinden caymış, paket servis haline getirip yakılmaya yollamışlardı.

Bu yaştan sonra kimseyi baştan tanıyamazdı artık. Sarah ile dokuz aydır birbirlerinin ensesine salıyorlardı hızlı soluklarını fakat onunla aynı tuvaleti paylaşmak istemiyordu hâlâ. Tuvaleti paylaşmak şöyle dursun, bağırsakları harekete geçtiğinde onun evde olmasına bile katlanamıyordu. Hani elinden gelse, sıçmak için başka kasabaya giderdi. Kıç deliği ona ölümlü bir insan olduğuyla ilgili bildiriler göndermekle kalmıyor, bir de sızıntı yapıyordu. Bağırsak hareketleri artık gizli kapaklı olmuyordu, bokyiyenler sanki sürekli kımıldıyor ve Simon'a telgrafla osuruk bültenleri, faksla bok suyu geçerek pantolonunun ağında korkunç lekeler bırakıyordu. Simon bunu düşünürken durdu ve kemerini düzeltti. Böylece işkencecisine, bok kokutacak biraz daha hava sağlamış oldu.

Bu bedenle, bu doğuştan geri zekâlı cismani ikiziyle olan ilişkisini her düşündüğünde, o farkına varmadan bazı şeylerin sarpa sarmış olduğuna daha da ikna oluyordu. Dünyevi bir varlık olduğunun sürekli hatırlatılması çok bunaltıyordu Simon'ı. Aynı bedenin bilgi bankası içinde, çocuklukta geçen o öğleden sonraları, alacakaranlıktaki oyunları, annesinin eve dönmesi için tüm banliyöyü inleterek goril gibi bağırıp çağırmasını hatırlıyor, bu anıların eşliğinde, bedeninin o zamanlar ne kadar özgür, ne kadar serbest ve uçarı olduğunu acıyla anımsıyordu. Oysa şimdi kaçınılmaz geleceğin bilinci onu bastırmış, kendi içine çökertmiş, sıkıştırmıştı. Bir termostat gibiydi bu lanet olası; her türlü keyfi, rahatlığı ve huzuru başarıyla kısıtlıyordu.

Çimlere saplanıp kalmış dizi dizi top arabalarıyla dolu bahçesiyle York Dükü'nün kışlasını geçtikten sonra King's Road'a saparken Simon, her şeyin altüst olduğu o anı kestirip kestiremeyeceğini düşündü. Çünkü artık bedenden anladığı sadece kısıtlanma, belki bir de direnişti; her lifin kemiğiyle, her hücrenin komşusuyla sürekli bir didişme halinde olduğu bir bünye. Nasıl olabilirdi bu? Yine asit tripleri geldi aklına. Üç dakikalık bir hafıza turunda bile yırtık dondan fırlar gibi ikide bir çıkıyorlardı önüne. Asidin etkisi altında, diğer psişik maceracılarla birlikte çıktıkları astral yolculukları düşündü. Belki bu yolculuklardan birinde, vücudundan çıkmış ama geri girerken tam yerine oturamamıştı; renkleri kaymış bir dergideki fotoğraflar gibi örtüşmeyen bir yanı kalmıştı. Yani böyle hissediyordu.

Bu uyumsuzluk, bu didişme yetmiyormuş gibi çocuklarının ondan koparılması da bu rahatsızlıkların üstüne tuz biber ekmişti. Beden algısına başka bir darbe indirmiş, elini kolunu koparmıştı sanki. Jean ile olan evliliği, dört bir yanına dinamit konup çökertilen binalar gibi kendi üzerine yıkıldığında; çocukları beş, yedi ve on yaşındaydılar ama onlarla olan fiziksel bağı daha kopmamıştı. Sanki hokka burunlardan ve öpülesi popolardan çıkan kablolar hâlâ onun sinir sistemine bağlıydı. Bir yerleri ezilse, bir tarafları kesilse, Simon bu acıyı binlerce kez şiddetlenmiş olarak ta içinde duyumsar, bağırsaklarına bıçak, liflerine bisturi atılmış

zannederdi. Eğer ateşler içinde yatarken "Baba, baba; İzlanda'yım ben!" diyerek hayal görmeye başlasalar, Simon hemen yanlarına geliverir, bebek odasındaki duvar kâğıtlarının çiçeklerine tırmanabilmek için bir yaprağa asılırdı.

Şimdi onları sık sık görmesine, sayısız kez okuldan alıp eve getirmesine, fırında patates ve balık köftesi yapmasına, onları öpmesine, koklamasına, okşamasına rağmen; etinden et koparıldığı, hayatından bir şeylerin söküp alındığı duygusunu yenemiyordu. Tamam, döleşini pişirip yememiş olabilirdi ama ağzından çıkan göbek bağları, yazın cayır cayır kavrulan Londra'nın çatılarından, araba antenlerinden, reklam panolarından aşıp onu hâlâ çocuklarının göbeklerine bağlıyordu.

Simon, Sloane Meydanı'nın köşesinde bir gazetecinin önünde durdu. Önünden geçen parlak mutsuz kızlar, suni deriden kolsuz cüppeler, tulumlar, tasmalar giymişlerdi. Eaton Meydanı'nda siktiği bir kadını düşündü kısaca. Kadın, Jean ve Sarah arasındaki boşlukta vermişti ona. Jean ve Sarah. O boşluk ne kadar da gereksizdi öyle; JeanveSarah daha iyi. Her neyse, Sloane Meydanı'nda o kadın Simon'ın gözlerinin önüne geldi; evinin hayali meydanın taşlarında hayat buldu.

Büyük bir divan, camlı sehpa, soyut resimler ve ikisinin vücutları, birbirlerine bol figürlü hayat sigortası çakıyorlar. Olmaya devlet cihanda böyle bir bakış gibi. Al sana meme, şurada kalçalar, burada bir sik, bu am nereden geldi elime? Asılıp çekmiş, pantolonunu çıkarmıştı kadının, ayak bileğindeki zımpara gibi tüyler eline değmişti. Kendisinde de vardı bunlardan. Dumanlı kafasını kadının akça pakça karnına, kat kat göbeğine gömmüştü. Kıkırdadılar, kokain çektiler, yarı çıplak, pantolonu bileklerine kadar sıyrılmışken. Votka yuvarladılar, sıcak ve zehir gibiydi. İş sikişe geldiğinde, çükünü kadının deliğine el yordamıyla sokmuştu ama kadın bunu kafaya takmadı veya kafasızdı zaten. Ya biri, ya öteki.

Simon kaldırıma çıktı ve yanında duran gazete tezgâhına baktı. Manşetleri şöyle bir gözden geçirdi: "Ruanda'da Katliamlar Durmuyor", "Başkan Clinton Bosna'da Ateşkes İstedi", "O.J. Simp-

son Davası'nda Irkçılık Suçlaması". Bunlar politika haberi falan değil, diye düşündü, bedenler hakkında haber, bedensellik. İncecik bacakların koyu balçıktan geçirmeye çalıştığı bedenler; ezilen, toz olan bedenler, kıpkırmızı yarılan gırtlaklar, kurbanlar son nefeslerini rahat alsın diye ücretsiz yapılmış boğaz ameliyatları.

Simon birtakım şeylerin örtüştüğünü fark etti. Hayatının üzerindeki gölge, güneşin kenarlarındaki karanlık ve bu boğaz kesme, kol bacak koparma bültenleri arasında bir uyum vardı. Her zaman görselliğe dayanan hayal gücü, hemen manşetlerin içine girivermişti ama en büyük oğlu Henry'yi Hutu, küçüğü Magnus'u Tutsi yerine koyup birbirlerini parçalamalarını seyrederek.

Simon içini çekti. "Perspektif yokluğundan" dedi ve bir yüz kendisine doğru dönerken öksürdü; çünkü istemeden yüksek sesle konuşmuştu. Lucozade oyuncakçısına bir uğramayı düşündü ama bütün dükkânı gezemezdi şimdi. Kart göndermeye niyetlendi ama standa dizilmiş olan bütün kartlarda, birbirinden gülünç görünen, tüvit ceketler giymiş, evrak çantalı şempanze fotoğrafları vardı, altında da "Londra'da seni düşünüyorum" yazıyordu. Bunun yerine, ceketinin göğüs cebini elleyerek, önceden sarmış olduğu tek kâğıtlıyı yokladı. Simon dolmayı cebinden çıkardı; kâğıttan bir kaplanın penisi gibi kırışık ve yuvarlaktı. Derken yaktı, kafası dumanlanır, aklındakiler dağılır diye.

İkinci Bölüm

Sarah, Sealink Kulübü'nün barında, çevresindeki erkeklerin kur yapma çabalarına göğsünü gere gere oturuyordu. Bazıları gözleriyle, bazıları ağızlarıyla, bazıları kafaları, bazıları da saçlarıyla kur yapıyordu. Bazıları inceden, hiç sezdirmeden asılırken, kimilerinin asılması kör gözüm parmağına; sikini çıkarıp o çinkodan bar tezgâhına vursa daha fazla göze batmaz böylesi. Kimilerinin asılması belli belirsizdi, ellerinin omuzlarının hafif kıpırdanışlarıyla; kepek karıştırma, nasır törpüleme, şeytan tırnağı kesme benzeri davetlere dayanıyordu. Diğer erkeklerin asılması ise mekanik efektleriyle tastamam pahalı film yapımlarını aratmıyordu; benim şöyle "zevklerim var", bu kadar "akıllıyım", acayip yüksek "konumum var" diye. Hepsi de maymunun önde

gideniydi, böyle düşünüyordu Sarah, sahte bir gövde gösterisi için öteberiyi tekmelemekten nasıl da keyif alıyorlardı.

Bu kişiliksiz fırtınanın sarışın gözü olarak, kıpırtısız oturuyordu Sarah. Bu genç kadın, işine geldiğinde beklentileri altüst etmeyi bilirdi. Kısa siyah bir etek, siyah ceket, siyah şapka, siyah eşarp, siyah ayakkabılar, siyah çoraplar ve krem rengi, dik yakalı bir bluz giymişti bu gece. Biraz kımıldayınca çevresini saran ipeksi yüzeylerin hareket ettiğini, onu yeniden sarmalamak için uğraştığını hissetti. Taburenin üzerine çökmüşken, o mekândaki varlığını alabildiğine duyumsuyordu. Vücudunun hücreleri hâlâ kıpır kıpır, ona bu şekli vermiş olmaktan ötürü hâlâ mutluydu sanki.

Belki de, diye düşündü Sarah, erkeklerin sinekler gibi başıma üşüşmesinin sebebi bu klasın çağrısıdır. Ama aslında bunun daha çok kedi gibi kıvrak olmasına, sarışın sarışın cilvelenmesine bağlı olduğunu biliyordu. Burun; hafif köprülü, ucu yukarıya dönerek pembe ve damarlı delikleri sergiliyor, öyle pek de meydanda olmayan başka deliklerin tellallığını yapar gibi. Ağız dar ama dudaklar dolgun, hele altdudak daha küstah bir suratta gayet somurtuk durabilir. Çenesi sivri, sinsi; al beni kazı yap der gibi. Gözler menekşe rengi, hem de sahici menekşe, gözlerde ender görünen bir renk. Çakmak çakmak bakışlar, sivri elmacık kemiklerinin üzerinde hemen göze çarpıyor. Tüm bunlar, aksi takdirde hayvansı sayılabilecek yüzüne, doğa dışı bir özellik katıvor. Aslında güç bela seçilen bir özellik bu ama bir de şapkasını çıkarıp dar alnına üçgen biçiminde düşmüş saçları sergilese, karşı konulmaz bir gerçeklik olacak.

Kadınların yüzü hep kalbe benzetilir ama Sarah'nın yüzü kalp değil, elmas şeklindeydi. Üstteki üçgeni alın ve yanaklar, alttaki ters üçgeni çene ve yanaklar oluşturuyordu. Tıpkı gerçek bir elmas gibi, bu yüzün de içinde başka yüzler vardı; kimin nereden baktığına bağlı olarak türlü türlü yan yüzler görülebilirdi.

Sealink Kulübü'nün karanlık sularında çıkan altı kuvvetinde sosyalleşme fırtınasının yarattığı dalgalar, bu mücevherin oturduğu taburenin çevresinde döndükten sonra barda patlıyordu.

İki dalga arasındaki boşlukta, Sarah içkisini yudumlayabiliyor, filtreli Camel sigarasını yakabiliyor, barmen Julius ile iki laf ettikten sonra rafların arka yüzüne takılmış aynalarda yansıyan parça parça, şekilsiz görüntüsüne bakabiliyordu.

Julius, bir karıştırıcıyla dans ederek geldi ve içindeki uydurma içkiyi köpüklü bir şırıltıyla bardağa boşaltırken, "Simon gelecek mi?" diye sordu.

"Evet, bir açılışa katıldı. Az sonra gelir herhalde..." Konuşmayı kesti, yakışıklı bir genç bara yaklaşıyordu. Sarah'ya baktı, gözleri bir an için onun şapkasına takıldıktan sonra Julius'a, "Eee..." dedi.

"Eee ne? Elma suyu mu?" diye karşılık verdi barmen.

"Şey... Eee..." Cidden şaşırmıştı. Zaten şaşkınlığı kumaş pantolon giymesiyle başlamış, diye düşündü Sarah. Yakışıklılığının bunaltıcı sıcağında serseme dönmüş, terliyordu.

"O dediğinizi bilmiyorum beyefendi. Nar suyuyla mı yapılıyordu?" Daha adam cevap veremeden Julius barın diğer ucuna seğirtmişti bile. Öyle kayarcasına, kesintisiz yürüyordu ki insan, görünmez bir bandın üzerinde sanabilirdi onu.

"Çok... Çok hazırcevap biri, değil mi?" dedi genç adam Sarah'ya. İlk defa asılır gibi yapıp da asılmayan biri olmuştu o gece.

"Evet" diye iç geçirdi Sarah, "evet ve buralarda harcanıyor. Çok büyük adam olabilirdi, hem de çok büyük." Tekrar iç geçirdi, başını kederle salladı ve parmağıyla içkisini karıştırdı.

"Aa, neden öyle söylediniz ki?" diye sordu adam; Sarah'a kalsa ona cevap verecek, adamı kurduğu kapanın içine çekecekti ama barın yaylı kapıları açıldı ve Sarah'nın kız kardeşi Tabitha içeriye süzüldü.

Yanında, sanat eleştirmeni Tony Figes ve Braithwaite kardeşler vardı. Birbirine benzemeyen bu iki kardeş, birlikte geçirdikleri hayatta ki bu bütün hayatları oluyordu, yaşayan, soluyan, kımıldayan bir sanat eseri gibi davranmaya eğilimliydi. Uzun sözün kısası, bitişik olmayan yapışık ikizlerdi bunlar. Doğal halleri öylesine ilginçti ki toplum içinde rol kesmeye kalktıklarında, çok

sıkıcı oluyorlardı. Onlar da bunu bilirmiş gibi kafalarına göre yaşıyor ve tuhaflıklarını tüm cömertlikleriyle sergiliyorlardı.

Tabitha, Sarah'ya yanaşıp yanağına bol şekerli bir öpücük kondurdu. O kadar şekerliydi ki öpücük, şekerin bir kısmı kızın yanağında kaldı. "Kafama sıçsınlar" dedi, "seni burada yapayalnız bekletmişiz." Ablasına şöyle bir sarıldıktan sonra kızcağızın göğüslerinin altına tırnaklarını geçiriverdi.

Sarah debelendi, Tabitha'yı tokatladı ve "Siktir!" diye bağırdı.

"Sen siktir." Tabitha vazgeçecek gibi değildi, Sarah'nın üstüne abandı; ipeği, pamuğu, eti deşiyor, mıncıklayacak bir meme ucu arıyordu. Diğer elindeki torbadan şekerler saçıldı yerlere.

"Ya siktir git!" Bulmuştu sonunda, ardından Julius'a merhaba demek için barın öbür tarafına geçti.

Tony Figes öne çıktı ve "İyi akşamlar" diyerek diğerlerini selamladı. Sarah'nın elini bir anlığına öylesine tuttu ve hemen bıraktı. Figes gülümsedi ve altdudağıyla çenesi arasındaki L şeklinde yara izi genişleyerek ikinci bir ağız oldu. Tuhaf görünüşlü, ufak tefek bir adamdı, kesekâğıdı renginde olan cildi, daha da koyu kahverengi saçlarıyla tamamlanıyordu. Bu gece, krem rengi bir takım elbise içinde hediye paketi kadar süslüydü. Gömleğinin açık yakasından, hüzün verici beyaz tüyler görünüyordu. "Hmm." Sarah'ya sırtını döndü, odaya göz gezdirdi, dizi dizi takım elbiselere şöyle bir baktıktan sonra başını yeniden Sarah'ya çevirdi. "Sigorta poliçesi yaptıracak olsaydım, buraya gelmek yerine bir telefon ederdim." Sarah güldü, Tony çifte gülücüğünü bara çevirerek Julius'a bir göz attı.

Braithwaite kardeşler Sarah'ya yaklaştı. Bir şarkı mırıldanıyorlardı. Sarah şarkıyı çıkaramadı ama herhalde "Gazap Üzümleri" şarkısıydı. İki yanına dikildiler, biri cılız, diğeri daha toplu ama ikisinin de yüzü uzun ve solgundu. Ellerini göğüs hizasında, avuçları yere bakar şekilde tutuyorlardı. Robotlar gibi, diye düşündü Sarah ya da insansı forkliftler. Bir ona, bir ötekine baktı. İki çift göz de ya karşısındakine çevrilmiş ya da ondan uzakta, var olmayan bir yere odaklanmıştı. Derken, hiçbir sinyal almadan dört el birden Sarah'nın başının çevresinde dönmeye başladı.

Hayali kumlarla kale mi yapıyorlardı yoksa gözleri de bozuk sağırlar için haber bülteni mi anlatıyorlardı, bilinmez. Mırıltıları önce yükseldi, sonra kesildi ve elleri aşağı indi. Sonra hiçbir şey söylemeden ayrılıp tuvaletin yolunu tuttular.

Tony Figes bir filtreli Camel sigarası yakarken "Vücut hacmi." dedi. Eleştirel bir çözümlemeye soyunarak "Vücudun kapladığı hacim üzerinde bir şeyler yapıyorlar." diye açıkladı.

"Anlıyorum."

"Dediklerine göre, vücutlarını artık sadece diğer vücutların uzayda kapladıkları yeri tanımlamak için kullanacak, böylece modern varoluşun boşluk algısı yetimizi köreltmesine dikkatleri çekeceklermiş." Tony kafasını bir tarafa yatırmış, martini bardağını da öbür tarafa eğmişti. Sarah, ironi yapıp yapmadığının farkında bile olmadığını anladı.

"Sence ne kadar sürdürürler?"

"Bu gecelik mi?"

"Evet."

"Höö, bir saat kadar. Ellerinde acayip bir mal var. Bir çeksen dibin düşer. Umarım biraz daha takıldıktan sonra vazgeçerler."

Tabitha barın diğer ucundan sekerek geldi. Julius'a yeni içkiler ısmarlandı. Braithwaite kardeşler döndüğünde, burunları ve gözleri nemliydi. Sanki birinin klozete attığı kokaini çekmişlerdi. Sarah oturup çevresindeki sıcak kıpırtıların tadını çıkardı, kara mizahı ve ironiyi, taşlamayı ve aşağılamayı, sözlerin içine işlemesini keyifle dinledi. Sokulan her laf şefkatli bir okşama, her iğneli söz babacan bir şaplak gibi geldi.

Ama hep böyle olmamıştı. Bu nazik durum, eskiden çok daha nazikti, incecik sosyal buz tabakası, onun ağırlığını kaldırmıyordu. Ama... Ne? Daha altı ay öncesine kadar bu saatte kulübe gelmek, çocuk bedenini terk etmeye çalışmak, yepyeni nefret patlamalarına yol açardı. Ama artık her şey Simon'a göre tanımlanıyordu. Daha doğrusu, onun bedenine göre.

Eğer yoğunlaşsa, çevredeki sesleri, bardaklardan yansıyan ışığı dışarıda bıraksa, Simon'ın yaklaşan vücudunu, alacakaranlıkta kendisine yaklaşan elle tutulur bir homurtu olarak hayal

edebilirdi. Vücut vücut değil, yakın formasyonda uçan bir bombardıman uçağı filosuydu. Köprücük kemiği, göğüs kafesi, kalçalar, penis. Ayaklar, baldırlar, uyluklar, penis. Eller, omuzlar, dirsekler, penis. "Sarah Simon'ın Penisini Seviyor." İşte bu, o kadar sahici ve romantik bir inançtı ki şapkasının iğnesiyle bar tezgâhına kazısa yeriydi hani.

Sakallarla zımpara gibi olmuş boynundan göğüs tüylerine geçiş; uzun, esnek kıymıklar gibi sert kaslar... Bir de cildinin çelişkili yumuşaklığı. Oğlan çocuklarının cildi gibi, dokun bana diye bas bas bağıran bir ciltti onunki. Tastamam Simon kokan bir cilt, bu cildin gergin çuvalında için için kaynayan bir Simon. Sarah bu cildi yarıp açmak isterdi, onun içine akmasını arzulardı. Bunları düşünürken kasıklarını sıkıştırdı ve hadi gelsin artık, diye düşündü özlemle. Neden gece çıkma zahmetine katlanmışlardı ki? Neden adamı bu gece dışarı çekmek istemişti? İstememişti aslında. İçerde kalmayı ve defalarca, defalarca, defalarca soyulmayı tercih ederdi. Simon onun motorunu işletebilir, saat gibi çalışan kalbini hızlandırarak defalarca, defalarca, defalarca gelmesini sağlayabilirdi; her orgazmı bir öncekinden daha baş döndürücü olurdu.

Neden dışarı çıkıyorlardı? Neden haplanıyorlardı? Çünkü yaşananlar ikimize de fazla geliyor, diye düşündü Sarah, bunların alıştırmayla öğrenilecek değil, dumanlı kafayla çekilip azaltılacak şeyler olduğunu sezmişti. Birbirlerinin üstünde çalışarak giderebilirlerdi bunu. Sarah Lykurgos'u okumamıştı ama okusaydı Sparta'daki zina yasasının güzelliğini fark edebilirdi. Sparta'da zinanın herhangi bir yaptırımı yoktu ama karısıyla seks yaparken yakalanan adamın vay haline! Zira iki tarafın da öldürülmesi işten bile değildi. Bu da evlilik ilişkisine tehlikeli bir gerilim katıyor, yasak olduğu için daha seksi bir olaya dönüştürüyordu işi. Sarah ve Simon için de Sealink, içki ve uyuşturucu aynı görevi üstleniyordu, ağzını açmış duran bu lakün, onların Lakonya'sıydı.

Bu vardı var olmasına ama bir de Simon'ın eski karıları ve kız arkadaşları vardı. Simon'ın içini açacak olursa, bir dizi Rus revü

kızıyla karşılaşabilirdi. Her biriyle sevişmesinin anıları iç içe geçmiş, şehvani bir matruşka oluvermişti. Zaten Simon bir parmaklama ansiklopedisi, yalama atlası ve mıncıklama külliyatıydı. Sarah bunu sevişirlerken hatırlayacak olursa, gözlerinden yaşlar boşanır, adam içine inlemelerle değil, hıçkırıklarla girerdi. Bazen bu tam da boşalmak üzereyken, uçurumun kenarından atlayacakken aklına gelirdi. O zaman iki ağlama arasında bölünürdü işte. Simon da bilerek yarattığı bu rahatsızlığı dindirmek istercesine, olaydan sonra uzun süre ona sarılırdı.

Neredeydi bu adam? Neden hâlâ gelmemişti? Gelseydi de Sealink'in dalgalı suları içinde onun dimdik mizanasını yakalasaydı artık. Simon geldikten sonra, gece yana yatmış bir güverteye dönecekti, Simon ve Sarah güverteden aşağı, yatağa doğru kayarken elleri önce dua ediyormuş gibi sarılacak, sonra zevkle birleşecekti. Neredeydi bu adam?

• • •

Simon, Oxford Meydanı'nda, bir Top Shop vitrininin önünde filtresiz Camel içiyor, Regent Caddesi'ne doğru uzanıp güneye kıvrılan zift deryasını izliyordu. Kaldırımın kıyısında, vitrine yaslanmış duruyordu. Şakakları zonkluyordu, her şeyin üzerine geldiğini hissetti. Metro bozmuştu her şeyi, tek kelimeyle hataydı. Ya da Sloane Meydanı'nda içtiği tek kâğıtlı hataydı. Vücudundan biraz olsun kurtulmayı, Batı Yakası'na giderken, aklının şöyle bir dolaşıp sonra peşinden yetişmesini isterdi. Ama mal tam aksini yapmış, iri cüsseli bir uşak gibi eline geçen her türlü pis, istenmeyen duyguyu getirip kafasının içine yığmıştı.

Tıklım tıklım istasyona yürüyen merdivenle inerken başlamıştı. Hayatım boyunca seyredip durdum inip çıkan bu insanları, diye düşünmüştü Simon. Robot gibiler; birbirlerine hiç dokunmazlar ama bu merdivenlerden tünellere balık istifi iner çıkarlar her gün. Lang'in *Metropolis*'indeki proleterler gibi. Tam da onlar gibi. Ancak bu gelişigüzel gözlem, derinlerde bulunan bambaşka anıları deşmekle kalmayıp patlatmış, Simon'ın bilinç

akışının yüzeyine çıkmasına yol açmıştı. *Metropolis* filmini yıllar önce izlemiş, Lang'in gelecekte makineler tarafından yönetilen, insanlık dışı şehir anlayışına hayret etmişti. Ama yedi yaşındayken bunun karamsar bir kurmaca olduğunu anlayamamış, bir tür belgesel olduğunu düşünmüştü.

Öyleydi zaten. Metro tünellerinde ayaklarını sürüyen adsızların her tür ayrıntıyı içeren bir belgeselinde,Frankensteinvari bir gelecek bütün bedenleri, diğer bedenlerin toplamına indirgemişti. Simon otomatların yanında bembeyaz kesilmiş, tren tarifesinin altında terlemiş, terli kumaşın kasıklarını kestiğini hissetmişti. *KasıkalarmıKasıkalarmıKasıkalarmı.*

Açılıştaki kadına, *Contemporanea*'dan gelen o at suratlı gıcık tipe de yalan söylemişti. Yeni sergisi hakkında söyledikleri doğru değildi. İnsan bedenine aşk falan duyduğu yoktu. Gerçek et, gerçek kemik ve gerçek kanın içindeki ideali gösteren resimler yapmamıştı. Aksine, metropolün çarpıttığı ve bunalttığı; trenleri ve uçaklarıyla, büroları ve konutlarıyla; modaları ve sopaları, odaları ve sofalarıyla insanlıktan çıkardığı bedenleri çizmişti.

Bir yıl kadar önce, Jean ile Sarah arasındaki karanlık çağda, George Levinson ile Sanat Kulübü'nde öğle yemeği yemiş ve sonra Chelsea sokaklarını yararak Tate'e kadar yürümüştü. Nedenini biliyordu. Tıkanmıştı yine, hem de çok fena. Boyamak, çizmek, yapmak, oymak istememesi bir yana, kendisini neden boyamak, çizmek, yapmak, oymak gerektiğini anlamayan, yaratıcı zekâ özürlü bir dallama gibi hissediyordu. Dünya kendi yansımalarıyla dolup taşıyordu zaten, kendi kendisine benzemişti bile. Bu ruh hali içinde ayaklarını sürüye sürüye gitmişti galeriye. Yemeğe dumanlı gelmiş, yemekten sarhoş ayrılmıştı.

Tate'e gitmek bir tür mazoşizmdi onun için. Kendisini orta yaşlı bir oğlancı gibi hissetmişti. Charing Cross Caddesi'nden genç bir oğlanı arabasına aldığını hayal etmişti. Oysa bütün paraya pezevengin el koyacağını ve polislerin onu üçüncü sayfalara çıkaracağını biliyordu.

Galerinin taş merdivenlerini tırmanıp yengeç gibi yampiri yampiri yürüyerek ana salonu geride bırakmış, olur da çağdaşla-

rının resimlerini, daha da kötüsü kendi resimlerini görür diye gözlerini hiç duvarlara çevirmemişti. Hızla Rönesans'a kaçmış, İtalyan tablolarındaki masmavi ufuklarda kendi hallerinde duran geyik ve keçileri beslemişti biraz. Renkler, figürlerin duruşu, görüş mesafeleri, ikonalar ona hiçbir şey ifade etmiyordu. Baktığı resimlerin her unsuru, fotoğrafın ve reklamın parlak, boyalı ihanetiyle defalarca, defalarca bok edilmişti zaten. Bu saatten sonra bir Titian resminden, içinde orospu kılıklı bir mankenle yepyeni bir Peugeot 205 fırlasa yine şaşırmazdı.

Dolanmaya devam etti, yolunu kaybetmemeye çalışıyordu ama çok değil; çünkü çok çalışırsa kaybetmezdi, galeriyi karış karış biliyordu zaten. İlk geldiğinde on altı yaşındaydı, sevgilisine vereceği ilk öpücüğün eşiğinde olduğunu hatırlıyordu. Çocuksu bir terle yağlanmış ve birbirine yapışmış elleriyle galeriyi gezerken, Simon kornişlere, havalandırma ızgaralarına, yangın söndürücülere, elektrik düğmelerine bakıyor, bir tek o ışıltılı Blake resimlerini incelemiyordu. Oysa sözde resimlere bakmaya gelmişlerdi. On altı yaşında tazecik bir erkeklik ince kumaştan pantolona karşı başkaldırır, on beş yaşında bir göğüs de şehvet ateşiyle yanan kalbe mangallık ederken öteye beriye bu kadar dikkat etmesi, galeri planını kafasına kazımasına yetmişti.

Ama kafasını kaldırıp da 19. yüzyılın felaket tellalı ressamlarından John Martin'in iki resmini görünce, olmayacak bir biçimde galerinin içinde kaybolup gitti. *Cennet'in Ovaları* adındaki ilk resimde, romantik bir etki altında çizilmiş vadiler ve tepeler, masmavi ufukta kaybolana dek genişliyordu. Ama Simon'ın ilk başta bir kayadan çıkan duman sandığı şey, aslında dip dibe fakat karman çorman duran bir melekler yığınıydı. O kadar çoktular ki resmin ölçeğini baştan aşağı değiştiriyorlardı. Bir doruktan bakıldığında elli-altmış kilometre uzakta görünen ufuk çizgisi, bu melekler sayesinde üç yüz kilometre gibi gerçekdışı bir uzaklığa, var olmayan bir nirvanaya atılmıştı. Başka bir gezegenin olanaksız bir temsiliydi bu; Dün'ün ölçülü, akılcı hayallerinden çok, Bugün'ün boya tabancalarına, bilgisayar destekli çizimlerine yakındı.

Babil'in Çöküşü adlı diğer resim ise ilkini hem tamamlar, hem düzeltir nitelikteydi. Taş, tahta, su, ateş ve etten oluşan devasa bir girdap, cehennemin ortasına açılmış bir delikten akıp gidiyordu. Gri cüppeli Babilliler buna yakalanmış, elleri kolları savrula savrula, karmakarışık sakalları yoluna yoluna anafordan içeri kayıyorlardı. Martin diyordu ki... Ne diyordu? Hiçbir şey dediği yoktu, çizdiği yıkım resminin mekanik unsurlarına takılıp gitmişti. Dediği şuydu: Bu patlama anı, bu yıkım Babil'in içinde vardı zaten, her şeyiyle içinde barındırdığı bir gerçekti.

Peki Babil değilse, Londra neden olmasın? Cennet'in uçsuz bucaksız ovaları değilse, neden bulutların kol kanat gerdiği kırlar olmasın? Neden olmasın o bulutlar, gökyüzünü yarıp geçen uçakların kıçını yalayan o pamuksu yığınlar? Simon vahiylere güvenmezdi. Ölmayacak girişimlerin çıkmaz sokaklarına öylesine dalmıştı ki bir şeyin doğru olduğuna aniden inanıvermenin, pek matah olmadığını biliyordu. Ama aradan fırlayıverenin de iyi olup olmadığını anlardı. Hangi ilham onu sırtlanabilecek kadar sağlam, bilirdi.

Bir sonraki hafta başladığı modern felaket resimleri, buradan doğmuştu işte. Martin'in tuvallerinde bedenler bazen parçalanmış, bazen bütün ama her zaman parçalanabilir olurdu. Simon'ın tuvallerinde ise insanın parçası bile olmayacaktı. Beden diye çizilenler, Lang'in filmindeki bedenler gibi karıncamsı, kütle halinde ilerleyen yaratıklardı. Böceksi insanlardı bunlar, her tarafları kitin, her tarafları kabuk. Devasa Chartres Katedrali boyutlarında bir uçakta balık istifi oturacaklar, sayfaları dikkatle oyulmuş tahta bloklar okuyacaklar, anlamsız oyunlar oynayacaklardı.

Simon, bir 747'nin içini, tam burnu yerkabuğuna vurduğu anda çizmeyi düşünmüştü. Kanatlı dev, bir ölüm meleği gibi Staines yakınlarında boş bir deponun çatısını, on metre bölü saniye kare ivmeyle delmeye çalışırken çizmeliydi. İnsan figürlerinin kopmuş parçaları, dağılan uçağın içinde uçmayı sürdürür; sonunda gerçek yerçekimsizliğe ulaşmışlardır ama tam da yerin çekimine iyice kapıldıkları, çok yakında altına girecekleri anda.

Bu resim kafasında çizildikten sonra, diğerleri çorap söküğü gibi gelmişti. Her biri, şehrin en güvenli ve en renksiz yerlerini

gösteriyordu ama buraları dolduran insanları sallayan, karıştıran ve sonunda yok eden, dehşetli bir yıkıcı gücün pençesinde. Gelgit dalgalarına kapılmış bir Borsa'nın içi; 1987 yılının bir Kasım gecesinde King's Cross Metro İstasyonu'nun bilet gişesi, tam o ateş topunun parladığı an; bir ro-ro gemisinin ambarı, yemyeşil sular içeri dolar, kırmızı ve mavi arabalar dışarı fırlarken; ani bir Ebola saldırısına uğrayan IKEA mağazasının içi, yığınlarla yeni evlinin, mobilya almak üzereyken virüs saldırısı nedeniyle erimesi. İşte bu minval üzere giden yirmi resim.

Simon bu resimleri kafasında oluştururken hiciv niteliği taşıyacağını, katı olan her şeyin buharlaştığını göstereceğini sanmıştı oysa, hiç de öyle olmadığını fark etti. Resimlerin, arka planlarıyla hiçbir ilgisi yoktu. Bunlar montaj gibiydi aslında, vahşi, sert ortamların ve su altındaki resiflerin çizimiydi. Bunların üzerine insan suretini andıran figürler çizeceklerdi ve asıl önemli olan, o figürlerdi.

Simon, insan vücudunun bir boşluğa itildiğini hissediyordu. Zamansız bir boşlukta, bir çelik iskelenin üzerinde kalmış; yeni inşa edilmiş, betonlaşmış teknolojiyle kafa tokuşturuyordu. Rüzgâr dönmüş ve Simon'ın öznelerini, bu ölümcül sıkıntı dünyasında var olabilmek için gereken yaklaşımın dışına savurmuştu. Babil Kulesi'ne kramp girmiş, beş yüz kattaki beş yüz farklı halkın boynunun, omuzlarının tutulmasına yol açmıştı. İfade etmek istediği şey buydu ama kendi vücudunun çöküntüsü bundan önce mi, sonra mı başlamıştı, bilmiyordu.

Sarah ile tanıştığı zamanlarda olmalı. Ama bunun yürüyüp yürümediğini ya da yürüdüğü halde yürüyor mu, yürümüyor mu olduğunu kestiremiyordu. Bildiği tek şey, geçen yılda günlerin uzadığı, resimler ve Sarah'nın ona tanıştırdığı insanlarla dolduğuydu. Akşamdan kalmalık başlamıştı; aslında bu iyiye işaretti çünkü Jean'den sonra baş gösteren durgunluk döneminde ona buna asılmasına rağmen bir türlü, beklediği huzuru bulamıyordu. Üstelik çocukları bir şekilde ona dönmüşler, yine onun yanında rahat etmişlerdi. Anlaşılan, kendisini içerden yiyip bitiren asalaklar şimdilik doymuştu.

Neredeydi? Oxford Meydanı'nda, bir Top Shop'ın önünde filtresiz Camel içiyor, Regent Caddesi'ne doğru uzanıp güneye kıvrılan zift deryasını izliyordu. Kaldırımın kıyısında, vitrine yaslanmış duruyordu. Şakakları zonkluyordu ve dev bir goril tarafından çevresindeki her şeyin kırılıp döküldüğünü izlerken kendini küçülmüş gibi hissediyordu. Çağlar ötesi bir King Kong, mağazaların vitrinlerini kırarak içerden avuç dolusu insan çıkarmıştı. Zavallıcıklar, hayvanın kocaman parmaklarına ve kablo kadar kalın kıllarına takılıp kalmış, kıvranıyorlardı. Bu insanlar tanrılara abur cubur, ilahlara suşi olurdu ancak. Bunları tüylerinden ayıkladı, dehşetli yüzlerine baktı ve her biri bir dişçi kadar olan dişlerinin arasına attı.

Ooh, hem çıtır, hem lezzetli. Bu otopark kadar ağzın çiğneme ve şapırtı sesleri, bütün kenti doldurdu. Mekanik gıcırtılardan daha şiddetliydi. Durdu ve parlayan kemeri alt dişlerinin arasına takılmış bir trafik polisini tükürdü. Böyle de diş ipi olmaz ki! Kocaman kollarını açtı, Hamley's binasının çatısına birkaç kez vurup korkunç bir "HoooKraa!" nidası çıkardı. Diyordu ki, tek vücut benim. Baba'ya bir, Oğul'a iki, Kutsal Ruhun da anası.

Derken bu kıyamet gorili çevreyi dolaşmaya başladı. Arabaları metal kum taneleri gibi savuruyor, çift katlı otobüsleri, çift katlı sandviç gibi mideye indiriyordu. Sonra meydanın tam ortasında durup biraz ıkındı, sıkındı ve gazete büfesi eninde bir kütük çıkarmayı başardı. Bok önce sallandı, uzadıkça uzadı ve sonunda Kong'un kıçından, fırtınada açıklığa sığınan davarlar gibi meydanın ortasına toplaşmış, kel kafalı, heyecanın ve maceranın tadını ancak kuryelikle yakalayabilmiş motosikletlilerin tepesine doğru inişe geçti.

Simon başını sallayınca görüntü kayboldu, insanlar zeminde koşuşturan leke ve toz tanelerine dönüştü. Saatine baktı, geç kaldığını gördü ve Sarah'a doğru, Sealink yönüne döndü.

Üçüncü Bölüm

Klinik psikolog, tıp doktoru, radikal psikanalist, anti-psikiyatr, delifişek anksiyolitik ilaç araştırmacısı ve eski televizyon yıldızı Dr. Zack Busner, banyo aynasının önünde durmuş, çenesinin altındaki gür tüylere takılmış olan birkaç ekmek kırıntısıyla uğraşıyordu. O sabahki ilk kahvaltısında kızarmış ekmek yemiş ve her zamanki gibi vişne reçelinin büyük bir kısmını midesi yerine kürküne göndermeyi başarmıştı. Busnerların bir tek bu iş için alınmış olan bit tarağıyla boyun çevresindeki kürkü iyice yıkamıştı ama inatçı kırıntılar, reçelle birlikte akıp gitmeyi reddediyordu işte. Üstelik ne kadar çıkarmaya çalışırsa, o kadar derine gömülüyorlardı.

Neyse, diye düşündü giyinmeye başlarken; hastaneye giderken Gambol uğraşır artık. Busner'ın asistanı Gambol, sık sık patronu-

nu tımar etmeye çağrılırdı. Tabii Heath Hastanesi'nde psikiyatri bölümüne bağlı olsun olmasın tüm stajyer doktorlar hemşireler ve hizmetliler de öyle. Bugünlerde kıdemli doktorlar, hatta bazen yöneticiler bile hastaneye girerken Dr. Busner'ın çevresine toplanıp kalın kürküne dokunmaya çalışıyorlardı. Eğer öylesine bir saygı tımarı bile yapamazlarsa, doktoru selamlayıp kendi işlerine koşuyorlardı.

Zira, gençliğinde ve orta yaşında kalıplara girmeyen, hatta deli dana gibi bir psikiyatr olan Busner, yaşlandıkça neredeyse saygınlık denebilecek bir kıdem kazanmıştı. Efsanevi doktor Alkan'ın yanındaki eğitimini tamamlar tamamlamaz, doçentlik unvanı kazanmasını sağlayan *Deliliğin Nicelik Kuramı*'nın doktrinel aşırılığı, çoktan unutulmuştu. Bu kuram artık (eğer hâlâ üzerinde düşünen şempanze varsa), eğlenceli bir sersemlik eseri olarak görülüyor, Mantıkçı Olguculuk, Marksizm ya da Freudculuk gibi akımların sosyo-psikolojik versiyonu olarak değerlendiriliyordu. Getirmek istediği önermeler, abartılı bir şiddetle çürütülmüştü elbette ama ikinci bir müdafi dalgası ayaklanmış ve bir hipotezin önemini belirlemekte kullanılacak tek ölçütün, onun ampirik doğruluğu olamayacağını savunmuşlardı.

Busner kapının ardındaki askıda sallanmakta olan yeni ütülenmiş gömleği aldı ve yuvarlak omuzlarına geçirdi. Parmakları hâlâ eskisi gibi kıvraktı. Düğmeleri hızla ilikledi; başparmakları, son zamanlarda iyice azan eklem iltihabına rağmen, işaret parmaklarının ilk boğumunu bulup güç uygulamayı başarmıştı. Her zamanki moher kravatını alıp kalın boynuna geçirince ve düğümünü atıp da yakasını indirince, hızından ötürü aynadaki görüntünün bulanmasına bakarak özgüvenini tazeledi.

Yakayı iliklemedi, kravatı da fazla sıkmadı, Gambol kırıntılara daha kolay erişsin diye. Bu sırada, ayaklarından biri lavabonun altındaki cam raftan, kendisine hiç fark ettirmeden bir kaşağı kapıvermişti. Suratındaki tüyleri dalgın dalgın tararken gözlerini kısıp aynadaki görüntüsünü incelemeye başladı.

Kalın, içlerinde birkaç tane dağınık düzen kırlaşmış kıl bulunan kaşlar, derin oyuklu burun kemeri, biçimli, badem şeklinde

burun delikleri. Ağız kısmında torbalanma yok, yalnızca dolgun ve düzgün üstdudağından yukarı, eşit olmayan açılarla kıvrılan birkaç çizgi... Dudakları, tıpkı gençliğindeki gibi kıvrımlı ve etine dolgundu.

Açılan tepesini çevreleyen saçları, hale biçiminde yukarı kaldırırken ellisine merdiven dayamış bir şempanze için hiç de fena olmadığını düşündü. Guatr ya da uyuz belirtisi yok, ülser de olmadık. Böyle giderse altmışımı bile görürüm! Geniş göğsünü şişirdi ve uzun kollarını gerdi. Evet, bedeni, hareket ederken –zaten hiç yerinde durmazdı ki– içi içine sığmıyormuş gibi görünse de dinlenirken biraz gevşiyor, kasların eridiğini, derinin cılızlaştığını gösteriyordu. Ama Busner, bunun farkında değildi. Olağanüstüyüm, diye düşündü ve epeyce kalın görünen bir ekose ceketi askıdan aldı.

Busner'ın gençliğinde büyük bir özgüvenle (hatta bazılarına göre ukalalıkla) doldurduğu popüler medya yıldızı rolüne dönüşünü perçinleyen unsur, olgunluktu. Geçen beş yıl içinde, ününü inanılmaz derecede artıran beş kitap yayımlamıştı.* İlk bakışta hastalarının vaka geçmişlerinden oluşan kitaplar, psikoloji ve nöroloji dallarındaki oldukça zor kuram ve kavramların kitlelere yayılmasında çok işe yaramışlardı. Üstelik bunun için, hiçbir sadeleştirmeye gidilmesine gerek kalmamıştı. Busner, okurlarını hor görmemiş olmaktan ötürü gurur duyardı.

Kitapların diğer dikkate değer yönü, Busner'ın kendisini olağandışı hastalarına nasıl adadığını anlatmasıydı. Geliştirdiği gözlemsel ve yorumsal yöntem, altmışlarda Edinburgh'da aldığı nesnel ve akılcı tıp eğitimi, efsane doktor Alkan'ın** yanında edindiği pırıl pırıl bir hayalgücü ve yaratıcı disiplin ile yetmişlerde Willesden'de işlettiği Kavram Evi'ndeki çalışmalarının varoluşçu fenomonolojisini birleştirmişti. Böylece hastaları, hem klinik koşullarında incelenmiş oluyor hem de Busner ile dünyaya açılıyorlardı.

---

*. *Koltukla Çiftleşen Şempanze*, 1986; *Yuvalanmalar*, 1988 ve *Bir Primatologun Anıları*, 1992. Tümü Parallel Press, Londra-New York tarafından yayımlanmıştır.

**. Alkan'ın analitik yöntemi hakkında geniş bilgi için, yazarın "Psikanalizde Örtük Yöntemler" adlı makalesine bakınız (*İngiliz Aktüalite Dergisi*, Mart 1956).

Busner, öğrenci ve asistanlarına "Önemli olan" diye işaretlerdi, "öznelerarası bir 'çap-çap' yaklaşımı oluşturmak, bireyin hastalıklı 'öh-öh' bilincine girebilmek ve dünyayı onun gözlerinden izlemektir. Artık bazı hastalıklara karşı katı bir fizyoloji temelli tavır takınmak, bunları motivasyon temelli, dolayısıyla salt 'huuu' saf psikiyatrinin sınırları dahilinde ele almak doğru değildir..."

Bu "öznelerarası yaklaşımın" hem entelektüel hem ahlaki açıdan bariz ve geçerli dayanakları vardı elbette ama bazı fırlamalar, yapılan işin pürüzleri fazlasıyla yok ettiğini görmeden ve bunun hakkında yorum yapmadan geçemiyorlardı. Diğer "sıcağı sıcağına" şempanze öyküleri gibi, Busner'ın anlattıkları da hem çok satıyor, hem de iyi reyting yapıyordu. Hastalarının çarpık fenomonolojilerini anlayabilmek için, Busner kötürümlerle su kayağına gidiyor, kronik sara hastalarıyla opera izliyor ve anlamsız anlamsız gülüp duran hebefrenik şizofrenlerle birlikte, çılgın partilere katılıyordu. Yayıncılık çevresinde, partilere Busner ve hastalarından birinin çağrılması, neredeyse görgü kuralıydı artık.

Bu sayede, tik ve spazmlara yenik düşerken istemsiz olarak havlayan Tourette sendromu hastaları, kolları ve bacakları dopaminin etkileri nedeniyle alışılmadık biçimlerde sallanan Parkinsonlular, işaret dağarcıkları akut hafıza kaybının bozuk plağıyla sınırlı olan beyin hasarlı şempanzeler; daha normal davranan menajerler, yazarlar ve edebiyat eleştirmenleri arasında sık sık görülmeye, yemiş ve beleş içki için onlarla itişip kakışmaya başladılar. Böyle etkinliklerde çevresine toplanan gruplara, "Bu hastalıklara yaklaşımımın ne kadar maymuncul olduğunun göstergesi işte" diye işaretlerdi, "Bu şempanzeleri böyle ortamlara sokarak..." –ve bu noktada durup sözünü ettiği şempanzelerden birine acil tımar uygulardı– "hastalık algımızın etrafındaki ideolojik 'çap-çap' yapılanmayı yıkmış oluyorum."

Busner giyinmeyi bitirdi ve tavana takılı dikiz aynasının hareketli kolunu çekip aşağı indirmek üzere sıçradı. Makatım temiz mi acaba, diye düşünerek, ellerinden birini bu işe görevli tayin etti ve geniş kıçının tam ortasında yer alan, sarı-pembe renkli

mukozayla çevrelenmiş deliği kontrole gönderdi. Ardından, parmağını geniş burun deliklerine ve kımıldayan dudağına götürdü. Ama dün gece L'Escargot'dan döndükten sonra çıkardığı kilolarca boka rağmen, poposu gayet temiz görünüyordu. Gerekirse Gambol hastaneye giderken tekrar bakar, diye düşündü; ceketine çekidüzen vererek eteğinin pırıl pırıl dübürünün üstüne çıkmasını sağladıktan sonra banyonun ışığını kapattı, kapının yanındaki tutamağı kavrayarak neşeyle sıçradı ve koridorda zıplayarak ilerledi, kocaman hayaları bir o yana, bir bu yana savruluyordu.

Busner'ın Heath Hastanesi'ne tekrar danışman olarak atanması, kariyerindeki yeniden doğuşun ortalarında meydana gelmişti. Her ne kadar hâlâ viziteye çıkmak gibi yorucu işlerle uğraşmak zorunda olsa da yönetim kurulu, psikiyatri dünyasının en kıdemli şempanzelerinden biri olarak bu kurumda bulunmasının, hastane için bir onur kaynağı olduğunu anlamaya başlamıştı. Gambol asistan olarak yanına verilmiş, istediği hastayı seçme hakkı tanınmış, üstelik çevredeki hastanelere kabul edilen hastaları da inceleyerek kitabının satmasını sağlayacak vakaları belirleme fırsatı sağlanmıştı.

Aslında mevcut projeler nedeniyle bugün, Busner için pek keyifli olmayacaktı. Sabahtan sıkıcı mı sıkıcı bir bölüm toplantısına katılacak olması yetmiyormuş gibi, öğleden sonra üniversite hastanesine giderek otizm hakkında ikinci konferansını verecekti. "Yalnız Tımar Olan Şempanzeler" başlıklı bu dizi, son derece popülerdi. İlk konferansı için kürsüye fırlayan Busner, kalabalığın çoğunu oluşturan genellikle bonobo yabancı öğrencilerin yanında, dışarıdan gelmiş şempanzeler ve akademinin psikoloji ve primatoloji bölümlerinin öğrencilerini de görünce memnun olmuştu.

Ama bu otizm konusu sıkmıştı artık. Anlatmak istediklerinin çoğunu *Bir Primatologun Anıları* kitabında zaten ifade etmişti; izleyicisi ne kadar kalabalık ve dikkatli olursa olsun, bunları yeniden anlatmak pek heyecan vermiyordu. Merdivenlerden aşağı, bir o tırabzanı, bir bu tırabzanı kavrayarak inerken bana yeni bir vaka

gerek, diye düşündü; öyle bir sendrom ya da belirti göstersin ki daha önce, psikoloji ya da nörolojide hiç rastlanmamış olsun. Maymunluk doğasının yeni baştan gözden geçirilmesini gerektirecek kadar büyük bir vaka olsun.

Mutfak kapısının önünde durup grubunun yapacağı taşkınlıklara kendisini hazırladıktan sonra, sıçrarayarak üst eşiği kavrayıp içeri süzüldü.

Ayakları üzerine inip doğrulduğu zaman saygın doktoru karşılayan manzara, tam da beklediği gibiydi. Busnerlar geniş bir gruptu; tıbbi ve akademik eğilimlerinin gerektirdiği şekilde geleneklerine de son derece bağlıydılar. Diğer orta sınıf ücretlilerin gruplarından daha fazla hareket olurdu onlarda, Redington Sokağı'ndaki evlerinde her zaman on, on beşi birden barınırdı.

Zack Busner, devriyeye çıkmaya gençken başlamanın faydalarına yürekten inandığından, kimi zaman bazı yarı-erişkin erkekleri evden zorla atar, bunun karşılığında sıra sıra ağaçlarla bezeli Hampstead çevresindeki dırdırcı komşulardan, yavrunuz şöyle yaptı, böyle etti diye epey bir hot-zot alır ve küçümseyici bakışlarla karşılaşırdı. Yarı erişkin dişiler de başlarını belaya sokabilirdi; eğer alfaların bütün bir yumurtlama dönemini sadece endogamiye ayırdıklarını fark ederse bütün Hampstead'i dolaşıp uygun eş adaylarını kendisi belirlerdi.

Ama bir yandan da alfa erkek olarak grup üzerindeki hükümdarlığı, önce beş yıla, sonra on yıla ve arkasından da on beş yıla uzadığı için, grubun kaynaşımı da parçalanması kadar önemli görünmeye başlamıştı kendisine. Şimdi olduğu gibi iki ya da üç dişi birden aynı anda kızgınlık dönemine girince, Zack gruptaki erkeklerin bu dişilere çullanmasını anlayışla karşılardı. Bu erkeklerin çoğu iç çiftleşme için Bali veya Cote d'Azur'dan Londra'ya döner ve bunların uçak biletlerini de Zack alırdı.

Böyle zamanlarda, ev her yaştan şempanzeyle dolup taşardı. Düşünün, otuz maymun bir araya gelmiş, didişiyor, dalaşıyor, taranıyor ve çiftleşiyorlar. Ama bu, Busner grubunun tipik delişmenliğinin hoş bir kanıtı olduğundan, Busner sabahın köründe de olsa bu hayhuya katlanırdı.

Busner'ın ilk gördüğü şempanze, alfa Busner dişisi olan Charlotte'tu. Yemek salonunu mutfaktan ayıran üç basamağın üzerinde domalmış, gamma erkek David ile çiftleşiyordu. David'in her zamanki aşırı aldırmazlığı üzerindeydi yine. Dişinin içine girmeden önce gazeteyi bile elinden bırakmamış, hatta Charlotte'un sırtına sermiş, bir yandan iş görüyor, bir yandan manşetlere göz gezdiriyordu. Bir dizi yavru da aralarına girmeye çalışıyor, David'in sırtına ve omuzlarına tırmanıyordu.

Busner bunlardan yalnız birini, en küçük yavrusu Alexander'ı tanıyabildi. Piç kurusu, diye düşündü zira Alexander, daha iki yaşında olmasına rağmen titreyen iki bedenin üzerindeki avizeyi yakalamayı becermiş, tek koluyla avizeden sarkarak bir yandan kendi çevresinde dönerken bir yandan da David'in burnuna tekmeler indiriyordu.

Odanın geri kalanına şöyle bir göz gezdirdi Busner. Yavrular, ikinci kahvaltılarının içinde erik kurusu ve kremalı elma tatlısı bulunan kâselerini birbirlerine atıyor, yarı-erişkinler bir köşede asık suratlarla, homurdanarak birbirlerini tımar ediyor, iki yeni anne yavrularını emziriyor, yemek salonunda birkaç tanesi de ikinci kahvaltı kâselerine ilave hazırlıyordu. Bahçeye bakan uzun pencerelerden gelen bol miktarda gün ışığı, tüm bu curcunanın üstüne tatlı tatlı vuruyordu. Busner grubunun hiç yerinde duramayan bir çift süs midillisi de bu pencerelerin içinden geçip kafalarını tokuşturarak ince sesleriyle kişnediler.

"HoooKraa!" diye hot-zotlayan Busner, statüsü gereği kapı sövesini biraz tıkırdattı. Küçük kızlarından biri olan Paula'ya ikinci kahvaltısını hazırlamasını işaretledikten sonra, dikilmeye başlayan kürküyle çiftleşmekte olanların yanına gitti.

Busner kapıda belirince, diğer tüm erişkin erkekler de hot-zotlamış, bir tek hafif iniltilerle doruğa yaklaşmakta olan David buna katılmamıştı. Pederşah odayı bir uçtan öbür uca geçerken, grubunun genç, yaşlı, erkek ve dişi tüm üyeleri kendisine temenna etti, o da buna karşılık olarak şefkatli bir selamlamayla ya öptü ya da hafifçe okşadı her birini.

Yemek salonunda kuyruğa giren erkekler, iyi kötü egemenlik sırasına göre dizilmişlerdi. David'in arkasında Henry, Henry'nin arkasında Paul vardı. Charlotte'a ilk girme hakkını neden David'e verdiklerini merak ederken, kahvaltı tezgâhına giden birkaç basamağı tırmandı ve bu sırada bulaşık makinesinin yanında kızı Cressida ile çiftleşen, uzaktan zeta erkek Dr. Kenzaburo Yamuta'yı gördü. Colin Weeks ve Gambol da sıralarını bekliyorlardı.

Cressida'nın içinden çıkarken, "Günaydın 'çap-çap' Zack" diye işaretledi Kenzaburo, "şuna bir 'ha-hah' posta gitmek ister misin?"

David'e şefkat dolu sert bir yumruk atarken "Hayır, hayır" diye işaretledi Zack Busner, "ben 'ön-hön-höö'..." Charlotte'un içine kayarak girerken, ağzından dökülen sözcükler tatmin dolu bir solumaya dönüştü. Charlotte da kendisini geriye iterek onun daha da derinlere girmesini sağladı. "Önce ilk göz ağrımıza şeref verelim." Busner titredi ve sallandı; sertçe soludu, hırıldadı ve ardından Charlotte'un cinsellikle şişen vajinasını kasıklarında yumuşak, nemli bir yastık gibi duyumsadığında, zevkle dişlerini takırdattı. Ama doruğa ulaşmadan önce neredeyse bir dakika pompalaması gerekti; üstelik bu süre boyunca Alexander'ın ayaklarından biri sürekli burnunda patlıyor, diğer bücürler de o geniş sırtına tırmanmaya, ensesine asılmaya çalışıyorlardı.

Charlotte'un içinden çıkar ve epsilon dişi Frances'in akıl edip uzattığı havluyla silinirken, artık eskisi gibi değil, diye düşündü acıyla. Charlotte ile ilk çiftleşmemi hatırlıyorum, en fazla on saniyede attırmıştım herhalde! Huu ne zevkliydi, gençliğin gençler üzerinde heba olduğu doğru galiba. Frances'a teşekkürlerini işaretledi ve birkaç dakika Charlotte'un yanında kalarak, dişinin kulaklarının yanındaki kestane rengi tüyleri taradı. Bu sırada dişiyle Henry çiftleşiyor, koca, sapsarı dişleri kırılacakmış gibi takırdıyordu.

Kafasını kaldırdığında, Cressida'nın Kenzaburo'yla işini bitirdiğini ve kendisine temenna etmekte olduğunu gördü; yumuşak, benekli suratında baştan çıkarıcı bir gülücük vardı. Busner güldü, hotladı, dudaklarını caklattı ve bu seferki çiftleşmesi otuz saniye

bile sürmedi, ikisi de zevkle ciyakladılar. Cressida en sevdiği kızı olmuştu daima ama nedenini hiçbir zaman kestirememişti. Şişiği desen, Betty veya Isabel'inkinin yanına bile yaklaşamazdı ama neşeli itaatkârlığı ve aşırı korumacı anaçlığında, son derece dokunaklı bir şey vardı. Busner erkeklik üzerine atıp tutmaktan hoşlanmazdı gerçi ama meslektaşlarıyla iki tek atmak için arada bir gittikleri Flask'te, "O, on yedi yavrumun içinde en çok zaaf duyduğum dişi" diye işaretlerdi, " 'he he heee' tabii bilmediğim başka yavrularım yoksa."

Busner, Cressida ile çiftleşirken Gambol'un kolunun altından bir şeyler işaretlediğini görmüş ama fazla dikkat etmemişti buna. Başka bir dişinin uzattığı başka bir temiz havluyla silinirken, Gambol'un ısrarlı hot-zotlarına dikkat kesildi.

"Hu-huuu!" diye sesledi Gambol, ardından işaretledi: "Bir şey var Zack, senin de ilgini çekecektir."

"Daha ikinci kahvaltımı bile etmedim Gambol, 'öh-öh' bekleyemez misin biraz?" diye karşı-işaretleyen Busner, çiftleşme sonrasında gelen mutluluk ve aksilik duygularıyla kahvaltı tezgâhının üzerinden sıçradı. Yemek salonunun büyük bir kısmını işgal eden kocaman, çam kaplamalı masanın çevresindeki sandalyelerden birine çöktü, sonra da delta dişi Isabel'e kremalı elma ve erik kurusuyla tepeleme dolu iki kâseyi getirmesini işaretledi.

Masanın üzerinde duran gazeteyi aldı ve dış haberler bölümündeki manşetlere boş boş göz gezdirmeye başladı: "Ruanda'da Bonobo Katliamları Durmuyor", "Başkan Clinton Bosna'da Ateşkes İstedi", "O.J. Simpson Davası'nda Jüri Üyelerinin Seçilmesi Sırasında Bonobo Düşmanlığı Suçlamaları". Busner içinden, sefalet, sefalet, hep sefalet hep kavga diye serzenişte bulundu. Belki de Lorenz'in işaretledikleri doğrudur, maymunluğun bugünkü acınası durumu, aşırı nüfus artışı ve doğal yaşam ortamlarının azalması karşısında verilen uyumsuz bir tepkidir. "Patron." Gambol püf desen uçacak gövdesiyle kıvrılıp mutfak masasının altına girmişti ve parmağıyla Busner'ın sallanmakta olan sol ayağına dokunduruyordu. "Gerçekten 'gru-nu' ilginç bir şey var, bence bu konuyu biraz işare..." Busner ayağını çekip Gambol'un

dokundurmasını böldü. Gruba bunca zamandır hükmetmesinin nedeni olan çeviklik ve kuvvetle, sandalyesinde şöyle bir gerilip Gambol'un ense köküne sert, iyi nişanlanmış bir yumruk oturttu. Bu darbe zavallı asistanı bir süreliğine afallattı ve deniz yosunundan örülmüş muşambanın üzerine boylu boyunca uzattı. Busner, bir anda sıçrayıp iki ayağıyla asistanının bel çukuruna inerek, başlattığı yıldırım harekatını tamamladı.

"Ruoaaf!" diye bağırdı ünlü psikiyatr, sonra eğilip epsilon erkeğini ensesinden tutarak, suratına karşı-işaretledi: "Gambol, beyinsiz dangalak, kes şu elini. İkinci kahvaltımı bok etmeni istersem sana işaret ederim zaten, hayvan oğlu hayvan! Ama şimdi kes elini. 'Uvaaa'!"

Gambol iki büklüm bedeninden uzanan ellerini deli gibi dört bir yana sallayarak, "Özür dilerim, özür dilerim patron!" diye yaltaklandı. "Seni bu kadar 'iyk-iyk' sinirlendirmek istemedim, lütfen dövme beni, lütfen." Çömelir duruma geçip Busner'a temenna etti, kısacık kuyruğunu dingildetti.

"Tamam bebeğim, sana bu kadar sert vurmak istememiştim zaten" diye işaretleyen Busner, hafifçe homurdandı. "Sen hâlâ benim en sevdiğim minik asistanımsın." Attığı yumruktan sonra hâlâ acımakta olan elini uzattı ve Gambol'un sırtındaki karmakarışık tüyleri okşadı. Bir süre taradı Gambol'u; epsilon erkeğinin kürek kemikleri arasındaki postunun içine doluşmuş daksili andıran kırıntıları söktü.

Tam bir genç entelektüel, diye düşündü Busner, Gambol'un kürkünde düğüm üstüne düğüm açarken. Yeterince taranmıyor, yeterince çiftleşmiyor. Zaten asistanım olmasa, bırak epsilon erkeği olmayı, hiyerarşi zincirine bile giremezdi. İş olsun diye yaptığı bu tümüyle resmiyet dolu tımarı, Gambol'un ense kökündeki birkaç tüyü çekiştirerek bitirdi.

Gambol masadan uzaklaşırken hâlâ temenna ediyor, ellerini ardında sallıyordu. "Teşekkür ederim Zack, çok teşekkür ederim. Senin egemenliğine tâbiyim, varlığından memnuniyet duyuyorum, grubu yönetmene saygılıyım, makatın büyüktür, hepimizi içine alır, 'grrnn'."

"Arabayı garajdan çıkar Gambol" diye çıkıştı Busner. "Yirmi dakika sonra, ikinci kahvaltımı bitirir bitirmez hastaneye gideriz." Tekrar sandalyeye çıktı ve erik kurusunu çiğnemeye devam etti, meyveleri güçlü azıdişleriyle eziyor, sularını ağzında çalkalayıp öyle yutuyordu. *Guardian* gazetesini tekrar açtı ve yılların getirdiği deneyimle kulaklarını yavru çığlıklarına, yetişkin çiftleşmelerine ve midilli kişnemelerine tıkayarak okumayı sürdürdü.

Zack Busner'ın ikinci kahvaltısını bitirmesi yirmi dakikadan çok daha uzun sürdü. Sütçü geçen on beş günün faturasını bırakmıştı, bu bir kez daha çiftleşmek için neden oldu. Dave 2'nin gelişi de öyle; Busner'ın yavrularından biri olan Dave 2, Hackney'deki bir bonobo topluluğu örgütünde çalışmaktaydı. Mevcut tüm erkekler Charlotte ve Cressida'nın tekrar üzerinden geçtiğinde, saat ona geliyordu.

Hâlâ basamaklara domalmış duran Charlotte'a, "Ben çıkıyorum hayatım" diye işaretledi Busner. Dişinin vajinası biraz kanıyordu. "Çiftleşmeyi fazla kaçırma lütfen, geçen kızgınlık döneminde neler olduğunu hatırlıyorsun. 'Grrnn' çok geç kalmayacağım, hatta konferanstan hemen sonra gelip evde biraz okumak istiyorum. 'Hu-huuu'?" diye sordu.

"Peki Zack ama onları geri çevirmenin ne kadar zor olduğunu biliyorsun, hem evde o kadar yarı-erişkin var ki biri d..." Ellerini ovuşturmayı kesti. Sözü edilen yarı-erişkinlerden biri olan William, iki kurulama bezini Charlotte'un önünde sallayarak ona kur yaptığını sanıyordu.

Busner, William'ı düşündü. Genç erkek çok yakışıklı olacaktı; samur gibi siyahımsı kürk, ince kaşlar, düzgün oyuklu burun kemeri, solgun ağız... Tam bir Busner. "HoooGrrnn" diye hotzotladı William, sesi bir çıkıp bir iniyordu. Sonra da "Seninle çiftleşebilir miyim halacığım, lütfen 'huuu'?" diye işaretledi.

Busner, William'a yaklaştı ve ağzına –eklemleri çok iltihaplı olmayan– sol eliyle birkaç uyarı yumruğu indirdi. "Ruaaf!" diye havladı ve ardından işaretledi, "Zavallı halanı rahat bırakasana, vajinasının halini görmüyor musun? Bu kızgınlık döneminde

çiftleşecek yeteri kadar erişkin var zaten, bir de sizin gibi zıpçıktılarla uğraşmasın dişicağız."

William sızlanarak bahçeye çekildi; bir yandan da, "Pardon Alf, pardon halacığım" diye işaretliyordu.

Busner maymun kaynayan odayı son bir kez gözden geçirdi. "HoooKraaa!" diye hot-zotlayarak, grup üstündeki egemenliğinin ve bu bağlamda kendisinin gücünü ve kudretini vurguladı. Kıdemli erkek şempanzeler yemeyi, çiftleşmeyi ve taranmayı bırakarak onu selamladılar, ardından Busner çıktı.

Busner yavrularından biri olan dört yaşlarındaki Marigold, merdivenlerden hızla inerek evrak çantasını getirdi. "Çantan burada amca" diye işaretledi çantayı peşinde sürüklerken. "Sana iyi günler dilerim." Busner çantayı aldı ve küçük dişiye ıpıslak bir öpücük bahşetti. Holdeki aynada dübürünü bir kez daha kontrol ettikten sonra, kapıdan fırladı.

Dördüncü Bölüm

Simon, Sealink Kulübü'nün kapısından girdiğinde, onu kafayı kırıp alemi dağıtan bir tip olarak tanıyan ve yapmacık bir saygı gösterisinde bulunan resepsiyon görevlisini fark etmedi bile.

Kulüp yeraltındaydı. Resepsiyon bölümüne, iki kat merdiven indikten sonra ulaşılabiliyordu. Yerlerde geniş ve kalın yolluklar vardı; yavruağzı duvarlara, korkunç metal kafeslerin içinde çakılmış aplikler hem ışığı kesiyor, hem de üyelerin loşluk içinde yitmesini sağlıyordu. Hani adam kesseler görülmezdi belki bu loşlukta.

Lobinin sonundaki kanatlı kapılardan geçilen bölüm, kulübün ana salonuydu. Salonun orta yerinde, şişkin göbeğiyle bar

duruyordu. Suni deri kaplaması, krom şeritlerle tezgâha yanardöner bir jartiyer gibi tutturulmuştu; adeta pırıl pırıl parlayan aynalı bir korse.. Sealink'in müşterileri, daha doğrusu üyeleri; çünkü burası herhangi bir yolgeçen hanı kadar özeldi en azından, ya bara takılıyor ya da deniz kabuğuna benzeyen oturma bölmelerindeki deniz kabuğuna benzeyen koltuklarda oturuyorlardı. Deri yüzgeçlerini çırparak galeri katındaki restorana çıkanlar, tuvaletlere doğru balıklama dalanlar ve barın altındaki langırt salonuna takılanlar da vardı. Ama genellikle, sohbet salgısı tarafından oturdukları yere yapıştırılmış oluyorlardı.

Zira Sealink Kulübü'ne incecik, misinadan, küçücük ilmekli, varı yoğu toplayan bir ağ bile atılacak ve koridorlarıyla hollerinde dolaştırılacak olsaydı yakalananlar, en fazla birkaç garson ve nasıl olduysa içeri girebilmiş ipsiz sapsız takımı olurdu.

Hayır, belirli bir üye türünden bir tane bile yakalamak istiyorsanız, bir yengeç sepeti alıp içini şöhret, dedikodu, hakaret veya parayla ya da hepsiyle ya da bunlardan yapacağınız karışımlarla doldurmalıydınız. Örneğin para hakkında dedikodu, şöhretli birine hakaret, para getirecek şöhret vs. vs... Zira buradaki fırsatçılar dipten beslenir; kulübe, katışıksız bir denizleraltı kaşifi ruhuyla gelir ve ne kadar alçalabileceklerini görmek isterler.

Tatları o kadar iyi olmasa da diğer türleri yakalamanın daha kolay olduğu söylenebilir; çünkü bunun için suların çekildiği zaman gelmek yeterlidir. Sular günde iki defa, öğlen ve sabah üçte çekilir; bar bir çamur deryasına döner. İşte o zaman korkunç metal kafeslerin ardına çakılmış şamandıraların çevresinde bir filikayla dolaşabilir, halıya yapışmış örnekleri uzun bir bıçak yardımıyla kesip çıkarabilirsiniz.

Çünkü bunlar, çift cinsiyetli deniz kabuklularındandır. Karanlıktan ötürü görme duyularını, evrimsel dejenerasyon sonucu dokungaçlı kollarını kaybettiklerinden, olsa olsa varolan tek hummalı uzuvlarıyla ya bir içki kadehi ya da bir sigara tutarlar ve durup sohbet akıntılarının çevrelerinden geçmesini beklerler, bu akıntının içinde var olmaları bile onları beslemeye yeterlidir. Kimileri; bu kabukluların köşeli akıllarına bir kum tanesi kadar bil-

gi, özgünlük sokulursa; davetiyelerin durduğu rafa bir damlacık akıl bırakılırsa, bunun o kabuk içinde karbonatlı çeşitli sıvılarla olgunlaşacağını, büyüyüp bir inci haline geleceğini ve zekâ sayılmasa da en azından kültür olarak adlandırılabileceğini savunurdu. Simon da zaman zaman bu gruba katılırdı; savunma hakkına saygı duymak gerekir. Ancak Simon bunu yalnızca sarhoş ve dünyayı kucaklamış olduğu zaman yapardı. Sarhoş olmalıydı ve dünyayı öylesine kucaklamalıydı ki ona iyi bir yer diyebilmeliydi. En azından kucaklamasına değecek bir yer.

Sarah, oturmakta olduğu tabureden Simon'ı gördü. Kapının eşiğinde durduğunu, takım elbiseli iki tip yanından zar zor geçerken, boynunu uzatarak salonu taradığını ama bunu yaparken gözlerini yere çevirdiğini, odayı tarıyormuş gibi durmamaya çalıştığını gördü. Salonun bir ucundan Sarah'ya yaklaşması bile Sarah'nın içine girmesi gibi bir şeydi, salondan ayrılması da kaygan, ılık bir çekilme oluyordu.

Büyük bir beklentiyle bacaklarını araladı Sarah, Julius'a buraya gel dercesine bir işaret çaktı, parlak çocukları toplamak için taburesinde döndü ve en nihayet, yan tarafa dönüp Simon ile yüz yüze geldi. Bacaklarını iyice açarak onu içine çekti.

Simon ve Julius, Sarah'nın önü ve ardına aynı anda geldiler. Simon eğildi ve dudaklarının önce bir köşesini, sonra öbür köşesini öptü. Sarah elini Simon'ın ense köküne koyarak saçların altındaki deriyi duyumsadı ve adamın dudakları ağzını buluncaya kadar kendisine doğru bastırdı. Dilleri birbiriyle güreşe tutuştu, karanlıkta çiftleşmeye çalışan solucanlar gibiydiler. Sarah, adamın kalın bacaklarını incecik dizlerinin arasına sıkıştırdı. Salonun ta öbür köşesinden yakaladığı ve kendisine kadar çektiği o süngersi dokunun, yerli yerinde durduğundan emin oluncaya kadar Simon'ı bırakmadı, içki söylemesine izin vermedi. Simon da rahatlamıştı. Kadının kendisine duyduğu çekimdi onu rahatlatan. Başka türlü bir kasık alarmıydı bu.

İç çamaşırının apış arası kasıklarından ayrıldı, giysileri yapış yapış etinin üzerinde, sanki paçalarından ve kollarından bir soğuk hava akımı gelmiş gibi kurudu. Yanağındaki zımpara gibi kir-

li sakal yumuşak bir posta, gözlerinin ve ağzının ifadesi sertlikten tatlılığa döndü. Uzun öpücüğün yol açtığı utancı ense kökünden bile hissedebiliyordu ama onu bırakmadı Sarah. Bir şekilde çekilmesini, kendisini reddetmesini bekledi. Doğal olarak, Simon yaptı bunu.

"Merhaba sevgilim" dedikten sonra Julius'a döndü. "Baba n'aber?" El sıkıştılar.

Barmen, barının ardında tam bir barmen gibi duruyordu. Beyaz önlük, beyaz gömlek, ucuna iliştirilmiş siyah kravat. Arkasındaki aynaların yansıttığı sırtı da aynı barmen sırtı gibiydi. Simon'ın rahatsızlığı her ne ise, raflarda dizi dizi duran şişeler ilaç gibi gelecekti ve Doktor Julius tedaviye hazırlandı. "Size serinletici bir içki hazırlamamı ister misiniz beyefendi?"

Simon sanki daha önce hiç böyle soylu bir barmen görmemiş ve Sealink'e ilk defa geliyormuş gibi Julius'a baktı. İçki ısmarlamanın ciddiyetini, önemini fark edince dikeldi. Kişiliksiz siyah ceketinin eteklerini çekiştirdi ve iri ellerini, kişiliksiz siyah pantolonunun ceplerine soktu. Eğer alelade beyaz gömleğinin üzerinde bir de kişiliksiz siyah kravat olsaydı, cevap vermeden önce onu da düzeltirdi mutlaka. "Bana duble Glenmorangie, sek. Ardından da Samuel Adams. Ya sen şebek? Her zamankinden mi?" Şapka sallandı.

Tony Figes, Sarah'nın yanı başında beliriverdi; bir kâğıt havluya abartıyla sümkürüyordu. "Simon..." diye hımladı ve iki adam beceriksizce, yan dönerek sarıldılar, Tony'nin yarası kıvrıldı. İçkiler yavaşça Sarah'nın önüne kondu. Simon, Tony'ye bir şey içip içmeyeceğini sorduktan sonra, teklifi genişleterek Braithwaite kardeşleri ve her nasılsa Tony ile aynı anda sümkürmeye başlamış Tabitha'yı da kapsadı. Sümüklü çocuklar, olgun insanlar gibi içkilerini beklediler.

"Simon" diye yeniden hımladı Tony, "açılış nasıldı?"

"Açıktı" diye karşılık verdi Simon, "en azından birazcık."

Braithwaite kardeşlerden biri Simon'a sarıldı, leğen kemikleri birbirine dokundu ve elleri birleşti, bu sırada bir de katlanmış kâğıt verdi. Simon, Sarah'ya dönüp kaşlarını kaldırdı ve ikisi,

başka söze gerek kalmaksızın, gruptan sıyrıldılar, salondan sıyrıldılar ve merdivenlerden inerek boş olan alt salona geçtiler.

Alt salona indiklerinde Simon, normalde pencerenin olacağı yere giderek bayık bir siyasi karikatürü (altlarında "kesinti" yazan baltalar) aydınlatan lambanın altında kâğıdı açtı. Kokain sarı ve pütürlüydü. İyiye benziyordu. Kaşlarını bir daha kaldırdı ve Sarah şapkasını yine salladı. Tekne dolabına benzesin diye kamufle edilmiş bir televizyonun yapay kaplaması üzerinde malı ezmeye başlamıştı ki durup kredi kartının köşesiyle işaret etti.

"Gün iyi geçti mi?"

"Mmm..."

"Yani?"

"Rezalet. Sıkıcı da."

"Anlatmak ister misin?"

"Yok."

Bilimsel bir yaklaşımla ezmeye devam etti, plastiğin kimyasal çatır çuturunu, malı toz haline getirdiğini parmaklarında hissedebiliyordu.

Sarah rulo haline getirilmiş banknotu alıp beyaz çizgiyi içine çekmek için eğilince, perspektif yine çekti gitti; bir anda turuncu bir yamuğa ve pembe burun deliklerine dönüştü kız. Yamuk, dikilerek incecik bir çıta oldu, sonra ona dönüp yüz halini aldı. "Simon?"

"Imh." Banknotu aldı. Kokain burnunu aynı anda hem yaktı, hem uyuşturdu. Alternatif tıp. Işıklarda cam silen veletlerin elindeki leş gibi bez, nasıl ön camı bir anda kaplarsa, mal da ön beynine öyle işledi ve zihnini hem bulandırdı, hem pırıl pırıl yaptı. Sonra her anlamda doğruldu, Kundalini akımları çift yönlü işliyordu. Minyon sevgilisini, kaba mobilyaların arasına doğru iterken belki iki tane omurgam vardır, diye düşündü öylesine. Kız odanın arka köşesine sıkışınca da ağzını ağzıyla örttü.

• • •

Barda, Tony Figes bir gazeteciyle kapışmakla meşguldü.

Köşe yazıları hakkında köşe yazısı yazan adama, "Bu sinir hastalığı gibi bir şey" diyordu. "En yüzeysel, en geçici şeyleri yazma, söyleme ve yapma dürtüsü. Sanki bir çeşit yüzeyselomani..."

"Bana bir örnek verin" diye sözünü kesti adam. Şişmandı ve sivri kafasında inek yalamış gibi duran bembeyaz saçlar vardı. Ama buna rağmen (ya da bu yüzden), bu ibneden çekinecek değildi.

"Peki." Tony'nin yarası kıvrıldı. "Dünkü yazınızda süt danalarının yetiştirilmesi hakkında söylediklerinizi."

"Ne yanlışlık buldunuz?" Adı Gareth olan şişman adam, ses tonunu yumuşattı. Tamam, eleştiriyordu belki ama hiç değilse okumuştu.

"Tartışmaya bir şey katmıyordunuz. Tek söylediğiniz, bir hayvanın ruh halinin bilinemez olduğuydu."

"Peki değil mi?"

"Olabilir; ama gösterdiğiniz tek kanıt, başka bir gazete yazısıydı."

"Tony, içki?" Araya giren Tabitha'ydı, uzun vücudunun ve uzun saçlarının yarısını tartışmayı bölmek için kullanmıştı. Gareth kıza dokunmamak için gerildi; uzun bacaklı dilber o kadar seksiydi ki şu an durmakta oldukları konumda, bara yaslanmış, elleri ve kolları olan, yakıcı, dikenli bir çalılık oluvermişti.

"Teşekkür ederim Tabitha, bir Stolli martini lütfen."

"Sek mi?" diye seslendi Julius barın ardından.

"Sek olsun ama çok da sert olmasın. Biraz yumuşat da öyle koy lütfen." Tony çifte gülücüğünü, bu bayağılık yüzünden titremekte olan Gareth'a da gösterdi.

"Alıntı başka bir gazete yazısından değil Wittgenstein'dandı. Wittgenstein'ın özel dil kuramından." Gareth kadehindeki beyaz şaraptan bir fırt çekti ve önündekinin kel tepesine baktı.

"Siz Wittgenstein'dan alıntı yaptığınızı sandınız ama aslında, yanlış bir alıntıydı çünkü tam da aynı konuda pazar günü yayımlanmış bir makaleden aldınız bunu, hangisi olduğunu siz daha iyi bilirsiniz" derken burnundan nefes veren Tony, bir parça koka-

inin sümükle karışıp ta burun deliğinin ucuna kadar geldiğini son anda fark etti. Geç kalmıştı; parça fırladı ve gazetecinin ayakkabısının ucuna kondu. Neyse ki adam görmedi ama Tabitha gördü ve kahkahalara boğuldu.

"Almışsam ne olmuş? Bence bu pek bir şey kanıtlamıyor. Tribüne oynayacak yerde neden asıl sorunlara eğilmiyorsunuz?"

"Bak bak, asıl sorunlarmış. Asıl sorun, öyle mi?" Eleştirmen öfkelenmeye başlamıştı. Hayvanlar, Tony'nin ilk, belki de tek aşkıydı. Camberwell'de belediyenin verdiği bir dairede, kocamış bir Labrador'a benzeyen annesi ve sahici bir kocamış Labrador ile oturuyordu. "Madem asıl soruna eğileceğiz, danaları hiçbir yere kıpırdayamadıkları tahta sandıklarda yetiştirmek ne kadar doğru? Tahtalara kafa atarak yaralanmak dışında hiçbir hareket yapamıyorlar. Eğer hayvanların hiçbir acı çekmedikleri kesin olsaydı bile, bu kabul edilebilir miydi ha?"

Gareth aşağılanmaya pabuç bırakmazdı ya da çok önceleri o kadar aşağılanmıştı ki artık bunlar, utanç devesinde kulak kalıyordu. Figes'ten ve küçücük grubundan nefret ederdi. Seksi kızlar, herhalde dilsiz olan o iki zenci ve burnu havada ressam Dykes. Yere baktığında, ayakkabısının ucunda beyazımsı bir sümük parçasının olduğunu gördü. Bunu gizlice, on saat sonra mavi tulum giymiş Guatemalalı bir temizlikçi tarafından elektrikli süpürgeyle temizlenmek üzere halıya sildi ve Tony'ye döndü. "Bunun konumuzla ilgisi yok. Yaptığım alıntı yanlış da olsa öne sürdüğüm şey hâlâ geçerli; bir hayvanın ruh halini bilemeyiz."

"Artık psikiyatrlar, depresyon hakkında hiçbir şey bilmediklerini itiraf edecek kadar alçakgönüllüler. Birtakım ilaçlar veriyorlar ve hasta iyileşme belirtisi gösterirse hastalığının şu ve şu ilaçlara duyarlı depresyon olduğunu söylüyorlar. Süt danalarına da böyle yapalım o zaman; verelim *Prozac*ı, eğer daha mutluymuş gibi davranıyorlarsa daha mutlu olduklarını söyleyelim gitsin. *Prozac* ile yetiştirilmiş danaların epey para edeceğini düşünüyorum, ya siz?"

"Saçma saçma konuşuyorsunuz. Aptallık bu." Gareth barın diğer ucunda, derhal konuşması gereken birini görmüş gibi yaptı. "İzninizle." Kendi ekseni etrafında dönerek olay yerinden ayrıldı.

Tony arkasından seslendi: "Süt kuzularına da Valium verelim mi?"

Tabitha da bir laf salladı, "Ya da domuzlara haloperidol?"

Grup zorlama kahkahalar attı zira her birinin içine, adama adil davranılmadığı hissi çöreklenmiş, ince bir sızı yaratmıştı.

"Ciddi olalım" dedi Ken Braithwaite, ikizlerin üç dakika daha büyük olanı, "eğer fiziksel eziyet görmüş hayvanların etini yiyorsak, hayal gücümüzü biraz daha çalıştırmamız gerekir."

"Ne diyorsun be?" Tony ağızlarından birini martini bardağına daldırdı, diğeri bardağın kenarında büzülüyordu.

"Duygusal tacize uğramış hayvanların etini yemeye ne diyorsun?"

"İyi fikir. Sülünlere sürekli cinsel tacizde bulunalım, sonra da onları vuralım mı diyorsun?"

"Öyle bir şey."

"Ya da" dedi Tabitha, espri topunu ele geçirip kaçmaya çalışarak, "sosyal olarak dışlanmış, hiçbir partiye davet edilmedikleri için çılgına dönmüş tavuklar."

"Kuduruk tavuklar mı demek istiyorsun?" diye sordu Tony.

"Sen söyleyince aklıma geldi" dedi Tabitha, "eğer biz de kuduracaksak, şunlardan almayı öneriyorum." Haplar birdenbire elinde belirivermişti, ince, beyaz bir toz katmanıyla kaplıydılar. Tony'ye ve Braithwaite kardeşlere birer tane verdi.

"Ne bu?" diye sordu Braithwaitelerin küçüğü Steve ama yuttuktan sonra.

"E*ks*" diye ağzını şapırdattı Tabitha, daha çabuk çarpsın diye çiğniyordu çünkü. "İyi mal ha. Ördek."

Kendininkini bir yudum birayla mideye indiren Ken Braithwaite, "Ben artık sadece bunu yiyeceğim" dedi, "*ecstasy* ile beslenen ördeklerin göğüs etini."

• • •

Bulundukları bodrum katının altında mutfaklar, onun da altında Bazalgette'in Soho için tasarladığı ana kanalizasyon sistemi vardı. Viktorya döneminde yapılmış, yeşil karolarla bezeli bu

sistem, o kadar uzun süredir gözden uzak kalmıştı ki yeşilden eser kalmamıştı, korkunç çığlıklar atan kahverengi sıçanlar vardı sadece. Hem de binlerce vardı bunlardan, boyutun bir önemi yokmuş gibi birbirlerinin altından girip üstünden çıkıyor, üstünden inip altından çıkıyorlardı. Önlerine gelenle çiftleşiyor, uzun kuyruklarını bir kazak örer gibi birbirine doluyorlardı. Sırtlarında, ufacık organ çuvalı misali, vücutlarını kaplayan kürkün içinde oynaşan pireler ise karınlarından yumurta, makatlarından dışkı saçıyordu.

Avın yüzyıllar önce son bulduğu Soho Meydanı'nda, iki it çiftleşmeye çalışıyordu. Erkek, dişiyi bütünüyle kapatmıştı. Zira bacakları dişinin boyu kadardı. Tirbuşonu sokmak için çömeldi, sonra çevirdi, çevirdi... Yarısı yeşil çimende, yarısı dışında olan iki beden sarsıldı. Dışarıda olan tırnaklar betonu kazıdı, içinde olanlarsa toprağa gömüldü. Köpeğin ön patileri kalkıp indi, sonra titredi, en sonunda spazmlarla sallandı. Bu iş için çok büyüktü, Alman kurdu kırması gövdesi dişinin üzerinde yan yattı, kır renkli kürkü fazla yelken basmış bir yat gibi yalpaladı ve aletinin dişinin kemikleri arasında sıkıştığını çok geç fark etti. Kıç kıça vermişlerdi şimdi, korkunç biçimde çiftleşmiş, çok fena düzüşmüşlerdi. Ağladılar, ağladılar, ağladılar.

Yeşil derinliklerde, kıta sahanlıklarından uzakta ancak deniz canavarlarının hüküm sürdüğü bölgelerde, filika boyunda bir penis gövdeden ayrıldı, kastan mataforanın ucunda biraz sallandıktan sonra, okyanustaki kopyasının içine yavaşça gömüldü. İki dev, burunlarını sürttü, her biri banliyödeki bir çıkmaz sokak boyundaki kuyruklarının gülünç derecede küçük hareketleriyle birbirlerine yaklaştı. Gövdelerinin altındaki ağızları açılınca, bir balık sürüsü kadar kalabalık bir dolu kadını sıkıştıracak kadar büyük balenler ortaya çıktı. Karındaki taraklar, sırttaki taraklara sürtündü. Theremini andıran çığlıkları yükseldi ve okyanusun derinliklerinde acayip yankılar oluşturdu. Böyle yaratıkların geldiği değil ancak ayrıldığı söylenebilir. Önce topraktan, şimdi de denizden ayrıldılar.

• • •

Alt salonda, Simon Sarah'yı okşuyordu. Parmağıyla kalçasının yumuşak çizgisini; külotunun yumuşak izinin, eteğinin yumuşak kumaşının altında kalan o çizgiyi takip etti. Sarah homurdandı, ona doğru eğildi, tüm vücudunu diken diken çenesinin altına sığdırdı. Parmakları, tüylü göğsünde oynaştı. Kıçının çatalı, kornişin çatalı, perdenin çatalı, halının çatalı ve kartonpiyerin çatalıyla birlikte köşeye kısılmıştı şimdi. Simon kızın dudağını ısırdı. Parmağı, keşfe çıkmıştı. Onu sarabilmek için neredeyse iki büklüm olmuştu vücudu; bu haldeyken, parmağı kızın eteğini kaldırdı, çoraplarının zifiri karanlık lastiğinde biraz dinlendikten sonra üstündeki beyaz ette, dokunuşunun izini bıraktı. Bir daha, bir daha. İz bırakıyordu. Fazla sarmalanmamış kasıklarını inceledi kızın, nemli kusursuz akıntıda birbirine yapışıyordu tüyleri. Sarah'nın kadınlığı alabildiğine davetkârdı. O kabarıklığı gözünün önüne getirdi. İnledi. O da inledi. "Dokun bana" diye fısıldadı, ağzı ağzına dayalıyken boğuk çıkıyordu kızın sesi."Dokun bana" dedi . Dokundu. Esnek et, parmağını sardı. Elçisini içeri gönderdi Simon, boşluğu araştırdı, genetik kanıtları bırakacak bir yer aradı. Kızın küçük patileri aşağı indi, gömlek altından kemeri yakaladı. Simon bir keresinde oğlunun kıç çatalına sıkıştığı yerden çıkarmış olduğu balta şeklinde bir kakayı hatırladı. "Şebek, şebek" diye homurdandı kızın ağzının içinde.

Salonun kapısı ardına kadar açıldı ve eşikte Tabitha göründü, elinde bir kadeh içki sallanıyordu. "Neler oluyor burada?" diye sordu. Kapının yanındaki ayarlı elektrik anahtarından ışığı iyice açtı. "Loş ortamda aşk mı var?" Sarah ve Simon ayrıldı. Simon elini burnuna götürdü; sümüğe şeftaliden sızan bal, kokoya kuku karıştı. Tabitha kendisini bir sandalyeye attı. Çok kısa bir etek giymişti ve bacakları bir mat görünen bir ışıldayan bir şeyle sarmalanmıştı; bacaklarının inanılmaz uzunluğu ve iç gıcıklayan düzgünlüğü daha bir ortadaydı şimdi. Bal rengi saçlarını hep yaptığı şekilde tutam tutam yakalayıp yukarı doğru çekerken, "Orada bir bok yok" dedi. "Bizim parlak çocuklarla birer eks çaktık ama galiba sizin ihtiyacınız yok."

Sarah hâlâ köşedeydi, bluzunu ve iç çamaşırlarını düzeltmek için eteğini kaldırmıştı. "Huu, bilmem ki. Ne dersin Simon?"

"Almamam gerek ya..."

"Almaman mı gerek yoksa almak mı istemiyorsun?" Tabitha'nın sesi onu alaya alıyor, belirsizliğin kementiyle yakalıyordu. Hep ablasının erkeklerini hayal etmiş, onları istemişti Tabitha. Bunu gerçekten beğendiği için mi yapıyordu yoksa rekabet olsun diye mi; bilmek imkânsızdı.

"Almamam gerek, almamalıyım, almayacağım. Yarın bütün gün çalışacağım ve işler yoğun, önümüzdeki hafta açılış var."

"Ama Simon..." Ayağa kalkıp ona doğru geldi, iyice yaklaştı; öyle ki kokusunu duyabiliyor ve dudaklarının gerisindeki tükürüğü görebiliyordu. İşaret parmağıyla başparmağı arasında bir hap belirdi, bunu Sarah ve Simon'ın yüzlerinin arasındaki boşlukta yörüngeye oturttu. "Önümüzdeki haftaya daha çok var, öyle değil mi?" Küçük beyaz uydu tekrar yükseldi ve Simon'ın açık ağzına düşüverdi. Simon kafasını çevirdi, viskisini aldı ve hapı mideye indirdi.

Kulüpte bir bok olmamasına karşın, epeyce uzun zaman orada kaldılar. Hatta bir bok olmadığı için kaldılar. Kendilerini bulaşık suyu gibi bir anti-sosyallik havuzuna attılar ve trajik bathosun leş gibi köpükleri içinde eğlendiler. Simon, kokain yüzünden gireceğini hissettiği boşluk ve kendinden nefret etme duygusunun zindanından kurtulmak için, ecstasy patlayıncaya kadar içti; oysa kokaini de ayık kalmak için çekmişti. Doğal sıcakkanlılığı, henüz o itici yılışıklığına dönüşmemişti, ayıklıkla sarhoşluk arasında, iki arada bir derede gidip geliyordu. Bu yüzden barın her tarafına yayıldı, durmadan konuşuyordu. Sürekli espriler yaptı, laf sokuşturdu, hiç tanımadığı, hatta hiç sevmediği insanlarla bile hoşbeşe girişti.

Parlak çocuklar, oturma bölmelerinden birinde sohbet kozası oluşturmuşlardı; yanlarından geçenler kolçaklara oturarak paylarına düşeni almaya, ortama uyum sağlamaya çalışıyordu. Gayet janti giyinmiş ve düpedüz matiz olmuş George Levinson çıkageldiğinde, saat neredeyse on birdi. Chelsea'deki açılıştan kaldırdığı oğlanı kaybetmiş ama Grindley's'deki yemek sırasında, bir başkasını kaldırmayı başarmıştı. İşin iyi tarafı –yani gruba

göre– bu oğlanın bir de kız arkadaşı vardı ve kız George'dan bile daha matizdi. Hatta gruptaki diğer herkesten daha matiz ve daha hırttı. Masanın üzerine atılıp ne var ne yoksa devirdi, havayı buz gibi soğutan ve hiçbir işe yaramayan boktan espriler yaptı, eşcinsellere yavşadı ve heteroları tersledi, bir de yüksek perdeden uyuşturucu muhabbeti yaptı. Tek kelimeyle maldı işte. Maldı; çünkü her grupta durumun ne kadar boka sardığını ve ekibin ne zaman dağılacağını anlamak, yabancıları dışarıda bırakmak için bir malın gelip işleri karıştırması gerekirdi.

Simon cepheye dalıp George'un oğlanı o kızdan ayırma yolundaki yılışık girişimlerine yardımcı oldu. Ne zaman kol kola girseler ya da başka bir sevgi gösterisinde bulunsalar, George araya dalıp çığlığı basıyordu: "Sarılmaya hayır! Sarılmak suçtur!" Sonra çığlığı Simon devralıyordu, onun ardından da diğerleri. "Sarılmak suçtur!" Hepsi birden çığlık atıyorlardı. Viski kadehinin dibinden dünyayı daha bir çarpık görmeye çalışan Simon, bu sözün grup için gülünç olduğu kadar uygun bir slogan olduğunu düşündü; zira üyeleri birbirlerine sadece karşılaşırken ve ayrılırken dokunuyorlardı. Geri kalan zamanlarda –hele bir de beyaz toz çölüne düşülmüşse– dokunmak bir seraptan ibaretti.

Simon, Sarah'ya baktı ve bunu hissetti. Ona bir daha dokunamayacağını, bir daha sarılamayacağını, kuş kemiği kadar ince kaburgalarını hissedemeyeceğini düşündü. Havada bir dalgalanma, bir çarpıklık vardı şimdi, kızı kendisinden yüzlerce metre uzağa, masanın, engin halıların fersah fersah ardına iten bir çarpıklık. Kimyasal maddelerin yarattığı terle pırıl pırıl kesilmiş alnı, Simon'ın gözünü kamaştırırken kız, Steve Braithwaite'in yeni bir sanat akımı hakkında anlattıklarını dinliyordu. Onların menajeri olduğu için, normaldi bu. Zaten grup onun değil, Sarah'nın arkadaşlarıydı. George ise parlak çocuklardan değildi; Simon'a aitti, Simon'ın geçmişinden, Jean ile olan evliliğinden kalmaydı. Magnus'un vaftiz babasıydı. Onu bu parlakların arasında görmek, tuhaf ve yanlış geliyordu. İnsanın en sevdiği dayılarından birini, leş gibi bir kerhanenin yapış yapış merdivenlerinden neşeyle inerken yakalaması gibi bir şey.

Üstelik onun varlığı, grubun ne kadar mal olduğunu hatırlatıyordu ona. Bu şımarık veletler sürüsü, başlarında bir büyük olmadığı için böyle oynayabiliyordu şimdi.

"Dounreay'deki nükleer santralden Manchester'a kadar, elektrik tellerinin altından hiç çıkmadan yürüyeceğim" diyordu Steve Braithwaite, "bu sırada Ken de kamerayla kayıt yapacak."

"Amacı ne bunun?" diye araya daldı kız.

"Amacı, genç ve cahil bayan" diye saldırganca hücuma kalktı George Levinson, "paralaksın çeşitli türlerini gözlemleyebilmek. Öyle değil mi Steve?"

"Aynen öyle. Elektrik direklerinin paralaksını gözlemlemek gerek. O devasa, çelik notalar kabloların portesinde tok sesler çıkarırken..."

"Yazılmamış katalogdan alıntı mı yapıyorsun Steve?" diye gereksiz bir katkıda bulundu Tony Figes.

"Tabii elektrik gücünün paralaksı da var. Bu inanılmaz derecede zararlı radyasyona maruz kalırken ve beyin hücrelerim dağılırken algımda büyük birleşimler olacak ve ben, bu gücün toplumumuzdaki yerine dair gerçek, doğru bir bakış açısına kavuşacağım. Anlıyor musun?"

"Anlamıyorum" diye peltek peltek konuştu kız, "bence anlattıkların boktan şeyler. Bütün bunlar boktan, başka bir şey değil. Sanatla manatla ilgisi yok, resmen dangalaklık bu. Boktan bir bokluk. Tuvalet edebiyatı gibi bir şey. Herkes oturmuş sıçarken böyle şeyler hayal eder ama kalkıp kıçını sildikten sonra ben bunu yapacağım diye tutturan dallamanın tekidir. Çok boktan."

"Fikrimizin boktan olduğunu düşünüyor galiba" dedi Steve ağabeyine. Ken sigarasından bir duman çekerken gözlerini kısıp kıza baktı. Gerçi balık etindeydi ama tuhaf bir çekiciliği de vardı. Uzun siyah saçlar, uzaktan Asyalıyı andıran bir yüz, arı hücumuna uğramış gibi şişkin dudaklar...

"Haklı olabilir" dedi sonunda. "Unutma ki daha fikir aşamasındayız."

Simon biraz suçluluk hissetti. Braithwaitelerin ıkındığı şey hakkında kızla hemfikirdi, tuvalet edebiyatıydı bu. Üstüne sifon

çekmeye yarardı bir tek. Bundan sonra bile kavramsal klozetin kenarına sıvaşanları fırçayla iyice kazımak ve natüralist bir temizlik maddesiyle temizlemek, hijyen sağlamak gerekirdi. George ile birkaç saat önce gördükleri "fotogravür serigrafiler" kadar gereksiz bir işti, ölümüne gereksiz. Suçluluk hissediyordu; çünkü kızı sikmeye de hayır demezdi. Yok, bu doğru değildi; kızı sessiz ve ıssız bir yere götürmek isterdi. Kızın tüm girdisini çıktısını ,düşüncelerini, hayallerini, genç kızlık anılarını öğrendikten sonra, ona atlama dalında dünya rekoru kırmak, aşk gerçeği üzerine tüm zamanların en iyi destanını yazmak isterdi. Ona böyle derin bir aşk hissediyordu işte. Anlaşıldı, Ecs patlıyordu.

Niye şimdi çocukları geldi aklına? Niye şimdi onları bir kenara itip terk edebilecekken, sesleri ve kokuları kızla arasına girdi? Neredeydiler? Oxfordshire'daki taş apartmanda, yataklarında. Çiçekli pikelerin altında uyuyorlardı, yapış yapış ağızlarından salyalı soluklar alıp veriyor, tatlılıklarıyla insanı çıldırtıyorlardı. Kalbinin çarpıntısıyla oluşan titreşimlerin ayakta tuttuğu, kimyasal değişim geçirmiş barın altından üç göbek bağının kendisine doğru ilerlediğini görüyordu. Mobilyaların, gazetecilerin ve televizyon yapımcılarının üstünden aşan bağlar, Simon'a saplanıyor, onu bir anda tersyüz etmekle, içinde duyduğu özlemi dışarı vurmakla tehdit ediyorlardı.

Yanında kendi çocukları değil de bu yetişkin çocuklarla ne halt ediyordu burada? Sarah'ya bakınca, o mal gibi kızı hani şu erkek arkadaştan uzaklaştırmakla meşgul olduğunu gördü. George ise tüm çapkınlığı ve inatçılığıyla oğlanı tavlamaya çalışıyordu. Ne işi vardı burada, George'un ne işi vardı? Bu ekip için fazlasıyla uzun ve yaşlı olan adamın dar alnına dökülen boyalı saçları, oval, özel yapım gözlüğü, gevşek papyonu, bu çocuk yuvasına uygun olmadığını bas bas bağırıyordu. Onun burada olması, Jean'in burada olması gibiydi neredeyse. Dümdüz kâküllerinin altından ışıltılı, arzulu gözleriyle Simon'a bakan bir Jean.

Evet biz, onlar, hepimiz çocuğuz. Geceleyin cangıl cimnastikhanesinde şempanzeler gibi eğleşen çocuklarız. Nalıncı keseri gibi hep kendisine yontan, kendisinden başka dünya bilmeyen

bugünle hiçbir işimiz, bağlantımız yok bizim. Biz, bir kardeşler toplumunda oyuncakları için kavga eden kız ve oğlan çocuklarıyız. Buraya gelmemize ve buraya göre davranmamıza izin var ama dışarıdaki dünyada anlamlılık berdevam.. Böyle zavallı olmamız ondan. Birini içimize alıp öbürünü dışlayarak, dipsiz kuyunun üzerinden aşmamızı sağlayacak bir tutamak yapmaya çalışıyoruz kendimize. Ya düşersek? Ya silahlı adamlar, bir grup Balkan yağmacısı, gelir kulübe saldırırsa? Şu güzel erkekleri çekip vurursa, güzel kızlara tecavüz ederse?

• • •

Bir grup Balkan yağmacısı kulübe saldırdı. Resepsiyonu mermilerle delik deşik ederek içeri girdiler, kalça hizasından ateş ediyorlardı. Vardiyayı devralan Samantha "Üye olmayan..." demişti ki bir Kalaşnikoftan çıkan beş kurşun, kızda şık bir dekolte açtı. Ama hep istediği dekolte değildi bu. Saldırganlar dağıldı. İkisi bara girerken, ikisi tuvalete yöneldi ve biri de kapıyı kollamak üzere geride kaldı.

İki silahlı adamın bara girmesinden sonraki birkaç saniyede hiçbir şey olmadı. İçerideki kalabalığın gürültüsü o kadar yüksekti ki resepsiyondaki takırtılar, tıkırtı olarak algılanmıştı, ufak bir arbede işte. Bir sarhoşun kapıdan çevrilmesi ya da belki içeri alınması.

En olmadık biçimde geçici üyelik almış olan adamlar, tüfeklerini kalçalarına dayayıp durdular. Ter lekesi içinde kalmış üniformalarının üstünden geçirdikleri fişeklikleri gevşeyip sarkmıştı. Çok yorgunlardı, hem de çok; üstelik bir sürü şık giyimli, içki içip Amerikan sigarası tüttüren insan görmek, onları afallatmıştı. Üyeler ise silahlı adamları fark etmemişlerdi bile. Kulüp için biraz fazla salaş giyimlilerdi –öyle düşündü onları fark edenler– belki de bağımsız müzik şirketlerinden birinin yetkilileriydiler. Ya yetkililer ya da manyak reklamcılardı işte.

O kadar kabullenmişlerdi ki saldırganları, kapının yakınında oturan şişmanca bir genç kız, uzun kadife elbisesinin açıkta bı-

raktığı sırtını tüfek dipçiği gıdıkladığı için, adamlardan daha uzun ve zayıf olandan biraz yana çekilmesini rica etti.

Adamlar kendilerini toplayıp sağa sola omuz ata ata bara doğru ilerlediler. Julius onları kibarca karşıladı. Uzun boylu, diğerlerinden daha kötü kokan adam barmene baktı. Yüzü çok gençti ama yaşadığı korkunç olayların acısı, gözlerinin çevresinde yol yol kırışıklıklar oluşmasına yol açmıştı. Yüzünde birçok uyumsuz renk dans ediyordu; bulantının verdiği yeşil, korkudan gelen beyazlık, öfkenin kızıllığı, ölümün mavisi. Pis sakalı on günlüktü ve artık gerçek bir sakal olma yolundaydı. Nefesi, izbe bir ahırda damıtılmış içki kokuyordu. Gözleri, damarlarla tutturulmuş patlak torbalardı. Beyni ise ateşli ve şişkindi. Julius "Size serinletici bir içki hazırlamamı ister misiniz beyefendi?" dedi.

Yağmacının öyle bir niyeti yoktu, zaten soruyu bile anlamamıştı. Anlasaydı, belki işler başka türlü geliştirdi; sessizce birkaç içki içer, biraz laflar, pazar günkü makaleler üzerine kopan hırgürün içinde onlar da bazı fikirler ileri sürerdi. Ama bunun yerine, Julius'u küçük keçi sakalından yakalayıp barın madeni yüzeyine öyle bir şiddetle çekti ki çenenin kırılmasıyla çıkan ÇATIRTI!, ancak bir şiddet eyleminin habercisi olabilirdi.

Sonunda bir sessizlik çöktü ama yavaşça. Barın çevresinde oturanlar olayı gördü ama onların çenesi açılmadı. Yakın çevredeki diğerleri de sessizliğin farkına varıp buna uydular. Oysa uzaktaki oturma bölmelerine yerleşmiş olanlar, bizim grup da dahil olmak üzere, henüz olan bitenin farkında olmadıkları için çene çalmaya devam ettiler. Ta ki sessizliğin farkına varılmadan başlanan "O herif saçtan makyajdan ne anlar, hiç çekime gitmiş mi..." sözü, boşlukta asılı kaldıktan sonra yere yuvarlanana dek.

• • •

"Simon?" Sarah küçük patisini onun dizine koymuştu. Bu alternatif geleceği hayal ettiği kadehin dibinden gözlerini kaldırdı. "İyi misin?"

"Evet, evet. Koptum herhalde."

"Ben de öyle" diye karşılık verdi, "mal iyiymiş."
"Hmm... Evet, öyle."
"Ne dersin, başka bir yere gidelim mi?"
"Başka bir yere?"
"Gidelim mi?"

Beşinci Bölüm

Simon, Sarah ve grubun diğer üyelerinin Sealink'ten ayrılması ancak birkaç girişimden sonra mümkün olabildi. Ne zaman tebessümler eşliğinde yeterli çoğunluğu sağlasalar, oy sahiplerinden birinin eksik olduğunu gördüler. Birini gönderip tuvaletleri, televizyon odasını, restoranı aratarak kayıp şüpheliyi buldurdular. Ama tam o kayıp bulunmuşken, başka biri kayboldu. Figes ha bire sıvışıp oğlan ayartmaya çalışıyordu, tabii George Levinson da öyle. Tabitha ise bar boyunca salınarak, baştan çıkarıcı yelesine sinek gibi yapışan erkekleri topluyordu.

Julius da onlara katılacaktı. Ruhsatsız içki satan birkaç yer biliyordu. Cambridge Circus'ta mıymış, neymiş. Boktan kokain de olabilirmiş. İçki vardır mutlaka. Ama doğru insanları toplamak-

tan başka bir sorun daha vardı, o da gereksizleri dışarıda bırakmaktı. Uyuşturucu, bu işi iyice zorlaştırmıştı. Ecstasy sayesinde hem sosyalleşme içgüdüleri, hem de ter bezleri azmıştı. Çevredeki herkese önem vermeli, kucak açmalıydı şimdi.

Kurgu düzeni değiştirilmiş gibi bir oraya, bir buraya sıçrayan kulüpten ayrılma sahnesi boyunca, Simon'ın da bir sahnesi olmuştu. Bir kız tavlama operasyonunu neredeyse başarıyla tamamlıyordu. Katıldığını bile hatırlamadığı bir partide, Dada hakkında konuştuğu bir kızdı bu. Bu sefer bu yarı atlama durumunda ise, "Beni Dada'n gibi düşün" demişti, "seni koruyacak, kollayacak ve..."

"Taciz mi edeceksin?" Şarapla lekelenmiş dişlerini göstererek kıkırdayan kız, saçlarını geriye attı. Simon bu hareketten nefret ederdi ama görmezden geldi.

"Aynen öyle."

Ayaklarını açarak ayın pürüzlü, tozlu yüzeyine inmek üzere olan bir uzay modülü gibi kıza çöreklenecekti ki ceketinin eteğine biri asıldı; arkasını döndüğünde Steve Braithwaite'i gördü. Kendisini küçültmekten hoşlanan performans sanatçısı, "Cık cık cık" diye söylendi, "hepimiz seni resepsiyonda bekliyoruz. Tabii Sarah da.."

"Yapma ya, bekliyor muydunuz?" diye karşılık verdi Simon. Arkasına bir kez bile bakmadan kızdan uzaklaşmak gibi zor bir işe girişmişti.

Sonunda ayrılabildiler. Samantha kalabalıktan arta kalanları kapıdan kovalamakla meşguldü. Onlar da bu kervana katılıp döne döne kendilerini D'Arblay Sokağı'nda buldular. Londra'nın yokuşlarına vuran grubun içinde parlak çocukların dışında George, gıcık kız, erkek arkadaşı, Gareth denen kazma ve üç tane isimsiz, önemsiz ama tekrar tekrar ortaya çıkan karakter vardı. Gri bir elbisenin üstüne siyah ceket giymiş olan uzun boylu, vamp bir kadın ne mal olduğunu bilmediğinden olsa gerek, George'a göz koymuştu ama olaya ne kadar yaklaştığı düşünülürse belki de herhangi bir varsayımda bulunmak yanlıştı. Ciddi bir kokain sorunu olan ve çevrilen dolaplarla hortumlanan paralardan başka

hiçbir şeyden söz etmeyen bir gösteri dünyası avukatı ve bir de Simon'ın daha önce defalarca kulüpte gördüğü bir kız. İpek gibi saçları, incecik bedeni, kalçalarından savrulan masum giysisiyle öyle güzeldi ki. O kadar genç ki burada olmaması gerekir diye düşündü Simon, ancak güzelce yatırıldığı yatağında olmalıydı, başucunda da bir Miki Fare lambası. Güruh, çevrelerine başıboş sözcükler saçarak Wardour Sokağı'nda ilerledi. Simon'ın ağzına metal tadında bir safra geldi ve geceden pişmanlık duymaya, çok köklü, tutkulu bir nefretle hayıflanmaya başladı. Yatakta olabilirlerdi. Ayık olabilirlerdi. Adam gibi sevişirlerdi; alet işlemediği için elin yerindiği bir duruma düşmeden. Ama daha fazla içki, daha fazla boktan kokain ve daha fazla pisliğe karşı direnişi kırılmıştı. Büyük bir afallamayla fark etti ki şu anda her şeyi ve herkesi yapabilirdi.

Tabitha ve Sarah kol kola, birbirlerine bağırarak yürüyorlardı. Temizlik araçları dolaşmaya başlamıştı sokaklarda, şafak vaktinin kaldırım kenarlarında, döner fırçaları ve su püskürtücüleri, çöpleri karıştıra karıştıra içine çekiyordu. Şişman zenci fahişeler köşeleri tutmuştu. Tipik üçüncü dünya bezginliğiyle geçenlere, "iş var" diye sesleniyorlardı. Sanki IMF'den yardım dilenen batık devletlerdi bunlar. Simon bir an kendi kendine, biz eğlence arayan süslü püslü ve aydınlanmış bir güruhuz, diye söylendi. Biz, bir boka yaramaz zevk düşkünleriyiz. Julius'un keçi sakalı rehberlik ediyordu. Cansız rehber, cansız adamlar.

Kaçakçı dördüncü kattaydı ve gereğinden dik basamaklarla çıkılan üst katta, şekilsiz odalarının devamı vardı. Julius'un sözleri ve birkaç banknotun etkisiyle içeri girdiler. İçerideki güruh Sealink'ten çok daha kalabalık ve kozmopolitti, farklı farklı diller konuşuluyordu burada. Koca gövdeli, gri giysili siyahlar, aralarında kafa kafaya vermiş bir şeyler konuşuyorlardı. Başkaları ise genç beyaz kızlarla dans ediyordu; bunlar çorapsız, kısa etekli ve beyaz sandaletli kızlardı. Simon'ın içindeki renk düşkünü ressam, bunca cart renkli ışığa, insanın gözünü alan mavilere, morlara ve pembelere rağmen, kızların baldırlarında diken diken olmuş kahverengi tüy noktacıklarını seçebildiğine sevindi. Bunu

nasıl tuvale dökebileceğini düşündü. Müzik, iç ürperten, beyin zedeleyen, kulaklarda yankılanan ve midede duyumsanan bir ragga ezgisiydi. "İsstediğin yanda/İsstediğin tarzda/İstediğin buysa/Gel göstereyim sana/Ya ya ya!" Bir daha, bir daha ve bir daha. Simon müziğin konusunun, durmak bilmeyen bu yinelemenin ta kendisi olabileceğini düşündü. "Bi daha, bi daha/ İstediğin buysa/Bi daha, bi daha..."

Yüzler Simon'a doğru ilerledi ve yanından geçti. Her biri yakınlık kurmaya yeşil ışık yakıyordu. Yüzlerinde öyle derin ifadeler, ince duygular vardı ki bir bilgisayar programı bunlardan beş, on, hatta yirmi yıl sürecek sohbetler çıkarabilir, olmayan ilişkiler türetebilirdi. Sarah elini tutuyordu ama o da dalıp gitmiş, kulübün cart renklerine kendini kaptırmıştı. Simon bara ulaşarak dört bardak ılık, kötü kokulu votka almayı başardı. Tony Figes, omzunun dibinde biterek bir tanesini kaptı. Saçı açıldığı için tepesindeki bir bölüm, yaşlı adamların keline benziyordu şimdi. Yarası da içeri göçmüştü.

"Bunu nasıl yaptıklarını biliyor musun?"

"Ne dedin?"

"Bunu nasıl yapıyorlar, biliyor musun?" Tony bardağını kaldırmıştı.

"Ha-hayır."

"Şu cıvırları arka odaya götürüp soyuyorlar, süngerlerle vücutlarını kuruladıktan sonra süngeri bir fıçıya sıkıp tekrar şişeliyorlar."

"Hah-ha" dedi Simon ama gülemiyordu; çünkü boğazı, beton gibi kurumuş ve o kadar uyuşmuştu ki tuhaf sıvının gırtlağından geçtiğini bile fark edemeden öksürüklere boğuldu.

"Simon! Tony!" Seslenen Tabitha'ydı, merdivenlerin başından işaret ediyordu. Yukarıdaki odaya çıktıklarında, duvara yamuk çakılmış bir rafın üzerinde çizgi çekmeye başladıklarını gördüler.

"Çizgi ister misiniz?" Ken Braithwaite kredi kartını Simon'ın burnuna doğru salladı. Ne gereksiz bir iş, diye düşündü Simon ama "Evet, Ken, sağ ol" dedi.

"Bu son olsun." Bunu diyen Sarah'ydı ve artık kendisi gibi değil, Simon'ın annesi ya da çoktan terk ettiği bir sevgilisi gibi davranıyordu.

"Yapma ya?" Ken'den parayı aldı, kâğıdın kenarı burnundaki tortop olmuş kanlı sümüklerin arasında bir yere, tıpkı toz haline gelmiş çakıllarla dolu bir kıyıya oturan minyatür bir tekne gibi dayanıncaya kadar içeri itti ve yeteri kadar dumanlı kafasına birkaç miligram daha mal çekti. Sonra votkaya davrandı, boğazının kuruluğuna rağmen bir dikişte bitirdi ve ucu yapış yapış olmuş Camel'inden bir nefes çekmeye çalıştı ama duman tadı gelmedi. Sonsuza kadar giderdi böyle, sonsuza...

"Evet, gidiyoruz."

"Öyle mi?"

"Evet, öyle."

Doğru dürüst veda bile etmiyorlar, sadece genizden gelen sesler ve maymunsu inlemelerle ayrılıyorlardı. Sarah Simon'ı dirseğinden tuttu ve devasa, tehlikeli bir canavarı kolaylıkla yöneten binicisi gibi merdivenlerden indirdi; kapıda bekleşen gençlerin arasından, sıkış tepiş koridorlardan, triko süveterli, siyah pantolonlu ve cep telefonlu ızbandut gibi iki koruma görevlisinin yanından geçirerek Londra'nın sabah ayazına çıkardı.

"Tabitha ne olacak?" diye sordu Simon. Bu tek soru pelteklеşmemeye çalışarak sorulmuştu. Belki de sorulmasının tek nedeni buydu.

"Ne olmuş ona?" Sarah öfkeli değil, âşıktı. Simon bu bedenle hiçbir şey yapamayacak olsa da bu bedeni istiyordu Sarah. Onun köşelerine sığınıp yatmayı, sonunda da uyumayı istiyordu. Hani güneşe tapanlar büyük bir tutku, giderek artan bir arzuyla güneş tutulmasını bekler ya Sarah da uyumayı öyle istiyordu.

Afrika'dan yeni gelmiş adamlar, Charing Cross Caddesi'nin kaldırımlarında korsan taksilerine iş arıyordu. Sarah arabalardan birine eğilip pazarlığa tutuştuğunda, Simon kendisini onun pezevengi gibi hissetti. Ama birazdan, kentin batısına doğru yol alıyorlardı; arabanın radyosu sonuna kadar açılmış, avaz avaz haykırıyordu. Radyoda bir boks maçı anlatılıyordu; Simon söz-

cüklerin darbesiyle nakavt olmamak için olduğu yerde pıstı, vücudunun elverdiğince büzüldü. Parkın yanından geçiyorlardı. Londra gibi bir kentin hem ağacın hem paranın yeşiline böylesine düşkün olması anlaşılır gibi değildi. Parktaki yeşillikler parmaklıkları kırarcasına serpilip gelişmişti oysa yanı başındaki yolda ilerleyen taksiler ve diğer ticari araçlar, nasılsa görmezden geliyordu bunu.

Derken Harrods'un önünden geçtiler, ticaret için dikilmiş mazgallı bir Babil Kulesi, dikine bir pazar gibiydi. Simon dönüp Sarah'ya baktı. Her nasılsa sakin sakin oturuyordu, uyuşturucu ve alkolle geçen geceden hiç etkilenmemişti. Tek fark, gözlerinin altındaki hafif kuruluk ve kırışıklardı. Dizlerini bir tarafa vermiş, ellerini kucağına koymuş, oturuyordu. Şapka hâlâ sağlam oturuyordu sarkık saçlarına. O saçları okşamak istiyor muydu? O güzelliği avuçlamak ister miydi? Bilmiyordu. Bedenselliğini çok zorlayıp yormuştu anlaşılan. Sanki o uyurken bedeni alınmış, komando eğitiminden geçirilmiş ve uyanmasına yakın geri verilmişti. İçi sıvılaşmış gibiydi, cildi pullu bir kabuktan ibaretti. Koltuğunda yer değiştirince, pantolon ağının terli kasıklarını kıstırıp ısırdığını fark etti. Tam bir tur atmıştı işte; çünkü bu olay, taksi Sloane Meydanı'ndan geçerken yaşanmıştı. Kasık alarmlarının bir ritmi vardı, işlerine karışılmıyordu.

Sabahın şimdi limon rengine dönmüş ilk ışıklarını, sevgilisinin alnında gören Sarah, diğer sevgililerinin vücut izlerinin arasında yatıyorum, diye düşündü.

Sarah'nın çocuksuluğuna, ufacıklığına bir daha takılan Simon, ona dokunduğumda sadece çocuklarımı düşünüyorum, diye geçirdi içinden.

Keşke bu anıları yok etmek için bana verebileceği bir ilaç, vücuduma sürebileceği bir merhem olsaydı. Önce yakacak ama sonra cildime işleyecek ve diğerlerinin izlerini, etkilerini silip süpürecek bir merhem olsaydı, retinollü bir kozmetik krem.

"Popomu sil baba, popomu sil..." Suçlu bir emredicilik tonuyla söylenmiş sözcükler. Küçücük sarı bir kafa bacaklarının arasına eğilmiş, poponun o muhteşem, kayısı gibi kıvrımının ardında

plastik bir kemer halinde tuvalet kapağı görünüyor. Tuvalet kâğıdına uzanıyor, biraz koparıyor ve kâğıdın kuruluğunu, sağlıklı sertliğini hissediyor. Eğilip kâğıdı poponun yarığına sürüyor. "Ah! Canım yandı baba, canım yandı!" Nerede çocuklarım, diye düşündü Simon, çocuklarım nerede? Burada değiller. Oxfordshire'de, taş binada, annelerinin yanındalar. Gayet iyi durumları, merak edecek hiçbir şey yok. Hem yakında göreceğim onları, üçünü birden. Önlerinde diz çökeceğim ve merdiven olarak kullanacaklar beni. Çok yakında göreceğim, en fazla iki gün sonra.

Taksi Cromwell Caddesi'nde hızla ilerledi; Simon'ın parmaklarına sıkıştırdığı Camel, sürücünün inatla açık bıraktığı camdan uçup giden dumanıyla boşu boşuna yanmış oldu. Londra'nın batısında Ortadoğu uyanmıştı bile, solgun yüzlü adamlar hâki renkli şalvarlarıyla otellerinin yanı başında tespih çekiyorlardı. Sarah Warwick Caddesi kavşağında duran apartman kadar reklam panosuna boş boş baktı. Panoda elektronik bir sayaç vardı, IBM'in dünya çapında sattığı Windows yüklü bilgisayarların sayısını gösteriyordu. Başka bir şey düşündüğü sırada, pano yanıp söndü ve Seul ya da Syracuse'daki başka bir alışverişi daha kaydetti. Peki ya bu sayı, Simon'ın içine girmeyi hayal ettiği kadın sayısı olsaydı, diye düşündü Sarah veya dalmayı düşündüğü şeftali denizlerinin sayısı? Olmadı, omzuna aldığı bacak sayısı? Panoda 2.346.734 sayısı vardı ve Sarah, yetmez, yarısı bile etmez, diye düşündü.

Taksi Barons Court'a yaklaşmıştı. Simon, Hammersmith'teki köprülü kavşağın orada, manzaraya hâkim bir edayla yükselen yeni iş merkezi Ark'ın cam kaplamalarını ve beton sütunlarını görebiliyordu. Sarah'nın dairesi, bunun arkasında birbirinin içine geçmiş küçük sokaklardan birindeydi. Birazdan eve varacaklardı. Modern bir Nuh'un Gemisi olmuştu bu bina, ev de Nuh'un gemisinin yanı başındaydı. Cam ve beton cepheleriyle on beş katlı bir gemi. Yükselen ve ardından karmaşarışık çatıların üzerinde adeta kabaran bir yelken gibi şişen bir yapı. Kendisini görünmeze bağlayan uydu çanakları ve radyo antenleriyle, bir güvercin dünyanın öbür ucunda zeytin dalı bulsa haber alacak

haldeydi. Bu gemiydi insanları kentin kırmızı çatılı, alçak katlı, bitişik düzen binalarının tufanından koruyacak olan. Yemyeşil bir limana demirlediğinde, evrim başa alınacak, bambaşka bir yola girecekti.

"Atla bakalım şebek" dedi Simon; fakat kızın, taksicinin parasını çoktan ödemiş olduğunu fark etti. Taksici gençten bir adamdı; desenli gömleğinin içinden sopa gibi dümdüz çıkıyordu kolları.

"O şebek değildir efendi" dedi ve dikiz aynasından Simon'ın kan çanağına dönmüş gözlerine baktı.

"Buyur?" Simon ters taraftan inmeye çabalıyordu.

"O şebek değildir."

"Şirin bir lakap bu" dedi Simon, yarı beline kadar çıkmıştı bile.

"Bizim oralarda şebekler şirin falan değildir, düpedüz ettir efendi. Ya ettir, ya cinayet."

"Ya." Ağzından verdiği karşılık dökülürken, Simon neden kibarlık ediyorum ki, diye içinden geçiriyordu. "Neresi sizin oralar?"

"Tanzanya oluyor efendi. Bizim oralarda, büyük gölün çevresinde, biz şebek avlarız. Etlerini severiz. Nasıl ağızda erir, bir bilsen. Hele de şempanzeler. Onlar bizim bebekleri yer, biz de onlarınkini yeriz."

"Öyle mi? Ben şempanzeleri maymun sanıyordum, şebek değil."

"Şebek mebek fark etmez. Hepsi av eti. Hah, bizim de ete ihtiyacımız var zaten." Simon densizlik eder de bir laf söylemeye kalkar diye iyice vurgulamıştı bunu taksici. "Yemeden yaşanmaz ya."

"Tabii, tabii; yaşanmaz." Simon artık kaldırıma inmişti. Sarah da ön kapıyı açıyordu. Kendi kapısını kapatmadan önce, erkek erkeğe konuşmak için taksicinin kulağına eğildi. "Ben de sizdenim. Benim de yaşamak için bu şebeğin" –ön kapıyı kapatmakta olan Sarah'ya işaret etti– "etine ihtiyacım var."

Taksici kaşlarını çattı, arabayı vitese taktı ve gazladı. Simon evin önündeki yolda ilerlemeye başladı. Ortada karolar, solda

saksıya ekilmiş otlar, sağda saksıya ekilmiş çiçekler. Eve girdi ve kapıyı dikkatle kapadı; kalın buzlu cam zangırdadı. Zemini oval, bej renkli bir halıyla kaplı holde kısaca duraladıktan sonra, Sarah'nın giriş katındaki evinin kapısını açtı. Suntaya benzer bir zamazingodan yapılmıştı kapı, manolya rengindeydi ve Simon içeri girdikten sonra belli belirsiz bir sesle örtüldü.

Sarah salonun ortasında, müzik setinin yanında duruyor ve köpeği Gracie'yi okşuyordu. Yaşlı ve şişman bir Golden Retriever olan Gracie'nin ağzından, durmaksızın salyalar akıyordu. Köpek patilerini ancak Sarah'nın bacaklarına dayayabildi; koca göbeği yerlerde sürünürken, kuyruğu da bir Fas kilimini süpürüyordu. Sarah, bir yandan köpeğin sert kıllarıyla birlikte sarkık dudaklarını çekiştirerek onu okşuyor; bir yandan da "canım" diyordu, "canım". Gracie ise hem mutlulukla homurdanıyor, hem de insanın duyma aralığında bir belirip bir kaybolan ağlama benzeri sesler çıkarıyordu. "Canım... Canım... Canım..." Duvardaki her resim paspartulu, lüks çerçeve içindeydi; sabah saatinin sert ışığı, belirsiz kuytuları bile cascavlak ortaya çıkarıyordu.

Sarah'nın dairesi güzeldi, sıcak tonlu ahşap ve porselenin getirdiği yumuşaklık, tavandan sarkan ya da duvarlara asılı duran eşyalarla bir araya gelince sahiden göze hitap ediyordu. Rahat bir hayatın temsilcisi olan pastel maviler ve kırmızılar hüküm sürerdi bu evde. Ama şimdi, sabahın keskin ışığının ve uyuşturucunun çarpıttığı görme algısı nedeniyle her şey, göz tırmalıyordu. Simon evde dolaştı, panjurları indirdi, perdeleri çekti, aydınlığa iki dikiş atıp gün ışığını boğmaya, ilkyardımı yaptıktan sonra belki bir ara kurtarırız diye kenara atmaya çalıştı. Kız hâlâ okşuyor, hâlâ sıvazlıyor, hâlâ "canım, canım, canım" diyordu. Köpeksel zevklerin iniltisi berdevam...

Bu "canım, canım" başka yerlere de yayıldı. Son hecesi vurgulu olacak ama ca*nım* diye. Şimdi okşayan Simon, okşanan Sarah olmuştu. Kız yatağa enlemesine yatmış, şiltenin kenarını kürek kemiklerinin arasına denk getirmişti. Simon da Sarah'nın üstüne enlemesine yatmış, tüylü bacağını onun tıraş edilmiş bacağının üstüne atmıştı. Sol dirseğine dayanarak biraz dikilmiş, kızı kitap

gibi okuyordu. Bir eli, kızın alnına düşmüş sarı saçları geriye, ense köküne, belinin çukuruna doğru iterken, diğeri de bacaklarından kıç çatalına doğru tırmanıyordu. Başparmağının ikinci boğumu orada takıldı biraz, sonra poposunun alt çıkıntısında dinlenerek, diğer parmaklarla birlikte incirin kabuğunu soymaya koyuldu. "Canım" diyordu Simon, "canım" ama ona mı, buna mı diyor belli değildi. Kızın elleriyse onun çükündeydi, biri hafifçe kafasını çekiştirirken, diğeri de hafifçe gövdeyi sıkıştırıyordu. Ama ne çare, bizimkisi "Penis" adlı heykelin esnek, oyuncak bir kopyasıydı; ne tarafa bükersen bük hacıyatmaz gibi dikiliyordu. Ama bu uzun sürmediği gibi Sarah'nın içinde de değildi. "Canım... Canım, canım... Canım..." Bu kıça parmak mı takmalı, bir parça tuvalet kâğıdı alıp silmeli mi bunu? *Baba, baba, popomu sil*! Her şey stilizeydi; aşk yapmak yerine, aşk yapmak üzerine çeşitlemelerden ibaretti. Bir sevgilinin, eğer bir gün yanılıp da gerçekten sevişmeyi başarırsa nasıl davranacağını yansıttığı bir aşk ekolüydü bu. Kasayı geç kapattılar ya Simon, günün muhasebesine yeni oturmuştu. Vücudu kollarının altında o kadar hafifti ki bu körpe bedeni didiklemek, Simon'a rahatsız edici şeyler hatırlattı. Acaba taciz mi ediyordu kızı? "Canım, canım..." Çocukları burada mıydı, orada mı? Sarah yumuşak iniltiler ve öfkeli homurtular çıkarıyordu. Simon'ın yaptığı iş bağlamdan da, işin kitabından da uzaktı. Seksin kitabına ya da vücut bağlamına dair mevcut olan inançsızlığını artık kontrol edemiyordu.. Elinin kızı okşaması, 19. yüzyılda Lombardiya köylülerinin yaşamını anlatan bir belgeselde, kadraja mikrofonun girmesi gibi bir şeydi artık. "Canım" değil, daha sert bir homurtu çıkmalıydı. Birbirlerine yabancıydılar, ekran ikiye bölünmüştü. Çükünün üzerindeki küçük patiler yavaşladı ve durdu, durdu ve yavaşladı. Sarah, "Canım, canım" dedi, Simon'ı okşayarak yüreklendirdi. Uyudu Simon.

• • •

Gündüz uykusu, negatif uykudur. Göze negatif görüntüler gösterir. Bembeyaz fonda dik dik bakan kararmış yüzler, fırça gibi

saçların altında maymunsu kafalar, boş göz yuvaları. Hele uyuşturucu çekmiş birinin gündüz uykusu, iki kere negatiftir; bir de kokain üstüne ecstasy çakıldı mı, omurilik soğanı toprağa, yastıkları şilteleri delip uykunun derinliklerine kök salar. Çarpıcı görüntülerin ürperten rüzgârlarında savrulmaya bırakır iki zavallı beyin lobunu.

Çarpışmışlardı; birbirlerine sırtlarını dönerek çarşaf, yastık ve battaniyeye sarıldılar, bunlara yaslanıp uyumaya devam ettiler. Yüzlerinde, zihinlerini bilincin buz gibi yüzeyinden aşağılara çekme, soluklar horlamalara dönüşünceye kadar da orada tutma çabasının getirdiği acı dolu ifade vardı. Uyku sırasında Simon, Sarah'yı uzun, hızlı, düzenli git-gellerle siktiğini fark etti. Aleti kaskatı, dimdikti; bir pistonun yağlı, ritmik hareketleriyle içine girip çıkıyordu. Kızın deliği de önce kökünü, sonra gövdeyi, sonra kafasını sımsıkı sarıyordu, derken bir daha, bir daha... Sıkı, sıkı, sımsıkı. Orgazmının başlangıcı olan düşük frekanslı titremeyi duyumsadı, yarıp girdiği bu incirin çekirdeklerinde bir kaynama, yakıcı bir kımıldama vardı artık. İçine daha da fazla yüklenerek gövdesinin diğer bedenden iyice ayrılmasını sağladı, artık uçurumdan sarkan bir dal gibiydi. Birleşik değillerdi.

• • •

Tüm dünyayı içine alan bir yatak odasındaydılar, battaniye okyanusları, yastık kıtaları, dalıp çıkan, kıvranan, kümülüsler gibi üst üste binmiş aerodiamik vücutlarını içine alan çarşaf canlıküreleri vardı burada. Simon'ın aklındaki şarkılarda hep gelmek, gitmek vardı. "Gel bebeğim/Gel bebeğim/Bebeğim gel, gel..." Dervişin fikri neyse, diye düşündü Simon, yine rüyanın içinde, Ragga müziğinin kinayesi ittirmeceye, ritme takılıyordu. Derken karmaşık eğilmeler, bükülmeler, çarpıtmanın içinde çarpıtma oldu. Simon o çocuk jimnastikçilerden biri gibi hissetti kendisini, gökleri arşınlayan bir denge çubuğunun üzerine oturmuş, sırtı giderek daha çok, daha çok kıvrılırken bacakları da kafasına değiyordu: "Kilisemiz burası/Eşiğimiz burası/Açın Kapıları/

İşte bunlar..." Döndü, döndü, kıvrıldı, döndü ve yeniden yüz yüze geldiler ama bu sefer iki gövdenin uzunluğu ayırıyordu ikisini. Ama Simon yine sikiyordu Sarah'yı; uzun, hızlı, düzenli gitgellerle sikiyordu. Ama bu yeni pozisyon, işi iyice tavına getirmişti. Bedenlerinin üst kısmı ters yönlere bakıyordu, birbirinin çarpıtılmış yansıması iki vücut, Simon'ın dizleri Sarah'nın dizlerinin altında bükülmüş, kollarıyla kendisini havada tutuyor ve bükülmüş dizlerini kullanarak girip çıkıyor. Şap şup sesleri inletiyordu ortalığı. Delik sımsıkı ama bir o kadar nemli; alet dimdik ama su gibi akıyor içeri.

Rüyanın o tuhaf mantığı, o kendine özgü berraklığı bir kez daha kesintiye uğradı. Bunu yapamazdı Simon, fiziksel olarak mümkün değildi. Bu pozisyona girebilmesi için, sikinin handiyse... kol kadar olması gerekirdi. Aşağı baktı, vardı bir kol kadar, neredeyse yarım metreyi bulmuş, daha da uzuyordu. Aleti, kadının içinden, onun o pespembe ihtişamından çektikçe uzuyor, uzadıkça da inceliyordu. Bir çocuğun ufalanan süt dişlerinin arasına yapışan sakızın bir parmak ve bir de başparmakla çekilirken incelmesi gibi. Neredeydi o çocuk? Sarah farkına varmamıştı olayın. Gövdesi yeniden şilteye devrilmişti ama hâlâ kıvranıyordu, sanki üstüne abanan varmış gibi dizleri bükülmüş, tir tir titriyordu. Sıkı geçen bir sevişmenin inlemeleri dökülüyordu dilinden, seks ağır işti onun için. Geç kalınmış, trajik bir vuruşma mıydı acaba? Simon giderek uzaklaşıyordu ondan; uzağa, uzağa düşüyordu. Okyanusun ta öbür ucuna kaçmıştı ama Simon hâlâ el gibi patileri, pati gibi elleri üzerinde gerilemeyi sürdürüyordu. Kız çok aldırmazdı ya da Simon öyle düşünüyordu çünkü içinden metreler, metrelerce penis çıkar ve kanlı lüleler, kıvrımlar halinde çarşafa dökülürken, o öylece, kıpırdamadan yatıyordu.

Derken Sarah pencereden dışarı fırladı. Bak şu şebeğe. Bahçedeki meşeye tırmanmaya başladı, bir yandan da sivri omzundaki samur gibi tüylerin üzerinden Simon'a bakıp sırıtıyordu. Samur gibi tüyler mi, samur gibi post mu? Ağaca çıkıp ilk dala çöreklendi, burada bacaklarının arasında tuttuğu göbek bağı

gibi penisle çömeldi bir süre. Alabildiğine umursamazdı ama Simon omuzlarına çöken bu yükün farkındaydı ve altında eziliyordu. Bir şeyler yapmıştı ya da başkaları bir işler karıştırmış olacaktı ki Simon, yeniden ona doğru çekildiğini hissetti. O kadar mesafeye rağmen; pencereden çıkmış, bahçeyi geçmiş, ağaca tırmanmış, bir dala oturmuş olmasına rağmen; Sarah yeniden çekmeye başlamıştı erkeğini içine. Gizli bir düğmeye basmıştı ve Simon insansı bir ölçüm aleti, bir şerit metre gibi tekrar geri çekilmekteydi onun o maymunsu yuvasının içine. Zaten her şeyin ölçüsü insan değil mi, diye düşündü Simon. Topukları çarşafın üstünde sekti, derken hızla yerdeki halıya vurdu; sonra birden zıpladı. Küt! Simon, kızın vaftiz babasının yaptığı verandaya kapaklandı. Sarah hâlâ sırıtıyordu daldaki yerinden, tek bir hamleyle Simon'ın başını kıçından ağır getirip hüp diye içine çekti onu. Bir hüp daha ve artık Sarah Simon'a doymuş, onu kapsamıştı. Deliğinin ıslak dudaklarını dalgın dalgın okşadı, sonra da elinin tersindeki tüyleri kokladı.Arkasından meşe ağacının kalın dalında dikkatle ilerledi. Kolunun birini şişkin göbeğine destek olması için kasıklarının üzerine yerleştirdikten sonra, yandaki bahçeye usulca atladı ve gözden kayboldu.

• • •

Öğlene doğru tekrar uyandılar. Perdenin eteğiyle pervaz arasındaki boşluktan sızan ışık, limoniden portakala dönmüştü. Küçük maymun Sarah'nın metrelerce penisi içine çektikten sonra yandaki bahçeye atlayarak kaybolması rüyası hâlâ o kadar canlı, o kadar gerçekti ki; çarşafın kırışıklarında, gözlerinin çapaklarında, boğazındaki gıcıkta takılıydı, gerçeklik dünyasına atlamayı bekliyordu.

Kâbus sayılmazdı, Simon emindi bundan. Aletinin uzayıp incelmesini izlerken rüyada korkuya kapılmamış, rüyadaki kalbi çarpmamış, rüyadaki vücudu donup kalmamıştı. Hatta bu rüya, olmasını istediği bir şeyi yansıtmıştı. Rüyadaki berraklık hissi de bunu doğruluyordu.

Simon şiltenin üzerinde hareketsiz yatarak omzundaki krampın, kasığındaki kasılmaların tadını çıkardı. Acaba kalksa, akşamdan kalmalığı alt etmek için suya mı girseydi? Şöyle bir döndü ve kan yürümüş, dolu mesanesi dibine tıkaç olmuş aleti sarsıldı. Gözlerindeki çapakları açtı. Sarah bir yastık boyunca yatıyordu, gövdesi yaklaşık yirmi derecelik bir açıyla eğilmişti, kolları farklı farklı yönlere savrulmuş, nem içindeki saçı karmakarışık olmuştu.

Simon dirseği üzerinde doğrularak onu izledi. Çarşafın ucu göğüslerinin altında toplanmıştı, kırışarak aşağı iniyor, bir şişkinlik oluşturuyordu. Sırtı biraz gerilmişti ve Simon kaslarının hafifçe gerilmiş olduğunu görebiliyordu. Bu, kızın kusurlarından biriydi. Başkaları da vardı elbette; örneğin fazla ince dudakları. Öperken ne kadar ince olduklarını fark ediyordu zaman zaman. Üstelik dudaklar şimdi açılmış, biraz sivri olduğu söylenebilecek köpekdişlerini ortaya çıkarmıştı. Sarah uyanıkken bu dişler ona, olağan işlerle uğraşan bir vampir havası katıyordu, hani şu korku filmindeki Van Helsing için birilerini baştan çıkarıyordu . Göğüsleri biçimliydi ama uçları bir türlü tam sertleşmez, fındık gibi olmazdı.

Simon izlerken bu meme uçları bir yükselip bir alçaldılar, bir yükselip bir alçaldılar. Sarah, morarmış gözkapaklarını kırpıştırdı. Acaba Simon'ın rüyada kaldığı yerden devam mı ediyordu, başka bir rüya mı görüyordu? Simon kocaman esmer elini kaldırıp kızın incecik beyaz kolunun üstüne koydu. Elinin altında çubuk kadar ince ve kırılgan görünüyordu. Bundan vazgeçmeliyim, diye düşündü Simon. Onu aşağılamak, bizi küçültmek için yapıyorum bunu. Kusursuzluk anlamsız ve değersizdir, plastik madalyaya benzer. Böyle devam edersem kendi kendimi, bu ilişkiyi yaşamamam gerektiğine ikna edeceğim.

Eli dimdik aletine çarpmış, bu sayede kendisinde bir adet bulunduğunu ve ne işe yarayabileceğini hatırlatmıştı. Diğer eli ise çarşafın kıvrımları ve kırışıklarına gitti. Bunları, Sarah'nın cinselliğinin dantelleri ve boncuklarıymış gibi okşadı. Yutkununca, boğazına kadar zehre kestiğini duydu, ağzı soğuk Camel

kırıntılarıyla dolu bir mahzen gibiydi. Acaba damak zevkine ihanet edip Sarah'nın bunları tatmasını sağlayabilir miydi? Yatağa gömülmüş aleti bir daha zangırdadı. Hem de nasıl sağlardı.

Avuçları göğüslerine yapıştıktan sonra, parmakları meme uçlarına doğru son saldırıya geçmişken, Sarah uyandı. Bu rezil, votka küpüne batmış bedenin, kendi bedeninin tepesine binecek olması, kızda hiçbir rahatsızlık, hatta anlık bir iğrenme bile uyandırmadı. Birden ayıldı, kendine geldi. Küçük kafasını kaldırdı, karmakarışık ve uçları kırık sarı saçlarıyla tıpkı bir soytarıya benzemişti. İnce dudaklar ayrıldı, sivri beyaz dişler bir an için parladı ve ardından Simon'ı kabul etti, dili bir mermi gibi adamın ağzının içine girdi, tuzlu sıvıların arasında şişti ve söndü. Gövdeleri buluştu. Simon kızın yutağındaki pisliğin tadına baktı, leş nefes kokusunu içine çekti, kız da ona aynısını yapıyordu. Kokular birbirini götürdü, derken giderek çoğalan tükürük, ağızların içine yapışmış gıcıkları ve burunlarındaki yol yol boktan kokain kalıntılarını silip süpürdü.

Sert ve ani oldu. Bir aşk nöbetiydi bu. Koca ellerinden biri kızın kasıklarına inip nevresimi ayırdı. Diğerinin parmaklarıysa yiyişmekte olan ağızlarına gidip biraz tükürük topladıktan sonra, kutuya doğru alçaldı. Parmakları hızla içine daldı; kız sertçe soluk alıp dudağını ısırdı. Kızı kendisine doğru çekti. Diğer kolu, sırtına, çocuk sırtına dolandı. O kadar küçüktü ki tek eliyle sarmalıyordu neredeyse. Sarah'nın küçük pençeleri, Simon'ın sırtına geçti ama birdenbire fışkıran ter yüzünden neredeyse kayıp gidecekti. "Aç bacaklarını!" diye hırladı ağzının içine Simon, "Aç bacaklarını!" Parmaklarını daha da içeri iterek deliği genişletti, başparmağıyla da klitorisini okşuyordu. Simon'ın altında kapana kısılmış bir hayvan gibi kıvrandı Sarah. Kıvrandı, bir daha kıvrandı. Simon elini kızın sırtından, ağzını ağzından çekti. İki parmağını ağzına soktu, üç oldu. Dişlerinin keskinliğini, damağının sertliğini hissetti. Parmaklarını çekti, alnında kuruladıktan sonra saçlarına yapıştı. Saçlarını geriye doğru çekerek boynunu arkaya büktü, Sarah şimdi iki kere çıplak, iki kere savunmasızdı.

Bu arada, Sarah'nın elleri sikini bulmuştu. Simon öyle bir sarsıldı ki neredeyse tek dokunuşla boşalacaktı. Parmakları sarıp çekiştirdi, sarıp çekiştirdi. Sonra aşağı indi, hayalarını avuçladı, oradan daha da aşağı inip tere batmış bacak arasını avuçladı. Dübürünü parmaklayıp ovaladı, parmaklayıp ovaladı.

Simon'ın parmakları ise Sarah'nın içine geçmişti, kasık kemiğinin şeklini algılayabiliyordu. Sarah'nın gözleri kaymış, akları ortaya çıkmıştı. İçindeki zar gibi, yumuşak derinin dokusunu hissedebiliyordu. Neredeyse kızın derinliklerinden boşalan zevk sıvılarının tadını bile alabilecekti parmaklarıyla. Ağzını tekrar Sarah'nın ağzına yapıştırdı ve böylece kızın çığlıkları bu mağarada yok oldu, kafasının derinliklerinde yankılandı. Ama kızı bırakmadı. Onu öpmeye, çiğnemeye devam etti. Derken aşağı kayarak memelerinin, kalçalarının, göbek deliğindeki pamukçuğun tadına baktı. Dilini boydan boya o ıslak yarığa dayayarak, klitorisin oynamakta olduğunu dilinin ta kökünde hissetti. Sonra tekrar yükseldi. Kızın elleri sikindeydi, o koca gemiyi kendi limanına doğru çekmeye çalışıyordu şimdi. Öyle bir aceleye geliyordu ki bu gidiş, iki taraf da birleşmeye öyle istekliydi ki buna arzu bile denemezdi.

Dışarıda, dar koridorda yaşlı Retriever Gracie, yatmakta olduğu yerinde kımıldanıp kaşındı. Patırtıları duymuş ve bunu katılmak istediği bir kovalamaca olarak algılamıştı.. İçerden gelen çığlıkları ve gıcırtıları, kumlu bir tavşan yuvasından fırlayan tavşanların pati seslerine benzetti. Bir çengelden sarkmakta olan batik şalı yakaladı ve körelmiş dişleri, sarkık dudaklarıyla çekiştirmeye başladı.

Birleşmelerinin şokuyla Sarah iyice geriledi ve yastık kalçalarının altına kadar girdi. Topuklarını sırtına gömdüğü Simon, onu tıpkı rüyadaki gibi hızlı, sert, makine gibi düzenli git-gellerle sikiyordu. Durmadan boşalıyordu; deliği, Simon'ın sikinden fırsat bulursa, ortalığa fışkırıyordu. Ağzı açılmıştı ve her git-gelde küçük bir çığlık kopuyordu. Çığlık çığlık üstüne, çığlık çığlık üstüne koptuktan sonra, idrar kanallarında meydana gelen sert bir kasılmayla Simon da boşaldı ve Sarah fark etti ki artık çığlık atmı-

yor, düpedüz ağlıyordu. Hıçkıra hıçkıra ağlarken zayıf omuzları sarsılıyor, kürek kemikleri Simon'ın şefkatli elleri arasında titriyordu.

Simon içinden çıktı ve devrildi. Ardından kızı enlemesine kucakladı; bir elini kasıklarından, diğerini boynundan geçirdi. Sarah'nın illa da duygusal nedenlerle ağlamadığını biliyordu zira sikişlerinin bazılarında yaşanırdı bu ağlama. Hayır, onunki sadece fiziksel bir tepkiydi ve bazı kadınların boşaldıktan sonra aşırı terlemelerine benziyordu. Gözyaşları buydu işte, gözden sızan terlerdi. Sarah ağladı, ağladı; Simon da "canım, canım" demeye koyuldu. Sonra tekrar uyudular. Komodinin üzerindeki saatli radyo 12.22'yi gösteriyordu, 12.34'ü gösterdiğinde ise Simon tekrar rüyaya dalmıştı.

Rüyasına, kaldığı yerin biraz öncesinden devam etti. Yatak odası olacak kuytuluk, dört bir yandan ağaçlarla sarılmıştı; hem duvar örüyor, hem duvar yıkıyordu. Kocaman gövdeler ve sımsıkı çalılıklar, bahçe tarafına doğru hafif bir eğimle alçalıyordu. Simon yine eskisi gibiydi, el ve ayaklarının kemiklerinden destek alarak duruyor, ters açıyla bükülen kolları sayesinde gövdesini doğrultuyordu. Bizim küçük maymun da yirmi metre ötedeki bir ağacın dallarında oturmaktaydı. Oturuyordu ama bacaklarını açmıştı ve bu sayede Simon onun pembe yarığını ve o yarığa soktuğu kırmızı boruyu görebiliyordu.

Sikime bakabilirim, diye düşündü Simon ve ardından sikine baktı. Ben uyanığım, dedi. Bu rüyayı kontrol edebilirim. Aleti kasıklarından ayrıldı, kıvrıla kıvrıla çarşafı geçti. Bu kıvrımları orman zemininde de görmeyi sürdürdü, aralarına dökülmüş yapraklar ve kırılmış dallar sıkışan kıvrımlar, ağaçların köklerinde yitip gidinceye dek. Simon, olup bitene hiç aldırmadan kolundaki tüylerle oynayan Sarah'ya seslendi.

"Sarah! Sarah!"

"Simon?" Kafasını kaldırdı.

"Sarah, beni içine çek, içine çek! İçine girmek istiyorum." İki bedeni birbirine bağlayan ortak halata işaret etti.

"Simon?" Sarah ağaçların arasında onu görebilmek ister gibi çevreye bakınıyordu. Onun bulunduğu çarşaf örtülü küçük açıklık dışında her yere bakıyordu oysa. "Simon? Simo..."

Sesi zayıfladı. Dalın üzerinde öne doğru eğilerek bir şeyi kavradı. Simon içinin çekildiğini hissetti. Onu tutmuştu! Onu çekiyordu! Sarah bu etli şeyi ağzına götürdü. Elinde öylesine rahat tutuyordu ki görenler, bu şeyi bir halat, Sarah'yı da ağaca çıkmış bir zangoç sanabilirdi. Sonra hiçbir şey söylemeden dişlemeye başladı onu.

Simon kızın küçük, keskin dişlerinin etine saplandığını hissetti. "Sarah!" diye çığlık attı, "Yapma Sarah! O benim!" Ama Sarah onu duymuyordu; ara ara kıkırdakları çıkarmak için duralayarak çiğnemeye devam etti. Onları birleştiren şey ,göbek bağı mıydı, penis mi, artık bilmiyordu, koptu kopacaktı ama Sarah hâlâ çiğniyor ve Simon hâlâ "Dur Sarah, yapma! Beni kaybedeceksin. Ormandayız biz!" diye bağırıyordu. Ama Sarah hiç iplemedi ve çiğnemeye devam etti. Artık tek bir pembe lif kalmıştı, dişlerinin arasında pırıldıyordu. Onu da ısırdı ve hepten ayrıldılar.

Uyanmak istiyorum, diye düşündü Simon. Vücuduna "Uyan!" emrini verdi ama beden bu isteğe aykırı bir vaziyette kaskatı yatıyordu, koskoca bir ağırlık. Uyan! Birazcık oynatmaya çalıştı bu ağırlığı, bir parmağını kımıldatabilse belki kurtulacaktı bu rüyadan ama olmadı. Hiçbir şey olmadı. Çabalarken bir yandan da düşündü; işte buradayım, bu yuvada... Sarah ile yatıyorum. Sarah tabii, onun sıcaklığını üstünde ya da altında hissediyordu. Biraz çırpınarak sıcaklık yanağının altına gelinceye kadar ilerledi. Artık küçük göğsünün ve onu kaplayan kısa, sert, sarı kürkün sıcaklığını hissediyordu.

• • •

Ressam Simon Dykes uyandı, yanağını eşinin göğsüne dayamıştı. İçini çekti ve burnunu dişinin tatlı hayvansılığına daldırdı.

Altıncı Bölüm

Yazın son demlerinde, güzel bir sabahtı. Redington Caddesi'ni çevreleyen ağaçlar, son üreme dönemine girmişti. Havada maya ve yeşillik kokusu vardı. Busner, yolun iki tarafına dizili, kırmızı tuğladan villalara bir göz gezdirdi. Yaklaşan öğlen sıcağına rağmen, sabah çiftleşmesi keyfini yerine getirmişti; bahçeyi geçmeden önce dudaklarını höpürdeten bir nefes aldı ve soluğunu kuvvetli bir hot-zotla bıraktı. İçi yaşam sevinci doluydu. Bu hot-zotuna, bir kısmı ağaçların dallarına tünemiş olan komşularından, türlü türlü hot-zotlarla karşılık geldi.

"Hu-huu!" diye hot-zotladılar ve ellerini sallayarak, "Günaydın Busner!" diye işaretlediler.

"Hu-huuu!" diye karşılık sesleyen Busner, komşularını evrak çantasını sallayarak selamladı. Bu ilk selamlamaya, çevre sokaklardaki şempanzeler de katılarak oradan kenar mahallelere doğru ilettiler selamlarını, onların ardından daha uzaktakilerin, ardından daha da uzaktakilerin hot-zotları işitildi. Belsize Parkına yaklaşırken sesler yavaş yavaş boşlukta dağılıp gitti.

Gambol, Volvo marka bordo renkli steyşın arabayı garajdan çıkarmış, kapının önünde motorunu ısıtıyordu. Busner, üç yarıerişkin erkek yavrusunu arka koltukta gördü. Tımar edeceğiz diye öyle birbirlerine girmişlerdi ki Busner, hangisinin hangisi olduğunu bilemedi ama yine de Erskine ve Charles'ın aralarında olmasına sevindi; çünkü bu ikisi, alfalarına kalırsa son zamanlarda çok az devriyeye çıkmışlardı.

Busner çantasını bagaja attı ve yolcu koltuğuna kuruldu. Astı olan şempanze arabayı yola çıkarırken elleri, ilk sekiz vitesi geçirmek için fırtına gibi hareket ediyordu. "Evet Gambol" dedi, "ikinci kahvaltımı 'öh-öh' bitirmemi bekleyemeyeceğin kadar önemli olan bu şey neydi 'huuu'?"

"Bu sabah Charing Cross'taki acil psikiyatri bölümünden Jane Bowen telefon etti" diye işaretledi Gambol. "Şu anda Whatley adında bir şempanzenin yanında çalışıyormuş. Whatley'yi tanıyorsunuz, değil mi Dr. Busner 'huu'?"

"Elbette 'ruaaf', geçen yıl Bournemouth'taki İngiliz Psikoloji Birliği'nde sunduğumuz çalışmaya, etik değil diye itiraz eden dangalak değil miydi o?"

"Hah, o işte. Ama şimdi önümüzde eğileceğe benziyor; çünkü Jane Bowen bizden yardım istediğini işaretledi."

" 'Huuu', öyle mi?" Busner dikkatini gösterge paneline yayılmış olan kalın ve tüylü halıya çevirdi. "Gambol, arabaya yeni kılıf almışsın, öyle mi?"

"Geçen hafta servise verdiğimde taktılar. Beğenmediniz mi?"

İtiraf etmek Busner'ın pek işine gelmiyordu ama Gambol'un seçtiği kılıf, gerçekten de zevkinin gelişmekte olduğunu ortaya koyuyordu. Üzerinde havalı baklava desenleri olan mor ve kırmızı renklerdeydi. Tımar, tımar diye kavrulan el veya ayak parmak-

ları için cennetten bile öteydi böylesi. Halının havlarını bir o tarafa, bir bu tarafa ayırdığını fark etti Busner ve hatırladı: "Gambol, bir bak bakalım şu rezil reçeli ensemden çıkarabilecek misin 'huu'?"

Arkadaki yarı-erişkinlerden biri, "Ben yaparım Alf!" diye işaretledi; ama bunu yaparken ensedeki reçele dalmıştı bile. Busner koltuğunda döndü, yaramazı kulağından yakaladı –Erskine'di bu– ve gözünün altından ısırdı.

"Ruaaa!" diye haykırdı ve kollarını savurmaya başladı. "Erskine, beni sabah tımar edecek kadar büyüdüğün zaman yaparsın bunu. O zamana kadar sevgili şebekçikler, parmaklarınıza hâkim olun."

"Özür dilerim Alf" diye işaretledi Erskine, pişman görünmek için elinden geleni yapıyordu. Ama birkaç saniye sonra, gözünün altındaki yaraya aldırmadan kardeşleriyle oynaşmaya geri döndü. Üçü de debeleniyor ve birbirleriyle dalaşıyordu, araba pek gizlenemeyen velet kahkahalarıyla inledi. İki yetişkin, onları duymazdan geldi.

Gambol sol elinin parmaklarını ıslattı ve Busner'ın çenesinin altındaki yapış yapış tüyleri ovalamaya başladı. Hareketleri dinlendiriciydi. Busner memnuniyetle sakin sakin homurdandı: "Huh-huh-huh" ve ardından işaretledi: "Whatley ne istiyormuş peki 'huu'?"

"Geçen hafta Whatley'nin birimine ciddi rahatsızlığı bulunan bir şempanze getirmişler" işaretledi Gambol.

"Kendisi mi başvurmuş, aile hekimi mi göndermiş 'huu'?"

"Hayır, acil vakaymış. Ciddi bir psikoza girip cinnet geçirmiş, acil müdahale ekibi göndermek zorunda kalmışlar. Deli gömlekleri, sakinleştiriciler, falan işte."

"Anladım."

Hampstead Yokuşu'nun başındaki tehlikeli kavşağa girerken tüm dikkatini yola veren Gambol, elini Busner'ın ensesinden çekti. Mesai başlayalı çok olduğundan trafik rahatlamıştı ama anayolda hızlı da olsa bir yoğunluk vardı hâlâ. Gambol camı indirdi, el işaretleri yaptı ve avazı çıktığı kadar bağırmaya başladı.

Sonunda, BMW kullanan bir bonobo, ona selektör yapıp yol verdi de yola çıkabildi; ardından işaretine devam etti. "İlk birkaç gün şempanzeden hiçbir işaret alamamışlar. Bu arada, adı Simon Dykes. Meşhurca bir ressammış."

"Biliyorum" diye araya girdi Busner, "fotomontajlarından biri Tate'teki modern sanat koleksiyonunda. Büyük bir triptik, bir laboratuarda çalışan bir sürü oyuncak ayıyı resmetmiş. Görmüşsündür sen de."

"Ben pek galeriye gitmem Dr. Busner, bana göre değil."

"Ama 'öh-öh' gitmen gerek. Bildiğin gibi, mesleğimizin önemli bir bölümü, sanatçıların sezgilerine ve yaratıcı muhakemelerine dayalıdır. Biz kuru, doğrusal, nedensel açıklamalar aramıyoruz. Bunu artık anlaman gerekir Gambol."

"Patron..." diye işaretledi Gambol, bu arada olur da alfa erkeği, küstahlığı yüzünden kendisine bir yumruk savurur diye koltuğunun uzak kenarına iyice pıstı.

"Ne var 'huu'?"

"İşaretimi bitirebilir miyim lütfen 'huu'?"

" 'Hoo'... Peki."

"İşaretliyordum ki Dykes hastaneye geldiğinde katatonik haldeymiş. Bowen ve Whatley bu durum semptomatik mi yoksa müdahale ekibi sakinleştiriciyi fazla mı kaçırmış, çözememişler başta."

"Ruaaf!" diye hırladı Busner. Sakinleştiricilerden, hatta tümüyle psikofarmakolojiden oldu bitti nefret ederdi, hele Cryborg İlaç Sanayii'nin ürettiği *Kapsamax* adlı ilacın, gizli oturumla yargılanmasındaki rezaletten sonra iyiden iyiye sinirlenir olmuştu. Busner bu projeye, ilacın tüm depresif rahatsızlıklara deva olacağı düşüncesiyle girmiş ama işin sonunda, tongaya bastığını anlamıştı. Gambol devam etti. "Dykes ayıldığındaysa yanına yaklaşamamışlar. Maymunlar ve canavarlardan göstermiş, insan gibi seslemeler yapmış ve çevredekilere saldırmış, etkisiz de olsa. Whatley ve Bowen maymunlara temasın da hasta üzerinde travmatik olduğunu düşünerek onu tecrit etmişler ve yazışmaya başlamışlar."

"Yazışma ne oluyor 'huu'?"

"Yemek tepsisinin yanına küçük notlar koyarak, ne olduğunu anlatmasını istemişler, öyle şeyler."

"Peki Dykes ne yazmış Gambol? Geçirdiği rahatsızlığın nedenlerini anlatmış mı 'huu'?"

"Bowen'a insan olduğunu göstermiş."

"Ne dedin 'huu'?"

"İnsan olduğunu yazmış; dünyayı insanlar idare ediyormuş ve dominant primat tür insanmış. İnsan sevgilisiyle uykuya dalmış ve uyandığında onun da dünya üzerindeki diğer herkes gibi şempanzeye dönüştüğünü görmüş."

"Kendisi de mi dönüşmüş 'huu'?"

"Bize göre tamamen şempanze tabii ama kendisine sorarsan insanmış. İnsan gibi hissediyor. İnsan vücuduna sahip olduğunu işaretledi. Aklını tamamen yitirdiğini ve gördüğü dünyanın bir psikotik sanrı olduğunu iddia ediyor."

Bu kadar işaretleşme yapılmış olmasına rağmen, milim milim ilerlemekte olan Volvo Hampstead Yokuşu'ndan aşağı daha yeni inmişti. Ama artık Pond Sokağı'nın köşesindeki trafik ışıklarına varmışlardı ve Gambol hastane yönüne doğru dönmeye koyuldu. "Ne yapıyorsun şempanze 'huu'?" diye girişti Busner.

"Efendim patron 'huu'?"

"Derhal Whatley'nin cep telefonunu hot-zotla. Vaka çok hoş geldi bana. Charing Cross'a gidelim de şu tuhaf sanrıyı bir de biz görelim." Gambol koca, oyuncul bir gülücük attı. Böyle olacağını biliyordu zaten. Ayağının baş parmağıyla Whatley'nin direkt hattının numarasını tuşlamaya başlamıştı bile.

Whatley'nin çopur suratı, konsoldaki ekranda belirdi. Gözbeneklerindeki rahatsız edici beyazlık, onu ilk bakışta hem vahşi hem de zayıf gösteriyordu. " 'HooooKraaa'!" diye hot-zotladı, Busner ve Gambol da karşılık olarak ona hot-zotladılar. Hatta Busner konsolu biraz tıkırdatarak boyun eğmeye pek niyetli olmadığını gösterdi.

"Anladığım kadarıyla epsilonun sana, bu Dykes denen şempanze hakkında bir şeyler anlatmış, değil mi Busner 'huu'?" diye

işaretledi Whatley. Siğilleriyle Busner'ın dikkatini çeken parmakları, ekranın bir köşesinde durmadan kıpırdıyordu.

"Kısaca bilgi verdi. Sen ne gösteriyorsun 'huu'?"

"Pek anladığımı gösteremem Busner. Şempanze bir haftadır burada. Getirdiklerinde ağır şok halinde olduğunu sanmıştım ama şimdi anlıyorum ki bir tür manik dönemden geçiyor."

Busner, Whatley'nin işaretlediklerine daha iyi odaklanabilmek için suratını ekrana yaklaştırdı. "Davranışı nasıldı 'huu'?"

"Personelden biri kapıda belirdiğinde, iki ayağı üzerinde en uzak köşeye kaçıyordu. Eğer içeri giren olursa, yuvanın altına girmeye çalışıyor, hatta 'hooo' saldırıyordu bile."

"Saldırmak mı 'huu'?"

"Evet. Ancak saldırılar son derece etkisizdi. Hastanın fiziksel gücü çok az. Bunun bir motor fonksiyon bozukluğuna, hatta kısmi atropiye bağlı olabileceğini düşünüyorum. Her neyse, personele bir zarar veremeyeceğini gördüğünde dehşete kapıldı, bu yüzden onu kısıtlamadığımız gibi, hafif bir sakinleştiriciyi yeterli bulduk. Çok zararsız biri."

Ekranın köşesinde beliren bir hemşire, Whatley'ye bir dosya uzattı. "Pardon" diye işaretledi Whatley, dosyaya bir şeyler yazdı ve elini sallayarak hemşireyi uzaklaştırdı. Bu terbiyesizliğe rağmen hafif bir tokat bile indirmedi.

Busner, Gambol'e dönüp Whatley'yi küçümsemek için kaşlarını kaldırdı. Whatley'nin dikkatini tekrar çeker çekmez "Peki kendisini insan sanma meselesi ne zaman ortaya çıkmış 'huu'?" diye işaretledi.

"Nöbetçi psikiyatra göre, hastaneye getirdiklerinde öyle işaretliyormuş. Seslemeler de yapıyormuş ama bunlar genizden gelen anlaşılmaz böğürtülermiş. İşaretlemesinin düzene girmesi iki gün sürdü."

"Sonra 'huu'?"

"Ellerini kullanınca, 'Çekil yanımdan pis goril!', 'Siktir şurdan şeytan, pis canavar!' gibi şeyler işaretliyordu. Derken Bowen gelip yazışma olayını başlattı ve bir tanı koymaya çalıştı. Vakanın ya uyuşturucuya bağlı olduğunu ya da tantanası bol bir hipomani nöbeti olduğunu düşündük."

"Hastanın vaka geçmişi var mı 'huu'?"

"Şey..."

"Var mı, yok mu 'huu'?"

"Oxfordshire'de Bohm adlı bir aile hekimleri varmış. Dediğine göre geçmişinde depresyon ve madde bağımlılığı mevcutmuş. İki yıl önce grubu 'öh-öh' dağılırken de bir kriz geçirmiş ama bunun gibi akut psikotik bir nöbet değilmiş o. Vaka geçmişini alıp bu durumu öğrenince, farklı bir yaklaşım uygulamaya başladık. Daha yumuşak ve hoşgörülü davranıyoruz.

"Tımardan son derece rahatsız olduğu için, kural koyarak hiçbir personel ya da hastanın ona dokunmamasını sağladık. Bunun yararı görüldü; çünkü son birkaç günde hem işaretleri rahatladı, hem de Bowen'a insan olduğu sanrısı hakkında epey çok şey anlattı, muazzam bir sanrı. Gösterdiğine göre, gece insanların dünyasında, bir dişi insanla yuvaya yatmış ve sabah olduğunda dünyanın bu haline uyanmış."

"Peki ya eşi 'huu'?"

" 'Huu' kriz geçirdiğinde yanında olan dişi mi?"

"Evet, evet, o."

"Onun durumu iyi. Doğal olarak sinirleri bozulmuş ama kendisini hayvan sanmıyor en azından."

Whatley biraz duraladıktan sonra "Bak Busner" işaretledi, "mevcut çalışmalarının yönü ve gidişatını 'öh-öh' pek de beğenmediğimi biliyorsun."

"Evet, evet; biliyorum."

"Ama kabul etmeliyim; bu vaka beni aşmakla kalmadı, tam senin ilgi alanına girdi. İşin en etkileyici tarafı, sanrının son derece tutarlı olması. Bowen hastanın psikozundaki açmazları yakalamak için çok uğraştı ama ikimiz de bu kadar iyi örtüşen ve karmaşık bir sanrıya hiç rastlamamıştık. Her şeye cevap verebiliyor. Eğer zamanın varsa onu bir incelemeni ist..."

"Yola çıktım bile." diye kestirip attı Busner. "Bile" imciğindeki parmak vurgusuyla ekranı kapatması aynı ana denk gelmişti.

Whatley ile hot-zotlaşmasını bitirdikten sonra, Busner bir süre imsiz kaldı. Gambol baktığında patronunun ayaklarını da

koltuğa topladığını ve bir bozuk parayı parmaklarına sıkıştırarak oynattığını gördü. Para önce iki elin, sonra iki ayağın parmaklarını dolaştı. Busner yalnızca derin derin düşünürken bu hareketi yapardı ve Gambol biliyordu ki şimdi müdahale etse şiddetli bir fırça yerdi, o yüzden ayaklarını direksiyonda tuttu ve yola devam etti. Arka koltuktaki yarı-erişkinler bile alfalarının düşünceye daldığını fark edip seslemesizce oturdular.

Busner'ın aklı, ancak yeni bir patolojiyle karşılaştığında ya da vakanın hiç tanıdık olmayan belirtiler gösterdiği durumlarda olduğu gibi tıkır tıkır çalışmaya başlamıştı. Bu düşünme biçimini, bezle karınca yakalamaya benzetirdi kafasında. Beyninde yeni bilgi, varsayım ve iddiaların çöreklenmiş olduğu kısmı, eliyle hayalinde şöyle bir karıştıracak, sonra elini çekecekti. Bu hayali incelemenin üzerindeki bilişsellik kürküne onlarca küçük hipotez yakalanmış, yılan gibi kıvranıyor olacaktı. Sonra Busner boş bir zamanında bu leziz hipotezleri koparıp büyük bir zevkle inceleyecekti. Örneğin şöyle:

İnsan olduğu sanrısına kapılmış bir şempanze var. Üstelik bu sanrıyla kalmıyor, gördüğü dünyada, evrimi tamamlamış primat türlerin insanlar olduğuna inanıyor. Bu kadar da değil. Söz konusu şempanze, başarılı bir ressam. Bu acaba organik bir işlev bozukluğu mu? Whatley'nin anlattığı motor fonksiyon bozukluğu, derinleştirilmesi gereken bir konu ama bir yere varmaz. Histerik bir sapma da olabilir. Eğer organik bir işlev bozukluğu olsa, bunun fenomenolojik bağlantıları ilgi çekici olabilir... Ama kendimi çok kaptırmamalıyım. Hastayı görene kadar sabret Busner; şimdilik nesnelliğini ve mesafeni koru... Ama böyle bir vakanın bugün karşıma çıkması da az ilginç değil hani. Daha bu sabah, üstünde çalışılacak ilginç vaka darlığından şikâyet ediyordum...

Ama varsayım daha derin düzeylere de ulaşıyor ve Zack Busner, buralara inmekte olduğunu hissediyordu. Bu kat, aklıselim sahibi bir bilinçle suçlu bir bilinçdışının arasındaki bölgeyi, hayaller ve kâbuslar arasındaki boşluğu bir asmakat gibi işgal ediyordu. Thame'de Bohm adlı bir aile hekimi; pratisyenlerden depresyon tedavisi almış bir hasta. Bunlar şimdi anksiyete ilaç-

ları da vermişlerdir. Acaba bir türlü yakayı sıyıramadığım o lanet olasıca ilaç davasının başka bir boyutu mu olacak bu, diye düşünmeden edemedi Busner.

Bu düşünce zinciri, arka koltukta seslemeye başlayan Charles yüzünden kırıldı.

"Aaaaaa!" diye sesledi Charles, sonra da işaretledi: "Alf, şurada bir dakikalığına 'huu' duramaz mıyız, biraz oynaşalım."

"Ruaaf!" diye hırladı Busner ve geriye döndü. Arka koltukta üç heyecanlı, yalvaran surat, altı sarkık dudak, üç dizi sarı diş ve üç çift el, deli gibi, "Lütfen Alf, lütfeeen! Birazcık oynaşalım şurda, n'olur" diye işaretliyordu.

Volvo, Albert Caddesi'nin başındaki trafik ışıklarında duruyordu. Busner, ilerde Regent's Park'ın yeşilliklerini seçmişti. Solunda ise, hayvanat bahçesindeki kuş kafeslerinin en üst çubukları ve halatları vardı. "Ehi ehi ehi" diye güldü Busner ve Gambol'a dönerek, "Şurada on dakika durup gerçek canlı insanlara bakalım, sonra bizim sanal insana gideriz, ne dersin 'huu'?" işaretledi. Gambol pek aldırmamıştı, patronun ciddi olup olmadığını anlamak için altdudağını büktü. "Dalga geçiyorum. Her gösterdiğimi bu kadar ciddiye almasana." Yarı-erişkinlere döndü tekrar. "Peki, Primrose Tepesi'nde yirmi dakikalığına devriyeye çıkarız ama sonra gitmemiz gerek."

Gambol park edecek bir yer aradı ama başarılı olamadı. Regent's Park Caddesi'nin Primrose Tepesi tarafındaki kısmını dördüncü kez geçerken, "Bütün bölgeyi 'öh-öh' imara açmışlar galiba" işareti yaptı. Yavrularını alıp gelmiş anneler parka girip çıkarken arabalar da kaldırıma bir yanaşıp bir ayrılıyordu. Busner sinirlenmeye başladı ve işaret hızı yükseldi. Gambol patronunun sabrının *cidden* son sınırına gelip dayanmış olduğunu fark etti.

"Bu korkunç şehirde yaşamanın 'öh-öh' ne anlamı kaldı artık? Şu 'ruaaa' trafiğe baksana! Mesai saati geçti ama hâlâ azalmamış. Artık her saat mesai! Zamanında, şu zarif zarif evler yapıldığında buralar baştan aşağı ağaçlıktı. Şöyle bir yer de kapatamadık ki. Regency dönemi mimarları ve plancılar, burayı şehirleşmiş öbekler arasında sürekli gelişen, genişleyen pastoral bir alan

olarak düşünmüşlerdi ama şimdiki haline 'uaaaa' bak. Parka gitmek için park edecek yer bulamıyorsun." Primrose Yokuşu'ndan ağır ağır inerken frenleri gıcırdayan arabaları gösterdi. "Gambol 'hoo', kafayı sıyırdım sıyıracağım 'öh-öh'! Sen en iyisi bırak devriyeyi, biz on beş dakika tur atıp geri gelelim."

Gambol kenara çekti. Busner ve yarı-erişkinler arabadan döküldü. Busner park etmiş iki arabanın arasından geçti, parkın parmaklıklarına yapıştı ve kendisini öte yana, yemyeşil yamaca fırlattı. Ardından gelip gelmediklerine bakmadı bile. Güneş tepeye yükselmişti ve çok sıcak bir gün olacaktı. Busner, tepenin ortalarına doğru, 450 metre uzakta olduğunu kestirdiği bir banka odaklandı ve ezilmiş çimenlerin üzerinde hızla, yumruklarının üzerinde yürümeye başladı.

Primrose Tepesi tam kalabalık olmasa da, her yaş, sınıf ve etnik gruptan şempanzeyle doluydu. Genç, şık anneler yol boyunca yürüyorlardı. Çiçekli şişik koruyucuları giymişlerdi ve birbirlerine sınıflarından gelen farklı bir tarzla sesliyorlardı. Bu sırada, dizi dizi incilerin arasından fışkırmış olan tüylere asılan Mabel, Maude, Georgia veya adı her ne hal ise olan yavrular, ya sırtlarında sallanıyor ya da jokey misali omuzlarına biniyordu.

Bir grup kasıntı erkek, ki bunlar işçi sınıfından olmalıydı ama şimdi işte değillerdi, kendi kendilerini eğlendirmek için oynaşıyorlardı. Bir tepeciğe tırmanıp iniyor, itişip kakışıyorlardı, dikilmiş tüyleri Fred Perry marka spor gömleklerinden dışarı fışkırmıştı. Birkaç çiftleşme zinciri de vardı ama bunlar gelişigüzel kurulmuş ilişkilerdi; tüyleri diken diken, iş üstünde birkaç şempanzeden başka kimse yoktu.

Busner, okulu kırdıkları apaçık ortada olan bir grup yarı-erişkinin yanından geçti. Başlarında bir erişkin yoktu. Yaşlanıyorum herhalde, diye düşündü çünkü burun deliğine halka takmış bir şempanze görmeye dayanamıyordu. Modayı, süsü bir kenara bıraktım, acaba nezle olduklarında o şey burunlarındayken sümkürebiliyorlar mıdır?

Yarı-erişkinler kocaman bir seyyar teybin yanına toplanmışlardı; son zamanlarda büyük patlama yapmış olan bir şarkıyı

dinlerlerken bir yandan da dünyadaki tüm yarı-erişkinlerin ortak özelliği olan aldırmazlık ve küstahlıkla birbirlerini tımar ediyorlardı. Busner durdu, hırladı ve elini salladı: "Kapatın şunu! Buraya kasetçalar sokulmasının yasak olduğunu 'öh-öh' bilmiyor musunuz?" Ona baktılar, ellerini tüylerine daha fazla daldırdılar ve hep beraber katılarak güldüler. Busner grubu biraz hırpalamayı düşündü. Arkasına baktığında Erskine, Charles ve Carlo'nun açılarak hedefe doğru yürümekte olduğunu gördü. Gıcık yarı-erişkinlerinse sadece üç tanesi erkekti, onlar da çotuk, cılız ve bakımsız tiplerdi. Bizimkilerin tırnağı etmezler, diye düşündü Busner apış arasını kaşırken, bu yüzden keyfi de olmaz.

Devriye, tepeye tırmanmaya devam etti. Busner'ın hedef aldığı bankta üç ayyaş oturuyor, bir şişeyi aralarında dolaştırıyorlardı. Sabahın on buçuğunda matiz olmuş, oturdukları yerde sallanmaya başlamışlardı bile. Bunlar, alkolizmin ölümcül aşamasına gelmişlerdi; zahmet edip de örtmedikleri kürkleri, solmuş, kırçıllaşmış ve paralanmıştı. Göğüs tüylerinde sigara yanıkları seçiliyordu, burun kemerleri patlak kılcal damarlarla doluydu ve gözlerine perde inmiş, neredeyse kör olmuşlardı.

Busner banka yaklaşarak hafifçe öksürdü, devriyesinin yaklaşmasını işaret etti. Toplandıklarında, "Şimdi 'öh-öh' çocuklar" işaretledi, "günümüz maymunluğunun en zavallı taraflarından birini izlemektesiniz..."

Erskine araya daldı: " 'Hooo' Alf, yine bize ders vermeyeceksin değil..."

"Kapa çeneni Erskine 'ruaa'! Ne yapacağımı sana soracak değilim. Şimdi, gösteriyordum ki yeri yurdu olmayan, leş gibi, beyinleri etil alkolle uyuşmuş bu ayyaşlar, toplumsal olarak ürettiğimiz günah keçileridir aslında. 'Sağaltım' mesleği denen alandaki birçok 'öh-öh' meslektaşımın aksine, ben onların durumunu hastalık olarak görmüyorum. Bu bence bir belirtidir ve bunların..."

Busner, ayyaşlardan birinin bu işaretlemeye itirazı olduğunu ve bunu işaretlerden yardım almaksızın yapacağını hissetti. Arkasını döndüğünde, gorillerin en sakil, en hırpanisinin gerilmeye

başladığını, ense köküne bir şişe köpek öldüren indireceğini gördü. Busner'ın yarı-erişkinleri bağırmaya başladı. Busner "Bak sen 'hoo'!" diye tek eliyle işaretlerken diğer eliyle ayyaşın şişesini kaptı ve yola boşalttı. Zavallı ayyaş, boyun damarlarının birini kesmişler de kanı yola akıyormuş gibi baktı dökülen sıvının ardından.

Busner ayyaşı itekleyince,arkadaşlarıyla birlikte banka devrildi ayyaş. Sonra ileri atılıp üçüne birden seri yumruklar indirdi Busner, bir yandan da sürekli "Ruaaf! Ruaf! Ruaf!" diye hırlıyordu. Ayyaşlar afallamıştı elbette, yarı-erişkinler bile irkilip geri çekilmişlerdi. Busner, "Ben bunu sizin iyiliğiniz için yapıyorum" diye şevkle gösterdi. Soluğu düzensizleşmiş, göğsünde safra ve kusmuk lekeleri olan üçüncü şempanzeye parmağını uzatarak, "Arkadaşınızın haline bakılırsa, onun kendi kendini tedavi etmeye değil tıbbi yardıma ihtiyacı var" gösterdi.

Busner çift mercekli gözlüğünü burnuna yerleştirerek ceketinin iç cebinden bir kalem ve not defteri çıkardı; bir şeyler karaladı; sonra kâğıdı koparıp kendisine saldırmaya çalışan şempanzeye verirken, "Bu, Tony Valuam'ın Chalk Farm'daki kliniğinin adresi" diye işaretledi. "Buradan emekleme mesafesinde, bu yüzden 'öh-öh' gidebileceğini sanıyorum. Gitmeni de öneririm. Çok iyi bir arınma programı var, üstelik ücretsiz ve hiçbir formalite yok. Programa kendiliğinizden başvurabileceğinizi sanmadığım için, devriyemle birlikte size yardım edeceğiz."

"Evet devriye, Hazır... 'HoooKraaa'!"

Yarı-erişkinler dünden hazırdı zaten, hele de Charles ve Carlo. Ayyaşları banktan kaldırıp park kapısına doğru iteleyerek, tekmeleyerek, yumruklayarak kürediler. İçlerinden biri ara sıra kaçmaya yeltendiyse de yürek parçalayan çığlıklar içinde geri getirildi. Sonunda, bütün şempanzeler Primrose Yokuşu'nu tırmandılar, mazgal deliklerine düşmemek için birbirlerine destek oldular.

Yarı-erişkinler, Busner'ın oturmakta olduğu banka geri dönerken, sosyal sorumluluk hakkında başlamış olduğu gösterişi bitirmesini bekliyorlardı haklı olarak. Ama gelip yere çöktüklerinde, alfalarının kuzeyden gelen gök gürültüsü gibi bir hot-zotla ilgilenmekte olduğunu gördüler. "Hoooo-Oooo-Oooooo!" sesi

geldi önce, sonra bir "Hoooo-oooo-oo-Uvaaaaaa!". Eski televizyon yıldızı, "Hooooooooo! Hooooooo!" diye cevap verdikten sonra devriyesine dönerek gösterdi: "Bu bizim Wiltshire; hot-zotunu bin maymunun arasından tanırım. Gidip beş dakikalığına tımarlaşmam gerek. Siz biraz daha takılabilir misiniz?"

"Biz de gidip avlanabilir miyiz Alf 'huu'?" diye işaretledi Erskine. Bu sabah şansını çok zorluyordu.

"Ne avlayacaksınız bakayım 'huu'?"

"Gambol arabayı park etmeye çalışırken ağaçların orada bir sincap görmüştüm. Beraber gidersek 'rafff' avlayabileceğimizi düşünüyorum."

Busner alt köpekdişlerini göstererek Erskine'in kafasındaki ince tüyleri okşadı. "Peki, avlayabileceğinize inanıyorsanız bir deneyin ama beş dakika sonra Gambol'un bizi bıraktığı yerde olmazsanız, bütün günü yalnız başınıza dolanarak geçirirsiniz ona göre."

"Sağ ol Alf" diye işaretledi Erskine, sonra üçü birden uzun eşek oynar gibi hoplaya zıplaya yamaçtan inmeye koyuldu. Busner onları izlerken öyle keyif duyuyordu ki, hot-zotlamadan edemedi. Derken, yarı-erişkinlerin artık onu göremeyeceğinden emin olduktan sonra, banktan dikkatle kalktı. Ayyaşlara indirdiği yumruklar, eklem iltihaplı ellerine hiç de iyi gelmemişti. Ama bunu yarı-erişkinlere çaktıracak olursa, dillerinden ve ellerinden kurtulamazdı bir daha.

Busner, tepenin başına doğru yumrukları üzerinde tırmanırken, hot-zotlamaya devam etti. Wiltshire onun en eski yandaşlarından biriydi ve ikisinin de hayatı epeyce yoğun olduğundan, yılda ancak bir iki kez tımarlaşabiliyorlardı. Bu sabah rastlaşmaları iyi olmuştu; çünkü Wiltshire, tıp doktoru olmasının yanı sıra, uluslararası ün kazanmış bir tiyatro yapımcısıydı. Kendisini insan zanneden şempanze hakkında ilginç görüşleri olabilirdi.

İki şempanze, tepedeki asfalt düzlükte karşılaştılar ve yüksek perdeden homurtularla birbirlerinin boynuna sarıldılar. Gözlerine, burun kemerlerine ve suratlarına ıslak öpücükler kondurdular. Sonra tımara giriştiler. Wiltshire'ın koltukaltına epey çok talaş

birikmişti. Busner bunları şefkatle çıkarmaya çalışıyordu ama iş sandığından çok yordu onu. Bu sırada Wiltshire çekildi ve "Sana şöyle bir 'hah-hah-hah' bakayım, koca şempanze" diye işaretledi, "Elimi tüylerine sürmeyeli, dur bakayım... Altı ay oldu be."

"Yıl oldu, yıl" diye işaretledi Busner. "Hatırlarsan, kitabımın imza gününde biraz takılmıştık. Ama ikimizin de kafası dumanlıydı hani, ben ne kadar az hatırlıyorsam, sen de o kadar hatırlıyorsundur işaretleşmemizi."

"Zack, çok sıkı görünüyorsun yahu" gösterdi Wiltshire; Busner'ı ense kökünden yakalamış, ellerinden biriyle ünlü psikiyatrın yüzünü okşuyordu. "Nasıl kıvırıyorsun bunu 'huu'? Ne uyuz var, ne guatr. Tüyler samur gibi, suratında tek kırışık yok. Keşke kendim için de aynısını gösterebilsem."

Busner eski yandaşına baktı. Peter Wiltshire uzun boylu, kolları ve bacakları çırpı gibi bir şempanzeydi. Hele Yahudi olduğu düşünülürse epey uzundu. Burnunun sert kemerinden ve tüylerinin kıvırcık olmasından şıp diye anlaşılıyordu Yahudiliği, hem de tüm basmakalıp yargıları bir şekilde doğrularcasına. Ama bu kıvırcık postun gayet mat ve sönük olduğu Busner'ın dikkatini çekti, üstelik Peter Wiltshire'ın elleri işaretleşirken hafifçe titriyordu. Busner biraz kaygılanmıştı. "Evet Peter, sen pek iyi görünmüyorsun 'hooo' ama ben de göründüğüm kadar sağlam değilim. Şu elimde –şşşt– eklem iltihabı var ve öbürüne de geçmesinden korkuyorum. Şimdilik durumum iyi. Beta, gamma ve deltam sağlam ama epsilon bir açığımı yakalarsa vay halime."

"Hu-huuuu?" diye sordu Peter Wiltshire, ardından "Dalga geçmiyorum, ben de aynı yolun 'hooo' yolcusu sayılırım."

"Ev grubu mu, iş grubu mu?"

"İkisi de aslında. Yapım şirketi kurduğumu biliyorsun. Tuttum salak gibi işyerindeki deltayı, yani yapımcı asistanı Franklin'i, ev grubuna da soktum. Şerefsiz çok başarılı, çok 'raaa' kurnaz. Dişilerin de gözüne girdi. Sırf bu yüzden evde betaya kadar tırmandı alçak. Bir yandaşlık daha kurdu mu tamam, kapı dışarıyım ben."

"Bu iş grubunu da çok etkiler mi 'huu'?"

"Yani... Bu işleri biliyorsun. İşte de kırkımı geçmem herhalde. Göstermek istediğim, eğer o gerçekten başarırsa, ben de emekli olabilirim."

Busner eski yandaşının kürküne bolca tükürük yaydıktan sonra, "Sahi mi Peter 'huu'?" diye dokundurdu. "Senin ağaçtan bu kadar kolay ineceğini..."

"Hooooo-Hooooo-Hooooo..." Elsworthy Sokağı yönünden gelen hot-zotları duyunca, Busner duraladı.

"Buyur 'raafff'!" diye sertçe işaretledi Peter Wiltshire; müzisyenlere yaraşır parmakları hafif rüzgârda titremeye başlamıştı. "Herif beni sağlığım için çıktığım gezintimden alıkoyacak kadar cüretkâr. İşte geliyor."

Tepenin başına doğru yaklaşan şempanze, yirmili yaşlarında, iri yapılı, epeyce uzun açık kumral tüyleri olan biriydi. Daha elli metre uzaktaydı; dimdik yürüyor ve canhıraş çığlıklar içinde bir boğa güreşi şarkısı sesliyordu. Busner, bu betadan prensipte nefret edecekti zaten, eski yandaşının telaşını görünce, yaklaşmakta olan şempanzeyi dikkatle inceledi. Belki Wiltshire'ın kaçırdığı bir zaafını yakalayabilirdi onun.

Üç şempanze, yer gök inleten hot-zotlarla selamlaştı. Peter Wiltshire bir bankın arkasını şiddetle takırdattı. İlk hırtlıkta şempanzeye saldırmaya hazırlanan Busner, Franklin ona büyük bir istekle, yerlere kadar eğilerek temenna edince gardını indirdi. Koca şempanze kıçını Busner'a doğru yükseltti, bu sırada gövdesi yere kadar inmişti. Bir yandan da "Doktor Busner 'hooo', sizinle ve muhteşem apış aranızla tanışmak ne büyük bir şeref.Uzun yıllardır hayranınızım sizin" diye işaretliyordu.

Peter Wiltshire yağcılığın bu kadarına homurdanacak oldu ama Busner, Franklin'in gerisine sıcak bir tokat indirerek "Sevenlerimle 'çap-çap' tanışmak bana mutluluk verir, hele de yetenekli ve hırslı olanlarla" işaretledi. "Eski yandaşım bana hiyerarşide nasıl sıçrayarak yükseldiğini gösteriyordu."

" 'Hooo' Dr. Wiltshire'a elimden geldiği kadar yardım etmeye çalışıyorum." Franklin'in şaşkınlığı gün gibi ortadaydı. Eğer bu şempanze büyük tehditse, diye düşündü Busner, bizim Peter sa-

hiden yaşlanıyor demektir; çünkü bu şempanze o kadar da etkileyici değil.

"Bu kadar 'ruaaa' hoşbeş yeter Franklin, neden arıyorsun beni 'huu'? Sana on birde prova salonuna geleceğimi söylemiştim." Wiltshire uzaklara bakıyordu, kaşlarını kırıştırmış, bir eliyle kafasındaki tüylere yapışmıştı.

"Faludi'den bir hot-zot daha geldi; Mario'nun bugünkü provalara gelmeme durumu olabilirmiş. Boğazı iyileşmemiş ve Milano'dan buraya boşu boşuna uçmak istemiyormuş."

" 'Ruaaaf!' Vay alçak!" Wiltshire maymunakıllı sinirlenmişti. "Eğer o geberesice şempanze kıçını kaldırıp 'öh-öh' bir uçağa bile binemeyecek kadar narinse, dünyanın en iyi tenor sesleyicisi olmuş olmamış ne yazar? Eski ekibe bağlı kalacaktık işte." Durdu ve Busner'a döndü. "Özür dilerim sevgili dostum, bu durum gerçekten sinirlerimi oynattı, şu bizim doğaçlamayı kısa kesmemiz gerekecek."

"Bu işaretler Mario Traufello'ya mı gidiyor 'huu'?"

"Avnen. Sen hiç onun seslemelerini izledin mi Zack 'huu'?"

"Evet, geçen yıl Garsington'da izlemiştim, muhteşemdi."

"Tabii onu 'ruaaff' sahneye çıkarabilirsen. Değme primadonnada olmaz böyle kapris. Alçak maymun ha bire menajerine yeni kurallar koyduruyor, sözleşmesine hükümler ekletiyor. Kafayı yiyeceğim artık. Zack, bunu saymıyorum. Yakın zamanda seni etraflıca hissetmek isterim. Beni hot-zotlar mısın lütfen 'huu'?" Wiltshire'ın parmakları havada dans ediyordu.

"Elbette; elbette Peter. Zaten birazdan bakacağım bir şempanze hakkında senin fikrini de almak isteyeceğim muhtemelen. İnsan olduğu gibi epey olağandışı bir sanrıya kapılmış. Eğer tahmin ettiğim kadar ilginç biri çıkarsa, senin için de biçilmiş kaftan olacak."

" 'Huuu'? Gösterme be. İlk düşüncem, bunun belirli bir durumla sınırlı bir sanrı olacağıdır. Yani büyük olasılıkla, geçmişine baktığında balinaları kurtardığını ya da laboratuvarlara baskın falan düzenlediğini göreceksin. Paranoyakların çoğu zaman heyezanlarının içeriğini o sırada başlarına musallat olan

etik takıntılardan aldığını bilirsin. Eminim bu şempanze için de aynı durum geçerlidir".

"Adı Dykes. Epey tanınmış bir ressam üstelik."

"Dykes mı 'huu'? Simon Dykes? Evet, çok tanınmıştır. Hatta onunla ben de tanıştım. Bana birkaç set tasarımı yapabilir diye konuşmuştuk ama sonra bir şey çıkmadı. Benimle temas kurman için daha da iyi bir neden bu, Zack. Eğer bu arkadaşı da diğer Tourette ve amnezi hastaları gibi devriyeye çıkarmak istiyorsan, önce benim yanıma getir."

"Bunu aklımda tutacağım Peter."

"Artık gideyim ben."

Yandaşlar duygularına zor hâkim olarak kucaklaştılar ve ayrıldıklarında ikisinin de göz pınarları dolmuştu. "Seni gördüğüme 'çap-çap' çok sevindim sevgili Zachary. Beklenmedik bir anda tımarlaştık ya, şimdi apış aranı daha çok özleyeceğim."

"Ben de öyle Peter 'çap-çap'. Sen tanıdığım en güzel şempanzelerden birisin hâlâ."

Birkaç saniye birbirlerinin cinsel organlarını şefkatle tuttuktan sonra ayrıldılar. Busner, Franklin'i geniş poposuna attığı özensiz ama iyi hedeflenmiş bir tekmeyle uğurladı. Peter Wiltshire'ın gururunun yerine geldiğini görmek onu memnun etti. Tepeden aşağı inerlerken, tekmenin ardını Franklin'in omzuna indirdiği hafif yumruklarla getiriyordu.

• • •

Busner, yarı-erişkinlerini parkın Regent's Park Caddesi çıkışının oradaki bir ağacın dibine toplanmış buldu. Üst dallarda bir sincap sıkıştırmış, sürekli taşlıyorlardı ama henüz hiçbiri ağaca tırmanmaya yeltenmemişti. " 'Raaf'! Ne oluyor size böyle?" diye işaretledi arkalarından yaklaşan alfaları. "Ben bir kelle ayıklamış yiyorsunuzdur diye düşünürken, siz hâlâ babun sürüsü gibi yerdesiniz bakıyorum."

"Ağaca çıkamıyoruz Alf." Altı el aynı anda işaretledi. "Tırmanma önleyici boya varmış üzerinde."

Busner ağacın gövdesini elledi. Doğruydu. Kaygan, plastik bir kaplama sürülmüştü ve üzerine bir uyarı levhası asılmıştı: "Camden Belediyesi, bu yılki ağaçlandırma çalışmaları boyunca Primrose Tepesi'nde ağaçlara tırmanılmasını yasaklamıştır."

" 'Ruaaa'! Anlaşıldı, '87 yılı" diye işaretledi yaşlı şempanze devriyesine.

Onlar da aynı hızla, "Ya, '87" diye karşılık verdiler.

"Şehrimizdeki hiçbir şey ama hiçbir şey" diye devam etti alfaları, "genç şempanzelerin hayatlarında '87 yılındaki fırtınanın yarattığı hasar kadar yıkıcı olmamıştır." Durup parmağını kaldırarak dikkatlerini çekti. Gösteriş havasına girdiğinden, karşısında gizli gizli kalkmış olan üç adet nasihatçi parmağı görmezden geldiği gibi, yarı-erişkinlerin bundan sonra işaretleyeceklerini de gizli gizli tekrar etmelerine karışmadı. "Hiçbir şey, eğer merkezi yönetimin acınası ve 'öh-öh' yetersiz yardımını hesaba katmazsanız. Eğer canları istediğinde bir ağaca bile çıkamayacaklarsa, Londra'nın yarı-erişkinleri başka ne yapacak 'huu'? Hepinizin suça eğilimli olmasına hiç şaşmamalı. Hiç şaşmamalı!"

Yoldan ürkekçe bir korna sesi geldi. Gambol Volvo'yu yanaştırmıştı. "Şimdi" diye sürdürdü Busner, "Charing Cross'a gidip şu şempanzeyi göreceğiz. Hepiniz gayet uslu davranacaksınız, anlaşıldı mı 'huu'?"

"Evet efendim." Charles, gövdenin yarısına kadar inmiş olan sincaba son bir taş daha fırlattı, ardından üç yarı-erişkin Busner'ın peşine düştü. Şempanze doğası hakkında en yetkili isimlerden biri olan Busner, korkulukların üzerinden sıçradı ve kaldırıma yanaşmış olan arabanın açık camından içeri daldı.

Gambol arabayı vitese taktı ve Busner devriyesi, güneybatıya doğru yoluna devam etti.

Yedinci Bölüm

Londra merkezdeki hastaneler, çok ciddi sağlık sorunlarıyla ilgilenmek üzere kurulmuştur. Bu hastalıklar, obezite, raşitizm, verem, damar sertliği, kanser, kirliliğe bağlı astım, sarılık ve CIV gibi yoksulluğun yol açtığı rahatsızlıklar da olsa, zenginlikten kaynaklanan kirliliğe bağlı astım, sarılık, damar sertliği, kanser, CIV ve obezite gibi rahatsızlıklarda da hastanelerin sorunları hep aynıdır: Hareket ettirilmesi neredeyse olanaksız bir nesnenin (yani seçmenlerin, parlamentodaki temsilcilerini mali paylaşıma kontrol uygulamaya zorlama konusundaki azminin) durdurulamaz bir güce (yani, aynı seçmenlerin istedikleri zaman, istedikleri hastalığı istedikleri gibi tedavi ettirme arzusuna) boyun eğmesini sağlamak.

Londra merkezdeki hastaneler, tıpkı cezaevleri gibi, çevreleriyle adeta yüce bir uyumsuzluk sergileyen binalardır. Yeni de olsalar, Victoria döneminden de kalsalar, bunlarda hep çağlar ötesinden gelen, kurumsal bir hüzün havası hâkimdir. Sanki şempanzeler gelir, şempanzeler gider, diye işaretlemektedirler; bölgeler gün olur soylulaştırmaya uğrar, gün olur soylulaştırılmanın etkilerinden arındırılır ama mantar hastalığının, burun kemerindeki yeri sabittir, oralarda bir şeyleri yer bitirir. Kederli broşürler kimsenin bakmadığı panolarda sürünecek, yangın merdivenlerinde sıcak ve boğucu rüzgârlar esecektir.

Charing Cross Hastanesi de bu acıklı kurala istisna oluşturmaz. Eski, merkezdeki yerinden fazla büyük olduğu gerekçesiyle çıkarıldığından beri, Hammersmith'in hemen güneyinde, Fulham Palace Caddesi boyunca, koca bir adayı kurumla işgal etmektedir. Üstgeçidin yolu alışveriş merkezleri, otobüs durakları, işyerleri ve eğlence merkezlerine bağladığı kavşağa kadar gidecek olursanız onmayı bırakın, ölmeyi bile beceremediğiniz bir yol çıkacaktır karşınıza.

Bu cadde acınacak haldedir ama acımasız değildir. Yıpranmıştır ama yıpratmayı beceremez. Korkmuştur ama korkutucu olacak hali yoktur. Yol ağzındaki Guinness Vakfı bloklarından ötede, kekremsi kokan bir dizi lokanta vardır. Balık, tavuğu izler; tavuk, balığı izler; her biri üretim aşamasındayken diğeriyle beslenmiştir oysa. Dünya coğrafyası burada değişime uğrar; iş ticarete gelince Uzakdoğu, Yakındoğu'dan da, Hindiçin'den de, Hindistan'dan da önce gelmektedir.

Bu sıra sıra dükkânlar, sıcak yaz günlerinde öylesine pişer ki bu güneşin altında; lokantalarda satılanları toplayıp sokağa fırlatabilir, sonra da sıcaktan yapış yapış olmuş ziftle kaynaşıp bir bulamaç halinde sokaktan aşağı akıp gitmelerini izleyebilirsiniz.

Hastaneyse bu düşük değerli bina yığınlarının gerisinde, Bauhaus akımının bir neferi olarak; beton cam üstüne, cam beton üstüne göğe doğru on dört kat yükselir. Ancak Londra'nın her yanında olduğu gibi burada da yolunda gitmeyen bir şeyler vardır. Ha büyük olmuş ha küçük, şehir dediğin diyarın, en sağı solu

belli olmaz yeridir. Yeşilliklerde düzen nizam hak getire, havuza doldurulmuş boz bulanık suyun miktarı da yetersizdir. Dizi dizi cam kapıların üzerindeki Yunan mabedi taklidi süslemeler, o muazzam ciddiyetiyle hemen göze çarpar. Otoparka dolmuş arabalar ise o kadar fazla metal kalabalığı yaratmaktadır ki kurum, kuşatma altındaymış izlenimi verir. Başı dertte bir kurumdur adeta, kendisine hem içerden hem de dışarıdan saldıran hastalıklara, hem mali yapının hem de şempanze organlarının rahatsızlıklarına karşı koyma çabası yüzünden kendi dokusu da zedelenmiştir. Hastaneye girince, bir kurumsal atılım havası çöker üzerinize. Evet, yürüyen merdiven vardır. Gizli makaralarının üzerinde hâlâ dönüyordur gerçekten de. Üstelik sağa sola serpiştirilmiş, tükenmiş bedeninizi tedavi ettirmek için nereye götürmeniz gerektiğini gösteren tabela sayısı kesinlikle yeterlidir. Ama asmakata çıkın, bağrış çığrış içindeki müşterilerle –bir ölçek sümüklü anne ve üç ölçek sümüklü yavru– dolu kantini sıyırtıp geçin, çift kanatlı kapıları ardı ardına aşın; kendinizi sahipsiz bir boşlukta bulursunuz. Çoktan ayrılmış hastaların hayaletleri, metal iskeletlere dönmüş somyalarda yatarken çoktan emekli olmuş stajyer doktorların kırık ruhları, da muşamba üstünde dans etmektedir. Bu koğuşlarda, Hayat Verme Ağacı'nın kıvrım kıvrım hortumları ve büklüm büklüm kabloları kuruyup kalmış, çürümüş sarmaşıklara dönmüş, toz içinde, hüzünlü bir ölümü beklemektedir.

Hem bir hastanenin içinde, hem eski bir hastanenin yıkıntıları arasında olma duygusu, ürperticidir. Göğüsleri hırıltılı yavrularını, yürüyen merdivenlerden çıkartıp koridorlarda yürüttükten sonra bir çocuk doktoru bulma umuduyla buralara düşen ama yıkık bölmelerden başka hiçbir şey bulamayan kimseleri, ürpertmenin yanı sıra rahatsız da eder. Bu binada yaşayan ve genişliğini iyi bilen, yetiştirme yurdunun önündeki taşların arasında biten yosunların yeşilini ezberlemiş bir çocuk gibi, binanın içini belleğine kazıyan personel içinse boşluk, ürkütücü değildir. Personel hastanede güvenli adımlarla yürür, bir işten diğerine geçerken olur da bu alacakaranlık kuşaklarından birine denk gelirse,

farkına bile varmaz. O bölümü belleğinden siler, münasip bir yerden tekrar başlar.

Charing Cross Hastanesi personelini bunaltan tek konu, acil psikiyatri biriminin akıbetidir, bundan bunalan da yalnızca personelin acil psikiyatrik hasta kabulüyle ilgilenen kısmıdır. Çok rağbet gören ve sokak çalgıcılarının yolda telaşla yürüyenlere oranının gayet yüksek olduğu bu bölge için yaşamsal önem taşıyan bu birim; ortopedi, doğurganlık tedavisi ve kadın hastalıkları birimleri gibi çürümeye terk edilmek ya da parasal anlamda hadım edilmek şöyle dursun, öylesine bir itilmiş, kakılmış, defedilmiştir ki bugün, tali otoparklardan birinin bir köşesinde yer almaktadır. Burada, yükseklikleri birbirinden farklı, prefabrik binalarda hayatını sürdürmektedir. O mağrur, geleceğe bakan binanın parçası değil, bir plastik kulübedir sadece.

Ancak bu psikiyatri ileri karakolu, terk edilmiş ya da yalnız değildir. Buna müsaade etmeyecek kadar çok giriş çıkış olur burada. Asıl koğuşlar hastanenin beşinci katında yer alır; geçici hastalar için Lowell Koğuşu ile kronik hastalar yani parasız yatılılar için Gough Koğuşu. Bu iki koğuş ve birim arasında sürekli bir gelgit yaşanır ve çeşitli rahatsızlık düzeyleri oradan oraya aktarılır. Öyle ki bölümden sorumlu yöneticiler, bir dama oyununun içindedir sürekli; elleri ayakları tahtanın bir ucundan ötekine uzanır, bir manik depresifi birimden Lowell'a, bir intihar vakasını Lowell'dan Gough'a ya da bir asosyali Gough'dan birime, oradan da özel bir hastaneye götürür.

Psikiyatr Doktor Kevin Whatley'nin pek yaman yönetimi altındaki personel, görevlerindeki sonsuz hareketliliğe alışmıştır, bir deliyi oradan buraya alır, öbür deliyi buradan oraya sepetlerler. O kadar alışmışlardır ki birim ve uygunsuz konumu üstüne yığınla espri yapılır. Deli gömlekleri, haloperidol ya da *Largactil* için gerekli talep formlarına adlarını yazarken arkadaşlarına, "Gulag'a gidiyorum" diye işaretler neşeyle veya kulübeden ayrılıp koğuşa geçmekte olan biri, "Ana gemiden ihtiyacı olan var mı?" diye sorar. Zaten bir kişinin çıkması bile, prefabrik binanın biçimsiz destekleri üzerinde bir ileri, bir geri salınmasına yol açmaktadır.

Personel aynı zamanda her gün tanık olduğu bir dizi tuhaflığa da alışıktır; hatta bütçe yokluğunun bölümde yol açtığı bu tuhaflıklardan kaynaklanan tuhaflıklara da. Ağırca klostrofobi gösteren bir şempanzenin, kendilerini uzaylı bir savaşçı sanan şempanzelerle küçük bir odaya kapatılması işten bile değildir. Kümeslerde yüz kızartıcı eylemlerde bulunurken yakalanmış şempanzelerin de Lowell Koğuşu'na alınması, orada serbest bırakılması ve dışarı çıkmasının önüne, iskambil oynayan birkaç nevrasteni hastası dışında engel konulmaması da sıradandır.

Ama bazı uzmanlık alanlarında, Charing Cross Hastanesi Psikiyatri Bölümü'nün üzerine yoktur. Özellikle de acil müdahale takımı konusunda. Kulübede konuşlanan ama emirleri bölümden alan bu takım, Londra'daki en hızlı acil psikiyatrik müdahale takımıdır. Hastaneden çıkması, ambulansa binmesi, yetki sınırlarındaki en uzak noktaya varması, şempanzeyi bağlaması, iğneyi saplaması, uyutması ve Gough'a alıp ortalığa püskürttüklerini temizlikçilere sildirmesi, yarım saatin altında yapılacak bir iştir.

Böyle müthiş bir sicilin bazı yararları da olmuştur elbette. Örneğin psikiyatride uzmanlaşmak isteyen stajyer doktorlar ve uzmanlığını yeni kazanmış psikiyatri hemşireleri, derinlemesine değil, hızlı deneyim kazanmak isterlerse bu bölümü tercih ederler. İşin özü hızdır, işaretleyebilir böyleleri.

Bu nedenle, bir yaz sabahı takımın avuç içi kadar kulübesindeki kırmızı telefon çaldığında, ekran önce karlı görüntüyle dolup ardından açılarak Yeni Emniyet Müdürlüğü'ndeki acil müdahaleden sorumlu tanıdık yüz belirdiğinde, takımın beş üyesi daha nereye gideceklerini bile bilmeden ayaklanmıştı. " 'Aaaaa'! Elimizde psikoz nöbeti geçirmekte olan bir şempanze var. Sizin bölgenize denk geliyor" diye işaretlemişti polis memuru.

"Adres 'huu'?" diye karşılık verdi nöbetçi psikiyatr.

"Margravine Sokak numara 63, zemin kat."

"Ayrıntı bildirildi mi 'huu'?"

"Pek sayılmaz. Akut bir nöbete benziyormuş. Hasta erkek, otuzuna yakın. Kendisi de kötü durumda olan eşi hot-zotladı bizi."

"Uyuşturucu madde almışlar mı 'huu'?"

"Bilmiyoruz."

"Şiddete başvurmuş mu, bu konuda bilgi var mı 'huu'?"

"Eşine saldırmaya çalışmış ama zarar verememiş. Çok zayıf olduğunu işaretledi."

"Zayıf mı 'huu'?"

"Evet, zayıf."

"Tamam, yola çıkıyoruz."

Ahizeyi yuvasına küt diye indirdiler. Paul adlı nöbetçi doktor, iki hemşiresine el salladı. "Olay Margravine Sokak'ta, arabayı 'öh-öh' almaya gerek bile yok."

"Ne öneriyorsun peki 'huu'?" diye araya girdi takımdaki yeni dişi Belinda, "Oraya kadar yürüyelim de sonra o bizi sırtına alıp geri mi taşısın 'huu'?"

"Saldırgan değilmiş ki. Hatta merkezi hot-zotlayan eşine göre, çok zayıfmış."

"Zayıf mı 'huu'?"

"Evet, zayıf." Paul Belinda'ya baktı; kısa, beyaz önlüğü yukarı kalkmış, alt kısımlarını açığa çıkarmıştı. Eli kulağında, diye düşündü, üstdudağını büküp dişinin kokusunu içine çekerken, birkaç gün sonra şişiği resmen akıtmaya başlar. Şu minik yaratıkla çiftleşmek için ölüyordu. Ama şimdilik şehvetini bastırdı. Takımın diğer üç üyesi dışarı çıkmıştı bile, Paul ambulansın öksürerek çalıştığını duyabiliyordu.

• • •

Ressam Simon Dykes uyandığında, eşinin sert meme ucu yanağının altındaydı. İçini çekti ve dişinin samur gibi tüylü vücudunun derinliklerine gömdü yüzünü. Berrak rüyanın ürpertici gerçeği yok olmuş, yerine sevişmelerinin kalıntısı gelmişti. Geçen geceki alemden kalma ağırlığın, en kötü kısmını silip atmıştı bile.

Ilık su, diye düşündü Simon, bana lazım olan bu. Tıkanmış burnuma çekeceğim ılık, tuzlu su. Sonra kahve, sonra meyve

suyu, sonra da iş. Her şey en eski sinir yolu rinensefalonda başlıyordu. Serebellumun önlerine kadar uzanan bu yol, bireysel olanı, kültürel olanı içeren kısımdı işte. Bunları primitif olandan ayıran parçaydı.

Simon maymunca burnunu çekti. Sarah'nın meme ucundaki tüylerden bir kısmı burnuna dolmuş, boktan sarhoşluğunun kalıntılarıyla karışmıştı. Bu tüy tomarı, Simon'a nedense şempanzeleri hatırlatıyordu, aynı onlar gibi kokuyordu Şempanzenin ılık, tatlı tüyleri gibi. Terin postlarında birbirine karıştığı sevişme sonrası şempanze kokusu gibi.. Bu çok nefis bir kokuydu, üstelik Sarah'nın hep kullandığı Cacharel parfümüyle karıştığı için daha da erotikti. İyi de Sarah'nın meme ucunda tüylerin ne işi... Simon başını kaldırdı ve yatağa girdiği canavarın açık, masum, kalp şeklindeki yüzüne baktı.

Hemen ardından ayağa fırlamıştı, belki çığlık da atıyordu ama farkında değildi; çünkü kulaklarında korkunç bir uğultu vardı. Canavarın sırt üstü yattığı yataktan uzaklaşırken uğultu devam etti; derken canavar yemyeşil rengi hançer gibi irislerle kesilen gözlerini açtı, önce vahşi, boş bir ifadeyle, ardından çok ciddi bir kaygıyla bakmaya başladı.

Simon geri çekilirken halının saçaklarına takıldı ve yuvarlandı. Çarptığı şeyin pencere pervazı olduğunu, kemikle tahtanın birleşmesinden duyduğu ağır şok bildirdi ona. Bildirdiği bu kadarla kalmadı: Sarah kaybolmuştu ve yerine bu canavar, bu goril ya da her ne halt ise o geçmişti. Üstelik olağanüstü iriydi ve vücudu insan vücudu gibi duruyordu; dizleri ayrılmış, topukları birleşmişti; kolları gövdesinin ardındaydı ve dirseklerine dayanarak gövdeyi yukarı kaldırıyor, o hayvan maskesini Simon'a doğru çeviriyordu. Ağız da açıldı; dişlerin niye bu kadar büyük nineciğim...

Sarah "Ruaaa!" diye haykırdı ve pencereye yapışmış tipe "Simon, ne bok yiyorsun sen, bağırmayı kessene! 'Ho-hooooo'!" diye işaretledi. Simon'ın gördüğü ise, canavarın el ve kollarını hızla, anlaşılmaz şekilde oynattığı ve bu sırada gıcırtılar çıkardığı, gözü dönmüşçesine soluduğu olmuştu. Öyle tiz çığlıklar atı-

yordu ki ses dalgaları duvarlardan yansıyıp Simon'un omurgasını köküne kadar ürpertiyordu.

Simon, önce "Ruaaaf! Ruaaaff! Ruaaaf!" diye haykırdı, sonra da sanki hiç duyulmamış bir laf eder gibi, "Hoooo! Ho-hooo! İmdaaat!" diye bağırdı. Sırtını dönmek istiyordu bu canavara; ağzı kocaman, salyalar damlayan dişleri upuzun bu canavara. Dönüp pencereyi açmak, oradan bahçeye atlamak istiyordu. Öylesine kopuk ama bir o kadar da pragmatik düşünceler vardı ki aklında, pencerenin bahçeden yüksekliğini bile şıp diye hesapladı. Ama canavar bir daha hareket ettiğinde, savunmasız yakalanmıştı; sanki çok savunması vardı ya.

Bu canavar çok hızlıydı. Önce gerildi, derken kollarını sıçramak için kullanıp iki ayağının üstüne dikildi. "Aaaaaa!" diye sesledi Sarah, artık gerçekten korkmuştu. Simon'ın suratı kireç gibi olmuştu ve tüyleri diken diken olmamışsa da tere batmıştı. O uzun, tutkulu kollardan ıslak öbekler halinde sarkıyordu şimdi, üstelik bu kollar daha bir an önce onu şefkatle sarmışken şimdi, pencereyi yumrukluyordu ve korkudan hissizleşmişti.

"Simon! 'Hoooo'! Göster bana sevgilim, neyin var 'huu'?"

Artık pencereyi bile düşünemiyordu, kapı desen aklına bile gelmemişti zaten. Yatağındaki canavarın farkına vardığı an, Simon tamamen ve geri dönüşsüz olarak şoka girmişti. Kafatasının içinde sessiz sakin oturmakta olan bir kuş, aniden kanatlanmış, sonra da gagasıyla duvarları ve zemini "tak tak tak" diye eşelemeye başlamıştı sanki. Katlanamadığı şey, bu yaratığın kendisiydi. Ona son derece yabancıydı bu cismanilik. Hayvan yanına varmıştı.

Sarah'nın içgüdüsel olarak ilk aklına gelen, eşini yatıştırmak oldu; bunun için de ona sarılmak, sönük, sırılsıklam tüylerini okşamak ve taramak, her biri ayrı yöne doğru savrulan uzuvlarını durdurmak, anlaşılır hiçbir işaret yapamayacak kadar titreyen ellerini gevşetmek gerekiyordu. Yuvanın ucuna kadar ilerlerdi, ilkyardım tımarına hazırlık için ona sarılmaya niyetliydi. "Çekil git! Çekil lan! Çek... Çekilgitbe!" Simon bir köşeye diz çöktü, canavar üstüne gelmeyi sürdürüyordu. Neye benzediğini hâlâ tam

olarak kavrayamamıştı ama burun deliklerini dolduran ve dehşetle döktüğü soğuk terlerin kokusunu almasını engelleyen o kokuyu sonuna kadar duyumsuyordu.

Neden böyle seslemeler yapıyor? Sarah şaşkınlık içinde akıl yürütmeye başladı. Tanrım! Çok kötü bir nöbet geçiriyor olmalı. Bu kargaşa içinde bile aklına ilk gelen uyuşturucu oldu: O boktan uyuşturuculardan mı oldu acaba? *Ecstasy*, yüzünden mi? Yoksa boktan kokain mi? Sealink Kulübü'nün derinliklerinde sünger gibi çektiği *Glenmorangie*den mi yoksa? Bir an duraladı, şişiği apış arasındaki yerini hissettirmişti ona. Bacaklarının arasına kıstırılmış bir balon gibi durduğunu fark etti, küçük bir veledin bir partide oynanan bir oyun sırasında taşıdığı bir balon. Hemen bir koluyla kapatmaya yeltendi.

İyi de etti; çünkü aklını kaçırmış eşi saldırmak için o anı seçti ve pencerenin önünden "Siktirgiiiitsiktiir!" çığlığıyla üzerine atılarak, pençeleriyle onu savuşturmaya çalıştı. Olduğu yere sinen Sarah, bir darbe gelirse diye kollarını kendi vücuduna sardı ancak beklediği darbenin gelmediğini gördü. Zira Simon'ın hareketleri çok tuhaftı; sanki uzuvlarını tanımıyor gibiydi. Çöktüğü yerden, yuvanın ayak ucunda Sarah'nın durduğu yere kadar olan mesafeyi bile kestirememişti. Elleriyle, Sarah'nın kafasının iki yanındaki boşluğu umarsızca tırmalıyordu. Sarah kollarından birini yakaladı ve ne kadar gevşek olduğunu fark etti. Hemen ardından öbürünü de tuttu. İki eş, neşeli desenlerle bezeli kilimin üstünde, aslında yarım metrelik olup da hiçbir zaman aşılamayacak gibi görünen o mesafeden birbirlerine baktılar.

Hâlâ Sarah'nın anlayamadığı genizden seslemelerini sürdürüyordu. Sarah eşinin titrek ellerini indirip kendi ellerinin arasına aldı, sonra da yuvanın ucundan yavaşça yere indi. "Simon, sevgilim, Simon..." diye dokundurdu ellerinin tersine, o güzel, ürpermiş tüylerine. "Neyin var 'grunn' aşkım 'huu'? Seni bu kadar korkutan 'grrn' şey ne? Benim ben, Sarah."

Simon ağlayıp sızlanıyordu ama şaşırtıcı derecede hayvanca, çok pes, homurtu gibi bir sesti bu. Gözbebekleri kaymış, gözlerinin sarısı ortaya çıkmıştı. Tüylerinin sönüklüğü ve bedeninin so-

ğukluğu Sarah'yı korkutuyordu. Bacakları tir tir titriyordu Simon'ın. Derken bir an için parmakları anlamlı hareketler yaptı ve Sarah dehşetle bezeli birkaç işaret seçebildi. "Canavar" işaretledi Simon, "canavarsın sen." Sonra üstüne püskürdü.

Şokların en büyüğü bile akıl tarafından aşılabilir; sonuçta akıl, vücudun denge sistemlerinden biridir ve sürekli eşitlik sağlamak, bir denge durumuna ulaşmak için çalışır. Ressam Simon Dykes da kendine gelmeye uygun bir şekle girmiş, kendi pisliği içinde yatarken yavaş yavaş ayıldı, nerede olduğunu ve ne yaşadığını kabullendi, yeniden yaşamak için hazırlandı.

• • •

Müdahale takımının ambulansı, Margravine Sokağı'nın köşesinde durdu ve parlak mavi ilkyardım üniforması giymiş olan beş şempanzeyi kustu. Doktor Paul, demir kapının üzerinden sıçradı ve taşlı yolu yumruklarının üzerinde soğukkanlılıkla geçti. Saksıların ne kadar düzenli yerleştirilmiş olduğuna dikkat etti; otlar sağda, çiçekler solda, pencerede de yırtık pırtık bir Greenpeace çıkartması. Bir yandan ot çekiyor, bir yandan balina kurtarıyorlar demek, diye düşündü; nöbet uyuşturucuya bağlı olabilirdi.

Daha zili çalmadan kapı açıldı ve buzlu camın ardında görünen genç dişi figürünü cama boylu boyunca bulaştırdı. Paul elindeki çağrı formuna baktı. " 'Huuu' Sarah Peasenhulme mu?" diye işaretledi.

" 'U-gh-u-gh-u-gh-u-gh' evet, benim." Cevaplarken parmaklarını titriyordu. Paul gözünün ucuyla dişinin kızgınlık döneminin ortasında olduğunu gördü; şişiği göz alıcı güzellikte bir pembeye bürünmüş, ıpıslak, kat kat kıvrımlarıyla göz alıyordu ve kasıkları kemikliydi, tam da sevdiği gibi.

"Eşiniz nerede peki 'huu'?"

" 'U-gh-u-gh-u-gh' yuva odasında."

"Adı nedir 'huu'?"

"Simon 'u-gh-u-gh-u-gh' Simon Dykes."

Paul yanından geçerken dişi biçimsiz holde biraz büzüldü ve büzülerek ona şişiğini göstermiş oldu; ama öyle bir şekilde yapmıştı ki bunu, istemeden olduğu apaçıktı. Paul duraladı; acil çağrılar sırasında çiftleşmek kurallara resmen aykırı olmasa da bölüm ve özellikle Dr. Whatley böyle bir hareketin, müdahale takımının benimsetmek istediği imajı zedeleyebileceğine inanırdı.

Kuzu gibi duran dişiye bir omuz atıp yoluna devam ederken Paul'un aklından bunlar geçiyordu işte. Dişinin sarışın kafasına yatıştırıcı bir şaplak ve öpücük kondurdu. Kocamış bir midilli, daire kapısının arkasındaki koridorda bir ileri, bir geri yürüyordu. Zavallı yaratık acınası sesler çıkarıyor ve ağzından salyalar saçıyordu. Paul ardında dişinin midilliyi okşadığını, yatıştırdığını ve hafif sesler çıkardığını duydu.

Yuva odasının ağzında durup kulak kabarttı. Kapının aralığından görebildiği tek şey, boy aynasını tutan ahşap ayaklardan biriydi. Buna bir sürü boncuklu takı ve ipek eşarp bağlanmıştı. Masada ise toz içinde porselen biblolar, süs kutuları ve daha bir yığın dişil ıvır zıvır vardı. Öğlen sıcağında, dairenin geçici sessizliği çok bunaltıcıydı; midilli, dışkı, parfüm ve çiftleşme kokusu da öyle. Kapının ardından bir sızlanma gelince durakladı. Santral görevlisi şempanzenin çok zayıf olduğunu söylemişti. Bu, tehlikesiz olduğu anlamına da gelir miydi? İşi şansa bırakmamalı.

Belinda, Paul'un arkasına yanaşmıştı ve doktor geriye döndüğünde, dişinin yanında iri cüsseli Al'in durduğunu gördü. Gömlek onun elindeydi. "Sakinleştiricileri aldın mı 'huu'?" diye yavaşça dokundu Belinda'nın koluna.

"Evet" diye cevapladı. Paul kapıyı yavaşça açtı.

" 'Huuu'? Simon, benim adım..."

"Ruaaaaa!" Şempanzenin çığlığı, Paul'un kısık seslemesini ve yumuşak işaretlemesini kâğıt gibi yırttı. Simon, yuvanın üstünü dolduran karmakarışık örtülerin tepesinde, iki ayak üstünde duruyordu. Tüyleri dikilmemişti ama omuzları saldırgan bir şekil almıştı ve "Ruaaaa! Ruaaaa! Ruaaaa!" diye haykırmayı sürdürür-

ken bütün dişleri görünüyordu. Bir eline çarşaf, diğer eline yastık almıştı ve bunları Paul'a doğru sallıyordu. Psikiyatr bir adım gerileyerek kapının ardına sığındı. O kadar çok deli şempanzeyle uğraşmıştı ki Simon Dykes'ın çevresindeki görünmez kalkanı delecek olursa, bu tehditlerin şiddete dönüşebileceğini ezberlemişti artık.

Al, Paul'un sırtına, " 'Hooo' vay canına!" diye dokundurdu. "Buna zararsız demişlerdi güya. Sakinleştirici istiyor musun 'huu'?"

Paul "HooGrnnn" diye sesledi, ardından Simon'a işaretledi: "Sana zarar vermeyeceğiz Simon..."

" 'Ruaaaa'! Uzak dur benden goril oğlu goril! Uzak dur, uzak dur, uzaaaak!" Yumuşak yastıkları Paul'a fırlattı, tabii zararsızca yere düştü ikisi de. Simon yuvanın ucuna kadar ilerledi. Paul sığındığı yerden çıkarak çıldırmış şempanzeyi tekrar eski yerine itebileceğini umdu ama aksine, Simon saldırdı; yuvanın yaylarını da kullanarak iki ayağıyla psikiyatrın göğsünü hedefledi. Paul bir adım geriledi ama yine de Simon'ın tepelerine binip kendisini ve Al'i yere yuvarlamasına engel olamadı. Simon ellerini Paul'un boğazına sarmış, tırnaklarını postuna geçirmişti ve panik içinde, cinayetten başka bir şey işaretlemiyordu. Paul şaşkınlık içinde fark etti ki Simon'ın elleri yavru elleri gibiydi. Daha doğrusu yavru eli kadar güçlüydü ancak.

Paul anında toparlandı ve saldırganın karnına ufak bir şırınga sapladı. Dişlerini sertçe takırdatan Simon, Paul'un üzerinden devrilerek öğürmeye ve öksürmeye başladı. " 'Uvaaaa'! Sen ne bok yemeye çalışıyorsun?" Paul maymunu ensesinden yakaladı ve suratına iki sert tokat indirdi. Simon korku ve acıyla sızlanmaya başladı. "Senin neyin var be şempanze 'huu'? Kokaine yazıldın, değil mi 'huu'?" Paul uzunca enseye birkaç kez daha vurduktan sonra, maymunun kendini savunmadığını fark etti. Şempanzenin başı, psikiyatrın göğsüne düşmüştü. Gözleri kaymış, sadece sarısı görünüyordu. Sıktığı yumrukları ise, Paul'un ceketini yukarı çeken karın tüylerine vurmak şöyle dursun, okşayamıyordu bile.

Paul'un omuz başında durmakta olan Al, "Sakinleştirici 'huu'?" diye işaretledi; o sırada Belinda da elindeki gömleği sallayarak hem giysinin tokalarını şıngırdattı, hem de niyetini açık etti.

Paul, başını artık kollarının arasına almış olduğu şempanzeye "Bence ikisine de 'öh-öh' gerek olmayacak Simon" diye işaretledi. "Sen iyi misin 'huu'? Zavallıcık 'çap-çap', canını çok yaktım mı? İyi misin? Merak etme, birazdan 'hah-hah' kendine geleceksin. 'Huu' Simon? Simon? 'Öh-öh' arkadaşı kaybettik." Bu son işaret takımınaydı; çünkü ressamın başı öne devrilmiş ve çelimsiz vücuduyla tere batmış postu, kahverengi bir kütle halinde Paul'un ayaklarının dibine yığılmıştı.

Arkasında toplanmış takımına "Katatoniye girdi" diye işaretledi Paul. "Aklı, bizim için vücudunu durdurdu. Gerçi saldırırken hiç güç kullanamamıştı. Hem de hiç."

• • •

"Sırtıma çık."

"Ne dedin?"

"Sırtıma çık, çekmecedeki kaşıklar gibi olalım." Kollarla bacakların birbirine sürtünmesinden doğan o iç gıcıklayıcı ses... Kürek kemikleri arasında soğuk eller. Derken dudaklar. Sıcacık bir kol Simon'ın gövdesini sarıyor, diğeri ensesindeki tüyleri düzeltiyor, "Mmmff".

"Mmmff" diye ikisi birden gurulduyor. Uykuya dalıyorlar.

Sağda otlar, solda çiçekler. Sağda otlar, solda çiçekler. Simon'ın devrik başı, takımdaki hastabakıcılar tarafından bir tekerlekli sandalyeyle, yaşlı komşu dişinin şaşkın bakışları altında ambulansa taşınırken sandalyenin metal aksamına çarpıyor. Simon biraz kımıldanıyor ve tekrar bayılıyor.

"Kafana çıkabilir miyim?" Bir yavru sesi bu, biraz cazgır ama onun kinayeli konuşmasını da andırmıyor değil. Cevap vermiyor. Bir daha: "Omzuna çıkabilir miyiiim?" Bu Magnus, Henry ya da Simon. Kaldırılmak, sarmalanmak istiyorlar. Sarmalanmaya ihtiyaçları var. "Kafana..."

"Tamam." Koca ellerin arasında daracık kalçalar. Bir sevgilinin beline sarılır gibi. Ama hiçbir sevgili bu kadar hafif olmadı. Simon yavruyu kaldırırken ne kadar dirençsiz olduğunu, bedeninin bu dünyaya ne kadar zayıf bağlarla tutturulduğunu hissediyor ve onu yani, hangisi olduğunu tam kestiremediği Henry, Magnus ya da Simon'ı gökyüzünün derinliklerine kadar itebileceğini hayal ediyor. Sonra incecik, çıplak bacaklar boynunu sarıyor. Küçücük eller saçlarına dolanıyor, tutamları kavrıyor ve çekiştiriyor. Hissiz bu eller ya da bunu yapmakta bir sakınca görmüyor. Eller Simon'ın saçında konuşuyor sanki: "Senin vücudun, benim vücudum. Farkımız nerede? Benzerlik nerede?"

• • •

Yaşlı dişi, müdahale takımı Simon'ı altı okka yapıp ambulansa bindirir, ardından da şoktaki Sarah'nın binmesine yardım ederken " 'Ḥoo' yazık, 'hoo' yazık, 'hoo' yazık, 'hooo' " diye işaretliyordu. "Ne oldu bunlara 'huu'?"

Midillinin yularına yapışmış, takımın gerisini toplarken "Onu iyi tanıyor musunuz 'huu'?" diye sordu Belinda.

Gelen cevap " 'Hoo' evet" oldu. Dişi, dağılmakta olan tüylerini tutturduğu bigudilerden birine götürdü parmaklarını. "Çok hoş bir genç dişidir, elinden kötü bir işaret çıktığını görmedim. Sık sık gösterişiriz. Ama erkeğe hiç ısınamadım, işaretlemem lazım."

Dişinin ne mene bir şey olduğunu çabuk kavrayan Belinda, "Öyle mi" diye sordu, "neden peki 'huu'?"

"Çünkü bir yıldan fazla zamandır eşleşiyorlar ve bence bu, genç bir dişi için uygun değil. Üstelik erkek bir süre önce grubundan atılmış. Dişicağız bana gösterdi, oradan biliyorum."

"Öyle mi 'huu'? Peki erkek hakkında başka şeyler de biliyor musunuz 'huu'?"

"Sanatçıymış... Artık ne yapıyorsa. Gösterdiğim gibi, ona hiç ısınamadım. Ama dişi... 'Hoo' o gerçekten çok şirin, gencecik, pırlanta gibi. Erkek onu müptela ettiyse hiç şaşırmam ve..." Be-

linda dişiyi susturdu. "Bakın. Sizde dairenin yedek anahtarı var mı acaba 'huu'?"

" 'Hoo', evet, var."

Belinda midilliyi yularından tutup kaldırdı ve çitin öbür tarafına savurdu. "O zaman 'öh-öh', dişi hastanedeyken bu hayvana bakarsanız size minnettar kalırım."

Yirmi yılı aşkın süredir şişiğine kimsenin uğramadığı yaşlı dişi, Belinda'nın çiti aşıp ambulansın arka kapısından içeri dalmasını, pek gizlemek istemediği bir küçümsemeyle izledi. Aşifte, diye düşündü ayak parmaklarını Gracie'nin tüylerinde dolaştırırken, şu hale bak, daha kızgınlığına günler var ama şişiğini sergilemekten çekinmiyor. Ne olacak bu dünyanın hali, anlamıyorum. Ardından Gracie'yi mobilya cilası kokan evine soktu ve yağmurluğunu aramaya başladı; çarşıya çıkıp bu zavallıya yiyecek saman alması gerekiyordu.

Charing Cross Hastanesi'ne giden yolda, iki perişan şempanzeyi ayırmak mümkün olmadı, hastaneye geldiklerinde de Sarah Simon'ı bırakmak istemiyordu. Paul onları ilk incelemenin yapılacağı odacığa soktu ve Simon'ın kabulü için gerekli işlemleri yapmaya gitti. "Bırak biraz sakinleşsinler" diye işaretledi Belinda'ya, "sor bakalım, dişi çay içer mi? Ama erkeği uyandırmaya çalışma, bir dahaki sefere etkisiz eleman olmayabilir. Bir de bak bakalım sabahlık gibi bir şey bulabilecek misin? Çıplak kalınca maymunluktan çıktığını hissetmesi normal."

Belinda bir gecelik buldu ve Sarah ile birlikte giysiyi Simon'ın kaskatı kollarından geçirdiler. Sedyede cenin pozisyonu almıştı; cılız vücudu eğilip büküldüğü için giydirme çabalarına direniyordu. Kısa ve sık nefesler alıyordu ama bunun dışında bir fiziksel travma belirtisi yoktu.

Belinda, geceliği giydirdikten sonra Sarah'ya "Bir fincan çay ister misin 'huu'?" diye sordu.

"Evet, lütfen" diye karşı-işaretledi Sarah, "çok iyi olur."

Belinda dikkatle "Olan biteni daha ayrıntılı dokundurmak ister misin 'huu'?" diye sorarken, Sarah'nın cinsel şişiğini çevreleyen tüylerin arasında kuruyup kalmış spermleri acıtmadan temizlemeye çalışıyordu.

"Ben... Ben... 'Hoo', bilmiyorum."

"Göstermek istemiyorsan sen bilirsin ama önceden benimle işaretleşmen işini kolaylaştıracaktır."

"Haklısın da... 'Hoo' neyse, herhalde eş olduğumuzu biliyorsun..."

"Evet."

"Aklından geçiyorsa göstereyim, onu grubundan ben koparmadım. Bir süre önce dağılmış zaten. Yani o çok parlak bir şempanze ve bazıları onu, bir Büyük Maymun olarak görüyor; ben de böyle şeylerin kariyerini etkilemesini istemiyorum. O bir ressam ve önümüzdeki hafta sergisi açılacak."

"Öyle mi 'huu'?" Belinda kayıtsız kaldı. Bu alımlı, güzel dişinin eşi ile ilgili övgüleri onu bayağı sinir etmişti.

"Evet. Bu... 'U-gh-u-gh' yani... Hiçbir şeyin buna gölge düşürmesini istemiyorum."

"Ne gibi 'huu'?"

"İşte..."

"Sarah." Belinda parmaklarını genç dişinin postuna biraz daha sıkı bastırarak, birazdan işaretleyeceklerinin ciddiyetini belirtmek istedi. "Dün gece uyuşturucu mu aldınız 'huu'? Bundan mı çekiniyorsun 'huu'?"

Belinda bu sorusuna bir karşı-işaretleme alamadı; çünkü kapı ardına kadar açılmış ve Paul içeri dalmıştı. Elinde, formu içine sıkıştırdığı klipsli bir dosya, ayağında ise bir tükenmezkalem vardı. "Simon için Gough'da bir tecrit odası ayarlayabildim" diye işaretledi. "Ama aile hekimini ve yakın akrabalarını hotzotlamamız gerek, yardımcı olabilir misin 'huu'?"

"Ben... 'Hoo'... Ben onun eşiyim sadece." Sarah bunalmış, hatta utanmıştı.

"Şimdi çekingenliğin sırası değil genç dişi. Ne biliyorsan göster bakalım." Hastaneye ve amirlerine yakın olmak, Paul'un daha da doktor gibi işaretlemesine yol açmıştı. Bunu hisseden Sarah da dikildi ve daha vurgulu bir şekilde işaretlemeye, işaretlerini daha dikkatli seçmeye başladı.

"Eski alfa dişisine Jean Dykes adı veriliyor." Paul bunu dosyaya yazdı. "Oxfordshire'de, Thame yakınlarındaki Otmoor

Malikanesi'nin bahçesinde yer alan Brown House diye bir yerde oturuyor. Telefonu yok bende..."

"Onu buluruz. Peki ya aile hekimi 'huu'?"

"Bohm. Anthony Bohm. Thame'deki sağlık merkezinde çalışıyor. Geçmişte..."

"Evet 'huu'?"

"Geçmişte Simon ona 'hoo' depresyon tedavisi için gitmişti."

"Simon şu anda ilaç alıyor mu 'huu'?"

"Bildiğim kadarıyla hayır ama eskiden antidepresan almıştı."

"Anlıyorum. Peki dün gece neler oldu 'huu'?"

"Garip bir şey yoktu..." İşaretleri zayıfladı, parmakları kucağına düştü. Paul patlak gözleriyle dişinin cinsel şişiğine baktı. Güçlü ve iri yapılı bir şempanzeydi, cazip, benekli suratı sayesinde istediği dişiyi elde edebiliyordu ve bu genç dişinin de yaşamakta olduğu tüm sıkıntıya rağmen onu çekici bulduğunun farkındaydı. Belki de eşinin sağlıklı bir şempanzeden, kuduruk bir yaratığa dönüşmesinin travması böyle etkilemişti onu.

"Sarah 'gru-nnn'." Paul'un parmakları, kararlılıkla karışık şefkat duygusunu mümkün olduğunca iyi iletecek bir açıyla bükülmüştü. "Eğer Simon'a yardım edeceksek ona neler olduğunu ayrıntılarıyla öğrenmeliyiz; özellikle de yaşadığı, uyuşturucuya bağlı bir psikozsa. Bizim işimiz şempanzelerin hayatlarını mahvetmek değil, onlara yardımcı olmak. Bana gösterdiğin her şeyin kesinlikle gizli kalacağından emin olabilirsin."

" 'Hoo' peki, dün gece biraz uyuşturucu aldık."

"Hangi uyuşturucu 'huu', kokain mi?"

"Evet."

"Peki alkol 'huu'?"

"Elbette. Biraz da güvercin."

"E*cstasy* mi 'huu'?"

"Evet, öyle."

İşaretlemeyi kesti, içeri bir hastabakıcı girmişti.

"Gough'a gidecek olan bu mu efendi 'huu'?" diye işaretledi Paul'a.

"Evet, bu. Götürecek misiniz şimdi 'huu'?"

"Niyetimiz oydu." Kapıda dikilmekte olan meslektaşını gösterdi. "Ama idareden sandalyede gidebilir diye gösterdiler biz de o yüzden sadece sandalyeyi aldık. Ama bu bana 'öh-öh' sedyelik gibi geliyor, o halde biraz bekleyeceksiniz."

"Yapma be şempanze 'öh-öh'!" Paul'un damarına basılmıştı. Tam da bu duygusuz, sallapati yaklaşımdan uzak durmak için çalışıyordu zaten müdahale takımında. "Sandalyeye oturtursun işte. 'Uvaaaa' gerekirse sırtlanıp götürüver."

"O konuyu hiç açmayalım efendi, bizim işimiz hastayı sırtımızda taşımak değil, hem..." İşaretlemesini bitiremedi; çünkü Paul şempanzenin üstüne uçup suratına bir dizi sert tokat indirdi. Kaş kemiğinin altında açılan bir yaradan kan sızmaya başlamıştı.

"Aaaaaah!" diye haykıran hastabakıcı, geriye sıçrarken elini suratına kapadı. Sonra deli gibi işaretledi: "Pardon efendi 'u-gh-u-gh', pardon 'u-gh-u-gh', seni rahatsız etmek istemedim. Çok iyi bir deli doktoru olduğunu biliyorum, harika bir deli doktorusun, apış arana saygı duyarım. Affedersin..." Sırtını Paul'a döndü ve iyice eğilerek temenna etti.

Önüne diz çökmüş hastabakıcının kıçındaki tüyleri okşarken, "Önemli değil canım" diye işaretledi. "Saygına teşekkür ediyor, sadakatine saygı duyuyorum. Hadi götür hastayı şimdi."

Diğer hastabakıcı yaralı arkadaşına "Onu ben kaldırırım" diye işaret etti. Ardından odaya dalıp büyük, kemikli ayaklarından biriyle Simon'ın geceliğini yakasından kavrayıp ressamın kıpırtısız vücudunu dikeltti. Sonra da omuzlarının üzerine bıraktı. İki hastabakıcı odadan ayrıldıklarında, Simon şempanzenin sırtında kırık dökük bir bebek gibi serilip kalmıştı.

"Gel bakalım evladım 'çap-çap'. Gel bakalım." Bu dokunuşta anlam olabilir mi? Ama Simon seziyor işte anlamı, o dokunuş yetiyor. "Yavaş yavaş. Birazdan yuvana yatıracağız seni. 'Huhuuu' aman dikkat; o deli doktorundan bir daha sopa yemeyelim, değil mi? Aman dikkat!"

Gözleri açıldığında, gökyüzüne işeyen bir fıskiyeyi azıcık olsun görebiliyor. Ben burayı tanıyorum, diye düşünüyor. Kafasını çevirdiğinde, dizi dizi arabalar var karşısında; Volvo'lar, Vauxhall'lar,

Ford'lar. Üreticilerinin adı kadar insanın yüreğine su serpen arabalar. Onu götürenin kim –ya da ne– olduğunu görmek için esrik başını çeviriyor. Goriller. Maymunlar. Sıçtığımın dünyası sinema filmine dönmüş. Kısa, beyaz önlüklü maymunlar. İnsanlık parodisi bunlar, karikatür. Çığlık atamıyor. Uyku felci bu. Bilincini yine yitiriyor.

• • •

" 'Hu-huuu'? Ne düşünüyorsun?" işaretledi Paul meslektaşına.

" 'Öh-öh' hal böyleyken..." diye karşı-işaretledi Belinda.

" 'Hoooo' ben de öyle düşünüyorum."

"Ne işaretliyordunuz?" Sarah başını kucağından kaldırdı. Bir süredir, sanki bu tatsız duruma derman olabilirmiş umuduyla şişiğine bakıyordu ve gösterişmeyi görememişti.

Paul iki ayağı üzerine dikilip kapıya yöneldi. "Kendi koyduğum öntanıyı doğrulamaya çalışıyordum aslında."

"Nedir o 'huu'?"

"Bence eşin uyuşturucuya bağlı bir psikotik nöbet geçirmekte. Tüm belirtiler yerli yerinde; örneğin mantıksızlık, paranoya ve saldırganlık. Kafamı karıştıran tek nokta, güçsüz olması. Oysa böyle durumlarda tam tersi yaşanır. Ama bu bir ön tanı; emin olmadan önce meslektaşlarıma ve Dykes'ın aile hekimine, şu Bohm denen şempanzeye, danışmak zorundayız." Paul gidecek oldu ama Sarah ona uysallıkla yaklaştı ve doktoru hafiften tımar etmeye başladı. Acil müdahale takımı evine geldiğinden ve Paul ortaya çıktığından beri yaptığı ilk tımardı bu. Üstelik Paul gayet iyi karşıladı.

"Doktor" diye dokundurdu Sarah, "o yine 'çap-çap' iyi olacak, değil mi 'huu'? Kendimi çok suçlu hissediyorum. Sanıyorum ben ısrar etmesem uyuşturucu almayacaktı dün gece."

Paul ona sert bir bakış attı. "Ona uyuşturucuyu sen mi verdin Sarah 'huu'?"

"Ha-hayır."

" 'Ho-hooo' o zaman neden kendini suçlu hissettiğini anlamıyorum. Her halükârda çok endişelenme; bu gibi durumlarda hastanın durumu genellikle çabuk düzelir. Birkaç gün temizlenmesi gerek sadece. Ona biz bakarız. Sen eve git, biraz yatıştırıcı tımar edilmeye bak ve gün içinde bizi hot-zotla." Hasta yakınını sakinleştirdikten sonra, nöbetçi doktor kapı kolunu veda için tıkırdattı ve bölmeden ayrıldı.

• • •

Ama Paul'un iyimser işaretlerinin son derece yanlış olduğu anlaşıldı. Gough Koğuşu'nun hasta kabul amiri Dr. Jane Bowen ve Paul, Simon Dykes'ı tecrit odasına yerleştirmekte hiç zorlanmadılar; çünkü şempanze katatoniden hiç çıkmadı. Dykes'ın grubuyla da bir sorun yaşamadılar. Eski alfa dişisi sanki bunun olmasını bekliyordu. Jane Bowen onu hot-zotladığında, Jean Dykes ekranda elinde bir tespihle belirmişti, tespihin taneleri altın ve kehribardandı. İki dişinin gösterişmesi boyunca bu dini gereci elinde tuttuğundan, işaretlerin arasına dua dokunuşları da karışmıştı. Uzun, kalın, siyah kadifeden, yakası farbalalı bir giysi vardı üzerinde; dişinin dikkatli, delici gözleri bu eski moda giysiyle birleşince, psikiyatrı huylandırmıştı.

Bayan Dykes, bütün dini bütünlüğüne ve modası geçmiş adetlerine rağmen, telefondayken iki erkeğin ilgi odağı olmayı sürdürüyordu. Böylece, çiftleşmenin çığlık ve iniltileri, dişinin resmi havasını daha bir etkili kılıyordu.

" 'Hu-huuu' Bayan Dykes?"

" 'HooH'Grnn' evet, yardımcı olabilir miyim 'huu'?"

"Eski alfanız Simon hakkında konuşacaktım."

"Evet, Simon; ey müşfik Meryem Anamız, Tanrı seninle birlikte 'ho-ho-ho-hooo'..."

"Bayan Dykes, size kötü bir haberim var..."

"Sen dişilerin en kutsanmışısın 'ho-ho-ho-hooo' ve senin şişiğinin meyveleri de kutsanmıştır... Başına bir şey mi geldi 'huhuu' yoksa?"

"Sinir krizi geçirdi. Adım Dr. Bowen, ben..."

"Ey Yüce Meryem, Göklerdeki Anamız, biz günahkârlar için dua et 'ha-ha-ha-ha-haaeeeiik'!" Çiftleşme çığlık çığlığa son bulmuştu. "Hiç şaşırmadım, o doğru yoldan sapalı çok oluyor çünkü. Ömrümüzün sonuna geldiğimizde..."

"Bayan Dykes, ben Londra Charing Cross Hastanesi acil koğuşunun hasta kabul amiriyim. Simon'ı burada yetmiş iki saat süreyle gözetim altında tutmak istiyoruz ve en yakın akrabası olarak sizin onayınızı almamız gerek."

"Tabii, tabii. Ey Göklerdeki Alfamız, adın aziz olsun..." İşaretlemesi biraz duraladı, sonra da dişinin elleri, gösterişmenin başından beri ilk defa kucağına indi.

"Göstermem gerek" diye araya daldı Jane Bowen, "bunu bekliyor muydunuz 'huu'?" Simon daha önce böyle nöbetler geçirdi mi 'huu'?"

"Senin ülkende, senin emrinde... Evet, doğrudur; hem bana, hem de yavruları Henry ve Magnus'a kötü bir hayat yaşattı. Sefil günahkâr, kendi alçaklığının zehriyle kavruluyor şimdi. Akıl sağlığını ise bana değil Anthony'ye soracaksınız."

"Thame Sağlık Merkezi'ndeki Anthony Bohm mu 'huu'?"

"Evet. Anthony hepimize büyük destek oldu uzaktan." İşaretini yarıda kesti; dokuz yaşındaki genç bir erkek, az önce annesiyle çiftleşen erkeğin sırtına çıkarak resme girmişti. Genç erkek, Simon Dykes'a çok benziyordu; gözler aynı patlak gözler, tüyler aynı kabarık tüylerdi.

"Burada işaretleşmeye çalışıyorum Magnus, görmüyor musun..." İşaretini kesip genç erkeğin kulak arkasına bir fiske vurdu. Erkek viyaklayarak uzaklaştı. "Özür dilerim. Anlarsınız ya, başımızda alfa olmayınca..."

"Elbette, anlıyorum. Sizinle gösterişmemiz biter bitmez Dr. Bohm'u hot-zotlayacağım. Sizden tek isteğim, gün içinde sağlık merkezine gitmeniz ve oraya fakslamış olacağım kâğıtları imzalamanız."

"Bunu yapabilirim Dr. Bowen. Şimdi izninizle..." Kızıl favorili iri erkek, yine gerisiyle ilgilenmeye başlamıştı. "Babamızın, Oğlunun ve Kutsal Ruhun yüce varlıkları 'ho-ho-hoooo'!"

Jane Bowen telefonu kapattı ve ofisinden Gough Koğuşu'na kadar yumrukları üzerinde yürürken, bir yandan da başını sallayarak düşündü. Belki de Dykes grubunun dağılmasında, ressamın eşinin gösterdiklerinden daha fazlası etkili olmuştu.

Kapı deliğinden bakınca, Simon'ın bıraktıkları gibi oturduğunu gördü. Yuvaya tuhaf bir biçimde çöreklenmişti, ayaklarını toplamak yerine yandan sarkıtmıştı ve gövdesi acayip bir şekilde dimdik duruyordu. Hepi topu kırk beş kilo gelen küçük bir dişi olmasına rağmen, Jane Bowen bir saldırıya uğramayı göze aldı. " 'Huuu' Simon?"

Ona dönmedi gerçi ama parmakları hareketlenerek yanlış yunluş şeyler işaretledi. "Çıktır git canavar, pis zebani, çek... Navar, delirdim işte navar?"

Bunu iyiye işaret olarak algıladı, belki de nöbetin o aşırı saldırgan bölümü geride kalıyordu artık. Odanın içine bir adım daha attı. Omzuna çok hafifçe "Simon" diye dokundurdu, "acaba bana..." Simon dokunulur dokunulmaz dönüverdi, haykırdı ve dişinin suratını pençelemeye başladı. Ama dişi, Simon'ın cüssesine rağmen onu rahatça savuşturdu, hatta ellerini bile yakaladı. " 'Ruaaf'! Simon, ben doktorum, sana yardım etmek istiyorum."

" 'İyyaaaak! İiiiiaaak! Ahyaaaak!' Çekil! Çek... Bas git! Siktir! Gorilsin işte, goril! Defol!"

Jane Bowen, tecrit odasının kapısına kadar çekildi. Simon Dykes ise, serbest bırakıldığı anda çöküverdi. Püskürmeye çalıştı ama pek beceremedi ve kendi bacaklarına etti, ardından da püre haline getirdiği dışkıların içinde kıvranıp sızlanmaya başladı. Jane Bowen kapıyı yavaşça kapattı, kilitledi ve bir hemşire bulmaya gitti. "Onu yakından izle" diye işaretledi. "Tehlikeli değil ama kendisine zarar vermeye çalışabilir. Bana 20 cc Valium bul, damardan vereceğim. Bu onu sakinleştirir. Sonra onu biraz temizlemeyi dene ama sakın tımar etme. İçimden bir şey, bu nöbet dokunmakla ilgili diyor.." Apış arasının altına kadar inmiş olan önlüğünü düzeltti. "Ben aile hekimini hot-zotlayıp bu eziyet çeken dâhi hakkında biraz daha bilgi almaya çalışacağım."

• • •

" 'Hu-huu' Doktor Bohm?"

" 'Ho-hoooo' yardımcı olabilir miyim?" Yüzü de işaretleri gibi tostoparlaktı, dolma gibi parmaklarıyla ekranın tam ortasında işaretleşiyordu. Erkeğin geniş ve çıkık çenesinde, bir tutam beyaz sakal göze çarptı.

"Adım Doktor Jane Bowen, Charing Cross Hastanesi'nin psikiyatri hasta kabul amiriyim."

"Size nasıl yardımcı olabilirim 'huu'?"

"Hastalarınızdan biri, Simon Dykes hakkında bir şeyler soracağım."

"Simon mı 'huu'? Ne oldu 'huu'? Umarım kötü bir şey değildir."

"Korkarım kötü; çünkü bir sinir krizi geçirdi. Bunun uyuşturucu bağlantılı bir psikoz olabileceğinden kuşkulanıyoruz. Vaka geçmişine ihtiyacımız var tabii, yetmiş iki saatlik gözetim için de gerekli formları fakslıyorum."

"Bu gerekli mi 'huu'? Saldırganlaştı mı 'huu'?"

" 'HoooGrnnn' aslında pek saldırgan sayılmaz ama birkaç nedensiz saldırı girişiminde bulundu..."

"Yahu dişi 'öh-öh'! Madem şempanze kimseyi tehdit etmiyor, ne halt etmeye tutuyorsunuz onu orada 'huu'? Bu sıradan biri değil, Dykes ünlü bir ressam..."

"Bunu biliyorum Dr. Bohm; inanın bana, eğer kendisine zarar verebileceğini düşünmesek onu kesinlikle gözetime almazdık. Ama kısa yoldan açıklamam gerekirse, çok ciddi, tantanalı bir nöbet geçirdi. Gösterir misiniz lütfen, ruhsal rahatsızlık geçmişi fazla mıdır 'huu'?"

" 'Öh-öh' şey... 'Öh-öh' şey, herhalde vaka geçmişinde de görürsünüz. Evet, fazladır. Özellikle de depresyon. Bu yüzden iki kez hastaneye yattı, sonuncusu bir yıl kadar önceydi. Bir de onun iki yıl öncesinde. Grubu dağıldı; eğer eski alfasını hotzotladıysanız biliyorsunuzdur..."

"Biliyoruz."

" 'Hooo' zavallı dişi. Neyse ki ben dişiye doğrudan 'gru-nn' yardımda bulunabildim, tabii uzaktan. İkinci yatışından bu yana SSRI ailesine ait bir antidepresan alıyor."

"*Prozac* mı alıyor?"

"Evet, onu işaretliyordum. Mükerrer reçeteyle *Prozac*. Onu altı aydan fazla bir süredir görmüyorum ama bildiğim kadarıyla epey iyileşmişti. Çalışmalarına dönebildi. Yakışıksız bir eşleşme içindeymiş diye gördüm ama bu ne doktorunu, ne de eski alfasının benim gibi uzaktan erkeğini ilgilendirir."

"Uyuşturucu geçmişi var mı, Dr. Bohm 'huu'?"

"Uyuşturucu geçmişi ne demek oluyor 'huu'? Eğer kullanıp kullanmadığını soruyorsanız, göstereceğim yanıt büyük olasılıkla evet olacaktır; bu yaratıcı tipleri bilirsiniz. Ama bu konu hakkında hiç gösterişmedik. Konunun uyuşturucuyla bağlantılı olduğundan emin misiniz 'huu'?"

"Şu anda öyle görünüyor ama Dykes'tan henüz hiçbir şey öğrenemedik. Kendisi sürekli bir sanrı içinde, motor koordinasyon bozuklukları var ve güç kaybı önemli derecede. 'Sıçtığımın maymunu' " gibi şeyler işaretliyor ve tımar kabul etmiyor. Fazla yaklaşan personelin üzerine pisledikten sonra da yeniden katatoniye giriyor.

Ekranda bir süre Bohm'un sakalını ve çenesini okşaması dışında hareket görülmedi. Ardından, "Durum ciddi, çok ciddi" diye işaretledi. "İsterseniz gelip ona bir de ben bakabilirim. O yıllardır hastam, üstelik artık yandaşım da sayılır. Hem aynı grubun da üyeleriyiz bir şekilde."

"Bu iyi bir fikir Dr. Bohm, sizi haberdar edeceğim. Tanıdık bir surat ya da tımar onu düştüğü durumdan çıkarabilir."

" 'Hooo' öyle sanıyorum. Demin size çıkıştığım için özür dilerim ama beni anlarsınız..." Belirsiz bir hareket yaptı. Sanki bu anlaşılmaz el hareketiyle psikiyatri ve bu dalın sağaltım alanındaki statüsüyle ilgili bir yığın eleştiride bulunmuştu.

"Lütfen meraklanmayın, kendinizi tıp mesleğine adamışlığınızın egemenliğini kabul eder, benimle aynı kıdemde olduğunuzu kabul eder ve dibinize hürmet ederim."

"Ben de öyle, ben de. Bir gelişme olur olmaz beni hot-zotlayın lütfen. Olmazsa da hot-zotlayın ki oraya geleyim. Bu arada, eğer ona yakın biriyle gösterişmeniz gerekirse, size resimlerini satan

galerinin sahibi, yani aracısı George Levinson'ı önerebilirim; Cork Sokağı'nda bir galerisi var. Yıllar içinde Simon'a en çok o destek oldu; aramızda kalsın ama eski dişisiyle durum limoni.

"Ben de fark etmiştim."

"Çok iyi, çok iyi. O halde sizden haber bekliyorum. 'HoooKraa'!" Ve Bohm, gösterişmeyi daha fazla uzatmadan telefonu kapadı.

Taşralı aile hekimi, gösterişimden sonra bir süre daha masasında oturarak sağlık merkezindeki resepsiyon görevlisinin duvarlara astığı oyuncak ayı ve midilli resimlerine boş boş baktı. Sonunda toparlandı ve titrek elleriyle "Hiyerarşi işte, her seferinde olay gelip buraya dayanıyor; lanet olasıca hiyerarşiye" diye işaretledi kendi kendine. Sonra gösterişme aygıtının düğmesine basarak sıradaki hastasının yollanmasını istedi.

Ama günün ilerleyen saatlerinde, birbirinden kibar hastalık hastalarından fırsat bulduğunda, Simon'ın geçirdiği nöbetin o ilaç denemesine ve o ne oldum delisi, teşhirci şempanze Busner'a bağlı olup olamayacağını düşündü Anthony Bohm.

Sekizinci Bölüm

Aradan birkaç gün geçmeden, Gough'daki personel Dr. Anthony Bohm'dan yardım hot-zotladı. George Levinson da uğramıştı, hatta iki kez. George'un ve randevu defterinin durumu düşünülecek olursa, bu düpedüz mucizeydi. Sarah da o korkunç sabahtan beri her gün, iki üç kez uğramıştı. Üçüncü gün, yanında Tony Figes'i de getirdi; kendisinin ulaşamadığı yerlere Simon'ın pek yakından tanımadığı birinin ulaşabileceğini ummuştu. Ama nafile. Onu ziyaret etmeye eşi de gelse, aracısı ya da bir yandaşı da gelse, Simon Dykes'ın tepkisi değişmedi; kafayı insanlarla bozmuştu.

• • •

Simon ayılıyor. Yuvada, altı numaralı tecrit odasında, Gough Koğuşu'nda. Gözlerini açıp resmi kurumlara özgü kişiliksiz boyayla karşılaşınca, yerini anlıyor. Üstelik yuvanın kendisi de işleve yönelik tasarımı, yuvarlatılmış ahşap köşeleri de bunu anlatıyor. Çıldıran bir şempanzenin kendisini yaralayabileceği hiçbir şey yok burada. Küçük pencere, dışarıya bakamayacağı kadar yüksekte, zaten parmaklıklı. Ama önemli değil, yine de içine su serpiyor. Her şeyde acı bir gerçeklik havası var. Çarşafın dokumasına, hastane battaniyesinin gri nevresimine bakıyor ve gerçek olduklarını görüyor. Elinin tersine bakıyor ve tek yabancı şey bu. Ona ait olduğu açık ama biraz uzak ve muğlak; üstelik de kıllı. Kapıdan bir ses gelince dönüyor ve nasıl sağlam olduğunu görüp biraz daha rahatlıyor. Gözetleme deliği olan bir kapı. Simon düşünüyor: O delikten bakıp biraz yatışırım. Bir görüntüyle karşılaşırım, gerçekliği sayesinde beni biraz rahatlatır.

İki ayağının üzerine kalkıp muşambanın üzerinde yürüyor, dimdik durduğu için biraz sarsak. Terle ıslanmış tabanları, yerde şılap şulup sesler çıkarıyor. O kadar rahatlatıcı ki... Biri ona bakıyor, biri... Deliğe yaklaşırken bir karaltı seçiyor... Canavar suratlı biri... Yıkılıyor. Hemşire giriyor, sallasırt edip onu yatağa götürüyor ve postun altından damarını bulan becerikli elleriyle on miligram Valium zerk ediyor.

• • •

Gece de geliyorlar, gündüz de. Bazen uyanmasından saniyeler sonra, bazen dakikalar, çok nadiren saatler. Her gelişlerinde aynı şey oluyor; çevresini kılı kırk yararak incelemek yoluyla elde ettiği tüm rahatlamayı, güveni yıkıyor, tamamen siliyorlar. Eğer onu uzun süre rahat bırakıp sonra sessizce, sinsice gelip ne yaptığına bakarlarsa, bir örtünün yıkanma ayarını gösteren kumaş ya da imalat yerini belirten plastik etiketin dikkatle izlediğini, gördüğü şeye gerçeklik kazandırdığını gözlemliyorlar. Zira bu ressam, sanrılarında bile çok titiz. Ama onu saatlerce yalnız bıraksalar da uyku ilacı iyice dağılıp gün ışığının felaketine teslim olarak tüm duyuları yerine gelse de onların gelmesi, hep aynı yıkıcı şoka neden oluyor. Çok hızlı giriyorlar içeri. Üzerine gelenler, kara renkli bir tüy ve kas yığını oluyor hep.

Onunla iletişim kurmaya çalışıyorlar, bu kadarını anlıyor. İletişim kurmaya çalışıyorlar; hareketlerindeki özen, ellerini kollarını dikkatle bir

o yana bir bu yana koymaları, çıkardıkları homurtular ve hırıltılardaki anlam, cıyaklamalarındaki ifade hep buna yönelik. Debelenmeye ve çığlık atmaya başladığında, ki mutlaka başlıyor; onu sıkı sıkı tutuşlarında da aynı ifade var. İğne batana kadar haykırıyor. Bilinci akıp gidene, rüyalar dört bir yanında dönmeye başlayana kadar haykırıyor.

Rüyalarında, hep bedenlerle birlikte. İnsan bedenleriyle. Üstelik bedenler güzel. Üzerinde düşünebildiği bir fikri bile var artık, hatta bunu geliştirecek gibi oluyor. Bu bedenler nasıl bu kadar güzel, bu kadar uhrevi? Çünkü ilk suratta güzel falan değil bu karman çorman hayaller. Babasının dal gibi bacakları, dizlerine salkım salkım yayılmış varisleri... Annesinin sarkık göğüsleri, şekli bozulmuş, rengi kaçmış boz bulanık meme uçları... Kız kardeşinin bembeyaz, incecik, kırıldı kırılacak bacakları... Önce bir taban kalkıyor, sonra diğeri; kırışık, pespembe, bebek tabanları önünde, her adımda kum sıçratıyor havaya. Bunlar denize giderken oluyor, kanoyla gezmeye giderken. Eğer güzellik olağandışı bir şeyse güzel değiller ama belki de güzellik hep çok sıradan bir şeydi ve ben onu görmeyi başaramıyordum.

• • •

Bunun gibi altı yedi nöbetin ardından, yani üçüncü gün, Sarah Dr. Bowen'ı ofisinde sıkıştırdı. Kapıyı biraz tıkırdatıp normalden daha yüksek sesle hot-zotlayarak, psikiyatrı, görünüşünün aksine, kolay lokma olmadığına inandırmak istedi. " 'HoooH'Graa' sizinle bir dakikalığına gösterişebilir miyiz, Dr. Bowen 'huu'?"

" 'HoooH'Graa' elbette, elbette." Psikiyatr kalemini masaya bıraktı. "Sarah'ydı, değil mi 'huu'?" Koltuğunu geriye itti ve kapının ağzındaki dişiye baktı. Çekici maymun, diye düşündü, pek de güzel. Sallanmakta olan şu muhteşem şişiğe ben de bir iki sürttürmek isterdim hani. Birkaç gündür çok eğleniyordur bu.

"Evet. Bakın, Simon'a, şey yani Bay Dykes'a yardımcı olmak için elinizden gelen her şeyi yaptığınızı biliyorum ya da en azından buna inanmak istiyorum."

"Bundan emin olabilirsiniz 'öh-öh'."

"Ama ben... 'Hoo' durumu hiç iyiye gitmiyor ve... ben de düşündüm ki... 'Hooo'." Sarah kendini toparladı. Masanın ardın-

daki dişiye bakarken, kendine gel, diye düşündü. Tamam, ben minyon olabilirim ama bu da pek bir çiroz yani. Eğer aramızda hır çıkarsa, kesin tepelerim bunu. "Davranışında dikkatimi çeken bir şeyler var. Belki önemlidir bunlar."

"Öyle mi 'huu'?" Dr. Bowen kâğıtları da bir tarafa itti ve sonunda bu genç, güzel dişiye tüm dikkatini vermiş oldu. "Peki bunlar nedir acaba 'huu'?"

"Duruşu dikkatimi çekti" diye işaretledi Sarah. Masaya yaklaştı ve sıçrayıp bir köşesine oturdu. Gayrı ihtiyari, elleri alacalı şişik koruyucusuna gitti ve düzeltti. "Hep böyle tuhaf oturuyor, ayaklarını yuvanın ucundan sarkıtıyor ve hiç toplamıyor. Bana yaklaştığı zamanlardaysa saldırdığını söyleyemeyeceğim ama her zaman iki ayağının üzerinde."

" 'Grnnn' evet..."

"Bir şey daha var, o da kürkü. Hiç dikilmiyor, hep sönük. Bu tuhaf değil mi, yani tamamen istemsiz olan bir hareketin gerçekleşmemesi 'huu'?"

"Genç dişi..." Bowen da masaya çıktı ve Sarah'nın oturmuş olduğu yere köşeye emekledi. Birbirlerini hafifçe tımar etmeye başladılar. "Çok iyi bir gözlem gücün var Sarah'cığım; hem de çok iyi."

"Ben sanatçı menajeriyim, işimin gereği bu."

"Elbette. Bana işaretlediklerin doğru ve bunları biz de fark ettik zaten. Öncelikle senin de bildiğin gibi, Simon'ın uyuşturucuya bağlı bir psikoz geçirmekte olduğuna inanıyoruz. Sana şunu gösterebilirim ki Simon depresyon tedavisi gördüğü halde sana işaretlememişti bunu."

"Yani *Prozac* mi alıyordu 'huu'?"

"Evet, *Prozac*."

"Neden bana göstermedi ki 'huu'?" Sarah bozulmuştu, güzelim suratı sıkıntıyla kırıştı.

"Belki de utanıyordu Sarah'cığım." Jane Bowen'ın dokundurması, postunu sıyırıp geçen sonbahar yaprakları kadar hafifti. "Birçok şempanze depresyonu hâlâ utanılacak bir şey olarak görüyor."

"Ama ben depresyonlarını biliyordum. Bana atlattığını işaret etmişti. Zaten grubunun dağılmasına bağlıyordu olayı."

"*Prozac*'ın bu olayla ilişkisi olabilir ama biz ilacın asıl etkisinin, bu sinir krizinde görüldüğüne inanıyoruz. Daha doğrusu, *Prozac* ile almakta olduğu *ecstasy*nin.

" 'Hu-huuu'? Bu nasıl olur?" Sarah dikkat kesilmişti.

"Tam olarak bilmiyoruz. Şunu gösterebilirim ki, *Prozac* ve MDMA ya da diğer adıyla *ecstasy*, aynı reseptörleri etkiler, yani iki madde de beyinde aynı sinir uçlarına yapışır. Bu iki maddenin birlikte alındığında güçlü bir sinerjik etkileşime sahip olduğunu düşünüyoruz."

"Ama biz ilk defa almıyoruz ki bu hapı." Sarah kıpkırmızı kesildi. "Yani biz... Şey için..."

"Biliyorum." Psikiyatr sırıttı ve anladığını belirtmek için burnunu çekti. "Çiftleşmenin zevkini artırıyor, öyle değil mi 'huu'?"

"Evet, öyle sayılır."

"Her neyse, yüz kere alırsın hiçbir şey olmaz, sonra durup dururken bu etkileşim yaşanabilir. Kimde ne zaman çıkacağı belli olmaz. Ne gibi zararlar verdiğini de tam bilmiyoruz ama tartıştığımız hipotezlerden biri, Simon'ın merkezi sinir sisteminin hasar görmüş olabileceği."

"Peki ya benim işaretlediklerim, yani duruşu, tüylerinin yatık olması 'huu'?"

Jane Bowen masadan indi ve pencereye kadar yumrukları üzerinde yürüyerek, jaluzinin kordonuna tutunup dikildi. Çok yorgundu; üstelik genç dişinin pembe şişiğini uyarıcı, sanatsal yetenekleri olan hastasının durumunu da ilgi çekici buluyor olmasına rağmen, böyle olayların psikiyatri bölümünü normal vakalardan çok daha fazla uğraştıracağının farkındaydı. Penceresinden, Fulham Sokağı'nın görebildiği on metrelik kesimine baktı. Bahis dükkânının önünde dikilip yüksek alkollü bira ve ot içmekte olan bonobo güruhuna dikkat etti. Bir süre sonra homurdandı, Sarah'ya döndü ve şöyle işaretledi: "Bu belirtilerin ne anlama geldiğini bilmiyorum. Böyle bir şeyle hiç karşılaşmamıştık. Başhekim Dr. Whatley ile de bu konuyu gösteriştik.

İkimiz de Simon'ı en çok rahatsız eden şeyin, maymun teması olduğunu düşünüyoruz.

" 'Huuu'? Maymun teması mı? Ne demek istiyorsunuz 'huu'?"

"İşaretlediğim gibi, tam açıklayamıyoruz ama Simon maymunsu etkileşimin en temel formlarını gerçekleştirecek beceriyi ya da eğilimi, kaybetmiş görünüyor. Görsel iletişimde bir sorun yok; histerik bir şekilde de olsa işaretlemeyi başarabiliyor ama sesleme, vücut işaretleşmesi, tımar, temenna gibi diğer unsurlar ya çok zarar görmüş ya da hiç yok."

"Bu da psikozun bir parçası olabilir mi 'huu'?"

"Olabilir. Bu, bizim histerik dönüşüm adını verdiğimiz durum da olabilir. Yalnız bırakıldığı zaman, çevresindeki şeylere çok daha fazla tepki vermeye başladığını gördük. Odadaki tüm eşyayı ve cihazları, bunun yanında kendi vücudunu da büyük bir dikkatle inceliyor."

"Neden 'huu'?"

"Bilmiyoruz ama ben inanıyorum ki onunla birkaç gün temas etmez ve kâğıt kalem verirsek derdini bu yolla anlatmak isteyebilir."

Sarah başını salladı, hâlâ şaşkınlık içinde zotluyordu. Psikiyatrın anlattıkları ona hiçbir şey ifade etmemişti; tek bildiği eşinin sıkıntıda olduğu ve serazat dolaşmak yerine, iradesi dışında hapsedilmiş bulunduğuydu. Korkunç deneylerde kullanılmak üzere kafese kapatılmış bir insan gibiydi şimdi. Tımara devam ettiklerinde, Jane Bowen'ın dokunuşu ona hiç yatıştırıcı gelmedi.

Ertesi sabah, nöbetçi psikiyatr Simon'ın ilaçlarını vermediği gibi, umarsız saldırısına ve etkisiz püskürmesine de maruz kalmadı. Şempanze kendi haline bırakıldı ve kapı deliğinden ilk kahvaltısının yanı sıra bir bloknot ve birkaç kalem verildi.

Hatta Dr. Bowen kapı deliğinin bile aynalı camla kapatılmasında ısrar etti, böylece Simon personelden kimseyle göz göze gelmeyecekti. Viziteye çıktıklarında Bowen, Whatley'e "Sürekli 'sıçtığımın maymunu' diye işaretlemesi ilginç" diye gösterdi, "bir de maymunsu etkileşim için gerekli tüm olağan becerilerini

kaybetmiş olması. Sadece bir sezgi benimki ama madem diğer şempanzelerden bu kadar rahatsız oluyor, o halde kendimizi tamamen ortadan kaldırırsak çektiği sıkıntıyı bize göstermeye başlayabilir.

" 'Huuu' diğer şempanzeleri başka bir şey gibi gördüğünü düşünmüyorsun, değil mi?"

"Bu da mümkün 'gru-nnn'; belki bir sanrı görüyordur. Ender bir hastalık bu ama böyle sendromlar üzerine bazı klinik kayıtlar bulmam mümkün oldu. Bence bunu bir denememiz gerek."

Kendilerini göstermekten vazgeçtiler. Biraz nefes aldı. Simon kapıdaki deliğe gittiğinde, sadece kendi solgun suratının yansımasını görüyor artık. Tüylü bir surat değil bu; sivri köpekdişleriyle kendisine sırıtıyor. Bu ona biraz soluk aldırıyor ama deliliğinin ne kadar gerçek olduğunu da kanıtlıyor. Acaba bana yaptıkları iğnelerden mi, diye düşünüyor Simon. Belki içini kemiren zayıflık, beceriksizlik hissini bu açıklayabilir. Derken, yuvanın ucunda bir yerlerde, kımıldamadan oturduğu sırada, yemek tepsisi geliveriyor. Sanrı içinde yemek yenmez; orgazm olunabilir ama yemek yenmez. Seks sırasında seksten başka her şey düşünülür ama yemek sırasında sadece yemek. Tepsiyle birlikte kâğıt ve kalem de geliyor. Simon düşünüyor: Bir şey çizsem mi? Sergi çoktan olmuş bitmiştir şimdiye... Sonra toparlanıyor; çünkü bu sanrı içinde ilk defa bilinçli olarak geçmişe döndü. Geçmişle olan ilişkisini rüyalarla kuruyordu şimdiye değin ama demin, kâğıda ve kaleme bakarak geçmişi düşündü. Düşük kaliteli kalem ve kâğıt. Staedtler HB, altıgen, siyah-kırmızı renkli, ucu çok sivri değil. Kendimi yaralamamı istemiyorlar. İyi haber olurdu ama: Ressam Kurşunkalemle Kendisini Öldürdü. Ama kalemim hiç o kadar kuvvetli olmadı.

Kâğıt kaleme şaşkın şaşkın baktıktan sonra yazmaya koyuluyor.

• • •

Uzun sürmedi. Bir saat kadar sonra kahvaltı tepsisini almaya gelen hademe, bloknottan koparılmış, sivri ve düzensiz harflerle doldurulmuş bir yaprak buldu. Deliği kapattı, tepsiyi mutfağa bıraktı ve notu hemen Dr. Bowen'a götürdü.

Doktor, daha ressamın yazısına bile bakmadan ofisinin kapısını açtı, koridora fırladı ve otoparka bakan pencerelerden birini açarak "Ho-hooo" diye hot-zotladı; Whatley'nin gözlüğü, bir alt katta yer alan ofisinin açık penceresinde parlayınca, elini salladı: " 'HoooKraa' işini böldüğüm için özür dilerim Kevin ama Dykes'tan mektup var!"

Whatley'nin sıska bedeni bir anda Bowen'ın odasında belirdi ve iki doktor, ressamın mesajını incelemeye koyuldu. Kâğıdın tepesine biçimsiz büyük harflerle "LÜTFEN; BANA LÜTFEN YARDIM EDİN" yazmıştı Simon, altına ise "Ben delirdim. Bunu biliyorum. Deliyim ben. Lütfen, lütfen bana yardım edin. Ha bire geliyorlar, o canavarlar, o maymunlar... Maymun mu onlar? Bilmiyorum. Gelip bana saldırıyorlar. Hiç insan görmedim. İnsanlar nerede? Burası hastane mi? Delirdim mi? Neden bu çığlıklar? Sürekli çığlıklar geliyor kulağıma. İnsanlar nerede? Bir tek canavarlar görüyorum, maymunlar. Sarah nerede? Bana bu kâğıdı kim verdi? Yavrularım nerede? Yardım edin, lütfen yardım edin. Buna artık dayanamıyorum. Bana saldırıyor o canavarlar. Beni ısırıp yumrukluyorlar, maymun mu onlar? Bu kalem kâğıdı kim gönderdi? Bana yardım edebilir misiniz? Lütfen. Delirdim mi? O canavarları daha fazla görürsem canıma kıyacağım. Lütfen..."

Jane Bowen'a okumayı bitirip bitirmediğini sormaya gerek görmeden kâğıdı masaya bırakan Whatley, "Amma çok soru sormuş" diye işaretledi. "Bu ne demek acaba 'huu'? Şu maymun görme hikâyesi; şebek sanrısı olabilirmiş gibi geldi bana. Gruton Kliniği'nden Ellchimp'i hot-zotlayacağım, onlarda iyi bir arşiv vardı. Bakalım bize biraz vaka geçmişi gönderebilirler mi..."

"Peki ya insanlar 'huu'? İki kere 'insanlar nerede' diye yazmış. Bu ne demek olabilir acaba 'huu'?"

"O bizi aşar. Gerçekten de çok şaşkın durumda. Bu, afazinin kanıtı olabilir. Wernicke afazisi gibi geliyor. İşaretlemesi akıcı ama gülünç ve edepsizce. Ama yine de buna çok takılmamak gerek; çünkü organik hasar olduğu konusunda bir bulgumuz yok. Dahası, bu tür bir heyezanın çok çeşitli psişik kalıntıları

içine alması gerekir. Belki insanların da bir tür maymun olduğunu düşünüyordur. Birçok şempanze de böyle düşünüyor, biliyor musun 'huu'?"

"Biliyoruz herhalde" diye ters ters işaretledi Bowen; karşısında, bölümü çok daha despotça yönetmiş olan Whatley'in selefi olsa böyle bir hareket yapmaya hayatta cüret edemezdi. Whatley etkisiz bir şempanzeydi ve Bowen gibi bir dişi bile, cinsiyetine rağmen ya da cinsiyeti sayesinde, onun egemenliğine fırça yeme korkusu olmadan meydan okuyabilirdi.

"Dykes ile işaretleşimin geleceği hakkında ne öneriyorsun 'huu'?"

"Devam edeceğim 'grnn'. İkinci kahvaltısında ödül olarak bir iki incir ya da erik kurusu verip, maymunları anlatmasını isteyeceğim. Bakalım şebek mi görüyormuş, insan mı ya da her neyse; sanrıyı anlatmanın bile dağıtmak için iyi bir yol olduğu bilinir."

"Dykes ile işaretleşimin geleceği hakkında ne öneriyorsun..." Whatley ofisinden ayrılır ayrılmaz, Bowen onun taklidini yaptı. Parmakları, doktorun yapmacık Oxford aksanını iyice vurgulayacak şekilde, abartılı hareket ettirmişti; Matthew Arnold'ın Oxford'ına pek yakışıyordu her şey; kıvrılan her parmak bir kule, her el ayası koca bir düştü. Bowen, Whatley'nin ressama yaklaşımında şu ana kadar bir hata bulamamıştı ama hep gösterdiği gibi, "dikkati çabuk dağılıyordu" ve kısa süre içinde Dykes'a olan ilgisini kaybetmesi işten bile değildi. Bowen ise ressamın bir nörolojik ya da organik hasar görmüş olabileceği fikrine yakın hissetmeye başlamıştı kendisini. Vücudunun tuhaf hareketleri adeta Parkinson belirtisiydi; sanki kontrol etmeye çalıştığı uzuvlar kendisinin değil de başkasınındı.

Bowen şempanze üzerinde bir dizi algısal ve çağrışımsal test yapmak isterdi ama o ulaşılmaz ve yola gelmez kaldığı sürece bunun olanağı yoktu. Onu uyuşturmanın, vahşi bir canavar gibi zıpkınlamanın alemi de yoktu; Dykes kendi dünyasının egemeniydi işte, orada *akli melekeleri yerindeydi*. Bowen içini çekti; ufak tefek, handiyse bonobo gibi bir şempanzeydi; Charing Cross'taki düzeni kendisine hiç uygun bulmuyordu. Rutin çok

yorucuydu, mesai uzundu, hastalar genellikle başa çıkılmazdı: Ya uzun yatılan hastanelerin ya da her mahalledeki deli kadrolarının malıydı bunlar. Kendisini hep daha geniş bir kesime seslenebilen bir pratisyen olarak hayal etmişti; Charcot ve diğer 19. yüzyıl öncülerinin yolundan giden, daha gözü pek bir doktor olmak istemişti. Meslektaşlarının her şeyi ya bir zihinsel sürekliliğe ya da maddi bir sürekliliğe indirgemesinden nefret ediyor, görünürde uzlaşmaz olan bu iki devamlılığın bütünleştiği başka bir düzlem olabileceğini savunuyordu.

Heath Hastanesi'ndeki eski alfası Zack Busner, işaretleşmesini öyle yürütürdü. Bu fikirleri altmışlı yılların psikiyatri karşıtlarından almıştı ve hep "varoluşsal", "fenomonolojik" şeylerden işaretlerdi. Şimdilerde tekrar ünlenmişti ve sönmekte olan yıldızını, deli dahilerin ve sapkın alimlerin seçkileriyle parlatmıştı. Acaba Busner ne işaretlerdi Dykes'ın durumuna? Böyle bir vakaya müdahale etmek isterdi elbette, tabii Dykes'ın sanrısı başlangıçtaki kadar gelecek vaat eden bir tutarlılık sergilerse.

Simon'ın ikinci kahvaltısıyla beraber, hastanenin antetli kâğıdına daktilo edilmiş bir not ve bir dizi soru geldi:

Charing Cross Hastanesi
Psikiyatri Bölümü

15 Ağustos Perşembe

Simon,

Meslektaşlarım ve ben, maymunsu etkileşiminin temeli üzerine kurulu bir sanrı yaşamakta olduğunu düşünüyoruz. Durumun böyle olup olmadığını anlayana kadar, seninle doğrudan temas kurmayacağız. Lütfen aşağıdaki soruları elinden geldiği kadar açık bir şekilde cevaplar mısın?

Sevgiler,
Dr. Jane Bowen
Hasta Kabul Amiri

1. Kendini nasıl hissediyorsun? Bedensel bir rahatsızlığın var mı?
2. Sana birinin zarar vermek istediğine inanıyor musun?
3. Hastaneye yatmanla sonuçlanan olaylar zincirini hatırlıyor musun?
4. Devamlı olarak "maymunlardan" söz ediyorsun. Bu maymunlar nasıl görünüyor?
5. Neden yanına yaklaşan tüm hastane personeline –ben dahil– saldırıyorsun? Seni görmek isteyen eşine ve yandaşlarına da saldırmanın nedeni nedir?
6. Notunda "insanlardan" söz etmişsin. Hangi insanlar? Etrafta "insanlar" mı görüyorsun?

• • •

Simon iki ayağının üzerinde sarsak adımlarla gelip delikten tepsisini aldıktan sonra azimle dimdik yürüyerek yuvasının ucuna otururken Dr. Bowen, aynalı camdan onu izledi. Tepsiyi mukavva masaya koyduğu sırada, Jane Bowen'ın notu yere düştü. Ressam, mecalsiz parmaklarıyla başındaki tüyleri kaşıdıktan sonra, aynı eliyle notu alabilmek için iyice eğildi. "Bu da başka bir sorun" diye işaretledi hemşire Dobbs, "hiçbir şey için ayaklarını kullanmıyor, odanın ortasında tuhaf tuhaf salınmak hariç. Bir şeyi eliyle aldığı zaman da hepten beceriksizleşiyor. Baş parmağı ve işaret parmaklarının eklemiyle hiçbir şey tutamıyor gibi, baksanıza."

Doğruydu, Simon kâğıdı muşambadan kaldırabilmek için çırpınıyor ve bunaldığı için de o pes, tuhaf seslemelerinden birini yapıyordu. Sonunda notu kavradı ve okumaya koyuldu, gözleri arada bir kapıya dönüyordu. Onun izlenmekte olduğunu fark ettiğini hisseden Dr. Bowen'ın içine bir huzursuzluk çöktü.

• • •

Sarah dördüncü gün ajansı hot-zotladı ve patronu Martin Green'e olan bitenin kısa bir özetini işaretledi. " 'HoooKraa'

Simon bir sinir krizi geçirdi Martin, Charing Cross Hastanesi'ne kaldırdık."

"Fazla işten mi, fazla oynaştan mı 'huu'?" Ekrana bakarken suratı asılmıştı Green'in; işaretlemeleri ters, tüyleri yarı dikti; kıpır kıpır, her şeyi açık eden suratı kırışmış, köpekdişlerini ortaya çıkarmıştı.

"Bilmiyorum."

"Demek ki seni bugün işte göremeyeceğiz, öyle mi 'huu'?"

"Biraz sinirlerim bozuk Martin, kötü bir olaydı."

"Ne kadar kötü 'huu'?"

Hiçbir ayrıntıyı atlamadan gösterdi ona.

"Yani Sarah" diye işaretledi biraz duraladıktan sonra, "önyargılara pek değer vermediğimi bilirsin ama bu eşleşme, bu kadar 'öh-öh' uyuşturucu, yani nereye kadar..."

"Biliyorum, biliyorum."

"Az önce seni terslediğim için özür dilerim 'grnnn'. Zaten güne kötü başladım, o Young hıyarı başıma bir sürü iş açtı. Sen hot-zotladığında onunla işaretleşmeyi yeni bitirmiştim. Tek kuruş ödemem işaretliyor..."

"Uvaaa!"

"Yaa... Sen de büroya gelmezsen ben ne yapacağım 'huu'? Bunu göstermek istemezdim ama hiyerarşideki konumun biraz sıkıntıya girecek."

"Biliyorum, biliyorum."

"Hep bunu gösteriyorsun. Ne zaman seni aramızda görebiliriz 'huu'?"

"Birkaç günlüğüne Cobham'a, doğuş grubuma gidiyorum. Biraz da onlar didiklesin beni. Seni pazartesi günü hot-zotlarım. Bak Martin, işveren olarak egemenliğini takdir ediyorum, çelik gibi penisine tapıyorum, apış aramın olgunlaşması için güneş gibi doğan kuyruksun. Kokuna bayılıyor...

"Pekâlâ Sarah, sen iyi bir astsın. Git evine de dinlen."

• • •

Sarah, Victoria İstasyonu'ndan banliyö trenine bindi ve West Byfleet'te indi. Sıcak bir gündü, Gracie de nefes nefese kalmıştı. Üstelik başının çevresinde uçuşan sinekler sinirini bozmuştu, ufacık yelesini sürekli geriye atıyor ve kişniyordu. Sarah istasyonda süs midillisine bir torba yem almış ama yem çoktan bitmişti ve minik at huysuzlanıyordu. Sarah, Gracie'nin kestane renkli yelesini ağır ağır tımar ederken, bir yandan da "Canım 'çap-çap-çap' canım" diye okşuyordu hayvanı.

Arkasına yaslanıp bir ayağıyla açık tuttuğu, diğeriyle de sayfalarını çevirdiği *Cosmopolitan* dergisini incelemeye başladı. Yapay şişik reklamları, şişikleri büyük gösteren giysiler, şişik klinikleri, şişiğinizden en fazla verimi elde etmek için kurslar ve kitaplar. Bir de itiraf yazıları: "Bir Erkekle Tam Bir Yıl Eşleştim!", "Bir Kızgınlıkta Üç Yeni Gruba Katıldım" ve benzeri ıvır zıvırlar. Çiftleşme, çiftleşme, çiftleşme, diye düşündü Sarah; dişi dergilerinin başka bir şey yazdıkları yok, sanki hayattaki tek şey buymuş gibi.

Ama bu tensellik karşıtı fikirleri aklından geçirmek bile, Simon'ın onunla çiftleşmesini getirdi aklına. Hele son ikinci seferindeki hızı olağanüstüydü. Boşalırken, vücudu şişikten çeneye yarılacak, bağırsakları yuvanın dağınık çarşaflarına yayılacak sanmıştı Sarah. "Eli çabuk bir sevgili istiyorum/Göz açıp kapayıncaya olsun bitsin/Çok sallananla işim olmaz benim/ Sarsıla sarsıla gelsin..." Şarkının işaretleri birden gelivermişti aklına, aslında ikisinin şarkısıydı bu bir anlamda. O işaretleri yapar, Simon da gerekli seslemeleri çıkarırdı; şimdi de o işaretleri yapıyordu şişiğinin yakınında, hiç düşünmeden. Tren istasyona geldiğinde, suratı kızarmıştı ve Gracie hiç olmadığı kadar fazla kişniyordu.

Peasenhulme grubunun uzaktan beta erkeği Rahip Davis, grubunun Range Rover'ıyla onu bekliyordu. Sarah trenden atlarken "HoooKraa" diye hot-zotladı. İstasyonda diğer buluşmaların hot-zotlarıyla tam bir curcuna sürüp gidiyordu. Sarah, müstakil evlerin yemyeşil bahçelerine bakarken Surrey'e geri döndüğünden ötürü neredeyse bir sevinç duygusu kabardı içinde .

"Ben buradayım" diye el salladı Rahip, "ama sen..." Ceketinin iç cebinden çıkardığı bir köstekli saati inceledi; Sarah'yı hep sinir etmiş olan bir özentiydi bu, "yedi dakika geciktin. Tokuşalım mı 'huu'?"

Lafı fazla uzatmadan dipledi Sarah'yı, dişinin kafası, arazi aracının açık kapısına çarparken Rahip de bir kapı kolundan güç alıyordu.

Cobham'a doğru A245 yolunda ilerlerken, rahip "Annen ilk akşam yemeğini şimdiden hazırlamıştır bile" diye işaretledi. "Ama grubun çoğu evde değil bu aralar; erkeklerden birçoğu Lynn ile çiftleşmek için Oxshott'a gitti. O da kızıştı, biliyor muydun?"

" 'Uvaaa' biliyorum, biliyorum" diye işaretledi Sarah ama parmakları sinirden kasılmıştı. Hatta Lynn onu bu sabah hotzotlamıştı. Salak dişi nasıl kızıştığı hakkında göstermiş de göstermiş, bu kızgınlıkta hap da almayacağını, alt grubu kurduklarından beri Giles'ın yavru isteyip durduğunu, yavru odasını nasıl süsleyeceklerini, Conran'de satılmakta olan oyun ağacına nasıl da bayıldığını fıkır fıkır göstermişti. Sarah bu anlayışsızlığa zor katlanmıştı ve az daha dişinin suratına kapatacaktı.

"Kendini dışlanmış 'gru-nnn' hissetmiyorsun, değil mi meleğim 'huu'?" diye Sarah'nın göbek tüylerine dokunduran rahip, dişinin bluzunu biraz kaldırarak hızla kurumakta olan spermlerinin bir kısmını temizlemeye yeltenmişti. Sarah bu şefkat gösterisinden çok memnun oldu.

"Özür dilerim Pete 'hah-hah-hah', annem sana olan biteni göstermiştir herhalde."

"Gösterdi Sarah ama merak etme 'çap-çap', benden ahlak dersi almayacaksın. Bu zamanda genç bir dişinin yirmili yaşlarının sonuna kadar eşleşmesi gayet doğal 'gru-nnn' bana göre. Daha ilk kızışmamızda bir gruba katılmamız ya da yeni bir alt-grup kurmamız beklenmemeli bizden, zaman çok değişti. O nasıl şimdi 'huu'?"

"O pek değişmedi ne yazık ki, hâlâ maymunlar ve insanlar hakkında elini kolunu sallayıp duruyor. Doktoru, psikozun

Simon'ın maymunluğu çevresinde döndüğünden şüpheleniyor. Bilmem ama" kafasını salladı, " 'huuu' bana pek olası gelmiyor."

Sarah'nın Rahip'te en sevdiği özelliklerden biri buydu. Genel ahlak kurallarına uymayan davranışlara, tipik Anglikan sabrı gösterirdi; hem kimsenin üstüne varmaz, gösterecek işareti bittiği halde fıkır fıkır etmezdi. Sarah, gençliğinde aktif bir eşcinsel olduğunu biliyordu onun. Yolun geri kalanını, parmaklarıyla birbirlerinin postunda enikonu anlamsız işaretler yaparak tamamladılar; yeniden dekore edilmiş Range Rover, alfasının yaklaşmakta olan prostat ameliyatı ve Rahip'in düzenlemekte olduğu tombala partisi hakkında sohbet işaretleşmesi yaparken yaşadıkları, hoş bir çiftleşme sonrası yakınlığıydı.

Dokuzuncu Bölüm

Hastanede sıkıcı bir sabah. Caddedeki aklı yerinde şempanzelerin hot-zotlamaları, Gough'daki deli şempanzelerin çığlıkları ve korku hırlamalarıyla Lowell'daki nevrotiklerin sızlanmaları ve zotlamalarıyla karışınca, ortaya kulakları sağır, aklı zayi eden bir gürültü çıkıyor. Dr. Jane Bowen odasında oturmuş, bir kenara *Guardian* gazetesinin "Cemiyet Haberleri" kısmını fırlatmış, ayağında tuttuğu kâğıtlara bakıyordu. Dobbs'un Dykes'tan getirdiği kâğıtlara. Yazısı eskisi gibi okunaksız ve sıkış tepişti ama hiç değilse anlatımı biraz açılmış, hatta üzerinde kafa yorulmuşa benziyordu.

Soruları belirli bir sırayla karşı-işaretlememiş, onun yerine geçen birkaç günün olaylarını kendi bakış açısından yazmıştı; tabii buna bakış açısı işaretlenirse. Dykes, kendi inandığı şek-

liyle hastalığı hakkında çılgınca bir doğaçlamaya girdiği zaman, anlatım da duraksıyordu.

• • •

Aslında sıhhatim yerinde. Çok iyiyim, hiçbir ağrı hissetmiyorum, hatta eskisinden de iyiyim. Yani bu tımarhaneye düşmeden öncesine göre. Uyandığımda, eşim Sarah yerine sıçtığımın bir maymunu, gorili ya da her nesiyse o vardı yanımda. Bir de minyatür bir at. Minyatür bir at gördüm. Bunlara inanmanızı beklemiyorum ama gerçekten hepsi doğru, inanın bana. Lütfen inanın. O maymunu savuşturmaya çalıştım. Sarah gelsin diye çığlık attım, haykırdım. Ama o şey acayip güçlüydü. Beni dövdü. Bunun ne kadar korkunç bir şey olduğunu anlayamazsınız. Üstelik her şey sonuna kadar gerçekti, rüyadaki gibi. Uyuşturucu tribindeki gibi değil, düpedüz gerçekti işte. Sonrasını bilmiyorum, şuurumu kaybettim herhalde. Neler olduğunu bilmiyorum. Tekrar ayıldığımda, daha fazla maymun vardı odada. Beni dövdüler! Gerçekten. Yumruklarını hâlâ vücudumda hissediyorum. Saldırdılar bana! İğrenç yeşil gözleri vardı ve çok hızlıydılar. Çok güçlüydüler. Gerçek olduğuna yemin edebilirim. Sonra neyse ki tekrar bayıldım.

Ne zamandır burada olduğumu bilmiyorum. Bir akıl hastanesinde olduğumun farkındayım. Bir hastanede olmasını bekleyebileceğim her şey burada var. Charing Cross'tayım sanıyorum. Charing Cross'ta mıyım? Ama bu sanrı –siz ona bu adı veriyorsunuz– devam ediyor. Bana iğne yapmak için odama gelen herkes o sıçtığım maymunlardan ya da gorillerden ya da her ne karın ağrısıysa ondan. Dört gün önce yuvada Sarah ile uykuya daldığımdan bu yana tek bir insan bile görmedim. Delirdiğimi biliyorum. Eğer siz psikiyatrsanız, neden bana yardım etmiyorsunuz? Delirdiğimi biliyorum. Bana gönderdiğiniz bu sorular bile –ayrıca, odama maymunların girip çıkmasını engellediğiniz için teşekkür ederim, biraz nefes aldım– bu sanrının bir parçası. İnsanlar derken ne kastediyorsunuz? Ya şebekler? BEN İNSANIM. İnanın bana, BEN İNSANIM. Lütfen bana yardım edin, lütfen yanıma eski alfamı ya da yavrularımı veya Sarah'yı, olmadı başka birini gönderin. Buna daha fazla dayanabileceğimi sanmıyorum. Eğer imkân bulsam kendimi öldüreceğim. Bana yardım edemez misiniz? Lütfen.

Psikiyatr gene pencere-hot zot ikilisinden oluşan rutini gerçekleştirdi. Whatley odasında değildi, yani sekreteri böyle hot-zotladı. Ya kantindeydi ya da Garrick Kulübü'ne gitmiş, John Osborne ile yemek yiyordu. Whatley'ye yandaşlık etmesi garipsenen Osborne, o yıl bir elektrik panosuna işerken çarpılıp ölecekti. Whatley bunu seziyordu.

Başhekim zahmet edip odasına gelsin diye, Dr. Bowen yirmi dakika bekledi. "HoooKraaa." Kapı kolunu çekingen bir edayla tıkırdattı Whatley. Tanrı biliyor ya, Dr.Bowen nasıl nefret ediyordu şu şempanzeden! Yirmi dört saattir temas etmemişlerdi ama Bowen, zorunlu tımar seansını çabucak bitirdi, bir yandan da siniri bozulmuş bir vaziyette zotluyordu. Dişinin ensesine, sinir bozucu bir yara kabuğunun tam üstüne "Kadrolu dahimizden ne haberler var 'huu'?" diye dokundurdu. "Sekreterim bir mektup daha gönderdiğini işaretledi."

" 'Öh-öh' şunu okusana." Simon'ın notunu ona verdi. Whatley, arada bir dikkat harcadığını belirten bir homurtu çıkarmanın dışında, notu seslemesizce okudu. Bowen da masasındaki oyuncaklarla oynadı. Her doktorun masasında bulunan, uzman olduktan sonra grubu ya da yandaşları tarafından verilen türden oyuncaklardı bunlar. Nörolojik operasyonlar yapıp tuhaf formasyonlar yaratmaya yarayan, kimi parçaları sökülüp takılabilen bir kafatası modeli vardı Bowen'ın masasında, bir de minyatür psikocerrahi ameliyatı takımı; hem ameliyat gereçleri hem küçük küçük beyinleri vardı oyuncağın. Minik bir lökotomi yaparken eli hafifçe titremeye görsün, hemen bir düdük öterdi.

"Ho-hoooo!" Whatley şakadan bir hot-zot çıkardı. Bunu çok beğendim. Yazısı gerçekten çok güzel, değil mi 'huu'?"

"Görsel sanat ile ilgileniyor ya."

" 'Hoo' evet, 'hoo' evet." Notu masaya attıktan sonra kendi etrafında dönüp Bowen'ın suratına dikti gözlerini. "Artık pek de şebek sanrısına benzemiyor, değil mi 'huu'?"

"Hayır."

"Gruton'dan gelen vaka geçmişlerini okudun mu 'huu'?"

"Elbette."

"Klasik bir şebek sanrısı, köpekler, yalandan çiftleşme oyunları ve benzeri şeylere odaklanır."

"Okuduğumu gösterdim ya."

"Anlıyorum, anlıyorum. Böyle şeyler onda yok, değil mi 'huu'?"

"Yok."

"Çok karmaşık, değil mi? Charing Cross'ta olduğunu sandığını işaretlemiş ama sorular antetli kâğıda yazılıydı zaten. Bir de şu insan meselesi. Ona saldıran 'canavarlar' insan mı acaba 'huu'? Acaba şempanzeleri insan olarak mı görüyor 'huu'?"

"Kendisinin insan olduğunu işaretlemiş..."

"İnsan olduğunu mu sanıyor yani 'huu'?"

"Ben öyle anlıyorum." Bowen bunalmaya başlamıştı. Lökotomi takımını kurcalarken bilerek bir siniri kesti ve elektronik ölüm sesini dinledi.

"Ben ne çıkaracağımı bilemedim. Senin bir fikrin var mı 'huu'?"

"Bir süre böyle devam edelim, onu kabuğundan çıkarmaya bakalım. Daha sonra da nörolojik testler yapmamız gerektiğini gösteririz. Bu şekilde fazla ilerlememize olanak yok, Whatley. Hem şempanzeleri onu çıkarmak da isteyebilir. Yirmi sekiz günlük gözetim için elimizde yeterli tanı yok, üstelik maymunun çok nüfuzlu yandaşları var. Aracısı ve Oxfordshire'deki doktoru günde iki kez hot-zotlayıp durumunu soruyorlar."

"Peki eski alfası 'huu'?"

"İlgilenmiyor."

"Ya eşi 'huu'?"

"Şimdilik onu sayma. Doğuş grubunu görmeye Surrey'e gitmiş."

"Surrey dişisi olduğu belliydi zaten. Bunların av köpekleri de vardır şimdi, Barbour montları ve kapitone 'gru-nnn' şişik koruyucularıyla çayırlarda sürterler." Sırıttı ve dişlerini takırdattı.

"Çiftleşme fantezilerin benden uzak olsun Whatley. Lütfen."

• • •

Böylece, Simon Dykes ile yazılı iletişimi sürdüren de Bohm ve Levinson'ı, hastanın durumunda bir değişiklik olup olmadığını öğrenmek için hot-zotladıklarında, sakinleştiren de Bowen oldu.

Bir gün öğleden sonra, Levinson'a, "Biraz ilerleme kaydediyoruz galiba" diye işaretledi.

"Nasıl bir ilerleme 'huu'? Önümüzdeki hafta çıkabilme olasılığı var mı 'huu'? Yeni sergisinin özel açılışını o güne kadar erteledim ama zamanı gelince mutlaka yapacağım. Tuvaller çerçevelendi, davetiyeler gönderildi, şarap alındı... Gelebilse iyi olacaktı ama..."

"Kimin için iyi 'huu'?"

"Kendisi için elbette. Bu, Simon için önemli bir sergi. Hem de çok önemli. Bu sergi sayesinde, İngiltere'nin en iyi çağdaş ressamları arasına girebilir. Tate'in *Oyuncak Ayıların Dünyası* adlı resmini satın aldığını biliyor musunuz 'huu'?"

"Evet, haberim vardı. Yeni sergideki resimler nasıl, gösterir misiniz 'huu'?"

"Bunun durumuyla ilgisi var mı 'hu-huuu'? Özel gösterim yapar gibi anlatmayı sevmem de." Levinson papyonuyla cakalı cakalı düzeltti. Jane Bowen, adamın parmak hareketleri arasında, "amma sıktın ha" işaretlerini seçebildi.

"Yaptığınızı gördüm 'ruaaaa'!" Öfkeyle kabardı ve ekrana doğru biraz gövde gösterisinde bulundu; kâğıt kıskacını, tükenmez kalemlerini ve eline geçen diğer ıvır zıvırı ekrana fırlattı. " 'Ruaaaa' sizi uyarmam gerek Bay Levinson, karşınızda bir doktor var, sersem bir galeri dişisi değil! Bilmem anlatabiliyor muyum 'hu-huuu'?"

"Elbette, elbette. Lütfen, lütfen yorulmayın. Taptaze goncanız benim için pembe bir şaheser." Jane Bowen gülüyordu az daha. Şu pısırık ibne, karşısında yerlere kadar eğilmiş, neredeyse temenna ediyordu. Sert hatlı kıçı, masadan yukarıdaydı şimdi. "Biraz dikkatli olmam gerek, anlarsınız ya. Medya işte... Bu sinir krizinden sonra ortaya atılmadık iddia bırakmazlar. Zaten 'hoo' resimler de epeyce sert. Hatta çok sert."

"Nasıl acaba 'huu'?"

"Bedensel parçalanmanın, yok olmanın üzerinde duran resimler. Ana teması..." İşaretlemeyi sürdürürken, altın çerçeveli, çift odaklı gözlüğünü burun kemerinin üzerine oturttu. "...parçalanma. Göreni afallatıyor gerçekten. Başlangıç noktası olarak Martin'in kıyamet resimlerini alıp bunlar üzerine tarihsel olaylardan ve hayal gücünden yararlanarak bedenlerin parçalanmasını, acı çekerek yok olmasını ayrıntılarıyla betimleyen tablolar ortaya çıkardı." Aracının parmakları durdu. Gözlüğü burnundan düşmeye başlayınca tekrar yerleştirdi.

"Anlıyorum." Aracının gösterdikleri, Jane Bowen'ı sakinleştirmiş, hatta etkilemişti. "Biliyor musunuz 'grnn', belki sinir krizinin sebebinin anlaşılmasında yardımcı bunlar. Çünkü bedensel bir karışıklık, içalgı karmaşası yaşıyor şu anda."

"O da ne 'huu'?"

"Kendi bedeninin doğal becerilerini otomatik olarak kullanma yeteneği. Bu genellikle organik hasarın sonucudur ancak şu tablolardan anladığım kadarıyla zihnini meşgul eden sorunlarla da ilgisi var. Biz bu sorunlara histerik dönüşüm adını veriyoruz. Bakın Bay Levinson, bu konuda bana güvendiğiniz için 'grnn' teşekkür ederim. En yakın zamanda size iyi haberler verebilmeyi umuyorum ama yerinizde olsam, onun açılışa katılabilecek kadar çabuk iyileşmesini beklemezdim."

"Peki ya gazetecilerle röportaj yapabilir mi?"

"Bundan kuşkuluyum, kafası hâlâ çok karışık."

Hot-zotlama bittikten sonra, George Levinson koltuğunda yüz seksen derece döndü ve az önce psikiyatra anlattığı tuvallerden birine odakladı gözlerini. Bu resme bakıp da onun hastalıklı olduğunu önermek bir yandan olayı hafife almak olurdu, bir yandan da, Davinson'a kalırsa, gereksiz bir kuşkuculuk. Dykes ve temsil ettiği diğer yetenekli ressamlar hakkında yaratıcılık ve delilik tartışması yapmak toptan gereksizdi. Onlar bildiklerini okuyorlardı ve fikir beyan etmek kimseye düşmezdi.

Ama bu resimler, hele tuvaldeki yağlıboya darbeleri arasına 1987 King's Cross İstasyonu yangınının başladığı anı hapsetmiş

olan şu resim, gerçekten kâbus gibiydi. Koca bir ateş topu bilet gişelerinden parladığı sırada yürüyen merdivenlerde olan yolcular, ağızları hayretten açılmış, yürüyen merdivenlerden geriye yuvarlanıyorlardı. Ateşe merdivenin başında yakalanmış birkaç talihsiz ise şimdiden tutuşmuştu bile; giysileri ve tüyleri beyaz-turuncu harelerle yanıyordu. Bir yavru, izleyiciye doğru düşerken, havada resmedilmişti. George Levinson hayretle başını salladı; çünkü izleyici hangi açıdan bakarsa baksın yavru, üstüne üstüne geliyor, pasif durumdaki izleyiciyi en aktif saldırıyla tehdit ediyordu. *Gülen Süvari*'deki gözlere, Dykes'ın getirdiği yorumdu bu düşmekte olan yavru. Resim bağlamındaysa akla hayale sığmayacak bir yaralanmayı, acıyı adeta tokat gibi izleyicinin yüzüne çarpıyordu. Levinson, Simon'ın nöbet geçirmeden önceki son gecesini, Chelsea'deki açılış sırasında yaptıkları o tuhaf gösterişmeyi hatırladı. İşaretlemeye çalıştığı o perspektif yokluğu bu muydu acaba? Yoksa ressam, daha o zaman, bir boşluğa yuvarlanmakta olduğunu sezmiş miydi? Bunun cevabı her ne olursa olsun, diye düşündü George, eleştirmenler resimleri görünce isyan çıkacak, isyan...

• • •

Surrey yazları, diye düşünüyordu Sarah, evin arkasındaki minicik padoğu çevreleyen çite yaslanmış dururken; acaba özlüyor muyum bu yazları? Belki öyle, belki de motor kros yarışlarından, okuldaki öğretmenlerden, çiftleşme oyunlarından başka bir şeyi düşünmeyen genç dişilik çağımı özlüyorum.

Padoğun bittiği yerde devasa porsuk ağaçları yükseliyordu ve yemyeşil yaprakları arasından rahibin kilisesi olan Saint Peter Kilisesi'nin taş duvarını görebiliyordu Sarah. "Bazen iyi denk geliyor burası." Sarah, çocukluğunda Peter'ın bunu defalarca işaretlediğini hatırlıyordu. "Saint Peter Kilisesi'nin rahibi Peter." Yaslanmakta olduğu yere köpeklerden biri geldi. Babasının yaşlı av köpeği Shambala'ydı bu. Yol yol kır tüylü, sekiz karış yüksekliğinde bir Alman kurdu yanaştı ve salyalar akıtan, kol kadar dilini dışarı çıkardı. Sarah koca hayvanın ensesini okşayıp sıkıştırır-

ken, Gracie de köpeğin ayaklarının dibinde kişniyordu. "Artık kovalayacak tavşan yok mu, 'huu' Shammy, 'grnn' koca Shammy?" diye işaretledi köpeğin postuna.

Limonluğun kapısından hot-zotlayan annesi böldü düşüncelerini. "Sarah" ve "Yemek" diye hot-zotlayan dişi, bu ikisini gücenme duygusuyla karıştırıp "Ho-hoooKraa" diye tamamlamıştı hot-zotunu.

"Ho-hoooo!" diye cevapladı Sarah. Geleceğini seslemiş olmasına rağmen, özenle kesilip biçilmiş bahçenin içinden, biçimleri böbreği andıran hezaren, gelincik ve krizantem yataklarının arasından geçmeye istekli değildi.

İlk iki günden, akraba ziyaretlerinden ve tabii Sarah şimdi kızgınlık döneminde olduğu için her sabah gerçekleşen çiftleşme seanslarından sonra her şey normale döndü; Sarah, grubunun rahat evinde, rahat dünyasında kısılıp kaldığını hissediyordu. Anne ve babasının inceden serzenişleri, alfasının "Şimdi geliyorum canım" işaretlemesi, annesinin "Onun zaman kavramı yoktur" diye cevaplaması aynıydı. Artık bıkıp usandığı tuhaflıkları da devam ediyordu. Alfasının kemik çerçeveli, kelleşmeye yüz tutmuş başına kalın bir sicimle bağladığı kemik çerçeveli gözlüğü, annesinin artık gülünç derecede çağdışı kalmış süngerli şişik koruyucusu... Sarah bunun sıcakta onu çok fazla terlettiğini ve bit pire yatağı olduğunu düşünürdü.

"Köpekler için lazım bu" diye dalgın dalgın gösterirdi Hester Peasenhulme; sanki Sarah ile gösterişmiyormuş gibi davranır, Sarah da bunu hep hissederdi. "Eğer tanıdıkları şişik koruyucusunu takmazsam asapları bozuluyor." Bunu, Sarah doğuş çiftliğinden ayrılıp üniversite okumaya Londra'ya gittiğinden beri işaretliyordu. Sarah'nın sadece alıcı bir dişi olduğu yıllardan, ilk şişiklerinin en az kendisinin o konuda hissettiği denli garip olduğu dönemlerden bugüne kadar; bahçenin ucundaki padokta, biri Shambala, öbürü de köpek kulübünün düzenlediği yarışmalarda Sarah'nın defalarca birinci gelmesini sağlayan süs köpeği Sugarlump olmak üzere, sadece iki köpek kalana kadar işaretlemişti bunu.

Zaten bu şişik koruyucusunun gündeme gelmesinin nedeni, annesinin artık seyrek, erik kurusu kadar kırışık görülen şişiklerinden çok daha fazlasını gizliyor olmasıydı. Evet, çiftleşme konusunda, Sarah ve Peasenhulme grubu arasındaki ilişkiler konusunda büyük bir travmayı da gizliyordu bu. Bu travma, yarı-erişkinliği boyunca Sarah'nın kafasını çok karıştırmıştı.

Sarah arka kapıdan içeri girerken, annesi titrek elleriyle "Alfan bu sabah seninle çiftleşti mi 'huu'?" diye işaretledi.

" 'Hooo' çiftleşti ya anne, sen de gördün." Parmaklarındaki kasılmayı göstermemeye çalıştı ama başaramadı.

"Genç dişi, bana böyle 'öh-öh' işaretlemelerde bulunamayacağını hatırlatırım. Bana sorarsan, annene saygısızlık edecek kadar büyümeyeceksin hiçbir zaman."

"Anne 'hooo'..." Sarah annesinin gaza gelmesini, parmaklarını açıp gözünü yummasını istiyordu, ot ayıklamaktan kırılmış tırnakların kendi suratında patladığını duyumsamak istiyordu ama olmadı işte, Sarah'nın yavruluğu sırasında da pek olmadığı gibi.

Hester Peasenhulme vuracak yerde dudağını büktü ve Sarah'ya bir bulaşık bezi fırlattıktan sonra "Gel de bulaşığa yardım et" diye el salladı. Her zamanki gibi, Sarah yine annesinin onu cidden umursadığına inanmakta güçlük çekiyordu. Ona ne kadar az saldırıyordu annesi ya da hiyeraşiyi korumak için başka yöntemleri ne kadar az kullanıyordu. Yıllar boyu Sarah bunu merak etmiş, alfasının onunla çok çiftleşmiyor olmasıyla bağlantılı olup olmadığını düşünmüştü. Yavruluğu gayet mutlu ve güvenli geçmişti oysa. Ne var ki doğuş çiftliğinden ayrıldıktan sonra, uzun zamandır hissetmesine karşın hiç yüzleşemediği duyguları, bir anda, hiç de hoş olmayan bir şekilde su yüzüne çıkmıştı.

Londra'daki üniversitede önce zorunlu temel dersleri ve ardından da illüstrasyon ve tasarım okurken yaşıtları gibi o da inekleme krizlerine girmiş, hayatı bir yandan öğretirken bir yandan da altüst eden eşleşmelerde bulunmuştu. Gece yarılarına kadar oturup *speed* gibi uyuşturucuların da yardımıyla deli gibi ders çalıştıktan sonra, bu sefer başka maddelerin yardımıyla

inişe geçerdi , tıpkı yaşıtları gibi. Onlar gibi Sarah da aklının bir dipsiz kuyuya düşmekte olduğunu hissetmişti.

Ama Sarah için her şey biraz daha kötü olmuş, eşleşmeler daha yıkıcı yaşanmış, dağılmalar daha fazla kan ağlatmış, üzüntüler daha engin, bunalımlar daha kalıcı olmuştu.

Artık dayanamadığı ve günler boyu ağlamaktan ötürü derslere katılamadığı günlerde, öğrencilerin duygusal ve psikolojik sorunlarını dinlemekle görevli danışmana gitmişti. Danışmanın dobralığı, yüreğine su serpmişti. Sarah abuk sabuk psikoloji dokundurmalarından, kendisine damga gibi bir tanı konulmasından, garip terapilerden ve rüyalarının bunlara konu olmasından korkuyordu.

Sarışın, dik vücutlu, burun kemeri sağlam, dudakları etkileyici rehber Tom Hansen, "Göster bakalım" diye işaretlemişti, "küçükken alfan seninle çiftleşir miydi 'huu'?"

"Ee... elbette."

"Sık mı 'huu'?"

"Sıklık göreceli bir şeydir."

"Doğuş grubundaki diğer erkeklerin yaptığı kadar sık mı 'huu'?"

"Hayır, değil. Her kızışmada bir, daha doğru olurdu 'öh-öh'. Ben bunu hep düşündüm. Herhalde bana tercih ettiği kız kardeşim Tabitha'yı kıskanmam da bundandır. Onunla daha sekizine bastığında çiftleşmeye başladı, üstelik doğru dürüst kızışmıyordu bile."

O görüşmeye kadar, Sarah kendisine "istismar edilmiş" adı konulmasına inanamaz, hatta öfkelenirdi bile; ama Tom Hansen alfasının davranışlarının yavruya ne kadar zarar verebileceğini dokundurduktan sonra, yapbozun diğer parçaları da yerine oturmaya başladı. Annesinin müzmin aldırmazlığı, onu hiç yalnız devriyeye çıkarmaması, bunların hepsi Harold Peasenhulme'un en büyük kızını ihmalinden, annenin duyduğu suçluluğun bir uzantısıydı. Bir dişinin mutlu, sağlıklı, dişiliğinin ve maymunluğunun farkında bir erişkin olması için gereken çiftleşmeyi sunmamıştı alfası Sarah'ya.

Bu soğuk ve acımasız gerçekle yüzleşen Sarah'nın ilk eğilimi, doğuş grubunu hepten terk etmek ve kendisini zevke adamış, yalnız bir dişi olmaktı. Ama Tom Hansen sabırla ve beceriyle ikna etti onu. "Seni düzmüyor olabilirler, annenle alfan" diye yorumlamıştı şair Larkin'e gönderme yaparak, "ama sen de onların, zamanında kendi ana babaları tarafından düzülüp düzülmediğini düşünmelisin."

"Ne demek bu 'huu'?"

"Bu tür 'öh-öh' istismarlar, gruplarda kuşaktan kuşağa dolaşır, Sarah. Eğer bu konu hakkında benimle çalışma cesaretini bulur, aynı zamanda da ebeveynlerinle daha iyi ilişkiler kurarsan, bu çürümeyi durdurabilir, istismarın sonraki kuşaklara bulaşmasını engelleyebilirsin."

Sarah bundan sonra üniversitede okuduğu süre boyunca her hafta Tom Hansen'ı görmeye gitti ve yetiştirilme tarzının en kıyıda köşede kalmış ayrıntılarını bile onunla tekrar tekrar işaretleşti. Çocukken geçirdiği sıkıntıları öyle derinlemesine anlatıyordu ki cana yakın terapist de bir noktada bu anıların parçası haline geliyordu; halim selim ama olaya müdahale etmeyen bir etki. Hansen ona psikanalizin kurucu alfası Freud'u tanıttı ve onun, bir biyolojik alfanın kızıyla çiftleşmemesinin doğurduğu yıkıcı duygusal etkileri keşfeden şempanze olduğunu gösterdi. Böylece Sarah kendisini ve grubunu anlamış oldu; gerçi ikisini de tümüyle bağışlamadı ya.

Ama evde de işler değişiyordu. Hiçbir şey gösterilmemiş olmasına rağmen, Harold Peasenhulme yavrusuyla daha çok çiftleşmeye başladı; gerçi o müzmin aldırmazlığından kurtulamamıştı ve bazen doyuma ulaşması koskoca bir dakikayı buluyordu.

Sarah söğüt yapraklarıyla bezeli bir başka tabağı bulaşıklıktan alıp elinin ucuyla kurularken, artık prostat ameliyatı oluyor ya, beni bir daha asla enikonu beceremez, diye düşündü. Annesinin işaret ettiği çiftleşme yüzyıl sürmüştü. Alfası, dişicağızın arkasında epey bir ter döktükten ama ölgün penisiyle içine bile giremedikten sonra, onu becermekten vazgeçmiş, boşalmayı da

bir kenara bırakıp masaya koyduğu *Telegraph* gazetesini almış, dişiyi tımara bile zahmet etmeden okumaya koyulmuştu.

Eğer o çiftleşmeyse ben de Mae West'im, diye düşünen Sarah, sonra bu düşüncesinden utanmış ve Peasenhulme'ların delta dişisi Jane'e bir saat boyunca kendisini tımar ettirmişti. Gerçi dişi bunu bir türlü becerememiş, sırtını her taradığında birtakım eşek şakaları dokundurmuştu postuna.

Peasenhulme'ların evi de arabaları gibi, gayet ağırbaşlı bir şekilde döşenmişti. İki savaş arasındaki dönemin üslubundan izler vardı burada. Her oda, zevkle seçilmiş değişik renklerden William Morris duvar kâğıdıyla kaplanmıştı. Oturma odasında, bir dizi pofuduk kanepe ve iri koltuğun arasına çok iyi cilalanmış bir sehpa konmuş, üzerine de içinden çiçek eksik olmayan kesme camdan bir vazo oturtulmuştu. Yuvaodalarındaki şifoniyerlerin derinliklerinde, torbalara doldurulmuş lavantalar yatardı. Büyük mutfakta, eski maltız hâlâ yerindeydi ama dekoratif amaçlı kullanılıyordu, Hester Peasenhulme, oğlu Giles'ın taktığı modern, gazlı ocakta pişiriyordu yemeklerini.

Giles, anasının kuzusu Giles... Erkekleri kızgınlık döneminin dışında bile baştan çıkaran, evlere şenlik kızışmaları bazen haftalar süren kız kardeşi Tabitha yetmezmiş gibi, bir de aslan oğul Giles vardı Sarah'nın başında. Giles alt-grup kurmak için gide gide Oxshott'a kadar gitmişti ve bir şekilde her gün zaman bulup doğuş çiftliğine geliyor, pek sevdiği grubuna destek oluyordu.

Harold Peasenhulme geçen gece, son akşam yemeklerinden sonra Giles ve alt-grubunun birçok üyesi de oradayken Sarah'ya sataşmıştı. "Giles'ın yardımı olmadan ne yapardım, bilmiyorum." Parmaklarıyla sakin sakin işaretliyordu. "Devriyeye çıkmakta çok zorlandığımdan, beni o idare ediyor artık." Harold Peasenhulme'un belediyede göze çarpan bir kariyeri vardı. Göze çarpmasının nedeni, olağanüstü uzunluğu ve yine olağanüstü değişmezliğiydi. İşaretleşme tarzının en belirgin özelliği de yine uzunluk ve değişmezlikti. Tek bir işaretle anlatılabilecek bir şeyi beş işaretle anlatır, işaret temposunu asla yükseltmezdi.

Bir defasında milletvekili adayı da olmuş –tabii muhafazakâr partiden– ama komite tarafından kısa ve öz, bir o kadar da muhteşem bir yakıştırmayla geri çevrilmişti: Donuk.

Alfasının iltifatlarını duyan Giles, pişmiş kelle gibi sırıtarak grubun karakteristik sivri köpekdişlerini göstermişti. Alfasını yılışmak istercesine tımar ediyordu. "Höööö" diye düşündü Sarah. Senin bu sevgili oğlun, daha ne olduğunu anlayamadan bir huzurevine postalayacak seni koca şempanze, sonra da grubun ve çiftliğin başına geçecek.Derken yine suçluluk hissetti; zaten alfasını düşünürken en çok kapıldığı duygu buydu. Şu yaşlı, titiz şempanze için üzülecekti neredeyse. Ama neredeyse.

• • •

Sarah'nın misafirliğinin üçüncü gününde, ikinci öğle yemeğinden sonra alfası, çalışma odasının kapısından seslendi: "Ho-hooo."

Sarah, annesiyle birlikte reçel yapmakta oldukları mutfaktan sıçrayarak çıktı. " 'Hu-huu' evet Alfa?"

"Sarah, seninle biraz işaretleşmem gerek" gösterdi alfası ama elleri ve ayakları pipolar ve pipo temizleyicileriyle dolu olduğundan işaretler bir garip çıktı. "Bugünkü gazeteyi gördün mü 'huu'?"

"Hayır, Alf."

"O zaman gör bakalım." Pipolardan birini bıraktı, *Telegraph* gazetesini aldı ve masanın üzerinden ona doğru fırlattı. Gazetenin "Peterborough" köşesi açıktı.

Sarah'nın gözüne ilk çarpan şey, Simon'ın gözleri oldu. Bembeyaz kesildi. Eski bir fotoğraftı; Simon'ın boynuna sere serpe dolanmış postun, eski alfasına ait olduğunu gördü. Jean Dykes'ın varlığına dair en ufak bir kanıt gördüğünde bile onu baştan aşağı kaplayan kıskançlık duygusunu, içinde hissetti bir an. Sonra kendini toparladı ve haberi okumaya başladı.

• • •

Havalar iyi gidiyor ama önümüzdeki perşembe Cork Sokağı'ndaki Levinson Galerisi'nde pek sıcak bir açılış yaşanmayacağa benzer. Takıntılı ve fevri ressamımız Simon Dykes –onun alt salonda ilham perilerini nasıl içine çektiğini tüm Sealink Kulübü'nün üyeleri gayet iyi bilir– daha da takıntılı ve fevri olmuş anlaşılan.

İzleyicisine dehşet veren resimlerini, gerçek hayata mı taşımak istedi, ne gösterirsiniz? Belki şu anda Fulham'ın ters köşesinde, Charing Cross Hastanesi'nin psikiyatri servisinde yatıyor olmasının nedenlerinden biri de budur.

Yoksa, gece hayatından elini eteğini çekmesi, ressamın hastalığıyla aynı zamana denk gelen parlak genç dişi Sarah Peasenhulme'un bu olaylarla bir ilgisi olabilir mi? Bunu öğrenmenin tek yolu açılışa katılmak ve George Levinson'a sormak; bu şempanzenin parmağının altında bakla ezilmez, bilirsiniz.

• • •

" 'Ruaaf'! Dangalak köşe yazarları, bunlar kendilerini ne bo..."

" 'Ruaaf'! Sarah, seslemelerine dikkat et, lütfen."

"Ama Alf, bu iğrenç bir şey. Düştü diye Simon'a bir tekme de bunlar vuruyor. Sen de bu işe..."

"Doğrusu, böyle saçma sapan yazılar gerçekten de eşine biraz 'öh-öh' acımamı sağlıyor tabii. Gerçi onun uyuşturucu kullandığının ima edilmesi, beni huzursuz etmedi değil; üstelik sizin birlikteliğinizi asla tasvip etmediğimi de biliyorsun." Harold Peasenhulme, gazeteyi Sarah'nın bıraktığı yerden aldı, katladı ve masanın Sarah'ya uzak bir köşesine kaldırdı. Sanki günü geldiğinde tekrar kullanacaktı.

" 'Huu' Alf, yine aynı konuya girmeyeceksin, değil mi? Simon ve ben bir yıldan fazladır eşleşiyoruz."

"Bunun farkındayım. Onun seninle yeni bir grup kurmayacağının da farkındayım. Bunun bir dizi nedeni var ve bunları sen de biliyorsundur. Tek işaretleyebileceğim, bu fırsattan yararlanarak başka yerlerde de çiftleşiyor olmanı umduğumdur. Ben bu sabah seni becerdim..."

"Sayılır."

"Giles da uzaktan erkeklerini getirecek, her hot-zotladığında takıverirler sana. Peter ve Crispin de seninle çiftleşmekten her daim mutluluk duyarlar. Sarah 'gr-unn' seninle aynı görüşlere sahip olmadığımızı biliyorum ama artık kendine düzenli, çok-erkekli bir grup bulma zamanı gelmedi mi 'huu'? Bu eşleşmenin ne kadar uygunsuz olduğunu biliyorsundur; tekeşliliğin sınırında dolaşıyorsun, üstelik bunu haklı çıkaracak bir nedenin de yok." Parmakları, "tekeşlilik" imciğinde titremişti, sanki kendisine de bulaşmasından korkuyordu.

"Bunu yapamam Alf. Onu seviyorum. Ona yardım etmek istiyorum. O çok parlak bir şempanze, bir Büyük Maymun. Onun eşi olmaktan gurur duyarım. Sonsuza dek."

Bu dokunaklı çıkıştan sonra, alfasına bir veda tımarı bile yapmadan odadan kaçtı. Valizini toparlayıp yolculuğa hazırlanırken, Harold Peasenhulme'un aldırmazlığının büyük yükünü omuzlarında hissediyordu. Neden, "huu" neden, "huu" neden beni gerçek bir alfanın yapması gerektiği gibi dövmüyor? Ona hakaret ediyorum, otoritesini çiğniyorum ama bana bir şey yapmıyor. Beni sevmiyor işte. Hiç de sevmedi.

Rahip Peter, bir saat kadar sonra onu West Byfleet İstasyonu'na bıraktı. Grubuna bir veda hot-zotu bile yapmamıştı Sarah, hâlâ çok sinirliydi. Peter yolda üç dört kez arabayı ceplere çekip onunla çiftleşti. Sarah'nın kullanmakta olduğu hafif, pamuklu şişik koruyucuyu sıyırıp yaşına göre şaşırtıcı bir çeviklikle girmişti içine. "Bir iki gün daha 'huuu' kalmayı düşünmez miydin canım? Seninle biraz daha çiftleşebilmek isterdim. Ruhuma iyi geliyor bu."

"Rahip, keşke benim alfam sen olsaydın. Olgunluğun ne hoş, ruhunun güzelliği erkekliğinden fışkırıyor."

"O senin tatlılığın canım."

Peronda birbirlerini defalarca öptüler ve rahip, Gracie'yi de okşadı. Sarah'nın treninin gelmesine on dakika vardı; bu süre içinde birçok erkek ona kendisini gösterdi. Bir ara, peronda üç talibi olmuştu Sarah'nın; aşağı yukarı volta atarken dergi veya gazetelerini sallayarak çiftleşmeye hazır olduklarını gösteriyor-

lardı. "Şunlardan birine izin versen ne iyi olurdu tatlım" diye işaretledi rahip. "Belki hoşuna bile gidebilir, belli olmaz ki."

"Hayır, Peter, sen veya Simon olmadığı sürece, bu kızgınlıkta başkasıyla çiftleşeceğimi sanmıyorum. Hele de kur yapma anlayışı kafasına bilgisayar dergisi vurmaktan ibaret olan bir şempanzeyle asla olmaz."

Tekrar kucaklaştılar. Tren perona girdi. Sarah vagona atladı ve pencere kenarında bir koltuk buldu, süs midillisi de kucağına çıkıverdi. Tren gardan ayrılırken, yaşlı rahibin bir banka oturup, göbeğindeki tüylerden kurumakta olan vajina akıntısını temizlediğini gördü en son. Kırlaşmaya başlamış suratında, geri gelmeyecek günlere duyduğu özlem mi vardı ne?

Ama her ne kadar grubuna meydan okumuş ve yıllardan beri Peasenhulme grubunun betası olan rahibe içini dökmüş olsa da Sarah, yalnız kalınca eşinin geçirdiği sinir krizini düşünmeye başladı tekrar. Acaba dağılmalarının zamanı gelmiş miydi?

• • •

Sarah'nın olmadığı günlerde, Gough'daki tecrit odasının sakiniyle hasta kabul amiri arasında, epey kapsamlı ve olağandışı yazışmalar birikmişti. Dr. Bowen yetenekli ama baş belası hastasına, onu rahatsız eden şeyin ne olduğunu sormuş ve klinik anlamda öyle tuhaf cevaplar almıştı ki sanrıdan mustarip olan Dykes değil de acaba kendisi mi, diye düşünüp kendisinden şüpheye düştüğü bile olmuştu.

• • •

" 'İnsan' olduğunu işaret etmekle, ne göstermek istiyorsun?"

"Ben insan ırkının bir üyesiyim. Latince adı *Homo erectus* ya da *Homo sapiens* gibi bir şey olmalı. Neden bu soruları soruyorsunuz, siz insan değil misiniz?"

"Hayır, ben de senin gibi bir şempanzeyim. Sen insan değilsin. İnsanlar, sadece Afrika'nın ekvatoral bölgelerinde, vahşi

doğada yaşayan kaba saba hayvanlardır. Avrupa'da gözetim altında tutulan bazı insanlar vardır ve bunlar genellikle deney amaçlı kullanılırlar. İnsanlar, yazabilmek şöyle dursun, işaretleşemezler ve anlamlı seslemeler çıkaramazlar. Bu nedenle, senin insan olmadığını biliyorum. Ayrıca, insan vücudu büyük ölçüde tüysüzdür. Doktorun olarak gösterebilirim ki, senin çok güzel bir postun var. Neden insan olduğunu düşünüyorsun?"

"Ben insanım; çünkü ben insan doğdum. Tanrım! Bunları yazdığıma bile inanamıyorum. Bence sizin saçma sapan sorularınıza yazdığım bu cevaplar da benim deliliğimin bir parçası. Sarah nerede? Neden onu beni görmeye yollamıyorsunuz? Ya da aracılığımı yapan George Levinson'ı bulun. Onlar da en azından benim kadar insandır."

"Hem Sarah hem George seni görmeye geldi. Onlar da duygun, yani sezgili olan herkes gibi şempanzedir. Senin korkularını ve bunalımlarını anlıyorum Simon ama sen de anlamalısın ki çok ciddi sorunların var. Beyninde ağır organik hasar meydana gelmiş olabileceğinden korkuyorum. Eğer meslektaşlarımla birlikte senin üzerinde bazı nörolojik testler yapmamıza izin verirsen, durumun gerçekten böyle olup olmadığını anlayacağız ve sana yardım etmek için bir yöntem geliştirebileceğiz sanıyorum."

Bu minval üzere sürüp gidiyordu. Ama tam bu tuhaf mektup arkadaşlığı bir yerlere varırmış gibi olduğunda, Simon doktorun odaya girip onunla surat surata işaretleşmesine izin vermeye hazır gibi göründüğünde, birden hastaneye kabul edildiği günkü maymun korkusu nüksediyor ve yine katatoniye giriyordu.

Kapının kıyısına yanaşan Jane, en yumuşak sesiyle "HoooKraa" diye seslenirdi. Kapıya sırt çevirmiş oturan şempanzenin bitkin duruşu, omuzlarının düşüklüğü, Parkinson hastalığının canlı kanıtı gibiydi. Tecrit odasındaki çaresizlik kokusu, psikiyatrın oynayan dudaklarında ve kıpraşan burun deliklerinde hissettiriyordu kendisini.

"Hu-huuu?" diye seslerdi; ama kapıya gelenin Jane olduğunu bildiği dışında bir şey çıkarılamazdı bundan. Jane bunun üzerine ona usulca yaklaşır, onu nazikçe koklar, tımar ederken, olanca yumuşaklığıyla "Korkma Simon, buraya sana yardım etmek, kendini toparlamanı kolaylaştırmak için geldim" diye sırtına dokundururdu.

Her denemede, ressam bir öncekinden azıcık daha fazla dayanır, sonra başını çevirip doktoru görür ve kendisini kaybederdi: " 'Ruaaaa'! Uzak dur benden! Uzak dur! Çekil dedim! Çekil!" Canhıraş çığlıklarla, böğürerek sığındığı bir köşede, imcikleri bile zor işaretlerdi.

Bowen ilk başta personel için koyduğu kurallara sadık kalmak istedi. Bu durumdaki başka bir şempanzeye hiç düşünmeden indireceği yatıştırıcı yumrukları, ardından gelecek daha da yatıştırıcı tımarı Simon'a uygulamadı. Ama günler geride kalıp Simon'ın tepkisi aynı çıkmaz sokakta, aynı anormallik ve aynı inatla sürünce, hasta, doktoru görüp de kaçmaya kalktığında suratına birkaç hafif tokat indirmeye başladı Jane. Bunun da bir yararı olmadı, üstelik olaydan sonra mektuplaşmaya kaldıkları yerden devam ederken, kötü muamele gördüğüne dair anlamsız anlamsız yakınmaya başladı.

"HoooKraaa!" Bowen, Whatley'nin kapısını tıkırdattıktan sonra bir sıçrayışta içeri girdi ve Dykes'ın mektuplarından bir avuç dolusunu patronunun suratına attı. Bu gösteriyi iki üç dakika daha sürdürüp raflardan indirdiği bütün kitapları masaya doğru yolladı.

" 'Hooo-Hooo-Hooo' niye yapıyorsun bunu Jane? Yoksa bir darbe girişimi mi bu 'hu-huu'?" diye el sallayan Whatley, bir yandan da kendisine uçan matbu evrakı savuşturmaya çalıştığı için, epeyce vurgulu işaretledi.

" 'HoooKraaa'! Bunu niye yapıyorum Whatley; çünkü hiçbir yere varamıyoruz. Sana Dykes adındaki şempanze hakkında günlük raporlar gönderiyorum ama gördüğüm o ki, kılını kıpırdatmıyorsun."

"İyi de ben ne yapabilirim 'huu'? Ona yardım edemiyorsun anlaşılan. Daha tanı koymayı bile beceremedin. Elimizde geçen haftakinden farklı tek şey, onun insanlar ve dünyayı insanların yönetmesi hakkında zırvaladıkları, senin de karşılık olarak, hayır öyle değil böyle, diye zırvalaman. Bu bana 'öh-öh' psikiyatri gibi gelmiyor nedense."

"Belki de sorun bu."

"Anlayamadım."

"Belki de Dykes'a başka bir yaklaşım uygulamamız gerek. Ama mutlaka bir şey yapmalıyız Whatley."

Whatley, kitap salvosuna karşı sığınmış olduğu masasından ayrılıp Bowen'ın çöktüğü yere geldi. " 'HoooKraaa' Jane, eğer maymun gerçekten böyle istiyorsa onu engelleyemeyiz ki. Onun 'insanlığının' boyutlarını kavramış olmana rağmen, yeni bir 'ehi-ehi-ehi' fikrin yok, değil mi 'huu'?"

Bu noktada, Bowen'ın ellerinin kışkırtıcı bir tavırla kasıklarını taradığını fark eden Whatley şaşırmadı değil. Hatta açıkça dalga geçerek çiftleşiyormuş gibi yapınca, daha da şaşırdı. Göbeğinin altında bir yerlere "Yapabileceğimiz tek bir şey daha var 'çap-çap' Whatley" diye dokundurdu Bowen.

" 'Ehi-ehe-ehe-höööğk'. Neymiş o Jane... Jane! Ben ciddiyim!"

"Busner."

" 'Hu-huuuu' ne?"

"Busner. Zack Busner'dan Dykes'a bir bakmasını isteyelim. Belki o bir şeyler görebilir."

Onuncu Bölüm

Mavi renkli uzun Volvo, Talgarth Caddesi'nden ayrıldı ve Hammersmith Kavşağı'nın altından yoluna devam etti. Arabanın içindeki Busner devriyesinin hali tavrı, her zamankinden farklı değildi; yarı fırlamalık, yarı hayat bilgisi. Arkadaki yarı-erişkinler kıkırdayarak birbirlerini tımar ediyor, arabanın orasını burasını kurcalıyor, alfalarının her seferinde aynı sertlik ve hesapsızlıkla attığı yumrukları savuşturmaya çalışırken çığlıklar koparıyorlardı.

" 'Ruaff'! Evet, gençler" diye işaretledi ünlü tabiat filozofu; kendisine bu unvanı yakıştırıyordu. "O garibanın gözetim altında tutulduğu hastaneye yaklaşıyoruz." Gambol arabayı savurarak bir virajı dönerken yolu mesken tutmuş cips ambalajları, bu

rüzgâra karşı koyamayıp havalandılar. "Hastane binasının beyaz çubuklardan örülmüş duvarlarına bakın şimdi."

Yarı-erişkinler gösterileni yaptılar ve üç çift göz binayı görmek için arabanın camından uzandı. "Görüyor musunuz 'huu'?"

"Evet Alf" diye hep birden işaretlediler.

"Bu binayı tasarlayan mimar 'öh-öh', kuşkusuz Bauhaus akımının işlevselliğinin, Le Corbussier'nin brütalizminin takipçisi olduğunu düşünüyordu. Ama bunun yerine ne yapmış oldu 'huu'?" Arka koltuğa bir imsizlik çöktü. " 'Huu' evet?"

Erskine parmağını oynattı. " 'Hu-huu' evet, Erskine?

" 'HooKraa' binaya demir parmaklık mı eklemiş oldu Alf 'huu'?"

"Çok güzel, çok güzel; aferin sana. Yaklaş bakalım." Busner kafasını koltukların arasına soktu ve Erskine'in suratına ıslak bir öpücük kondurdu. "Bu 'çap-çap' doğru. Bunlar çubuk falan değil, par-mak-lık. Belki sadece dekorasyon amaçlı yapılmış ama bu on üç katlı binaya tıkıştırılmış şempanzelerin dünyadan koparıldığını, serbest dolaşabilme haklarının ellerinden alındığını gösteren çok vurucu bir simge oldu."

Busner derin bir soluk aldıktan sonra gösterimini sürdürdü: "Sizin de bildiğiniz gibi, maymunluğun, her türlü hastalık ve yaralanmaya karşı duyduğu içgüdüsel korku ve dehşeti bastırabilmesi bin yıllar aldı; ama ben hâlâ bunu tam olarak yenebildiğimiz konusunda kuşkuluyum" diye işaretlerken imcikler, konfeti gibi ellerinden dökülüyordu. "Bu dikine bekleme alanları imsizlik değil, inilti kuleleridir; burada bizim türdeşlerimizin hastalıklı bedenleri, sistemli bir temizlikle haysiyetlerinden arındırılır ve devlet kesesinden beslenip büyütülmüş, sonra da özenle çürütülmüş leşler olarak, beyaz önlüklü akbabalara peşkeş çekilir." Gambol'un araya girmesine yetecek kadar durakladı.

" 'HooKraa' muhteşem bir benzetmeydi patron. Harikasın."

" 'Grnn' teşekkür ederim Gambol, kıçımı öpebilirsin." Gambol gösterileni yaptı.

Busner devriyesini hastanenin önüne bırakan Gambol, Volvo'yu park etmeye gitti. Aklı handiyse doğal olarak öfkeyle, nefretle ve "Güç İstemi"yle doluydu. Bir yandaş, diye düşündü

içinden, tek ihtiyacım bir yandaş, ondan sonra planımı uygulamaya başlayabilirim. Geçmişte ne kadar başarılı olduysa oldu, her dakika Busner'ın kıçını öpmekten gına geldi artık. Arayıp da bulamadığım fırsat oldu bu saçma sapan iş. Yani eğer bir tanrıya ya da sürekli öcü gibi gösterilen fırsatçı bir yaradana inansam, Dykes'ın karşıma çıkması, kaderin cilvesi derdim. Her neyse, sonuçta kariyerimin en afallatıcı, en parmak ısırtıcı rastlantısı karşıma çıktı. Bir yandaş, bir yandaş... Can ciğer bir yandaş... Whatley bu işe sıcak bakabilir. Hem zaten Busner dallaması, eklem iltihabından habersiz olduğumu sanıyor; oysa biliyorum, ohoo, daha neler bilmiyorum ki...

Busner hastane binasına girer girmez o kadar çok şempanze temenna etmeye başlamıştı ki yarı-erişkinler, tüm dangalaklıklarına rağmen bundan etkilendi. Daha önce defalarca Heath Hastanesi'ne beraber gitmişlerdi ama oradaki saygı gösterisinin alt tarafı bir alışkanlık, düşünmeden yapılan bir iş olduğunu sanmışlardı. Ama doktor üstüne doktor, hemşire üstüne hemşire, işi gücü bırakıp alfalarının yanına koştuklarında, yerlere kadar eğilerek götleri ve burunları fıldır fıldır ona temenna ettiklerinde, yarı-erişkinler alfalarına bambaşka bir gözle bakmaya başladı.

Devriye asansöre binip psikiyatri bölümüne çıktı. Hızla yukarı çıkarlarken, " 'HooKraa' şimdi iyi izleyin bakalım" diye işaretledi Busner. "Bu bölümün başkanı beni pek sevmez. Direkt girişmem gereken bir durum çıkabilir, yani siz de bir şeyler öğrenebilirsiniz."

Asansör kapısı açıldığında, Whatley onları karşıladı. Biri önceden hot-zotlayıp bildirmişti herhalde. Yanında da Dr. Bowen vardı. Busner kimseye göstermeden Bowen'a bir işaret çaktı, sonra asansör kapısını yumruklayıp ortalığı gümbür gümbür inletirken, bir yandan da avazı çıktığı kadar sesledi: "Ruaauauauaauuaaaaa!" Bowen da sesini yükseltti, derken ikisi birden Whatley'ye yöneldiler; zavallı şempanze elindeki dosyayı attı, kaçayım derken ayağı takıldı, yere yuvarlandı ve meslektaşlarına paspas oldu. Koridoru duman ettiler.

Whatley, bir köşeye sinmiş olan Busner yarı-erişkinlerine, " 'Höööʼ alfanız pek değişmemiş bakıyorum" diye işaretledi, "hâlâ gövde gösterisi yapacağım diye ortalığı yakıp yıkıyor 'hooo'! İşte döndüler..." Whatley, yaşından beklenmeyecek bir çeviklikle diğer tarafa yuvarlanıp hasta kabul amiri ve yandaşının pervane gibi dönen kollarından, bastığı yeri göçürten ayaklarından paçayı sıyırdı. Önlerine neler katmamışlardı ki; karton kutular, bir hasta örtüğü, boş kan torbaları, serumlar... Tüyleri dimdik, alabildiğine vahşi ve sağır edici sesler çıkararak koşuyorlardı. Busner'ın aleti kalkmıştı; tüylerinin arasında pembe bir diken gibi duruyordu. Hem o hem Bowen salya ve idrar saçıyordu.

Doktor ve hasta şempanzeler koridorun iki ucuna birikmiş, gösterinin en görkemli kısımlarını birbirlerine gösteriyorlardı. Bowen ve Busner koridorda defalarca koştular, öteberiyi tekmelediler ve bol bol püskürdüler. Olaya bir ilaç arabası da karıştı ve göstericiler kendilerini toplayana kadar yağmur gibi hap yağdı izleyicilerin üzerine. Havada füze gibi uçuşan kullanılmış ve kullanılmamış şırıngaların ardından, beni de bekleyin diye ampuller koşuyordu. Bu noktada Whatley gösteriyi bitirmeyi akıl etti. Dört koldan çekişli iki dozer geri döndüğünde, sert hatlı ve tüylü bir poponun, alev alev yanan bir apış arasının trafik polisi gibi önlerine dikildiğini gördüler.

Busner hemen durdu, titriyordu. " 'Ruaaaa'! Bu nedir Whatley, 'huu'?"

" 'Hu-Grnnn' kıçımdır, 'hoo' Başefendi!"

"Demek öyle 'hu-huuu'? Sen ne dersin Jane 'huu'?"

"Evet hocam, domalmış bir kıça benziyor" diye el salladı zarif dişi, bir yandan da dağılan tüylerini düzeltiyordu.

"Öyle mi Whatley 'huu'?"

"Evet, büyüklük kaftanını en iyi taşıyan omuz, Londra'nın en lime lime kuyruğu, yüce erkek, büyük maymun, hocamız efendimiz!"

" 'Gru-nnn' aferin, aferin. Sen aslında kötü bir şempanze değilsin. Hatta seni beğeniyorum bile. Gel, biraz tımar ve oynaş

için ofisine çekilelim. Senin astlarınla benim devriye buraları temizler."

Üç kıdemli psikiyatr, gösteriden arta kalan mezbelenin içinden, Whatley'nin ofisine doğru ilerlediler. Zack Busner görünüşte caka satıyordu; göğsü şişmiş, ayaklarındaki tüyler bir öyle bir böyle savrulurken, aslında içinde ormanlar yanıyordu. Elleri, hele de sol eli, cildinin altında fişek atmışlar gibi yanıyor, sızlıyordu.

Whatley sekreterine rahatsız edilmek istemediğini işaretledikten sonra, odanın kapısından içeri atıldılar ve rahatça kaynaşabilecekleri şekilde oturdular. Whatley masanın ucuna çökmüş, ayaklarını aşağı sallandırmış, başını da evrak kutusuna yaslamıştı. Bowen ise onun ayaklarının dibine bağdaş kurarak ince parmaklarını ve daha da ince dilini kullanıp bölüm başkanının ayaklarına batmış olabilecek cam kırıklarını ve hap parçacıklarını temizlemeye koyuldu. "Ehi-ehi-ehi" diye kıkırdadı Whatley. "Aman ha Jane, hap kırıntılarını tükürmeyi unutma; yoksa bütün gün 'çap-çap' kafan nal gibi gezersin."

" 'Grnnn' merak etme güzelim sen 'hapşuu'!"

Busner, Whatley'nin deri koltuğuna çöreklenip koltuğun hemen her yerini oynatmaya yarayan kol ve düğmelerle eğlendi bir süre. Ondan sonra toparlandı ve parmaklarıyla Whatley'nin kırlaşmakta olan alnını okşamaya başladı. Bunu yaparken, bir yandan da "Akıllı Whatley, kibar Whatley, etiğe düşkün Whatley..." diye dokunduruyordu. Aynı olayı, aşağıda da Bowen sürdürüyordu elbette.

Bu dokunma-koklaşma seansı biraz daha devam etti, Busner sonunda Whatley'nin kulağını bir kez daha büküp tımarı bıraktı. Whatley de bacaklarını toplayıp bağdaş kurdu. Bowen ofisin kapısına gidip Whatley'nin sekreterini hot-zotladı. " 'Ho-hooo' Simon Dykes'ın dosyasını getirir misin?" diye işaretledi dişiye.

Dosya gelene kadar seslemesiz ve imsiz oturdular. Busner dosyaları okurken kimse istifini bozmadı. Dykes ile Bowen arasındaki yazışmaları okurken Busner'ın geçkin suratında tek kas oynamadı. Sonunda dosyayı Whatley'ye geçirdi, o da masaya

bıraktı. Busner koltukta iyice geriye yaslandı ve bir ayağının parmaklarını kullanarak moher kravatını rulo yapıp açmaya başladı.

"Hu-huuu" diye sesledi önce, sonra "Whatley, eğer bu vakayı ele almama razı geliyorsan, Dykes'a nasıl test yapılacağı konusunda bir fikrim var. EEG ve benzeri taramaları yapana kadar beyinde hasar olup olmadığını belirleme şansımız yok zaten, bu açık. Aynı şekilde, surat surata işaretleşim kurana kadar da... Nasıl göstersem..." Büyük maymunun parmakları duraladı, rota değiştirdi. "Biliyor musunuz, bazen İngiliz iminin uğraşmakta olduğumuz kimi karmaşık vakaları tam olarak aktarmakta zorlandığını düşünüyorum."

" 'Grnn' seni anlıyorum" diye araya girdi Bowen.

"Bunu işaretleyince ukala yerine konuyorsun; ama gerçekten, eminim ki başka bir işaretleme yolu olsaydı eğer, işaret birbirimizle anlaşmanın ana maddesi değil de bir parçası olsaydı, şempanze ruhunun daha derinine inebilirdik. Oysa şimdi zorlanıyorum..."

" 'Ho-hooo' olur mu hiç?" Bowen biraz daha anlatsın istiyordu, eski hocasının huzuruna çıkmak, beklediğinden de çok heyecanlandırmıştı onu.

"Zorlanıyorum, Jane." Onu tokatladı, bu saatten sonra öğrenci yalakalığını kaldıracak değildi. "Dykes ile gösterişmemiz gerek ama yanına başka şempanzelerin gelmesinden rahatsız oluyor. Madem öyle, biz de yanına gitmeden işaretleşelim, bu nasıl olur 'huu'?"

"Doğru, nasıl olur bu Busner 'huu'?" Whatley meraklanmıştı.

"Neden telefonla işaretleşim kurmuyoruz? Belki bundan daha az rahatsız olur. Denemeye değmez mi sizce 'huu'?"

• • •

Simon, altı numaralı tecrit odasında oturuyordu. Deliliğinin yedinci günündeydi, dehşetin yedinci gününde. Tüm tutsaklar gibi o da içerde kaç gün kaldığının hesabını tutmak istemişti; ama verilen ilaçlar ve canavarlarla edilen kavgalar dolayısıyla

pencerenin pervazına günde bir çentik atacağı yerde, üç-beş çentik birden atmıştı. Şimdi oturmuş, ayak parmaklarını oynatıyordu. Uyandıktan sonra Jane Bowen'a bir deli güncesi daha yollamıştı, şimdi de cevabını bekliyordu. Ama gözetleme deliğinin sürgü gıcırtısı yerine, anahtar deliğinin şıkırtısı geldi. Simon yavaşça yuvadan indi ve suratını başka yöne doğru çevirerek odanın köşesine kadar yumrukları üzerinde yürüdü. Kendisini tutsak edenlerin korkunç, çıplak pençelerinin hışırtısını ve çiğ et kokulu nefeslerini duyabiliyordu.

Yine o sesleri çıkarıyorlardı, hani neredeyse bir anlam içeren sesleri. Homurdanmalar ve iniltiler, sanki içlerinde az da olsa anlaşılabilir "sözler" var. Birkaç gündür dikkatle dinliyordu onları; Bowen ona verilen Valium dozunu azaltmaya başladığı için kulakları giderek daha az tıkanıyordu. Sanki "HooodikkatetGrnn" veya "HoooosenikorkutmakistemiyorumGrnn" gibi şeyler söylüyorlardı. Acaba gerçek olabilir miydi bu? Suratını iyice köşeye gömmüş, sesleri deşifre edebilmek için can kulağıyla dinliyordu. Bir yandan da sert tüylü parmakların onu öbür tarafa çevirmemesi, zımpara gibi ellerin yumruk veya iğne vurmaması için dua ediyordu.

Gitmişlerdi. Simon arkasını dönünce, mukavva masaya bir telefon bırakıldığını gördü. Yani telefon benzeri bir şeydi bu. Azıcık yaklaşınca, gayet sıradan, beyaz tuşlu, plastik ahizeli kıytırık aygıtın yanına, küçük bir ekran monte edilmiş olduğunu gördü. Ekran cihazın bir parçasıydı herhalde ama tuhaf, biraz olağandışı bir yönü de vardı. Gerçi bu garipliğin üzerine daha derin düşünemeden, cihaz çalmaya başladı.

Telefonların hep çaldığı gibi çalıyordu; acı acı değil, gayet tekdüze; ama önemli bir şey olduğunu belirtir şekilde. "Zırrrr-zırrrr-zırrrr-zırrrr" sesleri Simon'a bir şey anlatıyordu: Dünya Simon'ı hot-zotluyor. Tesisatçıların, araba tamircilerinin ve daha binlerce, milyonlarcasının normal dünyası bu.

Yanı başına oturup cihazı incelemeye başladı; bir yandan da ahizeyi kaldırmakta yeterince eli çabuk davranırsa karşısına, kitapçıdaki tezgâhtarın çıkıp ısmarladığı kitapların gelmiş oldu-

ğunu işaretleyeceği ya da dişçi sekreterinin, kontrol zamanının yaklaştığını göstereceği hayallerine kapılıp sevindi.

Telefon sesi küçücük odanın duvarlarından yansıyor, saniyenin binde biri kadar bir yankı yaratıyordu. Ses algısındaki bu minicik sapma, Simon'a kendi bedeniyle olan uyuşmazlığını, ruhla beden arasındaki sıkıntıyı çağrıştırdı. İlk defa fark etti ki edepsizlik derecesinde kısa, kalın sayılabilecek pamuklu kumaştan yapılmış, yeşil bir hastane geceliği dışında hiçbir şey yoktu üzerinde. Ayaklarına baktı; tırnaklarındaki bildik çizik ve lekelere, başparmağının ilk boğumundaki nasıra. Ayakları çok uzaklardaymış gibi görünüyordu. Bir teleskopun ters ucundan mı bakıyordu ne?

"Zırrrr-zırrrr-zırrrr-zırrrr." Bir tarafına ekran iliştirilmiş telefon, çalmayı sürdürüyor. Kablosu, ahizeden kıvrıla kıvrıla çıktıktan sonra muşambanın altına giriyor, sonra da kapının ardında kayboluyor. Simon bu kabloyu, rüyasında gördüğü o korkunç göbek-penis bağına benzetti. Bu kablonun, çok daha büyük bir telefonun rahminden az önce, tam zamanı geldiğinde çekildiğini düşünmek istemediyse de, bu düşünceye engel olamadı. "Zırrrr-zırrrr-zırrrr-zırrrr." Simon, nasıl olduğunu bile anlayamadan masaya yanaşmış, telefonun durduğu bölümü titreşimleri baldırlarında hissedecek şekilde iki bacağının arasına alarak oturmuş, zırıltıları elinde yankılanan ahizeyi kaldırmış, doğal olarak kan oturmuş kulağına götürmüştü bile.

Bağlantı kurulduğuna dair tıkırtılar ve hışırtılar gelirken ekran önce karlandı, sonra siyah ve beyaz noktalar bir araya gelerek bir şekil oluşturdu. Epeyce yaşlı ve toparlak bir şempanze suratıydı bu. Canavarın bir elinde çay fincanı, diğer elinde de kocaman kulağına yasladığı, Simon'un elindekine benzer bir ahize vardı. Simon kendisini tutamayarak katıla katıla gülmeye başladı ve kuyruğunun üstüne devrildi. Görüntü o kadar gülünçtü ki Disney filmi izlediğini hissetti. İnsanların şirinlik olsun diye oraya buraya astıkları, "Maymun İş Başında" posterlerini andırıyordu. Hele hayvanın suratındaki şaşkınlık ifadesi, olayı daha da komikleştirmişti. Simon yaşlarla dolup yanan gözleri-

nin bulanıklığında, hayvanın çay fincanını masaya bıraktığını, ahizeyi kulağıyla omzunun arasına sıkıştırdığını ve ekranda görünmeyen birine işaretler yaptığını seçebildi.

"Tamam, açtı işte" diye işaretledi Busner Bowen'a.

"İyi bir başlangıç bu."

"İyi bir başlangıç ama bana kıçıyla gülüyor."

"Ne güzel işte. Ben o kadar uğraştım, dişlerini bile takırdatmadı oysa."

"Biraz atetoz mu var dersin? Telefonu mu düşürdü 'huu'?"

"Bir tür atetoz olabilir. El hareketlerinde kesinlikle bir uygunsuzluk var zaten." Bowen, hemşire bölmesinde oturmakta olan Busner'ın yanına çöktü. Arkalarında dikilen Dobbs ise bir çakıyla tırnaklarını karıştırıyordu. Busner yarı-erişkin erkeklerini hastane devriyesine göndermişti, Gambol da Whatley ile birlikte Dykes'ın notlarının fotokopisini çekiyordu.

" 'Ho-hooo' işte geldi, kameranın görüş açısına girdi. Simon, beni görebiliyor ve duyabiliyor musun 'huu'?"

Simon onu görebiliyor ve duyabiliyordu, hele bir de atetozun ne demek olduğunu bilse, asıl o atetoz tanısı koyardı yaşlı şempanzeye. Çünkü Simon'ın görebildiği kadarıyla hayvan ahizeyi kıkırdaklı kulağıyla kıllı omzu arasına sıkıştırmış, iki elinin parmaklarıyla havada tuhaf tuhaf hareketler yapıyordu.

Ama bu hareketler Simon'a iki kere tuhaf gelmişti; neden ve nasıl olduğunu anlamıyordu ama hayvanın el hareketlerini, çıkardığı seslerle birlikte incelediği zaman, birtakım anlamlı işaretler oluşturduğunu seziyordu. Yine nasıl olduğunu anlamadan, görüntülü telefonun –tabii ya, buydu işte– başına çöktü, ahizeyi karşısındaki yaratık gibi omzuna sıkıştırdıktan sonra bir cevap gönderdi: "Canavaaar" diye işaretledi, "koca kafalı, koca canavar. Pis! Kaka canavar!" Bu bebek işaretleşmesinin arasına boğuk ve belirsiz seslemeler serpilmişti; "Çekilgit!" ve "Siktiiir!" gibi.

Busner bu seslemelere ve işaretlere çok dikkat etti. Görüntülü telefonun kamerasının görüş açısı dışında, Bowen'a, "Daha önce hiç koprolali davranışı sergilemiş, yok yere küfredip durmuş muydu 'huu'?" diye işaret etti.

"Huuu" diye düşündü Bowen, "bildiğim kadarıyla hayır."

"Ama şimdi gösteriyor işte." Busner'ın gözünü ayırmadığı ekranda, Simon şimdi "Çiş-çiş canavar çiş... Çiş-çiş canavar çiş..." diye işaretliyordu.

"Eğer koprolaliden 'grnnn' kaynaklanan bir ağız bozukluğuysa bu, işimiz çok daha kolay demektir."

"Kafana 'ehi-ehi' ka-ka-ka-ka ya-pa-rım! Kafana 'ehi-ehi' ka-ka-mı ya-pa-rıım!"

"Sonuçta katatoni, tik davranışının zıddıdır, Ferencenzi'nin yaklaşımı böyleydi. Hasta daha önce katatoniye girmemiş miydi 'huu'?"

" 'Siiiiktiiiiir' ka-ka-mı kafana, ka-ka-mı po-po-na!"

"Tourette sendromunun başlangıcındaki taşkınlık için biraz fazla yaşlı, öyle değil mi Zack? Zaten diğer belirtilerin hiçbiri bu tanıya denk düşmüyor."

"Eh, evet. Öyle görünüyor. Evet Simon 'HoooKraaa'!" diye sertçe girdi Busner. "Dikkat et bakalım. Göstereceklerim önemli."

Simon bir anda dikkat kesildi. Kulağına gelen bu sesi anlamıştı. "Dikkat et" diyordu ses, tıpkı yazılı bir "dikkat et" cümlesi kadar açık ve netti anlamı. Hareket çekmeyi bıraktı. O ufacık ekrandaki vahşi surata yoğunlaştı. Öte dünyadan gelmişe benzer bu yaratık, ona işaret etmişti. İşaret etmek mi? İşaret etmek ne demek ki? İşaret etti, bana... Demek ki ben başka bir şey işaret etmeliydim, yani işaret değil de, anlam verecek başka bir şey ama bunun ne olacağı, yani işaret mi değil mi yoksa ben ne diye işaretle... İşaret ne be?

"Simon, sana işaretlediklerimi anlayabiliyor musun 'huu'?"

"E-Evet 'hoo'." Öyle mi? Anlayıp anlamadığını nereden anladı peki? Nee? "Ehi-ehi!"

"Gülünecek bir şey mi var Simon?"

"Sen varsın ya. Sen resmen şempanzesin yahu 'ehi-ehi'!"

"Sen de öyle."

"Hayır, ben insanım. Öff 'hooo-uvaaa'! Uzadı ama bu iş. Her ipini koparan buraya geldi, her sıçtığımın 'hoo' maymununa aynı şeyi anlattım ama ben! Yeter yahu! Kafanız bir türlü..."

"Basmıyor mu 'hu-huuu'? Doğru 'çap-çap' gösterdin Simon." Busner'ın işaretlemesi öyle akıcı ve etkileyici olmuştu ki, Bowen hayranlıkla onu izlemeye koyuldu. Şu kocamış şempanze, zincirlik delilere bile hâlâ diş geçirebiliyordu ya, aşk olsun! "Zaten şu anda bu konu hakkında gösterişmek istemiyorum. Diyelim ki, benim bir şempanze gibi görünüyor olmam, genel sorunun tek bir parçası ve bakalım 'hah-hah' bu noktadan nereye 'çap-çap' kadar gidebileceğiz 'huu'? Eğer bu seni rahatsız ediyorsa 'huu', ekrana gözlerini kısarak bak, suratımı biraz çarpıtmış olursun ve ben de biraz daha insana benzerim belki."

Gambol ve Whatley, hastanenin karşısındaki Café Rouge'da yandaşlık kuruyorlardı. Whatley sokaktaki masalardan birine oturmalarını önermişti, böylece birileri tarafından görülürlerse gizli kapaklı bir iş çevirdikleri düşünülmezdi.

Vızır vızır işleyen caddede karşıdan karşıya geçmeye çalışırlarken "Dalga geçme 'öh-öh' lütfen" diye işaretlemişti Gambol. "Eğer dışarda otururlarsak, vücudumuzdaki kurşun miktarı Bosna-Hersek ortalamasına yaklaşır."

Whatley "Ruaaaf!" diye hırladı ve astının kafasına sert bir yumruk indirdi. "Elin ayağın rahat dursun Gambol. Yandaş olmaya çalışıyoruz diye küstahlığına göz yumacak değilim."

"Pa-pardon" diye büzüldü Gambol, "Ben elbette apış aranıza saygı duyarım Dr. Whatley" sonra iyice eğilerek temenna etti. Ama güzel günler yakındı. Son gülen iyi güler, diye düşündü içinden o sabah dördüncü kez.

Dükkânın en arkasında, bel hizasındaki yapay çiçeklerin gizlediği bir masaya çöktüler sonunda. Zaten içerisi şempanze kaynıyordu. İlk öğle yemeği zamanı olduğu için, hastanedeki sekreterler ve diğer personel laklak edip elleşiyordu. Kimse onlara dikkat etmedi, hele başındaki tüyler rasta yapılmış bonobo garson hiç.

Oturdukları zaman "Evet" diye işaretledi Whatley, "demek bir yandaşlık, yaşlı şempanzeyi yerinden etme planı. Ev grubunu da ele geçirmeyi düşünüyor musun Gambol 'huu'? Busner dişileri kızıştılar, değil mi 'huu'? Yoksa istediğin kadar çiftleşemiyor musun 'huu'?"

"Çok ayıp Dr. Whatley, gerçekten çok ayıp."

" 'Hu-huu' demek alfana başkaldırman için daha yüce nedenlerin var. İşaretlemeden geçemeyeceğim, Busner geçen yıl Bournemouth'ta milleti uyutmak için kıçını yırtarken sen bana pek destek çıkmamıştın."

"O zaman çıkamazdım ama şimdi durum değişti. Busner hakkında edindiğim bazı bilgiler, adını lekelemekle kalmaz, yerin dibine batırır onu. Ayrıca hastalarını peşine takmasından, orada burada sergilemesinden, şöhretini onların sırtından kazanmasından da gına geldi. Kendisini insan zanneden, kafayı sıyırmış zavallı bir şempanzeyle partilere, yemeklere katılmaya katlanamam art..."

"Dök bakalım eteğindekileri, ne biliyormuşsun görelim." Whatley, kısa zaman önce Busner'ın kendisini madara ettiğini unutmuş gibiydi. Gözlerini fal taşı gibi açmış, pısırık doğasının izin verdiği kadar büyüklük taslıyordu.

"Şey 'çap-çap-çap', öncelikle, fena halde eklem iltihabı var."

" 'Huuu' ne kadar fena?"

"Çok. Enikonu acı çektiğini sanıyorum, hele de gövde gösterisi yapmaya kalkıştığında. Evdeki hiyerarşiyi korumak onu çok yıpratıyor. İt sürüsü gibi yarı-erişkini var ne de olsa."

• • •

Bahisçiye yanaşan Busner devriyesi, devamlı orada takılan, kırba gibi içen ve sigara niyetine ot tüttüren bonobo tayfasıyla biraz yakınlaşmak istiyordu.

Erskine bir dişinin önünde temenna edip kıpır kıpır kıçı sılaya kavuşmuş gibi toprağı öperken, dişi, "Ne ayaksın şempanze?" diye işaretledi. "Devriye mevriye olayı mı bu 'huu'?"

"Evet" diye işaretledi Erskine, "üstelik çok da sıkıldık."

"Hayat zor, değil mi?" gösterdi bonobo. "Hayat zor da, burası bizim mekânımız oluyor, yani siz de 'rafff' siktir oluyorsunuz, kapiş?"

" 'Hu-huuu' ama makatınızı öperiz ki..."

"Evet 'huu'?"

"Şey... Acaba bize biraz ot verecek kimse var mı buralarda 'huu'?"

• • •

"Be-ben onların bana do-dokunmasını istemiyorum..." Simon hâlâ o gülünç cihazın başındaydı. Gözlerini kısarak da olsa, ekrana elinden geldiği kadar çok bakmıştı; ama artık sabrı kalmadığı için gözlerini yere dikmiş, ayaklarının kenarını, ayak tüyleriyle muşamba zemin arasında sıkışmış gibi duran, sararmaya yüz tutmuş, kabuk gibi et parçalarını inceliyordu. "Lütfen bana dokunmalarına izin verme."

Busner'ın parmakları, kameranın önündeki havayı okşadı. "Vermeyeceğim 'çap-çap'." Seslemeleri, bir dişinin ilk şişiği kadar yumuşak; iri, sulu üzümler kadar olgundu. "Bak şimdi, gösterişmemiz bittikten sonra sen iyice dinlen, olur mu 'huu'? Dr. Bowen'la yarın, sana bazı testler yapabileceğimiz bir ortam hazırlarız. Testleri öyle bir şekilde uygulayacağız ki sen bizi neredeyse hiç görmeyeceksin. Odanla testlerin yapılacağı yer arasında hiçbir şempanze kalmamasını sağlayacağız."

"O zaman testleri kim yapacak 'huu'?"

"Biz ama istersen başka kılığa bürünebiliriz."

Simon, ekrandaki minicik ve bulanık Busner'a baktı. Gözlerini çok kısınca, şempanzenin ne işaretlediğini neden anlayamıyordu acaba? Seslemeler, tek başına anlamı iletmeye yetmiyordu; bunlar işin biçimi, süsü, vurgusuydu. Tabii çok yakından bakarsa köpekdişlerini, meşin gibi suratını, açılıp kapanan dudaklarını, yeşil gözlerini, siyah postunu görebiliyordu. "Nasıl kılık değiştireceksiniz 'huu'? 'Hoooo'."

"Maskeye ne dersin 'huu'?" diye elini salladı Busner, tam o anda kafadan atıvermişti bunu.

"E-evet, o olabilir. Pantolon da giyebilirsiniz. Pantolon ya da etek. Bacaklarınızı kapatın yeter. Bacaklarınızın tüyle kaplı görüntüsünü çok rahatsız edici buluyorum da."

Busner, Jane Bowen'a işaretledi. "Pantolon ne demek 'huu'? Acaba şişik koruyucu mu demek istiyor 'huu'?"

"Hiç bilmiyorum. Sen suyuna git, her an katatoniye girebilir, daha önce de oldu."

"Peki Simon" diye sürdürdü Busner, "altımıza giyecek bir şeyler alırız. Evet 'çap-çap', bugün benimle işaretleştiğin için teşekkür ederim. Artık bu konular hakkında kafanı daha fazla yormanı istemiyorum. Şimdi biraz dinlen ve yarın da sana neler olduğunu anlamaya çalışalım. 'HooooKraaa'."

Busner bağlantıyı kesti ve Bowen'a döndü. "Pantolon ha! İyi yakaladık bu pantolon olayını."

"Bir tür fetiş olduğunu mu düşünüyorsun 'huu'?" Suratında, iğrenmeyle eğlenme arası bir ifade vardı. "Bulmak için Soho'ya giderim herhalde ya da bir sex-shop'a. Tabii eğer..."

" 'Tlak-tlak-tlak-ehi-ehi-ehi'! Benim yarı-erişkinlerden biri alıp evin bir köşesine sokuşturmuştur nasıl olsa." Bu olay çok hoşuna gitmişti Busner'ın. "Ben etrafı bir kurcalarım. Eğer bulamazsam Gambol'u gönderirim, senin burada testleri hazırlaman gerek."

İki şempanze, hemşire bölümündeki ufak masanın etrafındaki sandayelerinden inmişler, yerde birbirlerini sarmalayacak şekilde oturuyorlardı. Birbirlerine dokundururlarken, parmakları boş durmuyor, postlarındaki pislikleri, kırıntıları temizliyordu. "Henüz çok erken olduğunu biliyorum Hocaların Hocası..."

"Lütfen Jane 'çap-çap', böyle abartılı saygı gösterilerine gerek duymayacak kadar uzun zamandır tanıyoruz birbirimizi. Lütfen beni Zack diye an."

"Peki Zack. Aklına bir fikir geldi mi 'hu-huu'?"

"Bilmiyorum 'gru-nnn', hiç bilmiyorum. Bu bir hastalık belirtisi mi 'huu', bu sorunun cevabını vermek çok zor. Simon'ın çektiği rahatsızlığın son derece yoğun ve sıkıntılı olmasına rağmen, üretkenlik potansiyeline sahip olabileceğini de düşünmek gerek. Bilincinin ikilendiği, zihinsel olarak kendisini çift gördüğü ortada ama o taramaları yapmadan hiçbir şeyden emin olamayız. Başka bir şey yok mu 'hu-huu'?"

Bowen, sorusunu sormadan önce Busner'ın göbeğine takılıp kalmış birkaç kırıntıyı çıkarmak için uzun süre uğraştı. "Peki Ganser sendromunu düşündün mü Zack?"

" 'Çap-çap' bu ilginç bir fikir. Ama verdiği cevaplar konuyla tamamen ilgisiz sayılmaz; hem senin de bildiğin gibi, Ganser sendromunun temelinde bu vardır. Olsa olsa afaki, hayali cevaplar veriyor. Ama çok hoş; çünkü hastalığın sebebi sonucu ne olursa olsun, bu sanrı son derece tutarlı. Belki de bu insan sanrısı, Ganser veya Tourette sendromu gibi bir şeydir ve keşfedildikten sonra hem kolay, hem de tutarlı bir şekilde tanımlanabilir.

" 'Gru-aaa' her neyse, ikinci öğle yemeği zamanını da geçtik ve akşamüstü üniversitede çok sıkıcı bir gösteriş yapmam gerekecek. Oğlanları toplayıp yola koyulayım. Benim epsilon nereye gitti, gördün mü?"

"Whatley'le gitmişti. Gel beraber arayalım."

• • •

"HooooKraa!" Busner, bozuk olduğu için süt kasalarıyla açık tutulan elektronik hastane kapısını tıkırdattı. Veda gösterisinin gücü, kapıları menteşelerinden söküyordu neredeyse. Arkasını döndü ve içinde Gambol'un beklemekte olduğu Volvo'ya doğru yumruklarının üzerinde yürüdü.

Bowen peşinden seğirtti. " 'Ho-hooo' Zack! Bir şey daha var. Simon Dykes'ın açılışı bu gece, George Levinson'ın Cork Sokağı'ndaki galerisinde yapılacak."

"İşletmiyorsun ya 'huu'?"

"Yok canım, ben de uğramaya bakacağım. Eşi öğleden sonra beni görmeye gelecek, belki beni veya bizi, davetli listesine sokabilir."

"Fena fikir değil. Gerçi bende de *Turandot*'a bilet vardı, alfam Charlotte'u götürecektim. Bu kızgınlığı epey sancılı geçiyor da. Ama ilk perdeyi izleyemedim diye bana kızmaz herhalde."

• • •

Araba kalabalık hastane bahçesinden çıkmaya çalışırken, " 'Ruaaa'! Ne cehennemdeydin Gambol" diye elini salladı Busner, "hem devriyenin geri kalanı ne cehennemde 'huu'?" Gambol sorunun ilk kısmını duymazdan geldi ve doğacak tüm suçları Erskine, Charles ve Carlo'nun üzerine yıkmaya hazırlandı.

"İşte şuradalar patron." Bahisçinin önünde siftinen yarı-erişkinlere uzattı parmağını. Bonobolardan biri, alfasının gözleri önünde Erskine'e bir dolma uzattı, yarı-erişkin de kocaman bir nefes aldı çift kâğıtlıdan. Volvo acı bir fren sesiyle durdu ve Busner pencereden yarı beline kadar sarktı.

" 'Ruaaa'! Hadi sübyan koğuşuna bir-ki! Çift kâğıtlıyı sahibine verin de atlayın bakalım, geç kalıyoruz."

Söyleneni yıldırım hızıyla yaptılar ama ciğerimdeki ot dumanını boşaltacağım diye uğraşan Erskine'in gözünden yaş geldi. Sonra üçü birden arka koltuğa doluştular ve "marihuananın psikolojik etkileri", "bonobolara karşı üzücü önyargılara giriş" veya "Londra toplu taşıma sisteminin çöküşü" gibi derslerden birini ya da hepsini dinlemeye hazırlandılar. Ama Volvo geldiği yolu geri dönmeye başlarken, içerde imsizlik ve seslemesizlik hâkimdi. Yani Hammersmith'teki köprülü kavşağa gelinceye kadar. O mıntıkada, Busner parmağını tekrar Gambol'a uzattı. "Sen o Whatley denen 'grnnn' hıyarla ne bok yediğini söylemedin."

• • •

Günün ilerleyen saatlerinde, Jane Bowen tekrar hemşire bölmesine gitti ama bu sefer yanında Sarah Peasenhulme da vardı. Sarah gündüz kullanımına uygun en şık şişik koruyucusunu takmıştı, ipek kordonlu, Selena Blow imzalı bir parçaydı bu. Bol kesimli olduğu için, kasıkları rahat rahat hava alıyordu. Arada bir evde çalışmayı severdi ve bugün de evden doğruca hastaneye gelmişti. Doktor Bowen bir incelik gösterip Simon ile yapmayı düşündükleri görüntülü telefon bağlantısından haberdar etmişti onu.

Giyinirken, belki Simon bana bakabilir, diye düşünmüştü. Kalçasına denk gelen küçük kemerleri bağlarken de belki beni ister, diye geçirdi içinden. Elleriyle bu işaretleri yapmıyordu gerçi ama düşüncelerin aklından geçmesine de engel olamıyordu. Belki duyduğu şehvet onu uyandırır, bu halden kurtarır.

"Güzel bir şişik koruyucu" diye işaretledi Jane Bowen. "Selena Blow, değil mi 'hu-huu'?"

"E-evet, geçen yıl indirimden almıştım. Yoksa hayatta altından kalkamazdım."

"O halde Simon'ın sana başka giysiler alma alışkanlığı yok. Örneğin, yuva odası için hiç giysi almaz mı?"

"Neden sordunuz 'huu'?"

"Anlatırım ama şaşırma lütfen." Jane Bowen biraz daha yaklaştı ve Sarah'yı tımar etmeye başladı. Genç dişinin ensesindeki tüyleri önce bir yana, sonra diğer yana yatırırken, fazla gelmiş talk pudralarını da silkeliyordu. "Kapıldığı insanlık sanrısının bir parçası olarak, eşin... Şöyle; Simon tüyle kaplı bacak görüntüsünden rahatsız oluyor. Anladığım kadarıyla 'gru-nn', Simon'ın gösterdiği 'insan dünyasında' hayvanların çıplak bacaklarını örten giysiler var."

"Pantolon mu 'huu'?"

"Ve etek."

"Etek mi 'huu'?"

"Aynen öyle."

Sarah utançla kızardı, yaşça kendisinden büyük dişinin parmaklarının tüylerinde gezindiğini hissetmiyordu artık. " 'Hooçap-çap' şey yani, bilmem ki... Yani evet, bana birkaç etek aldı. Ama öyle iç gıcıklayıcı şeyler değil, yani tüvit veya yün yok aralarında, sade pamuklu etekler. Bilmem ki... Onları burada giymeye çok utanırım."

"Şimdilik bunları düşünme zaten 'grnnn', gerçi Dr. Busner Simon'ın dinlenmesi gerektiğini gösterdi ama bakalım bu güzel şişik koruyucu içinde sana nasıl tepki verecek."

• • •

Simon yuvasına kıvrılmış, kendini uyumaya zorlarken telefon bir daha çaldı. Hassiktir! Hemen ayağa fırladı. Hassiktir! Telefon ona delirdiğini hatırlatıyor, haysiyetsizliğini yüzüne vuruyordu. Defolup gitseler, beni rahat bıraksa ya şunlar!

Yuvadan elleri ayakları birbirine dolanmış şekilde fırlayıp yere düştü ama nasıl olduysa dört ayağının üstüne inmeyi başardı, eklemleri aletin iki yanındaydı. Ahizeyi kaldırıp kulağına dayadı. " 'Tlak-tlak-tlak' gene ne var maymun 'rafff' suratlı?" Kocaman dişleri birbirine çarpıyordu.

"Ben doktorun Jane Bowen, Simon; yanımda seninle gösterişmek isteyen başka bir şempanze var."

"Kimmiş o 'huu'? 'Ruaaa'! O yaşlı maymun benim bugün rahat bırakılmamı işaretlemişti hani 'hnnn'?"

"Doktor Busner mı demek istiyorsun?"

Simon afallamıştı. Kıç üstü oturuverdi. "Busner... Nicelik Kuramı'nı yazan şempanze mi 'huu'?"

"Evet, başka şempanzelerle birlikte kaleme almışlardı."

Jane Bowen'ın gözleri parladı. Busner gibi şahsen tanışmadığı bir şempanzeyi hatırlıyor olması, Simon'ın düştüğü agnozinin güç kaybetmesine, sanal dünyasıyla gerçek dünya arasında bir ilişki kurduğuna işaret ediyor olabilir miydi acaba?

"Onu gördüm. Duydum da. Yetmişlerde salak salak yarışma programlarına çıkardı, öyle değil mi 'huu'? Millet onu çok severdi de bana kalırsa, dallamanın tekiy..."

" 'Ruaaaf'! Sen ne işaretlediğini sanıyorsun 'hu-huu'? Zack Busner çok saygın bir şempanzedir, hatta bir büyük maymundur o!"

Bu çıkış Simon'ı susturmuştu oysa maymunu kızdırmaya devam etmek isterdi. Hatta dişiyi sinir etmesi, hastaneye getirildiğinden beri ilk defa bu kadar canlı, bilinçli ve kendinde hissetmesini sağlamıştı. Ama maymundan korkuyordu. İçeri gireceğinden korkuyordu. " 'Hoooo'. Özür dilerim Tıp Dünyasının Fatihi' diye sindi deli şempanze, "meslektaşınıza saygısızlık etmek istemezdim." Sonra da ne olduğunu anlamadan, domalıp telefona kıçını gösterdiğini fark etti.

"Önemli değil Simon'cığım, seni anlıyorum" diye karşı-işaretledi Jane Bowen, sonra da Sarah'ya "Görece kendinde sayılır, seninle işaretleşmesini sağlayacağım" diye gösterdi.

"Simon, Sarah burada ve seninle işaretleşmek istiyor. Şimdi onu veriyorum."

Sarah mı? Simon cesaretini toplayıp ekrana biraz daha yaklaştı, hatta acınası plastik ekranda onun kalemle çizilmiş gibi duran güzel gözlerini ve burnunu, elmas şeklindeki yüzünü, alın çizgisindeki V biçimli saçları düşlemeye bile cesaret etti. Ama bir maymun suratının yerini başka bir maymun suratı aldı. "Simon, sevgilim" diye işaretledi Sarah, " 'grnnn' benim, Sarah. Nasılsın aşkım 'huuu'? Nasılsın?" Avurtları çökmüş, postu parlaklığını ve sağlığını yitirmişti ama yine de erkeğiydi işte. Ufacık hemşire bölmesinde, kameradan olabildiğince uzağa çekilerek Simon'a şişik koruyucusunu gösterebilmeyi ve sakladığı şeyleri ona hayal ettirmeyi umdu.

Ama Simon'ın gördüğü, mavi bir tişört ve paçasız dona benzer şeyler giymiş bir maymundan ibaretti. Hele o donumsu şey, kayışlarla hayvanın bacaklarına tutturulmuştu ve içine kocaman bir kuki sığdırılmıştı. O kadar çok kıvrım ve katman vardı ki, hayvanın cinsel organlarının bulunduğu yere, kasapların koyun kıçına soktuklarına benzer bir karanfil ya da gül, işte öyle bir şey takılmıştı sanki. Görüntü hem komik, hem de iticiydi. " 'Hooo' buneböyle 'huu'?"

Sarah yıkılmıştı. "Simon; benim, Sarah."

" 'Hoooo' her ne olursan ol, ben sana..." Bir eliyle işaretlemeyi sürdürürken, boşta kalan diğer elini gözlerine siper etmiş, ekrana bakmamaya çalışıyordu. "Ben sana bakamıyorum."

" 'Hoo' Simon, 'hoo' Simon, biricik aşkım, bak sana ne göstereceğim..."

"Ne? 'Hoooo' ne göstereceksin, komikliğini mi?"

"George'un açılışı bu akşam yapacağını gösterecektim."

"Açılış mı 'huu'?"

"Senin açılışın. Bütün tuvalleri kendi başına gerdirip çerçeveletti. Yeni serginin açılışı bu akşam."

Sarah eşinin suratına, gözlerine, ellerine baktı. Bu haberi içine sindiriyordu. Acaba söylemekle doğru mu yapmıştı? Bu haber onu kıyıya çeker miydi, onu yeniden Sarah'ya verir miydi; yoksa deliliğinin karanlık, fırtınalı sularının daha mı derinine iterdi? Simon aniden "HoooKraa!" diye haykırdı ve bağlantıyı kesti.

On Birinci Bölüm

Tony Figes, ortalığın yanıp kavrulduğu öğleden sonra boyunca, Brown's Oteli'nde çöreklenip kalmıştı. Yazacak bir eleştirisi ya da peşinden koşacak bir erkeği olmadığı zamanlarda, hele de böyle yaprak kımıldamayan akşamüstlerinde, hep bu otele gelirdi. Dekor, abartılı ve fazlasıyla süslü püslüydü ama antikalarla bezeli Avrupa tarzıyla da birleşmişti ve ortaya çıkan sonuç Tony'nin hoşuna gidiyordu. Hem Amerikalı şempanzeleri izlemek de ona keyif veriyordu. Bu turistlerin gelirken peşlerinde sürükledikleri boş bavullar, dönüşte tıkış tıkış doldurulmuş olurdu.

Amerikalılar genelde obez olurdu; bonoboları bile. Kendisini, haklı olarak çirkin bulan Tony, yakışıp yakışmadığına bakmadan üzerlerine şişik Burberry montlar ya da hırtlık timsali

Hawaii gömlekleri giymiş, yumrukları üzerinde paytak paytak dolanan bu tipleri gördüğü zaman, benden de kötüleri var diye sevinmeden edemiyordu. Hele o şişman bonobolar! Büyük bir ilerleme kaydettikleri kesin: Yüz yıl içinde, bir çiftlikte kölelik etmekten, şık bir Londra otelinde göbek sergilemeye terfi ettiler. Eğer bu da Amerikan Rüyası'nın kanıtı değilse ne olabilir ki?

Elindeki *Evening Standard* gazetesini enikonu hışırdatarak biçimlice katladıktan sonra sehpaya bırakıverdi. Okunacak ne var ki bunda, diye düşündü Tony, sonra aklına geliverdi: *Bu Gazete Değil*! Reklam sloganı, zihnindeki parmaklardan bir çırpıda dökülüverdi, ne kadar rahatsız ediciydi. Son birkaç ayda, olur olmadık yerlerde karşısına çıkan tüm kırmızı-beyaz "pırpır" desenli *Evening Standard* kamyonetlerinde; şehrin dört bir yanına dağılmış reklam panolarında aynı slogana rastlıyordu: *The Evening Standard-Bu Gazete Değil*! Gazeteyi sattıran tek etkenin bu olması, adaletin pek tuhaf bir türü değil miydi?

Lobiyi yumruklarının üzerinde geçerken, ham ipekten dokunmuş, tunik benzeri ceketinin iç cebinde olması gereken başka bir dikdörtgeni dalgın dalgın yokladı Tony Figes. Simon Dykes'ın özel açılışının davetiyesiydi bu. İkinci öğle yemeği sırasında George Levinson'ı hot-zotlamış, galeriye biraz erken gelmeyi ve nasıl bir taktik izleyeceklerini kararlaştırmayı önermişti. Gerçi Simon'ı da severdi ama asıl gözdesi Sarah'ydı ve onun gazeteciler ya da uyanık dedikoducular tarafından rahatsız edilmesini istemiyordu.

Dover Sokağı'nı geçip Grafton'a dönerken, o gece neler olacağını hayal etmeye çalıştı. George Levinson, Simon'ın tüm resimlerine röprodüksiyon yasağı koymuştu; ama Simon bu korkunç sinir krizi yüzünden hastaneye kaldırıldığından, önceden tanıtım yapma fırsatı bulamamıştı. Sergi hakkındaki tüm bilgi, davetiye zarfından çıkan tek bir tablo detayından ibaretti; bu detay, bir yavrunun izleyiciye doğru düşmesini gösteriyordu. Postu alev almıştı ve resim yeni moda üç boyutlu kartpostal tekniğiyle basıldığı için, sağa ya da sola hareket ettirildiğinde, yavrunun postundan fışkıran yalazlar parıldıyordu.

Tony davetiyeyi evde, doğduğundan beri annesiyle birlikte yaşadığı, Knatchbull Caddesi'ndeki apartman dairesindeyken almıştı. İhtiyar süs midillisinin salyalarına basmamaya çalışarak, annesinin " 'Hu-huu' postacı ne getirmiş 'huu' Tony?" sorusuna aldırmadan davetiyeyi kapmış, insanın içini bunaltan yaşlı dişi kokulu koridordan geçip odasına kapanmıştı. Odası çok tuhaf bir yerdi. Bir kısmına yarı-erişkinliğinden beri hiç dokunulmamıştı: Yetmişlerin Slade, T-Rex ve Sweet gibi glam-rock gruplarının posterleri, Beatrix Potter hayvanlarıyla süslenmiş bir yuva örtüsü, Narnia dizilerinin doldurduğu raflar, genellikle *Jackie*, *Bunty* ve benzeri, kızlara yönelik eski çizgi romanlar ve birkaç tane cam balerin biblosu vardı.

Odanın diğer kısmı alabildiğine erkeksiydi; aslan payını, kitaplar, kâğıtlar ve bir montaj masası almıştı. Masanın dayalı durduğu duvardaki raflar, röprodüksiyonların basıldığı pahalı kitaplarla sıkış tepiş doldurulmuştu. Madeni bir kül tablası, ezilmiş Bactrian Lights izmaritleriyle dolup taşmıştı, yanındaki cam parçasında kokain izleri vardı. Minyatür yazı takımı ise, bir akrobat lambanın spotuna esir düşmüştü.

Tony masanın başındaki döner koltuğa çöreklendi; kollarını ve bacaklarını, hıçkıra hıçkıra ağlamaya hazırlanan bir yavru gibi gövdesine sarmıştı. Uzun ve kalın tırnaklarından biriyle, sırtında "Levinson Galerisi. Güzel Sanatlar" yazan kalın sarı zarfı yırttı ve alev almış üç boyutlu yavru masasının üzerine düştü.

Acaba bu yavru, pederşahın çöküşünü mü simgeliyor, diye düşündü Tony. Şu yanan yavru... Acaba neyi anlatıyordu? Kriz geçirmeden önceki haftalarda, Simon yeni resimlerinin bedensellikle, maymunluğun fiziksel unsurlarıyla ilgili olduğunu hissettirmişti ona. Simon ne zaman bu ipuçlarını verse, Tony karşı durur, bu ruh halinden çıkarmaya çalışırdı onu. Ama şu yanan velet masasının üzerine düşene dek, Simon'ın resimlerinin ne kadar afallatıcı olabileceğini düşünmemişti.

Derken Tony bir sokak lambasını kavrayarak Grafton'dan Cork Sokağı'na doğru sıçradı. Orada biraz takılarak bir bisikletli kuryeyi izledi. Pedallara var gücüyle yüklenip Piccadilly'ye doğru

ilerlerken sergilediği makatı, göz alıcı pembelikte ve iç gıcıklayıcı dolgunluktaydı. Tony başını salladı. Daha otuz beşine gelmemiş olmasına rağmen başındaki tüyler açılmaya başlamıştı. Böyle önemli açılışlarda ve benzeri etkinliklerde, peruk takmak zorunda hissediyordu kendisini. Bir bonobo kadar ufak tefek ve çevikti ama bunun yararı kadar zararı da vardı. Daha da kötüsü, annesinin ihtiyarlığını yanında taşıyordu sanki, yaşlı annesinden yükselen o düşkünlük, bitmişlik kokusu, daha şimdiden üzerine sinmişti.

Tony Figes, içini kemiren bedensel iğrenme duygusunu, Simon ve eserleri hakkında bildikleriyle birleştirdi. Bunun, ressamın da aklını meşgul etmesi, hatta onu delirme noktasına getirmesi, ne kadar da denk düşüyordu Tony'nin duygularına. Belki Simon da benim gibi çiftleşmeye olan inancını yitirdi. Farklı nedenlerden kaynaklandığı muhakkak tabii.

Tony fiziksel açıdan korkak olabilirdi ama bu duygusunun üstüne gidecek ve bu zayıflığın, şempanzelerin bugünkü yaşam koşullarına bağlı olduğunu savunacak kadar da yürekliydi. Doğal dünyadan koparılmış, yapay bir çevrede yaşamaya zorlanmışlardı. Dergi ve gazetelerin, hayvanları maymunlaştıran karikatürlerle dolup taşması rastlantı olabilir miydi?

Tony'nin genellikle Mapplethorpe'un ve sonradan sonraya Richard Avedon'ın fotoğraf gibi portrelerini izlemek için aldığı *New Yorker* gazetesinde, en olmayacak maymunlaştırma karikatürleri vardı: İşaretleşen köpekler, inciler yumurtlayan geyikler, fikir yürüten bizonlar, hatta felsefe yapan insanlar. Kimsenin bundan utandığı yoktu üstelik; Tony'nin bu çizgilerin altında yattığını saptadığı o maymunlaştırma sapkınlığını gündeme getirmiyordu hiçbiri. Bunları çizen sivri zekâlıların, alemin geri kalanıyla aramızdaki uçurumu gözümüze sokmak gibi bir eğilimleri vardı üstelik.

Daha geçen hafta, *New Yorker* gazetesinde tipik bir Madison Caddesi erkeğinin, bir reklamcının, evet, Central Park'ta bir sincapla yaptığı işaretleşmeleri konu alan bir karikatür yayımlanmıştı. "Evet, sonuna kadar suçlu hem de; konuyu değiştire-

bilir miyiz 'huu'?" diye işaretliyordu sincap. Bu, O. J. Simpson Davası'na açık bir göndermeydi. Bu dava yüzünden, Amerika Birleşik Devletleri'nin dört bir yanına dağılmış bonobo düşmanlığı zehri, koskoca bir gürültü koparan medya tarafından yeniden karıştırılmış ve köpürtülmüştü. Gerçi karikatürlerde derin, çok daha derin bir ironi gizliydi, diye düşünen Tony, iki ayağı üzerine dikilip kasıla kasıla Levinson Galerisi'ne girdi.

Galerinin arkasından yumruklarının üzerinde yürüyerek gelen George Levinson, " 'Ho-hoooo' geldiğine çok sevindim Tony" diye işaretledi. "Sinire kestim resmen, sinire 'iyk-iyk-iyk'!"

" 'Ho-hoooo' George, kendine hâkim olmaya çalışsan iyi edersin" diye işaretleyen Tony'nin yarası, utancının etkisiyle kıvrılınca, zaten büzüşmüş suratını iyiden iyiye patlak topa çevirdi.

İki şempanze resepsiyon masasının önünde yere çöktüler ve birbirlerinin hayalarını avuçladılar bir süre; ardından hafif hafif tımara başladılar. Tony, George'un ayak parmakları arasına girmiş birkaç tutkal parçasını sökmeyi başardı; zavallı şempanzeyi dünden beri rahatsız ediyordu bunlar. George'un yaptığı tımar ise adeta yasak savmak içindi, genç şempanzenin tüylerini şöyle bir elden geçiriyordu işte.

Birbirlerini tımar ederlerken adını son anda davetli listesine yazdırmak isteyenleri başından savmaya uğraşan resepsiyon görevlisinin, telefondaki homurtularını duyabiliyordu Tony. George, "Sabahtan beri böyle" diye dokundurdu Tony'nin göbeğine. "Dün de böyleydi 'hoooo'. Tüm açılışlarda heyecanlanırım zaten ama bu sefer, kafayı yiyeceğim herhalde. Artık beni de o korkunç hastaneye, zavallı Simon'ın yanındaki odaya kaldırırlar 'hoooo'!"

" 'Grun-nnn' ama George 'çap-çap'... Lütfen George..." Tony durdu ve masanın köşesini kavrayarak doğruldu. Resepsiyoncu, yeniyetme bir galeri dişisiydi ve çok hırslıydı, bu yüzden karşısına dikilenin kim olduğunu görünce, Tony'ye temenna eder gibi yaptı ama bu sırada telefonun diğer ucundakine işaretlemeye de ara vermedi.

George da iki ayağının üzerine dikildi. Daha genç eşcinsellerin o sıralar tercih ettiği, o sinir bozucu, yapay şişik koruyucula-

rından takmış olduğu, Tony'nin dikkatini çekti. Bu modayı çok gülünç buluyordu, üstelik George bu haliyle kendisini kuzuya benzetmeye çalışan bir koça dönmüştü. Tabii bunu gösterecek hali yoktu, hele de George'un içinde bulunduğu durumu düşünürse.

Tony Figes, daha önce defalarca Levinson Galerisi'ne gitmişti. İçindekileri değilse bile galeriyi beğenirdi genelde. Tavandan yere kadar uzanan pencereler, fazla göze batmayan oyma tabela gibi unsurlarla desteklenmiş geleneksel dış görünümüne bakarak, içerinin de klasik tarzda döşendiğini, meşe kaplama üzerine pirinç tablo askılarının kullanıldığını düşünmek mümkündü; ama George Levinson, elinden geleni yaparak saf ve baskınlıktan uzak bir sergi alanı yaratmayı başarmıştı. Duvarlar, bej renkli ince kumaşla kaplanmış, küçücük, cılız bir ışık veren lambalar tavana gömülmüş, halı bile rengiyle ya da dokumasıyla dikkatleri hiç çekmeyecek tarzda seçilmişti. Uzun salon boyunca George Levinson'ın kuyruğunu takip eden Tony, ellerinin ve ayaklarının rahat bir boşluğa gömüldüğünü hayal ediyordu. Ama onu bu çarpmadı; tuvaller çarptı.

Galeri salonu yirmi karış yüksekliğinde, bunun iki katı genişlikte ve en az yüz karış uzunluğundaydı. İki duvar boyunca, Simon Dykes'ın modern kıyamet tabloları asılıydı. King's Cross Metro İstasyonu'ndaki bilet gişesinin, 1987 yılındaki o yangının başladığı andaki halini gösteren resim, Tony'nin dikkatini ilk çeken tuval oldu. Korkunç bir ölüme doğru uçmakta olan yavrunun "ruaaaa" diye haykıran suratına derhal kilitlendi ve bunun, davetiyeyle birlikte gelen detayın orijinali olduğunu gördü. Tony resmin önünde iki ayağının üstüne dikildi. En az on karışkare büyüklüğündeydi. Resmin tam merkezinde, yavrunun uçmakta olduğu yerdeki fırça darbeleri çok ayrıntılı, neredeyse fotoğraf gerçekliğindeydi. Çeperlere yaklaştıkça önce siluetler dağılıyor, çerçeveden hemen önceyse resim, bir boya bulamacına dönüşüyordu.

" 'Ho-hooooo' vay canına George" diye işaretledi Tony. " 'Hoo' vay canına! Şimdi ne göstermek ist..."

"İstediğimi anladın mı 'hu-huu'?"

"Anladım, anladım." Tony bir sonraki resmin önüne geldi. Simon buna *Havai Renkler* adını vermişti. Resim, bir Boeing 747'nin tam çakılma anında, gövdesi parçalanırken içerden görüntüsünü yansıtıyordu. Sıra sıra koltuklar, yolcularıyla birlikte havalanmış, kanlı canlı, etli kemikli bir çorbaya dönmüştü. Bir önceki resimde olduğu gibi, bunun da tam ortasında bir yavrunun fotoğraf gerçekliğinde çizimi vardı. Bu yavru, başına geleceklerden habersizdi; bütün dikkatini vermiş, elindeki Sony oyun konsoluyla oynuyordu hâlâ. Aletin ekranında, olmayacak derecede küçük, insansı bir Eşek Kong figürü hemen göze çarpıyordu.

"Vay canına" diye tekrar işaretledi Tony Figes, ardından sesledi. "Hoooo!"

"Çok korkunç resimler, değil mi 'huu'?" Tony'nin düştüğü sıkıntı, George Levinson'ın kendisine olan güvenini yerine getirmişti. Çünkü o, haftalardır bu resimlerle yatıp kalkıyordu zaten. Simon'ın geçirdiği rahatsızlık yüzünden, ressamın genellikle kendi üstlerine aldıkları tuval gerdirme ve çerçeveleme işi de ona kalmıştı. İşaretlemeyi sürdürdü. "Kabaca anlatmak gerekirse; Simon hastaneye kaldırıldığı ve görünüşe göre delirdiği için, eleştirmenlerin hayatla sanatı kaynaştırma dürtüsüne bu sefer hiç kimse engel olamayacak gibi görünüyor, sen ne işaretlersin 'huu'?"

"Bence de George. Gel arkaya geçip bir içki içelim, bir de çizgi çekeriz. İkimizin de buna ihtiyacı olacak gibi."

• • •

İki şempanze, yirmi dakikada ikişer kadeh içki ve üç çizgi çektikten sonra George'un ofisinden çıktıklarında, galeri dolmaya başlamıştı. Bildik, alışıldık açılış kalabalığıydı bu; ya da en azından Simon Dykes'ın açılışlarına hep katılan tiplerdi. İlk gelenler, Londra sanat dünyasına egemen olmaya başlamış, kavramsal sanatla uğraşan genç sanatçılardı.

Tony hepsini tanıyordu elbette. Ya Sealink'te ya da yaş ve tarz olarak onlara daha yakın olan Braithwaitelerle takılırken tanışmışlardı. Tony'ye göre bunlar, hele bir araya geldiklerinde, iyiden iyiye yapmacık, hatta düpedüz sersem oluyorlardı. Ya iki dirhem bir çekirdek giyinmiş ya da pejmürde kılıklı tipler, galeride bir o yana bir bu yana yürürken inadına birbirlerini tımar etmiyorlardı. Aralarında birkaç dişi de vardı. Hepsinin şişikleri pespembe ve kocamandı; ama erkeklerin hiçbiri, çiftleşmek şöyle dursun, kur bile yapmıyordu bu dişilere.

Takındıkları bu "biz birbirimizi tımar etmeyiz" tavrı, sürekli ve heyecanlı bir şekilde temenna etmeleriyle bozulmuyor değildi. Kendilerine hâkim olmaya çalışıyorlardı ama kapıdan önemli biri, örneğin ünlü aracı ve White Cube adlı galerinin sahibi Jay Jopling girdiğinde, hepsi birden homurdanmaya başlıyor, ona doğru kaldırdıkları kıçlarını deli gibi kıvırtarak yaklaşıyorlardı.

Tony Figes, ne kadar engel olmaya çalışırsa çalışsınlar bedenlerine söz geçiremediklerini düşündü. Çünkü avangard –ne demekse– olacağız diye ne kadar yırtınsalar da herkes gibi, domalma ve üstünün kıçını yalama düzenine bağımlıydılar. İstedikleri kadar üstünkörü davransınlar.

Ama Tony ve George, bu Kavramsalcılardan rahatsız olmuyorlardı . Çünkü onlar, güç bela da olsa Simon'a ve eserlerine saygı duyan bir kitleydi. Simon'ın delirmesine gelince, bunu da kendi olağan, sapkın anlayışlarınca hoş bulacaklarından emindi Tony. Hayır, onları endişelendiren şempanzeler, az önce yumrukları üzerinde galeriye giren, *Contemporanea* dergisi yazarı Vanessa Agridge gibi kifayetsiz muhterislerdi. Boyalı basının dedikoducuları, içerdeki resimleri gördüklerinde, haftalarca yetecek kadar malzeme bulmuş olacaklardı. Tony şöyle bir toparlandı. İçki bedenini gevşetmiş, kokain zihnini bilemişti. Tanıdığı eleştirmenlerin aklını başına getirmeye uğraşacak, Sarah içeri daldığında ona kol kanat gererek haksız saldırılardan korumaya çalışacaktı.

George Levinson, *The Times* gazetesinin sanat eleştirmeniyle işaretleşiyordu. Örümcek kafalı bir Yeni Zelandalı olan şempan-

zeye, Gareth "Homur" Feltham adı verilmişti. "Tabii bunlar 'grunn' şempanze bedeninde ve maymunluğun özü içinde yolculuklar olarak değerlendirilebilir. Freud'un egoyu öncelikle bedensel bir ego olarak gördüğünü ve bunu diğer ego kavrayışlarının ötesine yerleştirdiğini biliyorsunuz, değil mi 'huuu'?"

" 'Ruaaf'! Ben bundan pek emin değilim Levinson. Bana öyle geliyor ki, 'öh-öh' bu olayların içine ruh da karışmış ve resimler sadece şempanzelerin bedenlerini sömürmekle kalmamış, ruhlarıyla da alay etmiş." Levinson'ın kafasına bir yumruk atarmış gibi yaparken, kuvvetle "HoooKraaa!" diye sesledi ve küçümseyici tavrıyla işaretlemeyi sürdürdü:

" 'Öh-öh' Levinson, benim Dykes'ın eserleri üzerine hep kuşkularım olmuştu ve bu tür resimler de kuşkularımı doğruluyor." Büyük, kıllı elleriyle, önünde durduğu bir resme doğru işaretliyordu. Resmin adı *Son Durak Ebola*'ydı. " 'Uvaaa' bu ucuz, kötü, şempanzeyi maymunluğundan utandıran bakış açısıyla ne anlatmak isteyebilir ki 'huu'?" Feltham iyice köpürmüştü ve kafasını arkaya atıp çürüye çürüye incecik kalmış, tütünden sapsarı kesilmiş köpekdişlerini sergiledi. Ardından çevredekilerin içini ürperten, kanını donduran hırlamalar ve haykırışlar geldi: "HooooooKra! Ruaaaf! HooooooKra! HooooKra! Ruaaaaf!"

Bunun üzerine, galerideki diğer eleştirmenler de kokteyl bardaklarını yere bıraktılar, siper aldılar ve "HoooooKraa! HooooKra!" diye seslemeye başladılar. Hava, bunca ağızdan fışkıran şaraplı nefeslerle ağırlaştı ve George başının döndüğünü hissetti, Tony'yle birlikte içtiği ve çektiği için pişmanlık duydu. Bazı eleştirmenler duvarları ve zemini tıkırdatmaya da başladılar ama birkaç galeri dişisi nezaketle yapmamalarını rica edince vazgeçtiler. Olan bitenin ortasında mahsur kalan George, bir kaynaşmanın doğup doğmadığını kestirmekte zorlanıyordu.

Galerideki şempanze sayısı elliyi geçmişti. Eleştirmenler, koleksiyoncular, aracılar, ressamlar ve askıntıları. Neyse ki kızgınlık dönemindeki dişi sayısı epeyce yüksekti ve erkekler sergiyi inceleyeceklerine bunlara kur yapmakla uğraşıyorlardı. Hatta, seslemeler dindikten sonra Feltham, George'un üzerine gitmekten

vazgeçmiş ve yanından geçmekte olan bir dişinin apış arasına işaret parmağını utanmazca daldırmıştı. Dişi eline vurup uzaklaştıktan sonra parmağını burnuna götüren Feltham, "Gru-nn Gr-unn" diye koklama-homurtu arası sesler çıkarıp, "En fazla bir hafta olmuş daha. İzninle Levinson, nasılsa senin işin olmaz" diye işaretlemişti.

George hakareti duymazdan geldi; iriyarı eleştirmenle böyle bir dangalaklıktan ötürü kavgaya girmeye niyeti yoktu. Ama daha sonra cüsseli Feltham'ı, bir köşede o dişiyle çiftleşirken görünce heyecanlanmadı değil. Nefes nefese dişlerini takırdatırken, kadife ceketi kuyruğunun üzerine kadar inmişti. George, burnu halıya bastırılmış olan dişinin suratındaki sıkıntılı ifadeye bakarak eleştirmenin iki tarafa da doyum sağlayamadığını anlamıştı.

George, *Son Durak Ebola*'ya bir kez daha baktı. Diğer resimlerde olduğu gibi, bunun da merkezinde bir yavru vardı. Bu tuvaldeki yavrunun ağzından ve makatından oluk gibi kan akıyor, ceketinin üzerinden, yerdeki montaja hazır, ambalajlı mobilyaya dökülüyordu. Ambalajda yazdığına göre, monte edildiği zaman ayaklı, şık bir şarap rafı olacaktı bu paket. Simon, İsveç eşya süpermarketi IKEA'nın bir reyonunun havasını mükemmel aktarmıştı tuvale. Tepeden gelen çiğ beyaz ışık; rafları dolduran, tamamlandığı zaman masa, sandalye, raf ve televizyon sehpası olacak demonte mobilyalar... İnsanların önceden belirlenmiş seçeneklerden birini tercih etmeleri için düzenlenmiş bu ortamda, vahşi ve bulaşıcı bir ölümün yansıtılması resmen edepsizlik sayılırdı.

Özellikle de Simon'ın çizmeyi tercih ettiği ölüm biçimi. Orta Afrika'da meydana gelen Ebola salgınlarından yola çıkarak, maymunun etini çürüten bu virüsün etkisini, binlerce defa hızlandırılmış olarak, bir grup mobilya müşterisine uygulamıştı. Erişkin şempanzelerin durumu bile yeterince mide bulandırıcıydı; her taraflarına kan, dışkı ve kusmuk bulaşmış olarak raflara ve mobilyalara yığılmışlar, birbirlerinin kafalarını okşuyorlardı. Ama şarap rafının üzerindeki yavrunun görüntüsü gerçekten içler acısıydı.

George usulca "Höööö" diye sesledi ve suratını çevirdi. Sarah Peasenhulme'un, Braithwaite kardeşlerle birlikte galeri kapısından içeri girdiğini gördü. Etrafları birdenbire şempanzelerle sarıldı; bir kısmı Sarah'ya temenna ederken, diğerleri kur yapıyordu. Kızgınlığının en göz alıcı dönemindeydi hâlâ, bacaklarının arasına kıstırdığı pembe bir balona benzer şişiği kocaman olmuş, ışıl ışıl parlıyordu.

Başına üşüşenlerin arasında, elinde kamera olanlar da vardı, ondan birkaç işaret alabilmek için çırpınıyorlardı. George araya girmesi gerektiğine karar verdi. İtişmeye katılmamak için duvarı tuta tuta ilerledikten sonra, kargaşaya bir adım kala resepsiyona yöneldi ve masayı şiddetle tıkırdatarak "Ruaaaaaaf!" diye sesledi. Bu sesleme, ondan şu ana kadar çıkmış olan en sert, en yüksek sesti; suratındaki vahşi ifade ve köküne kadar ortaya çıkmış köpekdişleriyle birleşince, Oliver Peeples marka, oval biçimli gülünç gözlüğü, Alexander McQueen imzalı yanardöner ipek ceketi ve daha birkaç saat önce Tony Figes'in bir şey göstermeden, kendi kendine aşağıladığı yapay şişik koruyucusunun verdiği imajı bir kereliğine olsun boşa çıkardı.

Grup biraz dağıldı; böylece George tüyleri kabarmış kalabalığın arasına dalabildi, Sarah'nın kolunu yakaladı ve onu hızla dışarı çekti. " 'Hoooo' gel Sarah" diye dokundurdu, "senin bu şempanzelerle işin olmaz."

" 'Hu-huuuu'? Ne oluyor George? Neden bu kadar saldırgan herkes?"

"Simon'ın tuvallerini gördün mü Sarah? Sana göstermiş miydi onları 'huu'?" George onu galerinin arkasına, ofisine doğru götürdü.

"Bazılarını görmüştüm George. Bir iki kez stüdyosuna aldı beni. Oxford Circus'taki King Kong figürünü hatırlıyorum. Bir de şu yere çakılan uçağı. Mesele resimlerin teması mı 'huu'? Bu yüzden mi kudurdu herkes 'huu'?"

"Hem bu yüzden hem Simon'ın geçirdiği rahatsızlıktan. Üstelik, basının ve diğer manyakların nasıl şişik budalası olduğunu düşünecek olursak senin kızgınlık döneminde olman, başka bir güzellik katıyor olaya."

Gerçekten de katıyordu. Galerinin arkasına kadar yumrukları üzerinde yürümeleri sırasında geçen kısacık zamanda bile, George ile Sarah pek fazla dikkat çekti. Pazar gazetelerine kapak yazıları yazan, Pelham adı verilmiş bir tip, elindeki *Evening Standard* gazetesini sallayarak Sarah'ya gösteri yapıyordu. Bundan daha göze çarpanı ise, fiziksel kuvveti ve cinsel başarısı parmaklara destan olmuş Flixou adındaki iriyarı heykeltıraşın, hotlayarak, cıyaklayarak ve Pelham'ın elindeki gazeteden sayfalar koparark yaptığı kulak tırmalayan sırnaşıklık gösterisiydi. İki erkek arasında sıkı bir dalaşma yaşanacağa benziyordu.

" 'Err-herr-herr' George, ben bunu istemiyorum, burada olmak istemiyorum. Bu... Bu..." Parmakları, görüntüyü kavramak ve anlatmak için başının üstüne gitti. Kudurmuş şempanzelerin taranmasını, içmesini, işaretleşmesini ve çiftleşmesini anlatmak için işaretler yetersizdi... "Hayvanat bahçesi olmuş burası!"

"Aslında 'gru-nn' bu da bir başarı sayılabilir. En azından, Simon'ın böyle bir kargaşa çıkarmış olmaktan mutluluk duyacağına kalıbımı basarım. Sarah, sen o zaman Sealink'e git, ben de mümkün olan en kısa zamanda yanına gelirim, olur mu 'huu'? 'HoooKraaa'!" Son sesleme, yakınında bir yerde Braithwaitelerle gösterişmekte olan Tony Figes'eydi. Figes derhal mesajı aldı ve yanlarına geldi. "Tony, eğer göreceğini gördüysen Sarah'yı elinden tutup buradan çıkarır mısın, hiç mutlu değil de."

"Doğru gösterdin George, çıkaralım onu buradan."

Şempanze takımı tekrar galerinin içinden geçti, iki bonobo Sarah'nın yanında yerlerini almışlardı ve bu sefer ona yaklaşmak isteyenlere sertçe müdahale ettiler. Bir olay çıkmadan kapıya vardılar ve galeriden ayrılıp sokağa indiler. Ken Braithwaite kaldırımın kenarına gidip bir taksi çevirmek için hot-zotlamaya başladı. Tepe lambası sönük bir taksi yanaştı ve içinden iki şempanze indi. Özel açılışa gelmişlerdi ama böyle olaylara sık gelen tiplere benzemiyorlardı. Biri uzun boylu, vücudu hafif sarkmış ama dinçliğini koruyan bir erkekti; eski moda, koyu renkli bir kruvaze smokin ceketi vardı üzerinde. Diğeri ise ufak

tefek, kumral bir dişiydi; bir zamanlar moda olan dökümlü bluzu ve bluza uygun şişik koruyucusu, artık onu mutaassıp bir dişi gibi gösteriyordu.

"HoooKraa!" diye hot-zotlayan Sarah, grubuna, "Bu Dr. Busner, hani *Nicelik Kuramı*'nın yazarı, Simon ile o ilgilenecek artık. Yanındaki de Dr. Bowen, Charing Cross Hastanesi'nin hasta kabul amiri" diye işaretledi. " 'HooKraa' Dr. Busner, 'HooKraa'."

Busner taksiciye parasını verdikten sonra gruba yaklaştı. "'HooKraa' Sarah'ydı değil mi, Simon Dykes'ın eşi 'huu'?"

"Evet, öyle. Bu da George Levinson, Simon'ın aracısıdır." Sarah diğerlerini de tanıştırdı. Bowen da onlara katılınca, birkaç dakikalığına karman çorman bir temenna ve kısmi tımar seansı yaşandı. Sanat şempanzeleri, psikiyatrlarla ne yapacaklarını, onları hiyerarşinin neresine oturtacaklarını bilemediler. Titreyen kuyruklar ve sahte tımarlar birbirine girince, ufak çaplı bir gerilim hissedildi. Sarah parmaklarını Dr. Bowen'ın tüylerine gömmüş onu tımar ederken, George ve Tony saygın psikiyatrın önünde kim daha iyi domalacak diye birbirleriyle didişiyorlardı.

"Evet, Bay Levinson" diye işaretledi Busner bir süre sonra, "resimleri görmek için sabırsızlanıyorum. Sizce Bay Dykes'ın tuhaf rahatsızlığı konusunda bana bazı referans noktaları ya da ipuçları sağlayabilir mi 'huu'?"

"Hiç bilmiyorum Dr. Busner, hiç bilmiyorum... Simon için epey büyük bir yenilik bu, eski resimlerine hiç benzemeyen eserler. Tuvallerdeki şiddet unsuru çok ama çok yüksek..."

"Anlıyorum. Peki ya ana tema nedir 'huu'?"

"Temelde beden, Dr. Busner, arketipik şempanze bedeninin, modern şehir yaşamı içinde sıkıştırılması, ezilmesi ve çarpılıp parçalanması." George ısınmaya başlamıştı, parmakları akıcı, rahat bir tempo tutturmuş gidiyordu artık. "Bence Simon resimlerinde gerçekten 'çap-çap' hatırı sayılır bir başarıya imza attı ama eleştirmenler bunun altından kalkabilecek mi, işte bunu gösteremem."

"Peki, peki... Göreceğiz bakalım. İçeri zıplamak ister misin Jane 'huu'?"

Dr. Bowen Sarah'dan ayrılırken, onu yüreklendirmek için yandaşça bir şaplak attı genç dişinin poposuna. "Dr. Busner" diye işaretledi Sarah, "Simon'ı nasıl buldunuz, sizce durumu iyiye gidiyor mu? Ne yapmayı düşünüyorsunuz ona 'huu'?"

Busner Sarah'ya yaklaştı ve başını hafifçe okşadı. "Ne kadar çok sorunuz var öyle. Şu anda 'gru-nn' çok endişeli olmanızı anlıyorum Bayan Peasenhulme; ama henüz bir tanı koymak için çok erken. Eşinizin durumu gerçekten ciddi; ama bunun tedavi kabul etmeyen bir hastalık olduğuna inanmam için, en azından şimdilik bir neden yok. Bildiğiniz gibi, 'akıl hastalığı' adı verilen vakalara, bütüncül ve psiko-fiziksel bir yaklaşım uygularım ben. Beni ilgilendiren, şempanzenin bütünüdür; zaten o nedenle buradayım. Yarın onun üzerinde bazı testler yapmayı planlıyoruz, isterseniz ikinci öğle yemeğinden sonra Dr. Bowen'ı hot-zotlayın, belki size verecek haberlerimiz olur."

Bunun ardından, Busner şempanze grubuna bir veda hot-zotu yaptı, yakınlardaki bir çöp tenekesini tıkırdattı ve Bowen'ı peşine takarak galeriye girdi.

• • •

Tecrit odasında birkaç saattir hiçbir şey olmuyordu. Ressam Simon Dykes, dertli başını ellerinin arasına almış, yuvaya uzanmıştı. O başın içinde, mide bulandırıcı görüntüler geçit töreni yapıyordu. Tuvallerinde yansıttıklarının hammaddeleriydi bunlar; savrulan bedenler, alev alan bedenler, ezilen ve parçalanan bedenler. Üstelik kabulü olanaksız o gorillerle, gerçeklikleri konusunda Simon'la çatışan, sırıtan, diş takırdatan yaratıklarla dalaşıyor ve kırıştırıyorlardı. İnledi de inledi, sallandı da sallandı.

Sarah olduğunu iddia eden canavar, sergisinin özel açılışının bu gece yapılacağını işaretlemişti. Simon, bir yandan düşünürken bir yandan da inliyordu. Eğer deli olsaydım, bu olayı umursamazdım, hatta anlayamazdım bile, değil mi? Ama anladım ve umursuyorum. Bana atacakları bokları hayal edebiliyorum şim-

diden. Bana atacakları boklar... Benim canavarlara attığım boklar gibi.

Kim bunlar? Simon, şempanzelerle dolup taşan Levinson Galerisi'ni gözlerinin önüne getirdi. Yenir yutulur cinsten bir görüntü değildi bu; sarkık popoları, titrek, yaşlı adamlarınki gibi bacakları, kayın mantarı gibi geniş kulakları olan hayvanlar... Kıvrık kıvrık parmaklarıyla, çok önemli bir şey gösterirmiş gibi, resimlere doğru işaretliyorlar, bir de burunlarını birbirlerinin kıçlarına, parmaklarını birbirlerinin postlarına daldırıyorlar. Kımıl kımıl, iğrenç bir kilim oluşturuyorlar döşemenin üstünde; resimleri inceler gibi yapan çok beceriksiz, sakil taklitçiler bunlar. Yoksa değiller mi?

Simon geçirdiği krizden bu yana ilk kez, gördüğü bu sanrıların; insanlığı örten, maskeleyen bu hayvanlığa dair hezeyanların, belki de uydurulmuş, kendi acı dolu saplantılarından doğmuş şeyler, yanılsamalar olabileceğini düşündü. Maymun dediğin, insan vücudunun çarpıtılmış, saptırılmış halinden başka neydi ki zaten? Öyle ya da böyle, maymun ya da insan, hepsi bir bedende, bir bedensellikte buluşuyordu ve tek kesin gerçeklik buydu. Diğer işaretledikleri ya deli saçması ya da toptan kuyruklu yalandı.

Simon bu düşüncelerle meselenin özünü kavradığına inandı ve biraz sakinleşti. Tecrit odasının boğucu havasını delip geçebilen ve Simon'a merhamet duyabilen biri, bunları düşünen delinin uzuvlarının gevşediğini görebilirdi. Birkaç kez yuva sesiyle uzun uzun homurdandı, vücudunu olabildiğince rahat bir şekle soktu ve kendisine iğneyi saplayıp uyku ilacını zerk edecek maymunların gelmesini bekledi.

Farz edelim açılış bu gece yapıldı gerçekten. Sarah nerede olurdu o halde? George Levinson bir üçüncü akşam yemeği ayarlamış olamazdı, hele de müşterisi tımarhaneye kapatılmışken. Hayır, Sarah kuşkusuz Tony Figes ve Braithwaitelerle birlikte açılışa katılır, sonra da bir şeyler içmek için Sealink'e giderdi. Sarah'yı Sealink'te hayal etmek, hayalinde ete kemiğe büründürmek, o ağırbaşlı halini düşünmek Simon'ın içine bir kor gibi

düştü. Düştüğü yerde ne varsa yakıp kavurdu ve yerine kıskançlıkla kurulmuş bir şehvet zembereği bıraktı. Tahrik olduğunda Sarah'nın buğulu gözlerine yerleşen o ateşli bakışı hatırladı; kadınlığından gelen o yakıcı, yıkıcı gücü bastıramaz olduğunda, gözbebeklerinin nasıl büyüdüğünü düşündü. Üzerine tırmanırken, kendisini erkeğinin üzerine bırakırken kollarının, bacaklarının hareketlerini hatırladı. Homurdandı ve titredi. Neredeydi şimdi? Onu düşünüyor muydu?

• • •

Düşünüyordu. Sarah, Simon'ı düşünüyordu; ama aynı zamanda, her vuruşta içinde bomba gibi patlayan Ken Braithwaite'in mor başlı piyade tüfeğini de düşündüğü için, düşünceleri biraz bulanık ve dağınıktı.

İki şempanze, Sealink Kulübü'nün salondan tuvalete inen merdivenlerinin ortasında çiftleşmeye başlamışlardı. Ken Sarah'ya gösteri falan yapmamıştı, salt bir iki işaretle belli etmişti niyetini. Sarah'yı onu içine almaya ikna eden, parmaklarından belli belirsiz dökülen işaretlerin yarattığı aldırmazlık havası olmuştu. Ken ile çiftleşmek, en az Rahip Peter tarafından becerilmek kadar renksiz ve yatıştırıcı olacak gibi gelmişti.

Öyle de oldu. Sarah, merdivenlerin kıvrımında kendisini sağlama aldı. Ken büyük bir rahatlıkla içine girdi; şişiği o kadar geniş, o kadar kaygandı ki erkeği içine çekti adeta. Kendinden geçmişti erkek. Sırım gibi vücudu Sarah'nın tepesinde kıvranır ve sarsılırken parmaklarıyla onun sarışın ensesine, "Ah senin 'gru-nn' şişiğin, ah senin 'gru-nn' şişiğin, aaah senin şi-şiğiiinn..." diye dokundurdu bir süre; düzüşmenin çığlık ve böğürtüleri kuvvetlenince de hepten bıraktı.

Merdivenlerden inip çıkan bir dizi şempanze, vuruşmakta olan çiftin üzerinden atlamak zorunda kaldı ama bir yorumda bulunmadılar. Kulüpteki çiftleşme etkinliklerine işaret etmek, kabalık olarak algılanıyordu ve yazılı olmayan bu görgü kuralına, genelde herkes bağlı kalırdı.

Ken büyük bir şevkle geldi ve Sarah'nın içinden öyle bir çıktı ki erkekliğinin çengel gibi ucu, tam da hesapladığı yere takılarak Sarah'yı da boşalttı. Cıyakladı Sarah, dişleri birbirine çarptı. Ken'in, sırtındaki tüylere sıcak sıcak akıttığını duyumsadı. "İiyyyaaaakk!" diye haykırdıktan sonra hızla arkasına döndü ve " 'Hooo' Ken, sence Simon iyileşecek mi 'huu'?" diye işaretledi.

"Kim gösterebilir Sarah, kim gösterebilir? Ama senin için endişelendiğini sanmıyorum, emin ellerde olduğunu hissedebiliyordur."

• • •

Eski ceketi, Zack Busner'ın hem gövdesini hem de ruhunu sıkmıştı. Covent Garden'daki localar gerektiği gibi soğutulmuyordu ve gün çok sıcak, çok nemli geçtiğinden, sıcaklık hâlâ otuz derecenin altına düşmemişti. Sahneye yoğunlaşmaya çalıştı ama hem *Turandot* çok sevdiği operalardan değildi, hem de ancak ikinci perdede girebildiği olan biteni biraz kafa karıştırıcı buluyordu. Seslemecilerin Çinli olması gerekmiyor muydu? Eğer öyleyse, neden klasik opera-komik kostümleri giymişlerdi? Modern opera temsilleri, operanın çürümeye yüz tutmasındaki en büyük etken, diye düşündü Zack. Peter Wiltshire'ın zaman, tür ve mizanseni değiştirmek için gösterdiği çabalar bile zorlama geliyordu ona.

Eğer sahnenin tepesinde yer alan ışıklı üstyazıları görmezden gelebilirse, seslemecilerin şurup gibi akan hot-zotlarını ve olmadık perdelere çıkan çığlıklarını dinleyebilirdi hiç değilse; hem Charlotte da halinden memnun gibi görünüyordu. Hoşnutlukla homurdanıyor ve parmaklarını dinmekte olan şişiği üzerinde hafifçe oynatıyordu.

Busner rahat rahat düşünmek, Simon Dykes vakasını ve hastanın gördüğü garip insanlık sanrısını irdelemek için fırsat bulmuştu. Dykes'ın resimleri, beklediğinden de çok etkilemişti Busner'ı. Modern, şehirli maymunların yaşadığı doğa dışı koşulları alegorik olarak tuvale yansıtma fikri, ona da çekici gelmişti.

Dykes'ın tuvalde yapmak istediği, kendisinin nörolojik ve psikiyatrik rahatsızlıklara karşı geliştirmek istediği psiko-fiziksel yaklaşımla örtüşüyordu. Dykes'ın resimlerindeki şempanzelerin bedenleri, düşen bir uçak, yanan bir merdiven, virüs kaynayan bir mağaza gibi yok edici ortamlara yerleştirilmişti ve bunlar, şempanzelerin zihinleriyle bedenleri arasındaki çarpık ilişkiye yapılan göndermeler olarak değerlendirilebilirdi.

Acaba Dykes'ın geçireceği krize yönelik ipuçlarını resimlerde bulmak olası mıydı? Sara hastalarının zihinleri de nöbetlerden hemen önce saat gibi çalışmaya başlardı; ateşli, mistik bir berraklık olurdu onlarda. Belki bu resimler, Simon'ın kendi bedenine, maymunluğuna hiddetle yabancılaşacağını göstermişti önceden. Peki insanlık sanrısı nasıl örtüşüyordu bu durumla? Busner, insan kavramı üzerinde serbest çağrışım yapması için beyninin dizginlerini gevşetti. Tüm hayvanlar arasında en hayvansı olan insandı; çünkü şempanzeye en yakını oydu. Bu anlayış benimsenmiş ve gerçek insansıların yani, goril, orangutan ve insanın on altıncı yüzyılda keşfedilmesinden önce bile tüm maymunsu yaratıkları tarif etmekte kullanılmıştı.

Dolayısıyla, insanlara rahatça doldurabilecekleri bir canavarlık kadrosu açılmış oldu. Eğer Berberi gorili, hamadriyad ve şebek, Şeytan'ın yavruları olarak görülmüşse, ki bazı erken dönem dindar yazarlar, şeytanın şebek bedeninde göründüğünü iddia ederlerdi, insan bunlardan daha şeytani olmalıydı. O korkunç, çıplak cildiyle; şempanzenin içini kaldıran çıkık poposuyla; hele de doymak bilmez, utanmaz arlanmaz azgınlığıyla, insan, en şeytani yaratık olmalıydı. Ne tuhaftır ki çağdaş kültürde insanlar hep zararsız, hatta sevimli yaratıklar olarak gösterilmekteydi. Yavrulara oyuncak niyetine bez insanlar alınırdı. Üzerlerinde şempanze gibi giyinmiş insanların yer aldığı doğum günü kartları, her gazete büfesinde bulunurdu. Hatta P.G. Tips gibi bazı markalar, yaptıkları çay reklamlarında, şempanze gibi davranan insanlar kullanır, özel efektler yardımıyla bunların zekice işaretleşebildiklerini ve çayı beğendiklerini öne süren dehşetengiz yapımlara imza atarlardı.

Ayrıca, hayvan hakları konusunda son zamanlarda iyice artan bir etik takıntısı vardı. Bazı ahlak filozofları, şempanze haklarının bir kısmının sınırlı olarak insanlara da verilmesi gerektiğini; çünkü onların genetik açıdan şempanzelerin yaşayan en yakın ve açıkça en zeki akrabaları olduğunu savunuyorlardı artık.

Dykes, sanrısına malzeme olarak, insan hakkındaki tüm bu kavram ve inançların hangi öğelerini kullanmış olabilirdi? Hayatının sanat dışındaki alanlarında da bu konuyla ilgili ipuçları yer alabilir miydi? Yoksa bu sanrılar sistemi de Busner'ın bugüne kadar ilgilendiği diğerleri gibi, yakından incelemeye alınınca ne yazık ki kendi üzerine çökecek, bir paranoyak şizofrenin anlamsız, bunalımlı işaretlerinden mi ibaret kalacaktı?

Kesin olan tek bir şey vardı; Dykes'ın beynindeki hasar düzeyini, tabii eğer varsa, tespit etmeden, hiçbir ilerleme kaydedilemezdi. Busner o zaman, ancak o zaman, adım atmaya başlayabilirdi. Şu anda basılacak sağlam bir zemin göremiyordu; ama nedense Busner, bu hastasına karşı iyi duygular besliyordu. Bu vaka, televizyonun ve basının, dolayısıyla halkın çok ilgisini çekerdi ve Busner'ın bundan hiç şikâyeti olmazdı.

Sanki düşünce zincirinin sonunu bilerek gösteri sonuna denk getirmişti; çünkü izleyiciler operanın bitmesiyle bir anda ayağa fırlayıp deli gibi alkışlayarak, bir yandan da "HoooKraaa! HoooKraaa!" seslemeleri çıkararak Busner'ın aklındaki zinciri koparıp attılar. Bunun üzerine Busner da kalktı ve kibarca hot-zotladı. "Umarım bis yaparlar" diye dokundurdu Charlotte'a. "Şu Dykes denen şempanzenin durumunu düşünmeye öyle bir dalmışım ki 'Nessun Dorma'yı kaçırdım."

On İkinci Bölüm

Kemikli ayak başparmağı, muşambayı pıtırdatıyordu. Bu deri insan parmağının derisinden çok daha sertti, tam da bu nedenden, parmak muşambaya değdiği zaman "pıt-pıt, pıt-pıt, pıt-pıt" sesleri çıkarıyordu. Simon sinirli sinirli öksürdü. "Öh-öh."

Herhalde yavrular Cadılar Bayramı'nda taksın diye yapılmış olan salak bir maske, dönüp ressamın suratına baktı ve capcanlı kırmızı dudağın sert çizgilerinin arasından, hafif bir homurtu geldi: " 'Gru-nnn' iyi misin Simon, fazla endişeli ya da huzursuz değilsin ya 'huu'?"

Simon, tanıdık gelen sesleme ve işaretlemelerden ötürü, karşısındakinin Dr. Bowen adındaki psikiyatr olduğunu anlamıştı ama nasıl anladın, diye sorsalar, hayatta gösteremezdi. Tecrit

odasından, MR ve bilgisayarlı tomografi taramalarının yapılacağı yere, yani hastanenin bodrumuna kadar yumrukları üzerinde yapacağı uzun yolculukta, kendisine sadece Bowen'ın eşlik etmesini istemişti Simon. Ama makinenin kocaman, gürültülü, çelik karnından çıktıktan sonra, kendisini bekleyen yaratıkla işaretleşmeye ne cesaret, ne de derman bulabilmişti.

Busner işaretinin eri olduğunu kanıtlamış ve Simon'ın aşağı inerken geçeceği tüm koridorları boşaltmıştı. Çok nadiren karşılaştıkları maymunsu yaratıklarsa, Simon Dr. Bowen'ın peşi sıra yürürken önlerinden sıvışıp gitmişlerdi. Gerçi bu durumu her yaşadıklarında, Simon, korku içinde duvara yapışmıştı; ama her seferinde Bowen, onu dört ayak üstüne inmeye ikna edip önüne geçmişti. Aslında, Simon'ın çektiği sıkıntıyı fark ettiği için ona uzun, güzel bir tımar yapmayı, bir doktor ve bir dişi olarak bildiği en maymuncul yollarla onu sakinleştirmeyi ölesiye istemişti Bowen. Ama bunu yapacağına ölmesi gerektiğinin de farkındaydı.

O sabah Valium iğnesi yapılmamıştı. Bowen telefonda Simon'a herhangi bir yatıştırıcı verilirse, bunun test sonuçlarını etkileyebileceğini işaretlemişti. "Eğer yine nöbet geçireceğini hissedersen, bir işaretin yeter, seni hemen tecrit odasına çıkarırım. Tek isteğimiz sana yardım etmek Simon, bunu sakın aklından çıkarma."

Şempanzenin acayip görüntüsü dışında, Simon'ı en çok rahatsız eden ve işin garibi, aynı zamanda yatıştıran şey, hastanenin içi olmuştu. Simon daha önce de gelmişti Charing Cross Hastanesi'ne. Kaç kere olduğunu hatırlamıyordu ama hastane tanıdık geldiğine göre, daha önce pek çok kez uğramış demekti. Duvar boyundaki panolara asılmış küçük notlar, içinden tel geçen buzlu camdan yapılmış kapılar, ucuz, gıcırdayan muşamba zemin, hatta yürüdükleri yol; yürüyen merdivenden indikten sonra bir iç avluyu geçmek, tekrar asansöre binmek, daha önce hasta yandaşlarını ziyaret için buraya gelmiş olduğunu anımsatıyordu Simon'a.

Valium yapılmamasından mıydı yoksa kapatıldığı odadan çıkarılmasından mı bilinmez, hastanenin bir özelliği Simon'ın

beklentilerini kökünden sarsmıştı. Binanın ölçeği değişmişti sanki. Tavanların yüksekliğinden kapıların genişliğine, mobilyaların boyutlarına kadar her şey hafifçe ufalmıştı. Neredeyse fark edilemeyecek kadar küçük bir değişiklikti bu ama Simon'ın dikkatini çekti. Sanki Charing Cross Hastanesi'ni, insanlardan biraz küçük yaratıklar için baştan inşa etmişlerdi. Şempanzeler için.

Tutsaklığının görece güvenli ortamından çıktıktan sonraki ilk birkaç dakikada, Simon çok bunalmıştı. Bowen'ın maskesi sadece onun ürkütücü, maymunsu suratını saklıyordu ama tüylü, hayvansı bacaklarını gizlemek için giydiği pantolon yarı şeffaf bir malzemeden yapılmıştı ve altındaki tüyler hâlâ görünüyordu. Topuklarına kadar inen beyaz önlükle birleşince, bu giyim tarzı soytarıya çevirmişti doktoru.

Onları saçmalıklar, hayal ürünleri olarak görmeye devam etmeliyim, diye kendine kendine söz verdi Simon. Onlara gerçekmiş gözüyle bakarsam delirdiğimi kabul etmiş olurum. Ben insanlığıma sahip çıkmalıyım. Bu nedenle, vücudunu yiyip bitiren kronik bir hastalığa yakalanmış, yaşlı bir şempanze gibi büzüldü ve başını eğip, hepten cansızlaşmış tüyleriyle koridorda sessizce ilerledi.

Simon'ı tecrit odasından çıkaran Bowen, hiç beklemediği davranışlarla karşılaşmıştı. Evet, ona saldırmaya ya da püskürmeye çalışmıyordu. Evet, başka bir şempanzeyle kısacık karşılaşmalara, güç bela da olsa dayanabiliyordu; ama genel hali tavrı o kadar uyuşuk, o kadar duygusuzdu ki Bowen, içten içe korkunç bir tanı koymakta olduğunu fark etti. Dykes ona katatonik depresyon eşiğindeki ya da çok ciddi nörolojik fonksiyon bozuklukları olan şempanzeleri hatırlatıyordu. İnsan olduğuna dair sanrı, böyle bir hastalığın taşkınlık evresiydi belki. Hastalığın kronik evresiyse tam duyarsızlık, soyutlanma ve sonunda zihinsel çöküş olacaktı.

İki şempanze tekrar Gough'a çıkmışlar, algı testlerinin yapılması için odada bekliyorlardı. Zack Busner'ın da gelmesi bekleniyordu. Bekleme odası sade bir mekândı. Melamin kaplı bir masa, işlevi uğruna estetiği feda edilmiş, plastik arkalıklı san-

dalyeler ve bir köşede duran çelik çöp tenekesi dışında bir şey yoktu. Dokulu, dikey perde bantları gün ışığının keskinliğini azaltıyordu, bunun yerine konmuş floresan ışıklarsa tepede cızırdıyor, zaman zaman yanıp sönüyordu. Masadaki telefonda bile hayat yoktu. Bowen da itiraf etti, içerdeki koku, çamaşır suyuyla karışık bir umutsuzluk kokusuydu.

" 'HooKraa' Simon, ben gidip makineden içecek bir şeyler alacağım. Sen de ister misin 'huu'?"

Bowen'ın seslemesiyle birlikte gözünü yukarı dikti ve "Evet, iyi olur" diye işaretledi.

"Çay mı, kahve mi 'huu'? Süt, şeker ister misin 'huu'?"

"Fark etmez."

Bowen yumrukları üzerinde kapıya doğru yürürken başını sallayınca, gülünç maske kulaklarını acıttı. Zavallı, diye düşündü, işaretleşmesi tam da aklıma gelenlere uygun. Çok karışık, vurgusu temposu olmayan işaretler kullanıyor.

Koridorda Busner'a rastladı. Kendisine doğru hızla yaklaşırken, ağzını yaya yaya sırıtıyordu Busner. Koltuğunun altına eski bir evrak çantası sıkıştırmıştı; iki ayağının üzerinde yampiri yampiri yürüyordu. Hemen kuyruğunda ise asistan epsilonu Gambol vardı. " 'HoooKraa'! Merhaba Jane. Sanat dünyasında çıktığın yolculuktan sonra toparlanabildin mi? Hayır, hayır; buna hiç gerek yok, lütfen..." Busner, Jane Bowen'ı durdurmaya çalıştı; çünkü dişi onu görür görmez domalıp kıçını ona sunmuştu, şimdi de öpmesini istiyordu. "Jane, eğer tekrar birlikte çalışacaksak, benim laubaliliklerime alışman gerekecek. Öyle değil mi Gambol 'huu'?"

" 'Hoo' kesinlikle" diye karşı-işaretledi Gambol ama gerçekte bambaşka şeyler vardı aklında.

Bu sabah bir fırsatını bulup Busner'ın yanından ayrılmak ve Whatley'le tekrar gösterişmek istiyordu aslında. Geçen gün bir sonuca varamamışlardı. Eğer bir yandaşlık kurmak üzereyseler Gambol'un Busner'ı karalamaya başlaması, saldırı, işgal ve sonunda tam egemenlik planlarını artık uygulamaya koyması gerekiyordu.

"Dykes'a bir bardak çay almaya gidiyorum Zack" diye işaretledi Jane Bowen. "Sevineceğini düşündüğüm bir haberim var, MR ve CAT taramaları 'gru-nn' iyi geçti. Geniş kapsamlı bir dizi röntgen çekimi yapılmasını da sağladım. Şimdi de teknisyenlere bastırıp sonuçları çabuk yetiştirmelerini isteyeceğim ki, senin yapmak istediğin testlerin sonuçlarıyla bağlantı kurabilelim."

" 'Çap-çap' güzel 'gru-nnn', çok güzel. O zaman artık ben de hastamızla surat surata gelebilirim demektir. Bana da maske getirmiş miydin 'huu'? Gördüğün gibi, ben kendi pantolonumu getirdim!" Bunu söyledikten sonra, evrak çantasının içinden Bowen'ın giymekte olduğuna benzer bir harem pantolonu çıkardı. Şempanzeler kendilerini tutamadı; yuva odasında giyilmesi gereken bu giysileri tutup işyerinde üstlerine geçirmek alabildiğine saçma, hatta resmen iç gıcıklayıcıydı. "Ehi-ehi-ehe-ehe" diye kıkırdadı Busner, " 'Ehi-ehe-ehe-ehü' vay anasını 'tlak-tlak'! Aslında gülünecek bir şey değil ama bu vaka sayesinde meslek hayatımın en olmadık, en gülünç deneyimlerini yaşamaya başladım. Bakalım ilerde neler gelecek başımıza. Gambol 'ehi-ehi-ehe', ben şunu giyerken çantamı tut lütfen."

• • •

Telefon bir süre çaldı ama Simon ilgilenmedi. Başını ellerinin arasına alıp masaya çökmüştü. Ben kayıp bir adamım, diye düşündü, eğer bana adam denebilirse. Keçileri kaçırdım artık. Hepten kaçırdım. Geçmişinden görüntüler, uzun bir koridorun ta öteki ucundaymış gibi uzaktan görünüyordu şimdi ona. Kayıp bedenlerin, insan bedenlerinin görüntüleriydi bunlar. İlk yavrusunun seller çavlanlar eşliğinde rahimden kopup gelmesi; hatta gelmek de değil, nur topu gibi bir hayat parçası olarak fırlayıp muşamba çarşaflara vurması, elleri kolları ayrı ayrı yönlere savrulurken, insana ait olduğu asla yadsınamayacak, gırtlak paralayan bir çığlıkla, güzel bir çığlıkla hayata uyanması... "Ruaaaa!" diye haykırdı Simon, "Ruaaaa!" ve postu duyguyla, üzüntüyle, büyük bir kayıpla sarsıldı.

Telefon hâlâ çalıyordu. Simon ahizeyi kaldırdı ve ekrandaki pusun dağılmasını bekledi. Yine insan suratına benzer gülünç bir maske çıktı karşısına ama bu, Bowen'ın taktığından farklıydı. Bu "insanın", et rengi, parlak alnına dökülen sapsarı plastik perçemleri ve yine sert dudak çizgisinin üzerinde sarı renkli, biçimsiz ve gülünç bir posbıyığı vardı. Simon, nasıl olduğunu anlayamamaya alışmış bir ruh haliyle, karşısındaki hiçbir işaret yapmadan, onun Busner olduğunu anladı.

" 'HoooKraaa' iyi günler Bay Dykes, serginiz için sizi kutlamak isterim."

"Ne 'huu'?" Her şeye rağmen Simon'ın ilgisi uyanmıştı. Karşısında bir maske ve işaretler yapan eller bulunması, bu durumu bozamadı. Eserleriyle ilgili aldığı her eleştiride kendisini gösteren o tanıdık ağrı, yine karnına saplanıvermişti.

"Levinson Galerisi'ndeki kıyamet resimleri serginiz. Tablolarınızı kıyamet resimleri gibi görmekle doğru mu yapıyorum 'huu'?"

"E-evet, onları bu bağlama yerleştirdiğim 'gru-nnn' bariz; ama bunun kadar bariz olan bir başka şey de dini kıyamet tasvirlerinin oluşturduğu geleneği altüst etme çabasıydı."

"Anlıyorum, anlıyorum 'gru-nnn-öh-öh'; bence açılışa katılan eleştirmenleri en çok etkileyen de tablolarınızın altüst edici doğasıydı zaten 'huuu'."

Busner, "insanca" diye düşündüğü bir şekilde işaretleşirken, sırtına ağrılar sokacak kadar da hareketsiz durmaya çalışıyordu. Ancak bu çabası, işaretleyen ellerinin bir yandan da boynuna bağlı gözlüğüyle oynaması nedeniyle berbat oluyordu. Simon'ın yutmadığı apaçıktı. Maskeler bir halta yaramıyordu. Busner'ın yamuk yumuk kulaklarının maskeden fırlamış kısımları Simon'ın gözüne batıyordu; ekranın önünde kıvranıp duran, anlamı iletmeye yarayan parmaklarıysa en az Bowen'ın ayak parmakları kadar kıllı ve sert görünüşlüydü. "Öh-öh" diye öksürdü ve sonra işaretledi, "Bakın Dr. Busner, ilişkimizi maskeli balo gibi sürdürmenin pek bir anlamı yok sanıyorum. Ne maske ne pantolon; ben hâlâ sizi bir şempanze olarak görüyorum. Ya da o maskenin

altında bir şempanze olduğuna inanıyorum; bu yüzden hepsini çıkarabilirsiniz."

" 'Huuu'? Öyle mi? Sizi rahatlatmadı mı bunlar? Ama mağazadaki en iyi maskelerdi, hatta tiyatro ve televizyon için bile bunları kullanıyorlarmış. Evde yavrularım beni böyle görünce korkudan öleceklerdi. Siz hiç gerçekçi bulmadınız mı 'huu'?"

"Hem de hiç 'hooo'."

" 'Hoo' madem öyle..." Busner, Görevimiz Tehlike tarzı bir hareketle maskeyi sıyırdı ve aynı anda Gambol'a harem pantolonunu çıkarmasını işaretledi. "İğrenç şey bacaklarımı kaşındırdı zaten" diye dokundurdu epsilonun ensesine.

Simon, canavarın suratıyla karşılaşınca irkilmemek için yay gibi gerildi. Dünya mı delirdi, ben mi delirdim tartışması değildi artık gündemdeki. Busner ile ilişki kurmayı denemesi ve başarması gerekiyordu. Psikiyatra katlanmayı başarabilirse belki bir şeyler yoluna girerdi. Belki...

"Evet 'huuu', bu nasıl?"

Gözlerini biraz örten elleriyle "İy-iyi" diye işaretledi Simon. "A-ama çok hızlı hareket etmeyin lütfen, hele içeri gelirseniz. Sizin hareket hızınız beni çok ürkütüyor. Beni anladınız mı 'huu'?"

"Elbette anlıyorum, zaten biz şempanzeler insanlardan çok daha seri hareket ederiz, öyle değil mi 'huu'?"

"Öyle mi 'huu'?"

"Evet, hem de çok. Anlaşılan, sizin bu dünyada keşfetmeniz gereken birçok şey olacak Bay Dykes. Eğer beraber yapacağımız seanslara bir tür eğitim gözüyle bakarsanız, belki görünüşümden daha az rahatsız olursunuz, değil mi 'huu'?"

"Belki. Bilmiyorum."

" 'Hu-huuu' biz bu varsayım üzerinden yola çıkalım isterseniz. Şimdi, benimle birlikte aynı odada bulunmaya hazır mısınız acaba? Yapmam gereken bazı algılama ve çağrışım testleri var, bunlar için size tımar mesafesinde olmam lazım."

"Ne 'huu'?!"

"Affedersiniz, parmağım sürçtü. Dr. Bowen maymun temasından rahatsız olduğunuzu işaretledi bana. Göstermek istediğim

şuydu; size dokunmasam bile, dokunabilecek bir mesafede durmam gerekiyor."

"Çok fazla yaklaşmadığınız ve dokunmadığınız sürece olur." Simon bağlantıyı kesti ve arkasına yaslandı. Bowen, duruşunun her zamanki gibi çok katı ve dimdik olduğunu gözlemişti. Koltuğa yerleşmek isteyen şempanzelerin hep yaptığı gibi ayak parmaklarını kavramamış veya koltuğa yuvalanmaya çalışmamıştı.

Bu işaretleşme sırasında, Bowen da maskesini ve pantolonunu çıkarmıştı. Daha sonra Simon'ı ürkütmemek için odanın bir köşesine sindi, kendisini kısmen de olsa gizleme niyetiyle bir sandalyeyi siper aldı.

Busner iki ayağının üzerinde yürüyerek girdi; ama öyle abartılı bir yavaşlıkla hareket ediyordu ki Bowen, Simon'ın bu sefer de alaya alındığını hissedeceğinden korktu. Busner, ağzına kadar dolu evrak çantasını masaya bıraktıktan sonra, bir sandalye çekip Simon'ın karşısına oturdu. Oturuşu da Simon'ınkine benziyordu; sırtı dikti ve işaretleşmediği zamanlarda ellerini kucağında kavuşturuyordu.

"Evet, Bay Dykes, bugün size çok basit testler yapacağım. Hatta bu testler o kadar basit ki, sizin zekâ düzeyinizdeki birine hakaret gibi gele..."

"Dr. Busner 'huu'?"

"Buyurun, Bay Dykes."

"Biraz önce açılıştaki eleştirmenlerle ilgili bir şeyler işaretlediniz."

"Evet, öyle."

"Acaba gördüklerinizi biraz daha açabilir misiniz 'huu'?" Artık duyarsızlıktan eser yoktu. Simon iyice öne doğru eğilmiş, neredeyse Busner'ın kol mesafesine girmişti. Üstelik, suratı Bowen'ın daha önce hiç görmediği bir yoğunlukla kırışmıştı.

"Asistanım Gambol'a, bugün gazetelerde çıkan açılışla ilgili haberlerin fotokopisini çektirdim, bunlara bakmak ister misiniz 'huu'?" Busner evrak çantasından bir tomar kâğıt çıkardı ve Simon'ın görebileceği şekilde tuttu. Simon öne atılıp kâğıtları kapmaya çalıştı ama Busner tam zamanında çekti ve "Şimdi ol-

maz Bay Dykes, sizi böyle kabaca engellediğim için beni affedin ama önce testleri yapalım, sonra eleştirileri inceleriz. Sizce de uygun mu 'huuu'?"

Simon kendini geriye bıraktı. "Öyle olsun" diye işaretledi umursamazca, "ama en ufak bir sonuç elde edebileceğinizi düşünüyorsam ne olayım."

Seans öğlene kadar sürdü. Busner ve Bowen algısal testlerle işe başladılar. Bu testler, bir yavrunun bile yapabileceği türdendi. Şekilleri birbirine uydurmak, bir şekli diğerinin içine yerleştirmek, renkleri tayf sırasına sokmak ve bazı simgesel eşleştirmeleri yorumlamak gibi şeylerdi. Simon Dykes tüm testleri geçti elbette; ama hiçbirinde, sağlığı yerinde bir erişkin şempanzeden beklenecek kadar başarılı olamadı.

Simon'ın basit testlerde yaşadığı ufak tefek sorunlar, daha zor testlerde dikkat çekici boyutlara ulaştı. El ve göz koordinasyonu, görüşü ve işitmesi biraz zayıflamıştı. Bilişsel fonksiyonlarında bozukluğa dair bulguya rastlanmadı ama Simon Dykes'ın beyniyle bedeni arasında bir yerde güç yitimi, bir tür daralma olduğu anlaşılıyordu. Bir sayıyı, harfi veya şekli yanlış yere koyup duruyordu.. Busner veya Bowen ona bu hatayı gösterdiklerinde Simon derhal fark ediyordu yanlışını ama yapısı ve kullandığı mekanizmalar aynı, içeriği farklı başka bir alıştırmaya geçildiğinde, aynı hatayı yineliyordu.

Busner, Simon'a şizofrenler için geliştirilmiş otuz iki soruluk ve dar kapsamlı bir Stanford-Binet testinin yanı sıra benzer özelliklere sahip bir MMPI, yani Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri uyguladı. Tek doğru seçeneği olan bu sorularla uğraşırken Simon'ın postu, baştan aşağı tere bulandı. Ama ne Busner'a bunların yapılma sebebini sordu ne bir tepki verdi. Tabii sanrısıyla kesişen durumlar haricinde. Örneğin, MMPI'da koca bir bölüm çiftleşmeyle ilgiliydi; ama Simon, buradaki soruların hiçbirine cevap vermezken "çiftleşme" gördüğü her yerde, bunu daire içine aldı ve yanına bir soru işareti koydu.

Busner ve Bowen, Simon'ın harcadığı çabayı seslemesiz olarak izlerken, fırsattan istifade, birbirlerini bol bol tımar edebildi-

ler. Busner sandalyesinden minnetle kaydı ve başını Bowen'ın kucağına koydu. Bowen, onun başındaki ve boynundaki tüyleri iyice temizledi, sonra ceketini ve gömleğini de çıkararak sırtını ele aldı, bu sırada bol bol öpücük kondurmayı da ihmal etmedi. Topladıklarının bazılarını; örneğin sümük, terin kurumasıyla biriken tuz, ekmek kırıntıları ve yiyecek parçaları gibi şeyleri ağzına atarken, kalanlarla da muşambanın üstünde bir tepecik oluşturdu. Kâğıt parçası, plastik kırıntısı, bit yumurtası, zımba teli ve yara kabuklarından bir tepecik. İşi bittiği zaman, yer değiştirdiler ve bu sefer Busner onun sırtında çalışmaya başladı. Bowen'ın koyu, yumuşacık tüylerine o kadar çok ilaç kırıntısı takılmıştı ki omuzlarının arasına, "Buradayken elime koluma hâkim olmalıyım Jane yoksa enikonu uyuşturursun beni" diye dokundurdu ve Bowen'ı sessiz kahkahalara boğdu.

Simon son soruyu da bitirdi ve kalemini havaya attı. Yere düşünce hafif bir tıkırtı çıkardı kalem. Busner hemen dikildi. " 'Huhuuu' işiniz bitti mi Bay Dykes?" diye bir eliyle işaretlerken, öbür eliyle de hayalarını tutuyordu.

" 'Hooo' bitmez mi, bitti doktor, bitti, halletmeden bırakır mıyım? Hadi bana deli olduğumu gösterin doktor, insan suratlı doktor, hadi bana 'öh-öh' deli..." Ressamın parmakları kasıldı ve birden imsizleşti. Üç şempanze, uzun saniyeler boyunca hareketsiz ve imsiz durdular. Bowen, Busner'ın saldırıya geçmesini bekliyordu ama böyle bir şey olmadı. Kaşlarının iyiden iyiye kıvrıldığı ve çatıldığı bir ifadeyle Simon'ı merakla izlemekle yetindi sadece.

Çalan telefonu Bowen cevapladı. Bir yandan kameranın öbür ucundaki şempanzeyi izlerken, bir yandan da Busner'ın tersine taradığı bazı tüyleri, ayak parmaklarından birini kullanarak yatırmaya çalıştı, ardından bağlantıyı da aynı ayağıyla kesti. "Laboratuvardaki teknisyendi."

"Neymiş 'huu'?"

"Hazırlar."

"Vay be. Çok 'grnn' iyi. Böyle hız görmedim. Göstersene Jane, bu sadece senin nüfuzunla mı oldu yoksa Whatley'nin de parmağı olabilir mi?"

"Zack, bunu bilemem ve açıkçası sadece bana bağlı olduğunu düşünmeyi tercih ederim." Dizlerini kaşıdı.

Bu görüşmeler boyunca çöktüğü yerde seslemesiz duran hasta, tekrar canlandı ve parmaklarına yol verdi. "Şimdi 'öh-öh' şu eleştirilere bakmayacak mıyım 'huu'? Salak testlerinizi bitirdikten sonra bakabileceğimi işaretlemediniz mi 'huu'? İşaretlemedin mi, insan suratlı? İnsan suratlıı, insan suratlıı!" Simon, gösterdiği, seslediği yetmiyormuş gibi, olayı iyice küfür boyutuna dökmek için doktorların çıkardığı maskelerden birini kaptı ve ilgili suratın önünde sallamaya başladı. Nihayet sabrı taşan Busner, Simon'ın suratına sağlam bir yumruk oturttu ve o kuvvetle bir köşeye savurup attı şempanzeyi. Sonuçları izlemek bile başlı başına bir travmaydı. Simon tortop olarak yine o tuhaf, belli belirsiz sızlanmasına başladı, bir yandan da, acıyan suratını ovuşturmadığı eliyle "Sıçtığımın maymunu! Bana vurdun! Alçak! Sen doktor moktor değil, canavarsın. Sıçtığımın canavarı!" diye işaretledi. Sonra ciddi ciddi bağırmaya başladı. "Aaaaaahhh! Aaaaaahhhh! Aaaaahh!"

Busner ve Bowen bezgin bezgin birbirlerine baktılar. Sanrısının boyutu ne olursa olsun, hiçbir psikoz hastası fiziksel şiddete böyle tepki vermezdi, bunu ikisi de gayet iyi biliyordu. Busner Simon'ın vaka geçmişini incelemişti ama şempanzedeki fiziksel güç kaybını, en basit reflekslerin yokluğunu açıklamakta zorluk çekiyordu hâlâ. Çok geniş klinik deneyimine rağmen, karşılaştığı atipik davranış, şempanzeyi yatıştırmaktan alıkoymuştu onu. Simon'ın yanına çökme görevi yine Jane Bowen'a kalmıştı. "'Grnnn-gru-nnn-hooo' Simon, canım, çok özür dilerim senden. Ama Dr. Busner'ın otoritesine böyle meydan okumamalısın. Bize ve kendine hiç yardımcı olamazsın sonra..."

"Banne, banne!" diye fıkırdadı.

"Ne gösterdin 'huu'? Simon 'huu'?"

"Banne, banne; bakçam işte bakçam!"

"Neye bakacaksın Simon 'huu'?"

"Eleştirilere işte sıçtığımın eleştirilerine."

"Simon, Simon 'gr-unnn', lütfen Simon 'çap-çap', çok özür dilerim. Sen hâlâ benim hastamsın ve çok da ilginç bir hastasın üstelik. Al işte eleştiriler." Busner Simon'ın yanına, paralanmış ve boka batmış muşambanın üzerine çöktü. Şempanzenin başını ellerinin arasına almak, biraz okşamak, şempanzakıllı rahatlatmak istiyordu onu ama Bowen'ın bakışları bunu yapmamasını işaretliyordu. "Sana yaptığımı 'grnnn' bu şekilde davranan her hastaya yapardım bunu kabullensen iyi olur. Şimdi Dr. Bowen ile test sonuçlarına bakmamız gerekiyor. Bunlar seni sıkar; çünkü çok teknik konulardır. Sana önerim, odana çıkman, biraz üçüncü öğle yemeği atıştırman ve eleştirileri okuman. Bence yazılanları ilgi çekici, hatta sevindirici bile bulabilirsin. Bu sırada biz de sonuçları inceleriz. Bir saat sonra da yeniden toplanırız. 'Huuu'? Ne gösterirsin?"

• • •

Bowen, personel kantininde bir köşe masa kaptı. Böylece, ışıklı pano olmadan da röntgenleri ve diğer tarama sonuçlarını inceleyebileceklerdi. Busner yemeklerin uzatıldığı delikten aldığı tepsileri taşırken, Bowen'ın elleri de tıkız zarflar ve daha da tıkız dosyalarla doluydu. Simon Dykes'ın hayatını masanın üzerine serdiler ve balıklama daldılar içine. Busner, bifteği ve ciğerli böreği ağzına tıkıştırırken "Bu işi sistematik olarak yapmak istemiyorum Jane" diye işaretledi. "Elime hangisi gelirse çabucak inceleyeceğim ve izlenimci bir tanı koymaya çalışacağım. Senin dikkatini çeken bir şey olursa da araya gir."

Bowen bacaklarını birbirine sürttü, tüylerinin birbirine dolandığını hissetti. Sert tarafı olmayan cırt-cırt gibiydi işte. Ah, şimdi bir de pespembe, ıpıslak şişik olsaydı da güzel güzel, tüylü tomurcukların ağzında olgunlaşmış... Yeter! Aklındaki görüntüyü sildi. Sevgilisi Rachel'in kızışmasına sonsuz kadar uzun geçecek bir hafta vardı daha. Şimdi onu parmakladığını düşünmenin alemi yok, at bir parmak şu düşünceye, kov gitsin.

Busner, MR taramalarından birinin basıldığı filmi havaya kaldırmıştı. " 'Ruaaa-hoo' vay canına! Şuna bak! Bak! Şurada, şurada ve şurada fokal sinyal yoğunluğu var. Şurada da var. Sylvius yarığı boyunca epey çok var hem de. 'Hoo-hoo-hoo' bu kadar bariz bir organik hasar bulacağımızı sanmıyordum. Ön lobu dapek normal görünmüyor zaten. Hayır 'hooo', hem de hiç normal değil."

"Biraz şişik... şey yani, şişmiş gibi, değil mi 'huu'?"

"Biraz da işaret mi, acayip şişmiş. Hani aklıma başka 'grnnn-yum' bir şey gelmese 'grnnn-yum', hidrosefalus göstereceğim."

"O zaman diğer su birikmeleri de açıklanmış olur, değil mi 'huu'?"

"Eğer onlar su birikmesiyse evet; ama olmayabilirler de. PET taramalarını verir misin, bakalım aynı sonuç çıkacak mı?"

MR filmleri renksizdi, beynin kıvrımlarını ve şeklini, ultrason gibi siyah-beyaz gösteriyordu. O filmlere bakılınca, beynin beyin değil, tıkalı bir elektrikli süpürge hortumundan güç bela çıkarılan bir toz-kir yumağı olduğunu sanmak, pekâlâ mümkündü. Ama pozitif emisyon tomografisi öyle miydi ya? Uzaydan çekilen ısıya duyarlı resimler gibi, Simon'ın beynini rengarenk ortaya dökmüştü PET. Tomografilerde görüldüğü üzere, Simon Dykes'ın beyni okyanus mavilerinin, menekşe morlarının ve zehir yeşillerinin çarpışıp kaynaştıkları bir afet bölgesi gibiydi. Üstelik beyincik de ressam paleti şeklindeydi. Artık bundan çıkar çıkarabildiğini, yeteneği doğuştan mı gelir, renklere duyarlılığı mı vardır, kim tutar seni aslanım?

Beyninin nükleer haritasını Dykes kendi gözüyle görse böyle düşünürdü belki; ama gören Busner'dı ve sanata dair hani o göklere çıkarılan eğilimini bir kenara bırakarak, çok teknik bir gözle inceledi filmleri. Beynin sol tarafındaki soluk, koyu renklerle sağ tarafındaki göz alıcı kırmızılar, turuncular arasındaki kopukluk, görülmeyecek gibi değildi hem. Filmlere göz gezdirirken "grnnn-grnnn" diye homurdandı. " 'Grnn-grnnn' şuna bak Jane. Dykes'ın davranışlarıyla örtüşen bir durum bu, gerçi şimdilik pek bir şey açıklamaz. EEG de yapmıştın, değil mi 'huu'?"

"Evet. Sonuçları şu dosyanın içinde." Ayağıyla itiverdi.

" 'HooKraa' tam beklediğim gibi. Beynin sağ tarafında inanılmaz bir elektrik akımı var, her tarafa yayılmış, lunapark gibi olmuş. Ama sol tarafta hiçbir şey yok, bir kıvılcım bile geçmiyor. Şempanzemizin neden bu kadar abullabut olduğu ortaya çıktı; hatta belki bu olağandışı sanrıları bile açıklayabiliriz bununla. Multi-infarkt demans vakasıyla tutarlı bir durum; gerçi her demans böyle olmuyor ama bence, yine de akılda tutmakta yarar var 'hoo'. Fokal sinyal yoğunluğuna gelince, bu filmde orta korteks bölgesini örtüyor gibi. Ama MR'a bakılırsa, beynin geneline yayılmış olması gerekir, değil mi 'huu'?"

"Bunlar sence bir tür tümör olabilir mi Zack 'huu'?"

"İyi gösterdin 'çap-çap'. Su birikmesi olacak renkte değiller; öte yandan katı olmadıkları da gün gibi ortada. Bence bir tür gölge bunlar, lezyon ya da örselenme olabilir. Şu MR'ları tekrar yolla."

Busner slaytları incelerken, Bowen da röntgen filmlerine bakmaya başladı. Bu sefer "HoooKraa" sırası ondaydı. Kantindeki tüm şempanzeler, dönüp kimin hot-zotladığına baktılar.

"Yavaş ol biraz, yavaş ol!" diye telaşla el salladı Busner, "Millet bunların başına üşüşmesin şimdi 'ruaaa'!" Masaya çöreklenmek üzere olan birkaç meraklı şempanzeyi kovaladı. "Ne gördün Jane 'huu'?"

"Şu transvers kafa filmine bakar mısın? Tam çenenin altına."

Kendi işaretlediğini kendi unutan Busner, filmi kolunun yettiğince ışığa kaldırıp inceledi. Onun böğürmesine kalmadan, beş metre ötedeki yavşak bir cerrah, kafatasının şeklini seçer seçmez makaraları koyvermişti bile. Kahkahası ve diş takırdatması kantini inletti. " 'Ehi-ehii-tlak-tlak' daha neler göreceğiz Busner, zincir takıp yanında gezdirecek bir insan da mı buldun artık?"

Busner ayağa kalkmadı. Filmi tekrar masanın üzerine bıraktı ve meslektaşının bacağına "Maymun çenesi değil bu, değil mi Jane 'huu'?" diye dokundurdu.

"Evet, Zack, öyle görünüyor."

"Acaba bir kaza sonucu bu hale gelmiş olabilir mi 'huu'?"

"Bence mümkün değil."
"Doğuştan gelen bir bozukluk mu o halde 'huu'?"
"Belki."
"Belki de gerçekten insan."

• • •

...Dykes neden maymunların vicdanını, hatta belki de midesini, böyle haşince bulandırmak istiyor, bu yazıda tartışmayacağız ama bu tablolardaki kabalık, ressamın özünü arıyor olmasıyla da birleşince, resimleri gerçek sanatın örnekleri olmaktan bir gömlek aşağı indiriyor ve karikatüre dönüştürüyor...

...geçen yıl *Oyuncak Ayıların Dünyası* adlı tablosu Tate'in kalıcı koleksiyonuna alınınca, sanat dünyasını karıştıran Dykes, yeni sergisindeki baştan savma, duygu sömürüsü tablolarıyla bu yıl sevenlerini hayal kırıklığına uğrattı ne yazık ki. Eski ve daha heykelsi yapıtlarındaki sapkınca biçimci tarzı bir kenara bırakarak bu kez, resimden doğan biçimci bir sapkınlığa başvurmuş...

...yavrunun tuvalin tam göbeğine, üstelik yanarak düşerken çizilmiş olması, gerçek şempanzelerin çektiği acılarla alay ediyor ve son yıllarda Londra toplu taşıma sisteminde yaşanmış en büyük kazayı hafife alıyor. Dykes'ın böyle bir şeyi ne cüretle yapabildiği...

...ressam ortaya çıkmazken, eleştirmenler ve sanat dünyasının müdavimleri arasında çokça gösterişme ve çiftleşme yaşandı. Dykes'ın eşi Sarah Peasenhulme kısa bir süreliğine galeride boy gösterdikten sonra, Tony Figes ve ekürisinin eşliğinde...

...ressam aniden ortadan kaybolmasa, açılışa bu kadar ilgi gösterilmeyeceği kesindi. Dedikodulara göre, Dykes açılıştan bir hafta önce sinir krizi geçirerek...

...erkek deli, dişi daha deli. Şişiği kafasından büyük; üstelik önemli bonobo enstalasyon sanatçısı Ken Braithwaite'ten "yapıcı tavsiyeler" almaktan hiç rahatsız olmadı. Açılıştan sonra Sealink Kulübü'nün merdivenlerinde iş üstünde görülen ikili...

• • •

Adı geçen deli, yuvasını kaplayan gri renkli hastane nevresiminin üzerine yaydığı fotokopi kâğıtlarını topladı. Yapraklardan birini sımsıkı buruşturup diğerlerini de bunun etrafına sararak, tüm kâğıtları gevşek bir top haline getirdi. Okudukları onu kudurtmuş, aklını başından almıştı gerçi; ama parmaklarını istediği zaman ve ilk günlere oranla çok daha kontrollü ve becerikli kullanabiliyor olmasına da bayılmıştı.

Kıvrılan ve birleşen parmaklarına baktı. Ellerinin ne kadar tüylü olduğuna pek dikkat etmemişti o güne dek, üstelik bacakları da öyleydi. Yaştan mıydı acaba yoksa ona yutturdukları ilaçların korkunç yan etkilerinden mi? Bowen adı verilen maymun, *Prozac* tedavisini kestiklerini işaretlemişti; ama Simon, bu ilacın akıl sağlığı üzerinde bir etkisi olabileceğini düşünmüyordu. En fazla tetiklemiş olabilirdi bu tepetaklak dünya sanrısını. Keyifsiz keyifsiz takırdattı dişlerini, sonra yaptığı topu havaya fırlattı ve nereye düştüğüne bile bakmadan kendisi de top gibi büzüşerek bir öne bir arkaya, bir öne bir arkaya sallanmaya başladı.

Bazı şeyler değişmemişti. Tamam, dünya maymunların egemenliğinde olabilir, hatta Maymunlar Gezegeni haline gelmiş olabilirdi; ama dünya maymun dünyası olsa da maymun dediğin hâlâ tipsizin, hayvanın önde gideniydi. Hem de nasıl tipsiz, nasıl hayvan. Simon hıncını aklından geçirmekle kalmadı; midesinin içinde, onikiparmakbağırsağının ağzında hissetti, asit basılmış gibi yandı kavruldu içi. İşte bu yanıklar, onu ister insan ister şempanze, herhangi bir deli doktorunun yapabileceğinin çok ötesinde bağladı bu sapkınlığa.

Bacaklarına sarılarak inledi. Resimleri maymun resimleri miydi şimdi? Yananlar, düşenler, yaralananlar hep maymun muy-

du? Doğru olabilir miydi bu? Sonra Sarah... Sarah ve Ken Braithwaite'i yazmışlardı. Bu da doğru muydu yoksa? Neden kıskançlık yok içimde? O insanken bedeninin benim, yalnızca benim olmasını arzulardım. Yumuşaklığını tek okşama hakkı, ıslaklığını tek işgal hakkı, iniltilerini tek işitme hakkı bende olsun isterdim. Ama şimdi, ne idüğü belirsiz bir yağlı pistonun ona daldığı hayali...

...o rüya. Benim içinden çıktığım. Hani çekilip çekilip de çıkamadığım. O bir ağaçta oturuyordu. Büzülmüştü. Bizi birleştiren bağı ısırıyordu. Sivri köpekdişleriyle. O rüyada... Şempanzeydi. Şempanzeydi.

• • •

Hastanenin karşısındaki Café Rouge'da, Whatley ve Gambol önlerindeki salataları didikliyorlardı. Gambol'un bölümde kabul görmesinin ardından, gizli gizli buluşmaya gerek kalmamıştı. Parmaklarını bir roka ve radika yığınına daldırdıktan sonra, bu yeşilliğin içinden işaretledi: "İlginizi çekeceğini düşündüğüm bir şey 'grnnn' var elimde Dr. Whatley."

" 'Hu-huuu' nedir?" diye işaretledi başhekim. Bir avokadonun köşesini dönerken de ekledi: "Gambol, eğer bazı sonuçlar elde edemeyeceksek, hem de çabuk elde edemeyeceksek, seninle yandaşlık kurmaya hiç niyetim olmadığını biliyorsun, değil mi 'huu'? 'Aaaaa'." İşaretlemesini, garsonu hot-zotlamak için böldü.

" 'Hu-huuu' evet? Her şey yolunda mı erkekefendi?" Garson, beline beyaz bir önlük bağlamıştı. Beyaz gömleğinin de parlak kırmızı düğmeleri vardı. Kıvır kıvır kafa tüylerini kızıla boyatmıştı. Whatley ve Gambol onu açıktan açığa küçümseyerek süzdüler. "Şimdilik yolunda" diye işaretledi Whatley, "ama sarmısaklı ekmek ısmarlamıştık 'öh-öh-huu'."

"Hemen geliyor efendim." Garson sıçraya sıçraya mutfağın yolunu tuttu; bir meslektaşıyla karşılaşınca da hareketlerin önceden santimi santimine hesaplandığı belli olan bir omuz vuruşuyla birbirlerini geçtiler. Whatley homurdandı ve tekrar salatasına döndü ama kâsenin üzerine parlak plastikten bir kapak örtülmüştü. Bu

kapak, makam mevki sahibi şempanzelerin bazı belge ve raporları dosyalamak için kullandığı cinstendi. "Bu nedir böyle Gambol 'huu'?" Whatley önce bir bakış attı dosyaya, sonra eline alıp lamine edilmiş sivri köşelerinden biriyle kafasını kaşıdı.

"Lütfen bir bakın" diye işaretledi Gambol, "hem çok ilginç, hem de konumuzla yakından ilgili olduğunu göreceksiniz."

• • •

Jane Bowen ofisindeyken George Levinson'ndan bir hot-zot geldi. " 'HoooKraa' Dr. Bowen, nasılsınız bugün 'huu'?" Bu mesafeden bile, akşamdan kalma olduğu anlaşılıyordu. Sportif güneş gözlüğü, yüksek burun kemerinin üzerinde tehlikeli bir şekilde dingildemekteydi. Uzun ve kahverengi favorileri de hâlâ kirliydi ve dün geceki alemin kırıntılarını taşıyordu. " 'HoooKraa' fena değilim Bay Levinson."

"Dün gece açılıştan memnun kaldınız mı 'huu'?"

"Kaldım sayılır. Bana göre toplantılar değil tabii bunlar."

"Bunu özel açılışların 'öh-öh' tipik örneği olarak gösteremem. Çıkan kavgalardan bazılarına tanık oldunuz herhalde 'huu'?"

"Sadece birinin başını gördüm. Sonunda kaynaşma sağlandı mı?"

" 'Öh-öh' pek sayılmaz. Gösterir misiniz, Simon bu sabahki gazeteleri okudu mu 'huu'?" Favorileriyle oynadı, tüyleri bir aşağı bir yukarı kıvırdı. Sanki kış yerine yanaklarda çıkmış bu boklu tüyler tüy değil de ressamın ta kendisiymiş gibi davranıyordu onlara.

"Şu anda okuyor olmalı. Başarılı bir gün geçirdik. Onu tecrit odasından çıkardık ve istediğimiz testleri yaptık."

"Sonra 'huu'?"

"Hoogrnn."

"Dr. Bowen 'huu'?"

" 'Hoogru-nn' korkarım test sonuçlarının hepsini size gösteremem Bay Levinson. Bunu anlayışla karşılayacağınıza inanıyorum."

Jane Bowen, Levinson'ın gerçekten anlayışla karşılayacağını umuyordu ama karşılamayacağını da gayet iyi biliyordu. Levinson, bir süre güneş gözlüğünün ardından baktı doktora. Jane aracının gözlerini göremiyor olsa da dün gecenin nasıl bittiğini iyi kötü hayal edebildiği için, gözlerinin mosmor yuvalarda yatan kan çanakları olduğundan emindi.

Sonunda aracının parmakları oynadı. "Bakın, durum..."

"Ne varmış durumda?" diye hemen tersledi Jane.

"Durum bildiğiniz gibi değil. Eski alfasının Simon'la yakından ilgilenmek gibi bir niyeti yok."

" 'Öh-öh' ama sizin var galiba 'huu'."

"Ben onun yandaşıyım ve avukatıyla konuştum. Eğer tam gözetim altına alınacaksa, kendisinin vesayet altına alınmasını isteme hakkımız doğar ve hem avukatında, hem de bende vekaleti var."

"Gözetime itiraz etmeyi mi düşünüyorsunuz 'huu'?"

" 'Hooo' bilmiyorum Dr. Bowen. Yanlış anlamayın, otoritenize meydan okumak gibi bir niyetim yok. Bence siz en bilge, en iyi huylu ve en açık fikirli psikiyatrsınız. Üstelik apış aranız beni büyülüyor. Hem artık yanınızda ünlü doktor Busner da var. Simon'ın sizinle birlikteyken emin ellerde olduğunu biliyorum ama öğrenmek istediğim şu: Acaba Simon, kendisi veya başkaları için bir tehdit mi 'huu'? Daha fazla gözetim altında tutulmasının ona bir yararı olacak mı 'huuu'?" İşaretlemeyi keserek bir parmağını gözlüğünün altına soktu. Parmak dışarı çıktığında ucunda bir kum tanesi ya da bir parça duvar sıvası vardı, bunu ihtiyatla diline koydu.

Bowen bir dakikalığına düşündü. Gerçekten de Simon Dykes hakkında bir karar verme zamanı gelmiş, geçiyordu. Onlar araştırma yaptıkça, hastanın durumu açıklanacak yerde daha beter belirsizleşiyordu ve beynindeki organik hasarın, hatta deformasyonun, kanıtlarını da elde ettikten sonra bile ona akli dengesi bozuk demek ne kadar doğru olabilirdi?

" 'Grnnn' evet Bay Levinson, şu anda Bay Dykes'ın durumu üzerinde kesif bir belirsizliğin hâkim olduğunu itiraf etmeliyim. Ama kısa zaman içinde bir konsültasyon yapacağız."

"Bu ne demek 'hu-huu'?"

"Şu demek, avukatıyla birlikte Simon'ı vesayet altına almanız yararlı olabilir. Çünkü bizim karar verdiğimiz tedavi yöntemini Simon kabul etmezse, onu zorla tedaviye almak için sizi ikna etmemiz daha kolay olacaktır."

"İşaretlediklerıniz, buradan bakılınca pek hayra alamet değil 'öh-öh'."

"Hastanın durumu hakkında kesin bir yargıya varmak istemezdim ama bunu yapmadan da aklımdan geçenleri işaretlemenin yolu yok. Bay Levinson, Simon'ın hastalığı her ne olursa olsun, kanımca iyileşme olasılığı pek de yüksek değil."

Bowen bağlantıyı kestikten sonra ahizeyi tekrar kaldırdı. Whatley'yi hot-zotladı, Busner'ın araç telefonundan Gambol'u hot-zotladı, sosyal hizmetler bölümünü hot-zotladı ve sonunda kibarlık olsun diye Sarah'yı hot-zotlayarak kısa zaman sonra Simon hakkında kesin karara varılacağını bildirdi. Sonra koltuğunun arkasına yaslandı, ayaklarını masaya kaldırdı, başını önüne eğdi ve şişiğini iyice bir yalamaya koyuldu.

• • •

İki saat kadar sonra, Whatley'nin ofisine birer birer gelmeye başladılar. Sosyal hizmetler bölümünde görevli Norris, binanın dışından, balkondan balkona sıçrayarak gelip sekreterin arkasındaki camdan içeri girdi. Zack Busner, psikiyatri bölümünü baştan başa kateden koridoru geçerken kendisine temenna eden şempanzeleri kışkışladı. Whatley ise Gambol ile birtakım işler karıştırdığı yemeğinden döndü. İçeri girişlerini, çakışmayacak şekilde düzenlediler. Whatley, sinsi bir kedi gibi girdi odaya; içerdekiler ancak onun bunun topuklarını ısırmaya başlayınca onu fark ettiler. Gambol geç geldi, kısa süre önce çiftleşmiş olduğunun postuna yapışmış belirtilerini, parmak ve dudaklarıyla havalı havalı temizliyordu.

Bowen yumrukları üzerinde yürüyerek kendi ofisinden gelirken, poposunu iyice havaya kaldırmış, koltuğunun altına da bir dolu dosya sıkıştırmıştı.

Dr. Bowen oturumu açtı: "HoooKraa!"

"HoooKraa!" diye cevapladı diğerleri, kimi zayıf, kimi kuvvetli. Gambol yasak savarcasına homurdandı ve muşambayı tıkırdattı; Busner ise deli danalar gibi höykürürken bir yastığı öyle fena yumrukladı ki Whatley önce sızlandı, sonra "O yastığı kızım yaptı" diye işaretledi.

Seslemesizlik ve imsizlik çökünce, Dr. Bowen hastanın yaşadıklarını en başından itibaren işaretlemeye başladı. Geçirdiği krizden girdi, müdahale takımına yaptıklarından, hastane personeline ve yakından tanıdığı şempanzelere karşı olan davranışından çıktı. Ardından tıbbi geçmişini aktardı biraz ve gerektiğinde Anthony Bohm'dan aldığı kayıtlara başvurdu. Sonra notlarını bir tarafa bırakarak, Dykes'ın şu anki durumunun, aslında depresif olan ruh halinin histerik semptom dönüşümü olabileceğine dair birkaç şey işaretledi. Ayrıca, Bohm tarafından kendisine verilen *Prozac*a uyum sağlayamadığını ve ilacın bir gece önce aldığı MDMA ile etkileşime girmiş olabileceğini gösterdi biraz. Derken tekrar elindeki konuya döndü ve bazı kısımlarını adeta didik didik ederek açıklığa kavuşturmaya başladı. Sonunda da Dykes'ın beyninde bipolar bozukluk olduğunu kanıtlayan test sonuçlarını ortaya koydu ve fazla ayrıntısına girmeden organik nörolojik bozukluk hakkında bilgi verdi.

İşaretleşmesini bitirdiğinde hot-zotladı ve yere çöktü, ardından sosyal hizmetler görevlisi Norris'in ilgilenmesi için bacağını uzattı. İlk oynayan parmaklar Whatley'ninkilerdi. "Yani ne işaretliyorsun Jane 'huu'? Bence hastalık meselesini değerlendirirken beyindeki fokal sinyal yoğunluklarının yerleşimi veya hasar bulunduğunu kanıtlayan lezyonlar temel alınmalı. Hasarın ne olduğunu tam saptayabilmiş değiliz ama yüksek düzeyde olduğu açık ve 'öh-öh' bu durumda hastanın geleceği pek de parlak olmayacaktır. Tabii Dykes'ın görmekte olduğu insanlık sanrısı, tamamen konunun dışında; bunu anlamamız bile ona yardım etmemizi kolaylaştırmaz, öyle değil mi 'hu-huuu'?"

Bowen suratını buruşturdu, çene çizgisinin altındaki kalın tüyleri kurcalayıp üçüncü öğlen yemeğinden beri orada duran

bir makarna parçasını çıkardı ve "Evet Dr. Whatley, doğru bir saptama yaptığınıza inanıyorum" diye işaretledi.

Norris araya daldı: "Sigortası var mı 'huu'? Çiftleşme ya da doğuş grubu yardımcı olacak mı 'huu'? Devlet hastanesi yerine özel hastanede tedaviyi karşılayıp karşılamayacaklarını araştıran oldu mu 'huu'?"

"Korkarım bütün sorular için 'öh-öh' cevap hayır" diye karşı-işaretledi Bowen. "Doğuş grubu çoktan dağılmış, çiftleşme grubu da öyle. Eşinin bana gösterdiğine göre, ruhsal bozukluk geçirdiği için sağlık sigortası yaptıramamış 'hoooo'; hem can ciğer yandaşı, hem de aracısı olan, hastayı daha fazla gözetim altında tutmak istersek onu vesayeti altına almayı planlayan Bay Levinson'dan aldığım bilgiye göre, Dykes'ın fazla bir servet birikimi yok ve yeni sergisindeki resimler satılıncaya kadar da olmayacak, tabii 'hooo' eğer o resimler satılabilirse."

Bu kinayeli işaretin gerektirdiği üzere tüm şempanzelerin tadı kaçmış görünüyordu. Dykes tanınmış bir ressam olabilirdi ama akıl hastalığı her şeyi dümdüz ederdi, hepsi bunun farkındaydı. Dykes'ın birkaç ay sonraki halini düşlemek mümkündü: Ya resmi bir bakım kurumunun izbe bir köşesinde hebelek hübelek diyerek geçirecekti günlerini ya da aynı şeyi özel bir bakım kurumunun, ağaçlıklı, ferah bahçesinin bir köşesinde yapacaktı.

"Bence bütün bu unsurların arasında 'grnnn' bir de yaşam kalitesi konusunu ele almalıyız." Whatley işaretlerini dikkatle seçiyor, herkesin görebileceği şekilde yapıyordu. "Birçokları tarafından, dengesiz de olsa yüreği temiz bir şempanze olarak tanınan Dykes'ı, burada ya da başka bir yerde, koğuş köşelerinde çürümeye terk etmek, düpedüz merhametsizlik olur. George Levinson onun için muhakkak bir şeyler yapacaktır, değil mi 'huu'?"

Zack Busner'ın yatmakta olduğu köşeden, okkalı bir balgam sesi geldi. Ayaklarını duvara dayamış, pedal çevirir gibi yapıyordu; nasırlı ayaklarının meşin gibi tabanları kaşındığından, pürtüklü sıvaya hırsla sürtüyordu. "Grnn-grnn-HooKraa" diye sesledi ve odadakilerin dikkati kendisine çevrildikten sonra, "Tutabileceğimiz bir yol daha olduğunu düşünüyorum" diye işaretledi.

"Nedir bu Dr. Busner 'huu'?" Whatley korkusundan işaretlerini dikkatle törpülemiş, sanki ellerini gliserine daldırıp çıkarmıştı.

Busner doğrulup bağdaş kurdu, biraz homurdandı ve Gambol'dan sırtını tımar etmesini istedi. "Bay Dykes'ın bakımını bana devretmeniz. Geçmişte de hiç bilinmedik, olağanüstü belirtiler gösteren psikiyatri ve nöroloji hastalarının bakımını ve tedavisini üstlenmiştim. Bence Bay Dykes'ın durumu son tahlilde o kadar da gizemli olmayacak; gelişim konusuna gelince, ondan çok daha ciddi travmalara maruz kalmış hastaların zamanla iyileşme kaydettiğine çok tanık oldum. Hepinizin bildiği gibi, beynin müthiş bir 'aaaa' esneklik kapasitesi vardır. Doğru yönlendirilirse eski öz dengesine yeniden kavuşması mümkün. Ayrıca 'grnn' kendisinden başka hiç kimse için bir tehdit oluşturmadığına göre, buradan taburcu olup benim gözetimim altına girmesine engel yok demektir."

"Eğer kendisi ve Bay Levinson veya avukatı ya da vesayetini her kim üstleniyorsa, kabul ederlerse..."

"Haliyle." Busner fırdönen parmaklarıyla imciğin bir süre daha havada kalmasını sağladıktan sonra, Gambol'un eline vurarak ensesinden uzaklaştırdı ve iki ayağının üstüne dikildi.

"Peki Dr. Busner 'öh-öh' kendisini insan zanneden şempanzenizi nereye bağlayacaksınız 'huuu'?" Dalga geçmek Norris'in doğasında vardı, şimdi geçmeyecekti de ne zaman geçecekti zaten?

Zack Busner gerildi, iki adım attı ve ani bir hamleyle sosyal hizmet görevlisini kaşından ısırdı. Kıpkırmızı kan, kara posta bulaştı. Norris haykırdı, sonra hızla dönerek temenna etti. Zack, sağaltım mesleğinin sızlanmakta olan üyesini, evcil bir hayvanı sakinleştirir gibi biraz okşadıktan sonra, "Nereye olacak, grup evime elbette. Eğer maymunluğun temel unsurlarını yeni baştan öğrenecekse, bunu başka nerede yapabilir ki 'huu'?" diye el salladı.

Diğerleri de onayladıklarını belirten homurtular çıkardılar. Bowen oturumu kapattı.

Koridora çıkan Gambol, pervazların birinde sallandı bir süre. Bel hizasında duran ayakları, duvardaki yangın dolabından çı-

kardığı hortumla oynadı. Busner yumrukları üzerinde yürüyerek hızla geçti, peşinden de Bowen gidiyordu. "Ben derhal Dykes ile işaretleşeceğim Gambol, sen burada beni bekle."

Gambol oynamayı sürdürdü. İşleri, istese bu kadar iyi gidemezdi. Eğer Dykes'ı kendi gözetimi altına almayı Busner önermeseydi, bu fikri kendisi ya da Whatley ortaya atacaktı zaten. Kendilerine göre bir takım sebepler yüzünden, Busner'ın zavallı hasta Dykes'ı tüylü bağrına basması kadar dua ettikleri başka bir şey yoktu Gambol ve Whatley'nin. Café Rouge'daki ikinci öğlen yemeklerinde, salata kâsesine kapak olan parlak dosyanın içindekileri okuduktan sonra, Whatley de öğrenmişti bunun nedenini. Ofisinden çıkan Whatley, pervazda sallanmakta olan makyavelci epsilona göz kırptı. İki şempanze de aynı şeyi düşünüyordu: Dykes, Busner'a atılan bir el bombasıydı. Salak Busner, iyilik ettiğini sanarak yakalamıştı bu bombayı. Oysa bombanın pimi çoktan çekilmişti.

On Üçüncü Bölüm

Artık ressam değil, sadece akıl hastası olan Simon Dykes, altı numaralı tecrit odasındaki yuvanın üzerine çöreklenmiş, sabah başından geçenleri düşünüyordu. Deliliğinin başka bir boyuta zıpladığı geçiyordu aklından; sabah hiçbir şeyin görünmesine izin vermeyen sisin, bir süre sonra şahrem şahrem yarılarak, gizlediği manzarayı yavaşça ortaya çıkarmasına benziyordu bu. Acaba insanlığı sanrı, göstermesi bile korkunç maymunluğuysa gerçek olabilir miydi?

Esnedi; bir eliyle koltukaltını, diğeriyle apış arasını kaşıdı. Sonra, tabii ki yine ne olduğunu anlamadan, vücudunu incelemeye başladı. Elleriyle bacaklarını yukarıdan aşağıya okşadı, parmaklarıyla baldırlarını ve ayaklarını yokladı. Kendisini değiş-

miş hissetmiyordu... Yoksa hissediyor muydu? Evet, iki haftadır tıraş olamamıştı ve çenesinin altındaki sert kıllar artık sakallığa terfi etmişti; bir yöne yatırınca sertleşiyor, diğer yöne yatırınca yumuşuyordu. Ama göğsü, kolları, bacakları eskisinden daha yünsü değildi.

Simon'ın meraklı parmakları, sağ dizkapağındaki bir çukuru yokladı. Yerini biliyordu o çukurun, altı-yedi yaşındayken geçirdiği kötü bir bisiklet kazasından hatıraydı ona. Ama parmakları o çukuru bulamadı, bu yüzden eski ressamın gözleri girdi devreye. Dizine baktı. Oradaki tüyler biraz daha sıktı sanki. Ama tüylerini böyle ördüğünü hatırlamıyordu; tutam tutam birleşmiş, örülmüş, dolanmış, salkım salkım durmaktaydı. Peki çukur neredeydi? Hani o yara? Parmakları debelendi; evet, gerçekten debelendi ve sonunda izi bulunca gevşeyiverdi Simon. Hâlâ Simon, hâlâ insan olduğunu anlayınca rahatladı.

Yuvadan indi ve pencereye kadar yumrukları üzerinde yürüdü. Dört elinin üzerinde yürümek rahattı, pencereyi bölen ince demir parmaklıklara tutunup gerinmek de iyi geldi. Simon iki ayak üstüne çekti kendisini. Dışarda görülecek bir şey yoktu; çünkü pencere iç avluya bakıyordu ama ne kadar kısıtlı ve tekdüze olursa olsun, karşısındaki manzara dış dünyanın bir parçasıydı. Simon, dışarı çıkmayı düşlediğini fark etti. Hatta daha da ötesini, dışarda olmayı arzuladığını anladı. Orada kendisini ne beklerse beklesin...

Gazetede, Sarah hakkında çıkan o iğrenç haber ne demekti? Ken Braithwaite ile sikişiyor muydu?? Hem şempanzelerde böyle bir şey var mıydı? Peki ya tanıdığı diğer insanlar? "İnsanlar" mı? Bu imcik Simon'a bir tuhaf geldi. Anlamlı bir im parçası değil de gırtlaktan çıkan bir sesleme gibiydi. Peki ya yavruları, üç küçük erkeği? Simon boy hizasına girdiklerini hayal etti. Yan yana dururken elbise boyları gibi: küçük, orta, büyük. Hepsi bir örnek giyinmişti ve lacivert kazaklarının üzerinde okullarının arması vardı. Hepsinde aynı gıcır gıcır, bok rengi deri çanta vardı ve tek omuzlarına atmışlardı çantalarını; hepsinin suratında aynı kırışıklık ve daha yukarıda yemyeşil gözleri. Derken dağıldılar ve

ona doğru koşmaya başladılar, her biri başka bir parçasına yapıştı Simon'ın bedeninin; biri omzuna, biri koluna, en küçüğü bacağına. Dört Dykes erkeği dalaşıyormuş gibi yaparak eğlendiler, arada bir küçük bir çığlık, diş takırdatması ya da homurtu yükseliyordu.

Gözetleme deliğinin sürgüsü tok bir sesle açıldı. Simon titreyerek kendine döndü ve deliğe bakınca tanıdık bir geçkin surat, bildik kısık gözler ve o gözlerin bir o yana, bir bu yana seğirten aşina irisleriyle karşılaştı. "HoooKraa!" Busner kapının dışını tıkırdattı.

Simon göğsünün iradesi dışında kasıldığını hissetti; içine çektiği hava ıslık gibi bir "hooo" sesi çıkardı. Aynı hava, kocaman dişlerinin arasından dışarı üflenirken de "kraa" sesini çıkararak selamı tamamladı. Son olarak, yuvanın kenarını tıkırdattı biraz.

Buna tanık olan Busner epey şaşırmıştı. "Simon" diye işaretledi, "senin hot-zotladığını ilk defa duyuyorum."

"Ne yaptığımı 'huu'?"

"Boş ver. 'Hu-huuu' içeri girersem rahatsız olur musun? Seninle işaretleşmem gerek." Busner'ın parmakları daracık deliğin içinde biraz sarsakça hareket ediyordu.

"Madem öyle, 'grnnn' olmam."

Kapı ardına dek açıldı ve ünlü tabiat filozofu –kendisine bu unvanı yakıştırıyordu– içeri sıçrayıp iki kıllı ayağının üstüne küt diye indi. Bir süre öylece kalırken Simon dikkatle onu izledi. Busner düpedüz maymundu işte. Göğsü fıçı gibiydi ve ne kadar geniş olduğu, ceketinin potluk yapmasından anlaşılıyordu. Çarpık, cılız bacakları bu kas yığınını gerektiği gibi taşıyordu elbette ama altı kaval üstü şeşhane görüntü tam seyirlikti. Ceketin altından görünen beyaz gömlek, üstündeki kahverengi moher kravattan sonra belden aşağısı çıplak... Ne mide bulandırıcı! Simon daha canavarın suratına bakar bakmaz içinde bir dehşet duygusunun kabardığını fark etti. Hilal şeklindeki dudağı, sarkınca ortaya çıkardığı mandal kadar köpekdişleri; yumruk yemiş gibi içine göçük burnu; oval ve kapkara tünellere benzeyen burun delikleri; yemyeşil parlayan ama insanlık dışı donuk gözleri...

" 'Öh-öh' Simon bana öyle bakma; huzursuzlanmakta olduğunu görebiliyorum. İşaretleş benimle, gösteriş; aşırı tepki vermeni önlemenin tek yolu budur. Benim şempanze veya insan olmam fark etmez, önemli olan işaretleşebiliyor olmamızdır."

"İşaretleşmek mi?" diye hayretle işaretledi Simon, "O ne demek 'huu'?" Busner'ın kaşları merakla gerildi.

"İşaretleşmek Simon, yani ellerinle işaretler yapmak. Benim şimdi yaptığım gibi 'grnnn'."

Simon burun kıvırdı. Bir gariplik vardı bu burun kıvırmada. "Ama insanlar işaretleşmez Dr. Busner; biz 'konuşuruz'. Bu şekilde iletişim kurarız. Bazı şempanzelere, hatta gorillere bile sağırdilsizler için geliştirilmiş işaret dillerinin kısmen öğretildiğini biliyorum. Ama insanlar işaretleşmezler; buna gerek yoktur. Biz 'konuşuruz'."

Hayrete düşme sırası Busner'daydı. Aklı birden çalıştı. Dykes'ın sanrısı o kadar tutarlıydı ki... Hafızasının ücra bir köşesinden, vahşi insanların geniş bir sesleme repertuarına sahip olduğu bilgisini çıkarıp ortaya koyuvermişti işte. Ama bu bariz gerçeği, başka önermelerle süslemiş de süslemişti. Anlatmak istediği işaretleşme türünü ifade etmek için, çok orijinal bir sesleme kullanmıştı. Busner öne eğildi, açtığı parmaklarıyla havayı karıştırdı. "Simon 'gru-nnn', acaba bana şu 'şuruz'u öğretebilir misin 'huu'?"

" 'Konuşmak', Dr. Busner, 'konuşmak'. Öğretebilirim herhalde. Hem zaten" Simon bu noktada durup artık herhangi bir şempanzeninki kadar akıcı hareket edebilen parmaklarına baktı, "ben de sizin gibi 'konuşabiliyorum' anlaşılan 'grnnn'."

Busner başını salladı, topukları üzerinde ileri geri hareket ettikten sonra kalkıp pencereye kadar yumrukları üzerinde yürüdü, parmaklıklara tırmandı. Eski televizyon yıldızı, bir süre orada kaldı. Simon, maymunun çıplak gerisini inceledi. Busner'ın dar kalçaları ve etli kuyruğu, hem tanıdık hem de yepyeni bir görüntüydü. Kahverengi ve pembe et kıvrımları, resmen bir ibik oluşturmuştu ve bu ibik gibi şey, tüylerin arasından çıkıntı yapıyordu. Simon'ın orasına baktığını hisseden Busner, parmaklıklardan birini bıraktı

ve sol tarafına dönerek dübürünü inceledi. Sonra parmaklarını sarkık dudaklarına ve göçük burnuna yaklaştırdı; koklama ve tatma duyularını kullanarak iyice inceledi onları. Sonra aynı elle Simon'a işaretler yaptı. "Dübürüm iyi görünüyor mu 'huu'?"

"Gayet iyi Dr. Busner, 'cücük gibi' işaretleyebilirsiniz."

Busner bunu duyunca kıkırdadı ve dişlerini takırdattı. " 'Ehi-ehe-tlak-tlak' ay, ne güldüm. Biraz çocukçaydı gerçi ama benzetmeni pek beğendim. Evet Simon, artık seninle ne yapacağımıza karar vermeliyiz."

"Benimle mi 'huu'?"

"Aynen öyle." Busner tekrar yere çöktü. "Açık göstereceğim, beyninde yapısal anormallikler bulduk. Bunlar organik bir hasarın kanıtları mı, bir hastalığın belirtileri mi yoksa doğuştan gelen deformasyonlar mı, bunu henüz belirleyemedik ama sonuçta oradalar ve yaşamakta olduğun 'öh-öh' insan sanrısıyla da kesinlikle ilgisi var."

"Tedavi edilebilir mi 'huu'?"

"Bu konuda kesin bir şey gösteremem."

"O zaman beni burada tutacaksınız! Bu delikte! Öyle mi 'huhuuu'? İşaretlemek istediğiniz bu mu yani?" Simon iki ayak üstüne kalkmış, sallana sallana odanın içinde dolanıyordu. Bu hali, orman müziğiyle dans eden yarı-erişkin bir bonoboyu hatırlatıyordu. O boğuk, pes seslemelerine yine başladı, Busner'ın kulağına "vayanamvayanamvayanamvayanam" gibi gelmişti bu sesler.

" 'Uvaaa'! Simon, kendine gel, bunun sana bir yararı dokunmaz. Bence seni burada tutmak ya da uzun süreli olarak bir bakımevine göndermek çok anlamsız."

"Öyle mi 'huu'?"

" 'Ruaaa' elbette! Eğer seni bu sanrıdan kurtarmak için bir şey yapacaksam, ilk işim seni gerçekle yüzleştirmek olmalı. Gelip benimle birlikte grup evimde yaşamanı istiyorum. Benimle birlikte dolaş, birdenbire kendini tam ortasında bulduğun bu maymunlar gezegenini incele, aynı zamanda da..."

" 'Hoo' evet, aynı zamanda da ne? Ne? 'Ruaaa'!" Simon Busner'ın önünde zınk diye duruverdi; öfke, korku ve berbat bir

bezginlikle titriyordu. Busner da patlamak üzereydi, kontrolünü kaybetmekte olduğunu hissediyordu. Ama yıllar yılı en deli, en sapık, en manyak, en dengesiz, en uçuk hastalarla uğraşmış olmak, bu küstahlığı cezalandırmayacağı kadar gevşetmişti onu.

"Aynı zamanda da Simon, bana 'gru-nn' kendi dünyanı, dünyayı kendi algılama biçimini gösterebilirsin."

" 'Ruaaa'! Bu çok iyi olur. Çok isterim ben de."

" 'Hooo' bu süreci, sağaltıcı olduğu kadar eğitici olarak da değerlendirebiliriz."

"Tabii değerlendiririz, neden değerlendiremeyelim? Ne güzel bir fikir 'öh-öh'!" Simon'ın işaretlemesinin hızla geliştiğine dikkat etti Busner. Hatta bu son anlamlı imdiziminde, hafif bir alaycılık esintisi bile vardı. Anti-psikiyatr bu kadarını da kaldıramayacaktı artık, kolu hızla ileri fırladı ve tırnakları Simon'ın göğsüne girdi. Simon'ın aklını başına getirmek için, kaşının üstünü şiddetle dişledi. Simon da doğal olarak kıçını döndü ve ruh doktoru olan hayvana cıvık bok püskürttü. Kısa bir süreliğine kapıştılar, böğürtüler ve çığlıklar eşliğinde kollar bacaklar havada uçuştu.

Birkaç saniyede olup bitti her şey; Simon leş gibi muşambanın üstüne kurbağa misali yapışmış yatıyor, boka batmış doktoru ise üstünde oturuyordu. Simon acınacak halde ağlayıp sızlıyordu. "Evet Simon'cığım, bir tanem." Simon'ın bedenine dokunan parmakları, şefkatli ve yatıştırıcıydı. "Korkuyu, sızıyı, öfkeyi böyle çıkarırsın işte. Bana tüm gücünle saldır. Bu çok ama çok maymunca bir davranıştır."

Eski ressam, göğsünde oynaşmakta olan parmaklara daha önce hiç yapmadığı gibi cevap verdi. Busner'ın kaygılarını hissetti ve bunlara kapılmak, inanmak istedi. Birkaç dakika içinde iki maymun bağdaş kurmuş oturuyorlardı, Simon Busner'ın arkasındaydı ve doktorun tüylerinden hızla kurumakta olan boklarını ayıklıyordu. Bu, geçirdiği krizden beri ilk tımarıydı onun.

• • •

Dr. Bowen bir dizi hot-zot yaptı. Önce Oxfordshire'de Jean Dykes ve Anthony Bohm'u hot-zotladı. Sonra Cork Sokağı'ndan George Levinson'ı, derken gazeteden Tony Figes'i ve son olarak da Sarah Peasenhulme'u hot-zotladı.

"HoooKraaa."

" 'HoooKraaa'. Bana bir haber verebilecek misiniz Dr. Bowen 'huu'?" Sarah'nın işaretlerinden, endişe içinde olduğu açık seçik anlaşılıyordu. Bowen'ın dikkatini bir şey daha çekti: Ofise giderken giyilmeyecek kadar şık bir şişik koruyucu vardı dişinin üzerinde.

"Evet, bazı haberlerim var ama kimisi iyi, kimisi kötü. Bundan sonra Simon'ı Dr. Busner ele alacak."

"Bu ne demek 'huu'?"

"Bunu başka hastalarına da uyguladı önceden, özellikle nörolojik hasara uğramış ya da durumu 'graaa' üretken olanlara..."

"Ne göstermek istiyorsunuz 'huu'?"

" 'Ho-hooo' Simon'ın durumunun, özünde tedavi edilemez olduğundan korkuyoruz. Zira beyninde ciddi ölçüde hasar tespit ettik."

" 'Ruaa' ama nasıl 'hu-huuu'? Neden? Uyuşturucudan mı yoksa tedavi niyetine aldığı o *Prozac*tan mı? Neden 'huu'?"

"Bunu bilmiyoruz Sarah ama inan bana, Dr. Busner geçmişte bu tür hastalarla kaydadeğer başarı sağlamış bir hekimdir. Böyle bozukluklara, 'psiko-fizyolojik' adını verdiği bir yaklaşım uyguluyor. Simon'ı insan olduğu sanrısından kurtaramayabilir belki ama Simon'ın bu durumla barışık yaşamasını, hatta,işaret gelimi, çalışmalarında bundan yararlanmasını bile sağlayabilir." Bowen işaretleşirken sürekli bir kulağını kıvırıp açıyordu.

Sarah'nın küçük sarışın başı, üzüntüyle sallandı. İnanamıyordu. Koltuğunu yatırmış, ayaklarını masaya dayamıştı; zaten Dr. Bowen da bu sayede şişik koruyucusunun nasıl bir şey olduğunu ağzının suyu akarak inceleyebildi. Derken ellerden biri kalktı, bir ayağa yapıştı ve onu meraklı bir dudağa kadar götürdü. Sarah'nın bundan sonraki işaretleri, biraz saygısızca, eller ve ayakların birbirine karıştığı işaretlerdi. "Peki onu... Lütfen, onu görebilecek miyim, beni görmek ister mi 'huu'?"

"Bu pek akla yakın gelmiyor Sarah. Maymunla temastan hâlâ son derece rahatsız oluyor çünkü. Dr. Busner bu aralar Simon'ın güvenini kazanmaya başladı. Hatta az da olsa birbirlerini tımar ettiler bugün ve Simon onun gözetimi altında hastaneden taburcu olmaya razı geldi."

"Ama 'hooo' biz onunla eşiz..."

"Onunla görüşmek istediğini Simon'a göstereceğim Sarah. Ama bunun kararı tamamen ona bırakılmalı. Hem şu anki durumunda, görmek isteyeceği son şempanze eşi olabilir, bunu anlayışla karşılamalısın."

• • •

Tony Figes, Ladbroke Terrace boyunca yumrukları üzerinde yürüdü ve Portobello Caddesi'ne saptı. Hayır, önünde kırıtmakta olan çıtır İtalyan şempanzeleri takip etmiyordu, arkalarına düşmüştü yalnızca. Tamam, daracık pembe makatlarının hoplaması hoşuna gidiyordu ama bunda ne var ki canım? Yarı-erişkinlerden birinin sırtında ilginç bir çanta vardı, bir insan yavrusu şeklindeydi. İtalyan şempanze iki ayak üstündeydi, tatil sevinciyle dopdolu görünüyordu. İnsan kılıklı sırt çantası, sanki canlıymış da yürüyüşten keyif alıyormuş gibi bir öyle, bir böyle salınıyordu.

Bu manzara, Tony Figes'in aklına görevini getirdi. Dr. Bowen'ın ricasını hemen kabul etmişti; evet, tabii alabilirdi Simon'ın evinin anahtarını George Levinson'dan ve hiç zahmet olmazdı eve gidip Simon için bir çanta hazırlamak ve hastaneye götürmek. Zevk duyardı bundan, başka bir yararı dokunabilir miydi? Bağlantıyı kesmeden önce Dr. Bowen'a gayet saygılı ama ucundan ironik biçimde "Kıçımı öpünüz" diye işaretlemiş, Bowen da aynı resmiyetle "Siz de benimkini" diye karşı-işaretlemişti.

Çarşı bugün cuma günü olduğundan kalabalık sayılırdı ve satıcılar mallarını turistlere olduğu kadar birbirlerine de övüyorlardı. " 'Ruaaa' vatandaş 'ruaaa'!" Zaman zaman içlerinden biri gösteriye kalkışıyor, bir çığlık kopardıktan sonra tezgâhların arasındaki daracık geçitte bir ileri bir geri koşuyor; kabuk, koçan,

sap ve çekirdek gibi sebze artıklarını tekmelerken, iki hevenk muz ya da bir düzine portakalla hokkabazlık yapıyordu.

Tony bunları pek umursamadı, başını öne eğerek sırt çantalı İtalyan'ın kıçını görüş açısında tuttu. Boğucu bir sıcak vardı ve postunun içinde yol yol ter akmaya başlamıştı. Durdu, ceketinin düğmesini çözdü ve bağrını rüzgâra açtı. O kendisine çekidüzen vermekle meşgul olurken İtalyan şempanzeler kaybolmuştu. Tony hafiften homurdandı. Star adlı yerde bir mola verip, kestane rengi yalnızlığını barın maun renklerine ya da bir Guinness'in okkalı köpüğüne arkadaş etmeyi düşündü ama sonra vazgeçti ve Colville Meydanı'na döndü.

Köşede takılan bir grup bıçkın bonobo yarı-erişkin, bir yandan yüksek alkollü biralarını başlarına dikiyor, bir yandan da sokak hareketleriyle hızlı hızlı işaretleşiyordu. Vücutlarındaki tüyler, merserize kazaklarının ilmiklerinden fırlamıştı. Kafa tüylerine ise ya jiletle yıldırım şekli verilmişti ya da tüyler oyularak üçgen ya da kare şeklinde boşluklar bırakılmıştı. Tony kendisini kollamak için biraz büzüldü ve kaldırımın iç tarafına çekildi. Genelde bonobolardan korkmuyordu elbette ama bunlar biraz azgın, biraz sakat tarafındandı. Tony onların kendiliğinden dimdik duran bedenlerini kıskanırdı; ama her bonoboda, özellikle de bunlarda, biraz insan kanı vardı, dolayısıyla da biraz hayvanlık. Tony kendi kendisine kızarak başını salladı, her liberal gibi o da bonobo karşıtlarının düzeyine inmekten tiksinirdi ve yumrukları üzerinde yoluna devam etti.

Bonobolar, birinin kaldırıma çıkardığı müzik setinin başına üşüşmüşlerdi. Aletten, o yazın hit parçasının melodileri dökülüyordu. Seslemeler Tony'ye tanıdık geldi ve Simon'ın kriz geçirdiği geceyi hatırlattı ona. "HooKraaRuaaHoo/HooKraaHo-Hoo/EeeRuaa-EeeRuaa..." Yine başını salladı, Simon hiç kimsenin çiftleşmeye yanaşmayacağı bir yerdeydi şimdi.

Demir kapı ağır ağır açıldı. Merdiven boşluğuna lahana ve sidik kokusu hâkimdi. Farklı zamanlarda gerçekleştirilen soylulaştırma hamleleri, bu sıraevleri ne tuhaf bir yer haline getirmiş, diye düşündü Tony; bir fakir, bir zengin, bir fakir, bir zengin dizil-

mişler, ücretsiz sağlık hizmetinden yararlananla özel sağlık kulübüne giden kıç kıça oturuyor.

Tony kaşınmaktan acıyan gözlerini ovuşturdu. Geçen akşam fena dağıtmıştı yine, üstelik gecenin sonunda Charing Cross'taki bir kulüpten jigolo ayarlamış, beraberinde eve götürmüştü. İhtiyar Bayan Figes'in tazı kulakları düşünüldüğünde, tam bir cesaret örneği. Ama zavallı erkek vidanjör gibi içki, süpürge gibi kokain çekince, erkekliği havaya kalkacağına içine kaçmıştı. Tony yine de vermişti parasını.

Simon Dykes'ın evi, binanın üçüncü katındaydı. Ev saçma sapan bir planla apartman dairelerine bölündüğünden bina da tuhaf bir yapıya dönüşmüştü; bazı daireler kocaman, bazıları elde kalan diğer boşluklara, örneğin sahanlıklara, hizmetçi odalarına ve küçük tuvaletlere sığdırıldığından daracıktı. Simon'ın dairesi bu türdendi işte. Tony bunun, grubu dağıldıktan sonra kapak attığı ilk ev olduğunu biliyordu gerçi ama yine de hatırı sayılır bir kariyeri olan, resimleri ve diğer eserleri ciddi tutarlara satılan bir sanatçı için, tevazu ötesinde bir pintilik çağrıştırıyordu.

Tony son tırabzanların üstünden aştı, daha dört ayağı halıya değmeden kapıyı açtı ve bir sıçrayışta içeri daldı. Uzun, havasız koridor, tohumlama dönemine girmiş erkek kokusuyla kekremişti. Dolup taşmış çöp kutusunun içinde çift kâğıtlı izmaritleri, viski şişeleri ve daha neler neler göze çarpıyordu. Simon'un çıkarıp attığı kıyafetlerden oluşan bir kilim serili koridor, bütün pancurları sıkı sıkı kapatılmış, dört köşe bir yuva odasına açılıyordu. Tony'nin hızla daldığı ön odada ise jaluzilerden süzülen gün ışığı, resimler, eskizler ve sağdan soldan toplanan hatıralar gibi kesif kokulu oda sakinlerinin üstüne vuruyordu.

Cumbalı pencerenin altına yerleştirilmiş masada, eskiz defterleri, resim kitapları, kutu kutu tükenmez kalemler, kurşunkalemler, fotoğraflar, kül tablaları ve boş bardaklar vardı. Köşedeki dingildek divan ise yine kirli giysilerin işgali altındaydı. Tony durup sızlandı. Evdeki kopukluk, hatta düpedüz umutsuzluk havası, sandığından da ağırdı. Burası, Simon'ınki gibi dehşetli bir sanrının boy atması için ideal bir gübrelik olmuştu.

Hâlâ sızlanan Tony, masaya doğru yumrukları üzerinde yürüdü. Bir sandalyeye tünedikten sonra kâğıt yığınlarını ayağıyla kurcalamaya başladı. İnsanlarla ilgili epey çok malzeme olduğunu gördü. Jane Goodall'un yabani Gombe insanları üzerinde yaptığı tüm çalışmalar, insanlar hakkındaki araştırmaları konu alan gazate yazıları, hayvan hakları savunucularının insanların korunması bilincini geliştirmek için dağıttığı broşürler... Tony "höööö" diye verdi soluğunu, buradaki yakıtla, değil Simon'ın on şempanzenin daha insanlık sanrısı beslenebilirdi. Kanıtlar bununla kalmıyordu. Ressamın, sergiden önceki birkaç hafta boyunca, yani kıyamet resimlerini bitirmek için çalışırken aklından neler geçtiğine ışık tutacak bir dolu şey vardı.

Kalın kartona karakalemle çizilmiş yığınla eskizde, günümüz Londra'sından çeşitli manzaralar vardı; ama buraların sakini şempanzeler yerine, insanların cascavlak, zombi gibi bedenleri resmedilmişti. Sopa yutmuş gibi dimdik koşuşturan insanlar; birbirlerinden bir kol boyu uzaklıkta, güruh halinde yürüyen insanlar; yan yana oturan ama dokunmayan, taranmayan, her türlü paylaşıma kapalı dünyaları, ilkel dar kafaları içine hapsolmuş insanlar vardı.

Tony Figes bu eskizleri salt meraktan, hastalanan ressamın yandaşı olarak karıştırmaya başlamıştı; ama şehri açık hayvanat bahçesine benzeten ve tuhaf bir hiciv yüklü bu çizimlere daldıkça, eleştirmen yönü kabarmaya başladı. Bu eskizlerin, doğurduğu tablolardan çok daha iyi olduğu sonucuna vardı. İnsanların egemenliğindeki bir dünyaya odaklanan Simon'ın, maymunluğun bugünkü halini tasvir edebilmesi için kovalarca yağlıboya değil birkaç kurşunkalem darbesi gerekiyordu demek.

Ahlakı ve haysiyeti önemsemeyen birinin bu malzemeyle neler yapabileceğini düşünmek, Tony'yi dertli dertli homurdanmaya itti. Hiçbir şey olmasa, ressamın geçirdiği rahatsızlıkla ilgili hazırlanacak korkunç bir raporun görsel malzemesi olarak kullanır, böylece de sadece ressamın değil resim sanatının onurunu ayaklar altına alırdı. Ne yapmalı? Hâlâ homurdanan Tony masadan kalktı ve daireyi dolaştı. Bir mutfak çekmecesinden çıkardığı

naylon poşetin içine bulabildiği en temiz tişörtleri ve gömlekleri tıkıştırdı. Kapağı ardına kadar açık bir dolabın dibinde, bir pantolon gözüne takıldı ama biliyordu ki Simon'ın çiftleşmede böyle fantezilere başvurması olacak şey değildi.

Bulduğunu toplayan Tony, bu acıklı iş bitince kapıya yönelmek istedi. Ama insanların dünyası eskizlerine sırtını dönemediğini fark etti. Denemedi değil gerçi; ama ne zaman kapıya yönelse eskizler, iç kulağında hot-zotlamaya başlıyordu sanki. Tekrar yumrukları üzerinde masaya giderek, göz ucuyla çizimleri inceledi. Nasıl olduysa, tozlu radyatörün yanında duran bir resim kutusu çarptı gözüne ve nasıl olduysa, iki ayağıyla kutuyu tutmuş, elleriyle eskiz yığınlarını dürüp kutuya koyarken buluverdi kendisini.

Eskizler kutuya girince açılan boşlukta, reçeteli ilaç kutuları çarptı gözüne, üç taneydiler. Tony bunları birer birer eline aldı ve etiketlerini inceledi. Simon'a yaramamış ilaçlardı bunlar; bir kutu P*rozac*, günde 50 mg, bir kutu D*iazepam*, 20 mg ve bir de C*almpose* adında 5 mg'lık pespembe minik haplar. Kutuları açıp içindekileri kendi tozunda şöyle bir sallayarak hapların ne durumda olduğuna baktı. Sonra kapattı ve P*rozac*ı cebine attı, beyaz güvercin çakmadan önce iyi altlık oluyordu; bir de V*alium*u aldı, o da iyi bir panzehirdi. Zaten şu anki halinde hiçbiri Simon'ın işine yaramazdı.

• • •

Yedi serisi uzun ve alçak Volvo, Charing Cross Hastanesi'nin girişinde gürül gürül çalışıyordu. Egzozundan saçılan koyu dumanlar, hata edip dünyaya çok yaklaşmış bir hava kütlesini rezil etmekle meşguldü. Direksiyonda oturan Gambol, sürüş tekniği uzmanlarının önerdiği "üçe on var" ve "sekizi yirmi geçe" pozisyonlarında, dört eliyle birden tutuyordu simidi. Tilki gibi suratına bir gülücük yapışıp kalmıştı; hem sonuna kadar içtendi bu gülücük hem de alabildiğine sahteydi; çünkü planları olgunlaşmaya başlamıştı.

Gambol'un sağ omzunun baktığı yönde bir hareketlenme oldu; bunu kıpır kıpır oynayan kulaklarından biriyle algılamıştı. Zack Busner'ın yeni konuğuyla birlikte hastaneden ayrıldığını anlaması için dönüp bakması gerekmedi.

" 'HoooKraa'! Evet Jane, Whatley, biz gidelim o halde." Busner girişte dimdik duruyordu; bir eliyle yeni yatırımının omzunu kavrarken diğeriyle de iş işten geçmesine rağmen, hâlâ kendisini tımar etmeye çalışan genç doktorları kovalıyordu.

" 'HoooKraa' Busner. Sana Bay Dykes'ı iyileştirmede şans dilerim. Ama herhalde şanstan öte bir şeye ihtiyacın olacak."

" 'Hu-huuu' tam olarak neyi kastediyorsun yani?" Busner'ın işaretleri ölçülü fakat sinirliydi. Whatley derhal geriledi ve kıçını döndü.

"Yok bir şey! 'Hooo' gerçekten bir şey yok!"

"İyi. Seni sabahleyin hot-zotlarım Jane. İşaretleştiğimiz gibi, Bay Dykes'ın bakımına yaptığın katkıları, hem klinik açıdan hem de araştırma açısından paha biçilmez buluyorum."

" 'Çap-çap' teşekkür ederim, Yumurta Gibi Parlak Hocam."

"Lütfen Jane. Asıl ben senin kıçını öpmeliyim." Busner dişinin gerisine bir veda öpücüğü kondurdu, kapıları açık tutan turuncu renkli süt kasalarından birini tıkırdattı ve Simon'ı arabaya götürdü. Zavallı Simon, parlak gün ışığının, çevredeki şempanzelerin çokluğunun ve acayip bir dünyada serbest kalmış olmanın verdiği şaşkınlıkla, dut yemiş bülbül gibi olmuştu. Busner arka kapıyı açtı, Simon'ı içeri soktu, sonra kapıyı kapatıp arabanın tavanına sıçradı. Tavanı son bir kez tıkırdatıp toplanmış kalabalığa veda hot-zotu gönderdikten sonra, yolcu tarafındaki pencereden içeri daldı.

Kaldırıma toplanmış şempanzelerden avaz avaz veda hot-zotları yükselirken, Volvo yola çıktı. Ama çok uzağa gidemeden, Fulham Palace Caddesi'nde trafiğin tıkalı olmasının yarattığı metal yığınına çaresizce takılıp kaldı. Saat dört buçuk olmuştu; en az dört saat süren ve araçların kağnı gibi ilerlemesine yol açan mesai çıkışı trafiği başlamıştı bile. Dönemin en ünlü tabiat filozofu " 'Öh-öh' Gambol, yapabileceğin bir şey var mı 'huu'?" diye sordu. Kısa tımar seansına rağmen tüyleri Simon'ın pisliği-

nin kurumuş parçalarıyla doluydu hâlâ ve cümlesini işaretlerken ensesindeki bir kırıntıyla uğraşıyordu.

" 'Öh-öh' pek bir şey yapamam Alfa. Asıl tıkanıklık Hammersmith'te çünkü. Lillie Caddesi'nden çıkmayı deneyebiliriz ama bence orası da kilittir şimdi."

Busner arkasına döndü. Özgürlüğünün ilk dakikalarında klinik vaka neler yapıyordu, görmek istedi. Hatta hangi yoldan gideceklerini Simon'a sormayı bile düşündü, sonuçta eşi buralarda oturuyordu ve çevredeki yolları bilirdi herhalde. Ama Simon suratını cama yaslamış, ellerini gözlerine siper etmiş ve dışarıya odaklanmıştı. "Anlamsız olur hakikaten. Bence bildiğimiz yoldan gidelim; bu sırada yolcumuz da tekrar katılmakta olduğu dünyayı iyice inceler 'hooo'."

Simon bu dünyayı, akla hayale sığmayacak kadar ürkütücü buluyordu. Oysa bu sokağı binlerce defa arşınlamış, arabayla geçmiş, arabaların yanından geçmiş, yukardan aşağı, aşağıdan yukarı voltalamıştı. Hastaneden Hammersmith Kavşağı'na kadar kör topal dizilmiş leş gibi büfelerin hepsini, bütün bahis dükkânlarını, sert bira bulunduran batakhanelerin tamamını, avucunun içi gibi biliyordu.

Altı numaralı tecrit odasında kaldığı sürece Simon, bu bitik sokağı kafasında defalarca katetmiş, burayla ilgili hatırladıklarının gerçek olduğuna kendisini inandırmak istemişti. Dışarı çıkınca, her şeyin tam da hatırladığı gibi olduğunu gördü; Kızılkanat Tavukçusu'nun çatısına dikilmiş kaba saba sarı horoz kafası, trafik adasına cüzamlı bir öpücük konduran asfaltın erimiş dudağı, dükkânların üzerindeki dairelerin camlarını kocaman örümcek ağları gibi kaplayan tül perdeler, her şey tam hatırladığı gibiydi. Bakışlarını nereye çevirse tanıdık bir şey görüyordu, bir dükkân tabelası, benzin istasyonu amblemi, lokanta camına yapıştırılmış plastik kaplı yemek listeleri... Böyle sıradan ve tanıdık bir ortamla karşılaşmak, ortamı baştan aşağı çarpıtan unsurların daha da kuvvet kazanmasına yol açmıştı.

Testler için hastanenin bodrumuna indiği zaman gözüne çarpan orantısızlık, dışarda da vardı. Büyük bir araba olduğunu bil-

diği Volvo'nun arka koltuğuna sığabilmek için iki büklüm oturmak zorunda kalmıştı örneğin. Ölçekteki bu küçülme, çevredeki her şeyi etkilemişti; binalar, diğer araçlar, hatta yollar bile daha küçüktü. Bu üçte iki ölçekli film setinde yaşayanlar da oranın cüce sakinleriydi.

Kaldırımda yumrukları üzerinde yürüyor ve dübürlerini cömertçe halka arz ediyorlardı. Otobüs duraklarında alt alta üst üste bekleşiyor, binalara merdivenden değil dışardan; alçak dalları, dar pervazları, sıvası dökülmüş tuğlaları ve incecik televizyon antenlerini kullanarak tırmanıyorlardı. Akıl almaz bir rahatlık ve aldırmazlıkla hareket ediyorlardı. Araba dura kalka ilerlerken bunlardan birini izledi: Önce yirmi metre kadar yumrukları üzerinde yürüdü, sonra çöp bidonlarının ve arabalar kaldırıma çıkmasın diye konmuş ışıklı yol direklerinin üzerlerine sıçrayarak ilerledi, ortalık kalabalıklaşınca türdeşlerinin üzerinden söğüt dallarında sallanarak geçti, bir otobüs durağının çatısını tutan kirişlere yapışıp ellerinin üzerinde ilerledikten sonra yere atladı ve dört ayağının üstünde yürümeye devam etti.

Simon yoldaki veya bir binanın üzerindeki tek bir şempanzeye yoğunlaştığında, hareketlerindeki güç ve randımana hayran olmaktan başka bir şey gelmiyordu elinden. Tıklım tıklım kaldırımda, kilitlenmiş yolda ve duvarların çıkıntılarında bu kadar rahat ilerleyebilmek için muhteşem bir algılama ve akıl yürütme gücü gerekiyordu. Ama olur da bu maymun kitlesini, sadece bir maymun kitlesi olarak görürse bir hayvan sürüsünden başka bir şey düşünemiyordu; koyun sürüsü, hatta daha da kötüsü çekirge sürüsü gibiydi bunlar.

Volvo Hammersmith kavşağına yaklaşırken, iş iyice çığırından çıktı. Burada, sıçraya sıçraya ilerleyen bir şempanze nehrine, yine sıçraya sıçraya ilerleyen başka bir şempanze nehri karışıyordu. Simon, şempanzelerin sadece belden yukarısının giyimli olduğunu tutsaklığı sırasında gördüğünde, buna pek önem vermemişti. Ama şimdi, altgeçide dökülen hayvan yığınını izleyince; çizgili ceketlerin, kot montların, çiçekli bluzların ve yazılı tişörtlerin eteğinden görünen tüylü, ince bacakları ve donsuz

kıçları görmek, Simon'ı epey şaşırtmıştı. Hayvanlardan biri dönüp suratını kırıştırdıktan sonra, bir hot-zota hazırlık olarak avurtlarını şişirdiğinde, Simon hayvanın suratındaki ifadeye kahkahalarla gülüyordu. Gırtlağından dökülen bu kahkaha, Simon'ın hastaneden ayrıldıktan, yani özgürlüğünü kazandığından beri ilk kıpırtısını, ilk gerçek işaretleşmesini tetikleyen neden olmuştu.

" 'Gru-nnn'! Seni bu kadar güldüren şey nedir Simon 'huu'?" Busner bir defa sıçrayarak koltuğun üzerinde ayağa kalktı, sonra bir daha sıçrayıp havada dönerek klinik vakaya çevirdi suratını. Ön koltuk başlığını kavradı, çenesini buna yasladı ve döşemenin havlarıyla oynamaya başladı.

"Şempanzeler işte 'tlak-tlak', şu şempanzeler." Simon, beton basamaklardan inerken hoplayan kuyruklara işaret etti. "O kadar 'tlak-tlak-tlak' komikler ki gülmekten çatlayacağım neredeyse."

" 'Hoo' peki neden bu kadar gülünçler 'huu'?"

"Nasıl giyindiklerini görmüyor musunuz, üstleri iki dirhem bir çekirdek, altlarında ilaç için bir don bile yok 'ehi-ehi-ehe', ezik büzük, sarkık, çirkin kıçları meydanda."

Busner, Simon'ın baktığı yere doğru döndü. Kendisini hastasının yerine koyabilmesi, başarılı bir terapist olmasını sağlayan nedenlerden biriydi zaten. Kaşlarını büzdü ve gözlerini kıstı. Evet, nehir gibi akan maymun yığınlarını inceleyip düşünmek, içinde bir gülme hissi uyandırıyordu gerçekten. Bireysel olarak gayet bilinçli ve amaçlı yapılan bir hareket bile, kitleye yansıdığında sürü davranışı oluyordu. Busner düşündü; Simon'ın şu anki sanrı halinin içine bir berraklık kırıntısının, cam kırığı gibi saplanmış olması, anlaşılır bir olaydı. Simon'a bu yönde işaretlemek istedi.

" 'Çap-çap' bu gösterdiğinde haklı olabilirsin Simon; ama bir şempanzenin gerisi çirkin sayılamaz. Şempanzenin bacaklarının arasındaki kemik, ki biz buna apış arası işaretleriz, onun en güzel yeridir. Zaten Büyük Usta da 'çap-çap' şöyle yazmamış mıydı: 'Bir adın nesi var ki?/Dübür adı verilen şey/Değişse de adı öyle güzel kokmaz mı?' "

"Yazmış mıydı 'huu'?"

"Yazmıştı; üstelik bir dübür sadece güzel olmakla kalmaz, şempanzenin mizacını, ruhunu anlatır sana. Bana kıçını göster, sana kim olduğunu göstereyim diye bir özişaretimiz bile var."

"Öyle mi 'huu'?"

"Öyle."

"Demek şempanzeler bu yüzden örtmüyorlar kıçlarını." Bu atışma Simon'ın hoşuna gitmişti, maymun dolu sokağın dehşetini dizginleyen bir komiklik yaşatıyordu.

"Örtmek mi 'huu'?"

"Evet, hani ben sizden de istemiştim ya."

" 'Hoo'! Şimdi anladım, o yüzden 'çap-çap' pantolon giymemizi istedin. Siz insanlar böyle mi yaparsınız?"

Kıkırdama sırası Busner'daydı ama bu dürtüyü bastırdı ve sükunetini korudu; çünkü şu anki deli saçmalarının, ilerde sanrıyla kurulacak gerçek bir gösterişimin temeli olabileceğini hissediyordu. Eğer sanrının haritasını tam olarak çıkarabilirse, bunun dağılması ve Simon'ın yeniden tam bir şempanze olmasının yolu açılırdı. "Evet." Simon işaretlerini özenle seçiyordu. "Çıplaklık birçok insan kültüründe tabudur; belden aşağısını açmak, cinsel organları meydana çıkarır ve çok uygunsuz bir cinsel istek uyandırır insanlarda."

Busner biraz şaşırarak kendi kendisini tımar etmeye yöneldi. Simon'ın dışkısını çoktan ayıklamıştı ama göğüs tüylerini kaşındıran, kuruyup kalmış başka bir salgı vardı şimdi aklında. Ellerini tükürükle ıslattı ve o şeyle uğraşmaya başladı, bu sırada da inek yalamış gibi duran tüylerinin arasından ıslanmış parmaklarıyla, "Anlıyorum, elbette anlıyorum. Sonuç olarak insanların pek tüyü olmadığını sanıyorum, öyle değil mi 'huu'?" diye işaretledi.

"Neredeyse hiç yoktur."

"Bildiğim kadarıyla da insanlar, dişileri kızgınlık döneminde olsun olmasın onlarla çiftleşirler, öyle değil mi 'huu'?"

"Çiftleşmek mi 'huu'?"

"Yani sevişmek, cinsel ilişkiye girmek, aşk yapmak... Vuruşmak! Dişi yumurtlama döneminde olmadığı zaman bile yapılır."

" 'Tlak-tlak-tlak'! Kesinlikle! Hatta tanıdığım erkek insanların çoğu, yumurtlama dönemindeki bir dişiyle vuruşmaktan kaçınırlar bile. Kim her vuruştuğunda yavru yapmak ister ki 'huu'?"

"Tabii, anlıyorum. Elbette istemez."

Busner bunun ardından teslim oldu. Simon'ın sanrısı dallanıp budaklandıkça bunalıyordu; çünkü bu dal ve budaklar delice olsa da tutarlı ve anlamlıydı ne yazık ki. Busner afallamıştı. Eğer böyle çiftleşme alışkanlığı olan bir hayvan varsa ve bu hayvanlar, biyolojik gereklilik algısından tamamen soyutlanmışsa, üstüne üstlük cinsel organlarını kapatan postları da yoksa belden aşağılarına bir tür giysi örterek "cinsel şişiklerini korumak isterler mutlaka..."

"HoooKraa!" Bu sefer koltuk başlığına yapışan, kendisini arka ayaklarının üzerine kaldıran ve anlamadığı gözünden anlaşılan bir suratla bakan Simon'dı; çünkü Busner düşüncesinin son kısmını parmaklarıyla da işaretlemişti.

" 'Ho-hooo' düşünüyordum da, dişi bir insanın, cinsel şişiğini sergilemekten kaçınmak için belden aşağısını örtmek zorunda kalması doğal." Busner'ın parmakları, demin ıslattığı tüyleri kurcalamaya döndü yine. Simon imsizce onu gözlüyordu. Bu hayvanların en rahatsız edici özelliği buydu işte; işaret diliyle de olsa seninle gösterişebiliyor, üstelik açık açık zekâ gösterisinde bulunuyorlardı. Ama sen tam onlarla iletişim kurmaya başladığını sanırken, herhangi bir uyuz it gibi oralarını buralarını kaşıyabiliyorlardı. Sarah'nın köpeği Gracie de böyleydi ya, bacaklarından biri ha bire karnını kaşırdı.

Cinsel şişik... Eh doğru, bir tür şişikti gerçekten bunlar. Aşırı derecede kabarmış vajina dudağına benziyordu. Benzemek değil, aşırı derecede kabarmış vajina dudağıydı resmen. Simon bu fikri kafasında evirip çevirirken, Sarah'nın bedenini evirip çevirdiğini hatırladı. O tüysüz, incecik bedenini. Çevirdiğinde, bir genç kızınki kadar ince bacakları açılıp kıvır kıvır tüyler ve genişlemiş, kat kat açılmış bir pembelik gözler önüne serilirdi. Ama Sarah olduğunu iddia eden, onu hastanede ziyaret eden ve onunla telefonda işaretleşen şempanzede, iyice kabarmış

bir apış arası vardı. Bu, devasa bir iltihaptan başka bir şey olabilir miydi? Doğrusu neydi? Bu maymun dünyası kâbusların en korkuncuydu ve seçme akıl hastalarının en güzel takıntılarının birbirine eklenmesiyle mi oluşmuştu? Simon'ın kıyamet resimleri, Sarah'nın vücuduyla olan huzursuz ilişkisi, çocuklarını kaybetmesinin ardından yaşadığı feci duygu çöküntüsü el ele tutuşmuş, bu çirkin dünyayı doğuruvermişti sanki. Bu dünya, hem anlatılması mümkün olmayan hem de herkesin bildiği bir yerdi adeta; hele şu anda içinde bulundukları parçası: Hammersmith kavşağı, bir Volvo, bir meşrubat reklamının yer aldığı pano, su oluğunun içinde yarısı yenmiş bir tavuk budu ve tam karşısında diğer yarısının akıbetini gösteren bir ifade; okkalı bir bok.

Simon sarsıldı, koltuğuna iyice gömüldü ve Busner'a şimdilik işaretleşmek istemediğini gösterdi. Yelken kulaklarını elleriyle tıkadı, başını kucağına gömdü ve bir şeylerin değişmesi için beklemeye başladı.

Gambol, Volvo'yu tıkalı trafikten kurtarmaya çalışıyordu hâlâ. Şimdilik Dykes ile uğraşmaktan vazgeçen alfası, önüne döndü, evrak çantasını çıkardı ve *İngiliz Aktüalité Dergisi*'nin son sayısını açtı. Şempanzelerin hot-zotlamaları da, trafiğin uğultusu da onu rahatsız edemiyordu. Çünkü kendi makalelerinden birini okumaktaydı.

Volvo, Marylebone Üstgeçidi'ni geride bırakıp Gloucester Bulvarı'dan Regent's Park'a doğru ilerlemeye başladığı sırada, Simon buhranından kurtuldu. Burası, Simon'ın çok daha iyi tanıdığı bir bölgeydi ve maymunlaşmanın buraları nasıl değiştirdiğini görmek istiyordu. Cevabını aldı: Pek değiştirmemişti. Simon en güzel günlerinde bile Londra'nın bir taş ve beton yığını olduğunu biliyordu. Kimisi yeni, kimisi eski, kimisi yabancı mimari tarzlara göre inşa edilmiş bu binaların ortak özelliği olan mavi aynalı camlar, yine kendi kendilerini yansıtıyor ve bina sayısını kat kat artırıyordu. Eski binaların üçlü kirişlerine, tunçtan süslemelerine, yenilerin tas gibi çanak antenlerine, bahçelerdeki ağaçlara bakıp üç tunç tas has hoşaf diye düşündü.

Regent's Park Camii civarında gördüğü Müslüman şempanzeler, Simon'ı çok eğlendirdi. Erkekler takke takmış, epeyce uzun tespihlerini çekiyorlardı; dişiler ise kalçalarının altına dek ancak inen çarşaflarıyla, pek de tesettürlü sayılmazlardı.

Kanalla yol arasında kalan bölgeyi dolduran ağaçların dallarında, ayyaş şempanzeler pinekliyordu. Simon önceleri bunları fark edemedi; ama yapraklara karışmış bir ayak kımıldayınca ya da yapraklara bürünmüş bir el, buruşturduğu bir bira kutusunu fırlatınca gördü Simon bu bitik maymunları ve yine kendi kendine sırıttı.

Sonra Volvo, Hampstead Caddesi'ne tırmanmaya başladı. Simon'ın bildiği, kafayı çektiği, çapkınlık yaptığı, zaman zaman zilzurna çıktığı kafe, bar ve restoranların yanından geçtiler. Buralardaki şempanzelerin giyimi, şehir merkezindekilerin giyiminden daha kaliteliydi. Birçok dişinin elinde, üzerinde seçkin mağaza amblemleri bulunan kâğıt torbalar vardı. Simon'ın artık şişik koruyucu olarak tanıdığı giysilerin de tipi değişmişti. Çapı birkaç karışı bulan, gözlerden sakladıkları kat kat kabarmış ya da muhtemelen kabaracak olan deri ve dokulara benzetmek için büyük çaba gösterilerek dokunmuş, işlenmiş ve süslenmiş bu giysilerin, şehrin daha zengin kesimlerine geldikçe ipek ve saten olanlarına rastlanıyordu. Simon sessiz ve acı kahkahalar koyverdi içinden. Benzerlik çok ayrıntılı çok başarılıydı ve bakanı göt ediyordu.

Gambol ışıklarda direksiyonu kırdı. Sola dönüp Heath Sokağı'na girdiler, sonra ilk sağdan saparak Kilise Sokağı'nın eski yapılarının arasına daldılar. Sonunda Simon kıpırdandı ve tüylü bakıcısıyla işaretleşmesini sürdürdü. " 'Hu-huuu' ne tarafa doğru gidiyoruz Dr. Busner?"

Busner bir elini havaya kaldırdı. "Benim evime gideceğimizi işaretlemiştim ya."

"Peki eviniz 'huu' nerededir?"

"Redington Sokağı'nda. Biliyor musun orayı 'huu'?"

" 'Hoo' evet, çocukken aile dostlarımızı ziyarete giderdik o sokağa."

" 'Gru-nn' iyi o zaman, burası senin için ikinci bir ev sayılır, değil mi 'huu'?" diye işaretledikten sonra dergisini okumaya devam eden Busner, dönüp Simon'a bakmaya zahmet bile etmedi.

Gambol Volvo'yu kaldırımın kenarında durdurunca, yolcuları aşağı indi. "Bugün sana ihtiyacım olmaz artık" diye işaretledi Busner ona, "ama yarın lütfen vaktinde gel. Bay Dykes'ı biraz dolaştırmak istiyorum da." Busner veda etmek için arabanın tavanını tıkırdattı ve Gambol gazlayıp uzaklaştı. Epsilon, köşeyi döner dönmez rahatsızlığını üzerinden atmak için avazı çıktığı kadar haykırdı. Haykırdığı süre içinde beş vites değiştirdi ve tekrar Londra'nın merkezine sürdü arabayı.

• • •

Bu sıcak öğleden sonra, Busner grubunun evi boştu. Busner önceden hot-zotlayıp ev halkının fazla ortalarda görünmemesini istediği için, bu hem bilerek hem şans eseri meydana gelmiş bir durumdu; yaz indirimleri, iş, devriye, okul, çiftleşme etkinlikleri ve daha bir dolu etken, grubun çoğunun ev dışında olmasını gerektiriyordu.

Busner'ın ön kapıyı açmasıyla doktorunun kabak gibi meydanda olan poposunu takip ederek içeri giren Simon, hastanenin steril, imsiz ve hastalıklı derecede arındırılmış ortamından sonra evi o kadar tanıdık, güvenli ve sıcak buldu ki gözlerinden yaş geliyordu az daha.

Simon her şeyi koklayarak, her şeyi yoklayarak odadan odaya dolaştı, avuçlarını ve tabanlarını halıya, parkelere ve boyalı duvarlara sürdü. Oturma odasında, yerden tavana kadar, koyu renkli ahşaptan yapılmış kitaplıklar vardı; konularına veya yazarlarına göre sınıflandırılmamış yüzlerce cilt kitap diziliydi raflarda. Okumuş olduğu kitaplar çarptı Simon'ın gözüne. Eski ve modern klasiklerin çoğu vardı; tarih ve felsefe, tabii ki tıp ve psikiyatri üzerine kitaplar da çoktu. Simon dizilerin arasından eline gelen bazılarını çekip çıkardı, bunların ciltlerini ve kapaklarını elleriyle, dudağıyla kontrol etmek istedi nedense. Maugham'ın yazdığı

Şempanzelerin Hayat Hüzünleri adlı kitabı görünce, gülmesine ve dişlerinin takırdamasına engel olamadı.

Duvarlarda resimler vardı. Gerçek resimlerdi bunlar. Hastanede Simon'ın çektiği en büyük sıkıntı, yönetimin duvarlara layık gördüğü o solgun, kötü baskılı röprodüksiyonlardı. Busner'ın duvarındaki resimlerden bazıları amatör çiziktirmelerdi ve grup bireyleri yapmıştı bunları mutlaka; ama bazıları epey etkileyiciydi. Küçük bir Eric Gill çizimi, tek bir çizgiyle şempanze siluetini ortaya çıkarıyordu. Bunu gören Simon iç geçirdi. Çizgi o kadar narin ama kuvvetli çizilmişti ki, bir zamanların ünlü ressamı Simon'ın rahatsız ruhunu sakinleştirecek, uslandıracak bir ilaç gibiydi.

Geniş, parke döşemeli salonda büyük bir ayaklı saat, bir şapka rafı ve ağır çerçeveler içinde duran eski bakır gravürler vardı. Evin içinde Simon'ın dolaştığı her yer koyu, sıcak ve sakin renklerle bezenmişti. Duvarlar mor veya bordoya, bunlar olmazsa kan kırmızı ve hardala boyanmıştı. Yerlerde kalın halılar vardı; İran işi olanları süslü kıvrımlarla, İngiliz fabrikalarından çıkmış olanlarsa geometrik şekillerle bezeliydi. Yukardaki yuvaodalarının her biri farklı dekore edilmişti. Kocaman dört sütunlu bir yatağı ve deniz mavisi halısı olan bir oda bunaltıcı derecede dişilken; futbol topları, kayak batonları ve başka spor malzemeleriyle dolu diğer bir oda da aynı derecede erildi.

Eğer hayatımız başka türlü gelişseydi ben ve yavrularım da böyle bir evde yaşıyor olurduk, diye düşündü Simon. Londra'nın kuzey banliyösünde, ağaçlarla bezeli bir sokakta, kocaman bir grup evi... Busnerların evindeki mobilyalar, kendi evinde de bulunabilirdi; ama bu evin başka bir dünyaya, sanrının ötesine ait olduğunu cascavlak açık eden iki şey vardı: Biri, oraya buraya zıplayacak maymunlar için evin tüm duvarlarına çakılmış, evle yaşıt tutamaklardı; ya ahşap, ya pirinçti bunlar. Öbürü ise, şimdilik evde olmayan ama eninde sonunda yuvaya dönen kuşlar gibi geri gelecek o hayvanların bunaltıcı, kekre kokusuydu.

On Dördüncü Bölüm

Busner, "Yarı-erişkin erkeklerin odasında" diye dokundurdu, alfa dişisi Charlotte'a. "Onlar gece devriyesine çıktılar, Simon da konuk odasında olduğundan daha rahat ediyor orada."

" 'Hoo' Zack" Charlotte yuvada kıpırdandı. " 'Grnn-gr' sence bu kadar rahatsız bir şempanzenin, evde bizimle birlikte kalması doğru mu 'huu'?"

"Kimin için doğru mu 'huu'?" diye dalgın dalgın karşılık verdi; omzundaki dokunuşları, büyük bir böceğin adımlarına benzetti Charlotte.

"Onun için ve senin için 'hooo', ne bileyim? O Tourette hastası şempanzeyi buraya getirmen, daha dün gibi aklımda. Hatırlıyor musun, tikleri ve istem dışı seslemeleri yüzünden, aklını

kaçıracaktın neredeyse." Yatakta dönerek suratını ona çevirdi ve çilli yanağını Busner'ın tüylü göğsüne bastırdı.

" 'Çap-çap' doğru söylüyorsun güzelim ama unutma ki Nairn'in durumunda beni en çok rahatsız eden şey, hastalığının son derece tipik olmasıydı. Evet, taşkın davranışları vardı ama elime geçirip istediğim şekli verebileceğim hiçbir özelliği yoktu. Bence Dykes'ın durumu çok farklı. Onun hastalığı çok özel 'gru-nn'. Ne bileyim, belki sen de haklı olabilirsin Charlotte; ama bana öyle geliyor ki Dykes'ın hastalığı, gerçekten önemli son vakam olacak..."

"Lütfen böyle işaretleme Zack."

"Charlotte, 'hah-hah' en eski yuva arkadaşım, taparcasına sevdiğim alfamsın; sana bir şey göstermem gerekiyor sanırım."

"Nedir o Zack 'huu'?"

Charlotte yatakta doğruldu ve baş ucundaki abajuru yaktı. Bu sırada nevresimi de toplamış olduğundan, yatağı paylaştıkları uzaktan zeta erkek Dr. Kenzaburo Yamuta ile teta dişi Mary biraz gerindiler, homurdandılar, tekrar yerleştiler ve horlamaya kaldıkları yerden devam ettiler.

Busner, Charlotte'un birden aydınlanan yüzünde, dişinin ne kadar yorgun olduğunu bir kez daha gördü. Son kızışma, onu yiyip bitirmişti. Göbeğinin altına kadar toplanmış, pamuklu bir gecelik vardı üzerinde. Şişiği toparlanmaktaydı ama hâlâ pörtlekti biraz, ensesinin çevresinde ise yaralar ve tırnak izleri vardı. "Charlotte 'tlak-tlak', sevgili Charlotte, ikimiz de eskisi kadar genç değiliz artık 'hah-hah'. Son birkaç yılı iyi değerlendirdik, grup hiç olmadığı kadar sağlıklı ve sağlam, bütün yavrularımızın durumu iyi; yani bu yıl sonunda emekliye ayrılabilirim artık."

"Sen ciddi misin Zack 'huu'?"

"Benim ciddi olmamla kalsaydı keşke. Elimde olmayan durumlar da var. Galiba Gambol bana karşı bir yandaşlık kuruyor."

" 'Öh-öh' Sana inanamıyorum Zack! Vay alçak domuz vay! 'Ruaaa' onun için yaptığın bunca şeyden sonra hem de!"

İnce kumaşın altında tüyleri kabardı, parmakları onun parmaklarını kavradı, kahverengi gözleri erkeğin yeşil gözlerinin içine baktı. Busner, Charlotte'un ellerinin tersini tımar etmeye

başladı. Bu özel ve çok samimi tımar, onların arasındaki özel bir hareketti. Busner, kendi elinin tersindeki sert tüyler yardımıyla Charlotte'un parmaklarının tersindeki tüyleri çok nazikçe gıdıkladı. Bu, Charlotte'u derhal yumuşattı, hotlayıp dudaklarını caklatmaya başladıktan sonra yuvaya tekrar gömüldü. "Charlotte" diye dokundurdu eski televizyon yıldızı, "benim için senin dübüründen daha önemli bir şey yok, senin 'hah-hah' şişiğini ise dünyalara değişmem..."

" 'Çap-çap-hoo' seni tatlı şey, seni koca aptal 'çap-çap'..."

"Ben ciddiyim Charlotte. Ama içimden ne geçiyor biliyor musun, eğer Gambol beni hiyerarşinin doruğundan alaşağı edebilecekse, varsın etsin. Ben yaşlandım ve şempanze hayatı bunu gerektiriyor, hep böyle yaşandı. Benim canımı sıkan şey bu değil. Asıl bozulduğum, Whatley ile bir işler çeviriyor olmaları. Bundan eminim. Ben Dykes ile bir ilerleme kaydedemeden darbe girişiminde bulunacaklar. Bir daldan üstüme atladılar, atlayacaklar. Ama ne zaman olacağını bilmiyorum."

İki yaşlı Busner, daha uzun süre birbirlerini tımar ettiler. Yuva odasının açık camlarından, Hampstead bar ve restoranlarından ayrılmakta olan şempanzelerin veda hot-zotları süzüldü içeriye. Gece ilerledikçe hava serinledi ve ev sessizliğe büründü. Sonunda Charlotte da horlamaya başladı ve horultuları aynı yuvada yattıkları astlarının horultularına karışınca, Zack Busner düşünceleriyle baş başa kaldı.

• • •

Yarı-erişkinlerin odasındaki Simon da düşünceleriyle baş başa kalmıştı. Evet, o uyduruk, bomboş konuk odasında pek rahat edemiyordu; ama yarı-erişkinlerin iyice ufak, çam ağacından ranzayuvaları, rengarenk desenli nevresimleri, duvarları süsleyen pop yıldızı ve futbolcu posterleri, tavandan sarkan uçak maketleri ve resimli kitaplarla dolup taşan küçücük kitaplıkları da ona Brown House'u, çocuklarının hatırasını, insanlığın hatırasını çağrıştırıyor, yüreğini yakıyordu.

"Baba." Ses yok. "Baba." Ses yok. "Babaaa!" Ses yok. "Baba-baba-baba!" "Ne var? Ne istiyorsun?" "Kaka baba, kaka!"

Epeyce gülüşürler. Üç sarı kafa, fındık kadar üç sarı kafa... İncecik parmaklar ise bacaklarına gömülür.

"Baba." Ses yok. "Baba." Ses yok. "Babaaa!" "Gene ne var?" "Ba-baa, Magnus gökyüzü, ben de dünyayım. Gökyüzü dünyadan en daha büyük, değil mi?" "Daha büyük canım. Sadece daha büyük diyeceksin."

Onlara duyduğu sevginin, dünyadan en daha büyük olduğunu zannederdi ama beıki de düşündüğü gibi değildi. Yavrularına duyduğu yoğun fiziksel bağlılığın, onu bu dünyaya bağlı tutacağına da inanırdı hep; ama bunda yanılmıştı işte. Nasıl olmuştu bu işler? Maddeciliğin, bedenselliğin pençesindeki bir dünyada, Hampstead'de, yuvada yatarken Simon, karanlık duvara bakıyordu. O duvardaki bir postere ilişti gözleri. Kaşları epeyce kalın bir şempanze, mikrofona doğru böğürüyordu. Suratının altında ise "Liam Gallagher, Oasis" yazıyordu. Grubun adına bak. Vaha. Vaha olur mu, serap resmen bu. Ne kadar çabuk kaybolursa o kadar iyi olacak bir serap.

Her yara, her sıyrık, her yumruk ve her tokat... Hani Magnus'un küçücük kasıklarında her saat daha da irileşen o iltihap. Kaz yumurtası kadar oluncaya kadar beklemişler, sonra Dr. Anthony Bohm'un hünerli ellerine teslim etmişler, Jean ile beraber kaygıdan ağlamışlardı.

Hani Henry'nin Charing Cross Hastanesi'ne, çocuk koğuşuna kaldırıldığı gün, suratının yarısını kaplayan o şeffaf plastik oksijen maskesi ve sıkışmış akciğerlerine hava pompalanırken çıkan o "dump-fısss, dump-fısss" sesi. Tam yanlarındaki bölmede, Simon güzel parmaklı bir doktorun, ne olup bittiğini pek anlamayan Somalili bir aileye neler anlattığını görmüştü. Yavrularının kalınbağırsağı alınmak zorundaydı. Yani bugünden itibaren kendi pisliği içinde yüzecek yavrunuz.

Bir de ortanca yavrusu, hassas Simon'ın okulda dayak yediği gün. Ağlaya ağlaya dönmüştü eve, burun kemeri kıpkırmızı olmuş, biraz şişmişti. Simon, Simon'ı kucağına alıp çat kapı dalmıştı müdürün odasına, yavrunun bedeni göğsünün üzerinde

titrerken müdüre de, okula da, yavrusuna zarar verecek en daha büyük dünyaya da dümdüz gitmişti.

Simon daracık yuvanın içinde debelenerek duvara dönmeye çalıştı. Ufarak nevresimi çekiştirerek örtünmeye uğraştı. Pamuklu kumaşın, tüylü omzunu okşadığını hissetti. Başını koltuğunun altına alıp uykuya dalmak istedi. Uyumak, kimsenin izin almadan size dokunmadığı, kasıklara takılan kukilerin egemen olduğu, yavrularının Simon'ın koynuna sokulduğu bir dünyaya dalmak demekti. Busner'ın verdiği Valium'un kana karışmasını istedi Simon, içine düştüğü bu yıldırıcı dünyadan uzağa çekilmeyi arzuladı. Yuvaya iyice gömülmek, kendisini onun tanıdık, pamuk duvarlarına hapsetmek istedi. Nevresimi başına çekti ve dans eden küçük insancıklar eşliğinde uykuya daldı.

• • •

Busnerların evinde şafak, her zaman olduğu gibi, kıyamet kızıllığında sökün etti. Gece devriyesine çıkan yarı-erişkinler, dönüp mutfağın altını üstüne getirmeye başlamışlardı. Büyük dişiler, işe gitmek zorunda olanlar için ilk kahvaltıyı hazırlıyorlardı. Üç koca hafta geçmesine rağmen hâlâ kızgınlığını koruyan Cressida, bu durumdan hem gurur, hem de acı duyuyordu. Neyse ki çiftleşme etkinliği eskisine göre azalmıştı.

Busner koca salonun ortasında hoplayan, zıplayan, dönen ve debelenen maymunlara bakınca, Simon'ın normal hayata dönmesi için henüz erken olduğuna karar verdi. Var gücüyle "HoooKraa" diye hot-zotladı ve elinin altındaki bir plastik bidonu tamtamladı. Sesler birden dindi. "Evet! 'Hooo-grnn' bana bakın! Bizimle birlikte başka bir hastanın kalacağını işaretlemiştim zaten ama biraz daha tıkırdatmak istiyorum." Bidonu biraz daha tıkırdattı. "Bu Simon denen zavallı şempanze, kendisinin insan olduğu sanrısını yaratan çok ciddi bir hastalığın pençesindedir." Genç şempanzelerden bazıları kakırdamaya ve diş takırdatmaya başladı. " 'Ruaaaf'! Kesin gümbürtüyü yoksa o sefil suratlarınıza yumruğu yersiniz. 'Uvaaaa!' " Kıkırdama birden durdu. "Bu evde

biraz sessiz ve uslu olmanızı istiyorum. Simon'ı ilk kahvaltısı için kulübeye geçireceğim. Süs midillilerini sizden biraz daha dayanılır bulacaktır herhalde. 'HoooKraa'!"

Busner odadan fırladı ve merdivenleri sekerek çıktı. Yarı-erişkin erkeklerin odasının önünde bir an duraladı ve içeri süzülmeden önce haber vermek için birkaç kez homurdandı. Simon daha yeni kalkmış, gözlerini ovuşturuyordu. Ranzayuvanın alt katında yatmış olması Busner'ın dikkatini çekti. Bu da insan sanrısının etkilerinden biriydi kuşkusuz. Simon tıpkı insanlar gibi her yerde bir sığınak bulmaya çalışıyordu. " 'HoooKraa' günaydın Simon, iyi uyuyabildin mi 'huu'?"

Simon işaretleri seçemiyordu bile. Başını ovaladı. İlk birkaç saniye boyunca nerede olduğunun, kiminle işaretleştiğinin farkındaydı yine ama bunun insan mı, maymun mu olduğunu anlayamamıştı. Derken uyku sersemliğini üstünden attı ve maymunlarla geçirilecek cehennem gibi bir güne daha gözlerini açtı. "HoooKraa" diye cılız bir sesleme çıkardıktan sonra, "Günaydın Dr. Busner. Özür dilerim, Dübürlerin En Parlağı, rüya görüyordum... İnsan olduğumu görüyordum."

"Uyandığında da insan mı kaldın 'huu'?"

"Evet, elbette."

"Hiç tüyün yok mu 'huu'? Uzuvların dümdüz, kolların bacaklarından kısa mı 'huu'?"

"Evet, 'hoo' evet, tabii ki."

"Kalçaların da salata kâsesi gibi yuvarlak ve pürüzsüz mü 'huu'?"

" 'Tlak-tlak-tlak' öyle işaretliyorsanız öyle olsun. Ama ben tercihimi başka bir benzetmeden yana kullanırdım."

Bu keyifli çıkıştan sonra, maymun adam üstteki yuvanın kenarını kavradı ve kendisini yuvadan dışarı attı. Busner'ı yok sayarak odanın içinde yalpalaya yalpalaya dolaştı ve giyecek bir şeyler topladı. Tony Figes'in getirdiği torbadan bir tişört ve bir kot mont alıp giydi.

Simon binanın dışından aşağı inmeyi reddedince, çılgın anksiyolitik ilaç araştırmacısı, onu merdivenlerden indirerek arka

kapıdan dışarı çıkardı. Simon hâlâ dimdik yürümekte ısrar ediyordu ve tutamakları inatla kullanmıyordu.

Taraçadan geçerlerken biraz geride duran Simon, geniş pencerelerin birinden içeriye bakınca gülmesini tutamadı. Farklı yaşlarda bu kadar çok şempanzeyi aynı ev ortamında ilk kez görüyordu ve gördükleri çok komik geldi. Çocukken izlediği filmlerde, hayvanat bahçesinde çay partisi veren maymunlara benziyordu bunlar. Hepsi ağızlarına mümkün olduğunca çok meyve veya ekmek tıkıştırmak için debeleniyorlar ve birbirlerinin lokmalarını kapmaya çalışıyorlardı. Ortalıkta dolaşırken çam ağacından birkaç sandalye ve aynı takımdan masa, bir servis masası ve formika kaplı kahvaltı tezgâhı gibi oraya buraya serpiştirilmiş mobilyaları ormandaki ağaçlarmış gibi kullanıyorlardı. Simon'ın eğlendiğini gören Busner, "Grup, çok gürültülü, ilk gün sana fazla gelir, kız hâlâ kızgınlıkta..." gibi şeyler işaretledikten sonra, bahçenin bir ucundaki sekizgen kameriyeye götürdü onu. Bu kulübeyi, içindeki doğal hayat özlemi depreştiği bir gün katalogdan sipariş etmişti.

Burada oturan Simon, bir çanak –surat ekşitecek kadar acı– erik kurusunu ve bir çanak –iç bayıltacak kadar tatlı– kremalı elmayı mideye indirdi. Busner ona bir dilim duryan meyvesi de vermek istedi; "En iyisinden. Gamma dişim bunları Belsize Park'taki bir Sumatralıdan alıyor" diye işaretlemesine rağmen, meyvenin kokusu bile Simon'ın içini kaldırmaya yetti.

Simon'ı en çok rahatlatan ve yeni evinin sorunlu taraflarından onu uzaklaştıran şey, Busner'ın süs midillileri oldu. Her zaman olduğu gibi, üç dört tanesi bahçede tur atıyor, incecik sesleriyle kişniyor ve küçücük, samanla kaplı dışkılarını gül ağaçlarının arasına bırakıyorlardı. Simon bunları çok sevimli bulmuştu. *Guardian* gazetesine dalmış olan Busner'a merakla "Çok küçük bunlar" diye işaretledi. "Neden bu kadar küçükler 'huu'?"

"Küçük mü 'huu'? Evet, öyledir. Tabii, yılkı atları aslında bunlardan çok daha büyüktü ama atlarla şempanzelerin bir arada yaşadığı bin yıllar boyunca boyları küçülecek şekilde çiftleştiril-

diler ve günümüzün evcil atı, işte bu makul boyuta indi. Artık bahçeleri ve ekinleri gübreliyor, üstelik bunlara hiçbir zarar vermiyorlar 'çap-çap'." Busner küçücük yaratıklardan birini yularından kaldırdı ve karamel renkli sağrısını okşadı.

"Peki ya köpekler? Köpeklere ne oldu 'huu'? Herhalde onların da 'tlak-tlak-tlak' çok büyüdüğünü işaretleyeceksiniz!"

"Bu doğru Simon, büyüdüler. Vahşi köpeklerin omuz yüksekliği en fazla üç karış olurdu. Hatta, son zamanlarda yapılan araştırmalarda, günümüzdeki köpeklerin tümünün atasının, şu an bildiğimiz haliyle kurt olduğu öne sürüldü. Bu boydaki bir yaratık, yük hayvanı olarak pek bir işe yaramazdı tabii. Bu nedenle, şempanzeler yıllar yılı köpekleri büyütmek için çiftleştirdiler. Eğer ilgini çekiyorsa, bazı köpek kulüplerine gidelim, sana sekiz karış yüksekliğindeki hayvanları göstereyim."

Simon bu anlatılanları imsizlikle karşıladı. Evcil türlerin yer değiştirmiş olması, hiç beklemediği bir yerden vurmuştu ona. Katlanmak zorunda olduğu doğal düzen değişikliğine de bambaşka bir boyut katmıştı üstelik. Sarah'yı düşündü hemen; son kez içine daldığında duyduğu hazzın, köpekdişlerini ortaya çıkarışını hatırladı. Bir de Sarah'nın Retriever cinsi köpeği Gracie'yi düşündü, o son sabahta hayvan telaşlanıp yatak odasının kapısına dayanmış, içeri girebilmek için hırlayıp sızlanmıştı. Ondan sonra, bu tüylü yaratıkların korku tüneline benzeyen dünyasında uyandığında, etrafta dolaşan küçücük at geldi aklına. Dünyada başka hangi roller değişmişti acaba? Uçan tavşanlar mı vardı? Yoksa memeli balıklar mı? Kollarını ve bacaklarını toplayıp bahçe sandalyesini geriye iterek sallanmaya başladı. Bu haliyle, kafesteki bir primata ya da otistik bir çocuğa benziyordu.

Busner, Simon'ın ruh halindeki değişikliği yakaladı. Bırak dikkati dağınık kalsın, diye düşündü, ben onu dünyaya alıştırma programıma devam edeyim, fiziksel olarak açılacağı bazı şeyler yapalım. " 'Grnnn' Simon."

"Evet, ne vardı 'huu'?"

"Bugün sana dünyayı tanıtmaya devam etmeyi öneriyorum. Tempoyu düşürmemek gerek."

"Peki ne yapmayı planlamıştınız?"

"Hayvanat bahçesine gitmeyi, doğal olarak"

Volvo'yu Busner'ın evinin önüne yanaştıran Gambol, arabanın açık penceresinden hot-zotladı. Sonra oturup bekledi. Simon Dykes, sanki bunu bekliyormuş gibi evin yanından dolaşan yolun başında belirdi. Gambol onun hâlâ bonobolar gibi, dimdik yürüdüğünü fark etti. Yine bonobolar gibi, duruşundan ötürü pembe penisi meydana çıkıyordu. Gambol'un rengi attı, Simon Dykes'ta hem saldırgan, hem de huzursuzluk verici bir taraf vardı. Çok hareketsizdi, şempanze gibi oynaşmıyordu ve işaretleşmesini bozan birtakım sesler çıkarıyordu gırtlağından. Ama yine de o, Gambol'un terfi mektubuydu ve epsilon bunun farkındaydı.

Açık pencereden dışarı sıçrayıp bahçe yolunun yarısında Dykes ile buluştu. " 'HoooKraa' günaydın Bay Dykes, bugün nasılsınız 'huu'?" Simon kendisine işaretleyen şempanzeye gözlerini kısarak baktı. Hayvanları birbirinden ayıran küçük ve gizli farkları saptayabiliyordu artık. Bunun kulakları, olmayacak kadar küçük ve biçimliydi. Suratı neredeyse tüysüzdü ve cildi Busner ya da Bowen'ınkinden, hele hastanedeki diğer gorillerden daha beyazdı. Diğer goriller hem çok daha zayıf, hem kara suratlı, hem de pembe dudaklıydı oysa.

" 'Hooo' evet, 'HoooKraa'." Simon yakındaki bir ağacın gövdesini tıkırdatmakta ve araladığı dişlerinin arasından nefes vermekte olduğunu fark etti birden. Artık ezberlendiği üzere, nasıl olduğunu anlamamıştı gene. Sonra yolda ilerlemeye başladı, ufak tefek şempanze de önünde, geri geri yürüyordu. Simon şempanzenin nasıl bu kadar rahat yürüyebildiğine hayret etti, bir topuğunu diğerinin gerisine atarken bir an bile duraksamıyordu. Kapıya geldiğinde, sürgüyü de yine sırtı dönük halde, hiç bakmadığı elleriyle açtı ve bahçeden geri geri çıktı. Derken diz çöktü, arkasını döndü ve Simon'a doğru domaldı.

Simon birçok hayvanın aynı hareketi Busner'a yaptığını gördüğü için, ne yapılması gerektiğini biliyordu. Biraz eğildi ve elini domalmış kıça bastırdı. O mide bulandırıcı tüyler sayılmazsa,

hayvanın vücudunun dokusunu, insan vücudundan ayırmanın olanağı yoktu. " 'Grnnn' evet 'çap-çap', sen Gambol'sun, değil mi 'huu'?"

"Evet. Sanrınıza saygı duyuyorum, manyaklığınızın önünde eğiliriim..."

"Tamam Gambol, tamam. Tamam canım 'çap-çap'." Simon babacan bir tavırla birkaç kez daha okşadı Gambol'u.

Busner onlara katıldığında, elinde bir çanta ve boynunda cıyaklayan iki yavru vardı. Peşinden gelen birkaç yarı-erişkin ise Busner'ı ve birbirlerini tımar etmeye çalışırken kollarını düğümlemişlerdi. Bunlardan ilki, Busner'ın ensesini tımar ediyordu; ardındaki onun sırtını, onun ardındaki diğerinin kalçasını diye sürüp gidiyordu dizi. Hepsi diş gösterip hırlıyordu. Şempanzeler ciddi ciddi geçit töreni düzenlemişlerdi ve Simon da biraz ürkmüştü. Çalılara doğru geriledi. Busner peşindeki yarı-erişkinleri toparladı. " 'Ruaaf' bugün size devriye yok, Bay Dykes'ı huylandırmanızı istemiyorum. Size gelince 'ruaaa'..." Boynundaki yavruları hiç vakit kaybetmeden yakaladı ve çığlıklar içindeki yavrucakları bir çiçek tarhının içine savurdu.

Yalnız kalan üç maymun Volvo'ya daldı. Gambol motoru çalıştırdı ve hızla kalktı, göz açıp kapayıncaya kadar altı vites atmıştı bile. Koca araba, Frognal'a inen yokuştan hızla geçti ve Primrose Tepesi'ne doğru gözden kayboldu.

Arabadaki yolculardan maymunluğunu kabul etmiş olanlar için, Londra gayet ferah, geniş ve rahat bir yer olabilirdi ama Simon Dykes burayı sıkış tepiş, korkunç bir yer gibi görüyordu. Hampstead'deki müstakil tuğla evlerden Belsize Park'taki taraçalı villalara, Primrose Tepesi'ndeki bitişik nizam evlere kadar, Simon'ın görebildiği her yer tıklım tıklımdı; şehir şehir değil, binaların üst üste yığıldığı, toza battığı ve örümceklere yuva olduğu bir ardiyeydi sanki. Londra hiç bu kadar dar, bu kadar bunaltıcı olmamıştı. Üstelik baktığı her yerde tıraşsız ve cüce sakinlerini görüyordu bu şehrin. Sert parmakları kaldırımlara vuruyor, sert elleri ha bire bir şeyleri yakalıyor ve tutuyor, bir an bile hareketsiz kalmıyordu.

Simon yine iki büklüm arkaya geçince, kendisini Alice Felaketler Diyarında gibi hissederek, Gambol adı verilen maymundan tavan penceresini açmasını istesem mi, istemesem mi diye düşündü. Zürafa kadar boynunu çıkarabilirdi belki. Kendi vücudunun algısı ile, o vücudun bulunduğu dünyayı algısı arasındaki uyuşmazlığı gidermek için, Simon bu yolculuğu da dışarıyı dikkatle inceleyerek geçirdi. Bir eliyle de erkekliğini ve hayalarını sıvazlıyordu. Yarı çıplağım ama bu beni rahatsız etmiyor, ne garip, diye düşündü ya da düşündüğünü sandı.

Volvo Regent's Park'a girdi ve hayvanat bahçesine doğru gazladı. Tam cümle kapısına yaklaştıkları sırada, Gambol arabayı sertçe döndürdü ve o hızla, ustaca yedi sekiz vites birden küçültüverdi. Arabayı, elinde bir yığın uçan balon tutan bir maymunun önünde durdurdu.

Busner ön kapıdan atlayıp Simon'ı da arka kapıdan indirdi. Simon, radikal psikanalistin postundan kendi boklarını temizleyeli beri, onun kendisine dokunmasına daha kolay katlanıyordu. Busner'ın bedeni artık kabul edilebilir bir bedendi ve biraz kendi dübürüne benziyordu, hani istediğin zaman ona dokunabilirsin de başkasınınkine dokunamazsın. Biraz da yaşlı ve sevimli ama leş kokulu bir köpeği andırıyordu; Sarah'nın Gracie'si gibi.

Busner baloncunun önünde durdu ve "Buraya yavrularınla da gelmişsindir, değil mi Simon 'huu'?" diye işaretledi.

"Evet, hem de birçok kez. En büyüğü Magnus vahşi hayata, hayvanlar dünyasına falan bayılır. Diğerleri de ağabeylerinin peşinden gelirdi..." Simon'ın parmakları duraladı. Tepesinde uçuşan balonların metalik boya vurulmuş yüzeylerine takılmıştı gözü. Miki Farelerin, Mini Farelerin yanında daha garip karikatürler de vardı. Solgun suratlı, abartılı derecede büyük hortumları olan yaratıklardı bunlar.

Simon'ın neden kaskatı kesildiğini gören Busner, baloncuyla işaretleştikten sonra parasını verip bir balon aldı ve ipini Simon'ın eline tutturduktan sonra, "Bu bir insan Simon, çocuklar bayılıyor bunlara" diye işaretledi. Simon'ı kolundan tutarak hediyelik eşya dükkânına götürdü. "Bak bunlar da var 'grnnn'."

Çeşitli kupalar, flamalar ve çıkartmaların yanında, bir panoya tutturulmuş çeşitli maskeler vardı; aslanlar, zürafalar, kaplanlar ve daha soluk suratlar, Oliver Twist'teki kötü karakter Fagin'i andıran, hortumlu maymunları tasvir eden maskeler. "Bak! İnsan maskeleri."

İki maymun yoluna devam etti. Simon arkadan geliyordu, suratını Busner'ın kuyruğu hizasında tutarak, ünlü psikiyatrın hayalarının, kır renkli keselerinin içinde nasıl bir o yana, bir bu yana sallandığını; tüvit ceketin eteği altında nasıl bir görünüp bir kaybolduğunu inceliyordu.

Busner gişedeki bir bonobodan biletleri aldıktan sonra, bir rampadan inerek hayvanat bahçesine girdiler. Simon, yavrularıyla beraber son gelişinden beri bir şeyin değişmediğini fark etti. Acaba ne zaman gelmişlerdi en son? Busner'ın gösterdiğine göre, hastaneye kaldırılalı bir ay olmuştu; ondan önce sergi hazırlıkları, resimler, Sealink'teki geceler derken bir ay daha uzak kalmış olmalıydı yavrularından. Ama bir şeyden emindi; birlikte yaptıkları son gezide buraya, hayvanat bahçesine gelmişlerdi.

Tüylü hayvanlar; komik komik emeklemeleri, sürünmeleri, sallanmaları... Önce görüntü bulandı, sonra yanmış bir fotoğraf filmi gibi kırmızı, turuncu, sarı renkler arasında tamamen gözden kayboldu. Gözünün önüne çocukları geldi; sapsarı saçları, mavi, bonbonlar gibi parlak ve yuvarlak gözleri: emilebilir insanlık. El ele, goril kafesine doğru seke seke yürürlerken, üçü de dondurmalarını yalıyorlardı.

" 'Ho-hooo' Simon!" Busner artık iki ayağının üzerine dikilmiş, öğreten hayvan moduna girmişti, adeta emrediciydi. "Sen de fark etmişsindir ki, sağaltım sürecinde didaktik ve açıklayıcı bir yaklaşımdan yararlanmaya gayret ediyoruz. Seni, maymun olduğun gerçekliğiyle yüzleştirmek, içinde bulunduğun sanrının çözülüp yok olmasını sağlamaktır amacımız. Bu yaratıklardan fazlasıyla rahatsız olmaya başladığını hissedersen hot-zotlaman yeter, hemen çıkıp gideriz."

Simon, kıvır kıvır parmaklarıyla önünde duran gorile dikti gözlerini. Tüvit ceket, şık bir gömlek giyip moher kravat takmış

ama yarı çıplak bir maymun. Bir de sapına zincir bağladığı bir gözlük asmıştı boynuna. Şimdi buna çatlayıncaya kadar gülünmez, iri köpekdişleri birbirine çarptırılmaz da ne yapılırdı. Rahatsız olmakmış. Senden daha rahatsız bir tip mi var ortada?

Simon'ın gülmekle ürkmek arasında tahterevalli gibi gidip geldiğini sezen Busner, ilerlemeye karar verdi. Kocaman çiçeklerin açmış olduğu büyükçe bir tarhı geride bıraktıktan sonra, uzun yıllar hayvanat bahçesinin en sevilen primat üyesi olmuş Goril Guy'ın heykelinin önüne geldiler. Her zaman olduğu gibi, büyük ölçekli bronz heykelin tepesinde, bir sürü şempanze yavrusu, orasına tırmanıyor, burasına ayak basıyor, geniş sırtına çıkıyor, kıkırdıyor, zırıldıyor ve aşağıdan fırça yiyordu. Anne ve babaları, resimlerini çekmeye çalışırken kıpırdamasınlar, bağırmasınlar diye işaretliyorlardı aşağıdan.

Busner Simon'ı korkuluğun kıyısına kadar götürdü. Buradan sonra yarım metrelik bir boşluk vardı, ondan sonra da gorillerin kafesini oluşturan parmaklıklar başlıyordu. Kafes kırk karışa yirmi karış genişliğinde, yirmi karış yüksekliğindeydi ve bol bol samanla döşenmişti. Kafesin bir ucunda, dibi çıkarılıp yan yatırılmış, içinden samanlar taşan kocaman bir çöp kutusu vardı. Öbür tarafta ise dört direğin arasına bir ağ gerilmiş, bu ağın içine de yine saman serpilmişti. Bunlar, gorillerin gündüz uykusu için hazırlanmış yuvalar oluyor herhalde, diye düşündü Simon.

Busner, kafesin ortalarına doğru bir yere çömelmiş duran, neredeyse üçgen şeklindeki vücudu kır ve siyah tüylerle kaplanmış bir yaratığa doğru parmaklarını uzattı. " 'Ho-hooo' bak Simon! Şurada koca bir gümüş sırtlı var. İşte, ilk kez canlı bir insan görmüş oluyorsun!"

Busner bir tepki bekliyordu elbette ama bunun gülme olmasını beklemiyordu. Gelen tepki, gülmeydi. Hem de nasıl gülme, yüksek perdeden, katıla katıla, dişleri takırdata takırdata bir gülme. Simon parmaklarıyla gözlerine inanamadığını işaretlemeye çalışırken, öyle kuvvetli gülüyordu ki, çevredeki şempanzelerin de dikkatini çekti. " 'Ehi-ehi-ehe-ehe-tlak-tlak' o insan falan değil ki, resmen goril!"

"Evet, evet 'çap-çap' o bir goril –yavaş ol biraz– ama insan familyasının üyesidir. Zoolog değilim gerçi ama orangutan da aynı familyadan olmalı; zira üç yaratık da kuyruksuzdur. Doğru değil mi 'huu'?" Bu noktada, Busner Simon'ı sakinleştirmek için ensesinden yakalamak zorunda kaldı; çünkü zavallı şempanze sızlanmaya başlamıştı ve kahkahaları gözyaşına dönüşebilirdi.

"Haklısınız Dr. Busner, aptallık bende zaten 'öh-öh-ehi'. Ben olaya kendi tarafımdan bakarsam, goril, şempanze ve orangutanı aynı familyada görüyorum; insanoğlu bunlardan tamamen farklı, kendine has bir yaratıktır. Hem özbilinç bahşedilmiş, 'öh-öh', hem de yaradanın suretinde yeryüzüne inmiştir."

Şimdi imsizlik sırası Busner'daydı, Dykes'ın kapıldığı sanrının ne kadar simetrik olduğunu düşünüyordu kendi kendine. Bazı radikal filozof ve antropologların türler arasındaki sınırları yeniden çizmeye kalkıştığını, bu bağlamda şempanzelere de "ikinci insan" adı vermek istediklerini duymuştu. Demek ki, Dykes'ın beyni de bu bilgiyi almış ve altüst etmişti. Trajikomik bir terslik olmuştu sonunda.

Ama Dykes'ın sanrısı ne kadar kuvvetli olursa olsun, şempanze hastaneden ayrılmaya olumlu tepki veriyordu. İşaretleşmesi, her geçen saat daha akıcı ve tutarlı oluyordu. Gerçi ona bir şempanze yaklaşacak olursa hâlâ geriliyor ve bu yüzden arkasında üzgün seslemeler bırakıyordu ama artık eskisi gibi kontrol edilemez bir hezeyana kapılmıyordu. Busner artık tedaviye hız vermek için uygun bir zaman olduğunu düşündü. Hâlâ kıkırdamakta olan şempanzeyi ensesinden yakalayıp insanların kafesine doğru götürdü.

Burası, goril kafesiyle aynı kompleksin içindeydi. Kafesin merkezinde dört oda vardı ve bunlardan ikisi gorillere, ikisi insanlara ayrılmıştı. Kolay temizlenen, turuncuya yakın bir sarıya boyanmış ve içine birtakım girintiler ve derme çatma sedirler yapılmıştı. Goril bölmesi çok daha küçüktü; çünkü topu topu bir çift vardı hayvanat bahçesinde ama insanların sayısı çok daha fazlaydı. İki odada da tutsak insanların ihtiyaç duyduğu belirlenen oyuncaklar vardı; kalın halatlar, aralıkları hesaplanarak dikil-

miş telgraf direkleri ve farklı yüksekliklere çakılmış tutamaklardı bunlar.

Kompleksin soluna doğru yumrukları üzerinde yürüyen Busner, Simon'ı insanların barındığı camlı odalardan önce küçük olanına götürdü. Buraya bir grup şempanze toplanmıştı, suratlarını cama yaslayarak yansımanın önüne geçmeye çalışıyorlardı. Bir yandan da, birbirlerine heyecanla işaretlemek ve seslemekle meşgullerdi. " 'HoooKraa' şuna baksana, muz soyuyor!"; " 'Hu-huuu' şu erkek mi şu?"; " 'Grnnn' şu sağdaki neyle uğraşıyor, oyun mu oynuyor ne 'huu'?"

Camın arkasında olan bitenleri görebilecek kadar yaklaşmaya cesaret edemeyen Simon, biraz geride kalıp hayvanlara bakan hayvanları inceledi. Ne kadar gülünç, ne kadar aptal göründüklerinin farkındalar mıydı acaba? İriyarı bir erkek "Ruaaa!" diye sesledi ve sonra, kafa tüylerini insan taklidi kısa kestirmiş, uçlarını yukarıya çevirtmiş, bir de favorilerinin rengini açtırmış olan yanındaki dişiye dönerek, "Şu dallamanın dişleri ne kadar küt, baksana 'ruaaa'!" diye işaretledi. Dişi de kıkırdadı, erkeğin kaslı kollarındaki tüylere sarıldı, vücudunu onunkine sürttü ve kabarmış şişiğini bacaklarıyla biraz sıkıştırdı.

Başka şempanzeler de vardı ama gözleri diğerlerine göre daha kısık, adeta bir yarık gibiydi. Bunlardan bazıları ellerine kamera almış, kafesin önünde insan gibi poz verdiğini sanan arkadaşlarını filme alıyordu. Bu görüntü, Simon'ın midesindeki safranın ayaklanıp ağzına doğru yürüyüşe geçmesine yol açtı. Busner'ın kolunu çekiştirdi, sonra doktorunun avucuna şöyle işaretledi: "Neden şu şempanzelerin gözleri böyle tuhaf 'huu'? Düğme iliğine benziyor, hem kafa tüyleri diğerlerinden çok daha koyu ve düz."

Busner inanamaz gözlerle Simon'a baktı ve hayretle kaşlarını büzüştürdü, ondan sonra da "Yahu onlar Japon! İşaretlerine de dikkat et ayrıca, birçoğu İngilizce bilir onların" diye kimseye göstermemeye çalışarak cevapladı soruyu.

Ama cevaba bakan kim? Simon merakına yenik düşmüştü bile. Camın arkasında kül renkli, yuvarlak hatlı tipler vardı, biraz

ilerleyip ışığa çıktıktan sonra, geri kaçıyorlardı. Kıllı tüylü kol yığınlarını yararak geçtikten sonra, nihayet ellerini gözlerine siper edip cama dayayabildi. Busner da hemen omuz başındaydı ve bir anda celallenecek olursa müdahale edebilmek için Simon'ı sıkıca yakalamıştı. İşte, git-gelleri altında zevkten kıvranan Sarah'dan sonra gördüğü ilk insan bedenleri oradaydı. Tüm sevdikleri kıllı yaratıklara dönüştükten sonra, ilk defa insan bedeni görüyordu Simon.

Bunlardan biri, iki metre kadar uzakta Simon'a sırtı dönük duruyordu. İki tanesi sedir bozmasının üstünde, sırt sırta vermiş yatıyorlardı. Başka biri samanların üzerine sırt üstü uzanmış, bir yavruyu şişkin göbeğinin üzerinde zıplatıyordu. İnsanlarda Simon'ın ilk dikkatini çeken şey, kalçalardı. Müstehcenlik derecesinde cascavlaktı bunların kalçaları; aynı zamanda gülünç bir yuvarlaklığa sahip olduğu için, kalçadan çok rengi atmış plastik topa benziyordu. Bedenlerinin geri kalanı görece daha tüylü olduğu için, hayvanların kalçaları iyice meydana çıkmıştı. Simon hangilerinin erkek, hangilerinin dişi olduğunu bilemedi ama yavru dışında hepsinin kasıklarında bolca tüy vardı ve bazılarının göğsüyle kolları da biraz tüylüydü.

Derken, odanın arka tarafında duran insan dönüp onları izleyen şempanzelere yöneldi. İnsan gölgeden çıkıp seyircilere kendisini gösterince, "aaaa" ve "ruaaa" seslemeleri yükseldi. Simon insana –gerçekten insan mıydı bu?– baktı. Hiç böyle bir şey görmemişti. Öncelikle bu hayvan çok şişmandı ama garip bir şişmanlığı vardı; yağlar uzuvlarından aşağı kat kat dökülüyordu, hele göbeği ve göğsü löpür löpür sarkmıştı. Ayrıca boynunda siğile benzer çıkıntılar vardı; hem boynu, hem de vücudunun geri kalanı epeyce yıpranmış göründü Simon'ın gözüne.

Ama ne kadar yıpranmış olursa olsun, insanın bedeni kesinlikle o küt suratı kadar vurucu olamazdı. Simon insanın fizyonomisini çözebilmek için gözlerini kısarak baktı ama kesinlikle algılayamadı. Burun kemeri denebilecek bir uzvu vardı. Yani kemer denmese bile, etli bir hortumdu bu. Ayrıca gözlerinin üstünde, maymunlarınki gibi bir çıkıntı yerine düzlük vardı. Gözlerin

iyice öne çıkmasını ya bu düzlük sağlıyordu ya da gözler zaten ön plandaydı; öyle ya da böyle, çok delici bakan, masmavi gözlerdi bunlar ve bakışlarında en ufak bir zekâ ya da bilinç pırıltısı yoktu. Simon yine Busner'ın kolunu çekiştirdi ve avucuna "Bunun erkek veya dişi olduğu nereden anlaşılır, biliyor musunuz 'huu'?" diye dokundurdu.

Busner hastasına baktı, sonra ya sabır çeken bakışlarıyla işaretledi: "Erkek işte oğlum, kocaman malafatına baksana şunun." Simon, insanın tüylü kasıklarından yükselen o yangın hortumu çapında, otuz santimlik aleti nasıl daha önce görmemiş olduğuna şaşırdı gerçekten. Adeta bu yanlış hakkında bir yorumda bulunan insan da Simon'ın hayret dolu bakışları arasında, aleti hoyratça çekiştirip sıvazlamaya başladı.

Bu hareketiyle, çevresine toplanmış şempanzelerden epey çok tezahürat aldı. Hepsi "HoooKraa" diye haykırdıktan sonra birbirlerine "Bak! Asılmaya başladı! İşte asılıyor!" diye heyecanla işaretlediler. Bu hayvanca cinsellik gösterisinden daha fazla etkilenen şempanzeler, kendi aralarında çiftleşir gibi yaptılar ama bu heyecan çabuk söndü.

Simon cama dayadığı suratını ve alete diktiği gözlerini hiç kıpırdatmadan, mastürbasyon yapan insanı izledi. Bir süre sonra insan durdu, hâlâ ölgün olan aletini bıraktı ve odanın gerilerine çekildi. Tam döndüğü sırada maymunlar yine heyecanlandı; insanın az önce Simon'ı şaşırtan ve iğrendiren özelliği, onları da etkilemişti. Simon'a yakın duran bir yavru, "Şunun poposuna bak anne" diye işaretledi, "ne kadar çıplak ve korkunç!"

" 'Ruaaf' kes!" diye tersledi annesi.

Ama şempanzelerin en çok dikkat ettiği insan, sırt üstü yatarken çevresinde yavruların oynaştığı yaratıktı. Küçücük insan yavrularından birinin çırpınışları çok güldürüyordu maymunları. Zavallı bücür, yerde yatanın tüysüz göbeğine tırmanacağım derken adeta ruhunu teslim ediyor, tam tepeye ulaştığı andaysa kısacık kollarını ve uzun bacaklarını deli gibi savurarak yine samanla kaplı yere yuvarlanıyordu. Bu olay her tekrarlandığında, şempanze yavruları neşeyle haykırıyorlardı. Kulak zarını yırtacak

denli tiz sesleri, odanın camlarında yankılanıyordu. Sonra her biri aynı –hatta Simon'a göre basmakalıp– tepkiyi gösteriyordu: " 'Aaaa' bak anne, oynuyorlar!" Anneleri de "aaa" sesini tekrarladıktan sonra, "Ah canım, ne şirinler!" diye işaretliyordu. Sanki hiç görmemişlerdi bu şirinliği. Düpedüz maymunsu bir hareketti yaptıkları; nesi yeni, nesi beklenmedikti ki bunun?

Sedirde yatan iki insan önce kıpırdadı, sonra da doğruldu. Biri kesinlikle dişiydi, göğsündeki sarkıklar erkeklerinkinden daha fazlaydı ve uzun, kahverengi meme uçları vardı. Diğerinin cinsiyetini belirlemek ise olağanüstü zordu; çünkü kol ve bacaklarını bedenine sarmış, yastık gibi kalçaları üzerinde ileri-geri sallanıyordu. Hayvanların ikisi de yanındakinin farkında değildi sanki. Mastürbasyon yapan o erkek gibi, bunların da domuza benzer suratlarında da bariz bir his ve ifade yoksunluğu görülüyordu.

Busner, Simon'ın ensesini okşadı ve hafifçe, "İnsanların birbirlerini 'çap-çap' tımar etmemeleri dikkatini çekti mi 'huu'? Birbirlerine hemen hiç 'çap-çap' dokunmuyorlar" diye dokundurdu.

İşaretlemenin ne olduğunun farkına varan Simon, Busner'ın kendisine işaretlediklerini de algıladı birden. Böyle bir işaretleşmenin ne kadar şiirsel olabileceği, o anda kafasına dank etti. Dokunurken işaretleşmek... Parmakların birbiri üstünde dans etmesi ve o şiirli dansın diğer bedene bir duygu, bir düşünce iletmesi. Simon elini uzattı, psikiyatrın güçlü bacağını buldu ve dokundurdu; "Bunlar çok garip göründü gözüme 'u-gh-u-gh', pek beklediğim gibi değiller açıkçası."

"Bildiğim kadarıyla tutsak insanların davranışlarında, yabani olanlara göre birtakım farklar göze çarpıyormuş."

"Ne gibi 'huu'?"

Simon bir karşı-işaret alamadı çünkü aniden çevrelerinde bir gürültü koptu; bazı metal eşyalar hareket ettiriliyor, sürgüler çekiliyor, kapılar açılıyor ve zincirler şakırdıyordu. Simon insanların nasıl büyük bir ataletle hareket ettiklerini, bu uyuşuklukla *Largactil* verilmiş akıl hastalarına benzediklerini görmüştü. Ama çıkan sesler, birdenbire hepsini irkiltti. Sedirin üstünde sızlan-

makta olan cinsiyetsiz insan dışında hepsi ayaklandı ve o tuhaf, dimdik yürüyüşleriyle odanın solundaki bir kapıdan çıkıp gitti.

Yatan erişkinlerden biri erkekti ama mastürbasyon yapanın yanında ufacık kalırdı. Ondan daha tıknaz, kasıkları daha seyrek tüylü bir insandı. Bu insan, diğer erkekle sıra kapma yarışına girmiş, omuz omuza mücadele veriyordu. Derken büyük erkek ağzını açarak bir dizi şekilsiz, çürük diş sergiledi. Simon insanın mantıklı bir sesleme çıkarmasını, daha önce "konuşma" dediği şeyi yapmasını bekliyordu ama büyük bir hayal kırıklığına uğradı; çünkü ancak genizden bir hırıltı döküldü insanın ağzından. Hırıltı o kadar pesti ki, kalın camı bile titretti.

Büyük erkek bu hırlamanın ardından diğerine sağlam bir omuz atarak birkaç adım öteye savurdu onu. İnsan cama yapıştı ve Simon da onun ifadesiz gözlerine iyice bakma şansını buldu. "Bak işte" diye gıdıkladı Busner Simon'ın ensesini, "çok ilkel olsa da bir egemenlik hiyerarşisinin başlangıcı bu."

Diğer insanlar ise eşiğin altında hafifçe eğilerek birer birer kapıdan çıkıyorlardı. Demin hırpalanan beta erkek de toparlandı ve hemen arkalarına yazıldı. Simon'ın bacağına sarılan bir yavru "Aaaah" diye sesledikten sonra, "Zavallıcık, geride kaldı işte" diye işaretledi. Simon çok şaşırdı; çünkü yavrunun dokunuşu onu hiç rahatsız etmemişti. Sondaki insan aceleyle kapıya yöneldi ama eşiğe geldiğinde eğilmeyi unuttuğu için kafasını sıkı bir çatırtıyla tahtaya vurup yastık gibi kıçının üstüne oturuverdi. Şempanzelerden utanmasız sıkılmasız, çok neşeli bir kahkaha koptu.

Simon içinde öfkenin kabardığını hissetti. Adeta kudurmuştu. Suratını Busner'a döndü. " 'Ruaaa'! Korkunç bir şey bu! Kalpsizlik resmen! Şempanze şu zavallı yaratıklara biraz merhamet göstermez mi canım?"

" 'Hoo' Simon, sana elbette katılıyorum ama istersen dikkati üzerimize çekmeyelim." Sıra dışı hastasını, hâlâ bellerini tuta tuta katılarak gülen şempanzelerin arasından çekip çıkardı. "Kafasını çarpan bir insan, espri anlayışımızın ve üretilen güldürülerin temel direklerinden biridir, bunu unutmamalısın."

"Bu ne demek şimdi 'huu'?"

"İnsanların boşluk algısı, şempanzelere oranla önemli ölçüde zayıftır. Hacim kavrama yetisi, yani diğer eşyaların boşlukta kapladığı yeri algılama becerisi çok düşüktür, hatta hiç yoktur denebilir. Bu nedenle, şempanzeler, insanları bir tür palyaço olarak kavramlaştırmışlardır. Sirklerdeki en popüler gösterilerden biri, insan kılığına girmiş maymunların ortalıkta koşuşturarak birbirlerine çarpmalarıdır. Şimdi anladın mı 'huu'?"

Çok şey anlamış, çok şey görmüştü. Jibon kafeslerinin üzerinden, Regent's Park'taki ağaçların tepelerini gördü. Doğal Hayatı Koruma Örgütü'nün rozetlerini takmış şempanzeleri gördü. Tam bu sırada, üç küçük yavrusu geldi gözünün önüne. Coca-Cola otomatı, beş notalık reklam müziğini binlerce defa çalan rozet otomatı ve insan kafesi arasında koşuşturup duruyorlardı. Öyle rahat, öyle umursamaz koşuyorlardı ki... Ancak çocuklukta olurdu böylesi; enerjinin korunması, kara gün için saklanması gereken dönemden önce yapılırdı bu tür uçarılıklar. Yavrularının bedenleri ne kadar narin, ne kadar zarifti; kalın camların arkasında vücut hatları iyiden iyiye belirsizleşen o aşağılık hayvanlarınkine hiç benzemiyordu. Simon'ın aklı iki ayrı düşünce arasına gidip geldi. Kapıyı açıp tam alnının ortasına dayamış bir yavru gibi hissetti kendini; bir gözü içeriyi, bir gözü dışarıyı görüyordu. Hayatının geçtiği uzun ince yola baktı uzaktan. Simon uzun boylu bir adamdı. Belki bin kere vurmuştu kafasını eşiklere, pervazlara, masaların altlarına ve yatay çubuklara. İnsanlığı bunlarda mı gizliydi acaba? Kafayı her vuruşunun içinde, şimdi hatırladığı üzere aslında bu darbenin önlenebilir olduğu bilgisi de gizliydi; sanki sonuç nedenden önce geliyordu, konu kafayı vurmak olduğunda.

Hayatının uzun ince yolu birden dikeldi. Artık bir boru olmuştu, yol gibi görünse de dikine duruyordu ve Simon tepeden aşağı düşerken borunun içine tutturulmuş mobilyalara bindiriyordu. Vurdu, vurdu, vurdu... Kalçasını köşeye, dirseğini çıkıntıya, çenesini kapıya... Nereye kadar peki? Şöyle okkalı ve son bir kütlemeye kadar mı? Birden o okkalı kütlemeyi hissediverdi. Bir şey kafasının arkasından girmiş, oradan ensesine, ensesinden omzuna, omzundan bel çukuruna kadar yarıp atmıştı Simon'ı. Bir eli kıçına gitti. Parmakları kasık kemiklerinde oynaştı. Sonra çe-

kildi, yükseldi ve açıldı. Omuz başında, hâlâ ona dokunmakta olan Busner'a döndü ve "Biliyor musunuz, çocukken bana otobüs çarpmıştı" diye işaretledi. "Fortis Green Caddesi'nde olmuştu kaza..." Parmakları titriyordu. "Bir filmden dönüyordum. Hangi filmdi acaba 'huu'?"

" 'Ho-hooo' sahi mi?" Busner kafasını veremiyordu Simon'a, belki o da aynı uzun ince yoldaydı şimdi, değilse de bir paralel yola düşmüştü. "Sen de mi pek beceremiyordun boşluk algılamayı 'huu'? İnsanların neler yaptıklarına bir bakalım mı 'huu'? Beslenme saatleri geldi sanıyorum."

• • •

Artık alfalığı sözde kalmış Busner'ı, sırtından şan şöhret kazanmayı umduğu deli şempanzesiyle birlikte hayvanat bahçesine bırakan Gambol, bir süre öylece oturdu ve Volvo'nun direksiyonuyla, vitesiyle, pedallarıyla oynadı. Busner ona taksici gibi davranıyordu belki ama Gambol ayak işleri yaptırılacak, şoförlük edecek, gerekli telefonları bağlayacak yarımakıllı bir insan değildi. Gambol Edinburgh Üniversitesi'ni psikoloji dalında dereceyle bitirmişti ve klinik psikolojide yüksek lisans yapması için Morton-McLintock Bursu'na layık görülmüştü.

Eğitimini tamamladıktan sonra, Zack Busner'ın etkisi altına girmişti. Onu zaten yıllardır biliyordu, Busner'ın kendine has hot-zotu, yetmişli yıllarda adım başı duyulan ve belleklerde yer eden bir ses olmuştu; şimdi bile televizyonların program sıkıntısında yayına soktukları yarışmalarda ve gösterişme programlarında duyuluyordu. Ama Busner'ı kahraman belleyişi, *Deliliğin Nicelik Kuramı* üzerine Harold Ford'un yazdığı harika incelemeyi okuduktan sonra olmuştu. Bundan sonra Busner'ın yazdığı her şeyi okumaya başlamıştı; çok yanlış bir yolda ilerlediği nice sonra fark edilen doktora tezi *Belirtinin Bazı Belirtileri*'nden* tutun da, kadrosuyla hiçbir zaman tam uyuşamadığı "Kavram Evi" dergi-

* Tezin özetleri, Kavram Evi Arşivi'nden edinilebilir. Ücret 7.99 sterlindir. Yirmi bir gün içinde ulaştırılır.

sindeki köşe yazılarına kadar. Ondan sonra da ekstrem nörolojik bozuklukların sapmaları üzerine yazdığı varoluşçu ve fenomenolojik incelemelerine sardırmıştı.

Gambol, Busner'ın çömezi olmuştu. Kendi doktora tezini bile, Busner'ın en sıra dışı hastalarına uyguladığı, göklere çıkarılan psiko-fiziksel yaklaşım üzerindeki incelemelerinden yola çıkarak yazacaktı. Yazacaktı yazmasına ama bu isteği, geçen gün Café Rouge'da Whatley'nin salatasına kapak yaptığı dosya eline geçtiği gün sönüp gitmişti.

Dosyayı ona ulaştıran kaynak, çokuluslu ilaç şirketi Cryborg'un araştırma merkezinde çalışan, Phillips adında bir şempanzeydi. Gambol bu şempanzeyi, Cryborg'un profesyoneller için düzenlediği psiko-farmakoloji seminerlerinden az çok tanıyordu. Gambol'un Busner'ın epsilonu ve asistanı olduğunu öğrenen Phillips, o büyük maymuna karşı ciddi bir antipati duyduğunu belirtmiş, Busner'ın kariyerinin ve şöhretinin yeniden diriltilmesini de büyük bir adaletsizlik olarak değerlendirmişti.

Ama Gambol bu konuda Phillips'in üzerine gidince, şempanze içine kapanmış, tırnak kemirmekten başka işaret etmez olmuştu. En sonunda ardı ardına ateşlemişti sorularını: Busner'ın kariyerinde, doksanlı yıllarda yaşanan küçük boşluğun farkında mıydı Gambol? O sıralarda Heath Hastanesi'ndeki görevinden istifa ettiğini biliyor muydu? Ya Cryborg'da çalıştığını? Oradaki görevi hakkında en ufak bir fikri var mıydı?

Tüm soruların cevabı olumsuzdu elbette. Gambol iyice üstüne gitti Phillips'in; ikisi beraber Hampstead civarındaki barlarda kadehlerce içki tükettiler. Bu şekilde geçen aylardan sonra, öykünün parçaları bir bir dökülmeye başladı Phillips'in ellerinden. Önce Busner'ın Cryborg'da işe alınma nedeninin bir anksiyolitik ilaç denemesi olduğu ortaya çıktı, sonra da bu denemenin yasadışı olduğuna dair bir ima; ama doğrudan suçlama değil.

Phillips bu noktada çakılıp kaldı. Tuhaf bir yandaşlıktı bu; çünkü iki taraf da bir yandan Busner'ın şöhretini dinamitlemeyi ve kariyerini batırmayı planlarken, öte yandan ona karşı sevgi ve saygılarını koruyorlardı.

Dykes ortaya çıkınca olayların seyri değişiverdi. Gambol bu ressamı ve içinde bulunduğu insanlık sanrısını Phillips'e gösterdiği zaman, şempanze şoke olmuştu. Gambol'dan teması koparmamasını isteyen Phillips, daha sonra Whatley'nin eline geçecek olan dosyayı vermişti. Phillips'in de rızasıyla Whatley bu komplo girişiminin üçüncü ayağı olmuştu.

Dosyada, adı şimdilik *Kapsamax* konmuş bir ilacın reklam broşürlerine ait maketler vardı. Broşürde yazan bilgilere göre, *Kapsamax* günümüzün tüm depresif ve nevrotik rahatsızlıklarına deva olacaktı. İlacın tam olarak nasıl etki gösterdiği biraz belirsiz bırakılmıştı zira, broşürün hedef kitlesi, o kadar da uzman olmayan ve hastalarına fazla zaman ayıramayan pratisyenlerdi. Ama Cryborg'un bu ilacı, psiko-farmakolojide çığır açacak, devrim yaratacak bir icat olarak değerlendirdiği, her sayfada mutlaka yazıyordu.

Phillips, kendisini insan sanan şempanze ile Busner'ın arasındaki ilişkinin, Simon Dykes'ın düşündüğünden daha uzun soluklu olacağını dokundurmuştu Gambol'a. Onu bu konuda aydınlatmaya söz vermiş, karşılığında da Simon Dykes'ın gelişimi hakkında düzenli olarak bilgilendirileceğine dair söz almıştı. Volvo, egzoz hırıltıları içinde hayvanat bahçesinin kapısında dururken, Gambol işte bu bilgilerden biri hakkında düşünüyordu. Ankesörlü telefonlara gidip orada gizli gizli işaretleşmeyi sevmiyordu, kendisini ucuz bir sanayi casusu gibi hissediyordu o zaman. Ama araba telefonunu kullanmak da mümkün değildi. Busner tüm giderleri kılı kırk yararak incelerdi. Kullanılan her atacın, edilen her telefonun, içilen her fincan çayın hesabı tutulur, haftada bir kontrol edilirdi.

Gambol, içini çekerek arabayı vitese taktı. Phillips'i hotzotlamak için Camden Town'a gidecekti. İşaretleşmesini kısa kesse iyi olurdu; çünkü Busner hayvanat bahçesi ziyaretinin çok uzun sürmeyebileceğini, gitmeye hazır oldukları zaman Gambol'un hemen gelmesi gerektiğini çıtlatmıştı.

Simon gitmeye çoktan hazırdı. Diğer şempanzelerin peşinden, insan kafesinin parmaklıklı ve açık kısmına geçmişler, diğer

taraftaki odanın önüne gelmişlerdi. Beslenme burada gerçekleşiyordu.

Simon beyaz keten örtülü masalar, kristal kadehler, porselen tabaklar ve gümüş çatal-bıçak takımları beklemiyordu kuşkusuz; ama karşısına çıkan manzara, acıma ve tiksintiyle içinin kabarmasına neden oldu. Yeri kaplayan ıslak samanların üzerine koca bir yiyecek yığını devirmişlerdi. Yiyecek de yiyecek olsa; elma, portakal, muz ve ekmekten başka bir şey yoktu. Simon boş yere garnitür, ara sıcak, et gibi yiyecekler arandı; sadece elma, portakal, muz ve ekmek vardı. Hem de fabrika malı, bembeyaz, tatsız tuzsuz ekmek. O kadar hamurlaşmıştı ki meyvelerin arasına karıştığı halde, dilimler birbirinden ayrılmamıştı.

Demek iki erkek insan arasındaki dalaşma, bu ödül uğruna yaşanmıştı. Erkeklerin Simon'un "osbirci" adını taktığı en irisi, şimdilik yiyecek yığınının başında, bağdaş kurmuş oturuyordu. Kucağına doldurduğu yiyecekler, deminki nahoş heyulayı gizlemişti. Beş katlı bir sandviç tıkınıyordu; en şık restoranlarda yapılan türden bir sandviçti bu: Üst üste konmuş beş yapışık ekmek topağı.

Bu odadaki insanların hepsi, beslenme saati için toplanmıştı. Simon türdeşlerini nesnel bir açıdan incelemeye zorladı kendisini, fiziksel özelliklerini bulmak, yaşlarını kestirmek ve cinsiyetlerini öğrenmek istedi. Osbirci'nin yanı sıra, üç erişkin erkek daha vardı. Demin marizi yiyen, şimdi diz çöküp kafasını bir sedirin kenarına yaslamıştı, alfa erkeğin tıkınmayı bitirmesini bekliyordu herhalde. Oysa başka bir erkek, Osbirci'yle gayet iyi geçiniyordu ve onun da cildinin siğillerle kaplı olduğuna bakılırsa, aralarında kan bağı bile olabilirdi.

Bu erkek ağzını ayırmış olan biteni izliyordu. Bir eliyle de tutamağa yapışmıştı. Bu haliyle, koca bir istasyonun ortasına düşmüş sersem bir yolcuyu anımsatıyordu. Evrim treni yanından geçip giderken bu açık ağzıyla bakakalmıştı. Osbirci, Simon'un Yolcu adını taktığı kendi uzaktan akrabasına ara sıra bir parça yiyecek veriyor, Yolcu da kendisine verilen elma veya muzu, kunt dişlerinin arasına atıp çekirdeklerini, suyunu veya posasını ağzından fışkırta fışkırta çiğniyordu.

Bu sahne önce Simon'ı dehşete düşürmüş, sonra iğrençliğine rağmen ilginç gelmişti, şimdi de tüm dikkatini ona veriyordu. İnsanları izledikçe, onlara yakın olduğunu hissetmeye başlamıştı. Kendisi gibi onlar da iki ayak üstünde durmayı ya da uzanmayı tercih ediyorlardı. Kendisi gibi onlar da uyuşukça hareket ediyorlardı; daracık kafesleri ve kısıtlı hareket alanları, ataletleriyle birleşip kol ve bacaklarını yavaşlatıyordu. Yiyecekleri kurcalarken, saman saplarıyla oynarken ya da oyun alanı niyetine yapılmış yerde boş boş oyalanırkenki bıkkın ve boş vermiş halleri, Simon'ın bu tersyüz olmuş şempanze dünyasındaki ilerleyişinin de acımasız bir yansımasıydı.

" 'U-gh-u-gh' neden iç duvarları o salak çalı motifine boyamışlar 'huu'?" Simon, Busner'ın kolunu yakaladı ve saat kayışıyla kol ağzı arasında kalan bölgeye dokundurdu.

"Neden mi 'huu'? Doğal ortamları olan ekvatoral bölgeye benzesin diye herhalde. Şu plaketi oku istersen, temel bilgileri öğrenebilirsin."

Plakette, insanların Afrika'daki yağmur ormanları ve savanlarda yaşadığı, doğal yaşama alanlarının giderek daraldığı yazıyordu. Bonobolar insanların yaşama alanlarına sokuldukça, vahşi insan sayısında büyük azalmalar meydana geliyormuş. Latince isimleri de *Homo sapiens troglodytes*'mış. "Peki bu isim ne demek oluyor 'huu'?"

" 'Gru-nnn' şey..." Busner kocaman kulağını kaşıdı. "Emin değilim ama 'mağarada yaşayan akıllı canlı' gibi bir şey olabilir."

"Peki Dr. Busner, ya 'insan' imciği, onun anlamı nedir?"

" 'Öh-öh' şey, Simon, artık pes ediyorum. Herhalde yerlilerin kullandığı bir işarettir ya da 'iiiihns-haaa' gibi bir insan seslemesinin transliterasyonu olabilir. Bu mantıklı bir açıklama, değil mi 'huu'?"

Simon akıl hocasına, rehberine; aklın kıyılarına yeniden ayak basabilmesinin yegâne yolu olan maymuna baktı. " 'U-gh-u-gh' siz de bilmiyorsunuz, değil mi 'huu'?" diye gösterdi ama işaretleri endişeli, titrekti.

"Haklısın Simon, bilmiyorum ama öğrenmek isterim. Biz seninle birlikte bir yolculuğa çıktık, bu yolculukta başıboş gezerken bilgiyi bulmaya çalışacağız. Ben insanlık hakkında yeni şeyler öğrenirken, sen de maymunluk hakkında çok şey öğreneceksin, öyle değil mi 'huu'?"

İki şempanze ferah ferah işaretleşirlerken, insan bölmesinin yanına bir hayvanat bahçesi gönüllüsü geldi. Simon'ın neyin ne olduğunu henüz tam algılayamayan gözlerine bile uyuzlu, etkisiz bir tip gibi göründü bu gönüllü. Şişmandı; beyaz ceketinin üzerinde yine o rozetten vardı. Parmaklığın yanına sıralanmış şempanzelere el sallayarak dikkati kendisine çekti ve çok merak edilen sorulara ezberden cevap vermeye başladı. Neden insanlar parmaklığa asılmış tabelada yazdığı gibi, tehlikeli hayvanlar sınıfına sokuluyordu? Neden çok az çiftleşme etkinliği vardı? Erkeklerle dişileri birbirinden ayırmak nasıl mümkün oluyordu? Falan filan.

" 'Ho-hooo' inanın bana" diye gönüllü ellerini ovuştura ovuştura işaretliyordu, "insanlar gerçekten çok tehlikeli hayvanlardır. İnsanların şempanze gibi giydirilip iş güç sahibi edildikleri o reklamlara ve filmlere bakmayın siz. Bu iş için kullanılan insanların tümü, beş yaşının altındadır. Bu yaştan sonra, insanlar güvenle idare edilemeyecek kadar tehlikeli hale gelir ve bunların kapatılması gerekir. Sıra, diğer bir dizi dört yaşındaki insana gelir. Ya böyle yapılır ya da daha büyük insanlar 'öh-öh' ilaç verilerek uyuşturulur; böylece bunların sırtından para kazanmak isteyen şempanzeler, insanları Akdeniz'deki tatil merkezlerine götürüp şempanzelerin bu yaratıklarla fotoğraf çektirmesini sağlar."

Simon bu işaretleşmeyi dikkatle izledikten sonra, gönüllüye bir soru sormak istedi. " 'Hu-huu' peki insanlar şempanzelerden daha zayıf değil mi? Fiziksel açıdan etkisiz değiller mi 'huu'? Böyle aptal, zavallı yaratıkların şempanzeler için gerçek bir tehlike oluşturması nasıl mümkün oluyor 'huu'?" Busner Simon'a koca bir gülücük attı, hastasının diğer şempanzelerle gösterişime girmesi çok hoşuna gitmişti. Ancak gönüllü kötü kötü bakıyordu.

Hem ona hem Simon'ın temas kurduğu diğer şempanzelere, eski ressamın sakat işaretlerine, tuhaf duruşuna ve donuk tüylerine, doğuştan mı, sonradan mı olduğu belirsiz zihinsel sorunlarına kötü kötü bakıyordu.

Gönüllü, şempanzelerin akıl hastalarına baktığı gibi, acıma ve korkunun karışıp küçümsemeye dönüştüğü o tuhaf bakışla süzdü Simon'ı, sonra işaretledi, "Evet 'öh-öh', bu konuda haklısınız. Ama insan zayıf olsa da şempanzeden daha iridir. Şempanze ölçütlerine göre zeki sayılmaz; zaten insanların gösterdiği zekice davranışların, aslında deneyimle kazanılan davranışlar olduğu öne sürülür ama insan son derece kurnazdır ve çevresindeki her şeyi yıkıma yönelik kullanabilir. Şöyle 'öh-öh' anlatayım, uydur kaydır şeylerden silah yapabilir ve en ufak bir fırsatta kullanabilirler..."

"Hee-hee-ehi-ehi-ehi-ehe-ehe!" Simon'ın hançer gibi dişleri açıldı ve arasından kısa püskürmeler halinde kahkahalar döküldü. Eline almak ve yıkıma yönelik kullanmak isteyeceği silahlar geçiyordu tabii aklından.

Gönüllü, yumruklarını sıktı. Diğer şempanzeler de sinir olmuşlardı. Artık ayrılmaları gerektiğine karar verdi Busner. Simon bugünlük göreceğini görmüştü anlaşılan, daha fazla üstüne gitmenin alemi yoktu. Busner onu omzundan sıkıca kavradı ve insanların yapay yemek odalarından uzaklaştırdı. Simon'ın görmez tarafından birkaç kısa işaret çakmayı da unutmadı: "Kusura bakmayın. Benim hastam da. Peki iyi değil. Kusurumuza bakmayın, ben doktoruyum."

Bu sırada Simon'ın ense tüylerine de "Evet Simon 'gru-nn', Gambol bizi ön kapıda bekliyor. Bugünlük yeteri kadar dolaştık ve bence sen çok iyi 'çap-çap' uyum gösterdin" diye dokunduruyordu varoluşçu fenomenolojist Busner.

Simon pek de öyle hissetmiyordu. Onları insan bölmesinden uzaklaştıran üstü kapalı yolda ilerlerken, ipek maymunlarının kafesinin hemen yanındaki bir duvara asılmış pano dikkatini çekti. "Primat Ağacı", tüm primatların evrim sürecindeki ilişkilerini özetliyordu.

Simon'ın dikkatini çekenin özellikle bu pano olduğunu düşündü Busner. Goril, insan ve maymun çizimleri daha ilk bakışta göze çarpıyordu. Şempanzeler ve insanlar aynı gruptaydı. Hatta insan dimdik ayakta, bir gorille kol kola girmiş duruyor, şempanze ise bir kenarda, harika bir genetik soyutlanmışlık içinde oturuyordu. Bunlar, ağacın en tepesindeki yaratıklardı, yanlarında da Eski Dünya maymunları yer alıyordu. Daha geniş yer kaplayan alttaki iki dal ise, Yeni Dünya maymunlarının zayıf akraba ilişkilerini anlatıyordu; solda marmosetler, ipek maymunları, yarasa maymunları ve başlıklı maymunlar, sağda ise ilkmaymunsular, yani lemürler, çalı bebekleri ve cadı maki maymunları vardı.

Busner, hastasının gördüğü tersyüz dünyada bu ağacın nasıl algılanacağını çözmeye çalışırken bunun boşuna olduğunu anladı; çünkü artık bir gülüp bir ağlamaya başlamış olan hastası, iki eliyle ceketinin kolundan tutmuş, onu başka, daha küçük bir plakete doğru yönlendiriyordu.

" 'Öh-öh' ne var Simon 'huu'? Ne istiyorsun?"

"Şunu gördüm 'ehi-ehi-ehi', şuradaki plaketi 'tlak-tlak-tlak', acaba gerçekten düşündüğüm şeyi mi anlatıyor 'huu'?" Simon kıkırdadı, çırpındı ve sızlandı.

Busner plaketi okudu: "Michael Sobell Sergi Çadırı 4 Mayıs 1972 tarihinde Edinburgh Dükü tarafından hizmete açılmıştır."

"Tamam, gayet anlaşılır bir işaret, ne var bunda?"

"O zaman 'ehi-ehi-ehi' doğruymuş."

"Ne doğruymuş 'huu'?"

"Edinburgh Dükü gerçekten de şebeğin tekiymiş! 'Ehi-ehi-ehe-ehe-ehi-tlak-tlak'!" Dünün ünlü sanatçısı gülmekten hepten iki büklüm olmuştu.

"Şebek değil Simon'cığım, şebek değil; maymun." Busner, Simon'a savurduğu yumrukların arasında fırsat buldukça bunu işaretledi. "Ama çok da büyük bir maymun değildir."

Busner'ın yumruklarını savuşturmak için kolunu kaldıran Simon, hayvanat bahçesindeki gezisi boyunca elinde tuttuğu balonun ipini bırakıverdi. Busner sopa atmayı durdurdu ve ikili birkaç dakika boyunca o parlak, yuvarlak insan karikatürünün masmavi göklerde yitip gitmesini izledi.

On Beşinci Bölüm

Sonraki hafta, Busner grubunun evinde iki tane çok kötü olay yaşandı. İlkinin kahramanları Simon ve postacı, ikincisinin kahramanları da yine Simon ve birkaç yarı-erişkin Busner erkeğiydi. İki olayda da Simon'ı ürkütüp harekete geçirecek bir şey olmamıştı ama o ya bir tehdit unsuru algılayıp şiddete başvurmuş ya da birkaç şempanzeye kasıtlı olarak zarar vermek istemişti.

Sabah sekize doğru ön kapıya yürümekte olan postacı, önce kısık sesle anlaşılmaz birtakım seslemeler yapan uzun boylu bir şempanze görmüş, ardından bunun fırlattığı boş bir plastik bidonu kafasına yemişti. Bu yetmezmiş gibi, şempanze zavallı postacının bacak arasına acımasızca şiddetli bir tekme atmıştı.

Olaya, Busner'ın yaşça daha büyük yarı-erişkinleri Nick ve William müdahale etti. Alfalarının evde ağırladığı manyak şempanzelerin hepten tozutunca çıkardıkları olaylara alışıklardı zaten. Simon'ı altıokka yapıp odasına götürdüler, oraya kilitleyip alfalarını uyandırdılar, sonra da gidip postacıyı sakinleştirerek polis çağırmasını engelledilerBusner ortaya çıktığında dahi şempanzenin sakinleşmesi için epey uğraşmaları gerekti.

İkinci olayda, Simon'ın evin orasından burasından yürüttüğü vazolar devreye girdi. Busnerlarda o kadar çok süs eşyası vardı ki bu vazoların yokluğu fark edilmemişti, ta ki vazolar bir sabah arka bahçede gövde gösterisi oyunu yapmakta olan bir grup yarı-erişkinin üstüne uçuncaya dek. Mavi camdan vazo üstüne kalın porselenden çanak fırlatan Simon, bir yandan da "Ruaaa-ruaaaaf!" diye haykırmıştı. Gerçi doğrudan isabet alan yoktu ama sıçrayan cam kırıkları birkaç şempanzeyi, bu arada Charlotte'u, yaralamıştı.

Yaşlı maymunun canına tak etmişti artık. Yerinden fırlayıp Simon'ın kaçtığı misafir odasına hışımla daldıktan sonra, manyağa sert ve hızlı bir selamlama dayağı çekmişti. Charlotte gayet sakin görünüyordu ama Busner artık Simon'ı hastaneye geri vermeye mecbur hissediyordu kendisini. " 'Öh-öh' sana hakkını teslim etmem gerek hayatım, bu maymuncağız günlük hayatın en basit unsurlarının bile altından kalkamayacak kadar rahatsız anlaşılan."

"Ama Zack, kasığını sevdiğim, onunla gerçekten bir ilerleme kaydedebildiğini düşünüyor musun 'huu'?"

"Bundan kuşkum yok..."

"O zaman burada kalmalı. Bu bizim görevimiz."

"Evet, bizim görevimiz bu 'gru-nnn'!" Teta ve iota dişileri Mary ve Nicola da bu fikri desteklediler. O gece alfalarının yuvasını paylaşacaklardı.

• • •

İlerleme kaydedildiği doğruydu. Simon artık çıkıp gerçek dünyayla yüzleşmeye hazırdı ama her yüzleşme onu açıkça ha-

rap ediyor, bezdiriyordu. Dr. Jane Bowen, programından her fırsat bulduğunda Redington Sokağı'ndaki eve geliyordu. Simon, bakıcılarının arasında kendisini en iyi onun anladığına inanıyordu; hem daha sevecendi, hem de fiziksel cezalandırma yoluna büyük maymundan daha seyrek başvuruyordu.

Bowen sabahları erkenden ya da akşam geç saatte Simon'ı parkta gezmeye götürüyordu. Bu gezintilerde, Simon'ın dört ayağını daha sık kullanması ya da daha çok kollarıyla sallanarak gezmesi için uğraş verdi. Kimi zaman başarılı olan bu gezintiler, kimi zaman da sinir kriziyle sonuçlanıyordu; çünkü Simon, eşcinsel şempanzelerin Jack Straw Kalesi adlı barın hemen altındaki sık ağaçlık ve çalıların içinde oluşturdukları o inanılmaz uzunluktaki livata zincirlerinden birinin kuyruk kısmına denk gelmişti birkaç kez.

Bu gezintilerde hep bir kamera bulunduran Bowen, hastasının davranışlarını, Afrika'daki yabani insanların hayatını araştırmaya gitmiş bir antropolog ciddiyeti ve nesnelliğiyle irdeliyordu. Simon'ın içinde bulunduğu sanrının, tanımlanabilir semptomları olduğundan hiç kuşkusu yoktu; üstelik, kariyerine faydalı bir akademik inceleme fırsatının her an doğabileceğini hissediyordu.

Bu arada, Simon, biraz da aba altından sopa gösterilerek, konuk odasına taşınmıştı gene. Busner odadan neden bu kadar rahatsız olduğu konusunda Simon'ın üzerine gidince, Simon odadaki bir resme işaret etmişti. Rafael-öncesi tarzda yapılmış bu resimde, genç ve güzel bir dişi yarı beline kadar tehlikeli sulara gömülmüştü ve William Morris tarzı şişik koruyucusu, ölümcül nilüferlerle bezeliydi. Simon bu resmi gösterdiği yetmezmiş gibi, "Şu sıçtığımın sapıklığı" diye de ukala ukala işaretledi.

Busner hastasının derdini anlayıp bir soyut resim getirterek çözdü sorunu.

Busner, hayvanat bahçesi ziyaretinden sonra, Gambol'dan insanlar ve diğer antropoidler üzerine bulabildiği tüm malzemeleri getirmesini istedi. Hain epsilonuna "Eline geçen her şeyi getir" diye işaretledi, "kuramsal antropoloji incelemeleri, alan çalışmaları, kurmaca eserler..."

"Film de olur mu patron 'huu'?"

"Elbette; filmler, televizyon belgeselleri, hatta fotoğraflar da. Buraya düzgün bir bilgisayar da getirt, bizi o web mi, meb mi, ona bağlat; en güncel insan araştırmaları bilgisayara aktarılmıştır nasıl olsa. Elimizdeki tüm malzemeyi görmek ve sonra göstermek istiyorum. Bu ilginç çalışma, Dykes ile daha iyi kaynaşmamızı sağlayabilir."

Dolayısıyla, Gambol zekâsının bu gibi işlerde harcanmasına küfür ede ede işe koyuldu. Londra'nın kütüphanelerini ve arşivlerini elleriyle tararken, bilgisayar ortamını sanal olarak taradı. İnsanlar hakkında yapılmış çalışmaların çokluğuna o bile şaşırmıştı.

Robert Yerkes'in 1927'de yaptığı ve vahşi insanlar üzerine ilk alan çalışması sayılan *İnsanlar* adlı eserini getirdi. Jane Goodall'un Gombe'deki vahşi insanlar üzerine yaptığı çalışmaların tüm kitaplarını aldı. Notting Hill Gate'deki videocuya giderek, *İnsanlar Cehennemi* filmlerinin, dördünün birden, kasetlerini satın aldı ve Simon'ın odasına kurdurduğu video-televizyon sistemiyle ressam ve doktorunun bu filmleri dinlenirken beraber izlemesini sağladı.

Gambol daha güç anlaşılır metinler de tedarik etti. Örneğin Edward Tyson'ın klasik anatomi çalışması olan, 1699 tarihli *Orang-utang, sive Pongid slyvestris veya* Bir *Maymun*, Bir *Goril ve* Bir *İnsana Kıyasla* BİR PİGMENİN ANATOMİSİ adlı eserini buldu. Bu inceleme, Angola'dan getirilmiş yavru insan üzerinde yapılmıştı. Simon Dykes üzerinde en çok bu metnin etkisi oldu. Ressamın ta derinliklerinde bir kıvılcım çakmıştı. Busner'ın yürüttüğü fikre bakılırsa belki Batı kültürüyle, insanların ilk temasıyla ilgili, genlerinde kalmış bir hatıraydı bu veya daha da derinlerde yatan, insanla maymunun birbirinden kesin olarak ayrılma nedenine dair bir bilgiydi, Simon'ın farkında olmadığı. Öyle ki Simon'ın aklında da bir kopuş yaşanmıştı belki ve bu, Kopuş Vadisi'nin insanlarla maymunları birbirinden ayırmasına, insanları ormanın evrim çıkmazında bırakırken maymunları farklı ekosistemlere gönderip hiyerarşi evrimini başlatmasına neden olması gibi bir etkiydi.

Simon'ın bu metne büyük ilgi göstermesi de ilginçti; çünkü Tyson'ın incelemesi, antropoid insanın Batı kültürüyle resmen tanışmasını sağlayan eserdi. Bazı eleştirmenler, Tyson'ın Vesalius ve Darwin* ile aynı kefeye konması gerektiğini öne sürmüşlerdi. Ancak insanı sınıflandırmasının etkileri yavaş yavaş açığa çıkmıştı. Bu sınıflandırma da şempanzelere gerekli değeri vererek, Varlık Zinciri'nde Hotantoların hemen üstünde bir yere koymuştu insanları ve antropoid insanların, anatomistlerle Augustinusçular arasında, 18. yüzyılda görülen büyük davalarda maddi delil sayılabilmesi için, aradan elli yıl ve bir Soylu Savaşçı mitosu geçmesi gerekmişti.

Hastasının Tyson'ın metnine büyük bir zevkle daldığını gören Busner, Simon'a yetişmek için hızlandı. Hastanenin yönetim kuruluna, çok ilginç bir vaka üzerinde çalışmakta olduğunu bildirmişti. Heath Hastanesi Yönetim Kurulu Başkanı Archer ile kantinde oturmuş, birbirlerinin kasıklarıyla oynarlarken, "Aramızda kalsın" diye işaretlemişti, "Charing Cross'taki Whatley'den aldığım bu hasta 'çap-çap', bir cevher adeta. Eğer içinde bulunduğu insanlık sanrısının organik bir temeli varsa bu vaka, şempanze bilinciyle şempanze fizyolojisi arasındaki ilişkileri, sürüyle nörolojik hastanın yapacağından çok daha iyi açıklayacaktır bence."

İşareti edilen kişi Busner olunca, Archer böyle bir şeyi bekliyordu zaten ama bu, eski televizyon yıldızının ortaya çıkardığı ilk önemli keşif olmadığı gibi, sonuncusu da olmayacaktı. Busner'ın her istediğini yaptırdığı yandaşlıkları var olduğu sürece, bu son olmazdı. Ama yandaşlıklar da her zaman çıkarlara yönelik ve geçicidir; bir kez doruğa tırmanan, paldır küldür inebilir oradan.

Böylece, Busner öğretmenlik sorumluluğunu ve normal hastalarını, gıcık bir yeniyetme teta dişiye devretti. Kaçınılmaz toplantılara katılmak veya olmazsa olmaz tımar seanslarına girmek gibi işlerin dışında, günlerinin çoğunu Redington Sokağı'nda geçiriyordu artık.

---

* Tabii Darwin'in her şeyi önceden bildiği, şu ifadesinden anlaşılır: "Eğer şempanze kendi kendisini sınıflandırmış olmasaydı, kendisinin kabul edilmesi için başka bir düzen yaratmayı da aklından geçirmezdi."

Busner'ın çalışma odası olarak kullandığı birinci kattaki geniş arka odayı yeniden düzenleyen Gambol, Simon'ın mümkün olduğunca rahat etmesi için uğraşmıştı. Simon'ın sanrısına dokunan tüm resimler, yani şempanzeleri, Simon'a göre kesinlikle insansı olan ortam ve durumlarda gösteren tablolar kaldırılmıştı. Hatta Busner'ın dışkısever hastalarının yaptığı o inanılmaz seramik heykeller bile götürüldü. Mutfaktaki panoya asılan kural listesinde, hiçbir grup ferdinin Simon içerdeyken çalışma odasına giremeyeceği, gövde gösterisi ve çiftleşme etkinliklerinin, mutfak ve zemin kattaki yarı-erişkin oyun odasıyla sınırlı tutulacağı, süs midillilerinin kesinlikle salıverilmeyeceği yazıyordu.

Gambol masayı da temizleyerek Simon'ın kitap ve defterlerini koyabileceği bir alan yarattı. Böylece, kendisine ait bir mekân hissi uyandırmaya çalışıyorlardı. Busner'ın önerisi üzerine Gambol, birkaç resim defteri, boya kalemi ve karakalem de satın aldı; olur da ressamın içinden işine devam etmek gelirse, sıkıntı çekmesin diye.

İşaretleri, dikkatle düzenlenmiş resim malzemelerinin arasından hafifçe dökülen Busner, "İlham perisinin seni ziyaret etmekle ne zaman görevlendirileceği" diye göstermişti Simon'a, "hiç belli olmaz."

" 'Hoo-öh-öh' tabii" diye terslemişti Simon, "tutup da gelirse 'öh-öh' ben ne yapayım 'huu'? İyice bir tımar etsem olur mu?"

Fiziksel cezalandırmanın ancak küstahlığı şiddetlendirebileceğini sezen Busner, kendisini tutmuştu.

Çalışma işte böyle başladı: Maymun, insanın zihnini hayal etmeye çalışırken insan, maymunun bedenine uyum göstermeye uğraşıyordu. Kitaplar karıştırdılar, resimlere baktılar ve yeni bilgisayarın başına sırayla oturarak, sanal antropoloji dünyası içinde yollarını bulmaya çalıştılar.

Amerikan üniversitelerindeki insan araştırmaları bölümlerinden bilgi edindiler. Uganda Altı Günlük İnsan Safarisi, Fosilleşmiş Hayvan Kafatasları, İnsan ve Şempanze ile İnsanların Bölgesi web sayfalarını ziyaret ettiler. Simon bu son sayfada, in-

san resminin örneklerini inceleme, insanlar tarafından yapılan resimleri ve çizimleri görme fırsatını buldu.

İnsan ve Maymun İşaretleşmesi Enstitüsü'nün internetteki dosyaları arasında gezinerek, Fouts'un işaretleşmeyi öğrettiği Washoe* ve diğer ünlü insanların yaşamöykülerini okudular. Dr. Jane Goodall Enstitüsü'nün web sitesine de girdiler. "İnsan Elçiliği Eğitim Seti" diye bir şeyin varlığından burada haberdar olan Simon, sevincinden dişlerini takırdattı.

İnternette insanla ilgili o kadar çok bilgi vardı ki bir süre sonra bunaldılar. Bir şempanze, nete girip insanlarla ilgileneceği bir işi kolaylıkla bulabilirdi. Tek şartı, yüzey antijeni yoluyla yapılmış Hepatit B testinin olumsuz çıkmasıydı. Tabii insan hakları topluluklarıyla da bağlantı kurulabilirdi. Arama motoruna "insan" yazmak bile, dört binden fazla bağlantı çıkarmıştı ortaya.

Bu hem Busner hem de Simon için ilk web deneyimi olduğundan, küresel elektronik işaretleşim sisteminin tamamen insan egemenliği altında olduğunu ve bir bellek tabanı ormanına döndüğünü sandılar. Maymunluğun, soyu tükenmek üzere olan en yakın akrabasına duyduğu takıntı öylesine gözler önüne serilmişti ki Busner, hastasının içine düştüğü vakada psikoz ile zamanın ruhunun kaynaşıp kaynaşmadığını hepten merak etti.

Kimi zaman araştırmalarına ara verip Simon'ın daracık odasına giderek film izlemeye çalışırlardı. Ama Simon buna uzun süre dayanamıyordu. Her sabah kalkar kalkmaz hastalığında biraz yol almaya niyetleniyor ama daha öğlen olmadan bitkin düşüyor ve ikinci öğle yemeğinden kısa süre sonra, zavallı bir tutsak insan gibi Busner'ın masasının yanına gelip çarpık, tüyleri cansız kollarını ona uzatıyordu. Busner bu maymun-adamın ne istediğini anlardı; onu odasına götürüp yuvasına yatırdıktan sonra, *Valium* şırıngasını hazırlar, iğneyi Simon'a daldırır ve zavallıcığın rüyalara dalmasını sağlayacak ilacı yavaşça, şırıngayı ağır ağır bastırarak verirdi vücuduna.

* "En Sevdiği Aktiviteler: Washoe dışarda olmaya bayılır. Kendi kendine kataloglara (özellikle de şişik koruyucu kataloglarına) ve kitaplara bakmaktan hoşlanır veya yandaşlarıyla resimler hakkında işaretleşir. Çok sevdiği işler arasında diş fırçalamak, resim yapmak, kahve ve çay partileri ile pencere arkasından ebelemece oynamak vardır."

Çünkü ressam bir yandan ruhsal durumunu algılayabilmek için gerçekten sezgi sahibi ama takıntılı hamlelerde bulunurken, bir yandan da bu çabalarına hiç uyum göstermeyen fiziksel durumuyla ilgilenmek zorunda kalıyordu. Hâlâ bonobo taklidi yapar gibi, sopa yutmuşçasına dimdik yürüyordu. Adımları, Busner gibi ellili yaşlarında olan bir şempanze için bile bayıltıcı yavaşlıktaydı. Busner ve Jane Bowen'ın ilk başta fiziksel azmanlaşma ya da histerik felç gibi algıladıkları durum, giderek kötüleşiyordu. Simon bir türlü çevresindeki nesneleri kavrayamıyordu. Hele ayakları hiç işlemiyordu. Boşluk algısı ise sadece öne doğru, dar bir koni şeklinde açılıyordu ve dünyayı, Busner'ın varsaydığına göre, dikiz aynası ve yan aynaları olmayan bir arabada, boynunu da çeviremeyen bir sürücü gibi algılıyordu.

Hastanın kendi fiziksel durumuna dair algısı da şaşırtıcı derecede tutarsızdı hâlâ. Kimi zaman duyularından aldığı iletileri kabul ediyor, tüylü bir vücuda sahip olduğunu, hortumu bulunmadığını ve kulaklarının iri kesimli olduğunu onaylıyordu. Ama diğer zamanlarda, bedensel agnozi, hatta çift görme durumu körükleniyordu. Simon kendisini çevredeki herkesten daha uzun, daha tüysüz ve maymun değil de dünyaya düşmüş bir melek gibi daha güzel buluyordu.

Sonunda doğru dürüst bir tımar seansı ayarlayabildiği Peter Wiltshire'a "Bana öyle geliyor ki" diye işaretledi Zack Busner bir akşam, "Dykes'ın bir insan bedeninde var olduğuna yönelik sanrısı, bir evrim belleği kalıntısı olabilir. Eğer şempanze cenini, ana rahmindeyken bir tür soy değiştirme sayılabilecek morfolojik değişimlerden geçiyorsa, psike niçin geçmesin 'huu'?"

"Bu ilginç bir düşünce Zack. Bir sakıncası var mı 'huu'?" Wiltshire, içki dolabına işaret etmişti.

"Elbette yok." Busner bardağını alıp salonu baştan başa geçerken, abartılı haya kesesi yine sallanıyordu. Wiltshire da ona katıldı ve Busner ikisine de bolca İskoç viskisi döker, üzerine de su eklerken eski yandaşının hayalarını, yumuşak bir dokunuşla avuçladı.

"Peki şimdi Dykes'a ne yapmayı düşünüyorsun Busner 'huu'? Bu psiko-fiziksel yaklaşımın sonsuza dek sürecek mi? Eğer sürecekse, ne öğrenmeyi bekliyorsun 'huu'? Nörolojik veriler olamaz herhalde, bunlarla yetinecek olsaydın, böyle büyük bir işe girişmen gerekmezdi. Yani kibarca nasıl göstereceğimi bilmiyorum ama... Bu iş havanda su dövmek gibi" diye işaretleyen Wiltshire, havanda su dövmeyi de elleriyle gösterdi.

"Ben de biliyorum. Mutlaka öğreneceğim bir şey olduğundan emin değilim zaten ama onunla ne kadar fazla zaman geçirirsem, maymunluk hakkında o kadar ilginç ve sıra dışı perspektifler ortaya atıyor."

"Peki onun duyguları ne olacak Zack? 'Huu' ya onun yavruları? Onları da görmek isteyebilir, değil mi 'huu'? Ya eşi?"

Busner içkisinden koca bir yudum aldı ve karşı-işaret yapmadan önce antiseptiği andıran yarı tatlı yarı tuzlu sıvıyı dişlerinin arasında biraz çalkaladı. "Evet, onlar ne olacak, bu da bir sorun. Eğer gerçekten bir psikoz yaşıyorsa, yavrularıyla temas kurmasının bir yararı olmaz. Hatta gelişimini engelleyebilir. Yok eğer organik bir sorun varsa..."

"O zaman bırak gitsin."

"İyi de nereye 'huu'? Uzun süreli bir bakım kurumuna mı? Unutma Peter, Dykes yetenekli bir şempanze, kurtarmaya değer biri. Sana durumu şöyle işaretleyeyim, ya ona dibe çekilmiş ama hâlâ varolan maymunluğunu geri kazandırmaya bakacağız ya da dünyayı bu tuhaf sanrının penceresinden görmeye devam etse bile bu hayata uyum sağlaması için uğraşacağız."

"Peki bunu nasıl başarmayı düşünüyorsun 'huu'?"

" 'Hoo' bildiğin yolla. Herhangi bir Tourette ya da sıradan agnozi hastasına yapacağım gibi. Onu tura çıkaracağım. Ama geçmişte hastalarıma, sosyal, duygusal ve fiziksel durumlarla başa çıkmaları için yardımcı oldum. Dykes'ın durumunda ise, çok daha derin ve temel konularda yardımım gerekecek." Busner duraladı. Yarı-erişkin dişilerden biri olan Frances, elinde bir tepsi meyveyle salona girmişti.

"Grnn" diye sesledikten sonra, "Annem seninle Dr. Wiltshire'a yiyecek bir şeyler gönderdi Alfa. Nereye koyayım bunu 'huu'?" diye işaretledi.

"Yere bıraksan yeter canım, biz tepsiye ayaklarımızla girişiriz."

Frances tepsiyi yere bıraktı, sonra yere çökmüş alfasının yanına gitti. Busner bir baba şefkatiyle elini dişinin göbeğine koydu, sonra hafif okşamalarla vajina bölgesine indi ve parmaklarını yarığından içeri soktu. Peter Wiltshire durup ne kadar sıcak ve duygusal bir sahne yaşanmakta olduğunu düşündü; eski yandaşı sahiden de yumuşamıştı artık. Busner parmaklarıyla girdiği yerden işaretlemeye başlayınca, genç dişi kıkırdadı. "İlk durağımız Oxford olacak. Dykes'ı filozof Grebe'yi ziyarete götüreceğim. Belki Eynsham'a kadar gidip Hamble'a da uğrarız."

" 'Huuu'? Hamble'a uğramak iyi bir fikir mi sence?"

"Nesi kötü? Hem doğa bilimci hem etoloji uzmanı, hem de tarihçi. Eğer Dykes'a gördüğü sanrı ile gerçeklik arasındaki boyut hakkında bilgi vermeye çalışacaksam, bu konuda onun da işaretleyebileceği birkaç şey olmalı."

" 'Ho-ho-ho-hoooo'! Gıdıklanıyorum Alf!" diye işaretledi Frances.

Busner kıpırdatmakta olduğu eline baktı. "Özür dilerim canım, nerede işaretlediğimi unutuvermişim. Sen artık çıkabilirsin 'çap-çap-çap'." Busner yarı-erişkini bıraktı, o da yumrukları üzerinde odadan ayrıldıktan sonra kapıyı sıkı sıkı kapattı.

Aynı sıralarda, Chelsea'deki Tite Sokağı'nın sonunda yer alan bir restoranda, Busner'a karşı oluşturulan komplonun üç ayağı, ilk toplantısını düzenliyordu. Bu mekânı, Cryborg'da çalışan şempanze Phillips önermişti. "Güzel bir yer. Üstelik salonun ortasında bir ağaç var. Siparişi beklerken sallanmak isteyen olursa, hemen yukarı fırlayabilir." Zaten restorana da önce o gitmiş, Whatley ve Gambol'u beklemişti.

Geçici bir hiyerarşi kurulmaya çalışılırken kısa süreli bir itişkakış yaşandı. Gambol kendisinden kıdemli iki şempanzeye hızla temenna ederken Phillips, Whatley'ye temenna eder gibi

yaptı, Whatley de Phillips'e hafifçe domaldı. Sonra üçü birden çöküp birbirlerini kısaca tımar ettiler.

Birkaç dakika sonra Phillips "Evet 'çap-çap' " diye işaretledi, "saygın tabiat filozofumuz ve son hastası konusunda ne gibi haberler var 'huu'?"

"Dykes'ı Hampstead'deki grup evine götürdü ve şimdi beraber çalışıyorlar" diye karşı-işaretledi Gambol.

"Ne çalışması yahu 'huu'?"

"Evet, çalışıyorlar 'tlak-tlak', Busner Dykes'ı eğiterek bu sanrıdan kurtarabileceğine inanıyor anlaşılan. Eğer antropoloji hakkında mümkün olduğu kadar çok şey öğrenirse, maymunluğunu da yeniden keşfedebilir; hiç olmadı, normal hayatını sürdürecek hale gelebilir."

"Bu bana çok saçma bir fikir gibi geliyor. Atrofiye uğramış, hatta tümden kaybedilmiş organik fonksiyonların geri kazanılabildiğini çok duydum; ama bir bireyin, maymunluğun özünü geri kazanması kulağa garip geliyor."

Bu noktada Whatley, Phillips'e doğru eğilerek büyük bir ciddiyetle işaretlemeye başladı. "Sen böyle 'çap-çap' düşünebilirsin Phillips; ama sen de Gambol ve benim gibi, Dykes'ı görseydin, bizi anlardın. Sanrı inanılmaz derecede tutarlı, zemine çakılmış mobilyalar gibi sağlam. Şimdi göster bakalım Phillips 'çap-çap', senin bu konu hakkında bildiklerin neler 'huu'? Gambol bana *Kapsamax*la ilgili malzemeleri gösterdi. Busner'ın bu yeni anksiyolitik bileşim için yasadışı testlere bulaştığı doğru mu 'huu'?"

" 'Hoo' evet, doğru. Bulaştığından kesinlikle eminim. Üstelik bir şey daha var ki, bunu Busner bile bilmiyor olabilir."

"Neymiş o 'huu'?"

"Affedersiniz" diye parmak oynattı garsonlardan biri, "maymunefendiler sipariş vermek isterler miydi acaba 'huu'?" Gambol üç parmağını havaya kaldırınca, garson dört ayağının üzerinde uzaklaştı, süs ağacına asılıp kendisini ileri fırlattı ve mutfağa doğru gözden kayboldu.

"Güvercin lezzetli duruyor" diye işaretledi Gambol. "Siz muhteşem kâselerden karar veren oldu mu 'huu'?"

"Kes be Gambol 'ruafff!" Whatley, Gambol'a sağlam bir yumruk oturttu; benzer bir darbeyi diğer yanındaki Phillips'ten de alan zavallı Gambol'un kafası, çizgi filmlerdeki gibi bir o yumruğa, bir bu yumruğa çarptı. "Bırak da Phillips ne işaretliyorsa bitirsin. Evet, Phillips 'huu'?"

"Kabaca araya girilmeden önce işaretliyordum ki Cryborg, bu *Kapsamax* adlı ilaç için isim verilmeyen bir araştırma yapmak üzere Busner'ı işe aldı. Denek bulabilmek için de klinik depresyon tanısı konmuş veya depresyonu psikofarmakolojiyle çözümlenebilecek hastalarına hem bu ilacı hem de plasebo ilacı verecek, ahlaksız bir doktor bulundu Thame, Oxfordshire civarında..."

"Bu doktorun adı neydi hele 'huu'?" Araya dalan Whatley'nin parmakları, Phillips'inkilerle çarpışıyordu az kaldı. Gambol de sandalyenin tepesine fırlamış, tüyleri diken diken diş gösteriyordu.

" 'HoooKra' adı mı? Kendi çıkarlarını, hastalarının çıkarlarından önde tutabilecek bu şerefsiz taşra doktorunun adı Anthony Bohm..."

" 'Ho-hoooo' vay anasını... Bohm mu gösterdin?" Whatley tekrar sandalyesine çöktü ve keten masa örtüsünü dalgın dalgın didiklemeye başladı. Canlı ve tımar ihtiyacı olan bir hayvan muamelesi yapıyordu örtüye. "Bu durum, işleri iyice çetrefilleştiriyor. Yani Dykes bu *Kapsamax* denen ilacın kurbanı olabilir mi 'huu'? Peki, incelemenin sonucunda ne çıktı? İlaca ne oldu 'huu'?"

Ama artık garson geri gelmişti ve Phillips ağırdan alarak o günün spesiyallerini sordu, etinin nasıl pişirilmesini istediğine dair talimatlar verdi ve bir şarapta karar kılmadan önce, listeyi el ve ayaklarıyla uzun uzadıya taradı. Sonunda yanındakilere dikkatini verdiğinde, ilgilerinin hiç sönmemiş olduğunu gördü. "İlaç, yasal veya yasadışı 'grnnn' her türlü testten men edildi. Busner'ın incelemesi ilk birkaç ay çok iyi gitti, hatta sonuçlar kalibre edilmeden önce bile, ilacın istenen etkiyi yarattığı görülebiliyordu. Derken, bilmeden *Kapsamax* almakta olan hastalarından biri, taşkın bir ruhsal bunalım geçirdi."

"Bu hasta 'huu' Dykes mıydı, Dübürünü Sevdiğim?"

"Evet, Gambol. Dykes'tı."

Üç şempanze bir süre işaretlemesiz oturdu ve her birinin ağzından, benzer salya damlaları uzayıp yere düştü. Garson tekrar geldi; bu sefer iki ayak üstündeydi, masaların arasında geri geri yürüyor ve kürek kemiklerinin arasında yemek tepsisini taşıyordu. Masaya iki kâse çorba, bir de börek bıraktı ve dönüp bakmaya zahmet etmeden "Afiyet olsun" diye işaretledikten sonra, yumrukları üzerinde uzaklaştı. Whatley ayaklarından biriyle saat zincirini boynundaki tüylerden kurtaradursun, diğeriyle kaşığını kavradı ve üçünün birden düşünmekte olduğu konuyu parmağa getirdi: "Dykes'ın bu olaylardan haberi var mı 'huu'?"

" 'Hoo' hayır, sanmıyorum. Yani eğer, büyük bir sorumsuzluk örneğiyle kendisini bu korkunç psikotik duruma düşürenin Busner olduğunu bilseydi kendisini o psikiyatra emanet etmezdi herhalde, değil mi 'huu'? İşin daha ilginç tarafı, Dykes'ın şu anki sanrı durumuna K*apsamax* ilacı yol açmış olabilir."

"Evet, bu gerçekten ilginç bir düşünce ama son kertede doğrulanabilir bir düşünce olmadığını sanıyorum. Poponuzdaki kırıntılara saygı duyarım, keskin zekânıza hürmetim sonsuz Dr. Phillips ama rica etsem 'grnnn' Gambol ve bana bu bilgileri neden açıkladığınızı anlatır mısınız? Bunun ardındaki neden ne 'huu'?"

"Bu, Dr. Whatley, cevaplaması görece kolay bir soru. Ben hayatımın en güzel yıllarını, tam sayısıyla on beş yılını, Cryborg'a verdim. Geçen yıl bana ölümcül bir hastalık tanısı kondu, ayrıntılarıyla canınızı sıkmayacağım. Personel Bölümü'nün bana bildirdiğine göre, bir yıl daha çalışmayı başaramazsam, şirketin sağlık sigortasından zırnık alamadığım gibi emeklilik ikramiyem ve maaşım da kesintiye uğrayacak. Ama ne yazık ki bir yıl daha çalışabileceğimi sanmıyorum. Madem 'Uvaaaa' her şeyimi Cryborg'a verdim, giderken ne kadar zarar verebilirsem kârdır.

Busner'a gelince, ona karşı kişisel bir garezim yok. Ama psikiyatride 'bir bilen' olarak tekrar karşıma çıkması, midemi bulandırıyor. Televizyonda yarışma sunmuş, her akşam ekrandan caka

satmış bir tipin, şimdi yeniden tıp otoritesi kesilmesi beni kudurtuyor. Bence o, ikiyüzlülüğün, riyakârlığın 'bir bilenidir'. Hele bir de büyük maymunlar onur listesine alınmak üzere değerlendirmeye tabi tutulmasına hiç değinmeyeceğim. Ben Cryborg'u alaşağı etmeye karar verdim. Eğer arada Busner da yanarsa yansın. İtiraz edersem 'ho-hooo' namerdim."

Whatley ve Gambol bir süre seslemesiz, imsiz kalıp ölmek üzere olan hırslanmış kimyagere baktılar. Sonunda Gambol, tuz isteyip istemediğini sordu erkekceğize.

Simon Dykes ve Zack Busner ortak çalışma odalarında oturmuş, *Âlim Martin Scriblerus'un İncelemesi, Fennin Kökeni Hakkında*'yı okumaktaydılar. İnsanı "hareketsiz filozof" olarak gösteren ilk taşlamalardan biriydi bu ve büyük olasılıkla Pope ile Arbuthnot tarafından kaleme alınmıştı; başkaları da olabilirdi işin içinde. Tyson'ın karşılaştırmalı anatomi incelemesinden epeyce esinlenen bu eser, on sekizinci yüzyılı kasıp kavuran, evrim geçirmiş insanlarla ilkel maymunları karşı karşıya getirmiş, o büyük taşlamalar dizisinin öncüsü niteliğindeydi. Dizinin doruğunu, *Gulliver*'ın maceraları ve Yahoolar ile Swift yaratmıştı.

Anti-psikiyatr ve hastası, seslemesizlik ve imsizlik içinde okuyorlardı. Bu durgunluğu tek bölen, nasırlı bir parmağın ara ara kasıkları kaşıması veya çıkarılan bir homurtuya eşlik eden geğirme oluyordu.

Bu araştırma, Busner'ın hoşuna gitmişti. Şempanze ile insan arasındaki ilişkinin bu kadar çok örtük bağlantıya sahip olabileceği hiç aklına gelmemişti. Doğruydu, Batı uygarlığı Varlık Zinciri'nde sınıf atlamak, tanrısallığa yakın olmak istediği için harekete geçmişti. Tıpkı Benjamin Disraeli gibi, tüm şempanzeler meleklerin yanında olmak isterdi. Beyaz suratlı şempanzelerin mükemmelliğe erişebilmesi için, omzuna basarak yükseleceği, bu arada da dibe doğru iteceği "öteki" şempanzelere ihtiyacı vardı. Zarafeti ve dimdik duruşu rahatsızlık kaynağı olan bonobonun, bu rolü nasıl üstlendiği açıktı; ama Busner, bonobonun gölgesinde kalmış daha rahatsız edici, daha hayvansı bir "öteki" görüyordu: İnsan.

Busner'ın sözde-insanı, tam da düşüncelerinin bu kavşağında araya girdi. "Ho-hooo!" diye sesledikten sonra, "Dr. Busner, ben yavrularımı görmek istiyorum. Gerçekten istiyorum. Onları çok 'u-gh-u-gh', çok özledim. Onları azıcık olsun göremez miyim 'huu'? Lütfen!"

Busner hastasına baktı. Simon'ın kahverengi, gür kafa tüyleri her zamanki gibi sönük ve terliydi, kaşlarıyla birleşmişti yine. Delici, gri-yeşil gözleri cansız ve şehlaydı. Simon ancak sanrısının içeriği gibi konularda işaretleşirken bütün dikkatini toparlayabiliyordu. Geri kalan zamanlarda genellikle uyuşuktu ama acayip ve anlamsız çıkışları da olabiliyordu.

Busner masaya çıktı ve Simon'ın omzuna sarılmak için bir kolunu açtı. Artık hastasına ne şekilde dokunursa istediği sonucu alacağını bilecek kadar öğrenmişti Simon'ın huyunu. Postuna doğrudan dokundurmadan önce, Simon'ı kısıtlamak gerekiyordu; yoksa ya gıdıklanmaktan şikâyet ediyor ya da düpedüz girişiyordu karşısındakine. Busner "Çap-çap" diye sesledikten sonra, Simon'ın tere batmış postuna, "Simon, senin duygularını anlıyorum ama sen de onların duygularını düşünmelisin" diye dokundurdu.

"Tam 'öh-öh' olarak ne demek bu 'huu'?"

"Seni bu haldeyken görmeleri iyi olmayabilir demek. Senden içerdeki senin hayatını işaretlemen, olumsuz etkiler yaratabilir."

"Yani insanlığım mı 'huu'?"

"Evet, aynen 'çap-çap' öyle, benim minik hastam."

"Eğer ben sizin minik hastanızsam, ben 'öh-öh' deliyim, değil mi?"

"Ben hiç böyle bir şey işaretlemedim, zaten böyle imcikleri kullanmaktan hiç hoşlanmam."

"Ben dünyamı geri istiyorum. Ben tüysüz 'hoooo' vücudumu geri istiyorum! Yavrularımın bedenlerini geri istiyorum! İstiyorum onları 'hoooo'! "

Busner, Simon'ın kolunu bırakmadan masanın karşısına geçti. Simon'ın kapıldığı histerinin, ne zaman bir terk edilmişlik meseline dönüşeceğini iyi biliyordu artık. Önemli olan, onu kontrol

edebilmekti. Otistik yavrulara da böyle yapılıyordu ya. İyi kötü bir gösterişme yaşanması, beden dilinin tam olarak kullanılmasına bağlıydı. "Hah-hah-hah" diye sesleyen Busner, Simon'ın belinin aşağılarına dokundurdu, "Onları özlüyor musun Simon 'huu'?"

" 'Grrr-hırr-hırr' özlediğimi biliyorsunuz! Hepsini görmek istiyorum, Henry'yi de, minik Magnus'u da, Simon'ı da!"

"Ama Simon 'çap-çap', onların nasıl şeyler olabileceğini hiç düşündün mü 'huu'?"

"Ne demek bu 'huu'?"

"Senin gözüne şempanze gibi görünecekler. Buna katlanabilecek misin acaba? Çocukların, hayvan gibi görünecekler. Ya onlara da diğer şempanzelere verdiğin tepkiyi verecek olursan 'huu'?"

Simon kendisini yaşlı şempanzenin kollarına bıraktı. Busner'ın kokusunu içine çekti; o kekre, tüylü koku nedense Simon'a huzur veriyordu. Yavrularını tekrar gözünün önüne getirdi ama bu kez kendi sefaletinin uzantıları gibi değil, somut olarak; annelerinin evindeki bir sehpanın üzerinde duran o küp şeklindeki plastik resim çerçevesinin üç tarafına yapıştırılmış, tutturulmuş, hapsedilmiş olarak. Acaba katlanabilir miydi? Sarı kafalar yerine kahverengi tüyler görmeye? Düştü düşecek sütdişlerinin yerine, iri köpekdişleri görmeye? Aklında kalan cıvıl cıvıl konuşmalar yerine yavru maymunların vızıltısını, çığlıklarını ve hırıltılarını duymaya?

Ama belki de, diye düşündü Simon, Busner sırtını bir o tarafa bir bu tarafa sıvazlarken, belki de oğlanlara dair var gücümle tutunduğum bu hayal, ne bir aklı başındalık göstergesi ne de bir hatıra; belki de bu hayal, ruhsal çöküntümün biricik anahtarı. Belki bundan kurtulsam, akıl yine ayağa dikilecek içimde, bir binanın çöküş filmini tersten izler gibi olacağım. "Hayır" diye işaretledi Busner'ın kalın ensesine, "hayır, onları görmem gerek. Eski alfamla siz konuşur musunuz? Sizin gösterdiklerinizi izler. Lütfen 'huu'?"

• • •

Sarah Peasenhulme, Simon'ı hatırlamak için beyninin tüm kıvrımlarını zorluyor, onunla görüşebilmek için her fırsatı değerlendiriyordu; ama üzülerek fark ediyordu ki onun hakkında hatırladıkları daha şimdiden bulanıklaşmaya, uzaklaşmaya başlamıştı. Ressamın geçirdiği krizi takip eden günlerde, onun derinlemesine, kokain yakıtlı giriş-çıkışlarının hayali çok canlı, adeta somuttu. Sarah hâlâ onun göbek tüylerine başını yasladığını hayal edebiliyor, yuvaya has hareketlerle okşandığını duyumsayabiliyordu. Ama Ken Braithwaite'in güven verici düdüklemesinden bu yana, Simon'ın bedeni aklından siliniyor, hatırası bir serap gibi giderek bulanıklaşıyordu.

Onu yakından görüp deliliğinin, psikozunun, sanrısının, her neyse işte onun sürdüğüne tanık olduktan sonra Sarah, onun toparlanacağına, yanına döneceğine olan inancını yitirmeye başlamıştı. Hastanede karşılaştığı o deli, onun titrek işaretlemeleri, anlamsız ciyaklamaları, tanıdığı Simon'ın hatıralarını tekrar canlandırmıştı içinde. Hep böyle dağınık kafalı değil miydi o? Hem işaretlemeleri de anlamsız olurdu sık sık. Tamam, yattığı en hızlı sevgilisiydi belki ama bu hız, sermayenin kalite kontrolünü yapan pezevenklerinki gibi biraz kontrolcü, biraz maymunluk dışı değil miydi?

Sarah'nın umutları vardı o zaman. Simon daha gençti; otuzuna gelmemişti. Başarılıydı. Para da kazanıyordu. Onunla yeni bir grup kurmasını beklemek, çok mu olurdu? Bir taraftan, bir yavrunun azgın parmaklarının tüylerini çekiştirdiğini, aç dudaklarının meme uçlarına yapıştığını düşününce ürperiyor, dehşete kapılıyor, çöküyordu. Ama öbür taraftan da sağlamlığın verdiği güven, statünün verdiği keyif vardı; yavru doğurduktan sonra, maymun, olduğundan başka biri olmayı dilemezdi artık; yavrular bunu olanaksız kılardı. Yavru, hayatın akıntıya kapılıp gitmesini değil, yelken basıp istediği yere gitmesini sağlardı. Tabii yuvayı en az dört sağlığı yerinde erkekle paylaşınca, her kızgınlıkta çiftleşmek de yabana atılmamalı.

Sarah işine döndü. Ayaklarıyla portföy sayfalarını karıştırırken eliyle de ışıklı panoya slayt sürerek yaptı bunu. Temsil ettiği

sanatçıların resimlerini iyice bir kardı, ardından desteyi keserek Simon'ın joker suratının en aşağılara inmesini sağladı.

Geceleri yine Woburn Meydanı'ndaki ofisinden Soho'ya yumrukları üzerinde yürüdü; parlak ve mutlu çocuklarla Sealink'te buluşup içki içti, uyuşturucu çekti; teselli etmek için kucakladılar onu.

Simon Dykes'ın sergisinin George Levinson'ın galerisinde açılmasından hemen sonraki hafta, hatırı sayılır bir kargaşa yaşanmıştı. Dedikodu yazarları onu evden ve işten hot-zotlamışlardı. Hatta kapıya bile dayananlar olmuştu ama neyse ki çabuk sönmüştü bu ilgi. Sarah kulüpte ya da başka bir yerdeyken birinin arkasından işaretler yaptığını sezer ve hızla geriye dönerdi arada bir. Yakaladığı parmaklar, onun ressamın eski eşi olduğunu işaretliyor olurdu genelde. Ama böyle şeylere kızmazdı, kızamazdı.

Simon hastaneden çıktıktan bir hafta kadar sonra, Tony Figes ile kulüpte buluştu Sarah. Figes, Rahip Peter Davis ile birlikte, Sarah'nın duygusal hayatının sigortasıydı. Psikolojik danışmanla sırdaş arası bir şeydi. Sarah onunla işaretleşirken şişiğini unutur, kızıştığını unutur, bakımlı postlarıyla barı dört dönen pembe renkli, ayaklı penisleri görmezden gelirdi.

Tony, Simon'ın evinden aldığı resim kutusunu da getirmişti. Yaylı kapılardan geçip bar salonuna girdiğinde, elindeki kutuyu duvarlardan birine çarparak "tok-tok-tok" diye sesler çıkarmıştı. "HoooKraa!" diye hot-zotladı Tony, Sarah'nın sarışın bir tüy yumağı ve siyah bir saten topu halinde çökmüş olduğu köşeye doğru ilerledi.

"HoooKraa!" diye cevapladı Sarah, ardından "Elindeki ne Tony, üzerinde çalıştığın bir proje mi 'huu'?" diye işaretledi.

"Hayır, canım. Alt salona gel de göstereyim. Çevrede kimse olmazsa daha iyi."

Alttaki salona çöreklenir çöreklenmez, Sarah "Yanında Bactrian var mı 'huu'?" diye sordu.

"Al" Tony cebinden o tanıdık paketi çıkardı. "Ama Lights var, içer misin?"

"Fark etmez" diye karşı-işaretledi Sarah sigarayı yakarken, "bugünlerde biraz hafif takılıyorum zaten."

"Sarah." Tony çizim tomarını usulca çıkardı. "Bunları, eşyalarını toplamak için gittiğimde Simon'ın evinde buldum. Bunlara hafif demek zor, hatta epeyce ağır bana kalırsa."

Sarah resim kâğıdı tomarını Tony'nin ayağından aldı ve daha önce çok yapıldığı belli, profesyonel hareketlerin rahatlığıyla bir bir incelemeye başladı. Resimlerin hangi konuda olduğuna baktı, çizgi kalitesini ve gölge kullanımını inceledi. Tanımadığı bir ressamın çizimleriymiş gibi incelerken kâğıtları, eski eşinin eserlerine bakarken eskiden hep apansız içine dolan, o duygu selini durdurmayı başardı.

Bütün çizimleri inceledikten sonra, kâğıtları yere bıraktı ve Bactrian sigarasını söndürdü. " 'Hooo' evet, hiç de hafif değil gerçekten. Acaba bu durumu Dr. Busner'a da göstersek mi dersin 'huu'?"

"Bilmem ki..."

"Simon'ın bu 'hooo' sanrısının köklerinin çok derine indiğini biz de göremedik, o da göremedi anlaşılan."

"Durum onu gösteriyor. Demek Simon, bizim fark ettiğimizden de uzun süredir insanlara takmıştı kafayı. Sence insan onun için neyi temsil ediyor olabilir Sarah 'huu'?"

"Bilmem. Bizim için neyi temsil ediyorsa, onun için de aynı şeyi ediyor olabilir. Şempanzeliğimizin karanlık tarafı, madalyonun öteki yüzü olabilir mi 'huu'? Belki insanı sevimli bir maskot haline getirerek bu karanlık yüzü yumuşatıyor, belki de insandan korkunç, vahşi bir canavar yaratarak bunu gizlemeye çalışıyoruz."

"Ama bu resimlerde, insanlar bizim dünyamızda yaşıyorlar, öyle değil mi 'huu'?"

Sarah derin derin iç geçirdi, sandalyesinden kalktı ve yapay pencereye doğru yalpaladı. Başını pervaza dayadı, pervasızca lanet etti olanlara. Bu salona son gelişini hatırlıyordu, Simon'ın kriz geçirdiği geceydi. Burun deliklerine giren kokain kırıntılarını da, Simon Sarah'nın kafasını o köşeye bastırdıktan sonra başka yerlerine girip çıkan o şeyi de içi sızlayarak hatırlıyordu şimdi.

Suratını Tony'ye çevirdi. "Bak Tony 'u-gh-u-gh-u-gh-u-gh', bence Simon cozutmuştu. Bu kadar basit. Çiftleşme konusunda da cozutuktu. Çiftleşmeye olan inançsızlığını artık kontrol edemediğini söylüyordu. Yani inanmıyordu çiftleşmeye. Kadraja giren 'hoo' bir mikrofon görüyordu hep, hani tıpkı mahrem konuşmalara kabartılan bir kulak ya da bunlara ulaşmak için suyun altını eşeleyip duran bir gaga gibi. Işıkların arkasında bir öyle, bir böyle sıçrayan kameramaymunun, odak tutturabilmek için çırpındığını hayal ediyordu. Üstelik 'hoo'..."

" 'Gru-nnn' Sarah, canım, sakinleş biraz."

Tony yumrukları üzerinde yaklaştı ve cılız kollarıyla Sarah'yı sardı. Sımsıkı tuttu onu. O da suratını Tony'nin göğsüne gömdü. Bir süre imsizlik oldu; sadece birbirlerine dokunan eski yandaşların usul usul dudak caklatmaları duyuldu. Sonra Tony Sarah'nın sırtına dokundurdu: "Bence sen bu çizimleri sakla Sarah 'çap-çap'. Açıkçası, ben Simon'ın aramıza dönebileceğini sanmıyorum. Ve..."

"Ve ne 'huu'?"

"Ve sana onu hatırlatacak bir şey bulundurmalısın evinde. Hem senin için değerli olmalı, hem de..." Sadece dedikodularda gey olan Tony kollarını açarak biraz uzağa çekildi. Sarah, kıvrılmakta olan yara izini tüylerinin altından bile görebiliyordu. "Hem de, birçokları için potansiyel değere sahip olmalı. Sarah, bunlar Simon'ın yaptığı son çizimler olabilir. Eğer hâlâ aklı başında olsaydı, bunları sana teslim etmek, onlara ne yapacağını senin tasarrufuna bırakmak isterdi eminim ki."

Sarah, Tony'nin ne işaretlemeye çalıştığını sonunda çaktı. Simon'ın insanları yıkıcı, yakıcı bir şehir ortamında gezip tozarken çizdiği bu resimleri, bir tür dayanak gibi kullanmasını istiyordu Sarah'nın. Kendisini toparlayabileceği, ayağa dikilebileceği bir dayanak gibi. Ama Sarah Tony'nin burun kemerine sıcak öpücükler kondururken, gözlerinin önüne getirebildiği tek şey, bu kâğıtların soğuk alevler arasında nasıl görüneceğiydi. Çünkü içinden bunları yakmak geliyordu sadece.

• • •

Zack Busner, Jean Dykes'ı holdeki telefondan hot-zotladı. Gerçi Simon günlük uyku ilacını almış, yukarda mışıl mışıl uyumaktaydı; ama Busner yine de, Simon'ın uyanıp hiç çaktırmadan aşağı inerek onu eski alfasıyla telefon başında işaretleşirken görmesi riskini almak istemiyordu. "HoooKraa!" diye sesledi ve telefon masasını tıkırdattı. "Bayan Dykes, ben Zack Busner. George Levinson size eski alfanızla ilgilendiğimi aktarmış olabilir."

"Evet, Dr. Busner, George bunu göstermişti. Size nasıl yardımcı olabilirim 'huu'?"

"Yavrularınız hakkında bir şeyler soracağım. Gösterir misiniz, grubunuz dağıldıktan beri Simon onlarla çok ilişki kurdu mu?"

Jean Dykes karşı-işaretlemeden önce iyice düşündü. Hatta o kadar düşündü ki, Busner az kalsın soruyu tekrar edecekti. Ressamın eski alfasını inceleyen Busner, birlikte geçirdikleri hayatın nasıl olduğuna dair ipuçları yakaladı, ekrandan görebildiği kadarıyla tabii. Bu mutaassıp, son derece oturaklı ve ağırbaşlı dişi, Simon gibi fırlama ve dengesiz bir şempanzeyle birlikte olmuş, üstüne bir de ondan yavru doğurmuş olabilir miydi? İşaretleşmekte kullandığı elinde tuttuğu için boncukları işaretlerin arasına karışan tespihin ne kadar yıpranmış olduğuna bakılırsa bu dişi, inanç olayını bayağı ciddiye alıyordu.

Sonunda karşı-işaretlemeye karar verdi Jean Dykes. "Dr. Busner, biliyorsunuz ki bizim toplumumuzda erkeklerin yavrularla çok az ilişkisi ve ilgisi olur. Altmışlı yıllarda yaşanan sözde çiftleşme devrimi, erkeklerin daha da çok uygunsuz çiftleşmede bulunabilmesini sağladı belki ama onların sorumluluklarına hiçbir şey katmadı. Ancak Simon her zaman ilgili bir alfa olmuş, Henry ve Magnus ile bağlarını koparmamak için hep çok çalışmıştır."

"Ya Simon'la 'huu'?"

"Simon mı 'huu'?"

"Ortanca yavrunuz Simon. Herhalde Küçük Simon göstermem gerekirdi."

"Dr. Busner, Küçük Simon diye biri yok. Doğuş grubumuzda sadece iki yavru vardı. Sadece iki."

Bu yeni bilgi, Busner'da hazımsızlık yaptı. Al sana Dykes'ın sanrısında bir acayiplik, çarpılmış gerçeklikte bir yeni tuhaflık daha. Sonunda parmaklarını oynattı. "Bayan Dykes, bu durum sizi rahatsız edebilir, farkındayım; ama Simon'ın neden iki değil de üç yavrusu olduğuna inandığı hakkında bir fikriniz var mı 'huu'?"

"Dr. Busner." Eski kafalı dişi, elindeki tespihi alnına bastırdı. "Ben sizin 'öh-öh' mesleğinize fazla saygı duyan biri değilim. Madem ruh doktorusunuz, eski alfamın ruhunu iyileştirin o zaman, zihninin karanlık dehlizlerinde ilerlemeyi bırakın."

"Bununla neyi kastediyorsunuz 'huu'?"

"Tam olarak şunu kastediyorum; bu tür 'öh-öh' işaretleşmelerle pek ilgilenmiyorum."

Ünlü tabiat filozofunun –kendisine bu unvanı yakıştırıyordu da– bu ters cevabı hazmetmesi de biraz uzun sürdü. Karnının altındaki bölgeye takılmış bir yumurta kırıntısını bir süre sıkıntıyla didikledikten sonra, ön kapıdan bahçeye doğru bakarak, güneşin ışıkları altında çiftleşme oyunu yapan iki yavruyu süzdü. Demek Dykes'ın sanrısı, şüphelendiğinden bile daha dallı budaklıydı. Hangi organik fonksiyon bozukluğu böylesine tozutmaya yol açabilirdi ki? Organik ya da psişik tüm hastalıklar uydurmaya, üretmeye eğilimli olabilirdi. Ama var olmayan bir yavru üretmek? Eşeğin kulağına su kaçırmaktı.

" 'Gru-nnnn' Bayan Dykes, sizi hot-zotlamaktaki asıl amacım, Simon'ın yavrularıyla buluşma olasılığını gösterişmekti."

" 'Hoo' sahi mi 'huu'?"

"Evet, öyle. Gerçi birçok vakada, psikotik hastaların yakın duygusal bağ kurdukları kişilerle görüşmeleri iyi sonuç vermez ama denemeden geçemeyeceğiz."

"Eğer isteği buysa, Simon'ın Magnus ve Henry ile görüşmesine itirazım olmaz."

"İnceliğiniz için 'gru-nnn' çok teşekkür ederim Bayan Dykes ama bu yeni gelişmeleri de göz önünde bulundurursak, Simon'ın şu anda yavrularıyla görüşmesi, hastalığının seyri bakımından pek de iyi olmayacaktır. Bir süre bu şekilde idare etmemiz daha iyi olur."

"Nasıl isterseniz Dr. Busner. 'HoooKraa'."
"HoooKraa."

• • •

Birkaç saat sonra Simon uyanıp yataktan kalktıktan sonra, dimdik yürüyerek çalışma odasına geldiğinde ruh doktorunu elindeki kitaba gömülmüş, yeni bir tuhaflık ve dünyaya açılmış başka bir gedikle uğraşırken buldu. Busner elindeki *Melincourt* nüshasından başını kaldırdı. "Gru-nnn" diye sesledi ve ardından işaretledi, "Simon, dinlenmek sana iyi gelmiştir mutlaka. Ben de senin kuzenin Sir Oran Gaut-ton'un başından geçenlere takılıp kaldım. Peacock, romanında ona Bay Forrester adlı bir hocayı uygun görmüş. Bu Bay Forrester, tüm büyük maymunların ve insanların şempanze familyasına dâhil olduğuna inanıyor. Ben bu görüşe katılmıyorum ama 'grnnn'."

Simon bu sıcak işaretlemelere pek ilgi göstermedi. Artık nasıl temenna edileceğini öğrenmiş olduğundan, iyice eğilip kemikli poposunu Busner'a döndü ve o sevecen şaplak indikten hemen sonra dikilerek doktorun suratının ortasına işaretledi: "Jean'le, yani eski alfamla, işaretleşebildiniz mi 'huu'?"

"Evet Simon, işaretleştim."

"Sonuç 'huu'?"

"Simon 'grnnn', şimdi göstereceklerim seni rahatsız edebilir ama..."

"Görmeme izin vermeyecek mi 'huu'?"

"Hayır Simon, sorun bu değil. Simon..." Busner koltuğundan indi ve üzgün, deli şempanzenin çökmüş olduğu köşeye yumrukları üzerinde yürüdü. "Jean bana senin iki erkek yavrun olduğunu gösterdi, üç değil."

" 'Hooo' gerçekten mi 'huu'? Acaba hangi ikisini bırakmış bana 'huu'?" İki seslemede de kinaye yapıldığı apaçık ortadaydı ama Busner duymazdan geldi.

"Simon, Küçük Simon diye biri yok. İşaretlediğimi anlıyor musun 'huu'?"

"Elbette anlıyorum. Bütün o hatıraları tek hamlede silip atıyorsunuz; doğumdaki 'ıkın, biraz daha ıkın' sözlerini, ilk sarılışı, ilk şunu, ilk bunu; kişilik de elinizden kurtulmuyor tabii. Hakkında atıp tuttuğunuz şey bir hiçlik değil 'öh-öh'! Hiçlik değil bu! Bu bir 'oğlan'! Silip attığınız şey kanlı canlı bir 'oğlan çocuğu'!"

Hastalığının hemen ardından çıkardığı seslere benzeyen bu son genizden seslemelerden sonra, eski ressam yere devrildi, cenin pozisyonu aldı ve püskürmeye başladı. Zack Busner'ın tek yapabildiği, turnikeyi sıkmak, şırıngayı daldırmak ve çuval gibi dağılmış zavallıyı odasına taşımak, yuvasına yatırmaktı.

• • •

İlaçla daldığı uykuda, Simon Dykes kendisini bambaşka bir dünyada buldu. Bu muhteşem topraklar, güzel ve saygılı varlıklarla doluydu; tüysüz ve pürüzsüz bedenleri çok hafif beyaz giysilere bürünmüştü varlıkların. Çok geniş bir alan vardı, devasa bir salon gibiydi ve şeffaf kayalardan oluşan duvarları, çok yukarılarda kemerlere ve sütun başlıklarına yol veriyordu; yerler rüzgârda dalgalanan çimlerle kaplıydı. Bu salon içindeki varlıklar, çok soylu bir zarafetle, yavaş yavaş ve kaygısızca hareket ediyorlardı. Elleri yanlarında sallanıyor, eğer oturuyorlarsa kucaklarında dinlenmeye çekiliyordu. Parmakları, küçük kasaba kiliselerinde dünyanın sonunu bekleyen o taş heykelcikler gibi sessiz ve hareketsiz duruyordu. Mercan gibi kıpkırmızı dudaklarını açtıklarında ise; şerbet gibi, kristal berraklığında, şarkılı ve kesinlikle anlamlı seslemeler yükselerek ışıklı tonozlara çarpıyordu.

Simon bu yabancıların arasında dolaştı. Dokunma veya dokunulma arzusu duymuyordu. Maymunluğun Simon'ı esir aldığı o meşum geceden bu yana gördüğü birçok rüya gibi, insansı formların adeta ölçülü bir dans sergilediği bu rüya da son derece berraktı. Onlar yanından süzülüp geçerken, acaba geride bıraktıklarım bunlar mı, diye düşündü. Acaba benim Simon sandıklarım, Küçük Simon sandıklarım bunlar mı "huu"? Kayıp yavrunun kendisi olduğunu, daha doğrusu kendi kayıp bedeni

olduğunu anladı sonra. Yavrusunun bedenini gördü; koruyucu örtüsünden mahrum dikilen yavrucağın vücudu, soğukta tir tir titriyordu. Genç bir bonobo kadar zarifti Küçük Simon, sarı kafa tüyleri arkada küt kesilmişti, hatları narin ama sağlamdı, küçücük erkekliği ve hayaları, iri bir orkidenin taçyapraklarına benziyordu. Simon kayıp yavruya doğru döndü; dalgalanan çimleri aşarak onu kucaklamak istedi. Ama yaklaştıkça, yavrunun mavi gözleri fal taşı gibi açıldı, kıpkırmızı dudakları aralandı, dal gibi vücudu korku ve endişeyle ezilip büzüldü. Sonra Simon o korkunç ama anlamlı seslemeleri duydu ve yüreğine kor ateşler çöktü; yavrunun genzinden lavlar püskürdü: "Çekil! Git burdan şeytan! Pis canavar! Maymun-adam!"

Simon Dykes, psikiyatrının Hampstead'deki evinde, yuvasında, maymunluğunun ikinci ayına haykırarak uyandı.

On Altıncı Bölüm

İyileşmenin seyrindeki bu gerilemeye rağmen Busner, kendi gösterimiyle, Simon'ı tura çıkarma fikrinden caymamıştı. Charlotte ve Busner, beş şempanzeyle paylaştıkları yuvalarında yatarken, "Bu sana saçma bir fikirmiş gibi gelebilir dübürünü sevdiğim" diye dokundurdu Busner , "ama Simon'ın sanrısının felsefi açılımları konusunda 'tlak-tlak' görüşmesi en uygun olacak şempanze, Grebe'dir 'çap-çap'."

" 'Hah-hah-hah' peki neden sevgilim 'huu'?"

"Çünkü Grebe olacak genç çatlak, dışkıseverin teki. Simon'ın püskürmesi ona hiç koymaz 'ehi-ehi-ehe-ehü-ehe'! "

Busner, gözlerinin önüne geliveren bu gülünç sahneden o kadar etkilenmişti ki, yepyeni bir enerjiyle yuvadan fırladı, bir tuta-

mağa yapışarak sallanıp kapıdan çıktı; tuvalete doğru gözden kaybolurken hâlâ diş takırdatıyordu.

• • •

Londra'ya sonbahar çökmüştü; rüzgâr, ağaçlarda sararmış yaprakları, buz gibi parmaklarıyla koparıp yerlere saçıyordu. Sabahları, Redington Sokağı çiy taneleriyle örtülüyor ve asfalt koyu bir ışıltıyla parlıyordu. Yaprakların aniden dökülmesi nedeniyle, sabah sallanmasına çıkmış şempanzeler tabak gibi meydana çıkmıştı; kurşuni gökyüzüne karşı toprak renkleriyle sırıtıyorlardı. Rüzgârlı hava, Hampstead civarındaki şempanzelerin hotzotlarını herkese taşıyordu; işe gitmeden önce çiftleşme görevini tamamlamak isteyen doğuş gruplarından yükselen haykırışlar, şehrin olağan homurtusunu bastırarak havayı doldurmaya başlamıştı.

Ancak Busnerların evi daha sakindi. Charlotte ve Cressida'nın kızgınlıkları çoktan bitmişti; bu arada gamma ve zeta dişileri Antonia ve Louise kızışmış olsalar da onların şişikleri asla o kadar etkileyici değildi ve haliyle daha az talipleri oluyordu. Busner'ın arada sırada bahçe kapısının önünde rastladığı süzgün bir erkek, sinirli sinirli volta atıyor ya da kapıyı yumrukluyor olurdu. Penisleri ve tüyleri dimdik bu tipler, ikinci sınıf şişik budalalarıydı ve Busner dişileri bunları ya bulaşık bezini savurarak ya da biraz mobilya cilası püskürterek kovalayabiliyorlardı.

Yarı-erişkinlerden birçoğu ayakaltından çekilmiş, ya işlerine ya da üniversiteye gitmişlerdi. Yavrular da okula dönmüştü ama akşamüstleri devriyeye çıkıyorlardı. Bazı günler, evde erişkin erkek olarak Zack Busner ve tuhaf hastasından başka maymun olmuyordu. Çevrelerinde hep fıkırdayan, hep zırıldayan ama hiç görünmeyen dişiler oluyordu.

Zack Busner aynada gerisini alelacele kontrol ederek giyinmeyi bitirdi ve hastasının o güne kadarki en uzun geziye nasıl hazırlandığını görmek için Simon'ın yanına gitti. Ama Simon'ı çıplak halde yuvada, kapkaranlık odada göz kamaştıran televiz-

yon ekranına bakarken buldu. Bunalımdaki erişkin erkek şempanze kokusu, artık Busner'ın bile kaldıramayacağı kadar şiddetliydi. Yumrukları üzerinde yavaşça girdi ve yuvanın kıyısına oturdu. Simon videoyu dondurmuş, ekranda biraz yamuk ve titrek duran tek bir kareye odaklanmıştı.

Busner bunun *İnsanlar Cehennemi* filminden bir kare olduğunu gördü. Bu bilim kurgu dizisindeki dört filmi de daha önceden Simon'la birlikte izlemiş, ona göre tersyüz olan fakat Simon'ın sanrısına tam uyum sağlaması muhtemel bu dünyanın, hastasını nasıl etkilediğini gözlemlemek istemişti. Ama pek bir etkisi olmamıştı filmlerin. Simon, "insanları" oluştururken kullanılan makyajın son derece gerçekdışı olduğunu işaretlemişti sadece. "İnsanların hareketli 'öh-öh', ifadeli suratları olur. Bu kötü taklitler ise kaskatı, protez kullanıldığı bal gibi ortada. Zaten size sürekli 'öh-öh' gösterdiğim gibi Dr. Busner, insanlar elleriyle değil, sesleriyle işaretleşim kurarlar. Neden bu ikinci sınıf filmin yazarı hayal gücünü daha iyi kullanmamış ki 'huu'?"

Simon, insanların dünyada tam hâkimiyet sahibi olmamalarına da bozulmuştu doğal olarak; egemenliğin goriller ve orangutanlarla paylaşılması onu rahatsız etmişti. İnsanların pasifist ve entelektüel olarak yansıtılmaları iyiydi ama Roddy McDowell'ın Cornelius adlı bir bilim adamı rolündeki yorumu, Simon'ı kudurtmuştu. " 'Öh-öh' şuna bak, böyle komik şey görmedim. İpe tutturulmuş kukla gibi yürür mü insan? Gerçek insanları 'ruaaa' biraz daha gözlemleseydi de, iki ayak üstünde yürümeyi hakkıyla yapabilseydi keşke!"

İşin tuhafı, yıldız sistemleri arasında yaptıkları yolculukta bir terslik olunca, kendilerini dünyanın üç bin yıl sonraki halinde buluveren üç şempanze astronota daha çok yakınlık duymuştu Simon. Özellikle de Charlton Heston'ın performansına hayran kalmıştı. Heston'ın canlandırdığı Taylor karakterinin dünyadan bıkmış, boş vermiş havasıyla, Simon'ın ömür törpüsü umutsuzluğu arasında bir bağ kurulmuştu sanki. Ama Busner'la oturmuş Heston'ın işaretleşmesini seyrederlerken, "Bir şey göstermem lazım" diye işaretlemişti Simon, "benim dünyamda, Charlton

Heston tüysüz erkekliğin simgesiydi. Şu küllü kurabiyeyle o güzel adamın aynı kişi olduğunu düşünmek... Düşünmek... 'Tlak-tlak-tlak' olacak iş değil!"

Şimdi ekranı kaplayan şey de Heston'ın sert hatlarıydı. Resim dondurulduğunda titrediği için, tepesi sürekli kımıldıyor, mutasyon geçiriyormuş gibi oluyordu. Resim, filmin başında yer alıyordu. Zorunlu iniş yapan astronotlar, "Haslein Hipotezi" gerçekse, dünyanın iki bin ışık yılı sonraki haline düştüklerini kabullenmeye çalışıyorlar. Taylor, daha idealist ve duygusal arkadaşı Landon'ın karşısına geçip, "Bu bir gerçek. Kabul etsen 'öh-öh' iyi olur, daha rahat uyursun" diye işaretlemekte...

Heston'ın donmuş parmakları, "uyursun" imciğinin ortasında kalakalmıştı. Busner, bakışlarını Simon ve Heston arasında gezdirerek birkaç dakika düşündü. O günkü ziyaretin ne gibi sonuçlar doğurabileceğini hesaplamaya çalışıyordu. Sonra biraz kaykıldı ve Simon'ın bacak tüylerine " 'Gru-nnn' günaydın Simon, bugünkü ziyaretine hazır mısın bakalım 'huu'?" diye işaretledi.

Simon kımıldandı ve dirseklerinin üzerinde doğruldu. Şempanzenin belden aşağısının ne kadar zayıf olduğu yine dikkatini çekti Busner'ın. Ayak parmakları oynamadığı için, bunları kullanarak işaretleşemiyordu. Belki Grebe bu konu üzerinde ilginç bir şeyler işaretleyebilirdi onlara. " 'HoooKraa' günaydın Dr. Busner. Özür dilerim, dalıp gitmişim. Bu ziyaret gerçekten kafamı kurcalıyor. Kendimi şu filmdeki Landon gibi hissediyorum biraz."

" 'Grnnn' öyle mi? Ne açıdan 'huu'?"

" 'Hoo' evden iki bin ışık yılı uzakta olmak açısından herhalde. Evet, bu olay durumu özetliyor."

Busner hastasının başka bir sapkın inanışa kapılmasına, bu inanışı, içinde bulunduğu sanrıyla ortaya bıraktığı kallavi bokun üstüne tüy gibi dikmesine, ölse izin vermezdi. Simon'ın kafasına yandan çabucak bir yumruk indiriverdi, şempanze ağlayıp sızlanmaya başlayınca onu kollarına alıp tımar etmeye, şefkatle parmaklamaya başladı. "Yapma 'çap-çap' Simon'cığım, ben kendi 'çap-çap' iyiliğin için cezalandırıyorum seni. Tüm yüreğimle inanıyorum ki iyileşmen, dışarı çıkıp maymunluğun hakkında daha

fazla şey öğrenmenden geçiyor. Sen de beyni hasar görmüş diğer şempanzeler gibisin. Eğer böyle kişiler, doğru yollara yönlendirilirse yeni sinir yolları oluşur ve parçalanan yolların görevlerini üstlenir tekrar."

Simon bunu savuşturup konuyu didiklemeye devam etti. "Peki göreceğimiz bu şempanze kimin nesi 'huu'?"

"David Grebe harika bir şempanzedir. Her yolun yolcusu demek mümkün. Asıl uzmanlık alanı, imbilimsel felsefedir; bu nedenle onunla gösterişmenin yararlı olacağını düşünüyorum. İnsanların 'konuşarak' anlaşmaları konusunda birbirinizden öğreneceğiniz çok şey olabilir. Ama bunun ötesinde, kafanda başıboş dolaşmakta olan bazı düşünce ipliklerinin uçlarını toparlayıp bunlardan kalın bir ilmek yapabilecek tek şempanzenin Grebe olduğunu düşünüyorum."

"Sonra..." Busner yuvadan kalktı ve dik vaziyette odanın içinde dolanmaya başladı. "Biraz hafiflemek iyi gelecektir. Eynsham'a kadar gidip Hamble'ı ziyaret etmeyi düşünüyorum."

" 'Huuu' doğa bilimci Hamble mı?"

"Ta kendisi."

"Kitaplarını okumuştum. Hem çok iyi hem çok komikti."

"Evet, öyledir. Bu durumda senin de bildiğin gibi, Hamble yabani insanlarla karşılaşmıştır. Ayrıca, doğal yaşam konusunda tanıdığım herkesten daha bilgilidir. Onunla gösterişmenin çok ilginç olacağından eminim; egzantrik bir tiptir."

• • •

Busner, Oxford'a arabayla gitmemeye karar verdi. Öncelikle, Gambol yanlarında olmayacaktı. Zaten Busner grubunun evinde giderek daha az zaman geçirmeye başlamıştı. Geçen yıl başladıkları bir yatay çalışmayla ilgili epey çok iş biriktiğini işaretleyerek Busner'dan izin istemişti. Busneryen yeniliklerin dünyası o kadar genişti ki çalışma alanı, tepkisel sallanmadan yuva ıslatmaya kadar her şey olabilirdi. Doktor da konunun ayrıntılarına hiç girmeden asistanına izin vermişti.

Ayrıca, araba kullanmayı sevmezdi. İlk yavru grubu henüz çok küçükken, bir otomatik vitesli araba alıp kullanmayı denemişti. Sürekli vites değiştirme zorunluluğunun, düşünce zincirini bozduğunu iddia ediyordu. Aslında trenle yolculuk yapmayı severdi ve bu yolculukta Simon'ı dünyaya biraz daha alıştırmak iyi olacaktı. Yine bunalıma girebilirdi ama Busner sakinleştiricileri yanında getirmişti. Eğer gerekirse, Simon'ı dizginleyebileceğini düşünüyordu.

Böylece yola çıktılar. Busner, evden ayrılırlarken, "Baker Sokağı'na kadar yumruk yürüyüşü yapar, oradan taksiye bineriz, sana uyar mı 'huu'?" diye işaretledi. Simon bir homurtuyla onayladığını belirtti ama aslında yumrukları üzerinde yürümek fikrini daha çok beğenmişti. Birkaç adımı iki ayak üzerinde yürümeye çalıştıktan sonra, bedeninin nasıl duracağını hiç düşünmeden dört ayak üstüne çöktü. Doktorunun varla yok arası kalçalarını ve pırıl pırıl yanan apış arasını göz hizasına aldıktan sonra, devriye başlamıştı.

İlk kez, Fitzjohn's Caddesi ve Finchley Yolu'nun kesiştiği Swiss Cottage kavşağında durdular. Kuşluk vakti gelmiş ve sis biraz dağılmıştı ama o günün de boz bulanık geçeceği belliydi. Şehrin kırılma noktası olan bu kavşakta, araba araba üstüne soğuk lehim yapılmış gibi dururken boz renkli binalar, boz renkli arabalar ve etrafta koşuşturan boz renkli şempanzeler arasında hiçbir fark yoktu aslında. Busner suratını kaldırıma çevirip hızlı adımlarla, kütüphane ve yüzme havuzu olarak ikili işlev gören alanı çevreleyen, beton duvara ulaşana kadar yürüdü. Çalışma masalarının üstüne konan o ilginç ama yararsız oyuncaklara benzeyen binanın etrafındaki ağaç denizine geldiği sırada, devriyesinin uzaklaşmakta olduğunu sezdi.

Arkasını dönüp baktığında, Simon'ın metro istasyonunun önünde çakılıp kaldığını gördü. Hızla geri döndü. " 'HoooKraa' bir rahatsızlığın mı var Simon 'huu'?" Simon hiçbir şey işaretlemedi, salt parmağını merdivenlere doğru uzatmakla yetindi. İstasyona inen pis merdivenlerin ortasına doğru, gelişigüzel bir çiftleşmenin git-gelleri, git-gelleri, git-gelleri yaşanmaktaydı.

Başka bir işarete gerek kalmadan, Busner sorunun ne olduğunu anladı. Simon hastaneye yattığı günden beri soyutlanmış haldeydi, Jane Bowen ile yaptığı kısa gezintiler ve gayet sınırlı bir şekilde gerçekleşen hayvanat bahçesi ziyareti dışında hiç sokağa çıkmamıştı. Dolayısıyla, pek bir çiftleşme etkinliğine tanık olmamıştı. Psikozu bedensel konulara büyük ağırlık verdiğinden, sanrısında yaşattığı "insan dünyasını" çiftleşmelerden arındırılmış bir bölge olarak görmesi doğaldı. Çiftleşme hepten engellenmiş değilse de, mutlaka iki birey arasında ve karanlıkta yapılıyordu. Busner bunun çok akıllıca bulunmuş ve sanatsal kaygısı yüksek bir kapris olduğunu düşünüyordu.

"Ehi-ehi-ehe-ehe-ehi" diye kıkırdadı Simon, sonra işaretledi: "Şuna bakın! Siz şempanzelerin şeyinizin 'öh-öh' kalktığı yerde çiftleştiğinizi biliyordum ama bu kadarı da fazla!"

Aslında bu çiftleşme olayında, fazla sayılacak bir şey de yoktu hani. Düz gri ceketine ve daha da düz beyaz gömleğine bakılırsa banka memuru olan orta yaşlı bir dişi Busner'ın tetkiklerine göre o sabah kızışmıştı. Bunu, pek çekici bir şişik koruyucu takarak duyurmak istemişti. Sonuçta, o şişik koruyucu şimdi sahibinden birkaç adım ötede, yerde buruş buruş duruyordu.

Herhalde metroya gelir gelmez ilk talibini kabul etmişti. Pembe kâsesindeki mezeleri bu talibe tattırdıktan sonra, şimdi mutfağa gelen diğer aşçıları da kabul ediyordu. Dik ve yapış yapış aletleri, dik ve yapış yapış tüylerinden fışkıran bir grup erkek, merdivenlerde yukarıya doğru dağınık bir kuyruk oluşturmuştu bile. İşini bitirmiş olan iki erkek ise hemen aşağıdaki sahanlığa çökmüş, birbirlerinin kasıklarındaki sperm ve sıvıları ayıklıyor, yalıyordu.

"Aslında Simon" diye Simon'ın bacak tüylerine dokundurdu Busner, "bu gördüğün, Londra standartlarına göre pek de şehvetli bir cinsellik gösterisi sayılmaz. Hele bu şempanzeler işten çıksın, içmek için barlara dağılsın da sen o zaman gör oluşan kuyrukları. Kızgınlığının ortasında olan genç bir dişi, bar kapısı önünde takılan erkeklerin arasına girdikten sonra, peşinde belki yirmi erkekle ayrılır.

"Eğer bu erkeklerden biri, sırasını beklerken başka bir dişiden de kabul görürse o zaman, çapraz kuyruklar başlar. Böyle düzüşme kuyruklarının, koca Oxford Meydanı'nı resmen çepeçevre döndüğüne tanık oldum ben. Bazen polis şehrin bazı kısımlarını trafiğe kapatıyor ve kuyrukta beklerken kuduran şempanzelere, kendilerine gelsinler diye panzerden basınçlı su bile sıkıyor. Yani bu öyle büyük çaplı bir gösteri sayılmaz. Ama bir uyarım olacak Simon..."

"Nedir o 'huu'?"

"Çiftleşme etkinlikleri hakkında yorum yaparken, bunu çevreye göstermemeye çalış. Bu olayları izlemek kesinlikle tabu değildir ama çiftleşme hakkında yorum yapmak, kabalık sayılabilir 'ruaaa'! Dikkat et Simon, şu bizim üzerimize geliyor!"

Evet, geliyordu. Kısık bir çığlıkla az önce banka memurunun yapış yapış şişiğinden çıkmış olan bir erkek, merdivenlerden hızla tırmanırken kuvvetle hırlıyor ve tüylerini kabartıyordu. İrice bir tipti bu. Üzerinde hâlâ kahvaltıda yediklerinin kırıntıları duran köpekdişleri ve ritmik hareketlerle bir o yana bir bu yana savrulup attığı adımların ters yönüne yatan, kayda değmez malafatı Simon'a komik gelebilirdi ama heyhat, aynı zamanda çok da korkunçtu.

Simon ense kökündeki tüylerin dikilip kabardığını hissetti; bunu daha önce bilinçli olarak hiç yaşamamıştı. Üstelik vücudunu dikeltirken saldırganca havlamaya da başladı. Öfkeli erkek merdivenleri çıkmayı sürdürürken eline ayağına gelen kuru yaprakları, atılmış biletleri ve diğer çerçöpü de ünlü anti-psikiyatr ve hastasına doğru fırlatıyordu.

Müthiş bir sarsıntıyla geçen birkaç saniye boyunca, bu iri erkeğin gözünü korkutabileceklerini sandılar. Ama sahneye iki erkek daha çıktı. Çiftleşmeyi bitirdikten kavgaya karıştıkları ana kadar havalara zıplayan, dır dır öten ve ellerindeki evrak çantalarını merdivenin fayansla kaplı duvarlarına vuran bu iki erkek, birden durumdan vazife çıkarıp bizimkilerin üstüne yürüdü. Dengeler böyle değişince, Busner gitmeleri gerektiğini anladı. Simon'ı ensesinden yakaladı. " 'Uvaaaa'! Çabuk ol, saniyesinde tepemize binerler!"

Simon aldığı bu uyarıya, en olmadık şekilde tepki verdi. Derhal dört ayağının üstüne inip bir daha dürtülmesine gerek kalmadan istasyondan hızla uzaklaştı; Busner da peşinden. Ağaçlıklı bölgeye girer girmez de eski ressam ilk karşısına çıkan ağacın en alttaki dalına sıçradı, dalı kavradı ve yükselerek ilerlemeye başladı. Ormanda doğmuş bir şempanze kadar rahat sallanıyordu.

Busner'ın buna şaşıracak zamanı olmadı; kendisini takip eden şempanzenin mısır gevreği kokulu nefesini ensesinde duyuyordu neredeyse. Hastasının birkaç saniye gerisinden o da dalı yakaladı ve acıyla yukarı çekti bedenini, parmaklarındaki eklem iltihabı kıvılcımlar saçıyordu içine.

Takipteki şempanzeler, ağaca çıkmaya zahmet bile etmediler. İlk ağacın gövdesinin orada durup öfkeyle son kez havladıktan sonra, dönüp metroya doğru ilerlediler. İnce çizgili ceketlerine bakılırsa, bir emlak bürosunda ya da sigorta şirketinde çalışıyorlardır, diye akıl yürüttü Busner.

Bu olay, Simon için maymunluğunu geri kazanması yönünde büyük bir adım olmuştu. "Birden 'çap-çap' ağaçların içine fırlayıverdim. Durup düşünmedim bile. Hissettiğim rahatlık, kolaylık ve kuvvet inanılmazdı. Yahu ben yarı-erişkinliğimden beri 'ehe-ehi-ehi-ehe' bir ağaca bile tırmanmamıştım!" Simon'ın bedenini algılayışı bile değişmişti. Dingildek bir daldan tek eliyle sarkarken, diğeriyle de doktorunun göbek altındaki tüylerini temizliyordu.

Busner, Simon'da meydana gelen değişimin, kendilerine yapılan kıytırık saldırı sırasındaki ani adrenalin salgısına bağlı olduğundan şüphelenmesine rağmen, bunu Simon'a hissettirmedi. Bu saldırı ve saldırıya karşı verilen kaçış tepkisi, hastasının beynindeki en ilkel, en temel mekanizmaları devreye sokmuş olmalıydı. Düşüncesinin doğru olduğu az sonra onaylandı, çünkü Simon'ın heyecanı yatıştıktan ve tüyleri bildik cansızlığına geri döndükten sonra, zavallı şempanze yoluna havadan devam edemediği gibi, ağaçtan da inemedi. Düşmekten de çok korkuyordu. Busner aşağı indi, kütüphanenin temizlikçisini buldu, özürlü şempanzeler için kullanılan merdiveni getirtti de Simon aşağı inmeye ikna edilebildi.

Regent's Park'a yumrukları üzerinde yürürken birkaç çiftleşme kuyruğuna daha rastladılar; Simon her seferinde durup bunları inceledi ama bir yandan da ellerini ovuşturma eşekliğini yapmadı artık. Büyük bir villanın elektronik kapısının önünde, kafa tüyleri sarışın olan çekici, genç bir dişi, kocaman ve siyah renkli bir BMW'nin açık kapısından yarı beline kadar fırlamıştı. Kafası kapının iç döşemesine bindirirken, attığı çiftleşme çığlıklarına, farların bir yanıp bir sönmesi eşlik ediyordu. Sıradan bir sekse sanat şaheseri havası kazandıran erkekse dişiye sürücü koltuğundan girip çıkmakta olan, cılız bir bonoboydu; dişinin giysisini dişleriyle paralayacaktı neredeyse.

Yoldan içerlek bir garajın kapısı önünde duran Simon, kuzeyde bir yerlerden devriyeye çıkmış olduğu belli, sert görünümlü yarı-erişkin gruplarının, neredeyse kendileri kadar büyük, kara suratlı bir dişiyi baş döndürücü bir hızla pompalamalarını ağzının salyaları akarak inceledi. Yarıp girdikleri anda atılan çığlıktan, son diş taklatmaya, hotlamaya ve çekilmeye kadar geçen zaman, on beş saniyeyi aşmıyordu.

Parka varıp ağaçların arasından geçerek genişçe bir düzlüğe çıktıklarında, Busner'ın biraz önce tarif ettiği düzüşme kuyruklarından birine rastladılar. Böyle sahneleri çözümlemekte usta olan Busner, kuyrukta ne olup bittiğini hemen çıkarmıştı. Benelux ülkelerinden Londra'ya dil öğrenmeye gelen kültür yağmacısı askerler ve bunların komutanları öğretmenler, devriyeye çıkmış üç farklı Cockney erkek grubuyla birbirlerine girmişlerdi. Ortaya çıkan sonuç, yığınla kuyruğun birbirine karışması, gösteren erkeklerin ve veren dişilerin nerede ne yapacaklarını bilememesi, delici kasıklarla alıcı şişiklerin birbirine girmesi, herkesin hep birden çarşafa dolanması şeklindeydi. Hatta yarı-erişkinler ağaçları bile parsellemişti. Busner ve Dykes'ın durduğu yerden, dallarda sallanan kahverengi bedenler seçilebiliyordu; kimileri jimnastikçiler gibi tam daireler çiziyordu dalların üzerinde. Bunca şempanzeden çıkan sesleme kirliliği, bütün parka hâkim olmuştu.

"Bana bu olaylar hakkında biraz daha bilgi verin Dr. Busner, lütfen." Simon işaretlerken parmakları biraz gergindi ama tem-

posu düzenli sayılırdı. Siyah ceketinin iç cebine uzandı, bir paket filtresiz Bactrian çıkardı, içinden bir sigara çekip yaktıktan sonra rahatlayıp yere çömeldi.

"Grnn" diye homurdanan Busner, işaretlemeye başladı. "Burada gördüklerin, kimilerine göre maymunluğun temeli, çekirdeği, özüdür. Çağlar boyunca tüm ressamlar böyle toplu çiftleşme olaylarını resmetmişlerdir. Rönesans döneminde, böyle bir düzüşme festivali çiçekler ve ağaçlar arasında, manzarayı yarım ay gibi çevreleyen tepelerin önünde çizilirdi. Titian ise çiftleşme sahnelerini havaya taşıdı, pamuk gibi bulutların içinde, üstünde, çevresinde çiftleşen melekler çizdi..."

"Anlamadığım bir şey var Dr. Busner. Böyle bir cinsellik etkinliğinin bireylerde uyandırdığı anlam, korku dolu 'uh-uh', sevgisiz bir dünya ve çiftleşmenin rastgele yapılan, anlamsız bir iş olduğudur, öyle değil mi 'huu'?"

Busner hastasına meraklı gözlerle baktı; kaşları kalkmış, gözlüğü aşağı kaymıştı. Simon Dykes'ın işaretlemeleri giderek zarafet kazanıyor, diye düşündü. Ressamın sevilecek bir özelliğiydi bu. Busner suratını Simon'ın suratına sürdü ve dokundurdu, "O zaman sizin dünyanızda bu işin nasıl görüldüğünü bir daha gösterir misin? İnsanlar elbette tekeşlidir, değil mi 'huu'?"

"Her zaman değil. Batı kültüründe ve Batı kültüründen etkilenmiş toplumlarda kültürel normlar bu yöndedir ama diğer yerlerde çok kocalılık ve çokeşlilik hâlâ uygulanır."

"Anlıyorum. Yani Batı toplumları, böylė cinsel etkileşimleri bir bakıma daha ilkel görüyorlar, öyle mi 'huu'?"

"Evet, öyle."

Simon'ın sigarasından çıkan dumanın, şempanzenin ense ve boyun tüylerine takılıp kaldığını gören Busner, bu inatçı sanrının zarif yansıtmaları ve tersyüzlerini biraz da bozularak aklından geçirdi bu kez. Tekeşliliğin başlangıç değil son olması; vahşi ve hayvansı bir çiftleşmeden çok, kişisel bir samimiyet göstergesi olması... Vahşi ve hayvansıydı elbette, daha neler artık!

"Peki Simon 'gru-unnn', insanların eşleşmeleri daima bir ömür boyu sürer mi 'huu'?"

"Kesinlikle hayır, asla. İnsanlar eşleşirken kendilerine belli bir süre biçmezler. Yıllar boyu süren birliktelikler olabileceği gibi, birkaç günde veya haftada biten ilişkiler de olabilir."

"Yani eşleşmenin temel ilkesi, çiftlerin birbirine 'hah-hah' sadık kalmasıdır, öyle mi 'huu'? Özel çiftleşme hakkının verilmesidir."

"Evet."

"Peki bu kurala uyulur mu 'huu'?'

"Her zaman değil."

"Huuu?"

"Hem erkekler hem de dişiler kurdukları ilişkilerin dışında çiftleşebilirler. Böyle şeyler her zaman olur."

"Peki bu ilişki dışı çiftleşmeler kasıtlı olarak mı yapılır hep 'huu'?"

Simon sigarasından bir nefes daha çekti, sonra sigaranın ateşini nasırlı parmaklarının arasına kıstırıp söndürdükten sonra izmariti attı. "Öyle göstersem 'ehi-ehe-ehi-ehi' yalan olur. Çoğunlukla istemsiz, hatta içgüdüsel olarak yapılır. İnsanın değişime, farklılığa olan açlığı, eşleşme dürtüsü kadar güçlü herhalde."

Tam o anda, kızgınlığının doruğunda olan genç bir dişi, işaretleşen iki şempanzenin arasından geçti. O kadar yakından geçmişti ki, üç litrelik bir kâse kadar büyük şişiği, Busner'ın suratına çarpacaktı neredeyse. Büyük maymun sertçe soluk aldı ve dişiden yayılan kokuyu iyice içine çekti. "Şuna bak be!" diye hareketlendi. "Eğer trene yetişecek olmasak, bir posta da ben giderdim buna. O ne sulu incir o! Çiçek gibi çiçek; ne koklarım şimdi ben o çiçeği. 'Ho-hooooo'!"

Tekrar yumrukları üzerinde yürümeye başladıkları sırada, ünlü tabiat filozofu, "Ama Simon" diye işaretledi, "birden fazla eşleşmeden ve bu eşleşmeler sürerken dahi ilişki dışı çiftleşmelerden işaretledin. Yanılıyorsam göster ama bu anlattıkların şempanzelerin yaptığından çok da farklı sayılmaz, değil mi 'huu'?"

Simon önünde sallanan kırlaşmış hayalara baktı. Biyolojik saatinin sarkacı gibi bir o yana bir bu yana savrulan kesenin sahibi haklıydı. Simon ne yapsa boş.

On Yedinci Bölüm

Suratını, çalışma odasındaki pencerelerin baklava dilimli çıtalarına dayamış olan Dr. David Grebe, burnunu çeke çeke, aksıra tıksıra Exeter Üniversitesi'nin arka avlusuna miyop gözleriyle bakıyordu. Sakarlığından ötürü kontak lens kullanma şansı yoktu; şıklık kaygısı ve burun kemerinin normalden epeyce çökük olması, gözlük kullanmasını da engelliyordu. Zack Busner ve en yeni hastası çoktan gelmiş olmalılardı; üçüncü öğle yemeği vakti gelmişti neredeyse. Bu buluşma için Grebe Restoran'da rezervasyon falan gibi herhangi bir hazırlığa girişmemişti; hem zaten Busner'ın maymun-adama, değil şık bir restoranda, çalışma odasında bile hâkim olup olamayacağını da bilmiyordu.

Saatinin kadranını kaplayan kalın tüy yumaklarını kenara çekerek bir daha saati kontrol etti. Bir buçuğa geliyordu, nerede kaldı bunlar? Paddington treni bire beş kala girerdi istasyona, oradan da bir taksiye atlamışlardır herhalde. Grebe apış arasını düşünceli düşünceli kaşıdı. Maymun-adam için bunca çabaya değer miydi? İşte bütün mesele. İşaret dili algısının temelleri üzerinde değişiklik yapan bir sanrı fikri, Grebe gibi bir felsefeci için çok ilgi çekiciydi. Busner'ın telefonda gösterdiğine göre, Simon Dykes duyarlı, akıllı ve ataksi halinde olmasına rağmen işaretlemesi zarif biriymiş. Eğer durum gerçekten böyleyse Grebe de bir şeyler öğrenebilirdi.

Grebe, yeni şeyler öğrenmeye asla doymazdı. Otuzlu yaşlarının başında, tepesinde sadece birkaç tel kır tüyü olan kavruk bir Galliydi Grebe. Üniversite hiyerarşisinin dik merdivenlerini ve geniş hendeklerini kocaman adımlarla atlamış, güvenilmezliğiyle bilinen nüfuz tutamaklarına kolaylıkla sarılmıştı. Exeter'daki görevini, yandaşlık ve entrika gibi bildik yollarla değil, lisansüstü öğrencileri ve araştırma görevlilerinin gözüne girerek de değil; bilgi üstüne bilgi sindirmek ve bunları eli yüzü düzgün, tutarlı kuramlar haline getirmekteki inanılmaz yeteneği sayesinde elde etmişti.

Çöktüğü yer, yirmi katlı bir kitaplık gökdeleninin tepesindeydi; buradan şöyle bir bakış atarak diğer beş bilgi deposunu da tarayabilirdi, her biri yine dağ gibi yüksekti bunların. Okulun arka kapısının bulunduğu bir kemerin içinde yer alan çalışma odası, dört dosya dolabı, iki büyük çalışma masası ve çok güçlü bir bilgisayar sistemini de içine alacak kadar genişti. Tabii bunlara her Oxford'lının odasında bulunması zorunlu sehpa yığınını, minderleri tıkış tıkış doldurulmuş koltukları, her an devrilecek gibi duran kâğıt tomarlarını, dergileri ve oraya buraya saçılmış dünya kadar kitabı da eklemek gerek.

Grebe, elinin değdiği her şeyi saklama müptelası bir tipti, hele ki bir gün, bir yerde yararlı olacağına inansın. Saklamaya bu kadar meraklı olan şempanze, tam aksine bildiğini yayma konusunda hiç cimri değildi; yutup sindirdiği felsefi bilgileri sonra

nereye çıkardığına hiç bakmazdı. Hatta Grebe bildiği her şeyi yaymaya can atardı; zaten Busner bu yüzden hastasıyla gösterişmek üzere onu seçmişti.

İşaretleşerek anlaşma yönteminin, tımar geleneğinden ortaya çıktığını ilk öne süren Grebe olmuştu. Bu kurama göre, şempanzelerin Orta Afrika'nın tropik bölgelerinde küçük gruplar halinde, neredeyse insanlar gibi yaşadıkları dönemde, anlaşmak için tımar yeterli oluyordu. Ama sosyal gruplar genişleyip kitleye hitap etme ihtiyacı doğunca, işaret dili ortaya çıkmıştı.

Dişi şempanzenin şişiğinin, günümüzde kabak çiçeği gibi açılıp varlığını dünyaya ilan etmesinin altında da bu değişim yatıyordu. Hakkındaki bütün bu bilgiler, Grebe adının neden küçük bir akademik çevre dışında da çok görülmüş olduğunu açıklıyordu. Günümüz maymunluğuna ne kadar tuhaf ve itici görünse de Grebe ve bir primatolog meslektaşı, eski çağlarda dişilerin cinsel bölgelerinin neredeyse görünmezlik derecesinde gizli olduğunu öne sürmüşlerdi. Bu bakımdan, günümüzün dişi insanlarını andırıyorlardı.

Bu çerçevede, insanların elliye yakın ses birimi üretmeleri ve bunları yorumlamaları, insanın sinirsel gelişimine ket vurulmasının en güzel örneklerinden biriydi Grebe'ye göre. İnsanın hatırı sayılır beyin kapasitesinin o kadar büyük bir kısmı, bu kafa karıştırıcı sesleri yorumlamak için harcanıyordu ki maymunların evriminde meydana gelen Büyük Patlama, insan evriminde yaşanamamıştı.

İşaretsel yeterliği, beyin-işaret etkileşiminin doğurduğu doğal elenme yoluyla iki milyon yıl boyunca devamlı artan şempanzenin aksine insan, sapkın bir kuru gürültü ortamına tutsak olmuştu. Dolayısıyla, etkili işaretleşim kapasiteleri, en az el ve ayak parmakları kadar az gelişmiş, sekteye uğramıştı.

Grebe'nin ortaya attığı bu ve benzeri iddialar, işaretleşmenin sadece şempanzenin kompakt beynine özgü bir özellik olduğunu savunan Noam Chomsky ve onun izinden giden diğer psikosemyologların arasına yerleştirmişti onu. Şempanzenin ne kadar esnek bir beyne sahip olduğu düşünülürse, sinirsel bolluğun

bilişsel bir yeteneğe, beceriye dönüşmemiş olması aslında hiç de şaşırtıcı değildi. İnsanların bilgi işleme ve bu yolla öğrenme kapasiteleri, kapasitenin sınırı olmamasıyla sınırlanmıştı işin tuhafı. Bir başka gösterişle, insankızı kendi kafasının içinde kaybolmuştu. Esnek bir zihin yaratamamıştı; kalıtsal belleğin onu ite kaka soktuğu çıkmaz sokaklarda ve gereksizce çok çeşitli seslemelerin yarattığı gürültü kirliliği içinde yitip gitmişti işte.

Ama Grebe avluya bakarken bunları düşünmüyordu. Lisans öğrencilerinin çömezlik cüppelerinin altından sıyrılan billur kâselere göz gezdirirken, şişe için yanıp kavrulan diğer tarafıyla didişiyordu.

Şişe, en sevdiği koltuğun yanında stratejik bir konuma yerleştirilmiş olan sekizgen bir sehpanın tam ortasında duruyordu. Asla kıpırdamazdı. Gerektiği zaman Grebe veya Grebe'nin odacısı şişeyi yeniden doldurur ve mantarını kapatırdı ama şişe asla, asla hareket ettirilmezdi. Bir kadehçik yuvarlamak için çok mu erken daha, diye kendi kendine işaretledi Grebe. Acaba Busner ve maymun-adamını da beklesem mi? Geldiklerinde beni başlamış bulmaları çok ayıp olur.

Bunun üzerine, alışılageldiği gibi kararı Grebe'nin vücudu verdi. Yüksek kitaplığa tırmandı, zarafetten yoksun ama işini gören bir ters takla attı ve cevherin yatmakta olduğu masanın hemen yanına, dört ayak üstüne indi. "Aaaaa" diye hoşnutlukla sesledi saygın öğretim üyesi. Şişenin mantarını çıkardı ve içinden yükselen kokuyu özlemle içine çekti.

• • •

Aslında, Zack Busner ve Simon Dykes Oxford trenine rahat rahat yetişmişlerdi. Paddington İstasyonu'nda, kulakları sağır eden gürültüsüyle heyula gibi duran lokomotifin yanından yumrukları üzerinde yürüyerek geçip perona çıkınca, Simon Viktoryen üsluba göre inşa edilmiş istasyonun kemerli tonozuna şöyle bir baktı ve doktoruna "Bazı şeyler hiç değişmiyor" diye işaretledi.

" 'Hoo' sahi mi 'huu'?"

"Bu istasyon mesela" gösterdi Simon. "Alıştığım ışık özelliği yine var. Sanki bütün istasyon kirli, yeşil bir denizin, örneğin Manş Denizi'nin dibindeymiş gibi."

Busner psişik vakasına hiç gizlemediği bir hoşnutlukla baktı. Anımsayabildiği kadarıyla bu, Dykes'ın yaptığı ilk benzetmeydi ve ilk ressamca yorumdu. Acaba sanrının biraz daha gevşemesi veya açılması anlamına gelebilir miydi bu?

Yolculuk olaysız geçti. Busner birinci mevkiden bilet aldı, daha az şempanze olacağını ve Simon'ın daha az gerileceğini hesaplıyordu. Ama asıl gerilen kendisi oldu. Nasırlı parmak uçlarının sürekli diz üstü bilgisayar klavyelerine vurması, işşempanzelerinin soluk almaksızın cep telefonlarıyla gösterişmesi Busner'ı o kadar rahatsız etti ki Reading'e yaklaşırlarken bir gövde gösterisi yapmaya mecbur oldu.

Tren işletmesinin çıkardığı bir dizi dergiyi, duvara monte edilmiş raftan alan Busner, koridorda bir ileri bir geri koşarken bunları diğer yolcuların suratlarına fırlattı. Yapmışken tam yapayım diyerek, gözüne kestirdiği birkaç uyuz yolcunun kafasına da yumruk indirdi. Gerçi bu otorite gösterisi istenen etkiyi sağlamıştı; yolculuğun geri kalanına seslemesizlik hâkim oldu ama tam da İngiliz tipi bir toplu utanmayı beraberinde getirdi, hepsi birden donakalmış gibiydiler. Tıpkı Paddington İstasyonu gibi, diye düşündü Simon, bazı şeyler hiç değişmiyor. Hiç.

Oxford'da istasyondan çıkarken Busner'ın bir taksiye doğru hamle ettiğini gören Simon, doktora yetişip önünde iyice eğilerek, "Bu şempanzenin fakültesine kadar yumruklarımız üzerinde yürümemiz mümkün mü 'huu'? Bir zamanlar Oxford'ın dışında oturduğumu biliyorsunuz, çevreyi tekrar görmek isterdim" diye işaretledi.

Simon'ı hafifçe okşayan Busner, "Elbette olur Simon'cığım" diye karşılık verdi, "ama 'gru-nnn' unutma, panik atak geldiğini hissedersen, hemen bana haber vermeye çalış."

Worcester'ı geçip Bartholomew Sokağı üzerinden St.Giles'a giderken Simon, endişe değil de eğlenme ve iğrenme arasında

bir şey hissediyordu. Anılarındaki Oxford, zarif bir mimari anlayışın eseri, kadim binalarla bezeli, sakin ve güzel bir Rönesans kentiydi; harap binaları şempanzelerin sardığı bu mağara gibi yer değil.

Şempanzelerin şehir hayatının üç boyutlu yapısı, Londra'dayken de gözüne çarpmıştı Simon'ın ama bu kadar değil. Randolph Oteli'nin üstü, Şehitler Anıtı'nın tepesi, Balliol ve St. John's Katedrali'nin çatısı; Simon'ın baktığı her yer dalaşan, çiftleşen veya sallanan öğrenci şempanzelerle doluydu. Güz döneminin ilk haftası olduğu için, çoğu çömez cüppelerini giymekteydi hâlâ ve bu cüppelerin tam da apış arasını gösterecek uzunlukta kesilmiş olması, Simon'ı daha da huylandırıyordu.

Balliol'un köşesini, karşıdan gelen turist akını nedeniyle iki ayak üzerinde dönerken Simon, kendisini gülme krizine sokan başka bir sahneyle karşılaştı. "Ehi-ehe-ehü-ehö-ehe-ehe" diye makaraları koyverince, Busner hemen durup bunun bir panik atak başlangıcı olduğundan kaygılanarak hastasına baktı ama Simon bir elini doktoruna uzatmıştı bile. "Gru-nnn" diye bağırdı, sonra işaretledi: "Şuna bakın!" Busner, Simon'ın gösterdiği yere baktı. Broad Sokağı'nın diğer tarafında, "Gerçek Oxford Deneyimi" adı verilmiş bir turistik yer vardı. Simon burayı, geçirdiği rahatsızlık öncesinden, Brown House'ta oturduğu yıllardan biliyordu. Buranın girişini dolduran bir Amerikalı turist kalabalığı, ki kısacık Burberry yağmurluklarının kesiminden bile Amerikalı oldukları anlaşılıyordu, Sheldonian Tiyatrosu'nda yapılan kabul töreninden dönmekte olan bir grup lisans öğrencisine karışmıştı.

Öğrencilerden bazı dişiler iyice kızışmış olduğundan, şişiklerinin göz alıcı fosforlu pembesi, kurşuni havayı ışıl ışıl aydınlatan lambalar olmuştu. Haliyle bir çiftleşme zinciri kurulmuştu, erkek turistler kaldırımı arşınlarken, şapkalı kafalarının üzerinde pahalı kameralarını ve fotoğraf makinelerini sallıyorlardı. O tabelayla bu sahne bir araya gelince, bir çizgi film karesi çıkmıştı ortaya. Gerçek Oxford Deneyimi buydu işte; düzüşen, dalaşan canavarlardı.

Simon parmaklarını savurdu. Sokağın karşı tarafında gerçekleşmekte olan itiş-kakışı göstererek, "Bu olayda beni en çok güldüren şey, normal Oxford öğrencilerinin aksine 'ehi-ehi-ehe', bunların gayet basit tipler olmaları!" diye işaretledikten sonra, ciddi bir gülme krizine giriverdi.

Busner Simon'ın elini tuttu, hâlâ kıkırdamakta olan şempanzeyi Balliol Kapısı'na dek yürüttü. Sonra park etmiş arabaların arasından sekerek Broad Sokağı'nı geçtiler beraber. Bu sırada, Sheldonian'ın kapısındaki sütunların üzerine dikilmiş olan filozof büstlerini gören Simon, yine kahkahalara boğuldu. Parmak kadar köpekdişleriyle Sokrates, okkalı burun kemeriyle Platon, olmayan alnına defne yapraklarından taç takmış Herakleides...

Grebe'nin çalışma odasının masif ahşap kapısının önünde Busner "HoooKraaa!" diye bağırdı, içerden de bir hot-zot gelmesi üzerine, iki şempanze içeri girdiler. Simon, İran halısının üzerinde emekleyerek geri geri giderken, nasıl olduğunu anlamadan, geniş bir koltuğa oturmuş, bir şeri bardağından kahverengi, kıvamlı bir sıvı yudumlamakta olan kara kuru bir şempanzeye poposunu dönmüş buldu kendisini. Vücudunun, hangi maymunlara temenna etmesi gerektiğini kendiliğinden anlaması, Simon'ı gerçekten irkiltmişti.

Grebe bok kadehini sekizgen sehpaya bıraktı ve kendisine temenna eden şempanzenin geniş sırtını, onu selamlamak için sıvazladı. Grebe, Simon'ın kapıdan girişini dikkatle izlemiş ve bacaklarındaki tuhaf bozukluk, hareketlerindeki mekanik tutukluk ilgisini çekmişti. Busner da yaklaşınca iki kıdemli şempanze birbirlerine temenna ettiler, ardından Grebe ilk izlenimlerini hemen aktarmaya başladı. "Öh-öh" diye sesledikten sonra, "Evet Busner, bir mekanik refleks bozukluğu vakası mı aldın 'huu'?" diye sordu.

Grebe'nin koyduğu tanıyla nokta vuruşu yapmasına çok sevinen Busner, şempanzenin yanına sıçradı ve sıkıca sarıldı akademisyene, bir yandan da "Hayır, aslında öyle değil 'çap-çap' " diye dokundurdu. "Hepimizi olduğumuz gibi görüyor ama sanrının hâlâ dimdik ayakta olmasına rağmen 'hah-hah-hah', kendi be-

denini insan vücudu olarak algılama eğilimi giderek zayıflamaya başladı. Hareketlerini izlesene..."

Temenna ettikten sonra, hiyerarşideki düşük konumunun kendisini uzun uzadıya bir tımar yükümlülüğünden kurtardığını kavrayan Simon, Grebe'nin kitaplıklarını incelemeye almış, şuradaki bir cildi eliyle, oradaki başka bir cildi ayağıyla biraz çekip inceliyordu. "Yolculuk ona iyi gelmiş Grebe'ciğim 'çap-çap'. İlk defa ayağını da kullandığını görüyorum ve sana kendiliğinden temenna etmesi de dikkatimi çekmedi değil. Üstelik, Londra'dan trene bineceğimiz sırada bana ilk defa bir benzetme yaptı. Bu, işaretlediği ilk anıştırma oluyor 'gru-nnn'."

Sağ eli Busner'ın taşaklarını avuçlamakta olan Grebe, diğeriyle kadehi göstererek, "Olayı 'çap-çap' aceleye getirmekten hiç hoşlanmam Busner'cığım; ama midem kazınmaya başladı ve bu" dedi, "şempanzeyi rahatlatıyor ama doyurmuyor. Acaba Bay Dykes 'çap-çap' yemek salonuna katlanabilir mi 'huu'?"

"Katlanmamasını gerektirecek bir durum yok 'grnnn', şimdiye kadar dayandı."

"İyi. O halde şimdi üçüncü öğle yemeğimizi yiyelim, sonra odama dönüp gösterişebiliriz, nasıl olur 'huu'?" Grebe tekrar saatine baktı. "Size üç buçuğa kadar zaman ayırabilirim, daha sonra lisans öğrencilerimin emekleme dönemine özgü bitmez tükenmez soruları ve yakınmaları başlayacak."

• • •

Simon yemek boyunca durgunluğunu korudu. Exeter College'ın devasa, karanlık yemek salonu, uzun masalara balık istifi dizilmiş lisans öğrencisi şempanzelerin hot-zotlarıyla gümbür gümbür inliyordu. Koyu renkli meşe duvarlarda soyluların, akademisyenlerin ve ruhbanların tablolardan bakan donuk gözleri, kasvetli havayı delip geçiyordu. Simon bu cüppeli maymunlara, zırhlı maymunlara ve ense tüyleri yakaların içine bastırılmış maymunlara bakarak postlarının her bir bukle ve kıvrımının ne kadar doğru çizilmiş olduğuna hayret etti. Bir yükselti üzerine

kurulmuş sofranın tam köşesindeki yerinden fırlayıp duvardaki antika tutamaklara asılarak bu resimlere yaklaşmak, fırça darbelerinin yakından bakıldığında da o kadar başarılı görünüp görünmediğini anlamak istedi.

Şimon'ı rahatsız eden başka şeyler de vardı. Grebe meslektaşlarına Simon'ın neden orada olduğuna dair hiçbir açıklama yapmamışken hepsinin televizyondan, kitaplarından, olmadı hastaneden mutlaka tanıdığı Busner'ı tek tek tanıştırmıştı. Buna rağmen, Simon'ı kıllı bağırlarına basmışlardı. Hemen yanında oturan Kreutzer adı verilmiş fizikçi, ha bire Simon'a dönüyor ve üniversiteden veya havadan sudan bir şeyler dokunduruyordu.

Öğretim üyeleri, bir de testi dolaştırıyorlardı masada. Bu testi kırmızı şarap doluydu ve her nasılsa bir türlü dibi görünmüyordu; tam bitecek olduğunda garson yükseltiye sıçrıyor, testiyi kaptığı gibi birkaç saniye içinde mahzenden doldurup geri dönüyordu. Testi dördüncü kez dirseğinin dibinde belirdiğinde, Simon, şarabı dördüncü kez kibarca geri çevirdi. "Üstünüze afiyet 'u-gh-u-gh' biraz üşütmüşüm" diye işaretledi Kreutzer'a, "üçüncü öğle yemeğinde şarap içersem 'hoo' motoru iyice bozarım."

Kreutzer'ın kaşları öyle ani kalktı ki, Simon alnından fırlayıp uçacaklarını sandı bir an. Biraz şaşkın bakıyordu. "Sahi mi 'huu'? Aslında benim motoru da biraz zorluyor ama felsefem, nerde trak, orda bırak 'ehi-ehe'."

Bunun ardından, içkici şempanze kadehini salyalar akan ağzına kaldırdı ve sıkı bir yudum alarak yarısını boşalttı; kan kırmızı sıvı, biraz önce girişmiş oldukları yiyecekle lekelenmiş köpekdişlerinin arasından akıp gitti. Suratı hâlâ şapırdarken, parmakları devam etti: "Eski günlerde 'grnnn', bu kaptan köşküne oturduğun zaman sana mutlaka sorarlardı, iki şişelik şempanze misin, üç şişelik şempanze misin diye." Nedense bu işaretlediğini çok komik buldu ve dişlerini takırdatarak, ağzından yemekler püskürterek, tepinerek gülmeye başladı.

Diğer öğretim üyeleri de bu işareti bekliyorlarmış gibi kahkahaya boğuldular. Ardına kadar açılan ağızları, kasvetli salonu çın çın inletti; tüylü suratlarından fırlayıveren köpekdişleri karanlık-

ta bembeyaz parladı. Simon o gün için ilk defa uzakta hissetti kendisini, ruhunu bedenine sığdıramadı. Masadan sıçrayıp uzaklaşmak, salondan kaçmak, okuldan çıkmak, Cornmarket'a gidip bir Tiddington otobüsüne binmek ve oradan Brown House'a kadar yumrukları üzerinde yürümek istedi. İyi ama yavrularını görmeye katlanabilir miydi? Hem onları tanıyabilmek için makineye bir jilet sürüp yüzlerini tıraş etmesi gerekebilirdi.

Ama haykırışları giderek arşı tutmaya başlayan bu histeri birdenbire kesildi. Kaptan köşkünde gürültü vardı belki ama salonda daha da büyük bir gürültü başlamıştı. Üçüncü yemek boyunca zaten gayet haşarı olan öğrenciler, sürekli şiddetlenen bir ayaklanma başlatmışlardı. Banklara çıkıp öyle kuvvetle hot-zotluyorlardı ki, dudakları paralanıyordu. Masaları çok sert tıkırdattıklarından tabaklar ve çatal-bıçak takımları zangırdıyor, şangırdıyordu.

Kreutzer'ın yamuk ve büyük kulaklarının bu gürültü kalabalığında titremeye başladığını gören Simon, onun ve diğer hocaların bu ayaklanmaya karşı egemenliklerini kanıtlayacaklarını düşündü. Şempanze toplumunu bildiği için de şiddete başvurulacağını anladı. Ama hiç de öyle olmadı; çünkü hocalar bu gümbürtüye gümbürtü katmakla yetindiler, hatta masaya çıkıp koştular; cüppeleri havalandı, apış araları iyice meydana çıktı.

Saygın akademisyenler öyle bir kabarmışlardı ki olduklarının iki katı görünüyorlardı. Ama Simon'ı asıl hayrete düşüren, her zaman olduğu gibi, hareketlerindeki kıvraklık oldu. Bütün maymunlar mı dansöz gibi kıvırabiliyor yahu, diye düşündü. Nasırlı hoca ayakları masayı döverken, tek bir bardak devrilmiyor, tek bir tabak kıpırdamıyordu.

Lisans öğrencisi şempanzelerin hırgürü, içlerinden eline büyükçe bir cam çanak tutuşturulmuş birinin, kaptan köşkünün tam karşısındaki orta masaya çıkıp masanın hocalara yakın ucuna kadar koştuktan sonra, avazı çıktığı kadar hot-zotlamasıyla son buldu. "HooooKra! HooooKra! HooooKra!" Seslemesizlik salonu doldurdu. Bunu fırsat bilip Kreutzer'ın dikkatini çekmek isteyen Simon, "HooKra" diye sesledi ve işaretledi, "Yahu doktor, ne oluyor burada 'huu'?"

"Sen Oxford'lı değilsin, öyle değil mi 'huu'?" diye karşı işaretledi hoca.

"Hayır, değilim, Slade'de güzel sanatlar okudum." Fizikçi, Simon'a burnunu değil, bütün suratını kıvırdı. Simon daha sonra Busner'a, baletim desem bu kadar bozulmazdı, diye düşüncelerini açıklayacaktı.

"Anlatayım 'aaaaaa' güzel sanatçı arkadaşım, buna kafa koparma denir. Exeter'da korumak istediğimiz birçok eski gelenek vardır, bunlardan biri de yemek sırasında belirli konularda işaretleşen bir öğrenci şempanzenin, bunun için içerek cezalandırılmasıdır. 'HooooRaaaarg'!" Bu yer gök inleten son hot-zot, masaya çıkan şempanzenin elindeki çanağın, bir garson tarafından esmer birayla doldurulmasına denk gelmişti. Bu sırada, diğer lisans öğrencileri, masadaki genç maymunun çevresinde bir tüy yumağı oluşturmuştu.

" 'Huuu' peki hangi konulardır bunlar?" diye sordu Simon yanındakine.

Kreutzer küçümseyen bakışlarını tekrar Simon'a doğrulttu. "Bildiğin konular; politika, din, bizim dükkânlar..."

"Dükkân" diye karşı-işaretledi Simon, "akademik konular mı oluyor 'huu'?"

"Elbette 'rafff'!"

"O zaman işaretleşilebilecek hiçbir konu kalmamış oluyor ama."

"Hiç olur mu" diye kıvrıldı Kreutzer'ın parmakları, "spor var, sonracığıma havalar, sular..."

Parmaklaşmanın arasına, öğrencilerin giderek yükselen sesleri ve masada tuttukları tempo girdi. "Kafası koparılacak" öğrenci, birayla dolu çanağı tepesine dikmişti. Merakı iyice bilenen Simon, Kreutzer'a dokundurmadan duramadı. "Ceza bu mu 'huu'? Çanaktan bira içmek mi?"

"Üç şişe döktüler içine. Eğer kolay geldiyse, fırla sen de bir deneyiver 'aaaaa'!"

Simon'ın sandalyesi belki on metre uzaktaydı olaya ama yine de öğrencinin, birayı dikerken yutağının kabarıp indiğini görebi-

liyordu. Ama şempanze sıkı içiciydi ve çanağın içindeki bira giderek azalıyordu. Hocalardan bazıları, "Haydi bastır, kim tutar seni?" diye işaretledikten sonra, öğrenciyi dolduruşa getirmek için "HoooKraaa!" diye haykırdılar. Cezayı yiyen öğrencinin işleri tıkırında gitti bir süre ama son şişede, işkilli büzük dingildemeye başladı. Sonra öğrenci apansız püskürmeye ve aynı anda delice dönmeye başladı. Kendi çevresinde topaç gibi dönerken, önce püskürmekte olan kıçı, sonra da işemekte olan erkekliği ortaya çıktı. Çiş ve cıvık dışkı, diğer öğrencilerin üzerine giderek genişleyen bir daire halinde yayıldı. Sonunda, çişini tutamayan bu derviş, masadan düştü ve arkadaşları tarafından salondan çıkarıldı.

Bu sapkın tören, hocaları iğrendirecek yerde daha da keyifli kılmıştı. Heyecanlı seslemelerin ve abartılı işaretlemelerin durulması birkaç dakika aldı. Deli gibi çırpınan ellerin işaretlerini seçebilmeye başladığı anda, Simon Kreutzer'ın kendisine işaret ettiğini gördü. "Sen Grebe'yi ziyarete geldin, değil mi 'huu'?" diye gösterdi fizikçi.

"Evet, öyle" karşı-işaretledi Simon.

"Tamam o zaman, bizim sapığın keyfi yerine gelmiştir. Üçüncü öğle yemeğinde bokun üstüne gıda tanımaz 'ehe-ehi-ehi'."

Simon'ın bu lafın anlamını kavramaya zamanı olmadı; çünkü Busner hemen yanında bitip artık çıkmaları gerektiğini gösterdi. Simon, üçüncü yemekte kendisine eşlik eden hocaya temenna etti; ama Kreutzer önünde domalan popoya elinin ucuyla şöyle bir vurup asıl işine baktı. Üç şişelik şempanzenin gözü, masanın diğer ucundan hızla yaklaşmakta olan porto şarabı testisindeydi şimdi.

O ana kadar kapalı olan hava, üç şempanze yumrukları üzerinde ön avluyu geçip arka avluya girerken, birkaç çekingen güneş ışınıyla aralandı. Grebe önden koşturdu ve Busner ile hastası kıvrım kıvrım taş merdivenlerden çıkıp odasına girdiklerinde, o çoktan koltuğa çökmüş, o koyu renkli şişeyi kaldırmıştı. "Bok 'huu'?" diye sordu felsefeci.

"Ben istemem, sağ ol" diye karşı-işaretledi Busner. "Simon 'huu'?"

"Pardon, göremedim 'huu'?" Anlamadığı, Simon'ın suratından okunuyordu.

"Bir kadeh bok ister misin 'huu'?" Şişe şöyle bir sallandı ve içindeki kıvamlı sıvı, iç kenarlara bulaştı.

" 'HoooGrnnn' sizi kırmış olmayacaksam, ben almayayım Dr. Grebe."

Grebe'nin dışkıseverliğiyle yüz yüze gelince, Simon'ın feveran etmesini bekliyordu Busner. Kendisi de hoşlanırdı tek tük içilen bir kadeh boktan ama Grebe bu işin üstadıydı; üniversitenin mahzeninde ona ait yüzlerce seçme şişe olduğunu biliyordu. İnsan olduğuna inanan Simon, şempanzelerin bu alışkanlığını katlanılmaz bulurdu herhalde.

Bunun cevabı kısa süre sonra alındı; çünkü Grebe de biraz araştırma yapmıştı. Üstdudağını oynata oynata, tadını çıkara çıkara bokunu yudumlarken, ayaklarını kaldırıp Simon'a bir şeyler işaretledi. "Bay Dykes, sizin bir insan olarak benim dışkıseverliğimden iğrenmeseniz bile rahatsız olacağınızı düşünmüştüm. Sizin türdeşleriniz hem yabani hayatta, hem de gözetim altındayken dışkılarından mümkün olabildiğince uzağa kaçıyor, bu ihtiyaçlarını gidermek için yuva alanlarından epeyce uzağa gidiyor, hatta bazen dışkılarını 'öh-öh' gömüyorlar bile."

Simon dikkatini kitaplıktan alarak felsefeciye verdi. Busnerların evinden buraya yapılan yolculuk, üstüne yemek salonundaki manzara, bir de bu Grebe ve dışkıseverliği eklenince tam olmuştu. Ne acayip bir gündü bu yahu! Gerçi Simon şempanze dünyasında daha rahattı artık, varlıklarından rahatsız olmuyordu; ne var ki insanlık duygusu zerre kadar azalmamıştı. Maymunlar gibi dört ayak üstünde yürümek daha kolay görünüyordu. Bu yaratıkların dünyasındaki ölçek o kadar küçülmüştü ki başka türlü yürümek, kafayı kırmaya davetiye çıkarıyordu. Ayrıca belden aşağısını örtmemek ve ayakkabı giymemek, arada bir apış arasını kurcalamak da ihtiyaçtan doğan alışkanlıklardı, tüylere takılan ıvır zıvır pislikleri temizliyordu. İşaretleşmek de kolay gelmişti Simon'a, hem neden gelmesin ki; insan işaretleşimi, yani "konuşma", sesle yapıldığı kadar, işaretle de yapılıyordu. Peki bok yemek? Boku-

nu çıkarmayalım. Şempanzelerin yıldırım hızıyla ve önüne gelenle çiftleşmeleri gibi, bu da tam hayvanlıktı. Simon, Grebe'ye ve onun ishal sürahisine tepki duymamasının nedeninin de bu olduğunu anladı. Bu hayvanlığın getirdiği bir alışkanlıktı, insanın yediği bir bok bir iğrençlik değildi ki. Sıvılaştırılmış, kristale hapsedilmiş ve bir sehpaya konmuş olmasına rağmen, yemyeşil tepelerde karşısına çıkan koyu renkli tavşan bokundan daha itici değildi.

Simon bu nedenle Grebe'ye bir yumruk patlattı: "Evet, öyledir. Biz sadece sıçmamız gereken 'öh-öh' yerlere sıçarız. Başka bir yere yapmak, sağlıksız olur. Hem dışkısever insanlara sapık muamelesi yapılır. Gerçi masadaki bir meslektaşınızın yalancısıyım ama burada size de benzer bir muamele yapılıyormuş, yanılıyor muyum Dr. Grebe 'huu'?"

Busner bu kilit noktada eline koluna hâkim oldu. Eğer Simon'ın pataklanması gerekiyorsa, bunu Grebe de gayet rahat yapabilirdi. Ama Grebe bu küstahlığı şiddetle cezalandırmak yerine işaretle cezalandırmayı seçti. Suratını arkaya atarak tavana bakıyormuş gibi yaptı ve sözde kartonpiyerlerdeki işlemeyi inceler görünürken, parmak saldırısını başlattı.

"Bay Dykes, bizim insanlığa 'öh-öh' ne gözle baktığımızı hatırlasanız iyi olur. Şimdi size, hayvanlar hakkında yazılmış ilk risalelerden biri olan *Kuyruk-ül-İcaz* adlı eserden bir alıntı yapacağım: 'İnsanlara insan adı verilir çünkü onlar, akılcı şempanzelerin de kendileri gibi inlerde yaşadıklarını sanır. Çevrelerinde olan bitenlere çok dikkat eder ve yeniay çıktığında neşeli, ay küçülürken üzgün olurlar. İnsanların kuyruğu olmaz. Şeytanın da vücudu bu biçimdedir; kafası vardır ama kuyruğu yoktur. İnsan bedeni genel olarak rahatsız edici olabilir ama gerisi özellikle mide bulandırır...' Buradan sonra, teolojik saptamalar başlıyor ama sizin işaretleşme konusundaki anlamsız 'öh-öh' ukalalığınıza dair de bilgiler var: İnsanın Latince karşılığı olan *Simia*, Yunan kökenlidir ve 'burun delikleri birbirine yakın' anlamına gelir. Onların, yani sizin işaretleyebilirim, burun delikleri gerçekten de yakındır, üstelik suratları da korkunçtur ve körük gibi kıvrımları vardır..."

Simon kaygıyla "HoooGrnn" diye sesledi, ardından da işaretlemeye koyuldu: "Dr. Grebe, göstermek istediğinizi anlıyorum ama burada adı geçen 'insanlar', vahşi Afrika insanları değil herhalde. Hem bu metin insanların keşfinden ya da en azından maymunlar tarafından hakkıyla anlaşılmasından önce yazılmış olmalı, değil mi 'huu'? Hem madem" diye sürdürdü Simon işaretlemesini, "anlambilimi kurcalamaya kararlısınız, o halde 'insan' tam olarak ne anlama geliyor 'huu'? Mümkünse bunu gösterin bana."

Grebe cevap vermeden bir yudum daha bok aldı. Busner, bu gösterişmeden hoşlanmıştı, hem bir şeyler öğreniyordu hem de dokunduracak çok şeyi vardı daha. Hastası da göz dolduruyordu; Simon'ın sanrısını bu kadar cansiperane savunması, bizatihi büyüleyici bir sapmaydı.

Grebe koltuğundan fırlayıp çalışma masasına doğru sallanarak oradan bir kâğıt aldı. Bu kâğıdı Simon'a geçirirken işaretledi, "Bu belge ilginizi çekebilir Bay Dykes, yanılıyor muyum 'huhuuu'? Böyle sorular geleceğini tahmin ettiğim için, Busner'ın da sizi buraya getireceğini öğrenir öğrenmez, Londra'daki bir yandaşıma bu konuyla ilgili bir e-posta gönderdim. Bu yandaşım, Şark ve Afrika İncelemeleri Kürsüsü'nden Dr. Phelps'tir. Onun bu soruya verdiği 'grnnn' cevap sizin için yeterli olur mu 'huu'?"

Simon kâğıdı aldı ve okumaya başladı.

HoooKraaa. Sevgili David,

İnsanları sormuşsun. Ben de İngilizce'deki Afrika kökenli imcikler uzmanına danıştım ve şu cevabı aldım:

"İnsan" imciğinin ilk kullanımı, bunun insanlara "Angola yerlilerinin verdiği ad" olduğunu gösteriyor.

Bir Angola imi olan Kimbundu'da *ki-hinsahan* olarak karşımıza çıkan imcik, Cabinda'daki imlerden biri olan Fiot iminde *ki-khinsanh*, Zaire'de gösterilen Kikongo iminde ise *ki-insahanh* olarak gösteriliyor. *Ki*, adlara getirilen bir takıdır.

Bu imciklerin bir anlamının olup olmadığını sorduğumda, hepsinin sadece "insan" anlamına geldiğini ve bir yan anlamı olmadığını öğrendim.

Umarım bu bilgiler işine yarar. Hu-huuu, Nigel.

Simon mesajı okuduktan sonra bir süre imsiz kaldı. Phelps'in mesajından çıkan sonuç, bir mızrak gibi Simon'ın yüreğini delmiş, inandıklarının üzerine dondurucu nefesiyle üfleyivermişti. Böylesine kuru, akademik bir üslubu görünce, Simon'un kâğıtta yazanlara inanası geldi, hatta şapka takar gibi inanacak, şapkayı çıkarır gibi inkâr edecekti. Tak-çıkar, tak-çıkar ama bir yere kadar; fazla takılıp çıkarılırsa şapka, insanın başında sürekli duruyormuş gibi bir hisse yol açar ve işte o zaman tükenirdi Simon'ın insanlığa dair tüm gerekçeleri.

Simon yekindi ve apış arasını biraz kaşıdı. Bugün Busner'dan ödünç aldığı bir tüvit ceket vardı üzerinde, zaten doktorun bütün ceketleri tüvitti, ciddi kıyafet gerektiren toplantılara giydiği daracık ceketi hariç. Eğer eteklerini biraz toplamazsa, artık alıştığı için güzel ve parlak olduğunu düşündüğü dübürünü biraz meydana çıkarmazsa, ceket çok kaşındırıyordu kasıklarını. Hem zaten böyle bir tartışmaya girerken, dübür dediğin biraz da meydanda olmalı, diye düşündü Simon.

Ayağa dikildi, biraz yalpaladı ve Phelps'in notunu havada salladı. "HoooGrnn" diye sesledikten sonra, "Dr. Grebe, benim insan imine dair düşüncelerim hakkında mı gösterişmek istiyordunuz 'huu'? Buyurun o halde" diye işaretledi. Boktan içkisinden bir yudum daha alan Grebe, iki ayağı üstüne fırladı. Dökülmemekte direnen birkaç tutam kafa tüyü, tuhaf bir perçem oluşturuyordu alnında.

" 'Öh-öh' duruşunuz için sizi kutlarım Bay Dykes" diye gösterdi. "Böyle garip bir inanç sistemine sahip bir şempanzeye göre kendinizi pek güzel üste çıkardınız. Doktorunuz durumunuzu anlattığında, bir tür afaziden müşteki olduğunuzu düşünmüştüm; yani işaretleri kendiliğinizden kavrayamıyor ancak tempo ve bağlama karşı doğa dışı bir hassasiyetiniz olduğu için, işaretleşmelerin bütününden anlam çıkarabiliyordunuz 'grnnn'."

Gösterişmeye ısınan Grebe, lisans öğrencilerini etkisiz hale getirmek için kullandığı bir yönteme başvurdu sonra. İyice sıçrayarak iki ayağını koltuğun iki yana açılan baş dayanağına koydu, ardından tekrar sıçrayıp avizeyi yakaladı. Anlatmak istediklerinin geri kalanını, sadece ayak parmaklarını kullanarak ama büyük bir zarafet ve kendini beğenmişlikle gösterdi. Çıktığı sarkıt konumundan "Hu-huuu" diye devam etti. "Durumunuz ya böyleydi ya da tam aksi türlüydü diye tahmin ettim. Aksi türlü diye gösterdiğim, psikosemyologların 'duygu-tempo', Frede'nin ise *Klangenfarben*, yani 'tempo-rengi' adını verdikleri yetinin kaybı olabilirdi. Başka bir gösterişle, bir tempo agnozisi, yani 'atempi'. Gösterdiklerimi kavrayabiliyor musun 'huu'?"

Hocanın sağa sola sallanan kuyruğunu hipnotize olmuş gibi izleyen Simon, "Elbette Dr. Grebe, elbette kavrıyorum."

"Güzel 'grnnn'. Ayrıca, gösterişmek sadece işaretlerle yapılmaz, bunu bildiğinizden eminim. İşin içinde gösteri de vardır, bir bireyin tüm varlığını göstermesi, bir tür gövde gösterisidir bu. Yani sadece işaretleri tanıyarak iş bitmez. Şimdi, sizin bana göstermek istediğiniz, insanlık bilincinin, ses birimlerine ve bunların seslenmesine dayalı, tamamen değişik bir işaretleşme sistemi kurduğu mudur 'huu'?"

"Aynen öyle Dr. Grebe. Biz insanlar gayet güzel seslemeler çıkarabiliriz; el işaretlerine de anlam yükleyebiliriz tabii ki, hatta insan iminde birçok anlamlı ve gerekli el işareti bulunur; bunlar, çıkarılan seslerin anlamını bütünleyici nitelik taşırlar. İnsan imi adı verilen şey 'grnnn', bu iki imbilimsel yöntemin bütünü ve etkileşimidir."

Bu parmak saldırısından sonra İran halısına çöken Simon, parmaklarından çıkan işaretlerin zarafetine hayran kalmıştı. Busner da çok hoşnuttu gelişmelerden ve Simon'ın kasık tüylerini biraz gıdıklamak için yanına sokuldu. Ama Grebe öyle kolay pes edeceklerden değildi. Avizeden sallanmayı sürdürerek, ikinci saldırıya başladı. "Bana öyle geliyor ki" diye tepeden bakarak –gerçekten de öyleydi– işaretledi, "bu iki im arasında seçim yapmayı gerektirecek bir şey yok, al birini vur ötekine. Tabii

tüm işaretlerin 'gru-unnn' sadece tek bir birey tarafından maniple edilebildiği bir imi göstermek istemiyorsanız, ki bu Wittgenstein'dan bildiğimiz üzere, olanaksızdır. Sizin 'konuşma' adını verdiğiniz im sistemi böyle bir şey sayılamaz, değil mi Bay Dykes 'huu'?"*

Ünlü tabiat filozofunun –kendisine bu unvanı yakıştırıyordu da– Simon'ın hayalarındaki tüyleri güven veren bir edayla okşuyor olmasına rağmen, bu ezici çıkarımlara katlanmakta güçlük çekiyordu Simon. Grebe onun inanç duygusunu içerden çökertmeye çalışıyor, Simon'ın insanlık anılarıyla bu abartılı ölçüde didaktik maymunlar gezegeniyle ilgili anıları arasındaki ayrımı yok etmeye çabalıyordu.

Simon'ın içinde, tortop olup kalmış bir anımsama yığını vardı. Bu topağın içinde, insan sesine dair en değer verdiği şeyler yatıyordu: Strauss'un *Son Dört Şarkı*'sını seslendiren Jessye Norman'ın akıl almaz billurluktaki sesi, Shakespeare okumalarının zenginliği ve canlılığı, Mandelstam'ın şiirlerinin ruhu basan ürkütücü renkleri ya da Bernard Shaw'un dünyanın çıkmış çivisini yerine oturttuğu cızırtılı bir kayıt... Afrikalı yerlilerin tamtamlar eşliğinde söylediği şarkılar çalındı Simon'ın kulağına, bir de Avustralya yerlilerinin müziğe dökülmüş efsaneleri; hani ihtiyarlar o sonsuz, düşsel ülkelerinin bitmez tükenmez şarkısını söylerlerdi. Peki ya Billie Holiday'in epeyce tiz bir notaya şeker gibi bir sesle çıkması? Ya da bir yavrunun tatlı mı tatlı agu-agu sesleri; kendi yavrusunun... Dahası da vardı, çok daha fazlası. Sevgilinin, kulağı okşayan aşk dolu fısıltıları ya da sevgilinin biraz kulak tırmalayan şehvet dolu çığlıkları; Sarah'nın arzulu haykırışları, hadi artık gir içime, gir! Hepsi kayıp mı bunların? Hiç olmadılar mı?

Birden perspektif duygusunu kaybeden eski ressam, kafasının üstünde sallanmakta olan cüce tipli maymuna baktı. Gözleri,

* Aslında Dr. Greoe burada gerçek düşüncelerini ortaya koyuyordu ve modern darvanışbiliminin kurucusu olan John B. Watson'ın şu değerlendirmesinin altına kuşkusuz imzasını atardı: "Biçimselliği bütünüyle reddedip tüm doğal düşüncelerin el ve ayak parmaklarındaki duyusal-motor işlemlerle oluşturulup iletildiğini göstermeye çalışmak isterdim."

maymunun apış arasıyla haya kesesi arasında uzanan esnek dokuda gidip geldi. Simon ayağa kalktı ve Grebe'nin koltuğunun oturak kısmını tıkırdattı. Simon'ın tüylerinin baştan aşağı kabardığını gören Busner afalladı; ödünç alınmış ceketin yakasından ok gibi fırlıyordu tüyler, kafası ise kirpiye dönmüştü.

Sonra Simon öyle bir sesleme kopardı ki boğazından, Busner ve Grebe ilk defa böyle bir şey duyuyorlardı. Öfkeden kudurmuş bir insanın atacağı çığlıktı bu ama nasılsa, içinde maymunsu bir taraf da vardı ve anlaşılabiliyordu böğürtünün içeriği. "Ulan-bokyiyen-dallama-maymun!" diye haykırdı. "Ben-senin-dübüründeniğneyle-kan-alırım-ulan!" Sonra, felsefecinin nasıl bir yörünge çizdiğini ancak maymunlara ihsan edilebilecek bir doğrulukla kestirip havaya sıçradı, Grebe'yi hayalarından yakaladı ve tavandan koparıp indirdi.

Hoca büyük bir gürültüyle yere düştü, bu sırada mücevher değerindeki şişeyi devirdi ve içindeki iğrenç sıvıların halıyı bok etmesine neden oldu. Grebe'ye nefes aldırmamaya niyetli Simon, psikosemyotik ve insanların işaret edinimi uzmanına öyle yumruklar, öyle tokatlar indirmeye başladı ki maymunun çıkardığı sesler, odanın dört bir yanında yankılandı. Bu haldeyken kim kimi döver tartışması yapılacak değildi elbette; birkaç saniye içinde Grebe'nin kireç gibi poposu olabildiğince havaya dikilmiş, sönmemiş kireç gibi suratı ise içecekle lekelenmiş halıyı öpmeye koyulmuştu. Bir elini delice sallıyordu, 'İiiiyk!' ve 'Aaaaah!' gibi seslemelerden fırsat bulduğunda, "Lütfen, lütfen Bay Dykes, efendim! Sanatsal kaygılarınıza hayranım. Apış aranıza tapınıyorum. Dübürünüzün o muhteşem parlaklığından gözüm kamaşıyor! Egemenliğinize şimdi ve sonsuza kadar tabiyim!" diye işaretledi.

Simon doğal olarak Grebe'ye vurmayı kesti ve hiyerarşide kendisinden üstün birinin hak ettiği gerekli tımarı gerçekleştirdi. Aslına bakarsanız, demin böğürdüğü şeyleri yapmayı tercih ederdi. Ah bir de ne olduğunu hatırlayabilse...

• • •

Bir süre sonra, Simon ve Busner kapalı çarşının içinden yumruklarının üzerinde geçerlerken, doktor hastasının ani çıkışına ve hot-zotlamasına duyduğu hayranlığı göstermeden edemedi. O gün bilmem kaçıncı Bactrian'ını yakmakta olan Simon'a, "Yaptığın o egemenlik gösterisi hoşuna gitti mi 'huu'?" diye sordu. "Buna kayıtsız kalacak kadar maymunluğa yabancı olmadığını biliyorum."

Simon nikotin bulutları arasından, başına buyruk anksiyolitik ilaç araştırmacısına baktı. Sonra, dördü bir sterline satılan çakmağıyla işaretledi. "Beni neyin rahatsız ettiğini göstereyim, Dr. Busner. Eğer Grebe'nin işaretledikleri doğruysa, ki içgüdüsel olarak verdiğim tepkiye bakarsak doğru ve biz görsel işaretleşmenin birincil, işitsel işaretleşmenin ikincil olduğu bir dünyada yaşıyorsak, televizyonun radyodan çok daha önce icat edilmiş olması gerekmez miydi 'huu'?"

"Evet, gerekirdi" diye işaretledi Busner, bir yandan da kaşlarını kırıştırmıştı. "Öyle de oldu. İkinci Dünya Savaşı'ndan önce radyo diye bir şey yoktu ki. Logie Baird adı verilmiş bir şempanze tarafından icat edildi. Herhalde İskoçtu, 'grnnn'."

"Peki nasıl bulmuş radyoyu 'huu'?"

"Tamamen şans eseri. Bir gün laboratuvarına gittiğinde, asistanının dolabın içindeki televizyonlardan birini açık bıraktığını görmüş. Tek yaptığı, dolabın kapağını kapatmak olmuş. Yürüyelim mi biraz 'huu'?"

On Sekizinci Bölüm

Londra'da, demin adı geçen asistandan kesinlikle daha yararsız, buna karşılık bir o kadar saygılı başka bir asistan, Busner'a karşı kurulan ittifak için olağanüstü kurul toplantısı düzenliyordu. Entrikadaki müttefikleri de yanındaydı: süzgün ve yorgun görünen Whatley, hasta olduğu ilk bakışta anlaşılan Phillips. Whatley, Phillips'in hastalığının ne olduğunu çoktan çözmüştü. Kravat takmış olmasına rağmen, Karposi Sarkomu lezyonları açıkça görülüyordu şempanzenin tüylerinin altından. Psikiyatr, Phillips'in CIV'e nasıl yakalandığını merak etti ama nasıl olduysa düşünceli davranıp sormadı.

"Evet, 'grnnn' Gambol, buluşmak için ilginç bir mekân seçmişsin. Daha geçen gün bir araya geldiğimizi düşünürsek, buluşmala-

ra biraz renk katman iyi olmuş." Phillips restoranın duvarlarını gösterdi. Bütün duvarı kaplayan bir resim çizilmişti, Le Douanier Rousseau tarzını hatırlatan resim, cart renklerin hâkim olduğu bir yağmur ormanının içini gösteriyordu. İki tane geniş ve damarlı yaprağın arasından, bir erişkin erkek insanın vahşi ve küt suratı görülüyordu. Yaprakların ve yosunların derinliklerinde ise, aynı derecede vahşi dişiler, sırtlarında yavrularıyla resmedilmişti. İnsan dişilerinin çıplak memeleri, bu iki boyutlu resmin ortasından, süt fışkırtan bir silahın kocaman namluları gibi fırlıyordu.

Bu insanlı motif, başka duvarlarda da aynen yer alıyordu. Mönülerde hoplayıp zıplayan insan çizimleri vardı; tavana da bir fotoğraf basılmıştı ve kolay kolay yakalanamayacak bu karede, iki insan surat surata düzüşürken görülüyordu; dişinin arka ayakları erkeğin beline sarılmış, hissiz ayak parmakları açılmıştı. İnsanat Bahçesi adlı bu restorandaki garsonlar bile, insan kılığına bürünmüşlerdi ve üzerlerindeki giysilerin dokuması, bu hayvanların cildinin lastiksi dokusunu andırıyordu.

Whatley bu garsonlardan birini gösterdi parmağıyla. "Şunun derisi neden siyah Gambol 'huu'?" Ben siyah derili insan olduğunu bilmiyordum."

Gambol incelemekte olduğu bir kâğıttan kafasını kaldırdı. "Özür dilerim, bir şey mi işaretlediniz 'huu'?"

"Şu siyah insan 'öh-öh' " diye sinirle tekrarladı Whatley.

"Evet evet, siyah da olabilirler. O garson, Batı insanını temsil ediyor. Bu türün Latince adı *Homo sapiens troglodytes verus*. Orta ve doğu alttürleri de var."

"Ayrı bir ırk gibi mi 'huu'?" diye araya girdi Whatley. "Yani bu insan da bir nevi bonobo."

"Öyle bir şey işte."

"Peki siyah insanlar diğer insanlardan farklı mı; örneğin bonoboların Kafkas kökenli şempanzelerden farklı olduğu gibi 'huu'?" Bu işaret, garsonun simsiyah giysisine hayran olan Phillips'ten gelmişti.

"Hiçbir fikrim yok" diye karşı-işaretledi Gambol. "Ben klinik psikoloğum, antropolog değilim ki 'öh-öh'."

Gambol'un aksi ve sabırsız bir tavırla işaretlediğini görmesine rağmen, Phillips devam etti, "Göstermek istediğim, bunlar da bonobolar gibi dans etmeyi ve eğlendirmeyi iyi beceriyorlar mı 'huu'? Sporda falan daha başarılılar mı 'huu'?"

"Ruaaf!" diye hırladı Gambol. Phillips'in hasta olduğunu bildiğinden, hiç korkusu yoktu. "Fıldır fıldır dönme kafamda Phillips, o garson siparişimizi almaya geliyor ve bir bonobo, bu kadar! Unutma, postun altında hepimiz aynıyız."

Tabii Crybog'lu şempanze tam da böyle düşünmediği için geberip gidecekti ama bunu bilen yoktu henüz. Biseksüel olan ve bonoboların sertliğini yeğleyen Phillips, Orta Afrika ülkelerini ziyaret edip oranın yerlileriyle çiftleşmeyi eğlendirici ve heyecan verici bulan Batı Avrupa erkeklerindendi. Bu eğlencenin sonucu, onu yandaşlarının gözü önünde tüketen hastalıktı işte. Üçünün birden üzülerek farkına vardığı bir konu daha vardı. Phillips'e CIV bulaştıran bonobo, bunu bir yabani insanın ısırması sonucunda kapmış olabilirdi, kaderin cilvesi işte.

Siyah ve daracık elbiseyi taşıyan garson, "HooKra" sesledikten sonra, "Siparişinizi alabilir miyim sayın şempanzefendiler 'huu'?" diye sordu.

Gambol mönüye işaret ederek "Şu Saf Muz adındaki şey nedir 'huu'?" diye sordu garsona. Bonobo garson, karşı-işaretlemeden önce yapay kasığını kaşıdı. "O, Wardour Caddesi'ndeki şubemizde bulunmuş bir yemektir. Muz püresi üzerinde sote sincap beyni. Çok tutulan bir yemeğimizdir 'grnnn-yum'."

" 'HooKra' peki o zaman, Saf Muz ve başlagıç olarak da bir çorba istiyorum."

Diğerleri de sipariş verdiler ve garson, kostümünün bütün kabalığı ve şekilsizliğine rağmen, büyük bir kolaylıkla not etti yiyecekleri. Sonra seke seke uzaklaştı ve entrikacılar, Busner hakkında el ovuşturmak için baş başa kaldılar. Whatley "öh-öh" diye öksürdü ve ardından işaretledi: "Bence artık ilk adımı atıp Busner'ın görevini kötüye kullandığını Hekimler Yüksek Kurulu'na bildirebiliriz. Son derece ciddi rahatsızlığı olan bir şempanzeyi yanında gezdirdiği 'öh-öh' yetmiyormuş gibi, bu şempanze psikoza bil-

mem neye yakalandıysa, bunun en önemli nedenlerinden biri, Busner'ın yasadışı bir ilaç testine karışmış olması 'ruafff'!"

"Katılıyorum" diye kıpırdandı Phillips. "Busner geçmişte ne kadar önemli başarılar elde etmiş olursa olsun, ki bu da tartışılır, şu an yaptıkları açıkça 'öh-öh' mesleğini kötüye kullanmaktır. Mutlaka bir şey yapmalıyız!"

Gambol'un üst koluna dokundurmakta olan Whatley, parmaklarına iyice kuvvet verdi. "Gambol 'huu', sence Busner, Dykes'ın bir *Kapsamax* kurbanı olduğunu ve yakalandığı sanrının büyük olasılıkla ilaç kaynaklı olduğunu biliyor mu?"

"Beyler, bu konuda bilgisi olduğundan hiç kuşku yok. Dykes'ın doktorunun Anthony Bohm olduğunu biliyor bir kere. Yasadışı test davasına Bohm'un adının karıştığını da biliyor. Tabii bu bilgilerin herhangi birini Dykes'a aktarmış mı, onu bilemeyiz."

"Evet" diye yine araya daldı Phillips, "o zaman parolamız; SS yapılacak."

"Aynen öyle, zaten bu yüzden Hekimler Yüksek Kurulu'na göndereceğimiz, Busner'ın mesleğini kötüye kullandığını anlatan mektubu hazırladım bile. İki kopyası daha var, siz de gözden geçirin. Eğer mektup üzerinde anlaşırsak, hemen göndeririz, değil mi 'huu'?"

• • •

Gambol, kuşku duymamakta haklıydı; zira akıl hastalıklarına ve organik işlev bozukluklarına psiko-fiziksel yaklaşım fikrinin sahibi, hastasının tuhaf durumuna bir katkısı olduğunun apaçık farkındaydı. Ama dönüp dolaşıp onu bulmuş bu tür bir nedenselliğin, bir suçlama sayılacağına inanmıyordu. Madem o ve Dykes aynı yola düşmüşlerdi, varsın düşsünlerdi. Dykes'ın beyni gerçekten nörolojik hasara da uğramış olabilirdi, belki doğumdan itibaren böyleydi bu, belki sonradan çıkmıştı; inanılmayacak derecede şiddetli, hiç görülmemiş bir psikozun pençesinde de olabilirdi. Hiçbir olasılık, şu anda izlemekte oldukları yolun doğruluğunu ortadan kaldıramazdı. Busner, Simon'da her gün yeni bir değişik-

lik olduğunu görebiliyordu. Psikiyatrın vardığı sonuca göre, Simon çevresini kavramak için yararlandığı o acayip algı sistemine gün be gün uyum sağlıyordu. Algıları ve duyuları ciddi anlamda sekteye uğramış şempanzeler de böyle yaparlardı; körlüğe ve imsizliğe, sağırlığa ve seslemesizliğe böyle uyum sağlarlardı.

Dykes ile olan ilişkisinin çok yakında ufak ufak kurcalanacağını, kendisine ve hastasına iğneleyici sorular sorulacağını da biliyordu. Gambol'un hem ev hem de iş bölgelerinde pek görülmemesi yeni bir yandaşlığın, bir ittifakın kurulmakta olduğunun somut göstergesiydi. Kapalı çarşının daracık caddelerinde ve maymunu yalnızlığa iten gürültüsünde, Simon'ın hemen kıçı sıra ilerlerken, bu zavallı şempanzeyle yollarımızın kesişmiş olması benim hekimlik hayatımı bitirecekse hiç durmasın, diye düşünüyordu Busner. Benim bütün felsefem ve kariyerim, katı ve işlevci kategorilerin yıkılması üzerine kuruldu. Böyle bir son, alfa olarak hükümranlığıma da yakışan bir son olur.

Yine kocaman bir düşünce yığınına bir sürü minik fikir, önerme ve yorum takıldığını hayal etti Busner. Bunları karıncalar gibi tek tek koparıp ağzına attığını düşünecekti ki, suratı Simon'ın kıçına sertçe çarpıverdi. Radikal psikanalistin kocaman dudağı, Simon'ın apış arasının kokularını özümserken yukarı doğru kıvrılıverdi. "Çap-çap."

"Hah-hah-hah" diye soluk alıp verdi Simon, sonra öksürmeye başladı. Sonu gelmeyen Bactrian'larından bir tane daha yakmak için durmuştu. Gerçi Busner, elleri yeterince becerikli olmadığı için göğüs tüylerinin bir sürü yanık iziyle lekelenmiş, delinmiş olmasına rağmen sigara içmesine karşı çıkmıyordu; ama sigaraya olan tutkusu, onu bu hale getiren keyif verici maddeler zincirini baştan kurduğu için biraz tedirgindi.

Simon'ı rahatsız eden bu değildi oysa. Yere çöküp sigarasını tüttürürken, kaşlarını büzmüş pakete bakıyordu. "Bu sigaralar" diye işaretledi, "bir tuhaf geliyor bana."

"Fazla mı sert 'huu'?"

"Hayır, ondan değil. Paketin üstündeki hayvanın iki hörgücü bir tuhaf..."

"Sigaranın adı Bactrian ise, amblemi de hecin devesi olur, bunda tuhaf bir şey yok." Busner hastasının tüylerini burdu.

"Biliyorum, bunun farkındayım. Ama ben insanken..." Anlaşılmaz bir parmak hareketi... "Yani insan olduğum dünyada Camel sigarası içerdim ve onun devesi tek hörgüçlüydü."

"Camel mı 'huu'? Yani sizin insan dünyanızda, paketinde tek hörgüçlü deve olan Camel diye bir sigara mı var?"

"Evet, var. Bu ne saçma ve 'ehe-ehe-ehi' komik, hatta gereksiz bir değişim, değil mi 'huu'?"

"Senin bu hecin develerinin göğsüne yaptıklarında hiç 'tlak-tlak' komik bir şey yok ama" diye karşı-işaretleyen Busner, Simon'ın sol memesinin altında özellikle fazla yanmış bir bölgeye tükürüğünü sürdü, "hem artık yola koyulmamız gerek, Hamble bizi bekliyordur. Ben onu iyi tanırım."

• • •

Gerçekten de Busner'ın ikinci sanrı çözücü olarak medet umduğu Hamble, doktor ve hastası sinir bozucu derecede oynak bir bonobonun kullandığı taksiyle Eynsham'dan uzanan taşlı yolu aşarak geldikleri evin önünde indiğinde, gözü yollarda onları bekliyordu.

Hamble bahçesini çevreleyen çalılardan birinin üzerine çıkmış, dört ayak üstünde gelenleri izliyordu. Ama göğsünün genişliği ve ürkütücü hırpaniliği, Simon'da çok havyanca bir izlenim uyandırdı. Bu izlenimi körükleyense üzerinde sadece eski bir kamuflaj ceketinin bulunması, onun da düğmelerinin açık olmasıydı. Geniş omuzları ve serin sonbahar havasına doğru ağzından püskürttüğü buharlarla, Hamble tam bir şempanzeydi işte. Hamble'ın evine de dikkat edip bir tarafta elma bahçelerini, öbür tarafta yeni yeni filizlenen tarlaları görünce, tam da hayvanat bahçesi kaçkını bir tip, diye düşündü Simon.

Hamble'ın suratı bir erişkin erkek için fazla soluktu ama epeyce kıvırcık ve kızıl renkli favorileri, yanaklarından aşağı bir el iriliğinde yer kapladığından, göz dolduruyordu. Bu favorilere bir de

köpekdişlerinin sergilenmesi eklenince, Simon iyiden iyiye huysuzlandı. Taksiciye parasını vermekte olan Busner'ı yalnız bırakıp tam teslimiyetle Hamble'a hot-zotladı ve kıçını iyice havaya dikip geri geri bahçeye doğru yürüdü. Apış arası endişeyle kasılıyordu.

Ama Hamble, gerçekten de Busner'ın gösterdiği kadar antika bir tipti. Çalıları gayet sallapati, üstüne üstlük sessiz bir şekilde hışırdattıktan sonra, Simon kadar kısık bir sesle hot-zotladı ve çalının üzerinden sıçrayarak onu tımara başladı, bu sırada da dokunduruyordu: "Lütfen Bay Dykes, sizi Simon diye anabilir miyim 'huu'? Lütfen bu kadar teslimiyetçi olmayın. Uysallığınız beni gerçekten çok memnun etti ama lütfen 'çap-çap' bu kadar zahmete girmeyin."

Simon kıçgeri dönüp kendisine dokunduran şempanzeye baktı. Hamble'ın ağzı ardına kadar açıktı ama üstdudağı sarkık olduğundan dişlerini kapatmış, korkunçluktan uzaklaştırmıştı onu. "Hu-huuu?" diye hot-zotladı Simon.

"Elbette" diye karşılık verdi Hamble. "Coleridge'in E*pigram* eserinde yazdıklarını hiç aklından çıkarma: 'Çifte ahırlı bir kulübe gördü ilerde/Kibarlığın hanesiydi bu/Ve Şeytan gülümsedi; çünkü sevgilisi günah/Tevazunun kulübeye girememesiydi.' "

Gerçi Simon bu dizeleri gerçekten Coleridge mi yazmış, yazdıysa ne anlatmak istemiş pek kavrayamamıştı ama koca şempanzenin gülen suratını, yandaşça bakan gözlerini görünce, durup ne yaptığını düşünmeden ayağa kalktı ve Hamble'a sarıldı. O yılankavi kolların kendisini sarması ne de güzeldi, hele Hamble'ın bütün gücüyle Simon'ın kemiklerini çatırdatması. Birkaç saniye sonra ayrıldılar ve Simon, " 'Hoo' Dr. Hamble 'çap-çap', o dizeleri işaretlemeniz benim için nasıl değerliydi bilemezsiniz. Coleridge benim en beğendiğim şairlerden biridir. Hatta sinir krizi geçirmeden hemen önceki gün, Coleridge'in zihni bir dağılıp bir kaynaşan kırlangıç sürüleri olarak algıladığını, resmettiğini düşünüyordum."

"Tam bir şempanze grubu gibi" diye araya girdi Hamble.

" 'Huuu'? Evet, olabilir. Bir şempanze grubuna benziyor kuşkusuz. Ama ben daha çok insan zihnini düşünüyordum; sizce bu saçma mı 'huu'?"

Hamble suratındaki oyuncu ifadeyi koruyarak, evrak çantasını bir kolunun altına sıkıştırmış, çamurlu bahçeden seke seke geçmeye çalışan Busner'a döndü. İki kıdemli erkek karşılaştı ve eski ama çok da sıkı olmayan yandaşların yaptığı gibi, formalite icabı temenna ettiler birbirlerine. "HoooKraa" diye hot-zotlayan Busner'ın hemen ardından Hamble da hot-zotladı, sonra işaretledi, "Vay vay... Zack Busner, gayet iyi görünüyorsun. Sana kaç zamandır dokunmadım... Ne kadar oldu 'huu'?"

"İki yıl olmuştur Raymond" diye karşı-işaretledi Busner, "McElvoy'un Royal Society'de yaptığı gösterişten sonra onunla beraber bir bara gitmiştik. O feci geceden beri görüşmedik 'grnnn'."

Hamble hızla araya girdi, "Feciydi ama yanında getirdiğin o Tourette hastası yüzünden. Olur olmaz seslemeler çıkarması yüzünden kavgaya girmiştik, hatırlatırım. Kabul et Zack, onun o car-carları yüzünden kavga çıktı."

"Evet Raymond, Tourette hastalarının huyu bu zaten, olmadık yerde car-carlıyorlar. Neyse artık" diye Hamble'ın kasıklarındaki kalın tüylere dokundurmaya devam etti Busner, "şimdi 'çap-çap' buluştuk ve bundan daha önemli bir şey yok, değil mi 'huu'?"

Hamble köpekdişlerini gösterdi ve dişlerini takırdata takırdata güldü. " 'Tlak-tlak-tlak' evet Zack, konuyu güzelce özetledin. Şimdi, eğer olan biteni yanlış anlamamışsam biraz dağılmak, Simon için yararlı olacağa benzer. İstersen biz Simon'la işaretleşirken sen de bahçeyi dolaş. Sonbaharda bu bahçe görülmeye değerdir. Hem hava da çok güzel."

Busner, bu işaretlerle Hamble'ın ne anlatmak istediğini kavradı. Olabilir tabii, diye düşündü; Hamble da gayet yufka yürekli bir şempanzedir ve antikalığı, Simon'a daha kolay erişmesini sağlayabilir. Busner selamlama tımarını keserek ayağa kalktı. "Ne tarafa takılayım Raymond, şurası iyi mi 'huu'?"

"Evet, orası da gayet güzeldir. Hatta nehir kenarına kadar inebilirsin ama en aşağıdaki padokta dikkatli ol; çiftçinin köpekleri var ve biraz huysuzlar."

Busner, Simon'ın suratına ıslak bir öpücük kondurdu ve onu evrak çantasıyla beraber Hamble'a emanet edip uzaklaştı. Geride kalan iki şempanze, ünlü tabiat filozofunun –kendisine bu unvanı yakıştırıyordu da– pembe-sarı çiçekler gibi yaprak yaprak yalazlanan apış arasını görebildiler sadece; bahçenin dibindeki sert, yaprak dökmeyen çalıların arasında kaybolup gitti.

Hamble homurdandı, Simon'ı elinden tutup eve soktu.

• • •

Sonraki iki saat, Simon'ın krizden bu yana geçirdiği en uyarıcı, en ayrıksı ve en kuvvetli iki saatti; ama bir o kadar da yıkıcı ve üzücü oldu. Hamble'ın Simon üzerindeki etkileri, bir bakıma Busner'ın tahmin ettiği gibi olmuştu; çünkü antropolojiye bağlı tüm konulardaki bilgisini o kadar farklı ve eğlenceli bir biçimde aktarıyordu ki, bu ısınma turları Simon'ın maymunluğunu kabul etmeye yönelik epey büyük adımlar atmasını sağladı.

Öte yandan, Hamble'ın bariz antikalığı, evinin acayipliği ve davranışlarının abartılı maymunsuluğu, Simon'ın küçülmekte olan insanlık duygusunu iyice alevlendirmişti. Üstelik Simon rahatsızlığından önce Hamble'ın kitaplarını okumuş ve bu şempanzeyi hep bir insan olarak kafasında canlandırmıştı, favorilerini bıyığa benzetmişti; bu da işi zorlaştırıyordu. Ayrıca Hamble'ın Simon'a ite kaka ot içirmesi de işleri pek kolaylaştırmamıştı.

Ama bunlar daha sonra yaşandı. Önce Set'e girdiler; Hamble evine bu adı vermişti. Yavrusunu emziren kocaman bir dişi tilki rölyefi vardı evde; kıvrımlı koridora açılan eski, meşe kapının üst eşiğini bu rölyef süslüyordu. Toprak rengi halı döşenmiş bu koridor, ilerde başka kıvrımlı koridorlara açılıyordu ve bu koridorların her biri, in gibi bir odada bitiyordu. Ana koridorda ilerlerken, Hamble'ın dizi dizi yavrularından üç tanesine denk geldiler. İki erişkin erkek, durup yavruları gıdıkladılar ve yaptıkları oyuncul gösterileri alkışladılar.

Yavrular bir tarafa, Set'te yürümek başlı başına bir işti. Simon elini ya da ayağını nereye atsa, bir cisimle karşılaşıyordu. Set,

böyle cisimlerle tıkış tıkış doluydu zaten. Hayvan iskeletleri, doldurulmuş kuşlar, şempanze kafatasları ve kelebek koleksiyonları vardı; yıpranmış duvarlara ya asılmış ya dayanmıştı bunlar. Ayrıca bin bir türlü kitabenin ağırlığı altında inleyen raflar ve olmayacak kadar çok çeşitli masalar ve sandalyeler vardı. Bu masaların bir kısmında, daha küçük boyutlarda ve çılgın bir titizlikle düzenlenmiş midye kabuğu, kabuklu hayvan, kurutulmuş çiçek ve bitki ile değerli taş koleksiyonları hüküm sürüyordu. Duvarların geri kalanında ise çiçek ve böceklerin suluboya resimleri, mürekkepli kalemle çizimleri ve Hamble yavrularının patates baskı resimleri görülebilirdi.

Duvarlara dizilen yavruların sadece resimleri değil, kendileriydi de. Ve bir de oyuncakları. Kurşun ve plastik askerler, bebek evi mobilyaları, Legolar, tren maketleri, oyuncak ayılar ve tabii bir de bezden yapılmış insanlar, aynı erişkinlerin koleksiyonları gibi dikkatle düzenlenmiş ve bunların arasına serpilmişti ki bunca soyut şey, en olmadık şekilde somutlaştırılsın ve ortaya karman çorman bir şey çıksın.

Hamble bu ev müzesinin içinde büyük bir güvenle dolaşıyordu. Zaten Simon'ı rahat bir deri koltuğa oturttuktan ve onunla işaretleşmeye başladıktan sonra, Simon da bu dehşetli kargaşanın içinde hikmeti kendinden menkul bir düzen olduğuna, hatta bu hikmetin doğrudan Hamble tarafından sağlandığına kanaat getirdi.

Küçücük pencerelerin duvarların epey üstüne yerleştirildiği, gürül gürül yanan bir ateşle ısıtılan oturma ve çalışma odasında, kargaşa iyice ayyuka çıkmıştı. Hamble bir yandan işaretleşirken bir yandan da oraya buraya sıçrıyor, fikirlerini örneklemek için bir obje ya da kitap kapıp geri dönüyordu. Obje önünde de olsa arkasında da, büyük bir rahatlıkla doğru parçayı alıp dönmesi, Simon'ı hayrete düşürmüştü. Bu kadar sağlam bir boşluk algısının, bir şempanze için olağanüstü sayılamayacağını biliyordu, ama bu algı üstünlüğünün, parçaların düzeniyle ifade edilmesi çok ilginçti. Odaya dağılmış her bir parça, beynindeki her bir fikrin cismani karşılığı ya da yansıması olabilirdi. Birkaç dakika-

lık bir gösterişmenin ardından, Simon işaretleştiği kişinin Hamble değil, onun sahiden de büyük kafasının içindeki bir başka büyük şempanze olduğunu sandı.

Daha oturur oturmaz doğa bilimci Hamble keyifle "Gru-unnn" diye sesledi ve işaretlemeye başladı: "Sorunuza cevap olarak Bay Dykes..."

"Lütfen" diye durdurdu Simon, "beni Simon olarak anabilirsiniz."

"Peki Simon. Hayvan haklarının militan savunucularına destek vermeye niyetim yok benim ama 'öh-öh' bilincin doğası hakkında, bilim çevrelerinin tamamından daha geniş bir görüşe ve derin bilgiye sahip olduğumu rahatlıkla gösterebilirim. İçki ister misin 'huu'?"

"Evet, iyi olur."

"Bira veya şarap mı, daha sert bir şey mi 'huu'?"

"Bira iyidir, teşekkür ederim 'grnnn'."

Hamble sıçradı, ellerini kafasının ardına uzattı ve içki tepsisinden bir şişeyi dönüp bakmaya ihtiyaç duymadan çekti, açtı, içindekileri bir bardağa boşalttı ve dolu bira bardağını tek bir damla dökmeden Simon'a geçirdi. İşin güzel tarafı, bunları yaparken konu üzerinde işaretleşmeye devam ediyordu. "Gerçi yüzyılın başında yazmıştır ve morfin müptelası olduğu bilinir ama bence Eugene Marais'nin akıl tanımı, üzerinde durulması gereken bir tanımdır. Herhalde *İnsanın Ruhu* adlı eserini okumuşsundur, değil mi 'huu'?"

"Maalesef okumadım, Dr. Hamble."

"Lütfen bana Raymond işaretle. Hayvan beyinlerindeki bireysel ve kalıtsal hafıza ayrımını ilk yapan 'grnn', Marais olmuştur. Kuramına göre, bu iki hafızanın birbirine oranı, hayvandaki bilinç veya irade miktarını belirlemektedir. Bu görüşleriyle..." dedi ve tam bu anda bir kitaba doğru atıldı, hiç hatasız yakaladı ve Simon'a uzatıp ekledi: "Linnaeus'a mutlaka katılırdı. Linnaeus şunu savunur: 'En zeki insanın, en bilge kişiye göre çok az fark göstermesi, dikkate değer bir durumdur.' Bak, bu onun *Systemae Naturae* adlı eseridir; burada insanları bir tür şempanze olarak

sınıflandırır ve onlara P*ongis sylvestris* ya da P*ongis nocturnus* adını verir. Gerçi Marais bu kadar ileri gitmezdi sanıyorum. Biradan memnun musun 'huu'?"

Simon, okuduğu şeylerin kendisine tekrar anlatılmasından duyduğu rahatsızlığı ifade etmemesi gerektiğini biliyordu artık. Bunun için, koltuğundan kalktı, odanın öbür ucuna geçti ve iyice eğilip temenna ederken işaretledi: "Lütfen 'HoooGrnn' Dr. Hamble, Raymond; kitaplarına saygı duyuyorum ve daha yeni tanışmamıza rağmen dübürüne pek bir hayran kaldım. Primatoidler, özellikle de insanlar konusundaki tarihsel literatürün epeyce bir kısmını taradım zaten. Öğrendiğim her şey 'HoooGrnn', dünyanın baş aşağı edildiği, insanın yerine şempanze, şempanzenin yerine insan geçtiği duygusunu kuvvetlendiriyor içimde."

Hamble'ın ona hâlâ elini uzatmakta olduğunu gören Simon, koltuğuna doğru kıçın kıçın ilerlerken, işaretlemeye devam etti. "Benim asıl ilgimi çeken ve 'hooo' insan olduğuma dair izlenimim konusunda 'öh-öh' en çok yardımı dokunacağını düşündüğüm şey, yabani insanlar hakkında bilgidir. Hayvanat bahçesindeki insanlarda kendimden en ufak bir iz bile bulamadım. Yavrularımdan biri kayıp ve onun yabani insanlar arasında olabileceğinden kuşkulanıyorum..." İyiden iyiye sapıttığı bu açıklamadan sonra, Simon Dykes'ın parmakları hareketsiz kaldı.

Bu, eski ressamın bir süredir içinde büyüttüğü bir fikirdi. Busner'ın uyguladığı olağandışı tedavi bir ölçüde yararlı olmuştu. Simon'ın kendi maymunluğunu benimsemesi daha az sorunluydu artık; kendisine yabancı bedeniyle dünyaya daha kolay uyum sağlıyordu. Ama eski ressamın başı, nerede nasıl saldıracağı belli olmayan bir nostaljiyle beladaydı hâlâ. Kendine ait insan cinselliğinin, Sarah'nın bedeninin hatırası ve Küçük Simon'ın bir yerlerde sürekli karşısına çıkan görüntüsü, inkâr edilemez bir gerçeklik olarak suratına çarpıyordu. Birdenbire düşüverdiği bu tersyüz dünyada, Simon tek bir düşünceye takılıp kalmıştı. Üç yavrusu olduğuna inanıyordu. Eğer kayıp yavrusunu bulabilirse, ona tutunur tutunmaz bir paraşüt açılacaktı belki ve Simon tanıdığı tüysüz dünyaya sağ salim geri dönecekti.

Bunu gören Hamble'ın kaşları büzüldü. Busner randevu almak için telefon ettiğinde Dykes'ın durumunu biraz anlatmıştı. Hamble gelecek şempanzenin uzuvlarında hafif bir işlev bozukluğu bulacağını biliyordu. Maymunluktan kopuşu da dehşetle kapsamlı ve tutarlı olacaktı; ama bu bambaşka bir şeydi. Parmaklarını havaya diktikten sonra işaretlemeye başladı. "Nasıl istersen Simon. Evet, 'gru-nnn', yabani insanlarla karşılaştığım doğrudur." Yine milim sapmadan bir başka malzemeye uzandı; bu bir insan kafatasıydı. Kafatasını Simon'a verdi, o da sonraki dakikalar boyunca şefkatle elinde tuttu bunu. "İşaretlediklerinde doğruluk payı var; bunlar, gözetim altındaki türdeşlerinden hayli farklıdır. Gel seninle bir değiş tokuş yapalım. Ben sana yabani insan izlenimlerimi göstereyim, bunun karşılığında sen de bana insanlığı senin nasıl anladığını işaretle. En çok öğrenmek istediğim 'grnnn' konu da insan cinselliği, tamam mı 'huu'?"

Bu son işaret, Simon'ın anılarını can evinden vurmuştu. Hamble'ın bundan sonra işaretleyeceklerine dikkat kesilecekti kesilmesine ama aklında çıplak bedenler, dişlenesi sıkı etler dört dönecekti.

Hamble yolculuğa parmaklarıyla çıktı. "Geçen yılın altı ayı boyunca Kongo'daydım; her ne kadar özellikle yabani insanları araştırmıyor olsam da 'gru-nnn', onlarla karşılaştım. Yerli bonobolardan bazılarıyla keşfe çıkmıştık. Ekvatoral ormanın içinde değildik daha, eteklerinde sayılırdık ve ağaçlar henüz seyrekti. Bazı bonobolar ağaçta sallanarak önden gitmişlerdi ama ben yumruk üzerinde yürürken daha rahat ettim. Geniş ve sığ bir vadiye geldiğimizde, karşıki yamaçta çok büyük bir insan devriyesiyle karşılaştık 'hooo'."

"Bu durum korkutucu muydu 'huu'?" diye araya girdi Simon.

" 'Ruaaa'! Elbette; çünkü sayıları yüzden fazlaydı ve ağaçların arasında hayalet ya da zombi gibi geziniyorlardı. Yerlilerin insandan çok korkmasının nedeni de bu zaten, hep çok kalabalık gruplar halinde dolaşıyorlar ve önlerine çıkan küçük bonobo gruplarını, sayı üstünlüğüyle mahvedebilirler."

"Her neyse 'grnnn', o gün devriyemiz insanları görünce hemen toparlandı ve ne yapacaklarını izlemeye koyuldu. O mesafeden bile, ki en az beş yüz seksen üç metre vardı, o tuhaf, pes perdeden sesleriyle işaretleştiklerini, hatta el hareketleri bile yaptıklarını gördük. Gece orada yuvalanacaklardı herhalde; çünkü ağaçların arasında birkaç tane kaba sığınak seçebiliyorduk."

"Sığınak mı inşa ediyorlar 'huu'?"

"Evet, ediyorlar 'grnnn'. Yabani insan, doğuştan agorafobi hastasıdır ve tamamen kısıtsız, açıkta kalmaya katlanamaz. Neyse, insan devriyesi bir süre sonra uzlaşmaya vardı. İrice, alfa tipli bir erkek görebiliyordum durduğum yerden. Çok ürkütücü bir tipti, hele kafa tüylerinin gürlüğünü görmen gerekti. İşaretleşmelerinden anladığım kadarıyla, grubun ikiye ayrılıp bir kıskaç manevrasıyla beni ve bonoboları çember içine almasını emretti. Arada nehir vardı göstereceksin. İşin en acı tarafı, insanlar sudan kesinlikle korkmuyor; hatta yüzme bilenleri var, inanır mısın? Var gerisini sen düşün, korkudan nasıl 'hooo' altımıza ettik."

Simon aslında Hamble'ın işaretlerine çok dikkat etmiyordu; gözlerini kendi içindeki yangına, alevlerin ışığında yaptığı gölge oyununa çevirmişti. Ayrıca evin uzak köşelerinden, Hamble yavrularının hot-zotları duyuluyordu ve bu, Simon'a kendi yavrularını hatırlatmaktaydı. Ama Hamble'ın hareketsiz kaldığını fark etti birden ve hazır işaretlerinden birini sürüverdi ortaya. "Ne yaptınız peki 'huu'?"

"Avazımız çıktığı kadar havlayıp hot-zotlayarak nehre doğru yaklaştık. Bonobolardan bazılarının silahı vardı, antikacılarda bulamayacağın kadar eski, çakmaklı tüfekler ama yine de patlıyordu işte; aralıksız doldur boşalt yaptılar. Bu, umduğumuz 'grnnn' etkiyi yarattı ve insan devriyesi geriledi, tabii sonra biz de çekildik. Meksika tipi bir düelloya benzedi yani karşılaşmamız."

"Hu-huuu?" Simon birden yekinerek koltuğunda dikeldi ve dikkatini Hamble'a yöneltti. "Yabani insanların da açıkça sergileyebildikleri bir bilinci olduğunu mu düşünüyorsun Raymond 'huu'?"

"Kesinlikle bir tür bilince sahipler ama o uçuk antropologların iddia ettiği şekilde değil bu bilinç."

"Ne demek bu 'huu'?"

"Şu demek; eğer Savage-Rimbaud gibi şempanzelerin, gözetim altındaki insanlara işaretleşme öğrettikleri filmleri alır da iyice yavaşlatırsan, insanların, şempanze eğitmenlerinin işaretlerini santimi santimine taklit ettiklerini görürsün. Başka bir gösterişle, neyin işaretlendiğini anlayıp aynı yolla buna karşı-işaretleyebilirler; ama bu durum, işaretleri tam anlamıyla kullanabildiklerini göstermez 'grnnn'. Stephen Jay Gould'un da parmak bastığı gibi, herhangi bir hayvana, başka bir hayvan gibi davranmasını öğretmek ilginç değildir. Bu bağlamda, insan zekâsı, insanların doğal davranışları çerçevesinde yaptığı şeylerdir."

Hamble bu uzmanlık tezini andıran gösteriş sırasında, kamuflaj ceketinin iç cebinden bir ot kesesi çıkarmıştı ayağıyla. Keseyi havaya attı, yakaladı, salladı ve "Biraz dumanlayalım mı 'huu'?" diye işaretledi. "Bizim Zack'in gösterdiği kadarıyla, sen de bu ot bok işlerinin yabancısı değilmişsin." Muzip muzip sırıtınca, uzun dudakları sakallı suratının tümünü kapladı.

"Bilmem ki 'hooo'..."

"Hadi bir Bactrian gönder, ben otu sararken de insan cinselliği hakkında bir şeyler işaretlersin artık. Bilirsin herhalde, antropoloji camiasında türler arası cinsel ilişki, pek ortaya dökülmese de sık rastlanan bir olaydır.

"Ciddi misin 'huu'?"

Hamble bir eliyle sigarayı havada kaparken, diğer eliyle işaretlemeye devam etti. Hep gösterilen ama bir türlü kanıtlanamayan bir iddiaya göre, Dian Fossey, hani dişi Louis Leakey diye anılır ya, Ruanda dağ gorillerini incelemeye gönderildiği sıralarda böyle bir 'öh-öh' ilişki yaşamış. Beraber olduğu genç erkek gorilin adı neymiş, biliyor musun 'huu'? 'Tlak-tlak-tlak' Parmak. İsmiyle müsemma ne demek, bilirsin. Ama Parmak 'hah-hah' avcılar tarafından öldürülünce, Fossey kafayı yemiş ve kendisini ölüme götüren o kaçak avlanma karşıtı kampanyayı o zaman başlatmış işte. Ya da, şempanzenin gorille çiftleşmesinden tiksi-

nen bir yerli bonobo vurmuştur onu. O Aspinall adlı 'grnnn' şempanze de başka bir örnektir."

"Kumarhaneler kralı Aspinall mu 'huu'?"

"Ta kendisi. Belki biliyorsundur, Kent'te 'grnnn' kendi hayvanat bahçesi var. Orada, bakıcılarının hayvanlarla normalden daha 'çap-çap' yakın ilişkiler kurmasına izin veriyor. Kendisi de sık sık 'grnnn' gorilleriyle çok yakın ilişkileri olduğunu ima eder. Belki de bu yüzden yakın zamanda gorillerden biri bakıcısının kolunu kopardı. Şefkat arıyordu 'tlak-tlak' zavallıcık!" Hamble'ın ayağında bir çakmak belirmişti. Parmak kadar sarmayı yaktı, sonra koltuğuna çöküp zevkle üflemeye başladı dumanları.

Hafifçe araladığı ağzından taşan dumanların mavi kıvrım ve halkaları, Hamble'ın tüylü göğsünde köşe kapmaca oynadı bir süre. Bu yerel bulutlanmadan ötürü işaretleri görünmez olduğu için, Simon şempanzenin gösterdiklerinin bir kısmını algılayabildi sadece. "Lütfen merakımı gider Simon. Sen, insanların baskın primat türler olduğu bir dünyada gerçekliği deneyimlediğini öne sürüyorsun. Bu dünya makro düzeyde bizimkine benziyor; sanayileşme, Japon işi yarışma programları ve 'öh-öh', bu mal iyi hoş da ciğerimi kaşındırıyor, su kültüründe esrar yetiştirmek gibi şeyler iki dünyada da var. Ama mikro düzeyde her şey farklı olmalı; bedensellik, cinsellik, çiftleşme davranışları ve daha birçok şey bildiğimizin çok dışındadır mutlaka.

Bir süre imsizlik ve seslemesizlik oldu. Hamble sarmayı ayağıyla Simon'a uzattı ve Simon hiç düşünmeden ayağıyla aldı bunu. Geçirdiği sinir krizinden beri ilk defa, anksiyolitik olmayan bir madde alıyordu ve yine ilk defa el yerine ayağını kullanıyordu. Bacağını suratına kadar kaldıran Simon, bu uzvun esnekliğine, hareket etme ve pozisyon alma becerisine hayran kaldı. Sarmadan koca bir nefes çekti ve otun çiçek kokulu dumanını dışarı saldı. İlk nefes o kadar tatlı gelmişti ki, bir daha çekti, sonra bir daha; aynı anda hem nefes alıp hem nefes verirken, uzunca bir soloya kalkışmış bir saksafoncuya benziyordu.

"Nasıl bir şey mi 'huu'?" Simon'ın işaretlemesi gevşemiş ve canlanmıştı. Ot devreye girmişti demek. "Bildiğin gibi Raymond,

biz birbirimizle surat surata çiftleşiriz. Ciltlerimiz ise ipek gibi pürüzsüz ve yumuşacıktır dokunulduğunda. Bizim dünyamızda insanlar birbirine çok dokunmadığı için, çiftleşirken karşımızdakinin vücudunu da iyice tanıma fırsatı buluruz. Şempanzeleri de 'öh-öh' çiftleşirken izledim ve bu bana alelacele, iş olsun diye yapılan bir hareketmiş gibi geldi. Bizim çiftleşmelerimiz saatler sürebilir ve bu olay sırasında 'gru-unnn' dokunmanın 'çap-çap', ellemenin 'çap-çap', yoklamanın 'hah-hah-hah' ve okşamanın en şefkatlisi, en sıcağı yaşanır."

"Bana bir tımar seansını anlatıyorsun gibi geldi" diye araya daldı Hamble.

"Hayır, 'öh-öh', kesinlikle benzemez. Biz birbirimize suratlarımızı döneriz, azar işitmeyi düşünmeden gözlerimizin içine bakarız ve dişlerimizin sizinkilere oranla çok daha küçük olması nedeniyle, dakikalarca öpüşebiliriz. Üstelik Raymond, biz sadece grubumuzun dışındaki insanlarla aşk yaparız. Grup üyeleriyle, hele de yakın olanlarla ilişkiye girmek, insanlar için tiksindirici bir durumdur. Tartışmasız tabumuzdur bu. Hem şişiğini beğendiğin her dişiyle ilişkiye girersen, işin romantizmi nerede kalır 'huu'? Şefkat gösterilebilir mi şefkat 'huu'? Üstüne üstlük, kendi yavrularınla da kudurmuş gibi çiftleşirsen, erişkinlerle yarı-erişkinleri nasıl ayırt edeceksin birbirinden 'huu'?"

Bu simetrik paradoksun pek sinirlendirmediği ama bunalttığı Hamble, kendi kendine kıpırdandı: Asıl çiftleşmezsen romantizm veya erişkinlik olmaz ki!

Simon artık iyice kafayı bulmuştu ve geçmişinden, insan olduğu geçmişinden görüntüler, kalbini cam kırıkları gibi parçalayarak geri geliyordu. İnsan cinselliğine inancını kaybettiğini de nasıl düşünebilmişti? Belki de... Tüyleri ürperdi. Belki tam da hayatın en kutsal, en önemli, dipten doruğa insancıl olan unsurunu; yani sevginin fiziksel ifadesini ıskaladığı için bu kâbus dünyasına düşüvermişti, ot çeken maymunlarla ve doktorluğa soyunan şempanzelerle uğraşıyordu şimdi.

Adı geçen doktor tam bu sırada eve girdi ve Hamble'ın Simon'la sipsi döndürmekte olduğunu görünce epey bozuldu.

Odaya yumrukları üzerinde girerken yumruklarını sıktı. "HoooKraa!" diye selamladı onları, ardından işaretlemeye başladı: "Raymond, bence hipomaniyle marihuana pek uyumlu bir çift değil, sen ne dersin 'huu'?"

"O kadarını bilemem 'öh-öh'." Simon'ın ayağıyla uzattığı sipsiyi aldı. "Bu zavallının, sanrısını şempanzakıllı ortaya dökmesini sağlar diye düşündüm, hem işaretleşmemizi de dumanladık ve epey çok şey öğrendim. Ayrıca" sandalyeden indi ve Busner'a doğru emekledi, "biz bu kadar basit bir şeyden tartışmayacak kadar birbirimizi biliriz, değil mi Zackie'ciğim 'huu'?" İki alfa erkek, birbirlerini pek görülmemiş bir sanatsallıkla tımar ederken, insanlara ait olduğu su götürmez düzüşme çığlıkları, acılı beyninde kulakları sağır edercesine yankılanan Simon, sızıverdi.

Kısa süre sonra Set'ten ayrıldılar. Hamble, giderlerken Simon'a Amazon topraklarında yaptığı gezileri anlatan *Boğazıma Kadar Bok* adlı kitabını imzaladı. Simon o kitabı zaten okuduğunu gösterdi ama başka bir başlık altında ve paralel bir dünyada.

Taksi onları bekliyordu ve araba taşlı yolda ilerlerken, Simon'ın son gördüğü şey, Hamble'ın ilk hali oldu; aynı çalının tepesine çıkmış, aynı pozu vermişti. Suratı yine keyifle kırışmış, kızıl renkli el kadar favorileri, günün son ışıklarına bulanmıştı.

• • •

Londra'ya dönene kadar, Simon anıları içinde acıyla kavruldu. Sarah'nın küçük sarışın kafası geriye düştü. Simon'ın elleri, onun kafa tüylerini okşadı. Küçücük köpekdişleri, aldığı hazla dudaklarından sıyrılıverdi Sarah'nın. Küçücük elleri, Simon'ın su yürümüş aletini sıvazlamaya başladı. Bir de o tuhaf, çiftleşmenin ateşi içinde çıkarılan insan seslemeleri yankılandı Simon'ın kafasında. 'Canım, canım... Canım... Canım...'

Redington Sokağı'ndaki eve döner dönmez, Simon odasına kapandı ve *İnsanlar Cehennemi'nde Savaş* filmini videoya taktı. Bu, hem dizinin en beğendiği, en eğlendiği filmiydi, hem de kayıp

kimliğinin özünü yakalamasını, birkaç saniye tutabilmesini sağlıyordu. Filmin gülünç mekânı hoşuna gidiyordu; zira gezegen için, alışveriş merkezini andıran bir ortamda savaş veriliyordu. Bu zaten komikti ama o mezarlık kaçkını gibi yansıtılan insanlar daha da komikti. Asma geçitlerde toplanıp, şempanze efendilerini tepelemeye hazırlanmalarına, Simon ağzını bıraktı kıçıyla gülüyordu artık. Filmin kostüm tasarımcısı gerçek evcil insan nasıl olur diye düşünmeye zahmet etmediğinden, şempanzeler gibi insanların da belden aşağısı çıplaktı ve ayakkabıları yoktu.

Hele dizinin bu son filmindeki bazı replikler, güldürmekten dişlerini dökecekti zavallının. Özellikle de canavar maymunlar, sondan bir önceki filmde (*İnsanlar Cehennemi'nden* Kaçış) gelecekten kaçan insanların üstün zekâlı yavrusunu kıstırdıklarında, şempanzebaşının –Simon ona bu adı takmıştı– ellerini ovuşturması hıçkırıklara boğuyordu onu: "Ona bakmak, mikroskop camına sıkıştırdığın bakteriyi, tutsak etmiş olmanın verdiği rahatlıkla izlemek gibi 'ruaaa'!"

Bir de en sonda, insan yığınları yetmişli yılların eseri olduğu ayan beyan görünen bütün tesisi yıkarken aynı şempanzenin gösterdiği şu ölümsüz işaret vardı: "Bu, şempanze uygarlığının sonudur, bundan sonra dünya insanlar gezegeni olacak 'ruaaa'!"

Ah keşke, diye düşündü Simon; ekrana bakarken kederle Bactrian sigarasına asılıyordu. Ah keşke. Hamble'ın verdiği ot ağır olmasına ağırdı da etkisi çoktan uçmuş, Simon'ı düşünceleriyle baş başa bırakmıştı. Hayırlı bir şey düşünseydi bari ama yok; onun aklında eski alfası Jean ile buluşmak ve yavrularıyla surat surata gelmek vardı. Eğer bu dünyayla Sealink'teki o meşum gecenin öncesinde yaşamakta olduğu dünya tamı tamına örtüşüyorsa, Simon'ı içinde bulunduğu dünyadan ancak dağılmış grubunun şempanzeleri kurtarabilirdi şimdi.

Simon'ın düşüncelerini Busner böldü. Kapının dışında hotzotlamış, bir cevap alamayınca içeri girmişti. "HoooKraa" diye sesledikten sonra, "Eee Simon, bugünkü ziyaretleri nasıl buldun? Öğretici oldu mu 'huu'?" diye işaretledi.

"Kesinlikle öyle Dr. Busner. İlk gittiğimiz yaratığı sopalamak bana alabildiğine iyi geldi, Hamble'ı da çok sevdim 'grnnn'. Benim kendimi insan zannetmeme ve algıladığım dünyayı gülünç bir sanrı olarak görmeme hiç takılmadı."

"Evet, öyle" diye araya girdi Busner, "ama unutma ki Hamble çok antika bir şempanzedir."

"Onun dışında her şey 'hooo' aynıydı yine."

"Aynı mı 'huu'?"

"Öyle bir an geliyor ki çevremdekileri gerçek olarak algıladım algılayacağım; ama sonra geçmişim sel suları gibi üstümden geçiyor, 'hooo' bu çok bezdiriyor beni. Ama Hamble'ın evinde işaretlediğim bir şey var ki onun doğruluğundan eminim. Ortanca yavrumu olanca berraklığıyla hatırlıyorum 'hooo'. Mutlaka eski alfamla görüşmeliyim, gerçeği keşfetmeme ancak o yardımcı olabilir. Lütfen Dr. Busner, hastalanalı iki ayı geçti, artık yavrularımı göremez miyim 'huu', lütfen!"

Simon, Busner'ın çöreklenmiş olduğu yere doğru emekledi ve ona yerleri öperek, tam teslimiyetle temenna etti. Radikal psikanalist –kendisine bu unvanı yakıştırıyordu da– sıska şempanzeyi yüreklendirmek için elini onun apış arasına attı ve diken gibi tüylü kalçaya dokundurmaya başladı: "Sakin ol 'çap-çap' Simon'cığım, kendini sıkma lütfen. Bugünkü davranışların ve tepkilerin beni çok etkiledi. Eski grubunla tekrar bir araya gelmenin, sana yararlı olabileceğini düşünüyorum. Eski alfan uysal bir dişi bu nedenle en kısa zamanda 'hah-hah-hah' bir görüşme ayarlamak için elimden geleni yapacağım. Ama sana dokundurmak istediğim başka bir şey var."

"Nedir o 'huu'?"

"Beni az önce eski eşinin yandaşı Tony Figes hot-zotladı. Bu gece Saatchi Galerisi'nde bir açılış olduğunu işaretliyor. Anlaşılan bu serginin, senin özellikle hoşuna gidebileceğini düşünüyor."

Simon tımarı yarıda keserek Busner'a suratını döndü. "Yani açılışa gitmemizi mi öneriyorsunuz 'huu'?"

"Eğer sen 'öh-öh' bunu kaldıramayacağını düşünüyorsan elbette gitmeyiz. Orada bir sürü şempanze olacaktır mutlaka. Öte yandan..." Busner sol eliyle işaretlemeye devam etti, "...galeri buraya çok yakın, yumruk üzerinde yürüme mesafesinde ve her zaman olduğu gibi, bir nöbet geçireceğini hissettiğin anda ayrılabiliriz. Bence gitmemiz iyi olacak. Hem bu, sağaltım ağacına tırmanırken kavrayacağın bir üst tutamak değil mi 'huu'?"

On Dokuzuncu Bölüm

Gece çok soğuk ve rüzgârlıydı. Simon ve Busner buna rağmen Fitzjohn's Caddesi'nden yürüyüp Swiss Cottage'ı geçerek Boundary Sokağı'na girdiler ama gündüzün aksine, geceleyin pek bir çiftleşme hareketi görülmüyordu çevrede. Ancak galeriye yaklaştıklarında işler değişti. Hava puslu olmasına rağmen, Busner iki yüz yirmi dört metre öteden Abbey Sokağı ile Boundary Sokağı'nın kesiştiği noktayı seçebildi. Bu kavşak, Saatchi Galerisi'ne girmek için kuyruk oluşturmuş sanat şempanzelerinin vuruşmaları, çığlıkları, tımarları ve sosyalleşmeleriyle fıkır fıkır kaynıyordu.

Busner ayağa kalkıp Simon'a suratını döndü. " 'Huuu' bununla baş edebileceğinden emin misin? Galeride bir sürü şempanze olacak, biliyorsun."

"Hooo" seslemesiyle düşündü Simon, sonra karşı-işaretledi: "Nasıl olsa kimseyi çıkaramam, hem ortalık çok kalabalık, hem de hepsi şempanze yani 'tlak-tlak-tlak'!"

"Evet Simon ama unutma ki onlar seni tanıyacaktır. Sergiden bu yana şempanze içine çıkmamakla kalmadın, geçirdiğin rahatsızlık basına da yansıdı. Yani, dikkat çekeceğimizi varsayman 'öh-öh' yanlış olmayacaktır bence."

Busner'ın en büyük umudu, Simon'ın eski eşi olan Sarah Peasenhulme'un da açılışa katılmasıydı. Busner ve Figes arasındaki işaretleşmenin de temelini bu oluşturmuştu zaten. "Performans sanatçısı Ken Braithwaite ile eşleşiyor gibi şu aralar" diye işaretlemişti Figes telefonda, "ama tekrar Simon ile çiftleşmeye ve onun apış arasını hissetmeye bayılacaktır eminim. Bizimki Sarah'yı görünce kuşu öttürebilir mi dersiniz Dr. Busner 'huu'?"

Busner, bunu elbette bilemeyeceğini ama Simon'ın maymunluğunu giderek daha çok kabullendiğini işaretlemişti. Bu işaretle pek de yüksekten atmış sayılmazdı hani, Hampstead'den aşağı inerlerken Simon, hiç görmediği kadar atik yürüyordu. Bacaklarındaki sekte hafiflemekteydi ve soğuk bir gece olmasına rağmen Simon ceketinin düğmelerini iliklememişti; bu da yapay değil doğal postu tercih ettiğini gösteriyordu.

İki şempanze kalabalığın içinden itişe itişe ilerleme otoritesini gösterdikten sonra, işlemeli gölgeliği olan, büyük çelik kapılara erişmeyi başardılar. Oradan itibaren, salona kadar hafif bir rampa kıvrılarak ilerliyordu. Rampanın dirseğinde, bir itfaiye kamyonunun bire bir maketi vardı. Ama kalabalığı Busner'ın önünden yarmış olan Simon, rampayı çıkarken bu makete bakmadı bile. Busner, kararlı davranışlarına bakarak Simon'ın bu tanıdık yere gelince özgüvenini geri kazandığını çıkarmıştı.

Özgüvenine o kadar destek çıkmayan bir şeyse, sanat şempanzelerinin çıkardığı ve Busner'ın kulağına kadar gelen sorgulayıcı hot-zotlardı. Simon'ı tanımışlardı ve fısıltı gazetesi son baskısını yapıyordu.

Kapıda dikilen ve Simon'ı görür görmez domalarak temenna eden galeri dişisine, Busner davetiyeleri verdi. Dişi onlardan bir

defteri imzalamalarını rica ederken, tam kafasının üzerinde bir Sigara İçilmez levhası olduğu halde Simon'dan sigarasını söndürmesini istemedi. Simon çok cakalı yazdı ismini; gururluydu, dimdikti ve aldırışsızdı. Çevresine toplanan şempanzelerden birkaçı ona temenna edince, dingildemekte olan kıçlara sevecen şaplakları kendiliğinden attı. Kapıdan geçtiklerinde "Hu-huuu" diye sesledi Busner, "O şempanzeleri tanıyor muydun Simon?"

"Sanmıyorum" diye karşı-işaretledi. "Belki güzel sanatlar öğrencisidirler."

Busner daha önce de gelmişti Saatchi Galerisi'ne ama salonun genişliği onu bir daha çarptı. Galerinin girişi bile Levinson'ın Cork Sokağı'ndaki yerini bir lokmada yutacak kadar büyüktü. Sağa dönüp kısa ve geniş basamaklardan emekleyerek çıktıklarında, hangar kadar geniş ve bir o kadar da yüksek bir salona girdiler. Dışardaki rampaya sürdükleri gri ve yumuşak madde, salonun zemininde de yer alıyordu, duvarlar bembeyazdı. Işıklar o kadar yaygın ve odaksızdı ki kaynağı belli olmuyordu. Zeminin orasına burasına heykeller serpiştirilmiş, çorak duvarlara birkaç tuval asılmıştı. Ama Simon ve Busner'ı çarpan bunlar değil, içerde fokur fokur kaynayan maymunlardı.

Galerinin girişini kalabalık bulanlar, burada iğne atsan yere düşmeyeceğini düşünürlerdi herhalde. Tümden yanlış olduğu kabak gibi meydanda olmasa, şempanze hayatının bütünü bu salona sığmış sanılabilirdi. Bütün hayat değil, Londra'nın sanat ve gece hayatı buraya toplanmıştı. Hepsi en iyi giysilerini giymişler, sunulan şampanyayı içiyor, deli gibi işaretleşiyor, taranıyor, poz veriyor, gösteri yapıyordu.

Dişilerin giydiği kısacık elbiseler, büstiyerler, bluzlar ve şişik koruyucular baş döndürücü bir çeşitlilik gösteriyordu ama değişmeyen tek şey, hepsinin moda olmasıydı; erkekler de en az dişiler kadar modaya uygun giyinmişti o gece. Her iki cinsiyetin de ceket ve gömlek yakaları açılmış, göğüs tüylerini sergiliyordu; hatta göğüs uçlarının birine veya ikisine birden yapılmış piercingler bile ortadaydı. Kimisi deri giymiş, kimisi sentetik deriyi tercih etmiş, bazı tipler altın varağa benzer bir şeyler giymişti;

PVC giyenler, şifon giyenler, hatta siyah serj giyenler bile vardı ki bu sonuncusu, Busner'ın delta dişisi Isabel'in dokundurduğuna göre, bu sezon çok modaydı.

Aşırı takıp takıştırmış bu kalabalığa bakan Busner, canını sıkan konuya parmak basmak zorunda hissetti kendisini. "Huhuuu?" diye sesledi.

Simon hemen döndü. "Neden bu kadar süslenmiş ki bunlar?" diye sordu doktor. Eski ressam, doktoruna baktı. Zavallı koca maymun, diye düşündü, böyle olaylarda sudan çıkmış balığa dönüyor haliyle. Busner'ın gözetimi altına girdiğinden beri ilk defa ilişkilerinin dengelenmekte olduğunu hissetti Simon. Busner'ın ona yardım etmesine, taramasına, dokundurmasına ve sürekli arka çıkmasına o kadar alışmıştı ki aynı tımarı ve yardımı, şimdi onun Busner'a yapabileceği bir duruma girmiş olmak keyfini yerine getirmişti.

" 'Öh-öh' Dr. Busner, bu sahneyi" diye hareketlendi Simon, "nasıl anlatsam 'huu'... Sanat dünyasının temelde birbirinden farklı unsurlarının arasındaki egemenlik düzeninin uygulanışı olarak değerlendirmek gerekir. Bu kadar süslenmişlerdir çünkü 'öh-öh' hiyerarşik üstlerinden, astlarından ya da denklerinden dikkat, okşama ve tımar görebilecekleri birkaç yoldan biridir giyinmek."

"Ben de böyle düşünmüştüm." Busner bunları işaretledikten sonra iki şempanze yere çöktüler ve birbirlerinin haya keselerini avuçladılar. Bu sırada, maymun güruhu çevrelerinde hızla devinmekle meşguldü.

Simon işaretleri Busner'ın kasıklarına dikkatle dokunduruyordu. "Hem zaten bu şempanzeler elbiseleri olmadan şöhretlerini nasıl 'ehe-ehe-ehi' sırtlarında taşırlar, değil mi Busner'cığım 'huu'?"

"Bunca zamandır" diye Simon'ın kasıklarını hafifçe yoğurdu Busner, "birbirimizi tımar ettiğimize göre, beni artık Zack diye anar mısın lütfen 'huu'?"

"Elbette, Zackie'ciğim 'çap-çap'; hiyerarşideki yükselişimi kabul etmenden onur duydum. Ne gösteriyordum? Üstelik bu sa-

natçıların, eğer bunlar sanatçı olarak anılabilirse, şöhretleri o kadar şaibelidir ki geniş bir eleştirmen kitlesi tarafından 'grunnn', sürekli denetlenmesi ve yorumlanması gerekir 'grnn'. Eleştirmenlerin de kendi hiyerarşileri vardır; onlarla sanatçılar arasındaki hiyerarşi son derece kaypaktır ve her an değişime açıktır. İşte bu yüzden 'çap-çap' hepsi ellerinden geldiği kadar giyinip süslenip doluşuyorlar bu salonlara ve birbirlerine domalıp gösteri yapıyor, karşılıklı tımara başvuruyor enayiler 'ehi-ehi-ehe'!"

Simon son işaretlerini esprili bir şekilde dokundururken, Busner da kıkırdıyordu. Sonra içkilerin servis edildiği masaya yaklaştılar ve bir yerlerden kiralanmış kadehlerde duran şampanyadan alarak abartılı salonun çevresinde, yumrukları üzerinde yürümeye başladılar. Galerinin ana salonunda büyük ve cart renklerde tablolar asılmıştı. Bu tablolarda; araba yıkama, barbekü yapma, frizbi oynama gibi gündelik Orta Batı Amerika işleri resmedilmişti ama ressam ya da izleyicinin astigmatı varmış gibi bütün tablolar bir tarafa kayıktı. Bu çarpıklığın izleyicide huzursuzluk hissi uyandırdığı yetmiyormuş gibi, aşırı parlak renkler ve titrek fırça darbeleri de huzursuzluk etkisinin üstüne tüy dikiyordu.

"Fena değil" diye işaretledi Simon, "hiç fena değil. Sergiye ne ad vermişler diyordun?"

"Amerikalı genç ressamların sergisiymiş Simon" diye karşılık verdi Busner.

Salonun çevresinde tam bir tur atıp ikinci şampanya kadehlerini almışlardı ki, bu devriyede önden giden Simon aniden duruverdi; kuyruğu titriyordu ve ensesindeki tüyler kabarmıştı. Busner hemen müdahale edip hastasını yatıştırmak için parmaklarını soktu tüylerine. " 'Huuu' Simon, ne oldu?"

"HoooGrnnn" diye düşünceli bir sesleme çıkaran Simon, "Yanılıyor olabilirim Zack ama merdivenlerin başındaki şu iki şempanzeyi tanıyorum galiba" diye işaretledi.

Busner, Simon'ın baktığı yere baktı ve iki bonobo gördü; birbirlerine benzememelerine rağmen belli ki ikizdi bunlar. "Şuradaki iki bonobo mu 'huu', onları mı kastediyorsun?"

"Evet, onlar. Onlar bonobo, değil mi 'huu'? İşaretlerini gördüm ama kimse bana onların ne olduğunu göstermedi bugüne dek."

"O bonoboların kim olabileceğini düşünüyorsun Simon 'huu'?" Busner'ın dokunuşu, en şefkatli okşamalar gibiydi.

"Galiba onlar Sarah'nın arkadaşları, Braithwaite adı verilmiş ikizler. Ken ve Steve. Hastanedeyken verdiğin o gazete haberlerinden birinde, Ken'in Sarah'yla çiftleştiğini ima etmişlerdi. Çok tuhaf..." Simon hareketsiz kaldı. Busner onu dürttü. "Ne tuhaf 'huu'?"

"Ken'i görünce, tabii eğer o Ken ise, kıskançlık hissetmem gerektiğini düşünüyorum ama böyle bir duygu yok içimde. Aksine, suratına bakıp kimin kime temenna edeceğini görmek istiyorum."

Busner, Simon'a kuşkuyla baktı. Simon'ın göstermek istediğini anlıyordu elbette. İnsanların o sapık tekeşlilik alışkanlığı düşünüldüğünde, uzatmalı bir alfa, beta veya gammayla, olmadı bir eşle, daha da ötesi, bu kadarı Busner'ı için için güldürüyor olsa da geçici bir yuvadostuyla bile çiftleşilmesi, duygusal rahatsızlığa yol açacak bir durumdu. Her ne kadar bu olay, antipsikiyatrın –kendisine bu unvanı yakıştırıyordu da– ilgisini çekmişse de asıl merak edilecek şey, Simon'ın bu iki bonoboyu tanımasıydı.

İki şempanze, Braithwaiteleri izlemeye devam etti. Bonobolar merdivenlerin başında iki ayak üstünde duruyorlardı ve önlerinden geçen şempanzeler, onlara hiç olmadık şekilde, üstünkörü temenna edip geçiyorlar, kıçlarını hafifçe bir eğdikten sonra doğru dürüst bir şaplak bile almadan, kesinlikle tımar falan etmeden işlerine bakıyorlardı. Simon bir süre sonra "Bonobo nedir 'huu'?" diye dokundurdu.

"Afrika'da yaşayan bir şempanze ırkı Simon" diye karşı-işaretledi Busner.

"Yani zenciler mi işaretlemek istiyorsun 'huu'?"

Busner, buna şaşırmayacak kadar iyi öğrenmişti insan alttürlerini. "Evet Simon" diye karşı-işaretledi, "bonobolar, insanın 'grnn' zenci alttürüyle karşılaştırılabilir."

"O zaman bonobo düşmanlığı diye de bir şey vardır herhalde 'ehi-ehi-ehe'."

"Vardır."

Eski ressam keyifle alt dişlerini sergiledi. " 'Ehi-ehi' şimdi anlaşıldı durum."

"Ne anlaşıldı 'huu'?" Busner anlamamıştı.

"Neden bu açılışta daha fazla bonobo olmadığı örneğin. Daha önce de göstermiştim ya, bazı şeyler hiç değişmiyor."

Bu parmak hareketinden sonra, Simon iki ayağının üstüne kalktı ve Braithwaitelerin başında durduğu merdivenlere doğru hamle etti. Busner da hemen peşinden. Ancak onlar merdivenleri çıkarken geçen birkaç saniyede, Braithwaiteler açılış kalabalığının arasına karışıp gitmişti. Simon gücü yettiğince sıçradı ama engin ve çırpıntılı bir şempanze kafası denizinden başka bir şey yoktu ortada. Simon Busner'a "Kalabalığa sığındılar tekrar" diye el salladıktan sonra ağzı açık çevresine bakmaya başladı. " 'Höööö' bu çok tuhaf..."

Galerinin bu kısmı da diğeri kadar boş ve çiğdi ama orası kadar yer israf etmiyordu. Salonun renksiz yokluğuna, çeşit çeşit maymuncuklar serpiştirilmişti. Simon'ın görebildiği kadarıyla plastik veya lateksten yapılmış oldukları için, bunlar heykel sayılamazdı ama alışılagelmiş cansız mankenlere de benzemiyorlardı. Onlara en yakın olan bire bir boyuttaki figür, tam adım atarken donup kalmıştı. Kendi ataletini yenmek ister gibiydi. Beyaz önlüklüydü ve elinde bir test tüpü vardı ama omuzlarının üzerinde taşıdığı bildik bir maymun kafası değil, devasa ve çarpık bir mutant kafasıydı. Simon neşeli işaretlerle Busner'a döndü. "Ben sık sık seni böyle hayal ediyorum 'ehe-ehi-ehi'!"

Diğer maymuncuklar da bu kadar sapkındı: Patates kafalı bir maymun, Bugs Bunny bozması bir şey ve bir ebleh. Ama maymuncuklar arasında en garibi, bir köşeye itilmiş, yalnız ve süzgün bir insan yavrusuydu. Bu ucube de yaratıcısı tarafından çarpıtılmıştı. Bedeni hiç de insansı olmayan, yanmış gibi parça parça bir postla kaplanmıştı, arka ayaklarında da kavrayıcı parmaklar vardı ve yavru, bu parmakların bulunduğu ayaklarından birini

kullanarak, iki mililitrelik bir insülin şırıngasının içine çektiği beyazı, damardan yaslamak üzereydi bedenine.

Simon ve Busner bütün maymuncukları dolaşıp her birine bakarken hafiften hayret nidaları attıktan sonra, salonu baştan başa tekrar geçip deminki kırma, beyazcı ufaklığın yanına gelip buna yakıştırmalar, eleştiriler yapmaya başladılar. " 'Ho-hoo' ne yöne çeksen gelir bir malzeme, değil mi Simon 'huu'?"

" 'Gru-nnn' doğru gösterdin Zack. Bunların tümü, doğal dengelerin ve ayarların kayması üzerine yapılmış çeşitlemeler. Biz şempanzelerin şu an içinde yaşamakta olduğumuz doğa dışı duruma, bedensel duyularımızın gösterdiği tepkiyi, yaşadığımız çarpıklığı anlatıyor." Busner, hastasının kendisini de şempanzelerden saymasına şaşırmamış değildi ama akışı bozmamak için elini tuttu ve sadece, "Senin son resimlerine de benzemiyor değil hani, ne gösterirsin 'hu-huuu'?" diye işaretledi.

"Doğru gösteririm" diye karşı-işaretledi Simon, "benim kıyamet tablolarım gibi bu maymuncuklar da çok büyük ve önemli bir perspektif kaybına, şempanzeyle canavar arasındaki katı ve aşılmaz çizginin yol açtığı kaymalara değiniyor."

Bu işaretleşmeler sürerken, üzerinde beyaz penye bir ceket ve kafasında peruk olan ufak tefek, kambur, çilli bir şempanze, ikilinin yanına yavaşça yaklaşmış, domalmaya hazırlanmıştı. Simon'ın hareketsiz kaldığını görür görmez, kıçını onlara dönüp iyice eğildi. " 'HoooKraaa' Dr. Busner, sizin önünüzde yerlere eğilmekten onur duyuyorum; Simon, seni de ortalıkta görmek beni çok memnun etti, izin ver de sarkaç gibi sallanan hayalarını avuçlayayım." Şempanze gösterdiğini yaptı.

Hayalarını okşayan avucun tanıdık geldiğini hisseden Simon, bu neşeli astın suratına baktı. Bu suratta iki ağız vardı; birini dişler çevrelemişti, diğeriniyse yaraya atılan dikişler. Simon bunun Tony Figes olduğunu fark etti. " 'HoooKraaa' Tony, Dr. Busner buraya gelebileceğini işaretlemişti bana. Bunlar hakkında ne düşünüyorsun 'huu'?"

Simon'ın çocukça saf suratına bakan Tony, şimdilik onun suyuna gitmeye ve Simon'ın geçirdiği sinir krizinden sadece birkaç

saat önce, Cambridge Circus'taki ruhsatsız içki satan dükkândan ayrıldıklarından beri, ilk defa görüştüklerini işaretlememeye karar verdi. Sakin sakin karşı-işaretledi. "Bence gayet etkileyici. Demin Dr. Busner'a işaretlediklerine göz misafiri oldum; sana katıldığımı göstermeliyim. Bu maymuncuklar, modern teriantroplardır; şempanzeler, hayvanlar ve bilinmeyen yaratıkların kırmasından oluşan hilkat garibeleridir; geleceğin sakinleridir. Bu bağlamda, sanatçının insanı temel alması da ilginç tabii. Bunların da antik şempanze kültürlerindeki gulyabaniler gibi, birtakım dini gereksinimleri yerine getirdiğini düşünmek abes olmaz sanıyorum, öyle değil mi 'huu'?"

Busner, Tony Figes'in gösterdiklerinin Simon'ı hiç bunaltmadığını fark etti. Tam aksine, bu birkaç aylık maymun-adam kaşlarını kaldırmış, tüylerini güzelce kabartmış dinliyordu; hatta aniden hot-zotladı ve Tony'nin üzerine biraz daha gitti. "Nasıl bir dini gereksinim Tony 'huu'?"

"Bizim avlanma davranışlarımız, bugün şempanzeler olarak yaşadığımız konumla değişmiş ve sınırlanmıştır; ama Lévi-Strauss'un bu konu üzerindeki 'gru-nnn' yorumları, değişime uğramak şöyle dursun, neolitik çağın ressamları Lascaux mağarasının duvarlarına ilk boyaları vurduğunda ne kadar doğruysa, bugün de o kadar doğru. Herhalde hatırlarsın 'çap-çap'; şempanze sanatının mutlak başlangıcının, hayvanların kişileştirilmesi ve tasviri olduğunu savunur Strauss."

Simon'ın dikkati dağılmıştı. Lévi-Strauss'un gündeme gelmesi, Simon'ın beynindeki bir devreyi kapatmıştı; sanrısı, üç dakikalık bellek turunu tamamlayıp başladığı yere geri dönmüş, yani aslında hiç yok olmamış, bir arkadaşa bakıp çıkmıştı. Simon Dykes kesinlikle kabullenmedi tüylü uzuvlarını, ince ve pembe renkli erkekliğini, kara suratını, kemikli kaşlarını, delici yeşil gözlerini, kabarık kafa tüylerini; ama aylardan beri ilk defa sosyalleşebildiğini fark etti.

Uzaklarda bir köşede, iri, beyaz sakallı, tepesi açık ve guatrı o mesafeden bile göze batan bir erkek vardı. Ayaktaydı, havada birtakım kataloglar sallıyordu ve taklit dahi edilemez ukalalığıy-

la bir şeyler gösteriyordu. Simon kesinlikle emindi bunun *The Times* gazetesinin saplantılı eleştirmeni Gareth "Homur" Feltham olduğundan. Yanında ise ara sıra takıldıkları bir arkadaşı vardı; arkasına indirdiği bir şaplakla gayet iyi kanıtlıyordu arkadaşı olduğunu. Bu da dizi haber yazarı Pelham'dı. Pelham, insanken ne kadar sıska, çelimsiz bir adamsa, maymunken de o kadar sıska ve çelimsiz bir şempanze olmuştu. İnsanken de uyuzdu ama o zaman, soyut bir tanımdı bu; oysa şimdi derisinde açık seçik görülüyordu somut hali.

Tam şu anda bir dişinin üstüne çullanıp düz siyah Bella Freud şişik koruyucusunu yana çekerek cart diye içine giren şu heyula gibi şempanze de heykeltıraş Flixou'ydu; bir zamanlar sanat dünyasında Simon'ın rakibi olmuştu.

Flixou'yu tanımak, bu abuk sabuk oyunda seviye atlatmıştı Simon'a. Olay yerine kızışmış birkaç dişinin gelmesi, çiftleşmeleri körüklemekteydi. Bu dişilerden bazıları gözleri bayram ettiriyordu; koruyucu bile takmamışlardı ve plastik bulaşık leğeni genişliğinde ve parlaklığındaki şişiklerini sergiliyorlardı. Birkaçı ise daha kızgınlığın başındaydı, sarkmaya başlayan dudakları henüz kasık tüylerini aşarak kıvrılıp pespembe ve ıpıslak şişikleri meydana çıkarmamıştı. Bir dişi daha vardı. Bunun kafa tüyleri sarımtıraktı; genç, narin bir dişiydi ve solmakta olan pembe çiçeğinin üzerinde Selena Blow marka bir şişik koruyucu vardı. Simon burun deliklerini iyice zorladı. Altı metre uzaktan bile, kızgınlığının sonuna gelmiş bu dişinin hâlâ alıcı olduğunu sezebiliyordu.

Dosdoğru suratına, kalp şeklindeki suratına bakan ve çizilmiş gibi incecik ama sarkık dudaklarının geriye kıvrılmasının ardından, dişinin sivri, bir şempanze için bile çok sivri köpekdişlerini gören Simon, bunun Sarah olduğunu anladı. Yer gök inleten bir hot-zot çıkardı hemen: "HooooRaaargh!" Busner ve Figes'i yerinden sıçrattı bu haykırış. Simon ne yapacağını bilmediği halde tam Sarah'nın üzerine atılacaktı ki başkalarının bu işe soyunduğunu gördü.

Bu başkaları, Braithwaiteler oluyordu. Ken ve Steve, son derece edepsiz bir biçimde, Sarah'ya gösteri yapmaya başlamışlar-

dı. Maymuncukların arasında iki ayak üstünde sekerek dolaşan, dönen, sıçrayan, dans eden ve takla atan şempanzeleri izlemek, gerçekten etkileyiciydi. Popüler bir dişinin, kızgınlığının son günlerinde de olsa, hâlâ alıcı olduğunu sezen açılış davetlisi diğer erkekler, serginin açılışını bırakıp dişinin açılışıyla ilgilenmeye başladılar. Erkeklerin kimi şantuk ipek ceket, kimi Paul & Shark marka ceket, kimi de Levi's kot mont giymişti; ama hepsinin ortak özelliği kabarık, tir tir titreyen erkeklikleri ve apış aralarıydı. Hepsi dişinin çevresinde dolanıyor, ona asılıyor, bir kerecik kendilerini içine alsın diye haykırarak, havlayarak ve zemini tıkırdatarak maymunluk ediyorlardı.

Simon'ın gözleri önünde, gevşek bir egemenlik hiyerarşisi kuruldu; kuyruğun başında Ken Braithwaite vardı. Omzunun üstünden Simon'a bir bakış fırlatan Sarah domaldı. Ken Braithwaite şişik koruyucusunu bir kenara itti ve o bildik şempanze umursamazlığıyla çiftleşmeye başladı. Şampanya kadehini yere bırakmaya bile zahmet etmemiş şempanze, önce girdi, sonra nefes nefese kaldı, sonunda da dişlerini takırdattı. Sadece birkaç saniye içinde doyuma ulaşmış olarak geri çekildi, "Şişiğin dert görmesin 'hahhah' Sarah" diye dokundurduktan sonra yalpalayarak uzaklaştı. Hemen ardından giren Steve Braithwaite de tüylerine bulaşan taptaze yapışkan sıvıyı sile sile onun peşinden gitti.

Eski eşini, ahu parçası yuvadostunu sıradaki erkeğin becermesini bekleyemeyecek olan Simon, ikinci bir yer gök inleten hot-zottan sonra, Gelen Vurdu Giden Vurdu hayratının önündeki kuyruğa doğru atıldı. Tony Figes aceleyle Busner'a "Aman 'Höööo' başına bir şey gelmesin 'huu'?" diye işaretleyince, eski televizyon yıldızı kendisinden hiç beklenmeyen bir iş yaptı ve gizli saklı kasalarda tuttuğu esprilerinden birini gün ışığına çıkarıp Figes'in beğenisine sundu. "Bu durumda ya vuracak, ya vurulacak gibi geliyor 'ehi-ehe-ehe'!"

Simon'ın akıllara seza zemin kaplaması üzerinde kayarak duruşunu izlediler. Heykeltıraş Flixou, bir şekilde kuyruğa kaynamayı başarmış, Sarah'nın tepesine binmeye hazırlanıyordu. Simon durumu hemen kavradı ve doğruca ona saldırdı. "Ahyaa-

aaak!" diye bir çığlık atarak, Flixou'nun ensesine okkalı bir yumruk indirdi. Bugüne kadarki en önemli eseri, zamanında Thames Nehri'nin güney yakasına dikilmiş ve adı *Buza Yazık* konmuş devasa bir buz kütlesi olan heykeltıraş, irkilerek geriledi. Simon hiç zaman kaybetmeden suratına şiddetli bir tokat indirdi. Bu tokat kan çıkarmıştı ve Flixou, Jasper Conran imzalı ceketini lekelemektense yenilgiyi kabul etti. Maymun-adama temenna etti, o da kıçına öylesine bir şaplak attığı anda Sarah'nın içine girdi.

Gayet iyi bildiği bir aletin içine saplandığını hisseden Sarah, "İiiyyyk!" diye çığlık attı.

Simon bir yandan "Hah-hah-hah" diye pompalıyor, bir yandan da Sarah'nın sırtına " 'Höö' Sarah, bu çok 'çap-çap', çok tuhaf bir şey" diye dokunduruyordu. Yuvarlak başının arkasından aldığı saçları, ta sırtına kadar okşayarak indirdi Simon. Devinen kalçalarının arasından bir elini uzatıp şişiğinin ön kısmını avuçladı; üstünde bir sürü sıvının karıştığı organı parmaklarının arasında iyice sıktı. "Hah-hah-hah!" Üç kez daha pompaladıktan sonra, ikisi birden orgazma doğru diş takırdatmaya başladılar: "Hah-hah-tlak-hah-tlak-hah-tlak..." Sonra, şehvani zevklerin cehenneminde eziyet gören tek bir ruh gibi, haykırarak, çatlayarak, yarılarak öyle bir orgazma ulaştılar ki böylesi kim bilir kaç gündür yaşanmıyordu Saatchi Galerisi'nde. "İiiiyyyyaaahhh!" diye öyle bir bağırdılar ki diğer salondaki şempanzeler bile işaretleşmeyi kesip olan bitene kulak kabarttılar.

Zack Busner olan biteni hayranlıkla izlemişti; Sarah'yı bu kadar iyi becerdikten sonra Simon'ın mutlaka doğru düzgün bir sevişme sonrası tımarına başlayacağını düşündüğünden, üç ayağı üzerinde, dördüncüyle kokteyl kadehini tutarak, şampanya aramaya çıktı.

İçki masasının önünde, üst galerideki çiftleşme zincirlerine hiç ilgi göstermeyen bir şempanze kalabalığı vardı. Busner aralarından birini tanıyordu; uzun boylu, açık kahverengi kafa tüylü ve gayet dişil kalçaları olan bir şempanzeydi bu. Gözlüğünü burun kemerine yerleştiren Busner, diğer şempanzenin gözündeki

komik, oval Oliver Peeples gözlüğe, bir de o hepten abes yapay şişik koruyucuya bakarak tanıdı onu. George Levinson'dı bu elbette.

George çevresindeki gruba bir şeyler gösteriyordu, koca elleri havayı dövmekteydi. Busner yaklaşırken "Elbette Yahudiler de diğer şempanzeler gibi, hatta onlardan çok..." diye işaretliyordu ki, doktoru gördü ve iyice domaldı. " 'Ho-hooo' Dr. Busner, görkemli apış aranızı yanımızda görmek ne büyük şeref. Tony Figes bana Simon'ı da getirebileceğinizi göstermişti."

Busner, Levinson'ın iri poposuna bir şaplak indirdi. " 'Ho-hooo' Bay Levinson, gösterişmeye çok dalmıştınız herhalde; o muhteşem çiftleşme çığlıklarını duymadınız mı 'huu'? Simon eski eşiyle çiftleşiyordu da..."

"Sarah mı 'huu'? Ne güzel haber, ne güzel... Herhalde bu, Simon'ın iyileşme yolunda olduğunu gösteriyor, değil mi 'huu'? Sizin olağan dışı yollarınız meyvesini verdi demektir."

Levinson'ın çevresine toplanmış gruptaki biri, Busner'ı bir süre dikkatle izledikten sonra, şimdi de ona temenna etmişti.

" 'Ho-hooo' Dr. Busner, değil mi 'huu'?"

"Evet, benim."

"Parlaklığıyla göz alan apış aranıza hayranım, kalçalarınız sabah yıldızı gibi ve olağanüstü felsefeniz, tekdüze dünyamıza güneş gibi doğuyor. Ben sizin en sadık astınızım efendim."

Şempanzenin kendinden geçerek temenna etmesi Busner'ı çok keyiflendirmişti; önünde domalmış popoya birkaç şaplak atmakla kalmadı, üstüne bir de öptü onu. "Kıçımı öptüğünüz için çok teşekkür ederim" diye işaretleyen şempanze, iyi ayak üstüne dikildi. "Beni hatırlamıyor olabilirsiniz; ama biz, geçen yıl, Cassell Kliniği'nde biraz tımar etmiştik birbirimizi."

Busner bu genç şempanzeye tekrar baktı. Çok gençti, yirmilerinin başındaydı henüz. Çok siyah tüyleri, çok beyaz bir suratı ve permayla çok gösterişli şekillendirilmiş kafa tüyleri vardı ve bu ona hiç yakışmamıştı. " 'Hu-huuu'? Hayır, hatırladığımı işaretleyemeyeceğim. Adınız neydi 'huu'?"

"Alex Knight" diye gösterdi şempanze. "Televizyon yapımcısıyım. İşaretleşme bozukluklarının tedavisiyle ilgili bir belgesel hazırlıyordum ve Cassell'a da onun için gitmiştim."

" 'Gru-nnn' evet şimdi anımsadım sizi. Bernard Paulson sizden çok işaret etmişti. Çok övmüştü sizi. Sizin için ne yapabilirim 'huu'?"

Televizyon yapımcısı biraz daha eğildi; çünkü birazdan işaretleyecekleriyle haddini aşabileceğini tahmin ediyordu. " 'HooGrnn' Dr. Busner, anladığım kadarıyla ressam Simon Dykes'ın tedavisini üstlenmişsiniz, öyle mi 'huu'?"

"Evet, öyle."

"Geçirdiği sinir krizinden bu yana, kendisini insan zannettiği gibi çok yıpratıcı bir sanrıya kapılmış, değil mi, 'huu'?"

"Evet, böyle bir durum da var ama bu gece tedavisinde inanılmaz bir gelişme göstererek çiftleşme zincirlerine bile katıldı. Kendisini giderek kurtarıyor şu aşamada."

"Ama kendisini hâlâ insan olarak görmüyor mu 'huu'?"

"Evet, korkarım sanrısının temelinde henüz bir 'öh-öh' değişiklik yok. Gösterir misiniz Knight, bu neden ilginizi çekiyor 'huu'?"

"Bir fikir, sadece bir fikir olarak, merak ediyordum da Dr. Busner, acaba siz ve doğal olarak Simon Dykes, bir televizyon belgeseli yapma olasılığını gösterişmek ister miydiniz 'huu'?"

"Belgesel mi dediniz 'huu'?"

"Evet. Tabii ki onunla geliştirdiğiniz sağaltım ilişkisi doğrultusunda. Bu kapsam, genişleyerek sizin akıl hastalıklarına karşı yürüttüğünüz varoluşçu-fenomenolojik felsefenizi de içine alacaktır elbette."

Busner, şempanzenin suratına dikkatle baktı. Televizyon yapımcısı gerçekten dürüste benziyordu, üstelik güvendiği bir şempanze olan Paulson da övmüştü onu. Ama Busner'ı asıl çeken olay, bu şempanzenin onun felsefesini gayet rahat bir şekilde aktarmış olmasıydı. Belki bu şempanzeyle iş yapabilirdi Busner. " 'Ho-hooo' Bay Knight, ben ilke olarak televizyona fazla bilgi alışverişinde bulunmuyorum; çünkü popülerleştirdiği ka-

dar küçültüp basitleştirdiğini de düşünüyorum. Ama önüme çıkan bazı 'Höööö' koşullar, böylesi bir projeyle ilgilenebilir duruma getirdi beni. Bir kartınız var mı 'huu'?"

Knight'ın kartı yoktu, bu yüzden kalem ve kâğıt bulup numarasını çiziktirebilmek için çevredekileri dürtmek zorunda kaldı. Busner kâğıdı aldı, Knight'a ayağıyla "Çok yakında benden bir hot-zot gelmesini bekleyin Bay Knight" diye işaretledi. Knight'ın büsbütün aklını çelmemek için veda etmeye hazırlanıyordu ki, üst salondan bir dizi çığlık yükseldi: "HoooRuaaa! HoooRuaaa! HoooRuaaa!" Haykıranın Simon olduğunu hemen fark etti Busner.

Dağılmalarının üstünden birkaç dakika ya geçmiş ya geçmemişti; ama bu süre, Simon'ın olay çıkarması için yeter de artardı bile. Sarah'yı hallettikten sonra iki şempanze yere çökmüştü ve Simon, geçirdiği krizden bu yana en doyurucu, en yatıştırıcı tımarı geçirmekteydi. Eski eşinin küçücük parmakları, tüylerini büyük bir ustalıkla çekiştiriyor, büküyor ve yoğuruyordu. Hızla kurumakta olan menileri ve vajina salgılarını temizlerken, hâlâ kasılmakta olan erkekliğini de sıvazlıyordu. " 'Gru-unnn' Sam, sana yeniden dokunabilmek çok güzel aşkım" diye dokundurdu, "hem seni çok daha iyi gördüm 'çap-çap'. Seni çok merak ediyordum..."

" 'Grnnn' evet Sarah, daha iyiyim. Nasıl oldu, neden oldu gösteremem ama artık dünya da çok acayip gelmiyor bana. Hatta Ken Braithwaite'in sana vurdurduğunu izlemek bile beni rahatsız etmedi."

"Ama neden etsin ki Simon 'huu'? Senin hiyerarşideki konumun sağlam nasıl olsa."

Simon dişinin yeşil gözlerine baktı. Kedilerinki gibi dikeydi Sarah'nın gözbebekleri de. Evet, hayvansıydı ama kötülük veya amaçsızlık, bilinçsizlik yoktu bunlarda. Sarışın tüyleri tararken tekrar dokundurdu: "Bunu sana göstermek çok zor olur ama yaptığının beni rahatsız etmediğini bil yeter 'grnnn'."

Adı geçen bonobo, yumrukları üzerinde yürüyerek yanlarına geldi bu sırada, gerisinde ise çetenin geri kalanı, yani Parlak Yav-

rular, Steve, Tony Figes ve Sealink'in barşempanzesi Julius vardı. Grupta sırım gibi; ama Sarah'dan daha iri ve daha uzun tüylü bir dişi daha vardı. Hemen peşinde gösteri yapmakta olan iki erkeğe tısladıktan sonra yanlarına yaklaştı. "Ho-hooo" diye sesledi Simon, ardından işaretledi, "Merhaba Tabitha. Erkekler hâlâ peşini bırakmıyor mu 'huu'?"

" 'Ho-hooo' Simon!" Suratına ıslak bir öpücük kondurdu. "Seni yeniden görmek ne güzel!" Julius da Simon'ı öptü ve bir süre haya kesesini avuçladı.

" 'Ho-hooo' şempanzem" diye işaretledi Simon.

" 'Ho-hooo' şempanzem" diye karşı-işaretledi Julius, "Size serinletici bir içki hazırlamamı ister misiniz erkekefendi 'huu'?" İki eski yandaş, imsiz kahkahalara boğuldular.

Simon, Julius'un ters keçi sakalını değiştirdiğini gördü. Eskisine göre daha büyük ve daha sert açılı bir sakaldı bu. " 'Huhuuu' ters keçi sakalını değiştirmişiz Julius."

"Evet 'ehi-ehi' " diye kıkırdadı barşempanze, "Gilette'in katkılarıyla. Gilette, iyi görünmektir! 'Ehi-ehe-ehi-ehe'!"

Parlak çocukların yeniden kaynaşmasıyla birlikte keyifler gıcırdı, tımarlar her birinin iliğine kemiğine işliyordu. Bu yüzden, Steve Braithwaite'in "Bir çizgi çeker misin 'huu'?" sorusunu gören Simon, hiç afallamadı. Hepsi birden tuvaletin yolunu tuttular.

Tuvalet bölmesi, yedisinin birden sığabileceği kadar yüksekti. Steve oturağı indirip üstüne çöreklenerek, ayaklarının ucunda kalan yerde malı kesmeye başladı. Simon, Tony ve Sarah ile birlikte klozetin önüne çöktü, diğer Braithwaite ve Tabitha ise tavandan sallanıyor, arada bir bazılarının kafa tüylerini okşuyor ve dudak caklatmalara yol açıyorlardı. Simon, boru haline getirilmiş banknotu aldı ve burnuna soktu. Çizgiyi çeker çekmez genzinin ta yukarılarında kimyasal bir yanma duyumsadı, Steve'e dönerek "Bu malı nereden buldun Steve 'huu'?" diye işaretledi.

"Kulübe takılan Tarquin diye bir şempanzeden aldım" diye karşı-işaretledi bonobo. "Çok boktan bir mal ama kıçını da tavana vurdurur hani."

Simon şiddetle burnunu çekti ve boktan kokainle birlikte sümüğün boğazından inmesini hissetti. "Tam üstüne parmak bastın Steve" diye işaretledi, "bu mal hakikaten boktanmış. Neyse ki bazı şeyler gerçekten hiç değişmiyor 'ho-hooo'!"

Ama boktan kokainin hazırladığı o sıcak karşılama töreni pek de uzun sürmemişti. İnsan olduğunu sanırken de kokainin kendisini hep şiddetli bir huzursuzluğun kıyısına getirdiğini düşünürdü Simon, bu yüzden şempanzeyken de farklı bir şey olmadı. Galeriye dönüp o günkü kim bilir kaçıncı sigarasını yaktığında, kıyıya gelmişti bile. Yanına yaklaşan Julius, elini salladı: "Yerinde olsam çizgiyi çektikten hemen sonra sigara yakmazdım Simon."

"Sen ne göstermeye çalışıyorsun Julius..." diye karşı-işaretledi Simon ama tam cümlesinin devamını seslemek istediğinde "Huuuöeeh..." diye patladı ve ardından öksürmeye başladı. Çünkü zavallı maymuncağızın sanrısı fırsatı kaçırmayarak yine devreye girmişti ve şempanzelerin aynı anda hem sesleyip hem nefes alamadıklarını artık bilmiyordu Simon. Boktan kokain, onu her şekilde uyuşturmuştu gene.

Şimdi, galerinin duvarına yaslanıp iki ayak üzerine dikilmiş Simon'ın kalp atışları hızlanıyor ve delici yeşil gözleri fıldır fıldır dönüyordu. Çevresindeki hayvan dünyasını algılamaya başlamıştı. Her tarafını tüylü tüylü şempanzeler sarmıştı işte, dalaşıyorlar, itişiyorlar, sallanıyor ve kabarıyorlardı. Göze açılmış yarıktan farksız gözbebeklerine baktığında ise başka dünyalardan gelmiş bir yaratık zekâsının ötesinde bir şey göremiyordu. Boktan kokain, rahatsız zihnine yayılmayı sürdürdükçe, parlak çocuklar bile ona yabancı gelmeye başlamıştı. Belden yukarısını örtmüş şempanzelerin, bir elleriyle kokteyl kadehlerini havada tutarken diğer üç elleriyle ortalıkta dolaştığı Saatchi Galerisi, Simon'a kimsesiz insan yavruları için düzenlenen büyük bir sirk gösterisini hatırlattı.

Hatıralar ve görüntüler destesi gözlerinin önünde karılıp kesilirken, Simon hem gülmeye hem ağlamaya başladı. Parlak çocuklar acil bir tımar için ellerinden geleni yaptılar ama Simon'ın kıkırdaması ve öksürmesi kısa zamanda taşkınlığa dönüştü ve Simon haykırmaya başladı.

Busner tam bu anda olay yerine geldi. Grup hemen Simon'ın çevresinden dağıldı ve Busner eski ressamın suratına birkaç tane yatıştırıcı yumruk indirdi. Sonra, neler olup bittiğinin ayrıntılarını öğrenmeye gerek görmeden, çevresindeki şempanzelere "HoooK-raaa!" diye bir veda hot-zotu gönderdi ve bir heykelciğin kaidesini tıkırdattı; bu heykelciğin o inatçı insan yavrusu olması, duruma cuk oturmuştu elbette. Ardından Simon'ı da alıp dışarı çıktı.

Çıkarlarken Simon'ın gözyaşları arasından gördüğü son şey, Sarah'nın güzelim suratı oldu. Neredeyse aklını kaçıracak kadar afalladığını okudu gözlerinden; ama neyse ki tüm şempanzeler gibi o da çiftleşerek avunuyordu, hem de Ken Braithwaite ile.

Busner sokağa çıkar çıkmaz bir taksi hot-zotladı ve birkaç dakika sonra Redington Sokağı'ndaki evdeydiler. Simon'ı derhal odasına götürdü ve günlük olağan Valium iğnesini yaptı. Eski anti-psikiyatr dirsek tüylerinin arasında bir damar bulmaya çalışırken, Simon sersem sersem Busner'ın yüzüne baktı. " 'Huu' ne var Simon?" diye sordu yaşlı şempanze.

" 'Höööʼ bilmiyorum Zack, bilmiyorum..." Busner damarı bulmuştu; turnikeyi gevşeterek ilacı yasladı içeri. Jane Bowen, Simon'ın vücut ısısının yüksekliği nedeniyle ilacın böyle verilmesini uygun görmüştü, Busner da bunu mantıklı buluyordu. İlacın damardan verilmesi, gerekli dozun etkili bir şekilde tayin edilmesini sağlıyordu çünkü.

Simon'ın gözleri kaydı, Busner tutmakta olduğu kolun kaslarının gevşediğini hissetti. Simon'ın parmakları son kez hareketlendi ve güç bela işaretlemeye başladı: "Bana bu iğneyi yaptığında... Bana bu iğneyi yaptığında koluma bakarken... Bir şempanze kolu görecek gibi oluyorum. Gerçekten. Tüylü bir şempanze kolu... Gerçekten..." Maymunluğunun filizlenmekte olduğunu gösteren bu itiraftan sonra, Simon Dykes yuvaya devrildi, cenin pozisyonu aldı ve uykuya daldı. Busner zar zor kalktı ayağa; çünkü gece nemliydi ve nem eklem iltihabını azdırıyordu. Sonra, hastasına uzun uzun baktı.

Busner'ın sağaltım felsefesinin temelinde, profesyonel duygusuzluk yatmamıştı hiçbir zaman. Şimdi de Simon'ın ilacın et-

kisiyle biraz gevşemiş surat hatlarına, sigara külü ve ateşinden delik deşik olmuş göğüs tüylerine bakarken yüreğinin yaylarını gevşetti Busner ve eski ressamla olan ilişkilerinin, sağaltım sınırlarının ötesine taşındığını kabullendi. Artık bir tür yandaştı onlar; saldıranlar insan da olsa maymun da sonuçta saldırgan bir dünyaya karşı kenetlenmişlerdi. Busner havasız konuk odasında titredi, ardından tüylerine çerçöp takılıp takılmadığını kontrol etti ve üçüncü akşam yemeği adına tıkınacak bir şeyler bulmak için mutfağa girdi.

• • •

Simon rüyaya daldı. Rüyasında, insandı yine. Dimdik yürüyordu kolaylıkla. Uzun sırtı, koni şeklinde öne doğru açılan, kısıtlı ama insancıl boşluk algısını destekliyordu. Bu koninin içinde, yavruları oynaşıyordu, üç küçük erkeği. Saman gibi saçları, şeker pembesi tenleri vardı. Ama üç yavrunun en şekeri, babasının gözbebeği, Küçük Simon'dı. Simon ona koştu, küçücük bedenini havalara kaldırdı, Küçük Simon'ın dizlerinin gövdesini sıkıştırdığını hissetti. Suratını, yavrusunun yumuşacık gerdanına gömdü. İnsan kokusunu, insan özünü, insanlığının bütününü içine doldurdu yavrusunun.

Gecenin ilerleyen saatlerinde Simon, şair Samuel Butler'ın da pek iyi anlattığı gibi, bu hayal dünyasından, bir kâbus dünyasına geçti. Burada, Sarah ile insanlar gibi çiftleşiyorlardı. Sarah'nın üzerine abanmış, çıplak bedeninin altında kıvrandığını duyumsuyordu. Dişinin çıplak teni, kendi çıplak tenine sürtününce başı dönüyor, içi boşalıyordu. Sinekkaydı tıraş olmuş iki surat gibiydiler; terle ıslanmış, kaygan ve şapırtılı. Sarah'nın gözleri de rahatsız ediciydi; buz mavisi, vahşi bakışları Simon'a saplanıyordu. Küçücük iğrenç ağzı ise aralanıp bit kadar dişlerinin ardından boğuk hırıltılar, anlaşılmaz seslemeler çıkarıyordu: "Gru-nnngiriçime! Gru-nnnsoksanabana!" Simon tüm kuvvetini toplayarak Sarah'nın içine girmeye çalıştı ama kasıklarında hiçbir şey hissetmedi, şişiğin o ıslak ve sıcak karşılamasını duymadı. Bir boşluk vardı sade-

ce, soğuk bir yokluk. "Gru-nnnhadigirbana! Gru-nnnhadigiriçime!" Sarah hâlâ inliyor, Simon hâlâ debeleniyordu ama ikisinde de tık yoktu, bu çiftleşme çağlar sürecekti sanki, yani dakikalarca devam edecekti. Rüya mantığı içinde Simon bunun iktidarsızlık, yaşlılık, ölüm olarak yorumlanabileceğini düşündü.

Uyku sırasında, bir zamanların ressamının suratı sıkıntıyla kırıştı. Ağzı açıldı ve kocaman dişlerinin gerisinden sayıklamalar, inlemeler döküldü.

• • •

Busner ertesi sabah epeyce erken kalkıp, okula gidecek yavrular ve devriyeye çıkacak yarı-erişkinlerle birlikte ilk kahvaltıya yetişebildi. İlk grupla oynadı, ikinci grupla ise dövüşür gibi yaptı. Ayak altında dolaşan süs midillilerini okşadı ve ilk kızışmalarını birkaç hafta önce yaşamış daha küçük kızlarından bazılarını halletti. Bu sabah tam bir mutlu grup tablosu çiziyorlardı. Bu masumane dünyaya, bir sarı zarf, bir mektup, üç satır yazı bomba gibi düştü.

Zarfı iota dişi Mary almış, bir eliyle tutarken diğer üçüyle yürüyerek, Zack'in çöreklendiği mutfak masasına getirmişti. Zack bu sırada gazetesini okuyor, uzaktan zeta erkek Dr. Kenzaburo Yamuta ise onun sırtını kaşıyordu. Zarfa bakmak bile yetmişti; iki ayağı üzerine dikilen yaşlı alfa, grubuna işaretledi. " 'HoooKraa'! Sizinle gösterişmek istediğim önemli bir konu var. Betadan epsilona kadar tüm dişi ve erkek grup erişkinlerinin üç dakika içinde çalışma odama gelmesini istiyorum. Geri kalanınız ise gürültü çıkarmayacaksınız. Colin!" –Teta erkeğine elini salladı.– "Sen de biraz sonra git bak bakalım Simon iyi mi. Dün gece epey yorucu geçti, ayılmak için bir şeylere ihtiyacı olabilir 'ho-hooo'."

Toplantıya beklenen şempanzeler çalışma odasına geldiklerinde, Busner da mektubu okuyup içeriğini iyice anlamıştı. Gelenleri "HoooKraa!" diye karşıladı, ardından masanın üzerinde durmakta olan mektuba parmağını uzatıp işaretlemeye başladı: "Birkaç hafta önce, Simon'ın aramıza katılmasından kısa süre

sonra, bir gece yuvada yatarken Charlotte ile işaretleşmiştik..." Durup kendisini dikkatle izleyen dokuz çift yeşil göze baktı. "O gece, sabık gamma erkeğimiz ve benim eski asistanım Gambol'un bana karşı bir ittifak girişiminde olduğundan kuşkulandığımı göstermiştim."

Bu açıklama, odaya toplanmış Busner şempanzeleri arasında, her elden bir işaret çıkmasına ve sıkıntı dolu sızlanmalara yol açmıştı. " 'Gru-nnn' hepiniz sakin olun lütfen! İşaretlediğim gibi, bu beklenmeyen bir durum değildi. Tıp ve psikiyatri hiyerarşisinde, gereğinden de çok düşman edindiğimi hepiniz biliyorsunuz 'çap-çap'. Ayrıca, yine hepiniz biliyorsunuz ki, bu şempanzelerin bana düşman olma nedeni, onlara temenna etmemem veya gerektiği şekilde boyun eğmemem değil, maymunluğun 'akıl hastası' adını verdiği şempanzelere, gerekli gördüğüm yardımları 'öh-öh' yapmaktan kaçınmamış olmamdır."

" 'Höööö' zamanında rüzgâr ektik, şimdi fırtına biçiyoruz. Nasıl olduğunu bilmiyorum; ama Gambol, beni çok zor duruma düşüren bazı bilgiler edinmiş. Bu bilgiler yeni bir anksiyolitik ilaç için yapılan talihsiz testlere, boş bulunup katılmış olmamla ilgilidir. Sizi ayrıntılarla 'öh-öh' meşgul etmeyeceğim ama bu testlere katılarak sözümona görevimi kötüye kullanışım esnasında yaptıklarım, Simon Dykes'ı da bağlıyor ne yazık ki. Gambol bu olayları, Hekimler Yüksek Kurulu'nun ahlak komitesine bildirmeyi uygun görmüş. Bir soruşturma başlatılacak 'öh-öh' ve bu mektup' o meşum kâğıdı havada salladı 'soruşturma bitene kadar bana hekimlik mesleğinden el çektirildiğini gösteriyor 'uaaaa'!"

Birkaç saniye boyunca, çalışma odasında bir cehennem rüzgârı esti. Busner şempanzelerinin tamamı duvarlara sıçradı, yırtındı, kabardı ve öfkeyle havladı. Busner masanın arkasına sığındı: Eğer alfa olarak egemenliğine karşı bir darbe yapılacaksa, şimdi yapılacaktı. Ama bir kaynaşma olmuyor, dönüp duran tüy yığınının içinden herhangi bir ittifak filizlenmiyordu; bu nedenle bir dakika kadar sonra masaya vurdu ve dikkatlerini yeniden çekmek için "HooooKraaa!" diye sesledi. İmsizlik çöktü ve seslemesizlik odayı doldurdu.

"Ben bu şempanzelerin önünde yerlere eğilmeyi düşünmüyorum, hatta soruşturmaya kesinlikle müdahale etmemeye karar verdim..." Şempanzeler bir daha acıyla galeyana geldiler. " 'Öh-öh' böyle yaparsam, kariyerimi de lekelemiş olacağım. Bu nedenle, kariyer ağacının tepesinden inmeyi düşünüyorum. Bir şempanze ve bir yandaş olarak saygı duyduğum Simon Dykes'ın tedavisini sürdüreceğim. Ona nasıl bir sağaltım uygulayacağım konusunda fikirlerim var zaten.

"Grup evinde kalabilmek isterim ama şu an 'Höööö' sizinle işaretleşirken bile, alfa olarak egemenliğimin bitmek üzere olduğunu..."

Gene cehenneme döndü oda. Hepsi tepindi, hepsi haykırdı, hepsi tıkırdattı bir şeyleri, yatay mı dikey mi bakmadan. Gayet ağırbaşlı beta erkek Henry ile gayet fevri delta erkek David arasında bir itiş-kakış yaşandı ama kavgaya varmadan ortalık durulduu. Şempanzeler hızla kaynaşarak, Dr. Kenzaburo Yamuta'nın onlar adına işaretlemesini istediler.

Uzaktan zeta erkek iki ayağının üstüne dikildi. "HoooKraa!" diye sesledi, işaretlemeye başladı. "Zack, ben ellerimi hepimiz adına ovuşturuyorum. Bizim artık senin parlak ve görkemli dübürünün önünde eğilmeyeceğimiz düşüncesi, hepimize acı vermektedir. Zack, senin apış arana hayranız, kuyruğunu saygıyla okşamak için can atıyoruz, ruh sağlığı alanındaki delişmen konumun, hepimiz için övünç kaynağıdır 'ho-hooo'. Alfamız olarak kalmanı arzu ediyoruz ve seni temin ederiz ki her ne yönde adım atmak istersen, bizim de parmaklarımız hep yanında olacaktır."

Bu gösteriş sırasında, Busner kendini tutamadı ve gözleri doldu. Ev grubunun ona saygı duyduğunu biliyordu ama bu saygının ne kadarı korkudan, ne kadarı sevgiden, hiç emin olamamıştı. Artık gözyaşları yanaklarından süzülüyordu; masadan atladı ve Kenzaburo'nun küçücük güzel ayaklarının dibine çökerek onun kasıklarını tımar etmeye, bir yandan da hafifçe homurdanıp dudak caklatmaya başladı. Diğer Busnerlar da katıldı olaya ve aile genelinde çok duygulu bir tımar seansı yaşandı.

Makul bir süreden sonra Zack, iki ayağının üstüne dikildi, Kenzaburo'yu son bir kez mıncıkladı ve suratından öptü. "HoooKraa!" diye tekrar sesledi Busner, sonra gruba dönüp işaretledi. "Anlaştık o halde. Kenzaburo, kaldır at şu paçavraları!" Paçavra diye gösterdiği, tıp fakültesi diploması, Kraliyet Psikiyatri Üniversitesi'nin fahri doktora sertifikası, Psikanaliz Enstitüsü üyelik belgesi, BAFTA ödülü ve İngiltere Varyete Kulübü Onur Ödülü gibi şeylerdi. "Ben de gidip Simon'a bakayım. Eski grubu ve yavruları, birinci öğle yemeği için eve gelecek. Onlarla yapacağı tımar seansından çok umutluyum."

• • •

Simon akşamdan kalmaydı, yetmiyormuş gibi gece rüyasına giren yasaklı görüntüler onu iyice bunaltmış ve hâlâ da bunaltıyordu. Buna rağmen, eski grubunun gelecek olması çok sevindirmişti onu. Busner yuvaya oturdu ve haberi yavaşça dokundurarak verdi. "Dün eski eşini hot-zotladım, bugün yavruları getirmeyi kabul etti 'gru-nnn'. Anlaşılan grubun başka fertleri de gelecekmiş, onlara 'çap-çap' katlanabilecek misin 'huu'?"

"Katlanamamam için bir neden yok" diye karşı-işaretledi Simon. "Dün geceki açılışa katlanıyordum ya, tabii hıyarlık edip sigara yakana kadar."

"Bence hıyarlık edip 'öh-öh' kokain çekene kadar."

"O kokain bok gibiydi 'hooo'!" diye araya daldı Simon. "Bomboktu hem!"

"O kadarını bilemem Simon. Uyuşturucu kullanımı hakkında katı fikirlerim yoktur ama..." Genelde su gibi akan parmakları, duralayıvermişti birden. Simon'a kendi durumu hakkında da bir şeyler göstermesi gerektiğini fark etti. Gösterdi de ama önemli bir unsuru atlayarak; *Kapsamax* testlerinin yol açtığı rezaleti hiç göstermedi. Busner, Kurul'dan gelen mektubun olağandışı tedavi yöntemlerini eleştiren kısımları üzerinde durdu daha çok.

Simon konuyu kavradıktan sonra "Göstermek istediğin" diye işaretledi, "bana yardım etmeye çalıştığın için meslekten ihraç edilmek üzere olduğun mu 'huu'?"

"Aşağı yukarı böyle" diye kabaca işaretledi Busner.

"Ama bu 'öh-öh' bir rezalet! Aklımı korudun sen, belki hayatımı kurtardın!"

Busner durumun gerektirdiği tevazu ifadesini oturttu suratına ama kafasından başka şeyler geçiyordu: Akıl sağlığını baştan tehlikeye attım, belki beynine hasar bile verdim.

"Bak Simon" diye sürdürdü işaretlemesini, "unutmamalısın ki henüz işimiz bitmedi. Çözmen gereken bir kayıp yavru sorunu var daha. Sen hâlâ yavrularından birinin kayıp olduğuna inanıyorsun, değil mi 'huu'?" Simon baş sallamakla yetindi. "Bu kayıp yavrunun sırtında, seni rahatsız eden tüm insanlık hayalleri de var, doğru mu 'huu'?"

" 'Hooo' evet." Bir önceki geceyi hatırlayan; hayvansal çiftleşmeler, insan düzüşmeleri gözünün önüne gelen Simon'un suratı kireç gibi oldu. Çünkü içinde bulunduğu dünyadan; süs midillilerinden, Bactrian sigarasından ve *İnsanlar Cehennemi* kasetlerinden bakınca, gördükleri kâbus falan değil ıslak rüya sayılırdı olsa olsa.

" 'Gru-nn' Simon, insan sanrısının çevresindeki bu olumsuz duygu odağını çözümlemeden, senin normal bir hayat sürmen mümkün olmayacak. Bu nedenle, işimize devam etmek için önce bir parasal temel oluşturmalıyız."

"Eğer ihtiyacın veya istediğin buysa sana para verebilirim Zack" diye hareketlendi Simon.

"Hayır Simon 'grnn'." Busner yumuşak ama kararlı davranıyordu. "Bence bu, doğru bir yol olmaz. Benim göstermek istediğim, daha ciddi bir ittifak..." Simon'a televizyon yapımcısı Knight ile yaptığı işaretleşmeyi gösterdi.

"Gru-nnn" diye sesledi Simon bir süre sonra. Mutsuz olduğu her halinden belliydi. "Bu şempanzeyle bir belgesel için işbirliği yapmamızı mı öneriyorsun 'huu'?"

"Evet. İyi bir kaynaktan, onun güvenilir biri olduğunu öğrendim. Hem daha önce yaptıklarını da izledim ve başarılı buldum. Üstelik Gambol'un ihaneti ve Hekimler Yüksek Kurulu'nun soruşturması, televizyoncuların gözünde programın 'çap-çap' tuzu biberi olacaktır bence. Belgesel fikrinin garip geldiğini biliyorum Simon ama bir düşün, bu şempanzelerin o kadar çok parası var ki, işimiz gereği çok uzaklara gitmemiz gerekse bile bizi destekleyecekler."

Simon'ı bir saat kadar düşüne düşüne, dikkatle tımar ettikten ve epeyce gösteriştikten sonra, eski grubuyla karşılaşmaya hazırlanması için onu yalnız bıraktı Busner. Çok açık bir anlaşmaya vararak ayrıldılar. Busner, Knight'ı hot-zotlayacak ve ne şartlar altında belgeseli çekebileceklerini gösterecekti. Knight istediği gibi çekim yapabilecek ve tüm masrafları üstlenecekti ama Busner-Dykes ittifakı, gerek görürse mutlak veto hakkına sahip olacaktı.

Gerçekten de hemen Knight'ı hot-zotladı Busner. Belgeselci şartları bayıla bayıla kabul etti. Genç ve hırslı bir erkekti, hiyerarşide büyük adımlarla yükseliyordu ve çok küçük bir grupla çalışıyordu; bir asistanı ve bir ses teknisyeni vardı, kamerayı da kendisi kullanıyordu. Bu nedenle riski alabildi. "Eğer önerdiklerimi kabul ediyorsanız" diye işaretledi Busner, "o zaman ikinci öğle yemeği civarında Hampstead'deki grup evime gelin. Bay Dykes'ın durumunda ciddi gelişmeler olabileceğini seziyorum. Gerekli evrakı da getirirsiniz; tabii eğer bu kadar kısa zamanda hazırlayabilirseniz."

Knight bunun kolaylıkla halledilebileceğini söyledi ve evin adresini aldıktan sonra görüşme iki tarafın da memnuniyetiyle son buldu.

Busner'ın sezgileri doğru çıkacaktı.

Yirminci Bölüm

Eski adlarını kullanmaktan vazgeçmemiş Dykes grubu, Redington Sokağı'ndaki eve tam zamanında geldi. Otuzuna yaklaşmasına rağmen, gençliğinde Simon'ın da başını döndürmüş muhteşem kızgınlıklarından birini yaşayan Jean Dykes'ın hiç gecikmemesi şaşırtıcıydı gerçekten de. Kızgınlıkları haftalarca sürerdi ve Jean, dini bütün bir Katolik olduğundan bu dönemleri mümkün olduğunca çok çiftleşerek en iyi şekilde değerlendirmek isterdi. Thame'den bindikleri trende birkaç kez halledildikten sonra, Marylebone'dan Hampstead'e kadar metroda iki kez çiftleşmiş, istasyondan Redington Sokağı'na yumrukları üzerinde yürüyene kadar da dört kez daha düzülmüştü, bunlardan biri grup içindendi.

Jean'in yanında, Dykes hiyerarşisinin üç yeni erkek üyesi vardı. Alfa olan Derek, Tiddington'da bir tamirhane işletirdi. Yarıerişkin erkeklerin yuva odasındaki perdelerin ardından grubu dikizleyen Simon, bu erkeğin çokça çilli suratını, kalın bacaklarını ve küfe gibi kalçalarını tanıdı. Diğer iki erkeği tanımıyordu ve onları pek gözü tutmamıştı, hele yuvarlak suratlı, çenesinin altında çok fazla beyaz tüy bulunanı hiç sevmemişti. Simon izlemeye devam ederken, bu erkek tam kapının önünde eski alfasını halletti. Öyle bir hızla giriyordu ki içine, neler olup bittiğinden haberi olmasa Simon, bu iki şempanzenin kazayla çarpıştıklarını bile zannedebilirdi.

Ama onu asıl ilgilendiren, erişkinler ve çiftleşmeleri değildi. O bir tek sevgili yavrularını düşünüyordu. Neredeydiler? Çalıların ardından önce bir minik kafa, sonra ikinci minik kafa çıkageldi. Simon onları tanımayacağını düşünerek çok endişelenmişti ama boşu boşuna korktuğunu anladı. Magnus'u milyonlarca şempanzenin arasında tanırdı bir kere; alnına düşen sarışın perçem bir tek onda olabilirdi. Küçük yavru Henry ise, insanken nasıl değirmi suratlı ve sevimliyse maymunken de öyle olmuştu.

İki yavru erkek, çiftleşen erişkinlerin yanından yürüdü, bahçe kapısının üzerinden sıçradı ve evin kapısına doğru seğirtti. Burada onları bir grup Busner yavrusu karşıladı. İki grup kaynaşarak yavru şempanzelerin en bildik yaramazlıklarına başladılar; tepiniyorlar, zırıldıyorlar, birbirlerini kovalıyor ve gıdıklıyorlardı. Tıpkı insan yavrularının haşarılığı gibi, diye düşünen Simon, merdivenden elleri üstünde indi ve holdeki portmantonun önünde ani bir fren yapıp durdu.

Busner koridora çıktı ve çalışma odası tarafından düşünceli düşünceli ilerledi. Yanında bir şempanze vardı; Simon bunun uzaktan gamma erkek, beş para etmez Colin Weeks olduğunu gördü. "HoooKraa" diye sesledi Busner. "Hazır mısın Simon 'huu'?"

"Ne kadar hazır olabilirsem işte." Kapı zili bezgin bezgin çaldı ve Colin Weeks gidip açtı kapıyı. Dykes yavruları içeri yuvarlandı. Rengi Simon'ınkine tıpatıp benzeyen bir tüy yumağı,

kapının girişinde duraladı. Tüy yumağı bölünerek iki erkek yavruya dönüştü ve yavrular babalarına doğru koşarken "HoooKraaa! HoooKraaa! HoooKraaa!" diye haykırmaya başladılar.

Simon'ın kollarına atıldı iki yavru; Magnus boynuna, Henry ise koluna sarıldı ve ikisi aynı anda dokundurmaya başladı. Öyle ki Simon, hangisi neyi işaretliyor bilemedi bir an. "Alfacığım! Alfacığım! 'Gru-nnn' nereye gittin sen 'huu'? Bize hediye getirdin mi 'huu'? Alfacığım! Alfacığım!"

" 'Hah-hah-hah-gru-nnn' sakin olun yavrular, rahat durun azıcık..." Simon, suratlarına öpücük üzerine öpücük konduruyordu. Parmaklarını kafa tüylerinde gezdirdi, kocaman kulaklarını öptü ve tüylerinden yükselen süt kokusunu ciğerlerine çekti. Burcu burcu Simon kokuyordu iki yavru da; kan bağının kokusuydu bu.

Yavruların bedenini sarmaladıkları, ellerini ve ayaklarını tüylerine sıkıca doladıkları o birkaç saniyede, bir zamanlar maymunları hakir gören, kendini üstün bir varlık sayan Simon'ın içi evlat sevgisiyle dolmuştu. Türü, cinsi ne olursa olsun, delice bağlıydı yavrularına. "Size dokunduğuma çok sevindim yavrular" diye parmakladı, "çok iyi gördüm hem sizi. Annenizle iyi geçiniyor musunuz bakalım 'huu'? Ona iyi göz kulak oluyor musunuz, işaretlediklerine bakıyor musunuz 'huu'?"

Magnus, alfasının suratına " 'Grnn' evet Alf" diye dokundurdu. Küçücük parmakların ılık dokunuşları, iyi bir iş uğruna dökülmüş terler gibi nokta nokta iz bıraktı Simon'ın suratında. "İkimizin de karnesi çok iyi geldi bu dönem, hem ben Bayan Greely'den iki tane yıldızlı beş aldım."

"Aferin sana Magnus 'ho-hooo'. Sen ne akıllı bir genç erkek olmuşsun öyle."

Gerçi holü dolduran diğer şempanzeleri umursamıyorlardı; ama çok tanıdık bir hot-zot duyan Simon, kafasını kaldırdı sonunda. "HoooKraa!" diye sesleyen Jean Dykes, Simon'ın dikkatini çektiğini görünce "Evet eski alfam, işte geldik" diye işaretledi. Simon bir süredir bu anı düşünüyordu hep ve ne yapacağını kestiremediğinden afakanlar basmıştı onu. O kadar çok yük, yanlış anlama, kavga ve anlaşmazlık vardı ki sırtında... Prensipler, tea-

müller, hiyerarşi ve gerçekler konusunda bir yığın anlaşmazlık. Gruplarında yığınla dağılma, kaynaşma, ittifak ve darbe olmuştu. Sayısını bile hatırlamıyordu bunların.

Simon, Jean'in suratını görmenin bile onu psikozun derinliklerine itebileceğinden korkuyordu. Böyle bir şey başına gelmese bile, ona nasıl davranacağını ve kimin kime temenna edeceğini kesinlikle çözememişti. "Merak etme 'grnn'." Zack Busner onu yatıştırmıştı biraz. "Zamanı gelince kendiliğinden olur her şey."

Oldu da... Jean'in çöktüğü yere doğru yumrukları üzerinde yürüyen Simon, eski alfasının hiç değişmediğini fark etti önce. Dar alnının çevresini dolanan koyu tüyler aynıydı, gölge düşmüş gözlerindeki dindarlık pırıltısı aynıydı. "HoooKraaa!" diye sesledi Simon, sonra iyice eğilerek kıçını döndü ve kuyruğunu dişinin suratına doğru uzattı. Jean, Simon'ın apış arasına ıslak bir öpücük kondurdu, sonra pozisyon değiştirdiler ve bu sefer Simon Jean'in kıçını öptü. Bu zor olayı da atlatan iki eski yuvadostu, çevrelerinde geçici bir hiyerarşi kurmakta olan diğer şempanzelere aldırmadan, eski günlerin hatırına birbirlerini sevecenlikle tımar ettiler bir süre.

Zack Busner, eski grup fertlerinin duygusal olarak tekrar kaynaşmalarını, çatışan duygularla izledi. Simon'ın iyileşmesini istiyordu haliyle; bu sahne de yandaşının pençesine düştüğü rahatsızlığı gidermeye yardımcı oluyordu kuşkusuz. Ama Busner'ın içi acıyordu bir yandan. Simon onun son hastasıydı; o da iyileştikten sonra, Busner'ın hekimlik kariyeri son bulacaktı. Bundan sonra, yaşlı maymun bir çalılığın dibine ebedi yuvasını kazsa da olurdu artık. Tabii mecazi olarak.

Bu kederli düşünceleri rafa kaldıran Busner, iki ayağının üstüne dikildi, duvarı tıkırdattı ve yüksek perdeden "Ho-hooo!" diye seslendi. Gümbürtü biraz olsun dinince, parmakları hareketlendi: "Simon'ın eski grubunun erişkinleri ve yavruları, hepiniz evimize hoş geldiniz. Pırıl pırıl dübürlerinizi bu evde görmek, bizim için büyük bir şereftir. Ancak 'gru-nn', bu toplantının bir amacı var; Simon, Jean ve benim önemli konularda işaretleşmemiz gerek. Yavrular, siz hep beraber oyun odasına geçin bence.

Magnus, sen ve kardeşin yeni oyun ağaçlarında hiç sallanmış mıydınız 'huu'? Bence çok beğeneceksiniz. Erkek erişkinler; siz de birinci öğle yemeğinde konuğumuz olun lütfen."

Jean Dykes'ı bahçe kapısının önünde halleden iri erkek, geç kaldığı için ancak giriyordu kapıdan; ama taşrada çok tanınmış bir şempanze olmanın verdiği havayla caka satmadan da geçemiyordu. Şempanzenin yürüyüşü, Simon'a bir yerden tanıdık gelm... Anthony Bohm! Eski yandaşı ve doktoru! Demek Jean, tamirci Derek ve sıska, sakalsız, koyu kahverengi favorili erkekten sonra bunu da almıştı yanına. Bohm "HoooKraa" diye sesledi ve hızla Simon'ın yanına yürüyerek temenna etti, bu sırada da "Apış aranı görmek ne güzel Simon, kıçımı öpmez misin 'huu'?" diye işaretliyordu. Simon isteneni yaptı elbette.

Busner yaklaşıp iki şempanzeyi kibarca ayırdı. "Dr. Bohm, rica ederim birinci öğle yemeğinde konuğumuz olun, taze duryanımız var 'çap-çap'. Ben iki eski yuvadostuyla işaretleştikten sonra, sizinle de bir süre özel olarak parmaklaşmak isterim, tabii eğer müsaitseniz."

Bohm Busner'ın önünde yerlere eğildi ve işaretlemeye başladı: "Elbette Dr. Busner, sizin konuğunuzum, şahane apış aranıza meftunum, ilahi egemenliğinize mecburum. Sizinle bir an önce işaretleşmek için 'gru-nn' can atıyorum." Colin Weeks, Bohm'un yanına yaklaşıp Busner'la birlikte parmaklarını aile hekiminin tüylerine daldırdı. İki Busner şempanzesi doktoru etraflıca tımar eder ve kaşırken, geri kalan şempanzeler odalara dağıldı.

• • •

Jean ve Simon sandalyeye çöreklendiler, Busner da karşılarındaki koltuğa çöktü. Böylece çalışma odasındaki geniş meşe masanın etrafına yerleşen üç şempanze, zaman kaybetmeden konuya girdi. " 'Hu-huu' Bayan Dykes..."

"Lütfen." Jean susturdu Busner'ı. "Beni lütfen Jean olarak anın Dr. Busner. Sizin fani egemenliğinize boyun eğerim; geçmişte 'öh-öh' ruh doktorluğunuzun zavallı, çaresiz eski alfam

için yararlı olamayacağını düşünmüşsem de, şimdi suratındaki tevazu ifadesine bakarak onu hakkın ve adaletin yoluna biraz olsun çekebildiğinizi görüyorum 'ho-hooo'."

Bu kadar din iman göstermesi Busner'ı sinir etmişti etmeye; ama hem Jane Bowen hem Simon onu, Jean Dykes'ın şempanzenin içini karartan dindarlığı konusunda uyardıklarından, dişinin işaretleri karşısında pek celallenmedi; "Çok itaatkârsınız Bayan Dykes, çok itaatkârsınız" diye işaretlemekle yetindi.

Yavrularıyla kucaklaşmasından bu yana imsiz duran Simon, Jean'in kasıklarındaki tüyleri alabildiğine narin ve mütevazı bir şekilde tımar ediyordu. Suratındaki ifade de bundandı demek. Karşılaştığı şempanzeler arasında, yavrularınınki bir tarafa, en tanıdık gelen vücut Jean'inkiydi. Tüyleri, vücut hatları, kaşları, hatta meme uçlarındaki tuhaf lekeler bile ona geçmişi, bir grup olarak Brown House'ta yaşadıkları günleri hatırlatıyordu.

Dr. Anthony Bohm'un gittikçe pıhtılaşan menilerini ayıklamaya çalışırken, büyük bir saygıyla, "Gösterir misin Jean, biz seninle kaynaşıkken de yanımızda başka erişkin erkekler yaşar mıydı 'huu'?" diye dokundurdu.

Jean, Simon'a boş boş baktı; böyle anlamsız bir soru huzursuz etmişti onu. " 'Hooo' sen ne işaretliyorsun eski erkeğim 'huu'? Derek senin betandı zaten, Anthony de epey uzaktan gamman. Tabii Christobel da bizimle yaşardı ama sen onu istediği kadar halletmezdin hiç. Bizden epey önce ayrıldı o 'gru-nn'."

Geçmişin kurcalanması, Simon'ın en büyük endişesini körüklemişti yine. Yavrularıyla yeniden kaynaşmasında pek bir sorun çıkmamıştı; birbirlerini tanımışlar ve karşılıklı güzelce tımar etmişlerdi ama bunun da bir bedeli olmuştu eski ressama. Yeniden kaynaşmak onu maymunluğun kucağına iyiden iyiye çekmişti ama kayıp insanlığın görüntülerini de kristal berraklığında getirmişti yine gönül gözünün önüne. Hastalıktı, delilikti, uçukluktu, sapıklıktı bu resimler...

İki erkek yavrusunu aklından geçiren Simon, hâlâ üçüncü bir yavru, bir insan yavrusu görüyordu gölgeler arasında. Küçük Simon'ın cascavlak küçük suratını, çıkık olmayan çenesini ve

tavşan dişlerini, diğer tıraşsız yavrularının suratları kadar, hatta belki daha da net görebiliyordu aklında. Bu hatırayla birlikte, insan geçmişinin puslu resimlerini gördü. Fırında patates ve balık köftesi yapmak, iç çamaşırı –böyle bir giysi vardı yahu– giymek, çatal çatal işemek, sapsarı sıvıların banyo zeminine yayılması... Bu anıların hepsinde üçüncü bir yavru vardı. Neredeydi şimdi o?

Simon parmaklarını Jean'in şişiğinden çekti ve doğruldu. Busner'ın da görebileceği şekilde işaretlemeye başladı. "Bunun seni 'hooo' rahatsız edebileceğinin farkındayım Jean, sevgili eski alfam. Tanrı bilir ya beni de rahatsız ediyor zaten; ama bu hastalığın 'höö', geçirdiğim bu krizin bir parçası da seninle iki değil, üç çocuk yaptığımıza kesinlikle inanıyor olmamdı. Neden böyle bir hayale kapıldığım konusunda 'hu-huuu' herhangi bir fikrin var mı?"

Başta, Jean Dykes'ın bu soruyu görmezden geldiğini düşündüler; çünkü tek burun kıvırdığı, Simon'ın dinsizliğiydi. Derken, cevap olarak eski alfasının gözüne parmağını soktu hınçla. Simon "İiiykk!" diye cıyakladı.

"Ruaaa!" diye sesledi Jean, sonra öfkeyle işaretlemeye başladı: "Tanrı'nın işaretine saygısızlık etmeyeceğini bilmelisin Simon. Yuhanna İncili'nin başını unutma: 'Başlangıçta işaret vardı ve işaret Tanrı katındaydı ve işaret Tanrı'ydı.' Hatırladın mı 'huu'?"

Simon bu saldırıya karşı koyacak kadar enayi değildi, Jean'e temenna etti ve parmaklarını silkelercesine "Çok özür dilerim 'hooo' " diye işaretledi, "Saygısızlık etmek istemedim ama bu kayıp yavru nedir Jean 'huu'? Neden böyle tuhaf bir hatıra olsun ki kafamda 'huu'?"

Jean Dykes'ın kafası karışmıştı. " 'Hooo' hiçbir fikrim yok Simon. Henry sütten kesildikten sonra ben hep üçüncü bir yavru istedim hatırlarsan ama sen 'öh-öh' resme yoğunlaşmaya mecbur olduğun konusunda 'öh-öh' ısrar ettin ve..."

"Jean 'gru-nn', elini kestiğim için özür dilerim ama kafamdaki yavru, yaş olarak Magnus ve Henry'nin arasında olmalı, yani ye-

di-sekiz yaşında. Bir şey daha var Jean. Kafamdaki 'hooo', bir insan yavrusu."

Busner bu sırada çaktırmadan Jean Dykes'ı yatıştırmaya çalışıyor, tabanına sürekli "Bayan Dykes, işaretlediklerinin deli saçması olduğunun ben de farkındayım ama suyuna gitmeye çalışın, son zamanlarda çok yol aldık..." gibisinden mazeretler işaretliyordu.

Jean kaşlarını kaldırdı. "İnsan yavrusu mu 'huu'? Hem de yedi-sekiz yaşında..." Parmakları duraladı, yeşil gözleri aniden bastıran bir ışıkla aydınlandı. "İnsan yavrusu ha 'ehi-ehe-ehe'... Simon, beni affet ama 'ehi-ehi-ehi' bir insan yavrusu vardı gerçekten."

"Ne? 'Ho-hooo'! Nasıl Jean 'huuu'?" Eski ressam birden ayağa fırladı, tüyleri kabarıyordu, kafası deli gibi çalışmaya başlamış, gözleri belermişti.

"Simon, lütfen 'hoogrnn' sakin ol. Evet, koruyucusu olduğumuz bir insan yavrusu vardı gerçekten de."

"Koruyucusu mu olduk 'huuu'?"

"Evet 'ehi-ehi', hayvanat bahçesinde. Londra Hayvanat Bahçesi'nin koruyucu aile programına başvurmuştun. Yavrularımız içindi. Doğal Hayatı Koruma falan diye bir birlik var ya, onun programı. Yavrular hayvanlara çok meraklı olduğundan, hayatları boyunca 'gru-nnn' kaynaşabilecekleri bir hayvanları olsun istedik. Babalığının depreştiği zamanlardaydı. Bir hayvanın koruyucusu oldun, yedi-sekiz yaşlarında bir erkekti..."

"Öyle mi 'huu'?" diye araya girdi Simon yine. "Peki bu hayvana bir ad verdim mi Jean 'huu'? Ad koydum mu ona?"

"O işi Magnus'a bırakmıştın Simon, bu onun sorumluluğu olacaktı çünkü. O da bir ad verdi ama bu adı hatırlamamana şaşırdım doğrusu."

"Neden 'huu'?"

"Çünkü grubumuz içinde espri konusu olmuştu, yavrular ha bire gülerlerdi buna. Hayvanı görmek için hep birlikte hayvanat bahçesine gittiğimizde, kafa tüylerinin ve gözlerinin sana epey benzediğini fark etmiştik, eski alfam. Magnus da bu yüzden adını... Simon koydu."

Belgesel yapımcısı Alex Knight birkaç saat sonra Redington Sokağı'ndaki eve geldiğinde, Simon'ın eski grubu da ayrılmak üzereydi. Bahçe kapısına yumrukları üzerinde yürüyen Knight'ın karşısına, hep bir ağızdan veda hot-zotları çıkaran ve birbirlerini tımar eden yirmi kadar erişkin ve yavru çıktı. Hiçbirine temenna etmeyi gerekli görmedi, zaten birbirlerinin içine düşmüş olduklarından, etse de kimse görmezdi. Kamerasını çıkardı ve kayda başladı. Dr. Busner ve olağan dışı hastasının durumları o kadar eğlenceliydi ki, daha birkaç gün kamerayı kapatamayacaktı.

İki küçük kuyruk Frognal'a doğru gözden yiterken Simon, son kez "HoooKraaa!" diye sesledi. Magnus ve Henry durdular, geri döndüler ve bir ağızdan hot-zotladılar: "HoooKraa!" İncecik sesleri, bir İngiliz sonbaharının puslu öğleden sonrasını bıçak gibi delip geçti.

Simon hemen yanı başında, eşiğe çökmüş onu izlemekte olan Busner'a dönerek, "Onları yakında yine görürüm, değil mi Zack 'huu'?" diye işaretledi.

"Elbette görürsün Simon, bugünkü 'çap-çap' kaynaşma hiç beklemediğim kadar iyi geçti. Eski alfanın ne kadar iyi niyetli, yavrularının da babaları tarafından tımar edilmeye ne kadar hevesli olduklarını gördün mü? Üstelik Anthony Bohm, Derek ve o gamma... adı neydi yahu onun 'huu'?"

"Ben ne bileyim?"

"Her neyse, bir de o. Yavruları ne zaman görmek istersen grup evine gidebileceğini, hatta orada kalabileceğini işaretlediler bana. Daha ne olsun 'huu'?"

"Doğru gösteriyorsun 'gru-nnn'."

Alex Knight'ı gören Busner, şempanzeyi yanına hot-zotladı. " 'HoooKraa' Bay Knight, gelip temenna edin lütfen." Genç şempanze, kamerayı iyice kaldırıp kıçın kıçın yaklaştı ikiliye. Knight şempanzakıllı domaldıktan sonra, Busner, "Hayvanat bahçesine yapacağımız geziye tam zamanında yetiştiniz" diye işaretledi.

"Hayvanat bahçesi mi 'huu'?"

"Gördünüz ya, hayvanat bahçesi. Arkadaşım Simon Dykes, hayvanat bahçesinde bir insan yavrusunun koruyucusu olmuş.

Bu yavru, içinde bulunduğu talihsiz sanrının yapıtaşı olacak belki de. Eğer bu hayvanla surat surata gelirse, insanlık kavramı çevresinde oluşturduğu olumsuz duygu odağını çözebileceğini düşünüyoruz." Televizyoncu bu işaretleri anlamamıştı haliyle ama hiç bozuntuya vermeden kafa salladı ve kamerayı kayıtta tuttu.

Gördükleri, Simon'ı daha da heyecanlandırmıştı. "Nasıl yani 'huu'? Hemen şimdi hayvanat bahçesine mi gidiyoruz 'huu'?"

"En iyi zaman, şimdiki zamandır" diye karşı-işaretledi delifişek anti-psikiyatr –kendisine bu unvanı yakıştırıyordu da–. "Sen eski grubunla veda tımarındayken, ben de Hamble'ı hot-zotladım. Tahmin ettiğim gibi, Londra Hayvanat Bahçesi'nin primatlardan sorumlu müdürünü tanıyormuş. Mick Carchimp adlı bir şempanze. Hamble benimle gösteriştikten sonra onu hot-zotladı, Carchimp de bize çevreyi dolaştırmayı, yardımcı olmayı kabul etmiş. 'Hu-huuu' acaba aynı gruptan mı bu şempanze de?"

"Hangi gruptan 'huu'?"

"Carchimpler işte, o gazetelere çıkıp duran iftiracı avukatın grubu."

• • •

Televizyon ekibinin minibüsüyle gittiler. Aslında Simon Volvo'yu kullanmayı teklif etmiş, Zack'e "Lütfen izin ver, ben araba kullanmayı severdim" diye diretmişti bile. Ama arabanın yirmi ileri, on beş geri vitesi olduğunu, üstelik bunların çifte debriyajla çalıştığını görünce, havalara bakıp ıslık çalmakla yetinmişti.

Alex Knight'ın yanında ses teknisyeni Janet Higson ve hem asistanı, hem ayakçısı Bob vardı. Minibüsü Bob kullandı, Alex ise ön koltuğa çökerek kamerayı arka koltuktaki iki şempanzenin üzerinde tuttu sürekli. Zavallı Janet ise, minibüsün yük kısmında durduğu yerden iki şempanzenin seslemelerini mikrofonla yakalamaya çalışıyordu.

Mick Carchimp onları ana kapıda, hayvanat bahçesi müdürüyle birlikte karşıladı. Müdür sevimli bir tipti ve kendisini Jo olarak anmalarında ısrar etti. Hem Zack hem Simon'a iyice eğilerek temenna ettikten sonra, "Böyle olağanüstü bir devriyenin bizi ziyaret etmesinden onur duyduk; ikinizin de apış arasına hayran kaldık. Siz de benim 'gru-nnn' kıçımı öpme teveccühünü gösterirseniz, çok memnun olacağım" diye işaretledi. İki şempanze isteneni yaptı, sonra hep beraber hayvanat bahçesine girerek insanların bölmesine doğru ilerlediler; Alex bütün gelişmeleri kaydediyordu.

Hafta içi ve akşamüstü olduğundan, hayvanat bahçesinde incin top oynuyordu. Oraya buraya çökmüş olan birkaç turist, bir taraftan fıstık yerken, bir taraftan da öylesine tımar ediyorlardı birbirlerini. Hayvanlar da uyuşuktu zaten. Balıkçıllar, tek ayak üstünde hiç kıpırdamadan duruyorlardı. Bahçe süsü olmadıklarını kimse iddia edemezdi o halleriyle. Goril kafesinde ise tek hayat belirtisi, bir şişip bir sönen saman yığınıydı; irice bir erkeğin gümüş renkli sırtını gizliyordu gözlerden.

İnsanlar da Simon'ın ilk gördüğünden farksızdı. Zombi gibilerdi, ilgi uyandıracak bir tarafları yoktu. Bölmenin bir tarafını kaplayan camın önüne geldikleri sırada, "İnsan grubumuzu daha önce görmüşsünüz galiba Bay Dykes 'huu'?" diye işaretledi Mick Carchimp.

"Evet, görmüştüm" diye karşı-işaretledi Simon. "Hele şunu çok iyi hatırlıyorum 'öh-öh'." Şu dediği, bir önceki gelişinde Osbirci adını taktığı insandı. Osbirci, adının hakkını veriyordu hani. Bir kuytuluk bulmuş, kol kadar uzvunu sıvazlamakla meşguldü; gözleri kaymış, akları çıkmıştı meydana. Ağzından akan salyalar uzamış, uzamış ve göğsüne kadar inmişti; bir zevk almadan yaptığı sıvazlamayla ahenk içinde bir ileri, bir geri sallanıyordu.

"Bu alfa erkeğimiz" gösterdi Carchimp. "Diğer tüm insanlardan uzun süredir bizimle birlikte."

"Burada mı doğdu 'huu'?" diye sordu Busner.

"Hayır, Twycross'ta doğmuştu; orada çok büyük bir insan grubu var. Bazı insanlarımız ise doğada yakalanıp getirildi; şuradaki

öyle mesela." Carchimp, Simon'ın Yolcu adını taktığı diğer bezgin insana işaret ediyordu. Yolcu da adının hakkını veriyordu; hiç kıpırdamadan dikildiği yerde, bir eliyle tutamağa yapışmış, diğer elini yanına sarkıtmıştı, bu elinde bir dilim beyaz ekmek vardı.

"Bu insan Tanzanya'dan getirilmişti ama biz onu bir ilaç şirketinin laboratuvarından, şirket işini bitirdikten sonra aldık."

"İnsanlarla ne yapıyorlar 'huu'?" diye Carchimp'in elini kesti Simon.

" 'Höö' bir sürü şey yapıyorlar yapmasına Bay Dykes ama maalesef hiçbiri iyi şeyler değil. Bu örnek, büyük bir kafeste tutuluyordu sanıyorum; insanların serbest kalmaktan nasıl rahatsız olduklarını bilirsiniz. Kafesteki diğer erişkin erkeklerle birlikte buna da tüfekle içi kokain dolu derialtı iğneleri atılmış.

"Kokain mi 'huu'? Neden böyle bir şey yapmışlar?"

"İyi bir soru. İlaç bağımlılığıyla ilgili bir çalışmaymış herhalde. İnsan türünün en büyük talihsizliği, yaşayan en yakın akrabamız sayılması; dolayısıyla bütün testler onlar üzerinde yapılıyor. Biz bile hayvanat bahçesinde bazı testler yapıyoruz, tabii elimizden geldiğince maymuni testler bunlar."

"Nasıl deneyler yapıyorsunuz 'huu'?"

Simon'ın endişesi suratından okunuyordu. Küçük Simon'ın bu bölmede karşısına çıkmasını zaten beklemiyordu ama kayıp insan yavrusunun görüntüsünü de aklından silememişti bir türlü. Kalın cama yapışıp insanların odasındaki en kuytu köşeleri bile taradı. Bu çıplak vahşilerin arasında o tanıdık suratı, göçük çeneyi ve tavşan dişleri görmek canavarca, şeytanca bir iş olurdu zaten. Simon'ın aklındaki tüm resimler, giyimli bir yavruya, okul üniforması içindeki bir yavruya aitti. Eğer bu insanları giydirseler, bu sefer hepten anlamsız bir görüntü çıkacaktı meydana; çay partisi verir gibi yaptıkları veya bir çay reklamında oynadıkları sanılacaktı.

Daha korkunç, daha şeytani bir görüntü ise, Küçük Simon'ın çırılçıplak soyulup bir masaya bağlanmış, usturaya vurulmuş kafasına elektrotlar yapıştırılmış, tüysüz bedeninin damarlarına

iğneler batırılmış haliydi. Simon'a CIV bulaştırılmış, Simon'a şarbon mikrobu verilmiş, Simon'ın gözkapakları ardına kadar açılıp iğnelenmiş, gözünün içine parfümlü kafa tüyü spreyi sıkılmış...

" 'Hooo' insanlarımıza zarar verecek hiçbir şey yapmıyoruz elbette. Bizim yapmak istediğimiz, insan alttürünün genetik profilini çıkarmak. Kafeslerdeki insanlarla ilgili en büyük sorunumuz, tüm alttürlerin birbirleriyle çiftleşmiş olması, yani burada gördüğünüz insanların tamamına yakını kırma. Yakın zamana kadar insanların alttürleri olduğu bilinmiyordu zira."

"Alttürleri birbirinden ayıran nedir 'hu-huuu'?" diye araya girdi Busner.

"Konuyla bağlantısı olmayan şempanzelerin bunu ayırt etmesi güçtür. Bunun en önemli nedenlerinden biri, insan görüntüsünün bizlere huzursuzluk vermesidir. Basite indirgemek gerekirse, farklı 'öh-öh' cilt renkleri ve surat yapıları oluyor. Nelerin değişik olabileceğini bir kez öğrendikten sonra, birbirlerinden ayırmak çok kolay. Gerçi bizim grubumuzda ayırt edilecek pek insan yok, şu hariç hepsi kırma." Parmağıyla gösterdiği, Yolcu'ydu.

Şempanzeler bir süre sessiz imsiz oturarak, insan bölmesindeki uyuşuk mahlûkları incelediler. Hayvanların birçoğu sedirlerin üstüne toplanmıştı ama şempanzelerin aksine, bunların birbirlerine dokunmak gibi bir ihtiyaçları yoktu. Bu nedenle, uzun bir sıra halinde yan yana oturmuşlardı. Hissiz, kaskatı ayaklarını yukarı doğru kıvırmışlardı, cascavlak suratlarında ise en ufak bir ifade veya zekâ kırıntısı yoktu. Sedirin altındaki boşlukta oynaşmakta olan yavrular yaratıyordu hareketliliği. Bu bücürler, çok daha şempanzevariydi. Samanlarda yuvarlanıyor, tutamaklardan sallanıyor, birbirlerini gıdıklıyor ve pandikliyorlardı.

Hayvanat bahçesindeki üç beş ziyaretçi de bunların aşkına gelmişti doğal olarak. Şempanzeler, hep olduğu gibi, insan yavrularıyla bozmuşlardı; birbirlerine bunların ne kadar da şempanze yavrusuna benzediğini işaretliyorlardı durmaksızın. Simon,

Busner'ın bacağına yapıştı ve " 'Ay bunlar ne şirin şeyler' diye işaretleyen tek bir şempanze daha görürsem, avazım çıktığı kadar bağıracağım" diye dokundurdu.

"Sakin ol 'gru-unn' " diye karşılık dokundurdu Busner; "İşimize bakmadan önce bırak da Carchimp biraz daha ukalalık etsin."

Şempanzelerin ilgisini çeken iki erişkin erkek vardı. Bunlar, bölmenin en gerisine yerleşmiş, bir saman balyasının arkasına neredeyse tamamen gizlenmişlerdi. Tek görünen, birinin poposunun sürekli kalkıp indiği, diğerinin de müstehcenlik sınırındaki dolgun ayaklarının, bunun beline sarılmış olduğuydu. Şempanzeler buna işaret edip bir şeyler gösterişiyorlardı aralarında ama hiçbirinin olup biten hakkında fikir sahibi olmadığı belliydi. "Hiç görülmedik şey" diye işaretledi Mick Carchimp; "gündüz vakti pek çiftleşmezler genelde."

"Çiftleşmek mi 'hu-huuu'?"

"Evet. İnsanların normalde çiftleşmek için gizlilik aradığını bilirsiniz herhalde. Bu çift de o yüzden balyanın arkasına saklanmak istemiş, sanırım. Üstte gördüğünüz erkektir, ona ayaklarıyla sarılan da dişi. Pek hoş bir görüntü olduğunu işaretleyemem..."

"Yıl oldu be!" diye hareketlendi Busner.

"Evet. Belki biliyorsunuzdur, insanların çiftleşmesi yarım saate kadar uzayabilir. Hatta doğada çok daha uzun sürdüğünü bildirenler de olmuştur. Ama bunun nedeni konusunda kesin bir bilgi yok henüz."

Simon kesin bir bilgisi olduğunu düşünüyordu. Poponun kalkıp inişini, kalkıp inişini izlerken, kıvranan hayvanların görüntüsü, aklının karanlık köşelerinden bir Sarah resmi bulup çıkardı ortaya. Sarah'nın güzel bir insan olarak Simon'ın altında inlediği, ayaklarını onun gidip gelen kalçalarına doladığı bir resimdi bu. "Affedersiniz 'huu', pat diye konuya girmek istemezdim Bay Carchimp..."

"Lütfen, beni Mick olarak an" diye karşı-işaretledi primatlardan sorumlu müdür.

"Mick, Dr. Hamble sana ziyaretimizin amacı hakkında bir şey işaretlemiş miydi 'huu'?"

"Özel olarak ilgilendiğiniz bir insanı görmek için geleceğinizi göstermişti."

Simon devam etmeden önce bir Bactrian yaktı ve dumanı iyice içine çekti.

" 'Höö' evet, öyle. Bildiğim kadarıyla şempanzelerin bir hayvana 'öh-öh' koruyucu olabilecekleri, bir bakıma onun gelişimini destekleyebilecekleri bir programınız var, değil mi 'huu'?"

"Evet, Doğal Hayat 2000. Doğal Hayatı Koruma Birliği ile ortaklaşa yürüttüğümüz bir çalışma. İlgilendiğiniz insan, koruma altına alınmışlardan biri mi 'huu'?"

"Öyle sanıyoruz" diye işaretledi Busner. "Sevgili Bay Dykes, yavruları adına bir hayvana koruyucu olmuş. Yedi-sekiz yaşlarında bir insan yavrusu. Şuradaki grubun içinde olabilir belki." Oynaşan insan yavrularına işaret etmişti.

"Şu anda elimizde o yaşlarda insan yavrusu yok ama isterseniz ofisime gidip orada araştıralım 'huu'. Hayvanat bahçesi kayıtları da orada, Birlik kayıtları da. İkisini karşılaştırıp üstlendiğiniz insana ne olduğunu öğrenebiliriz."

• • •

Carchimp'in ofisi, ana binanın arka kısmındaydı. Kafeslerden epeyce uzakta olmasına rağmen, ağır hayvan kokuları odayı doldurmuştu yine de. Ofiste doğru dürüst eşya da yoktu; iki tane kırık dökük dosya dolabı ve ufacık bir masa vardı sadece. Duvarlara, soy ağacı posterleri ve hayvan ilaçlarının tanıtım afişleri asılmıştı.

Carchimp, Simon ve Busner'ın yanı sıra, Knight ve ekibi de doluştu ufacık odaya. Onu çekmeye gelecek başka bir televizyon ekibinden işaretleyen müdür, başka bir yere sıvışmıştı.

Birkaç dakikalık bir tımar seansına giriştiler. Tüm şempanzeler gibi onların da geçici bir hiyerarşi kurmaları gerekiyordu çünkü. Bir süre sonra Carchimp tüy yumağından koptu ve bir kitaplığa yöneldi. Alt raftan büyük bir klasörü ayağıyla çekti, üst raftan da çok daha ince ve parlak bir dosya aldı. Bunları, yere

çökmüş grubun yanına götürdü. "Bu" işaretledi, "Birliğin kayıtları. Koruyucusu olduğunuz insanın seri numarasını hatırlıyor musunuz Bay Dykes 'huu'?"

Simon şaşırıp kalmıştı. "Seri numarası mı 'huu'? Hayır, zaten ben o insanı büyük erkek yavrum Magnus için üstlenmiştim. Yavrum da ona... Ona Simon adını verdi."

"Simon mı 'huu'? Biz aslında kayıtlarda insanlara isim vermeyiz, bu onları maymunlaştırma yönünde atılmış çok büyük bir adım olur çünkü. Ama bakıcıları günlük işlerinde kolaylık olsun diye birtakım adlar uydurabiliyorlar. Hem Birlik'in literatüründe 'öh-öh' maymunlaştırmaya yönelik çabalar da yok değil." Simon'a bir broşür gösterdi; okurlara "Bir İnsanı Tımar Etmek" önerisi getiriyordu.

"Ancak kayıtlarda sizin adınızı bulabilir ve bu kanaldan hayvanın seri numarasına ulaşabiliriz. Bir bakayım..." Birlik kayıtlarını karıştırmaya başladı. "Dykes, Dykes... Evet, işte buldum. Simon Dykes. Sizin üstlendiğiniz yavrunun seri numarası 9234, bağış miktarınız ise beş yüz sterlin. Gerçekten çok cömert davranmışsınız."

"Hayvanat bahçesinin defterine bakarak da 9234 numaralı yavruya ne olduğunu bulabilirim. Başka bir hayvanat bahçesine nakledilmiş olabilir tabii ya da başka bir kuruma..."

Simon telaşla araya girdi: "Korkunç bir 'hooo' araştırma projesine verilmemiştir değil mi 'huu'?"

"Sizi temin ederim Bay Dykes, böyle bir şey yapılmamıştır" diye işaretledi Carchimp; sonra Simon'ın yanına geldi ve parmaklarıyla bir yandan onu yatıştırırken, bir yandan da dokundurmayı sürdürdü. "Hiçbir insanımıza bunu yapmak istemiyoruz; kaldı ki, koruyucu ailesi olan bir insanı tutup da laboratuvara göndermek 'öh-öh' bizim adımıza olumsuz bir izlenim yaratır. Böyle bir bilgi hayvan hakları savunucularının eline geçerse, bizi nasıl tefe koyarlar siz düşünün."

Carchimp mesajlı masajını tamamlarken Simon'ı son kez mıncıkladı ve kayıt defterine döndü. "Evet, şimdi bakalım 9234 numaraya. Numarayı bildik mi kolay oluyor, evet, buldum. Korkarım artık bizimle değilmiş. Burada nakledildiği..."

"Nereye 'hooo', nereye 'huu'?" İşaretlemenin şiddetinden Simon'ın parmakları çıtırdadı, dehşeti gözle görülüyor, elle tutuluyordu.

"Bay Dykes, 9234 numaralı şempanzenin bir bakıma eve döndüğünü de gösterebiliriz."

"Eve mi 'huu'?"

"Evet, o gelişmiş dünyadan Afrika'ya dönen nadir insanlardan biri olmuş. Sizin şempanzeniz, yani 9234, insanların tekrar yabani hayata döndürülmesine yönelik tartışmalı bir programın parçası olmuş. Eğer onu tekrar görebilmek istiyorsanız, arayıp bulmanız gerekecek."

Öğrendikleriyle şoka giren Simon yere çöktü. Devam etmek Busner'a kalmıştı. "Gösterir misiniz Bay Carchimp" diye işaretledi, "9234'ün eve gittiğini işaretlerken, onun Afrika'da doğduğunu mu kastediyorsunuz 'huu'? Yani o yabani bir insan mı?"

"Bunun pek mümkün olmadığını düşünüyorum, Dr. Busner. Batı'da esir tutulan artık o kadar çok insan örneği var ki gidip Afrika'dan insan getirtmenin bir anlamı kalmadı. Hatta burada ve diğer hayvanat bahçelerinde o kadar çok insan doğdu ki, yarı-erişkinliğe ulaşan erkekleri kısırlaştırma zorunluluğu getiriidi artık."

Başından beri işaretleşmeyi izlemekte olan Simon, bunu görünce ürperdi. Sarı suratı daha da solgunlaştı ve mecalsiz, imsiz eliyle kendi çükünü avuçladı.

Busner konuyu derinleştiriyordu. "Nedenini sorabilir miyim Bay Carchimp..."

"Rica ederim Sayın Lüle Şaheseri, beni Mick olarak anmanızdan gurur duyacağım."

" 'Gru-nnn' peki Mick, neden bu programın tartışmalı olduğunu işaretledin demin 'huu'?"

Carchimp biraz kaykıldı, belli ki sazı bir müddet elinden bırakmayacaktı "Bildiğiniz gibi, insanları doğal ortamlarında gözlemleme programı, ilk olarak Dr. Louis Leakey tarafından ortaya atılmıştı. Bu çerçevede 'gru-nn', Jane Goodall'u Tanzanya'daki Gombe Nehri havzasına yabani insanları; Dian Fossey'yi

Ruanda'ya dağ gorillerini ve Birute Galdikas'ı Sumatra'ya orangutanları incelemesi için gönderdi. Her üç dişinin çalışmaları da epey tartışmaya konu oldu ama antropolojiye çok büyük ve uzun vadeli katkılarda bulundukları da açık."

"Bizzat Goodall da insanları geri kazandırma projeleri düzenlemişti ama bu program 'hooo' epey farklıdır. Yanında çalışan alan araştırmacılarından biri, Ludmilla Rauhschutz adlı bir Almandı. Rauhschutz çok zengin bir dişidir ve insanlarla şempanzelerin ilişkisi hakkında sıra dışı görüşlere sahiptir. Goodall'un yanından ayrıldıktan sonra, Tanzanyalı yetkililere rüşvet vererek Gombe havzasında kendi araştırma merkezini kurdu. Burada hem yabani insanlara turist olarak gelen şempanzeleri tanıtıyor hem de gözetim altındaki insanların yabani ortama geri kazandırılmasına önayak oluyor."

Simon ayaklandı ve müdürü durdurdu. "Mick; 'ho-hooo' bana Leakey'nin insanları incelemek için neden sadece dişileri görevlendirdiğini gösterebilir misin 'huu'?"

"İyi bir soru Simon. Leakey, özellikle erkek insanların dişi şempanzelerden daha az rahatsız olacağına inanıyordu. Bildiğin gibi, insanların cinsel şişikleri gözle görülecek bir biçime sahip değildir. Dolayısıyla, bir erkek şempanze insanlarda çiftleşme dürtüsü uyandırabilirdi boş yere."

"Anlıyorum."

"Biz ilke olarak Rauhschutz'a insan göndermiyoruz ama arada bir, bu yarı-erişkin erkekte olduğu gibi, denemek gerekebiliyor. Zaten ya gönderilecekti ya da kısırlaştırılacaktı..." Bu son işaretin ardından, Carchimp imsiz kaldı.

• • •

O gece Simon, Busnerların konuk odasındaki yuvasında büzülmüş, televizyonda bir yemek programı izliyordu. Sunucunun, tanınmış medya maymunu Lloyd Grosschimp olduğunu kestirmişti; işaretleştiği konuğu da en az onun kadar tanınmış bir medya maymunu olan Anton Mosichimp'ti. Programa katılan

yarı-erişkin aşçılar ise bu iki erişkinin didişmesini dikkatle izliyorlardı. Grosschimp ağır Amerikan temposuyla, " 'Öh-öh' Anton" diye işaretliyordu, "bu genç dişinin yaptığı sufleyi beğenmemen beni hiç şaşırtmadı. Senin zaten genç dişilerle veya 'hooo' onların yapacağı suflelerle pek işin olmadığını sanıyorum."

"Sen şimdi bana 'öh-öh' ne göstermek istiyorsun 'huu'?" diye karşı-işaretledi Fransız şempanze.

"Hiiiç 'ho-hooo'... Bir şey göstermek istemedim. Yalnız senin üç dişi yavrun vardı, yanılıyor muyum 'huu'?"

Ama Simon Mosichimp'in verdiği karşılığı göremedi; çünkü kapı ardına kadar açılmış ve eski psikiyatr içeri girmişti. Televizyondaki şempanzeleri görünce, "Mosichimp değil mi bu 'huu'?" diye işaretledi; "Onu uzaktan tanıyan birini tanıyorum. Gösterdiğine göre, kızlarını istismar edermiş bu. Yeteri kadar çiftleşmiyormuş onlarla, hatta galiba hiç çiftleşmiyormuş, düşünsene!"

"Vay be!" Kraliçe devlet töreninde arabadan el sallarken ne kadar boş bakarsa, Simon da o kadar boş bakıyordu.

"Ne oldu Simon 'huuu'? Hayvanat bahçesine gitmek seni rahatsız mı etti 'huu'?"

"Elbette etti."

"Hâlâ bu insan yavrusunun, yani 9234'ün..."

"9234 değil o 'ruaaa'! Ona Simon adı verildi ya 'ruaaa'!"

Busner bu küstahlığa anında karşılık verdi. Yatağa sıçradı ve Simon'ın suratına birbiri ardına sert yumruklar indirdi. Sadece birkaç saniye içinde eski ressam sinmiş, sinmekle de kalmamış yatağın içinde debelenerek alfasına temenna etmeye çalışır hale gelmişti. Busner Simon'ın dikilmiş tüylerini düzeltti ve dokundurmaya başladı: "Tamam canım 'gru-nnn', çok huzursuz olmanı anlıyorum Simon'cığım ama yine de böyle küstahlıklar yapmana izin veremem, sen de bunu anla lütfen."

"Anlıyorum, anlıyorum. Çok 'çap-çap' özür dilerim, apış aran gösterebileceğimden çok şey ifade ediyor bana."

"Biliyorum. Asıl merak ettiğim şu; sen hâlâ bu insanın senin kayıp yavrun olduğuna inanıyor musun Simon 'huu'?"

"Nedenini bilmiyorum ama inanıyorum."

"Peki." Ünlü tabiat filozofu –her şeye rağmen kendisine bu unvanı yakıştırıyordu da– poposunun üzerine oturdu. "O halde, seni memnun edecek 'grnn' haberlerim var."

"Nedir bu 'huu'?"

"Bu konu üzerinde Alex Knight ile gösteriştim. Şirketinin senin durumuna hayran kaldığını ve gerekli parayı bastırabileceğini söyledi."

"Ne için gerekli para 'huu'?"

"Bu insanı bulmamız için, Afrika'ya gitmemiz için."

"Afrika'ya mı 'huu'? Ama ne zaman?"

"En kısa zamanda. Belki maymun bokunu yemeden."

Yirmi Birinci Bölüm

Eski püskü Toyota Landcruiser, toprak yolun her bir çukuruna tümseğine ayrı ayrı giriyor, iri dişli lastiklerinden zifos saçıyordu. Aracın arkasına sıkış tepiş doluşmuş, birbirlerini büyük bir özen ve dikkatle tımar eden altı şempanzenin üzerine çamur yağıyordu. Ressamken akıl hastası, akıl hastasıyken de olağanüstü bir arayışın başrol oyuncusu olan Simon Dykes, ses teknisyeni Janet Higson ve ayakçı Bob'ın arasına sıkışmıştı.

Televizyonda *Yarı-Erişkin Dominant Şef* adlı yemek programını izlerken odasına Busner'ın girdiği geceden beri, Simon'ın günleri Afrika yolculuğuna hazırlığın telaşıyla geçmişti. Vizeler alınmalı, aşılar yaptırılmalı, giysiler ve araç gereçler satın alınmalıydı. Üstelik bunlar için nereye giderlerse gitsinler, Alex Knight'ın kamerası onları sürekli takip edecekti.

"Yolculuğun öncesi çok önemli" diye işaretlemişti belgesel yapımcısı. "İzleyiciyi, Simon'ın yabani insanlarla ilk karşılaşmasına, eğer işler yolunda giderse 9234'le, yani kayıp olduğuna inandığı yavrusuyla buluşmasına hazırlayacak bolca malzeme olması gerek elimizde."

Ama televizyon ekibinin sürekli dibinde olması, Simon'ı hem rahatsız etmiş hem de huylandırmıştı. Knight ile dört-beş kez fena halde dalaştılar, bunların üçünde şiddete başvuruldu ve hepsi Simon'ın lehinde sonuçlandı. Hem Knight ile olan ilişkisi açısından hem de kendisine duyduğu güven açısından lehinde sonuçlandı. Busner kendi kendine akıl yürüttüğünde, eski ressamı gerçek fiziksel benliğine en çabuk döndürebilecek şeyin, en maymuncul davranışlar olabileceği sonucuna varmıştı. Yani şiddet ve seks.

Böyle böyle, Simon ekibe tahammül etmeyi öğrenmiş, hatta varlıklarının ayırdına varmayacak kadar aldırışsız olmayı başarmıştı. O kadar ki, uç uca eklediği Bactrian'ları için, Bob'dan ateş alırken bir işaret yapmak şöyle dursun, şempanzeye bakmıyordu bile.

Busner için bu Afrika yolculuğu son duraktı, kariyerinin sonundaki kireç kuyusuna açılan kapıydı. İngiltere'ye döndüğünde ne yapacağı konusunda hiçbir fikri yoktu. Herhangi bir şey yapabilecek miydi ki? Simon'ın eski grubu Redington Sokağı'ndaki eve geldiği gün, Anthony Bohm ile özel olarak işaretleşmişler, bu kısa gösterişmenin sonunda bütün kuşkuları doğrulanmıştı. Phillips, Cryborg İlaç Şirketi'nin kirli çamaşırlarını ortaya dökünce, Bohm da Hekimler Yüksek Kurulu'nun boy hedefi haline gelmişti tabii. "Jean olan biteni öğrenince" diye göstermişti Busner'a; işaretleri korkulu ve huzursuzdu, "nasıl bir tepki verecek hiç bilemiyorum. Gerçi grubunun uzaktan ferdiyim ama bu konumum bile 'hooo' tehlikeye girebilir. Ne kadar ahlak delisi olduğunu siz de gördünüz."

Busner, Bohm'u yatıştırmış, okşamış ve temizlemişti. "Dr. Bohm, bu kadar meraklanmayın, aklınızı bu konuya takmayın lütfen. Ben bu talihsiz olayın tüm sorumluluğunu yüklenme ka-

rarı aldım. Eğer *Kapsamax*ı hastalarınıza benim isteğim doğrultusunda değil de bilmeden yazdığınız yönünde bir ifade verir ve bundan sapmazsarız, ben de sizin 'çap-çap' ifadenizi desteklerim. Elimden gelen tek şey bu, zarara uğrattıklarımı ancak bu şekilde tazmin edebilirim biraz. Umarım bir uyarıyla paçayı kurtarırsınız."

"Peki ya 'huuu' Simon?"

"Evet, ya Simon... Geçirdiği rahatsızlığa, birçok farklı şeyin yol açmış olabileceğini düşünüyor. Bazen çocukken kendisine otobüs çarpmasına, bazen aldığı uyuşturucuya suç buluyor. Zaten iyileşmekte olduğu için, ona bu düşüncelerinin gerçek olmayabileceğini işaretlemeyi de gerekli görmüyorum."

Konu böylece kapanmış, tartışan ellerden düşüp gitmişti. Busner, Yüksek Kurul'a Afrika dönüşünde ifade vereceğini bildirmiş, o zamana kadar da bu konuyu tamamen gizli tutacağına dair şeref parmağı vermişti.

Kurdukları ittifakla Busner'ı ağacın tepesinden deviren, büyük maymun olma yolundaki kariyerini geri dönüşü olmayacak şekilde dinamitleyen Gambol, Whatley ve Phillips, Busner'ı devireceğiz diye Roma'yı yakmakta kullandıkları meşalenin aleviyle kendileri de tutuşmuşlardı. İnsan Bahçesi'ndeki tımar seansından sadece birkaç hafta sonra, Phillips zayıflığını fırsat bilen bir göğüs iltihabına yenik düşmüştü. Aslında iyi de oldu; çünkü ömrü vefa etseydi, adalet terazisinin bir kefesine Cryborg'un tüm kurumsal ağırlığını yüklediğini görecekti. Sonuç çok tanıdıktı: Sanığın beraatine...

Hekimler Yüksek Kurulu'nun Busner'a gönderdiği mektubu haber alan Whatley, derhal yönetim kuruluna çıkarak Heath Hastanesi'nde Busner'dan boşalan makama talip olmuştu. Başkan Archer, Busner'ın erken emeklilikten yararlanmasını onaylar onaylamaz da bu makama getirilmişti. Ama Whatley'nin psikiyatri bölümü alfası olarak hükümranlığı pek de sorunsuz geçmedi. Çalışanlar hem esnek hem disiplinli bir hiyerarşiye alışmışlardı bir kere; ama Whatley, askeri disiplin uygularken etkisiz kalan bir tipti. Personelin yanında hastalar da bu duru-

mun farkına varınca, Whatley'nin sopalamak istediği bir manik şempanze tarafından feci şekilde yaralanmasına kimse şaşırmadı. Isırık yaralarının iyileşmesi altı ay sürdü ve Whatley bir daha asla eski Whatley olamadı. Psikiyatr Dr. Kevin Whatley son görüldüğünde, Allen Carr ile sigarayı bırakma seminerleri düzenliyordu.

Heath Hastanesi'nde ondan boşalan makamı Dr. Jane Bowen devraldı. Simon Dykes'ın sanrısını dikkatle ve anlayışla gözlemleyen Bowen, bu deneyiminden yola çıkarak çok başarılı bir çalışmaya* imza attı. Hastalığın semptomatolojisini, patolojisini ve etiyolojisini dikkatle tahlil ettiği için, bu çalışma Busner'ın tahminlerini doğrulayarak, benzeri birçok vakaya tanı konmasına yardımcı oldu. Maymunun kendisini insan sanması hastalığına, haklı olarak "Bowen Hastalığı" adı verildi.

Gambol, hooo Gambol! Zack Busner'ı şöhretin yüksek dallarından alaşağı edip yere çalmayı başaran cılız, soluk benizli epsilon! Bir zamanlar hayranı olduğu Busner'ı, gün gelip sinsi Iago'nun Othello'yu yok ettiği gibi bitiren Gambol, doğal olarak psikolojiyi bıraktı ve yapabileceği ikinci en kötü işi yaparak, konu üzerinde bir kitap yazmaya kalkıştı. Busner ile yaşadığı deneyimlerden yola çıkan, baş karakterine Jack Sumner adını verdiği *Aklın Öte Geçesi* adlı tezli romanı, piyasaları altüst etti ve sonbaharda çok satanlar listesinin zirvesine oturdu. Gambol'u kolundan yakalayan edebiyat dünyası, onu partilere, okumalara, dördüncü akşam yemeklerine ve şöhret dünyasına savurdu. Yeni şişiklere ellinci değil, birinci sırada saplamaya başlayan Gambol, Sealink Kulübü'ne de üye oldu.

Bu rüyanın fazla sürmediğini işaretlemeye gerek yok herhalde. Busner ile olan ilişkisi, hayatı boyunca başına gelip gelecek tek ilginç olay olan Gambol, elindeki malzeme bitince sözleşmesini imzaladığı ikinci kitabını tamamlayamadı. Aldığı avansı gece hayatında çarçur etmişti ve Cryborg olayının düşürdüğü gölge o kadar uzundu ki bir daha eski mesleğine geri dönemeyecekti.

---

* "İnsanlık Düşleri", (*İngiliz Aktüalite Dergisi*, Mart 1995).

Birkaç ay içinde Gambol zavallı, bitik bir şempanze olup çıkmıştı. Edebiyat dünyası, onu göklere çıkardığı hızla yerin dibine soktu. Yazarın, benliksiz bir sanatçı olarak kapısı bacası yıkık bir ahşap evde oturmasını, okur bulma veya eski günlere dönme umudu kalmamasını, dünyanın en romantik ve onurlu davranışı olarak görür gibi yaptılar; ama aslında maymunluğun geri kalanı gibi onlar da başarısızlığa tahammül edemiyorlardı.

Simon Dykes'ın geçirdiği hastalık sayesinde hayatını biraz olsun yoluna koyabilen Jane Bowen dışındaki tek şempanze, Sarah Peasenhulme oldu. Eski yuvadostuyla Saatchi Galerisi'nde yaptığı son çiftleşme, Sarah'yı Simon ile eşleşiyor olmasının getirdiği sıkıntıdan ve baskıdan tamamen kurtarmıştı. Bu dertli erkeğe bakma sorumluluğundan kurtulması, onu nasıl olduysa çok ferahlatmıştı. O güne kadarki en uzun kızgınlığının sonunda, doğum kontrol amacıyla lavabo pompası kadar bir diyafram taktırmış olmasına rağmen hamile kaldığını fark edince, Braithwaite kardeşlere bir doğuş grubu kurmayı teklif etti.

Steve ve Ken üstüne atladı bu teklifin. Çok eski yandaşları olan Earl'ü gamma, amcaları Marcus'u uzaktan delta, Cuthbert adı verilmiş bir arkadaşlarını epsilon ve iki kardeşleri Paul ile Delroy'u zeta ve teta olarak gruba aldılar.

Sarah canı istediği gibi çiftleşti ondan sonra, yarı-erişkinliğinde kendisinden esirgenen sert, hızlı git-gellerin acısını çıkardı. Yıllar sonra, kendi kızları yarı-erişkin olup da küçücük şişikleri ortaya saçılmaya başladığı zaman, ailenin tüm sevecen erkeklerinin birer birer onların üzerinden geçmesi, Sarah'yı annelik gururu ve sevinciyle doldurdu. Olur da aklına gelirse eski sevgilisini, eski ressamı yüzünde kederli bir ifadeyle andı hep; ama aklına gelenler, Simon'ın onu hızla ve çeviklikle halletmesi değil, Tony Figes'in onun evinden alıp getirdiği çizimleriydi. Bu çizimleri, bir özel koleksiyoncuya hatırı sayılır bir paraya satmış, o parayla da hatırı sayılır bir ev döşemişti kendisine.

Aslında Sarah için iyi olmuştu bu; çünkü yeni grubunun yapısı düşünüldüğünde, bir daha Surrey'ye dönemeyeceği aşikârdı.

• • •

Cipin kasasında bir öyle bir böyle savrulurlarken; ayakçı Bob, Simon'ın omzuna, "Acaba sürücüyü tımar etmemiz gerekir mi 'hu-huuu'?" diye dokundurdu.

"Bilmem ki" diye cevap verdi. "Yanlış olabilir, bu bölgede çok ciddi AIDS salgını var biliyorsun 'hooo'."

Busner ön koltuktan "Öh-öh" diye öksürdü, sonra da işaretledi, "Tımardan CIV bulaşabileceğini hiç sanmıyorum. Ben 'çapçap' yardım ederim arkadaşa." Ünlü tabiat filozofu –kendisine her şeye rağmen bu unvanı yakıştırıyordu da– parmaklarını bonobonun çamurlu göğüs tüylerine daldırdı ve anında teşekkür geldi: Bonobo dişlerini kuvvetle takırdatırken Busner'ın suratına gayet ıslak bir öpücük kondurdu. Busner teşekkürü kabul ederken suratını buruşturmamak için zor tuttu kendini.

Londra-Tanzanya uçuşu, uzun ve sarsıntılı olmuştu. Busner, Darüsselam'a neden yalnızca Sri Lanka Havayolları'nın tarifeli sefer yaptığını anlayamamıştı. Bunun tek mantıklı açıklaması, dünyanın krizden yakasını kurtaramayan bir ülkesinde yaşayanların, başka bir ülkedeki kader ortaklarını ziyarete gitmesini kolaylaştırmak olabilirdi.

Busner-Dykes grubunun şehre inmesi, sorunlara çözüm olmamıştı. Çünkü ülke içinde yolculuk yapma iznini almak ve grubu Tanganyika Gölü'nün kıyısına, Rauhschutz Kampı'na götürmek için bin iki yüz kilometre araç kullanmayı göze alacak bir sürücü bulmak, üç günlerini almıştı. Üç gün boyunca, o zamana kadar görüp duydukları tüm kargaşalardan daha beter bir düzensizlik içindeki bu ülkeye alışmaya uğraşmışlardı. Ruanda'daki korkunç katliamlar hâlâ sürüyordu ve mülteciler Darüsselam'a kadar akın etmişlerdi. Parası olanlar, bulabildikleri tüm otel odalarını işgal etmişti, parası olmayana ağaçlar ne güne duruyor? Busner-Dykes grubu bir geneleve yerleşmek zorunda kalmıştı bu yüzden, oda kirasını da günlük değil, yarım saatlik ödüyorlardı.

Bu sayede Busner, grubun diğer üyelerine, Afrika'da bulundukları sürece çiftleşmeyi en aza indirmeleri konusunda bir gösteriş yapabilmişti. "Heteroseksüel çiftleşme, virüsün yayılması için en elverişli yol değil belki; ama yine de buradaki dişiler, 'öh-

öh' zorunlu olarak zührevi hastalık taramasına, hatta şişikotomiye tabi tutulur. Ayrıca, virüsün hâlâ 'hooo' mutasyon geçirmekte olduğunu da biliyoruz. Burası tropikal bölgedir ve dünyadaki en geniş 'çap-çap' biyoçeşitlilik burada bulunur. Bu bölgelerde, dünyanın herhangi bir yerindekinden çok daha fazla canlı türü vardır ve bu canlılara virüsler de dahildir. Üstelik Ruanda ve Burundi'deki 'hooo' korkunç olaylardan ötürü, bu ülkede bulunmayan virüsler bile iltica yoluyla 'öh-öh' artık bulunuyor olabilir."

"Ama yine de" dedi kocaman kollarını ateşli ateşli sallamayı sürdürerek, "ben hiçbiriniz için çok endişelenmiyorum. Çünkü burada 'öh-öh' çalışan dişiler dışında, pek bir çiftleşme şansınız bulunmayacağına inanıyorum. Hepinizin, belki Simon hariç, bildiği gibi bonoboların 'öh-öh' sapıkça bir eğilimi vardır; dişinin içine maymunakıllı girmek dururken, organının çevresine sürttürmeyi tercih ederler. Fare gibi üremelerinin altında da bu yatar zaten; döl yataklarında yabancı spermlerin dolaşmasına alışmamış dişiler, ilk giren spermden zırt diye hamile kalabilir."

Simon, çiftleşmeyi düşünemeyecek kadar bunalmıştı, şempanzelerin egemenliğindeki Afrika'dan Darüsselam'ın yıkıldı yıkılacak binaları arasına sıkışıp kalmış sokakları arşınlayan kapkara şempanze yığınları arasından, bir dişiyi bulup çıkarmak bile olmayacak şeydi onun için, nerede kaldı dişinin kızışmış olup olmadığına bakmak. Kafasını önüne eğip alfasının peşi sıra yürüdü.

Busner'a önerilen sürücü-rehber, güvenilir olmaya güvenilirdi de, bu şempanzeyle anlaşmak için hani şu Tarzan'ın maymun arkadaşı Nkima'nınkilere benzer, yani neredeyse Nkimaca denebilecek işaretler dışında bir im kullanılamaması kötüydü. Grup kuzeye ilerledikçe sağanaklar arttı ve doğa vahşileşti. Yol, delik deşik ve çarpık bir otoyoldu önce, sonra delik deşik ve çarpık bir asfalta, en sonunda da delik deşik ve çarpık bir patikaya dönüştü. İşte bu toprak patika, Kigoma'dan Burundi sınırına on kilometre uzaktaki Nyarabanda köyüne kadar gidiyordu.

Buralarda yerler ve palmiye ağaçları silme mülteci doluydu. Ya yol kenarındaki ağaçlarda sallanıyor, daldan dala zar zor atlı-

yorlardı ya da iki yanda uzanan bataklıkta yumrukları üzerinde yürüyüp her geçen araçla çamur banyosu yapma riskini göze alıyorlardı. Simon, dünyanın bu tepetaklak ucunda insanların nasıl olup da yaşayabildiklerini merak etti. Şempanze hayatı bile bu kadar değersizken kim takardı bir avuç sefil hayvanı? .

İnsanların akıbeti hakkında Simon'ın kapıldığı kaygılar, Kigoma'da kısaca tımar ettiği afili bir şempanzenin gösterdikleriyle iyice alevlenmişti. Bu bonobo, şık tuniğine ve özel tasarım gözlüklerine bakılırsa, parti kadrolarındandı. Simon'a, insan etinin hiç olmadığı kadar değerlendiğini göstermişti. "Burada koruma altındaki türler mürler diye bir şeyi kimsenin taktığı yok, maymunefendi" diye işaretlemişti, "o insanlar bizim yavrularımızı yedikçe, biz de onların 'grnn-yum' yavrularını yeriz. Hele şu olaylar sürdükçe' –elini kuzeye doğru sallamıştı– 'millet insan minsan bakmadan ne bulursa yiyecek."

Simon'ı sakinleştirmek, bunları gören Busner'a düşmüştü. "Sen ona 'çap-çap' bakma. İşin doğrusu, buradaki insan parkı şu zavallı ülkenin herhangi bir noktasından çok daha korunaklı; ama aynı şeyi, Dian Fossey'nin gorilleri çalışmak için kurduğu Karisoke Araştırma Merkezi'ni de kapsayan Ruanda-Uganda sınırındaki Virungas Dağları Parkı için gösteremeyeceğim ne yazık ki. Çok acı bir 'ha-ha' ironi var ortada, bunu yerliler de fark etmiştir eminim. Şempanze şempanzeyi merhametsizce öldürürken, insanlar canları çektiği gibi yaşayabiliyorlar buralarda."

Busner, geleceklerini Ludmilla Rauhschutz'a bildirmişti. Kimden yardım isteyecek olsa, önce bir tanıdığın torpilini arayan cinstendi Busner ve Rauhschutz için de bir torpil bulmuştu. Ludmilla'nın alfasının, opera yapımcısı Hans Rauhschutz olduğu ortaya çıkmıştı. Busner'ın yandaşı Peter Wiltshire ise geçmişte Rauhschutz'un birkaç temsilini yönetmişti. Wiltshire Rauhschutz'u aramış, Rauhschutz da Busner ve grubunun kim olduğunu, ne için geldiklerini anlatan bir mektup yazıp Ludmilla'ya fakslamıştı önceden.

Antropoloji, körü körüne bağlılığı ve inancı besleyen bir zooloji dalıdır. Ludmilla ise, insanların bilinçli ve akıllı oldukları ko-

nusunda antropolojinin standartlarını bile zorlayan bir inanca sahipti. *İnsanlar Arasında* adlı kitabında, yabani insanlarla yapmış olduğu alan çalışmalarının, onu "...bir şempanze olarak Tanrı'nın aklını kavramanın eşiğine getirdiğini..." yazmıştı.

Gombe insanları üzerinde yaptığı çalışmalar da çok önemli bulunmuş ve hem antropolojiye, hem de maymunların kökenine dair değerli bulgular ortaya çıkarmıştı; ama Rauhschutz insanların becerilerini göklere çıkarıp maymunluk üzerinde bir tür hak iddia edebileceklerini savunmaya kalkınca, akademik hiyerarşi tarafından dışlanmıştı.

Ortalıkta dolanan işaretlere göre, Ludmilla'nın hazırladığı insanları doğal ortamlarına geri kazandırma programı, Rauhschutz Kampı'na daha fazla turist çekebilmek için bir bahaneydi sadece. Turistler insan görmek istiyordu; eskiden tutsak olan insanlar ise yabani hayata uyum sağlayamadıkları ve onları zayıf bulan yabani türdeşlerinin saldırısına uğradıkları için, kolay beslenebilmek için kampa yakın duruyor, böylece fotoğraflara malzeme sunuyordu. Kampı ziyaret etmiş bir antropolog, Afrika yolculuğuna çıkmadan önce Busner'a "Hayvanların rehabilite edildiği bir merkezden çok, hayvan barınağına benziyor" diye işaretlemişti.

Busner, kampın sahibi dişi hakkında daha da olumsuz şeyler görmüştü. "Evcil insanına şempanze gibi davranan iğrenç şişkonun teki" olduğu işaretlenmişti. Başka işaretler ise, Fossey ve diğer birçok dişi antropolog için gösterilen doğrultudaydı. Örneğin, şişikleri hiç göze çarpmayan Rauhschutz, şempanze talibi olmadığı için yuvadostu olarak insanları tercih ediyormuş. Palavra olduğu daha belli bir yakıştırma da vardı; dişinin değil araştırma alfası olması, hiyerarşide küçücük bir yer edinmesi bile kısır oluşuna bağlıymış. Ama hiyerarşinin alt kademelerindeki her erkek, üst kademelerindeki her dişi için böyle işaretler ortaya atar zaten.

Busner bunların hepsini aklının bir köşesine kaydetti ama dişiye önyargısız yaklaşmaya karar verdi. Hem benim gibi akademik çevrelerden kabul görmeyen bir şempanzenin, diye düşündü,

akademik çevrelerden kabul görmemiş başka bir şempanzeye kuşkuyla yaklaşması, maymunluk ayıbı olur.

Menzile varmalarına saatler kala, Busner tüm bu işaretleşmeleri tekrar aklından geçirdi ve onları nelerin beklediğini merak etti. Simon'ın 9234 numaralı insanı kayıp yavrusu sanması, içinde bulunduğu psikozun salt bir uzantısı mıydı yoksa kubbesindeki kilit taşı mı; Busner henüz bunu kendi içinde de netleştirememişti. Acaba yabani insanlarla karşılaşmak onu özgürleştirecek miydi yoksa bitirecek miydi; onu da bilmiyordu. Karar verdi; o da Alex Knight ve ekibinin prensibiyle çalışacaktı: Tut bakalım kamerayı, neler olup bittiğini izleyelim.

Çevredeki manzara, tam televizyonluktu hani. Doğal parkın sınırına gelip evraklarını kulübedeki Kalaşnikoflu bir bonoboya kontrol ettirdikten sonra, yemyeşil bir örtüyle kaplı dağların, tepelerin ve vadilerin, sarp kayalıklarla gölün masmavi enginliğine bağlandığını gördüler. Sanki doğa onların varışını hotzotluyordu; sabahtan beri aralıksız yağan yağmur, grubun parka girmesiyle önce hafifledi, sonra dindi. Cip, on karış yüksekliğinde, çevreye buhar saçan otların içinde sarsıla sarsıla ilerledi. Her yanı sarmış hindistancevizi ağaçları ve kan kırmızı çiçekli kaktüsler göz okşuyordu.

Alex Knight kamerasını sürekli gezdirmekteydi; koltuğunda üç yüz altmış derecelik bir tur atması, bir dakika kadar sürüyordu. Simon'a " 'Aaaa' yakında karanlık çöker" diye gösterdi, "bu yüzden yeteri kadar açılış çekimi olsun istiyorum elimde."

Son tepelerin de doruğunu aştıktan sonra göl, ayaklarının altına serilmişti. Balıkçıların kıçtan takmalı motorları kıyıya yaklaşırken gölün kırışık mavi yüzeyinde, bembeyaz çizikler bırakıyordu. Rauhschutz Kampı da bu manzaranın bir köşesinde, sac kulübeleriyle yer alıyordu. Son ışıkları kulübelerin galvanizli çatılarından yansıyan güneş, ufuk çizgisinin içine gömüldüğü devasa, turuncu bir şişiğe benziyordu gölün üzerinde.

Simon bunların hepsini gördü ve algıladı ama hayalleri ve düşünceleri, eldeki insan meselesiyle doluydu hep. Küçük Simon'ı ne kadar çabuk bulabilecekti acaba? Aklının bir kuytu köşesine sı-

kışmış o görüntüyü bütünüyle ışığa çıkarmaktan kaçınmıştı; deli marangozun biri kafatasının içindeki eşyayı yeniden düzenler, ortalığa insanlara ait mobilyalar bırakırken; odaksal birikimleri yerleştirip beynini şempanzelerin değil de insanların yaşadığı bir oda haline getirirken, o şempanzenin resmini de çiziktirivermişti bir duvara. Küçük Simon'ın cascavlak suratı, göçük çenesi ve tavşan dişleriydi bu resim. Bu küçücük şey, bir römorkör olmuş, ambarları ağzına kadar değişim yüklü bir şilebi çekmişti Simon'ın akıl limanına. Oysa şimdi Simon, Simon'la karşılaşacaktı, bu dehşetengiz maymunlar cehenneminde. Ne olur bulanıklaşıp dağılacak boş bir umut olmasın bu! Busner ayağına bir pantolon geçirip tıraş olacaktı. Ardından İngiltere'ye uçacaklar ve politikacılar seçmenlerin kıçını gerçekten değil, mecazi olarak yalayacaktı seçim zamanı.

Araç, bataklığa dönmüş kamp meydanında son bir sarsılmayla durduğunda, altı şempanze birden ortalığı inleten bir hot-zot çıkardılar: "HooooKraaa!" Onları, Ludmilla Rauhschutz ve bonobo asistanları karşıladı. Rauhschutz kolay göze çarpan bir tipti; o kadar şişmandı ki, kahverengi bir yün çilesiyle karıştırmak işten değildi bu dişiyi. Suratının hayvansı görünümü ve tepsi gibi düz olması, bir Alman'dan beklenmeyecek şeydi doğrusu. Kısacık kestirdiği kafa tüyleri de beklentileri pek karşılamıyordu. Omuzlarından dökülen berbat desenli, kısacık entari de lezzeti kokusu pek bir halta yaramayan bir yemeğe yapılan, anlamsız süslemeleri çağrıştırıyordu. Bok üstüne badem hanım. Tabii entari, tüylü bacaklarının arasındaki arzu(suzluk) nesnesini ortaya çıkarmıştı. Rauhschutz'un neden şişik koruyucu takmadığını anlamak kolaydı; ihtiyacı yoktu ki! Şimdi hiç ortalarda görünmediğine göre, kızgınlığının doruğundayken bile Rauhschutz'un şişiği kayda değer sayılmazdı herhalde.

Simon bile bu çirkinliği mide bulandırıcı bulduğundan, Bob'ın omzuna, " 'Öh-öh' iğrenç bir şey, apış arası yok gibi neredeyse" diye dokundurmuştu. Busner onu hafif bir havlamayla susturdu; çünkü Rauhschutz cipe doğru yaklaşırken çok iş üstlendikleri her hallerinden belli bonobolar, en yakındaki kulübenin metal duvarını tıkırdatarak ortalığı inletmekteydiler.

"HoooKraa!" diye sesledikten sonra, abartılı hareketlerle işaretlemeye başladı: "Küçük kampımıza hoş geldiniz Dr. Busner. Gün boyu, o görkemli, parlak lülenizin kampımıza onur vermek üzere olduğunu belirtecek bir ışık aradı ufukta gözlerim. Yıllar yılı parmaklarımı sizin 'gru-nn' onurlu tüylerinize sokmayı, sizinle maymunluğun acınası halleri üzerine işaretleşmeyi özledim." Busner bu vıcık vıcık duygu gösterisinden, yağcılığın önde gideninden hiç rahatsız olmamıştı, huyu kurusun. Ava çıkmış bir yarı-erişkin çevikliğiyle Landcruiser'dan sıçradı ve şişko dişinin önünde eğildi, temenna ederken bir yandan da işaretliyordu: " 'Ho-hooo' sizinle karşılaşmaktan onur duydum dişiefendi. Bilim camiası sizin apış aranıza saygı duymaktadır. Yani bir işe yarayan bilim camiası işaretlemek istedim. Ben de sizin sarkık surkuk derinize hayranım. Kıçımı öpmenizi bir onur addedeceğim."

İşaretleşmeyi izleyen Simon, acaba Rauhschutz, Busner'ın bildik selamlama işaretlerinde bir ironi sezer mi, diye merak ediyordu. Ama dişinin dümdüz suratında herhangi bir öfke belirtisi görülmedi ve Rauhschutz isteneni yaparak Busner'ın kıçını öptü, hatta kendi kıçını yalamasını bile istedi ondan.

Geri kalan İngilizler de Landcruiser'dan atlayıp hot-zotlayarak yumrukları üzerinde yürüyüşe geçtiler. Bonobolar da bu gruba katıldı ve bir süre temenna etme, karşı temenna etme ve tımar devinimleri yaşandı grup içinde. Tüy yumağı hafiften dağılmaya başladığında, Busner parmağını Simon'a uzattı ve onu tutup Rauhschutz'un yanına götürdü. " 'Ho-hooo' Bayan Rauhschutz, size ziyaretimizin asıl sebebini tanıştırmak isterim; bu, 'çap-çap' ressam Simon Dykes."

Simon iyice domalarak suratını çamurlara buladı, kuyruğu antropologun şaplakları altında titredi. Kafasını kaldırdığında, anlatılmaz derinlikte gözlere ve hiçbir uçurumun olamayacağı kadar dik gözbebeklerine bakar buldu kendisini. Dişinin delice inancından ötürü, o gözlerde bir insanlık kırıntısı bulmayı bekliyordu belki; ama hiç umudu kalmamacasına, hayal kırıklığına uğratmıştı gözler onu. Çünkü Rauhschutz'un ifadesi hiç şüphe bırakmayacak kadar maymunsuydu; alıcı, meraklı ve apaçık kararlı.

" 'Hooo' Bay Dykes" diye işaretledi alfa dişisi; parmakları titrek, gösterim tarzı biraz değişikti, "Dr. Busner mektubunda sizin 'hooo' sıkıntı veren rahatsızlığınızı yazmıştı. Beni affedin ama..." Tekrar çömelerek Simon'ın apış arasını parmaklamaya, tam olsun diye haya kesesini burmaya başladı, "Biraz dik yürümeniz dışında, bırakın insana benzemeyi, maymunu andırmayan hiçbir şey yok 'grnnn' sizin bedeninizde."

"Bayan Rauhschutz, şişiğiniz bizi çevreleyen tropik bitki örtüsüdür, apış aranız ise Kopuş Vadisi'nin ta kendisi; türleri birbirinden ayıran yarıktır. Evet, görünüşte 'gru-nnn' insan olmadığım doğrudur, ayrıca geçirdiğim korkunç 'öh-öh' sinir krizinden beri, Dr. Busner'ın değerli yardımları sayesinde maymunluğumun kimi unsurlarıyla tekrar 'hooo' barışmayı da başardım ama hâlâ kafamı kurcalayan bir şey var. Bizi buraya getiren şey..."

"Biliyorum." Delifişek Alman antropolog, Simon'ı durdurdu. Dolma gibi parmaklarıyla, kalçasına dokundurmaya başladı. "Dr. Busner bana Biggles ile ilgilendiğ..."

"Biggles mı 'huu'?" Durdurma sırası Simon'a geçmişti.

" 'Hooo' siz sanıyorum onu başka bir adla tanıyorsunuz ama ben o insan yavrusuna Biggles adını verdim, görünce siz de nedenini anlarsınız. Ama işaretleşmeye daldık, konuklara yer göstermeyi unuttuk. Joshua size yatacak yer göstersin." Bütün gruba işaretlemek üzere döndü. "Günde bir kez, günbatımında toplanırız. Bugünkü toplantımız bir saat sonra yapılacaktır. Burada, insanların yatma kalkma saatlerine uyum sağladığımızı göreceksiniz dişi ve erkekefendiler. Yani şafakta kalkar, gece çökünce yatarız. Eğer bu program size uymuyorsa, gayet kibarca işaretleyebilirim ki amdırın gidin!"

Bu iddialı, hatta hakaretamiz işaretten sonra Rauhschutz, gök gürültüsü kıvamında bir hot-zot çıkardı, eline geçirdiği bir bidonu çatlatırcasına tıkırdattı ve yumrukları üzerinde sert adımlarla yürüyüşe geçti. Bonobolardan biri, yani tabii ki Joshua hariç herkes onun peşi sıra gitti. İki bonobonun elinde Kalaşnikoflar gören Simon'ın sırtından soğuk terler indi. Kalan ise Joshua olacaktı elbette.

İngiliz şempanzelere gösterilen yatacak yerler, kulübelerden birindeydi. Zemin betondu, bükümlü demirden duvarlar bu zemine ulaşmalarına otuz santim kala bitiyorlardı. Simon bunu gösterince, Joshua "İçeri girenin dışarı 'hooo' çıkması gerek ya" diye karşılık verdi. Duvarları doğru dürüst yapsanız, içeri zaten bir şey giremez, diye gösterecek oldu ama bonobonun ortaya çıkmış köpekdişlerini ve öne uzattığı dudaklarını görünce, bunun pek akıllı bir iş olmayacağına karar verdi.

En azından her birinin cibinliği ve şişme yuvası vardı. Kamptaki somyalar ise bebek küveti ufaklığındaydı. Kulübede şimdiden epey bir omurgasız canlı yoğunluğu görülebiliyordu; sivrisinekler gölgelerde vızıldarken, kocaman kelebekler Joshua'nın gitmeden önce yaktığı gaz lambasının çevresinde fır dönüyorlardı. Daha kötü niyetli, daha omurgalı hayvanların sesleri de geliyordu, çıtırtılar ve pıtırtılar gibi; bunların kemirgen kökenli olduğu belliydi. Janet Higson ve ayakçı Bob, kulübenin atmosferinden o kadar huylanmışlardı ki Janet'ın kızışmasına daha haftalar olmasına rağmen çiftleşir gibi yapmaya başladılar.

Karşılamadan rahatsız olmayan tek kişi Zack Busner'dı. Gençliğinde, Malezya'ya özgü tuhaf bir hastalık olan *latah* üzerine araştırma yapmak için epey dolaşmıştı tropikal bölgelerde. Bu nedenle göl kenarına inmek, kampımsı bu yerde kalmak ve çevrelerini saran ormanın güzelliğini izlemek, onu bir nostalji rüzgârına kaptırmıştı. Grubun sıkıntısını gören Busner, iki televizyoncunun nefes nefese sızlandığı köşeye yaklaştı ve her birinin omzuna bir elini koyarak dokundurdu. " 'Çap-çap' sakin olun biraz. Bayan Rauhschutz biraz antika biri olabilir ama iyi kötü idare edebileceğimize inanıyorum. Kulübemize gelince, gençken öğrendiğim birkaç basit numarayla, buradaki 'gru-nnn' hayatımızı daha katlanılır kılabiliriz."

Cibinlikleri nasıl kuracaklarını ve öteberilerini nasıl farelerin ulaşamayacağı bir yere kaldıracaklarını gösterdi. Sonra kâğıt tabaklar çıkardı, bunları bir şişenin içinde getirdiği parafinle doldurdu ve somyaların ayaklarını bu tabakların içine oturttu. "Konuğumuz olacak altı bacaklı yandaşlarımızla fazla samimiyet

kurmamızı bu engeller 'ehi-ehi'." Bunu gören Simon çok sevindi; çünkü Afrika'da daha birkaç gün geçirmişlerdi ve eline geçirdiği tüm sinek kovucuları, asalak öldürücüleri boca etmişti bedenine; ama yine de postunu saran bitler, keneler ve daha niceleri şimdiden canına tak etmişti.

Simon'ı başta bütün bütüne reddettiği o gülünç kavrama, yani maymun olduğuna, giderek yaklaştıran şeylerden biri de buydu işte. Sivrisinek ısırıkları tüy tutamlarının altında görünmez olmuştu; ama yine de, deli gibi kaşınırken, üzerinde bir post olduğunu inkâr etmesi güçleşiyordu.

Busner-Dykes grubundakiler birbirlerini olabildiğince tımar ettikten sonra kulübeden ihtiyatla çıktılar. İhtiyatla; çünkü gece tropikal bölgelerde hep olduğu gibi, aniden ve mutlak olarak çökmüştü. Bu haliyle, gecenin dünyanın bilinçdışı olduğunu düşünmemek elde değildi. Bin yıllık orman, tatlı tatlı esen meltemle iç geçirmeye ve homurdanmaya başlamıştı. Yarasaların çığlıkları ve sineklerin vızıltıları, serinlemekte olan havayı doldurmuştu. Biraz daha uzakta, büyücek hayvanların çalıları ezip geçtiği, eşelediği duyuluyordu; ama Simon can kulağıyla dinlemesine rağmen insanların o kendilerine has, genizden seslemelerini duyamadı.

En büyük kulübenin açık verandasında, yemek için uzunca bir masa hazırlanmıştı. Veranda, gölün gece mavisine doğru uzanmıştı ve şempanzeler yemeklerini yerken, ki genellikle aynalı sazan ve bolca taze incir yiyorlardı, adı geçen aynalı sazanları avlamaya çalışan, gelirken de beyaz köpüklü izlerini gördükleri balıkçı teknelerinin ta uzaklardaki ışıklarını seçebiliyorlardı.

İsterlerse veya becerebilirlerse Rauhschutz Kampı'ndaki bu günlük toplantı, öğretici bir etkinlik olabilirdi. Öncelikle, kampta ziyaretçi olarak sadece kendilerinin bulunmadığını öğrendiler. Korkuluğun üstünden sıçrayıp verandaya indikleri sırada, onları bekleyen bir grup şempanze daha vardı: Üç erkek ve beş ya da altı dişi. Solgun lambanın ışığında bile yüzlerinin pırıl pırıl yandığı düşünülürse, beyaz ırktandı bunlar. Her birinin üzerinde, yeni alındığı belli, bu işten pek çakmayan tüketicilere yönelik üretilmiş, muşamba, naylon ve benzeri su geçirmez malzemeler

vardı. Bunlar gerekenden çok daha fazla cırt-cırt, çıtçıt ve kayış ihtiva eden giysilerdi.

Bunların Hollandalı olma ihtimali o kadar kuvvetliydi ki acı veriyordu. Gruba katılmak için verandaya sıçrayan Rauhschutz, "Ho-hooo" diye kısık bir ses çıkardı, sonra "Anlaşılan Hollanda'dan gelen Van Grijn grubuyla tanışmışsınız. Kendileri de konuğumdur" diye işaretledi.

"Tanışmamıştık" diye Busner hepsinin adına işaretledi, "ama taşınmaktan büyük mutluluk duyduk; apış araları, gıcır gıcır, ileri teknoloji ürünü kıyafetleriyle göz alıyorlar." Herkes birbirine temenna etti. Rauhschutz, Busner'ın hareketlerindeki ironiyi gördüyse de bir yorum yapmaktan kaçındı.

Hollandalı şempanzeler, İngilizlere temenna etti. Alfaları olan, Oskar adı verilmiş sert hatlı bir şempanze, "Proje: İnsan" adlı bir grubun Hollanda kolu temsilcileri olarak geldiklerini, grubun amacının yabani ve tutsak insanlara da şempanze haklarının bir kısmının tanınması olduğunu işaretledi. Parmaklarının sinir bozucu, yamuk yumuk hareketleriyle "Biz Bayan Rauhschutz'u görmeye geliriz; çünkü 'huu' nasıl gösterirsiniz, o bugün hayatta olan 'hooo' en önemli dişi."

"Tutsak insanları rehabilite etme çalışmalarından ötürü mü 'huu'?" diye sordu Busner.

"Elbette 'gru-nn' ama fazlası var, bizce o... Diğer antropologlardan ruhani olarak daha iyi. Yani o çok kutsal bir şempanze ama dindar değil..."

Busner, *İnsanlar Arasında* kitabında yazanları hatırlayıp elini tuttu ama antropolog pek sakin duracağa benzemiyordu. Bariz bir ukalalık gösterisiyle geçtiği masa başındaki yerinden, incir kâselerinin dağıtılması sırasında grubun tamamına göstermeye başladı. "Oskar'ın ruhanilik konusunu 'çap-çap' gündeme getirdiği iyi oldu. Bence insan, basit bir vahşi hayvan değildir; bunun çok ötesindedir. Yabani insanlarla ilişki kurarken, durgunlukları, dokunulmazlıkları ve görünüşteki soyutlanmalarıyla bana çok şey öğrettiklerini, maymunluk hakkında herhangi bir maymunun gösterebileceğinden kat be kat fazla şey gösterdiklerini hissediyorum."

Rauhschutz gösterişi sırasında, sapsarı dişlerinin arasına sıkıştırdığı küçük, kara tütünden bir puroyu içiyor ve önündeki maşrapayı düzenli olarak ağzına götürüyordu. Bu maşrapa şeftali likörü doluydu. Simon içindekinin ne olduğunu biliyordu; çünkü Rauhschutz Kampı'nın birçok kusuru, eksiği gediği olabilirdi ama mazotu yerindeydi. Konuklar masaya oturduktan kısa süre sonra peydah olan likör şişeleri, yemek boyunca masayı dört dönmüştü.

Simon geçirdiği krizden beri ilk defa, sert içki içecek kadar rahat hissediyordu kendisini. Bu delifişek antropologun, ona huzur veren bir yönü vardı sanki. Sanki insanların bilinçli, akıllı varlıklar olduğuna hakikaten inanmış bir dişiyle karşılaşınca, kendisinin bu inancı terk ederse neler yaşayabileceği içine doğmuştu.

Hem bu kampta tuhaf bir zaman-mekân çelişkisi de vardı. Ludmilla Rauhschutz, herkesin gözüne gözüne soktuğu ruhaniliğine rağmen, kampı sömürge valisi edasıyla yönetiyordu. Masada onlara hizmet eden bonobolar, yemeklerinin bitip bitmediğini ya da biraz daha isteyip istemediklerini sormak dışında, beyaz maymunlarla kesinlikle işaretleşmiyorlardı. Servis yapmadıkları zamanlarda ise bir kuytuya çekilip oturuyorlardı. Rauhschutz'a işaret ederlerken, "Patron" diye anıyorlardı onu. Rauhschutz onlara işaret ederken de yarı-erişkinlerin ilk adlarını kullanıyor, erişkinleri ise kısa ve ters bir hot-zotla yanına topluyordu.

Konuklar balıkla uğraşmaya devam ederken, "Bir felaketin eşiğindeyiz" diye sürdürdü gösterişini, "bu çok yıkıcı, çok ağır bir felaket olacak ve biz şempanzeler, bundan çok büyük pişmanlık duyacağız sonra."

"Peki, nedir bu felaket 'hu-huuu'?" Simon araya dalmadan duramadı.

"Bu felaket, benim 'grnn' insan yandaşım, senin yabani ruh türdeşlerinin yok olmasıdır. Evet, 'HoooKraa', elli yıl içinde dünyada yabani insanların soyu neredeyse tükenmiş olacak. İnsanlarla birlikte, bizim de ruhani kefaret ödeme fırsatımız ortadan

kaybolacak. Fritz Schumacher'ın göstermiş olduklarını aklımızda tutsak iyi olur: Eğer maymunluk, doğaya karşı verdiği savaşı kazanırsa, kendimizi mağlup tarafta bulacağız."

Rauhschutz'un işaretleşmesi sırasında İngiliz şempanzeler, aslında Rauhschutz'un kaybeden tarafta olmayı pek umursamadığını anladılar. Kendisini insan aklıyla özdeşleştirmek çabasında o kadar aşırıya gitmişti ki, en temel maymunluk erdemlerinden bazılarını yitirmişti artık. Kampa vardıklarında zorunlu olarak katıldığı tımar seansı dışında, Rauhschutz'un hiç kimseye dokunmadığını fark etmişti Simon. İşaretleri de hep havaiydi; kimseye şöyle şempanzakıllı dokundurduğu yoktu bu dişinin. Üstelik kampındaki bonoboların kuşandığı otomatik silahlara ve Nyarabanda'dan aşağı doğru kaçan, bu silahların potansiyel hedefi halindeki sığınmacılara rağmen, kuzeyde olup biten korkunç katliamlar, onun umurunda bile değildi.

Eğer bu konulara olur da parmak basarsa kıyamet derecesindeki olayların yol açtığı, bazı sinir bozucu güçlüklere değiniyordu sadece. Örneğin araç gereç sıkıntısı, yolculuk yapmanın zorluğu ya da onu en çok bunaltan şey olan rehabilite edilmiş veya yabani insanların tehlikeye girmesi gibi. Milyonlarca şempanzenin hayatının, böylesi nasır tutmuş bir yürekçe hiçe sayılması, Simon'ı bile rahatsız etmişti; ama beterin beteri diye bir şey var. Rauhschutz'u o güne kadar en çok incitmiş, rahatsız etmiş şey, bir sınıf çatışmasıydı. Bu çatışma, diğer tüm çatışmalardan daha önemli, daha yaşamsaldı ve kendisiyle uluslararası antropoloji hiyerarşisi arasında yaşanmaktaydı.

"Bana 'höö' çirkin ablacının teki diyorlar" diye zıpkın gibi parmaklarla işaretledi, "İnsanlarımla cinsel ilişki kurduğumu da ima ediyorlar 'öh-öh'. Ne bildik bir öykü! Zaten toplumumuzda dişiler hep böyle yok sayılmaz, aşağılanmaz mı 'hu-huuu'?" Hayvanlarla çok ilgileniyorum, demek ki onlarla çiftleşmek zorundayım; çünkü bir dişi olarak sadece sekse arzu duyarım ben 'uaaaa'! Böylece, beni bir kalemde siliyor; insanlarımı, o güzel insanlarımı yabana terk ediyorlar, ölüme, yok oluşa terk ediyorlar 'ruaafff!"

Bu ruhsuz haykırışa cevap verir gibi, kapkaranlık ormanın derinliklerinden bir sesleme geldi; ama çok daha derindendi bu ses. Öyle bir ses ki Simon'a hem unutulmazcasına tanıdık hem yepyeni geldi. Bütün şempanzeler imsiz ve seslemesiz kalıp kafalarını, o sesi çıkaran hayvanın olabileceği tarafa doğru çevirdiler. Busner hepsinin adına işaretledi: "Bayan Rauhschutz, bu sesi çıkaran, insanlarınızdan biri mi 'huu'? Geldiğimizden beri hiç görmedik de."

Cevap vermeden önce purosundan derin bir nefes çekti; göstermeye başladığında, işaretlerine eşlik eden seslemeler, duman zerrecik ve kıvrımları şekline bürünmüş, takma sakal gibi duruyordu çenesinin civarında. " 'Gru-nnn' evet, onlar insan Dr. Busner, zavallı insanlarım. Buradaki yabani insanlar epey uzağa açılabiliyor ama benim rehabilite ettiklerim kampın yakınında kalıyorlar genelde. Öğleden sonraları, birkaç kilometre yol yürüyerek gözden uzak bir koya gidip banyo ihtiyaçlarını gideriyorlar. Şimdi ise geri dönüp gece barınaklarını kuracaklar. Eğer 'aaaa' dikkatle dinlerseniz, diğer grup fertlerinin cevap verdiğini duyabilirsiniz."

Şempanzeler imsizlik ve seslemesizliklerini koruyarak kendilerine gösterileni yaptılar ve dinlediler. Simon ense tüylerinin kabardığını hissederek maşrapasını sıkıca kavradı. Gecenin uğultularını can kulağıyla dinlemeye koyuldu; önce cırcırböceklerini, sonra pervanelerin seri, hafif kanat vuruşlarını, en sonunda da insanların seslemelerini duydu tekrar; "Haaaaaaassssiktiiiiiiiiir! Haaaaaassssssiktiiiiiiiiir!" Çok tuhaf... Masadakilere dikkatle baktı; hepsinin kulağına gelmişti insanların çığlıkları ama acaba biri bile Simon'ın algıladığı acıyı, sıkıntıyı algılayabilmiş miydi o seslerde? Hiçbiri belli etmiyordu.

"Haaaassssiktiiiiiiiir! Haaaaaaasssiktiiiiiiiir!" diye başka bir insan cevap verdi. Sonra bir üçüncü bu hayvana, ardından dördüncü üçüncüye, derken beşinci dördüncüye cevap verdi ve sesler birbirine karışarak, açık denizlerin kesintisiz dalga sesleri gibi kampta yankılandı.

Bu sesler birkaç dakika sonra azalıp yok oldu. Son kez, biraz tizce bir "Haaaassssiktiiiir!" duyuldu, sonra seslemesizlik çöktü.

Ağzı kulaklarına varan Rauhschutz, masaya işaretlemeye başladı. "Bu, insanların 'gru-nnn' gece konseridir, doğadaki en muhteşem ve etkileyici seslerden biridir. Bir kez duyan, bir daha unutamaz. Yandaşlarım, buna 'çap-çap' tanık olabildiğimiz için, biz mutlu azınlığız işte. Bu insanlar bir zamanlar, hayvanat bahçelerinde ya da araştırma merkezlerinde tutsaktı. Bunlara şempanze hastalıkları bulaştırıldı ve şempanze bakıcılar tarafından eziyet edildi; ama gün oldu devran döndü ve bir şempanze onlara özgürlüklerini verdi 'HoooKraa'!"

"Affedersiniz Bayan Rauhschutz" diye kibarca araya girdi Busner, "duyduğumuz çığlıkların bir anlamı var mıydı acaba 'huhuuu'?"

Rauhschutz bu soruyu sırıtarak karşı-işaretledi: "Evet, vardı Dr. Busner. Bu, insanların yuvalanma sesidir. Erkek insanların dişilere gönderdiği şefkat dolu bir davettir bu; gece barınaklarının kurulduğunu ve çiftleşmenin başlayabileceğini müjdeler. Saygıdeğer dişiler ve erkekler, bizim için de 'ho-hoooo' yuvalanma vakti gelmiştir artık. Rauhschutz Kampı'na tekrar hoş geldiniz. Dr. Busner, siz ve 'grnn' yandaşlarınızın yarın şafak vakti kalkmanızı bekliyorum. Biggles buradan birkaç kilometre uzakta yaşar, bunun için erkenden yola çıkmalısınız. Sizin grubunuza gelince Bay Van Grijn; sizin için de çok ayrıntılı bir program hazırladım 'HoooKraa'!"

Bu son hot-zotun ardından, delifişek antropolog masayı tıkırdattı, verandayı çevreleyen korkuluğun üzerinden sıçradı ve karanlıkta gözden kayboldu; iki amansız bonobosu da yanında. Çalılardan hışırtılar yükseldi ve sessizlikle birlikte, Rauhschutz'un varlığına dair tüm kanıtlar yok oldu.

Hâlâ seslemesizliğin hâkim olduğu masada, Busner-Dykes grubunun üyeleri birbirlerine anlamlı bakışlar attı. Hepsinin kafasında aynı düşünceler dolanıyor, beyin kıvrımlarının arasında bir oraya, bir buraya sıçrıyordu. Acaba Ludmilla Rauhschutz demin gösterdiği şeyi yapıyor olabilir miydi? Acaba erkek insanların çığlıkları, dişileri için olduğu kadar Rauhschutz için de mi davet içeriyordu? Rauhschutz şimdi bile türler arası çiftleşmenin sapkın yoluna düşmüş bir zavallı mıydı yani?

Busner, Dykes, Knight, Higson ve ayakçı Bob dikeldi, masadaki Hollandalılara ve kuytudaki bonobolara iyice eğilip temenna ettikten sonra, çamurları hâlâ ılık kamp meydanından dikkatle geçerek kulübelerine ilerledi.

İçeri girer girmez Busner gaz lambasını yaktı ve kimse hiçbir şey işaretlemeden çiftleşme başladı. Yemek sırasındaki gergin havadan mıdır yoksa kamp genelindeki daha da gergin havadan mıdır bilinmez, Janet'ın şişiği son birkaç saat içinde olgunlaşmaya başlamıştı ve dişi, erkekler tarafından halledilmeye can atıyordu artık. Sadece birkaç saniyelik bir zamanda pompalayan, diş takırdatan ve boşalan Simon, aynı hızla da sakinleşmişti. Antropologun deli saçması zirvalarına ve Hollandalı hayvan hakları fanatiklerinin kıpırtısız uysallığına katlanmanın ardından, bir sevişme sonrası tımarının şefkat dolu karambolüne kendisini bırakınca, alabildiğine rahatlamış ve mayışmıştı bir anda. Her biri, uykunun derinliklerine çekilmeden önce kendi yuvasını bulup cibinliği örtmeyi ancak başarabildi.

Yirmi İkinci Bölüm

Kamp amirinin emri gereği, Simon şafak vakti uyandı. Daha hava aydınlık mı değil mi göremeden, ormanın sesleri çalındı kulağına; şebeklerin çığlıkları, muhabbet kuşlarının, balıkçılların ve diğer kuşların cıvıltıları, insanların yakından gelen böğürtüleri ve bunlara karışan heyecanlı şempanze çığlıkları.

Cibinliği açan Simon, yuvadan fırladı ve safari ceketini üzerine geçirdi. Nasırlı ayaklarıyla betonu iyice kavradıktan sonra kulübenin kapısına doğru ilerledi. Yandaşlarının çoktan kalkmış olduğunu görünce kapıyı açtı ve zor geçecek bir günün ilk adımını attı.

Hâlâ çapaklı gözlerine çarpan sahneyi algılamakta zorluk çekti ilkin. Meydanda yığınla siluet görüyordu; bunların arasın-

da şempanzelerin kambur, tüylü bedenleri de vardı, daha uzun boylu, daha cılız bedenler de; ki bunlar yaşayan en yakın akrabalarına aitti.

Rauhschutz Kampı'ndaki rehabilite edilmiş insanların beslenme saatiymiş meğerse. Ana kulübenin verandasına bir yem bidonu konmuştu. Rauhschutz'un bonobolarından ikisi, yiyeceğin adil dağıtılmasını üstleniyordu. İnsanlar tipik, hortlak gibi yürüyüşleriyle ağaçların arasından yavaşça ortaya çıktılar. Ayaklarını sürüye sürüye meydandan geçtikten sonra, bidona doğru iki-üç erişkin ve bir o kadar yarı-erişkin veya yavrudan oluşan küçük gruplar halinde ilerlediler.

Ellerine uzun sırıklar almış bonobolar, insanları bu bidona doğru dürttü daha sonra. Eğer insanlardan biri hakkından fazla muz, incir ya da ekmek almaya kalkarsa, bonobolar bunu gruptan ayırıp yine dürterek bidondan uzaklaştırıyordu. Acaba gerçekten çok sert mi dürtüyorlardı yoksa Simon'a mı öyle gelmişti?

Kendi haklarını alan insanlar, kamp bölgesinin sınırına kadar ilerleyerek dağınık bir sıra oluşturuyordu. Simon baktığında elli-altmış kadar insan gördü ama tam sayıyı çıkaramadı çünkü hayvanların boz bulanık cildi, alacakaranlıkta seçilmelerini zorlaştırıyordu. Ayrıca, bedenlerinin sakat duruşu ve hareketlerinin uyuşukluğu da işi zorlaştırıyordu. Şempanzelerin çevik parmakları ve fırıl fırıl dönen uzuvlarını izlemeye alışmış birinin, insanlara dönüp dönüp tekrar bakması; hâlâ aynı şekilde durduklarından, çarpık bacaklarını oynatmadıkları, ayrık ağızlarını kapatmadıkları, kollarını kavuşturmadıkları ve cam gibi donuk bakışlarını çevirmediklerinden emin olması gerekiyordu.

Bu hortlak topluluğunun arasında, Hollandalı şempanzelerden birkaçı geziniyordu. İnsanlara sürtünüyor ve onları tımar etmeye kalkışıyorlardı. İnsanların bir şekilde anlayabileceğini umdukları seslemeler de çıkarıyorlardı arada; hayvanların genizden böğürtülerine yaklaşan seslerdi bunlar. Simon, hayvanların bu uğraşlara tamamen tepkisiz kaldıklarını düşündü. Yumrukları üzerinde yürüyerek yaklaşmaya başlayınca, kulakları bir türün sesini diğer türün seslemesinden ayırabildi. Hollandalılar homur-

danıyor, hot-zotluyor, dudak caklatıyor ve bağırıyor; bu şekilde, insanlara yakın olmaktan, onlarla temas kurmaktan duydukları sevinci bu hayvanlara biraz olsun aktarmaya çalışıyorlardı. Ama insanlar, dur durak bilmeden anlaşılmaz böğürtülerini çıkarmaya devam ediyordu: "Hassiktir-hassiktir-hassiktir-hassiktir!"

Simon'ın bu sahne üzerinde düşünecek pek zamanı olmadı; çünkü tanıdık bir el ensesini kavradı ve " 'HoooKraa' Simon, emredildiği üzere erken kalkmışsın!" diye dokundurdu. Arkasını dönen Simon, alfasıyla karşılaştı.

Rauhschutz Kampı'ndaki hava, Busner'ın keyfini yerine getirmişti besbelli; suratında merak ve düşünce kırışıkları göze çarpıyordu. "Hadi" diye devam etti, " 'grnnn Bayan Rauhschutz bizi verandada bekliyor, yanında 'hah-hah' yakın yandaşları da var."

Yumrukları üzerinde kamp meydanına geri dönüp verandaya sıçradılar. Rauhschutz verandadaydı, omzunda başka bir salkım saçak entari, yanında ise birkaç tane insan vardı. Bu cavlak hayvanların varlığı Simon'ı huzursuz etmişti. Verandada kıyı kıyı ilerlerken suratını aksi tarafa çevirdi. Rauhschutz bir tür çay töreni yapıyordu; büyükçe bir alüminyum çaydanlıktan doldurduğu buhar saçan fincanları, insanların hazır bekleyen ellerine tutuşturuyordu.

İnsanlar çaydan keyif alıyorlardı en azından. Kaynar sıvıyı tepelerine diktiler, ablak suratlarını çinko dama doğru çevirdiklerinde, çıplak memelerine dökülen çay damlaları umurlarında bile değildi. "Çay" diye Busner hafifçe dokundurdu Simon'ın bileğine, "çaylar şirketten!"

Gerçi verandadaki insanlar da ötedeki soydaşları kadar uyuşuk tiplerdi ama neyse ki aralarından birinin ruhu vardı. Kafasında ve kalın bacaklarının arasında, birbirine çok benzeyen iki kızıl tüy yumağı olan bu kısa boylu insan, Busner ve Rauhschutz arasında gerçekleşmekte olan kısa sabah temennasını fırsat bilip masadaki çatlak şeker kabını aldı ve içindekileri ufacık, pembe dudaklı ağzına boşaltıverdi. İşini bitiren erkek, tabanları yağlayacak oldu ama insanlar bir tabanını yağlayıncaya dek, öbürünün yağı kurumuş bitmiş oluyor genelde. Daha verandadan

çıkamamışken Rauhschutz " 'Hooo' şekeri yedi, şekeri yedi!" diye hareketlenince, bütün şempanzeler hırsız insanın peşine düştü.

Şeker hırsızı biraz sonra ganimetinin gazabına uğradı. Simon'ın bunu nasıl anladığına gelince; yaratık kendi çevresinde küçük daireler çizmeye, bir yandan da sızlanmaya ve "Hassiktir-hassiktir-hassiktir" diye böğürmeye başladı. Hâlâ Simon'ın yanında olan Busner, "Birazdan kan şekeri zirveye çıkacak sanıyorum" diye dokundurdu. "Bu hayvanların metabolizması acayip hızlı. Uyarılara anında tepki veriyor. 'Grnnn' kahve ve şeker hiç beklenmedik etkiler yaratabilir insanlarda."

Etkinin beklenmedik olup olmadığı pek anlaşılmasa da, göz önünde olduğu açıktı. Şeker hırsızı, ana kulübenin duvarına yanaşmıştı şimdi, duvara önce yüzünü döndü, sonra geniş alnıyla ritmik toslar vurmaya başladı. Her tos vuruşuyla zangır zangır titriyordu duvar. Dev bir çift toynaklı, örneğin bir öküz veya yaban domuzu nasıl ağaçlara kafa atarsa, bu da öyle tos vuruyordu işte. Yanlarına gelen delifişek antropologun, teoride rehabilite olduysa da pratikte pek iplememiş insana bakışında sadece takdir ve heyecan seçilebiliyordu. " 'Hooo' duvara nasıl bir güç ve şaşmazlıkla tos vurduğuna bakın. Salt bu sahneye bakarak bile, insanların fizik yasalarını içselleştirebildiğini işaretlemek mümkün bence."

Rauhschutz'un yanında, başyardımcısı olan Joshua adı verilmiş bonobo vardı. Busner-Dykes grubunun geri kalanı da yumrukları üzerinde sökün etti. Göle inip sabah banyosu yapmışlardı. Herkesin toplandığını gören Rauhschutz gruba döndü ve " 'Hooo-oKrann' hepinizi dünden karşılamıştık" dedi ve parmağını, kamerası çoktan çalışmaya başlamış Alex Knight'a çevirerek, "ve eminim ki siz buradaki çalışmalarımızı 'öh-öh' en doğru ve anlayışlı şekilde yansıtacaksınız. Ama artık yola çıksanız iyi olur. İlgilendiğiniz insan yavrusu, buranın birkaç saat güneyinde yaşıyor. Eğer onu bulmak ve gece çökmeden geri dönmek istiyorsanız, şimdi 'hooo' yola çıksanız iyi olur. Joshua size rehberlik edecek."

• • •

Sabah boyu yumrukları üzerinde yürüdüler ve ağaçta sallandılar. Öğlene doğru, beyinlerini haşlamakta olan amansız güneşin altında, son tepeyi de indiler ve küçücük bir koya geldiler. Burada, birbirlerine sokulmuş altı-yedi yalnız insan ve birkaç yavru vardı. Devriyenin epey önüne çıkmış olan Joshua, art arda havlayarak siperden fırladı ve kaçışmaya çalışan insanları, tıpkı bir çoban midillisi gibi bir o yana bir bu yana hamle ederek şaşırtıp yerlerine çiviledikten sonra, yavrulardan birini kaptı ve şempanze devriyesinin iki ayak üstüne kalkmış izlemekte olduğu yere geri getirdi.

Zavallı yavru ne yapacağını bilemiyordu. Simon çok bezgin bir örnek olduğunu düşündü bunun, zaten Rauhschutz Kampı civarında gördüğü bütün insanlar bu haldeydi. Acınacak derecede çıplak cildi, çalılardaki sipsivri kuru dallarla, dikenlerle yol yol çizilmişti; burnu, sinek ısırıkları yüzünden patates kadar olmuştu ve kafa tüyleri keçe gibiydi Joshua, yavruyu şempanzelerin beş metre kadar yakınına getirince, "Bay Dykes, görmek istediğiniz insan budur. Londra'dan bize gönderdikleri yavru. Patron buna Biggles adını verdi" diye işaretledi.

Öğlen güneşinin ekvatorda ne harikalar yaratabileceğini düşünün. Simon da bu yüzden gözlerini iyice kısarak baktı insan yavrusunun vahşi suratına. İnsan da ona bakıyordu ama cam gibi donuk gözlerle, aklarını meydana çıkara çıkara. Simon iyice özümsedi o küçücük, değirmi suratı, göçük çeneyi ve tavşan dişleri; sonra dört ayağının üzerine çöktü, "Ho-hooo" diye sesledi ve ondan bir tepki bekleyen gruba dönerek, "Bu maceranın sonu" diye işaretledi. Hep beraber kampa döndüler.

• • •

O gece, Simon Dykes ve Zack Busner kulübelerinin önündeki küçük verandada, yuvaya geçmeden önce birbirlerini tımar ettiler. Grubun geri kalanı çoktan uyumuştu, horultuları ve soluk alıp verişleri dışarı kadar geliyordu. İki erkek, üzerinde gaz lam-

basının yandığı bir masanın çevresine çökmüşlerdi; lambadan çıkan tıslama, gecenin seslerine karışıyordu.

Bir şişe viskiyi kırışırlarken, o gün başlarından geçenlerin muhasebesini yapmaktaydılar. "Yağ gibi gidiyor hani" diye işaretledi Simon, " 'grnnn' İskoç viskisi, değil mi 'huu'?"

"Evet" diye karşı-işaretledi alfası, "Darüsselam havaalanında bulunca üstüne atladım. Çek bir fırt daha."

Birer fırt daha çektikten sonra, Busner oturduğu yerde dikildi ve Simon'ın suratına uzandı. Çenesine hafifçe dokundurdu: "Eee, eski yarıdaşım, Biggles ile pek sıcak bir kavuşma sahnesi yaşanmadı, neden acaba 'huu'?"

"Evet, yaşanmadı... Diğer insanlardan bir farkı yoktu ki; çirkindi, vahşiydi ve uzun bacaklıydı işte 'hah-hah'."

"Peki göster bakalım" Busner biraz yaklaştı, "sence bu 'grnnn' keşifle birlikte, sanrın dağılmış oldu mu 'huuu'?"

"Evet ama sadece bu keşif değil, kamp da dağıttı sanrıyı. Dişinin, maymunluğunu bu kadar reddetmesi de bende bir değişikliğe yol açtı."

Busner havayı rahatsız etmek istemez gibi, adeta okşarca işaretlemeye başladı. "Biliyor musun Simon, ben bir süredir senin yaşamakta olduğun insanlık sanrısının, sıradan bir psikoz olamayacağını düşünüyordum 'çap-çap'."

"Sahi mi 'huu'?"

"Evet. Yaşadıkların boyunca, senin gerçeklik sınaman, biz psikologların kullandığı bir terimdir bu, doğrudan doğruya bozuk değil 'hooo', değişikti sadece. Sinir krizi geçirmenden önce de bedensellik ve bunun maymunluğumuzun özüyle ilişkisine saplantı duyduğunu düşünürsek, aklıma şöyle bir şey geldi; ama eğer bana katılmazsan, lütfen senin adına 'gru-nnn' ukalalık ettiğim için beni bağışla. Bence senin insan olduğuna inanman ve evrimini başarıyla tamamlayan primat türünün de insanlar olduğunu düşünmen, hastalıktan çok bir maymunluk yergisiydi. Nasıl 'huu'?"

Simon karşı-işaretlemeden önce uzun uzun düşündü, en sonunda iki hareketle meramını anlattı: "Saygı duyarım."

Bu işaretleşmeden sonra, yandaşlar uzunca bir süre birbirlerine şefkatle dokundular ve viski yudumlamayı sürdürdüler. Onları kucağına alan ekvator gecesinin derinliklerinde ise, insanlar böğürüyor ve hani neredeyse hiçbir anlamı olmayan seslemelerini çıkarıyorlardı: "Hassssiktiiiiir! Hassiktiiiiiiirhasssiktiiiiiiiiiir! Haaaaaaasssssssssssiktiiiiiiiiiiiiiiir!"

Simon Dykes bir sabah şempanzelerinin bilinçli varlıklar, insanların ise şimdiki maymunlar gibi olduğu dünyaya gözlerini açar. Kollarında uyuyan güzel ve seksi sevgilisinin yerinde şimdi kıllı bir şempanze uzanmaktadır. Simon haklı olarak bir gece önce içtiği içkilerin ve aldığı uyuşturucunun etkisi altında olduğunu sanır; ama o da ne! Çoktan müşahede altına alınmış ve bir grup kıllı psikiyatr onun bu akıl almaz kendini insan sanma sanrısını "tedavi" etmek üzere başına toplanmıştır.

Ressam Simon Dykes'ın kendi hakikatini yeniden ele geçirmek için şempanze bir psikiyatrın yardımıyla yabancı bir dünyada çıktığı zorunlu yolculukta gördükleri üzerinden, insanlığa dair karanlık ve bir o kadar da gülünç bir tablo sunuyor *Büyük Maymunlar*. İnsansı aile kavramını tersyüz eden; sanatın, tıbbın, entelektüel camiaların ve sıradan insanlar arasındaki arzu ekonomisinin kemikleşmiş kurguları üzerindeki örtüleri kaldıran köşeli bir öykü anlatıyor. Toplumsal cinsiyetin ve cinselliğin zorlayıcı sınırlarında, insan toplumunun tabuları arasında ustalıkla geziniyor. Irklar ve sınıflar üzerinden kurulan iktidarları gözler önüne seriyor. Ama sırf bir toplum eleştirisi değil *Büyük Maymunlar*. Ressam Simon Dykes'ın yitirdiği yavrusunu arayışı ve belki de, modern zamanlarda varolma savaşı veren benliğe yazılmış bir ağıt.

Jonathan Swift ve George Orwell gibi büyük edebiyatçıların ve hiciv ustalarının izinden giderek kaleme aldığı *Büyük Maymunlar* adlı romanıyla Will Self modern insan uygarlığına bambaşka bir gözle bakmamızı sağlıyor.

"Mükemmel... en iyi hiciv örneklerinde olduğu gibi, şempanzeler dünyasına yapılan bu yolculuk aslında bizi en içten ve ciddi bir biçimde insan dünyasının eksikliklerini yeniden düşünmeye davet ediyor."

Alain de Botton

AYRINTI • YERALTI
ISBN: 978-975-539-607-1

AYRINTI

